

A MAGYAR ÁLLATTANI IRODALOM

ISMERTETÉSE 1881^{TŐL} 1890^{IG} BEZÁRÓLAG

TEKINTETTEL A KÜLFÖLDI ÁLLATTANI IRODALOM MAGYAR VONATKOZÁSÚ
TERMÉKEIRE IS.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA

Dr DADAY JENŐ

M. NEMZ. MUZEUMI S. ŐR; TUD. EGYET. M. TANÁR;
M. TUD. AKADEMIAI L. TAG.

BUDAPEST.

KIADJA A KIR. MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT.

1891.

ELŐSZÓ.

A tekintélyes számú külföldi folyóiratok között nem egy van olyan, a mely évenként megemlékezik a szakmájába vágó irodalmi termékekről s azokat vagy egyszerűen cím szerint, vagy pedig rövid kivonatok kíséretében közli. Eunek célja nyilván nem más, mint az, hogy egyrészt számot adjon az illető tudományok azon évi termékeiről, másrészt, hogy tájékoztassa a szakembert a különböző irányú mozgalmak felől, megkönnyítse a szakmájába vágó dolgozatok nyilvántartását. Hazánkban ily irányban ez ideig csupán a «Mathematische und naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn» című folyóirat dolgozik. Miután azonban ennek célja a kiválóbb hazai társulatok kiadványaiban, vagy esetleg önállóan megjelent s az összes matematikai és természeti tudományok körébe tartozó dolgozatok idegen, leggyakrabban német nyelvű kivonatok kapcsán való ismertetése, igen természetesen nem karolhatja fel az ide tartozó tudományágak összes termékeinek részletes tárgyalását és annál kevésbé lehet tekintettel a hazai búvároknak külföldi folyóiratokban megjelent, vagy pedig a külföldi búvároknak hazánkra vonatkozó adatokat tartalmazó dolgozataira. Ez volt a fő oka annak, hogy reá szántam magamat a magyar állattani irodalom 1881-től 1890-ig bezárólag, tehát az utóbbi tíz év alatt megjelent termékeinek ismertetésére. És ezt annyival is inkább szükségesnek láttam, mert ez úton a mellett, hogy a lehetőség határain belül teljes képet nyújthatok hazai búváraink e tíz évi irodalmi munkássága, hazai állattani irodalmunk gyarapodása, búváraink munkásságának iránya és intenzitása s a külföldi búvárok dolgozatainak hazánkra vonatkozó adatairól, egyúttal mintegy folytatását adhatom azon munkámnak, a mely «A magyar állattani irodalom ismertetése 1870-től 1880-ig bezárólag» címen ugyancsak a kir. m. Természettudományi Társulat kiadásában jelent meg.

Ezen olvek vezettek engemet arra, hogy e munkám összeállításánál az önállóan megjelent, csekély számú munkák mellett felvegyem ne csak a hazai folyóiratokban hazai vagy külföldi szerzőktől, hanem a külföldi folyóiratokban hazai szerzőktől, nem különben külföldi szerzőktől külföldi folyóiratokban megjelent, de hazánkra vonatkozó adatokat tartalmazó dolgozatokat is. E mellett, hogy e munkám tartalmilag is valódi folytatása lehessen a már említett megelőzőnek, a lehetőség határain belül igyekeztem minden egyes dolgozatot rövid kivonatok kapcsán ismertetni. Előre kell bocsátanom azonban azt, hogy e feladatomat nem minden esetben tudtam megoldani, mert a használt segédforrások útján több oly dolgozatnak is jöttem tudomására, a melyeket nem tudtam megszerezni s ezeket a teljesség kedvéért vettem fel, egyszerűen cím szerint.

Hogy a feldolgozott anyag terjedelme felől eleve is némi tájékoztatást adjak, helyén valónak látom mindazon hazai és külföldi folyóiratok felsorolását, a melyekből adatokat merítettem. Esetleges félreértések kikerülése céljából meg kell azonban jegyezmem, hogy a szépirodalmi, — ismeretterjesztő, — főleg pedig a napi lapokat munkám keretéből

teljesen kihagytam. Azt is megjegyezhetem különben, hogy a külföldi tudományos folyóiratok közül nem csak az alább felsoroltakat néztem át, hanem még számos más olyant is, a melyben hazánkra vonatkozó adatokat sejtettem, de ezeknek fölemlítését nem tartottam szükségesnek.

A hazánkban, magyar vagy más nyelven megjelent folyóiratok közül a következőket néztem át, illetőleg a következőkben találtam állattani dolgozatokat:

1. Értekezések a természettudományok köréből. Kiadja a Magyar tud. Akadémia.
2. Közlemények a math. és természettudományok köréből. Kiadja a magyar tud. Akadémia.
3. Matematikai és természettudományi Értesítő. Kiadja a magyar tud. Akadémia.
4. Természettudományi Közlöny. Kiadja a kir. m. Természettudományi Társulat.
5. Pótfüzetek a Természettudományi Közlönyhöz. Kiadja a kir. m. Természettudományi Társulat.
6. Népszerű természettudományi előadások gyűjteménye. Kiadja a kir. m. Természettudományi Társulat.
7. Természettudományi könyvkiadó vállalat. Kiadja a kir. m. Természettudományi Társulat.
8. Orvos-természettudományi Értesítő. Az erdélyi orsz. Muzeum-egylet term. tud. szakosztályának közlönye.
9. Természettudományi füzetek. A délmagyarországi Természettudományi Társulat közlönye.
10. A pozsonyi természettudományi- és orvosegylet közleményei. (Verhandlungen des Vereins für Natur- und Heilkunde zu Pressburg.)
11. Évkönyv, melyet a trencsénymegyei természettudományi egylet megbízásából szerkeszt a titkár.
12. A magyarországi Kárpátgyűlés évkönyve.
13. A hunyad-megyei történelmi és régészeti társulat évkönyvei.
14. Az alsó-fehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egylet évkönyvei.
15. A magyar orvosok és természetvizsgálók nagygyűléseinek munkálatai.
16. Verhandlungen und Mittheilungen des siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften in Hermannstadt.
17. Glasnik hrvatskoga naravoslovnoga društva.
18. Természettudományi füzetek.
19. Rovartani lapok.
20. Rovarászati lapok.
21. Erdészeti lapok.
22. Méhészeti közlöny. Az erdélyi méhészet-egylet közlönye.
23. Méhészeti lapok. A magyar orsz. méhészeti egyesület közlönye.
24. Mezőgazdasági szemle.
25. A magyar méh.
26. Vadász- és versenylapok.
27. Vadászlap.
28. Orvosi hetilap.
29. Erdélyi gazda.
30. Gazdasági lapok.
31. Vadászok zsebnaptára.
32. Ungarische Biene.
33. Blätter für Bienenzucht.
34. Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek.
35. A m. kir. állami rovarani állomás közleményei.

36. Zeitschrift für die gesammte Ornithologie.
37. Mathematische und naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn.
38. Acta regis scientiarum Universitatis Claudiopolitanæ, Francisco-Josephinæ.
39. Szemle. Szerk. Grf. Kreith Béla.

Kiterjesztettem figyelmemet ezek mellett a tanodai értesítőkből megjelent és idevonatkozó dolgozatokra is, a melyeknek összegyűjtésénél első sorban a «Magyar könyvszemlé»-ben Horváth Ignác-tól összeállított «Magyarországi könyvészet», továbbá Panyák Ede dr. «A magyarországi középiskolákban 1850-től 1885-ig megjelent összes program-értekezéseknek repertoriuma» című munkákat használtam útmutatóként és részben segédforrásként.

A madarakra vonatkozó irodalmi termékek összeállításánál nagy könnyebbségemre volt Chernel Istvánnak a «Magyar könyvszemlében» megjelent. «Bibliographia ornithologica hungarica» című dolgozata, nem különben Tschusi zu Schmidhoffennek utóbbi időben a Chernel István segédkezésével összeállított azon irodalmi jegyzékei, a melyekben a hazánkra vonatkozó madártani közleményeket gyűjtik össze évről-évre. E jegyzékekből több oly dolgozat jutott tudomásomra, a melyeket személyesen megtekintem nem volt módomban.

A külföldi folyóiratok közül a következőkben találtam hazai buvároktól írt, vagy külföldi buvároknak hazánkra vonatkozó adatokat tartalmazó cikkeket.

1. Zoologischer Anzeiger.
2. Verhandlungen der zoologisch-botanisch. Gesellschaft in Wien.
3. Archiv für Naturgeschichte.
4. Zeitschrift für die gesammten Naturwissenschaften.
5. Zeitschrift für wissenschaftliche Zoologie.
6. Abhandlungen, herausgegeben von der senkenbergischen naturforschenden Gesellschaft.
7. Schriften der physikalisch-ökonomischen Gesellschaft zu Königsberg.
8. Mittheilungen aus der zoologischen Station zu Neapel.
9. Schriften der naturforschenden Gesellschaft in Danzig.
10. Zoologische Jahrbücher von Spengel.
11. Wiener entomologische Zeitung.
12. Stettiner entomologische Zeitung.
13. Entomologische Nachrichten.
14. Mittheilungen der schweizerischen entomologischen Gesellschaft.
15. Mittheilungen aus dem forstlichen Versuchswesen Oesterreichs.
16. Deutsche entomologische Zeitschrift.
17. Berliner entomologische Zeitschrift.
18. Arbeiten aus dem zoologischen Institute der Universität in Wien.
19. Morphologisches Jahrbuch.
20. Mittheilungen des naturwissenschaftlichen Vereins für Steiermark.
21. Denkschriften der kais. Akademie der Wissenschaften in Wien. Math.-naturw. Classe.
22. Sitzungsberichte der kais. Akademie der Wissenschaften in Wien. Math.-naturw. Classe. 1. Abth.
23. Der Naturforscher.
24. Sitzungsberichte der königl. preussischen Akademie der Wissenschaften zu Berlin.
25. Archiv für Anatomie und Physiologie.
26. Archiv für die gesammte Physiologie. (Pfüger).
27. Archiv für mikroskopische Anatomie.

28. Biologisches Centralblatt.
29. Malakozologische Blätter.
30. Zeitschrift für wissenschaftliche Mikroskopie.
31. Mittheilungen des ornithologischen Vereines in Wien.
32. Ornith. Internationale Zeitschrift für die gesammte Ornithologie.
33. Centralblatt für die medicinischen Wissenschaften.
34. Verhandlungen des naturforschenden Vereines in Brünn.
35. Jahresbericht des Comité's für ornithologische Beobachtungsstationen in Oesterreich-Ungarn.
36. Ornithologisches Jahrbuch.
37. Geflügelte Welt.
38. Hugo's Jagdzeitung.
39. Waidmannsheil.
40. Monatschrift des deutschen Vereines zum Schutze der Vogelwelt.
41. Stettiner Zeitschrift für Ornithologie und praktische Geflügelzüchtung.
42. Neue deutsche Jagdzeitung.
43. Oesterreichische Forstzeitung.
44. Zeitschrift für Naturwissenschaften.
45. Journal für Ornithologie.
46. Weidmann.
47. Bulletin de la Société impériale des Naturalistes de Moscou.
48. L'Abeille.
49. Annales de la société entomologique de France.
50. Annales de la société entomologique de Belge.
51. Revue d'Entomologie.
52. Association française pour l'avancement des sciences etc.
53. Memoires de la société zoologique de France.
54. Comptes rendus des séances de la société entomologique de Belgique.
55. The entomologist's monthly Magazin.
56. The Annals and Magazin of natur. History of London.
57. The Ibis, a quarterly Journal of Ornithology.
58. Quarterly Journal of microscopical Science.
59. Proceeding of zool. Society of London.
60. Horæ societatis entomologicae Rossicae.
61. Bollettino della societa adriatica di scienze natur. in Trieste.
62. Bollettino della societa entomologica italiana.
63. Denkschriften der königl. serbischen Akademie. (?)
64. Sprawozdanie komisji fizjograficznej Akademii umiejetnosci w Krakowie.
65. Pamietnika Tow. Tatrzańskiego. Krakowie.

A felkarolt és feldolgozott anyagot igyekeztem úgy csoportosítani, hogy az ne csak a szakember, hanem más előtt is könnyen áttekinthető legyen s már első tekintetre is felvilágosítást nyújtson az irodalmi termékek iránya felől és különösen érzékeltesse azt, hogy az állattan terén mily irányban, mily fokú tevékenységet fejtettek ki a buvárok. E czélból az egész anyagot több fejezetre osztottam be, a melyek czímszerint a következők:

I. Általános érdekű dolgozatok.

II. Egyes állatcsoportokra vonatkozó dolgozatok.

III. Hazai buvároknak külföldi folyóiratokban megjelent dolgozatai.

IV. Külföldi buvároknak hazánkra vonatkozó adatokat tartalmazó dolgozatai.

Az általános érdekű dolgozatok közé az olyanokat vettem fel, a melyek általános állattani tételeket tartalmaznak. Ide osztottam be továbbá a mikroskopi technikát, az ana-

tomiát, histológiát, physiológiát, embryológiát és esetleg a systematikát általános nézőpontokból érdeklő dolgozatokat is. Ezeket azonban, a mennyiben bizonyos állatfajokra vonatkoznak, utalás mellett az egyes állatcsoportokra vonatkozó dolgozatok sorában is feljegyeztem, hogy így az áttekinthetést megkönnyítsem. Ide osztottam be a faunistikai irányú dolgozatokat is.

Az egyes állatcsoportokra vonatkozó dolgozatok sorában csak a hazai folyóiratokban megjelenteket tárgyalom a *Claus C.* tankönyvében kifejtett systematikai sorrend szerint, néhol egészen a rendekig részletezve a beosztást. De itt a teljesség kedvéért utalok a többi fejezetekbe osztott és idevonatkozó dolgozatokra is.

A faunistikai irányú dolgozatok csoportjába egyesítettem mindazon értekezéseket, a melyek több, különböző állatkörbe, vagy állatosztályba tartozó fajra vonatkozó adatokat tartalmaznak.

A hazai buvároktól írt, de külföldi folyóiratokban megjelent, nemkülönben a külföldi buvárok hazánkra vonatkozó adatokat tartalmazó dolgozatainak külön-külön fejezetekbe való sorolását főleg azért láttam czélszerűnek, mert ez úton könnyen feltűntethetem azt, hogy hazai buváraink hány esetben vették igénybe a külföldi folyóiratokat s a külföldi buvárok mily irányban foglalkoztak hazánkat illetőleg. E két csoportnak megkülönböztetését azért is tartom nagyon szükségesnek, mert így nem érhet az a vád, hogy idegen nemzetek nyelvén megjelent s így tulajdonképen azoknak irodalmához tartozó dolgozatokat minden további megkülönböztetés nélkül saját irodalmunk termékeinek vindikálok. Itt megjegyezhetem különben, hogy e két fejezetben is külön fejezetekbe osztottam a dolgozatokat tárgyuk és tartalmuk szerint.

Az oly cikkeket, a melyek betűk alatt jelentek meg s a betűk jelentését nem tudhatam meg, valamint a névtelenül megjelenteket is, systematikai sorrendben függelék gyanánt közlöm.

Az egyes fejezetekben a dolgozatokat a könnyebb áttekintés kedvéért nem, mint korábban, időrendben s aztán ezen belül a szerzők neveinek betűrendje szerint, hanem a szerzők betűrendje s aztán ennek határain belül időrend szerint csoportosítottam.

A ki tudja, hogy az ilyen szabású munkák összeállítása mily nehézségekkel jár, bizonyára nem vár tőlem terjedelmes fejtegetést arra nézve, hogy mily értéket tulajdonítson e munkámnak s legkevésbbé várja azt, hogy munkám oly teljes egész legyen, a melyből semmi se hiányozzék. — A magam részéről én ugyan mindent elkövettem e czélból, de mégis hiszem, hogy lehet egynehány oly dolgozat még, a mely figyelmemet kikerülte. A kiegészítésre vonatkozó utasítást és felvilágosítást azonban bárkitől a legnagyobb köszönettel veszem.

Budapest 1891. évi martius 14-én.

Dr. Daday Jenő.

JAVÍTANDÓK.

A 151-ik lapon az 1106. számú, a 167-ik lapon az 1526. számú és a 224-ik lapon az 1648. számú közlés törlendő. A 172-ik lapon az 1297., 1298., 1299., 1300.; a 173-ik lapon az 1301., 1302., 1303.; a 254-ik lapon az 1884., 1885., 1886., 1887., 1888., 1889., 1890., 1891.; a 255-ik lapon az 1892., 1893., 1894., 1895., 1896., 1897., 1898., 1899. és 1900. számú közlésekben *Schmitthoffen* helyett *Schmidhoffen* olvasandó.

I. ÁLTALÁNOS ÉRDEKŰ DOLGOZATOK.

a) Ismeretterjesztő dolgozatok.

1. APÁTHY ISTVÁN: *Bevégzés a rendszeres állattanba.* Orv. term. tud. Értesítő. XII. köt. 1890. term. szak. 1. füz. p. 1.

Az állat-rendszer és különösen a természetes rendszer szükségességének fejtegetése után rövid vonásokban adja a zoológia történetét LINNÉ-től kezdve.

2. APÁTHY ISTVÁN: *A zoologus műhelye.* Orv. természettud. Értesítő. XII. köt. 1890. népsz. szak. 2. füz. p. 65.

Népszerű módon ismerteti a vizsgálati anyagot nyújtó termőhelyeket. Foglalkozik a nàpolyi zoológiai stácio ismertetésével. Eseteli az illető állomás aquariumának életét. Befejezésül reá mutat a mikroszkóp fontos szerepére.

3. BÁLINT SÁNDOR: *Észrevételek dr. Cserny Béla főgymn. tanár «Gyulafehérvár környékének faunájá» czímű két dolgozatára.* Orv. természettud. Értesítő. XII. köt. 1890. term. szak. 1. füz. p. 101.

Helyreigazító észrevételeket közöl az említett dolgozatokra.

4. CHERNEL ISTVÁN: *A honi madártan történetéből.* Term.-tud. közl. XIX. köt. 1887. p. 415. p. 456. XX. köt. 1888. p. 55.

Ismerteti a magyar madártani irodalom történetét 1655-től 1801-ig, vagyis APÁTZAI CSEREI JÁNOS-tól GROSSINGER-ig. Felsorolja az ezen idő alatt megjelent munkákat s azokat röviden kivonatolja. Ugyan e módszerben ismerteti a magyar madártani irodalom történetét a 19-ik században a kir. m. Term. tud. Társulat alapításáig, azaz 1841-ig. Dolgozatát aztán befejezi az 1888-ig megjelent irodalmi termékek ismertetésével.

5. CHERNEL ISTVÁN: *Adatok honi madaraink népies elnevezéseihez.* Term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 303.

Az ország több vidékéről összegyűjtött mintegy 140 népies madárnevet közöl.

6. CHERNEL ISTVÁN: *Bibliographia ornithologica hungarica.* Magyar Könyvszemle. 1889.

A magyar madártani irodalom termékeinek s a külföldi bűvárok hazánkra vonatkozó dolgozatainak jegyzéke, 1655-től kezdve 1887-ig bezárólag.

7. CHYZER KORNÉL: *Reliquiae Petényianae, néhány szó Petényiről, mint ichthyológusról.* Term.-rajz. füz. 5. köt. 1881. p. 23.

Röviden megemlékezik PETÉNYI S. J. lefordítás végett ő hozzá küldött kéziratának történetéről s aztán méltatja PETÉNYI-t mint ichthyológust.

8. CONNERT DÁNIEL: *Die allmähliche Vervollkommnung der Wirbelthiere.* Progr. des evang. Gymn. A. B. zu Mediasch, etc. für das Schuljahr 1887—88.

9. CSERNY BÉLA: *Kiméljük a hasznos állatokat.* A gyulafehérvári róm. kath. főgymn. értesítője 1884—85. évről. p. 3.

Fejtegeti, hogy a természet háztartásában mily szerepet játszanak az állatok. Körvonalozza ennek kapcsán a hasznos állat fogalmát. Reá mutat, hogy melyek a hasznos állatok, és melyik mily uton hajt hasznát.

10. DADAY JENŐ: *A magyar állattani irodalom ismertetése 1870-től 1880-ig bezárólag.* Budapest. 1882. nagy 8-ad rét. I—VII. és p. 1—186. A kir. m. Természettud. Társulat kiadványa.

Kivonatokban ismerteti a magyar állattani irodalom 1870-től 1880-ig megjelent termékeit. A hazánkban megjelent dolgozatokon kívül felveszi a hazai bűvároknak külföldön megjelent s a külföldi bűvároknak hazánkra vonatkozó dolgozatait is.

11. DADAY JENŐ: *Házi állataink eredete.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1883. évf. V. köt. Népsz. szak. 5. szám. p. 111.

Népszerű módon ismerteti a házi emlős állataink eredetére vonatkozó nézeteket, tudományos adatokat. Ismertetése keretébe felveszi a macskát, kutyát, lovat, szamarat, disznót, tulkot, bivalyt, kecskét, juhót.

12. DADAY JENŐ: *Az átlalomuldsról.* Term.-tud. közl. XIX. köt. 1887. p. 460. és 494.

VIRCHOW azon értekezésének fordítása, a melyet a német természettudósok és orvosok 60-ik nagygyűlésén Wiesbadenben 1887. szept. 22-én felolvasott.

13. DADAY JENŐ: *Együttélés (symbiosis) sodrófények és májmohok között.* Természettud. közl. XX. köt. 1888. p. 431.

A «Zeitschrift f. wiss. Zoologie» 1886. évi 44-ik kötete s illetőleg a «Humboldt» 1887. évi márczius havában megjelent füzeté nyomán ismerteti ZELINKÁ-nak azon vizsgálatait, a melyek szerint májmohokban a *Callidina*-genushoz tartozó *Rotatoria*-fajokat talált, mint symbiotikusokat.

14. DADAY JENŐ: *A rovarok műszarokról*. Pótfüz. a Term. közl. 21. kötetéhez. 1889. 2. füz. p. 88.

Több magyar rovarok műszarokról, melyet a Természettudományi Társulat elnökétől összehívott bizottság állapított meg.

15. DARWIN CH.: *Az ember származása és az ivari kiválasztás*. Ford. TÖRÖK AURÉL és ENTZ GÉZA. Budapest. 1884—85. A kir. m. Természettud. Társulat könyvkiadó vállalatának illetménye.

16. DEZSŐ BÉLA: *A keletkezés történetéről*. Term.-tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 321, ábrákkal.

A föld és a szervezetek keletkezésére vonatkozó elméletek felemlítése után népszerű modorban ismerteti mindazokat az adatokat, amelyek az élő szerves világ lassankénti fejlődés útján való keletkezése mellett bizonyítanak.

17. ENTZ GÉZA: *Die Chlorophyllkörperchen der niederen Tiere*.

Tartalmát lásd az 1359. szám alatt.

18. ENTZ GÉZA: *Die Symbiose niederer Tiere mit Algen*.

Tartalmát lásd az 1360. szám alatt.

19. ENTZ GÉZA: *A durványság szervekről*. Orv. term. tud. Értesítő. Népszerű szak. 1882. évf. IV. köt. 4. szám. p. 101.

Népszerű modorban tárgyalja a durványság szerveket. Felfejti, hogy mily természetes okok eredményezik és eredményezhetik valamely szervnek elcsenevesztését s melyek azok a szervek, amelyek leghamarább elcsenevesztednek. Minden esetre találó példákat hoz fel.

20. ENTZ GÉZA: *A «protista» és «véglety» kifejezések ügyében*. Term.-rajzi Füzetek. 7. köt. 1883. p. 74.

KLEIN GY.-val szemben a protista és véglety kifejezések jogosultságát fejtegeti.

21. ENTZ GÉZA: *A fejcsigolya-elmélet régebbi és mai állása*. Pótfüz. a Term. közl. XX. köt. 2. füz. 1888. p. 86.

A fejcsigolya-elmélet történetének ismertetése J. PETER FRANK-nak fellépésétől napjainkig. Ebből megtudjuk, hogy a GOETHE-ÖKEN-féle elmélet szerint a fej 4 csigolyából álló, míg GEGENBAUR-nak a porcos halak fejlődésére vonatkozó vizsgálatai szerint legkevesebb kilenczből.

22. ENTZ GÉZA: *A zoologia haladása Magyarországon az utolsó hátsz év alatt*. Term. közl. 1889. 21. köt. p. 521.

Ismerteti a magyar állattani irodalom haladását. Felemlíti a működött bűvárokat, működésük irányát és eredményét.

23. ENTZ GÉZA: *A szerves lények tudományos elnevezésének szabályai*. Pótfüzetek a Természettud. közl. XXII. kötetéhez. 1890. 4. füz. p. 180.

Ama 35 cikkelynek összefoglalása, a melyet az 1889-ik évi augusztus 5—10-ig Párisban tartott első nemzetközi zoologiai kongresszus a szerves lények elnevezéséről megállapított.

24. EDER JÁNOS: *Az állatok szaporodásának módjai*. A csongrádi áll. segély. községi polgári fiúiskola értesítője 1886—87. évről.

25. FIRBÁS NÁNDOR: *A méh ellenségei*. Méhészeti lapok. 9. évf. 1888. p. 218. 247. 10. évf. 1889. p. 78. 105. 124.

Ismerteti mindazon állatfajokat, amelyek a méheket pusztítják, vagy bármilyen módon is a méheknek ártalmára vannak. A tekintélyes számú méhellenségeket szisztematikus sorrendbe szedi s elmondja mindeniknél azt a kárt, a melyet tesz.

26. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Észrevételek Török Péter «Bogár-határozó» című munkájára*. Pótfüzetek a Term.-tud. közl. XXII. kötetéhez. 1890. 1. füz. p. 32.

Kimutatja azokat a tévedéseket, amelyek Török Péter a «Bogár-határozó» műben elkövetett, a családok, nemek és fajok összeállításánál.

27. FUCHS TIVADAR: *A természettörténelmi rendszer és a Darwinismus*. Term.-rajzi Füz. 5. köt. 1881. p. 12. 13.

Röviden ismerteti a Darwinismus alapelveit s ezután ezek ellenében állást foglalva, azokat megczáfolni igyekszik.

28. GALAMBOS ÁRON: *A rovarok életmódja s természeti ösztöne*. A gyöngyösi kath. nagygyim. értesítője 1886—87, 1887—88. és 1888—89. évre.

29. GAUSS VIKTOR: *A tenger éjjeli fénylése*. Természettudományi közlöny. XVII. kötet. p. 165.

A tenger éjjeli fénylése mindenféle alsóbbrendű állattól származik; közreműködnek abban Crustacea-fajok álczái, sőt tökéletesen kifejlett rákok is, melyek közül kivált némely, sárga fényt árasztó *Alpheus*-fajok gyakoriak.

30. GÉCZY LAJOS: *A cserebogár és a lötét pusztításáról*. Erdészeti lapok. 22. köt. 1883. p. 790.

Előadása ama eljárásnak, a mely mellett a *Gryllotalpa vulgaris*-t, nemkülönböztetve a cserebogár-lárvákat is könnyen pusztíthatjuk.

31. HALÁSZ ÁRPÁD: *Népies rovarnevek Makó környékén*. Rovartani lapok II. k. 8. F. 1885. p. 165. 1. ábr.

Több rovarfajnak népies elnevezését sorolja fel.

32. HALÁSZ ÁRPÁD: *Noms vulgaires d'Insectes aux environs de Makó*. Supplement contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XXIII.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

33. HANUSZ ISTVÁN: *Alvás- és alvástudomány az állatoknál*. Természettud. füzetek. A délmagyarországi term. tud. társ. közlönye. X. köt. 1887. p. 40.

Az álom szükségességének fejtegetése után áttér a különböző, és főleg gerincesállatok alvás módjainak ismertetésére. Népszerű modorban fejtegeti a téli alvás hatását és eredményeit úgy a Gerinczeseknél, mint a Gerinczeleneknél.

34. HERMAN OTTÓ: *Az átalakulások világa-ról*. 68 ábra. Népszerű természettud. előadások gyűjteménye. IV. köt. 1881. 16. füz. p. 1.

Az értekezés két részből áll. Az első rész érdekes képet ad a rovarok életéből. A második rész a rovarok átalakulását tünteti elénk érdekesen és megkapóan.

35. HERMAN OTTÓ: *Tömösváry Ödön*. Életrajz arcképpel. Rovartani lapok. II. k. 1885. 1. f. p. 1.

Tömösváry Ödön, korán elhunyt zoologus életrajza és munkásságának ismertetése.

36. HERMAN OTTÓ: *Biographie du dr. Edm. Tömösváry*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. 1885. p. I.

A megelőző tételben ismertetett életrajz francia szövege.

37. HERMAN OTTÓ: *Jelentés az 1888. év nyarán Norvégia északi részében végzett útról*. Term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 368.

Annak az útnak leírása, a melyet szerző az 1888. év nyarán Norvégia északi részében végzett. Ebben egyebek között több érdekes állattani megfigyelés is van.

38. HERMAN OTTÓ: *Madártani elemek szépirodalmunk főbb forrásaiban*. Term.-tud. közl. 21. köt. 1889. p. 54.

A magyar költőktől, különösen ARANY-tól, TOMPÁ-tól és PETŐFI-től használt magyar madárneveknek ismertetése és jellemzése. Mintegy 75 új madárnevet jegyez fel, a melyet a költők, a nép- és székely-népköltészet használt.

39. HERMAN OTTÓ: *A madarak megfigyeléséről*. Term.-tud. közl. 21. köt. 1889. p. 199.

Ismerteti a madártani megfigyelések érdekében megalakított osztrák-magyar bizottság jelentésének ötödik évfolyamát. Bírálati alapon tárgyalja azt az utasítást, a melyet BLASIUS a német ornithologusokhoz intézett a megfigyeléseket illetőleg. Kimondja, hogy eme utasítás bonyolódottságánál fogva jó eredményre nem vezethet. Elmondja, hogy hazánk mely vidékén és kik foglalkoznak avifaenológiai megfigyelésekkel.

40. HOLUB EMIL: *Eine Elephantenjagd*. Term.-tud. füzetek. A délmagyarorsz. term. tud. társ. közlönye. VI. k. 2. Füz. 1882. p. 83.

Egy afrikai elefánt-vadászatot ismertet, a melynek eredménye egy viselős elefánt elcsése volt.

41. HORVÁTH GÉZA: *A rovarok dimorfismusról*. Term. tud. értek. XIII. köt. 4. szám. 1884. 1. Tábl.

A rovaroknál igen gyakori dimorphismus jelentőségének fejtegetése után áttér az ivari-, osztó-, tájszerű-, társadalmi- és északi dimorphismus-nak részletes ismertetésére. Fejtegetései illusztrálására mindenütt találó példákra hivatkozik.

42. HORVÁTH GÉZA: *Egy mult századbeli napló*. Rovartani lapok. I. köt. 11. f. 1884. p. 217.

Ismerteti ama naplónak tartalmát, melynek

címe «Entomologisches Tagebuch auf das Jahr 1795» s a melyet STAUB M. dr. közvetítésével kapott Pozsonyból. E naplót BÖHM I. írta, legalább erre lehet következtetni. Kiválsón Buda környékén végezett megfigyeléseket tartalmaz.

43. HORVÁTH GÉZA: *Un journal entomologique du siècle passé*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. p. XXVIII.

Tartalmát lásd a megelőző tételben.

44. HORVÁTH GÉZA: *A rovarok a budapesti országos kiállításon*. Rovartani lapok. II. k. 6. f. 1885. p. 114.

A budapesti 1885. évi orsz. kiállításon közszemlére tett különböző rovarani gyűjteményeknek beható ismertetése.

45. HORVÁTH GÉZA: *L'Entomologie à l'Exposition nationale de Budapest*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XIX.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

46. HORVÁTH GÉZA: *Rovarokról vett magyar helynévek*. Rovartani lapok. II. k. 9. f. 1885. p. 183.

Felsorolása mindazon magyarországi helyneveknek, a melyek különböző rovarok neveitől vették. Kimutatja emellett, hogy vannak rovaroktól vett magyar családnevek is.

47. HORVÁTH GÉZA: *Noms de localités de Hongrie composés de noms hongrois d'insectes*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XXV.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek rövid francia kivonata.

48. HORVÁTH GÉZA: *A rovarok okozta károk a gazdaságban*. Term.-tud. közl. 21. köt. 1888. p. 264.

Reá mutat, hogy mily tekintélyesek lehetnek azok a károk, a melyeket a gazdaságban a rovarok tehetnek. Mint kártékony rovarokat az *Anisoplia*-kat, *Cecidomyia destructor*, *Zabrus gibbus*, *Agrotis segetum* és *Chlorops taeniopust* említi, a *Phylloxera*-t és *Stauronotus*-on kívül. Hazánk specialitásának mondja a *Lethrus apterus*, *Peritelus familiaris*, *Otiorynchus populit* és *Polyphylla fullo* pusztításait.

49. HÖGYES ENDRE: *Adat a szerzett sajtóságok átöröklésére*. Pótfüz. a Term.-tud. közl. XX. köt. 1. füz. 1888. p. 46.

A «Biolog. Centralblatt» 1887. évi 14-ik száma nyomán közli DINGFELDER azon észleletét, hogy egy csontkírt farkú kutyanak 7 kölyke között 4 kurtá farkú lett, félév múlva 9 közül 5 lett ilyen.

50. HÖNIG ISTVÁN: *A természet gondoskodása az állatvilágról*. Vadászlap. 11. évfolyam. 1890. p. 333.

Fejtegeti, hogy a természet miként gondoskodik az állatokról a védőszínek útján és erre több példát hoz fel.

51. JANKÓ JÁNOS ifj.: *Állatok szerepe a tele-*

vény képződésében. Term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 395.

KELLER K. nagy művének ismertetése gyanánt elmondja az ismertető mindazt kivonatossan, a mit KELLER Madagaszkár szigetén és Kelet-Afrikában megfigyelt a Földi gilisztáknak a humus képződésénél játszott szerepét illetőleg.

52. KERTÉSZ MIKSA: *A ragadozó állatok hajdan és most. A premontrei k.-rend. nagyváradi kath. főgymn. értesítője* 1887—88. évre.

53. KLEIN GYULA: *Az állat- és növényország határterületéről.* Term. tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 107, ábrákkal.

«A Vampyrella fejlődése és rendszertani állása» című dolgozatnak kivonata. E dolgozat a m. tud. Akadémia math. term.-tud. értekezéseinek során jelent meg. Tartalmát lásd a 400. számú tételben.

54. KLUG NÁNDOR: *Darwinismus és élettan.* Orvosi Hetilap. 1882. évf. Nr. 24. 27.

Fejtegeti, hogy a darwinismus milyen hatású van az élettanra s ez viszont mily szolgáltatásokat tehet a darwinismushoz.

55. KOHAUT REZSŐ: *A Ferencz-József-föld állatvilágáról.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 411.

Az «Ausland» nyomán ismerteti azon állatalkakokat, a melyeket a Ferencz-József-földön megfigyeltek.

56. KOHAUT REZSŐ: *A véletlen sérülések és azok következményeinek öröklékenységéről.* Term.-tud. közl. XV. köt. 1883. p. 351.

A «Comptes Rendus» 1882. évi folyamán nyomán ismerteti BROWN-SÉQUARD azon jelentésének tartalmát, a melyet a sérülések és azok következményeinek öröklékenysége felőli kísérleteinek eredményéről a párizsi Akadémia előtt felolvasott. Kísérleteit a *Cavia cobayán* tette.

57. KRAUSZ BÉLA: *Az állatok utóznási képessége.* Kassa sz. kir. város közs. polg. fiú- és leányisk. 13-ik értesítője 1886—87. évről.

58. KRIESCH JÁNOS: *Háziállataink ősei.* Term.-tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 172.

Háziállataink nagy része leszármazásának rövid ismertetése. Ebből megtudjuk házikutyánk, házilovunk, szarvasmarhánk, bivalunk, kecskénk, juhunk, disznónk, macskánk, házi-nyúlunk, tengeri-disznónk, galambunk, gyöngytyúkunk, pulykánk, fácánunk, lúdunk, kacsaunk, kanári madarunk, sőt a selyembogárnak és a méhnek őseit is.

59. KRIESCH JÁNOS: *A modern zoologia szempontjai s céljai.* Term.-tud. értek. XIII. köt. 3. szám. 1881.

Kivonat: Math. és term.-tud. Értesítő. I. köt. 1882—83. 5. füz. p. 165.

A zoológia egyes korszakai vezéreinek, ARISTOTELES, LINNÉ, CUVIER, DARWIN működéseit röviden elénk tárva, körvonalozza a zoológiának feladatát és kiemeli a DARWIN tanaiban alapuló jelentőségét mind a tudományra, mind a társadalmi életre nézve; különösen hangsúlyozza, hogy mindnyájan a DARWIN tanaiban

kimondott természeti törvények uralma alatt állunk, és hogy a modern zoológia éppen a rendkívüli hatásánál és befolyásánál fogva, melyet DARWIN tanai által mindenütt gyakorol, többé leíró természettudománynak nem nevezhető.

60. KRIESCH JÁNOS: *A jelenkori zoológia szempontjai s céljai.* Term.-tud. közl. XV. köt. 1883. p. 315.

Kivonatos ismertetése szerző akadémiai, haszoncímű székfoglaló értekezésének, melyet 1883. febr. 19-én olvasott fel az Akademiában. Lásd az 59. számú tételt.

61. KRIESCH JÁNOS: *Gesichtspunkte und Ziele der modernen Zoologie.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. I. Bd. 1882—83. p. 181.

A megelőző tételben ismertetett dolgozat kivonata. Lásd az 59. szám alatt.

62. KRIESCH JÁNOS: *Barátság az állatok között.* Természettud. közl. XVI. köt. 1884. p. 293.

Macska, kutya, házinyúl és vérese közötti barátságos együttélésnek érdekes leírása.

63. KRIESCH JÁNOS: *Barátság az állatok között.* Szemle. I. évf. 1884. 30. szám. p. 14.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével. Lásd a 62. szám alatt.

64. KRIESCH JÁNOS: *A rovarok világa, különösen az ipar és kereskedelem szempontjából.* Népszerű természettudományi előadások gyűjteménye. VIII. k. 1885. 3-ik f. 64. lap. 17 ábr.

A rovarvilág általános jellemzésének előrebocsátása után ismerteti azt a fontos szerepet, melyet a rovarok a természet háztartásában játszanak. Megemlékezik azokról a rovarokról, melyek kártékonyaságukkal, vagy alkalmatlankodásukkal az ember figyelmét magukra vonják. Behatóbban értekezik azokról a rovarokról, melyek az embernek egy vagy más tekintetben hasznára vannak, sőt az ipar és kereskedelem szempontjából is különös fontossággal bírnak.

65. KRIESCH JÁNOS: *A zoológia terjedelmi köre és feladata.* Term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 129.

A természeti tárgyakkal foglalkozó tudományágak körvonalozása után fejtegeti a zoológia célját, szerepét s a vizsgálatoknál követendő különböző eljárásokat. Reá mutat a nagyítóüvegnek és a chemiaszereknek vizsgálatoknál való fontos szerepére. Körvonalozza az állattan különböző ágainak fogalmát és jelentőségét. Hangsúlyozza a DARWIN tanainak átváltoztató hatását az állattani kutatások irányára.

66. KUTHY DEZSŐ: *Testünk satnya részeiről.* Pótfüzetek a term.-tud. közlönyhöz. XXII. köt. 1890. 1. füz. p. 1.

Népszerű ismertetése mindazon testrészeknek, melyek az emberen satnya állapotban vannak meg.

67. LENDL ADOLF: *Hogyan másznak a rovarok sima felületen?* Rovartani lapok. III. k. 2. f. 1886. p. 35.

Az idevonatkozó vizsgálatok eredményeinek ismertetése után felsorolja azt, hogy miféle

készülék képesíti a *Saperda carcharias* L. fajta a *Carabidákat* és *Dytiscidákat* a síma üvegen való mászkálásra. A mászkálást mirigy váladék teszi lehetővé.

68. LENDL ADOLF: *Comment peuvent marcher les insectes sur des surfaces lisses?* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Revue de la Revue. Tom. III. 1886. p. 4.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata. Lásd a 67. számot.

69. LENDL ADOLF: *A virágok és a méhek.* Méhészeti lapok. 8. évfolyam. 1887. p. 222. ábrákkal.

Népszerűen ismerteti azt a fontos szerepet, amelyet a méhek némely virág termékenysítésénél játszanak. Fejtegeti, hogy mily módon végeznek a különböző méhek a termékenyítést és hogy egyik-másik virág szerkezete miként alkalmazkodott a méhektől való termékenyítéshez.

70. LENDL ADOLF: *A virágok és a rovarok.* Term.-tud. közl. XIX. köt. 1887. p. 272. és 312. ábrákkal.

Népszerű módon bevezetés gyanánt azt, hogy a virágoknál az öntermékenyítés majdnem mindig eredménytelen, sőt a természet gondoskodott ennek elmaradásáról. Ezután áttér annak a szerepnek ecsetelésére, amelyet a virágokat látogató különböző rovarok játszanak egyes virágok termékenyítésénél. Leírja, hogy egyik-másik virág milyképen rendezkedett be a rovaroktól való termékenyítés tekintetéből és egyik-másik rovar mily módon végzi a termékenyítést.

71. LENDL ADOLF: *Hypothese über die Entstehung von Soma- und Progenitorenzellen.* Berlin, 1889. 8-ad. ré. 16 ábra.

A dolgozat több fejezetre oszlik. Az első fejezetben a halál kezdetével és okával, valamint az örökös állati élettel foglalkozik. Itt kimondja, hogy az egyszerű, egysejtű szervezeteknél nincs halál, de azért ezt nem lehet egészen kizárni. A második fejezetben a soma- és propagatio-sejtek keletkezésének lehetősége fölött elmélkedik. A harmadik fejezetben ugyanezen sejtek keletkezésének valószínűsége mellett érvel. A negyedik fejezetben a soma- és propagatio-sejtek keletkezésének elméletét fejtegeti. Az ötödik fejezetben a petesejt kifejlődésének jelenségeit ismerteti és ezt párhuzamba helyezi a spermatozoákkal. A hatodik fejezet az előhaladó fejlődés tételével foglalkozik. A hetedik fejezetben a petesejtek barázdálódását tárgyalja. A nyolcadik fejezet a triploblastok további elkülönülését tartalmazza, nemkülönben általános adatokat a Metazoa fejlődéséről. A kilencedik fejezet ismerteti a nemzedékek alárendeltségének tételét; a metazoa ivartalan szaporodását; a parthenogenesist. A tizedik fejezet a conjugatio keletkezéséről, az ivarok elkülönüléséről, a tizenegyedik fejezet az öröklésről és alkalmazkodásról szól, míg a tizenkettedik fejezet a növények és állatok összehasonlítása.

72. MADARÁSZ GYULA: *Literatur. Zeitschrift für die gesammte Ornithologie.* I. Bd. 1884. p. 72.

Az 1882-ben megjelent, Magyarországra vonatkozó madártani irodalom jegyzéke.

73. MÉHELY LAJOS: *Állatok és növények egymással társulása.* Term.-tud. közl. közl. 21. köt. 1889. p. 135.

Röviden körvonalozza a parazitizmus lényegét s ezzel szembeállítja a mutualismust. A kétőt DE BARY symbiosisnak nevezte. Ennek kapcsán ismerteti azt a symbiosist, amelyet ENTZ G. mutatott ki először a protozoák és alsó rendű algák között. Ezek az egysejtű algák adják a protozoák zöld és barna színét s BRANDT *Zoochlorella*- és *Zooxanthella*-csoportokba osztotta. A tárgyalás során megemlékezik az e téren működött búvárokról, kísérleteikről és vizsgálataik eredményeiről. Végezetül rá mutat, hogy mi vezet az alsóbbrendű állatokat és növényeket ily társulásra, az együttélésre.

74. MÉHELY LAJOS: *A rovarvilág befolyása a természetre.* A brassói m. k. áll. főreáliskola 4. évi értesítője 1888—89. évről.

75. MIHÁLKOVICS GÉZA: *A hermaphroditaságról.* Term.-tud. közl. XVIII. köt. 1885. p. 49. 97. ábrákkal.

A hermaphroditaság népszerű ismertetése, melynek bevezetésül több oly állatnak tenyésztő szerveit írja le, melyeknél a női és hím tenyészszervek egyazon egyénben vannak. Ezután adja a magasabb Gerinczesek tenyészszerveinek fejlődését és kimutatja, hogy az embernél is lehet hermaphroditaság, de ez állhimermaphroditaság.

76. MOJSISOVICS AUG. V.: *Notiz. Zool. Anzeiger.* V. Jahrg. 1882. Nr. 1882. Nr. 104. p. 83.

77. MOJSISOVICS AUG. V.: *Die zoologische Literatur der Steiermark 1887—88.*

Lásd az 1361. szám alatt.

78. MOJSISOVICS A.: *Az osztrák-magyar monarchia állatvilága.* FORD. PASZLAVSZKY JÓZSEF. Az osztrák-magyar monarchia írásban és képen. Bevezető kötet, 11. füz. 1887.

79. MOJSISOVICS A.: *Az osztrák-magyar monarchia állatvilága.* Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 229. 243. 269. 281. 309.

PASZLAVSZKY J. fordítása után közli MOJSISOVICS-nak az «Osztrák-magyar monarchia írásban és képen» műben megjelent dolgozatát.

80. MOCÁRY SÁNDOR: *Literatura Hymenopterorum.* Term.-rajz. füzetek 6. köt. 1883. p. 1. A Hymenopterákra vonatkozó és 1882-ig megjelent irodalmi termékek összeállítása, melyhez a 121-ik oldalon még egy függelék is járul.

81. NAGY FERENCZ: *Darwin és a darwinismus.* A kecskeméti ref. főgymn. 1884—85-ik évi értesítője. p. 3.

Fejtegeti, hogy mi a lényege a DARWIN tanának, és mily eredményeket szült.

82. ÓNODI ADOLF: *A nápolyi zoológiai állomás magyar asztaláról.* Term.-tud. közl. XVIII. köt. 1886. p. 497.

A nápolyi zoologiai állomás magyar asztalának öt éves története, melyben egyebek mellett az is elmondatik, hogy hazánkból kik dolgoztak ezen asztalnál és mily irányú közleményeket adtak ki.

83. ÖRLEY LÁSZLÓ: *A zoologiai állomások és az állattani kutatások újabb módszerei.* Term.-tud. közl. XV. köt. 1883. p. 145.

A nápolyi zoologiai stációznak s az itt végrehajtott nevezetesebb búvárlati eredményeknek ismertetése.

84. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Az állatok színéről.* Népszerű természettud. előadások gyűjteménye. IX. köt. 1886. 52. füz. 7 ábrával.

Népszerű módonban fejtegeti, hogy honnan van az állatok különböző, néha nagyon rikító színe. Ezután megemlékezik azon feladatokról, a melyekre a különböző állati színek hivatva vannak.

85. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Hadi hajó az állattan szolgálatában.* Term.-tud. közl. XIX. köt. 1887. p. 386.

Elmondja, hogy az olasz kormánytól zoologiai kutatások céljából felszerelt és kirendelt «Vettor Pisani» nevű hadihajó milyen tengeri utat tett meg és miféle nevezetesebb állatokat gyűjtött.

86. PARÁDI KÁLMÁN: *Könyvismertetés.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1883. évf. V. köt. 1. füz. Term. szak. p. 53.

Kritikailag ismerteti GRAFF L. dr. «Monographie der Turbellarien. I. Rhabdocoeliden» című munkáját.

87. PARÁDI KÁLMÁN: *A symbiosis növény- s állattani tekintetben.* Orv. term.-tud. Értesítő. VI. köt. 1884. évf. Népsz. szak. 1. szám. p. 1.

Népszerű ismertetése ama, legelőször ÉNTZ G.-tól felismert viszonyoknak, a mely bizonyos alsó rendű növények meg alsóbb és felsőbb rendű állatok között van.

88. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *A sivatag és a karavánok.* Term.-tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 19. ábrával.

Magyar kivonata annak a német előadásnak, a melyet BREHM ALF. 1880. december havában Budapesten tartott. Ebben a núbiai sivatag érdekes állatfajai vannak bemutatva biológiai viszonyaikkal.

89. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Az afrikai őserdők életéről.* Term.-tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 65. ábrákkal.

Magyar kivonata annak a német előadásnak, a melyet BREHM ALF. 1880. évi december hóban Budapesten tartott s a melyben egy Khartum közelében fekvő őserdő állatvilága van feltüntetve.

90. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *A gubacsokról.* Term.-tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 401. ábrákkal.

Ismerteti a gubacsokat termő növényeket s a különböző gubacsformákat. Elmondja, hogy mit találhatunk egy gubacsban s mily czélokra szolgálnak a gubacsok. Ezután áttér a gubacsot alkotó rovarok s különösen a gubacsdarázscok

életmódjának ismertetésére, de megemlékezik a másféle, gubacsalkotó rovarokról is. A gubacsokra vonatkozó tudományos ismeretek részletes tárgyalása során előadja az ADLER és a maga azon vizsgálatait, a melyek a gubacs-képződésre vonatkoznak. Az értekezés népszerű módonban van írva.

91. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Az ausztráliai szigetvilág életéről.* Népszerű természettud. előadások gyűjteménye. V. köt. 33. füz. 1882. p. 53. 15 ábrával.

Ismerteti az ausztráliai szigetvilág állatéletét. Tárgyalása közben az emlősök és madarak életéből sok érdekes biológiai jelenséget mond el.

92. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *A suzi csatorna mint állat-földrajzi tényező.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 371.

Ismertetése KELLER C. azon megfigyeléseinek, melyek néhány állat átvándorlására és illetőleg meghonosodására vonatkoznak, s a melyek a «Kosmos» VI. évf. 3-ik füzetében láttak napvilágot.

93. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Férgek a tyúktojásban.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 119.

LANDOIS vizsgálatai szerint az idegen testeknek a tojásba való jutása összefüggésben van a tojás fejlődésével, képződésével. A tojás fejlődésének és képződésének ismertetése után előadatik, hogy mi mindent találhatni a tojásban. Eddig 26 férget ismerünk a tyúk belsejéből, de ezek közül tojásban csak kettőt találtak, nevezetesen a *Heterakis inflata* és *Distomum ovatum* fajokat.

94. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Szibéria vadonja, vadja és vadászlete.* Term. tud. közl. XV. köt. 1883. p. 166.

Magyar ismertetése annak a népszerű előadásnak, a melyet BREHM ALFRÉD német nyelven Budapesten tartott volt 1883. év martius havában. Ebből megtudjuk, hogy Szibériában miféle vadállatok élnek és hogyan vadásznak rájuk.

95. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *A magas hegyek életéről.* Pótfüz. a Term.-tud. közl. XX. köt. 3. füz. 1888. p. 97. rajzokkal.

A magas hegyek állat- és növényvilágának népszerű ismertetése. Bevezetés gyanánt vázolja a magas hegyek természeti viszonyait. Ezután áttér a hegyi-, az alpesi-, a havasi régiók életének jellemzésére s illetőleg az itt tenyésző állatok és növények ismertetésére.

96. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *A hasznos állatok oltalmazásáról.* Term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 113.

A mező- és kert, nemkülönben erdőgazdaságra nézve hasznos és kíméletre méltó állatoknak felsorolása.

97. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Rudolf trónörökös emlékezete.* Term.-tud. közl. 11. köt. 1889. p. 89.

Rudolf trónörökös halála alkalmából írott hódolatteljes, kegyeletos megemlékezés, melynek kapcsán a «Tizenöt nap a Dunán» című

és Rudolf trónörökösétől írt műből az első és második nap ornithologiai megfigyelésekből gazdag részletét ismerteti.

98. PISÓ KORNÉL: *A rovar-, mag- és növénygyűjtemény jó karban tartásáról.* Érdészeti lapok. 26. évf. 1887. p. 651.

Elmondja, hogy mily eljárás és mily szerek alkalmazása mellett védhetjük meg rovargyűjteményünket a romlástól, a kártékony rovarok pusztításaitól.

99. RÖMER GYULA: *Die Lehre Darwin's als Gegenstand wissenschaftlichen, wie unwissenschaftlichen Streites.* Verhandl. u. Mittheil. d. Siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt. XXXII. Jahrg. 1882. p. 1.

Részletesen ismerteti a Darwin-elméletet, a mellette és ellene felhozott érveket.

100. RUDOLF TRÓNÖRÖKÖS: *Tizenöt nap a Dúnán.* Ford. Paszlavszky József. Budapest. 1890. Kiadj. a m. Term.-tud. Társulat.

Anna 15 napi ornithológiai megfigyelésnek érdekes leírása, a melyet néhai Rudolf trónörökös az alsó Duna mentén tett 1878. év tavaszán.

101. SAJÓ KÁROLY: *Rovarászati képek a magyar alföld futóhomok-pusztáiról.* Rovarászati lapok. 1. évf. 1. füz. p. 6. 2 füz. p. 20; 3 füz. p. 37.; 4 füz. p. 56.

A magyar Alföld déli részén elterülő homokpuszták természeti viszonyainak ismertetése mellett bemutatja az itt élő rovarokat. Érdekesen és tanulságosan eseteli az itt tartózkodó különféle rovarok életmódját.

102. SAJÓ KÁROLY: *Entomologische Bilder aus den ungarischen Flugsandsteppen.*

Lásd az 1362. számú tétel alatt.

103. SCHNEIDER ALFRED: *Der Speciesbegriff in der Biologie.* Programm d. vierklassig. evang. Gymn. etc. in Mühlbach für das Schuljahr 1887—88.

104. SZANISZLÓ ALBERT: *Kártékony rovarok a mező- és kertgazdaságban.* Kolozsvár. 1884.

105. SZANISZLÓ ALBERT: *Fejtegetések a modern zoologia köréből.* Mezőgazdasági szemle. II. évf. 1885. p. 304. 352. 394. 460.

A hosszú cikksorozat több fejezetre oszlik. Az első fejezetben az egyéni változékonyság, öröklés tárgyalatik, s e két tényező folytán egyes tulajdonságok fokozódása a házi és szabadon (vadon) élő állatokon, nemkülönben a mesterséges kiválasztás a házi állatoknál s a természetes a létérti küzdelem által. Itt a fajátalakulásra vonatkozó fejtegetést is találunk. A második fejezet az állatvilág leszármazásával foglalkozik. Reá mutat az első szerves lényeknek ősnemzés útján való keletkezésére. Ismerteti a *Bathytarax*-t. A további fejezetekben felsorolja mindana érveket, a melyek a *Darwinismus* mellett, és mindana ellenvetéseket, a melyek ellene szólnak.

106. SZANISZLÓ ALBERT: *Az élősködés és az élősködő állatok (parasiták).* Mezőgazdasági szemle. IV. évf. 1886. p. 399.

Az élősködés jellemzése és a külső- meg

belső élősködők megkülönböztetése után előadja az élősködők előfordulását az általuk lakott gazdák és szerveik szerint. Fejtegeti azon okokat, a melyek az élősködés létrejöttére szolgáltak. Reá mutat az élősködők orvosi jelentőségére és a fontosabb esetek gyógykezelésére.

107. SZANISZLÓ ALBERT: *Egy pár szokatlabb eset a rovarok kártételei köréből.* Mezőgazdasági szemle. VI. évf. 1888. p. 224.

Feljegyzi, hogy 1888-ban almában élő *Tenebrio* álcákat talált. 1886-ban a komló gyökereiről szedett lárvákból *Bibio hortulanus* legyet nevelt. A hangyákról feljegyzi, hogy fiatal fák gyökereit elrágják.

108. SZANISZLÓ ALBERT: *Az öröklés és változás törvényei.* Mezőgazdasági szemle. VI. évf. 1888. p. 267.

Fejtegetései első sorban az öröklés törvényeire terjednek ki. Az örökölt tulajdonok átörökítése ezimén elmondja a megszakítás nélküli öröklés-, a megszakítással való öröklés, az ivari jellegek öröklése, — mindkét szülőtől való öröklés lényegét, példákat hozva fel. A szerzett tulajdonok átörökítése ezim alatt fejtegeti a szerzett tulajdonságok öröklésében, a szerzett tulajdonságok állandóbbá válását, a megfelelő korban való és a megfelelő helyen való öröklést. A változás törvényeit az indirect és direct változások csoportjába osztja. Az indirect változások során előadja az egyéni változást egyáltalában, a monstrosus és ivari változást. A direct változások csoportjában megemlíkezik az egyéni változásról általában, a hatások cumulálása szerinti változásról, a correlativ változásról, az eltérő változásról és a változások korlátlan voltáról.

109. STOSSICH MIHÁLY: *Sunto di alcuni lavori sopra parassiti dr. R. Moniez.*

Tartalmát lásd az 1363. szám alatt.

110. STOSSICH MIHÁLY: *Sopra alcuni lavori carcinologici del dr. Alfredo Giard.*

Ismertetését lásd az 1364. tételszám alatt.

111. TELLYESNICKI KÁLMÁN: *Az állatok viselkedése földrengéskor.* Természettud. közlöny. XXII. köt. 245. füz. p. 39. 1890.

A «Gæa» 1889. évi X-ik füzetének nyomán ismerteti BISSETT, HAMILTON, RAGONA azon megfigyeléseit, a melyek a különböző állatoknak földrengéskor való viselkedésére vonatkoznak. E megfigyelések szerint az állatok 10—30 másodperczel előbb megérik a bekövetkezendő földrengést.

112. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A rovarok osztályozásáról.* Rovartani lapok. I. köt. 1884. 3. füz. p. 49. három ábra; 4. füz. p. 65. öt ábra; 6. füz. p. 89. öt ábra; 6. füz. p. 113. négy ábra.

Fejtegeti azon irányelveket, a melyek szerint a rovarokat osztályozzuk. Tipikus képviselőkkel bemutatja a különböző rovarrendeket, ismerteti ezeknek főjellemait.

113. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A rovarok átalakulásairól.* Rovartani lapok. I. köt. 2. füz. 1884. p. 25. ábrákkal.

A rovarok posztembrionális fejlődésének különböző fázisait mutatja be. Utal arra, hogy a rovarok e tekintetben minő csoportokba oszthatók.

114. VALLÓ VILMOS: *Újabb magyarázatok a fajok eredetéről.* Természettud. füzetek. A délmagyarorsz. term.-tud. társ. közlönye. IX. köt. 1885. p. 29.

Rövid kivonatát adja BROOKS «Heredity» és DÜSING K. «Die Regulierung der Geschlechtsverhältnisse bei der Vermehrung der Menschen, Thiere und Pflanzen» műveinek. Reá mutat arra is, hogy ezek megerősítik a DARWIN elméletét.

115. VÁNGEL JENŐ: *Metelka Ferencz életrajza.* Rovartani lapok. II. köt. 7. füz. 1886. p. 129. Életrajza METELKA FERENCZ magyar rovarász-nak, ki 1814—1885-ig élt.

116. VÁNGEL JENŐ: *Biographie de Fr. Metelka.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XX. A megelőző tételnek francia kivonata.

117. VÁNGEL JENŐ: *A szűznemzés (Parthenogenesis).* Rovartani lapok. III. köt. 3. füz. 1886. p. 56.

Ismertetése mindama korábbi és újabb vizsgálatoknak, a melyek az állatok szűznemzését állapítják meg. Kimutatja, hogy mely állatoknál ismerünk szűznemzést. Jellemzi a kivételes és állandó szűznemzést s mindeniket példákkkal illusztrálja.

118. VÁNGEL JENŐ: *La Parthénogénese.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. III. 1886. p. IX.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

119. VIDA KÁROLY: *Alkalmazkodás az állati életben.* A csurgói ev. ref. gymn. 1880—81. évi értesítője p. 16.

Reá mutat, hogy az alkalmazkodás mily fontos szerepet játszik az állatok életében és mily következményei lehetnek.

120. VILLÁSI PÁL: *A kertészgazda állati jóbarátairól.* Gyümölcsészeti és konyha-kertészeti füzetek. VIII. évf. 1886. p. 283.

Röviden ismerteti azt a hasznót, a melyet a cziczkány, a denevér, a menyét, a sün, a vakondok, a baglyok és a varas béka hajt a gyümölesztenyésztés és konyhakertészet szempontjából.

b) Vizsgálati és konzerváló módszerek.

121. APÁTHY ISTVÁN: *Methode zur Verfertigung längerer Schnittserien mit Celloidin.*

Ismertetését lásd az 1365. tételszám alatt.

122. APÁTHY ISTVÁN: *Nachträge zur Celloidin-technik.*

Ismertetését lásd az 1366. tételszám alatt.

123. APÁTHY ISTVÁN: *Bemerkungen über die Celloidin-Einbettungsmethode von Arwid Florman.*

Lásd az 1368. tételszám alatt.

124. APÁTHY ISTVÁN: *Mikroskopische Mittheilungen.* I—III. Theil.

Lásd az 1369. tételszám alatt.

125. APÁTHY ISTVÁN: *A szövettani módszerekről.* Pótfüzetek a Term.-tud. közlöny. XXII. kötetéhez. 1890. 1. füz. p. 19.

Ismertetése mindazon újabb módszereknek, a melyek segélyével az állati szöveteket tartósan conserválni és belőlük metszetsorozatokot készíteni lehet.

126. BABES VIKTOR: *Über einige Färbungsmethoden etc.*

Lásd az 1370. tételszám alatt.

127. BIKFALVI KÁROLY: *A haeminjegecek előállításá bromjódolsókkal.* Orvos term.-tud. Értesítő. 1886. évf. orv. szak. p. 25.

Lásd német szövegét az 1371. tételszám alatt.

128. BIRÓ LAJOS: *A rovargyűjtésről.* Rovartani lapok. I. köt. 7. füz. 1884. p. 129; 8. füz. p. 153; 9. füz. p. 177; 10. füz. p. 193.

Igen terjedelmesen ismerteti azokat a módokat és eljárásokat, a melyeket a különböző rovarok gyűjtésénél követnünk kell.

129. BIRÓ LAJOS: *Sur la récolte des Insects.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. 1884. p. XVII, XIX., XXIV.

A fentebbi közlemény rövid, francia ismertetése.

130. DEMECZKY GYULA: *A véglények eltartásának módjaihoz.* Term.-tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 471.

A véglények eltartására ajánlja a kámforos vizet és a kámforos-glycerint.

131. ENTZ GÉZA: *Methoden zur Anfertigung von Dauerpräparaten mikroskopischer Organismen.*

Ismertetését lásd az 1372. tételszám alatt.

132. ENTZ GÉZA: *A véglények kikészítésének és állandó eltartásának módja.* Term.-tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 381.

A véglények eltartására használt korábbi eljárások ismertetése után, előadja azt a legújabb módszert, a melynek segélyével a véglényeket állandó eltartásra kikészíteni lehet. Ajánlja a pikrin-kénsavat, BLANCHARD-féle folyadékot, melyek ilyen összetételűek: BLANCHARD-féle folyadék áll: 100 súlyr. lepárolt víz, 6 súlyr. chlornatrium, 5 súlyr. Acid. acetic. glaciale, 3 súlyr. higanychlorid, 0.5 súlyr. timsó. A pikrin-kénsav: 100 térfogatrész telített, hideg, vizes pikrinsav-oldat, 2 térfogatrész tönör kénsav, a leszűrt oldathoz 3-szoros térfogat lepárolt víz.

133. GAMMEL ALAJOS: *A lepkék természetes lenyomatairól.* Term.-tud. közl. XV. köt. 1883. p. 349.

Leírása annak, hogy miként lehet a lepke szárnyai után természetes lenyomatokat készíteni.

134. HÓGYES FERENCZ: *Új eljárás a vörös vérszettek szöveti szerkezetének feltüntetésére.* (III. tábl.) Math. term.-tud. Értesítő. VII. köt. 1889. 4—5. füz. p. 100.

A vörös vérszettek szerkezetének feltüntetése.

sére 0.5 % os kénsavas zink és 0.25 % os kámför vizes elegyének néhány cseppjét ajánlja.

135. HÖGYES FERENCZ: *Új eljárás a vörös vérsejtek szerkezetének feltüntetésére.* Orvosi hetilap. 33. évf. 1889. p. 61.

Saját kísérletei után egy új eljárást ír le, a melynek segítségével könnyen feltüntethető a vörös vérsejtek szerkezete. Lásd a megelőző tételszám alatt.

136. KRIEŠCH JÁNOS: *Méregtől mentes konzerváló szappan.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 413.

A BAU SÁNDOR-tól ajánlott méregtől mentes konzerváló szappannak ismertetése és leírása.

137. KUNCZE LEO: *Dipterák kikészítése.* Rovarászati lapok. I. évf. 6. füz. 1883. p. 1893.

Részletes leírása annak, hogy miként kell a Dipterákat ezélszerűen konzerválni.

138. LENHOSSÉK MIHÁLY: *A sorozatmetszetek kezelésének egy új segédesszköze.* Orvosi hetilap. 30. évf. 1886. szám 3.

Oly eljárási módot ismertet, a melynek segítségével a vizsgálandó objektumból a metszetek egész sorozatát lehet előállítani. E ezélszerű kosarat ajánl, melynek rekeszeibe a metszeteket sorrendbe helyezhetjük el s aztán így kosarastól festő- vagy más konzerváló folyadékba tehetjük.

139. LENHOSSÉK MIHÁLY: *Ein neues Hilfsmittel zur Herstellung von Serienpräparaten aus dem centralen Nervensystem.*

Tartalmát lásd az 1373. tételszám alatt.

140. MERKL EDE: *Gyűjtési tanácsok.* Rovarászati lapok. 1. évf. 11. füz. p. 186.

Részletes ismertetése azon módozatoknak, a melyekkel a különböző Coleoptera-féléket gyűjteni lehet és kell.

141. MÉHELY LAJOS: *Anatomiai készítmények szárazon való eltartásának új módja.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 201.

Durvább anatomiai készítményeket szárazon való eltartásra úgy készíthetünk el, ha előbb chrómsav, MÜLLER-féle folyadék, vagy más vízelvonó folyadékba helyezzük s aztán lavendula- vagy terpentín olajba vesszük át. Az olajoknak elillanása után a készítmény megfihéredik, megkeményedik.

142. MIHAJLOVITS MIKLÓS: *A piros vérsejtek festése és állandósításának új módja.* Orvosi hetilap. 34. évf. 1890. p. 318.

Új eljárási módot ajánl a piros vérsejtek festésére és állandósítására, a melyet kísérletei után állapított meg. Ez abból áll, hogy a friss vérsejteket azonnal festeni kell s aztán abszolút alkohollal keményíteni.

143. PÁVEL JÁNOS: *A hernyókifújás.* Rovartani lapok. III. köt. 6. füz. 1886. p. 121. 1. ábra.

A hernyókifújás módozatának s az ehhez szükséges készüléknek ismertetése.

144. PÁVEL JÁNOS: *La preparation des chenilles.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XVII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

145. PERÉNYI JÓZSEF: *Über eine neue Erhaltungsfähigkeit.*

Tartalmát lásd az 1374. tételszám alatt.

146. PERÉNYI JÓZSEF: *Egy új keményítő folyadékról, különösen fejlődéstani tanulmányozásra.* Orvosi hetilap. 26. évf. 1882. szám 36.

Szöveti vizsgálatokhoz szükséges anyagok keményítésére 3. rész alkohoból, 3 rész 1/2 % os chrómsavas oldatból és 4. rész 10 % os salétromsavból álló folyadékot ajánl, a mely bármilyen festékanyaggal keverhető s így keményítéskor festhetünk is.

147. PERÉNYI JÓZSEF: *A hernyók conserválása.* Rovartani lapok. III. köt. 3. füz. 1886. p. 167.

Oly folyadékot ismertet, a melylyel hernyókat lehet konzerválni. E folyadék a következő részekből áll: 20 % salétromsavból 3 rész, 1 % chrómsavból 3. rész, közönséges alkohoból 4. rész. Leírja aztán az eljárás módozatát is.

148. PERÉNYI JÓZSEF: *La conservation des chenilles.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. p. XXIII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

149. PERÉNYI JÓZSEF: *Mikroelektron, neuer Apparat zur Härtung, Tinction und Einbettung histologischer und embryologischer Gewebe.*

Tartalmát lásd az 1375. tételszám alatt.

150. PERÉNYI JÓZSEF: *Mikroelektron. Új készülék szövet és fejlődéstani anyagok kezelésére.* Orvosi hetilap. 31. évf. 1887. szám 36.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett dolgozatával. Lásd a 149. és 1375. tételszámokat.

151. PISO KORNÉL: *A hernyók kifújása, kitömése s conserválásáról.* Erdészeti lapok. 20. évf. 1884. p. 440.

Elmondja, hogy miként kell a hernyókat kifújni, kitömi és konzerválni. A kitömésre a Lycopodium magjait ajánlja, a melyeket a hernyó alapszínével egyező porral kell keverniük.

152. RILEY C. V.: *Újabb rovarirtó szerek.* Rovartani lapok. I. köt. 8. füz. 1884. p. 157.

Magyar fordítása annak az előadásnak, a melyet szerző francia nyelven a Héraul-megyei gazdasági egyesület ülésén Montpellierben 1884 június 30-án tartott. Ebben több, a Phylloxera ellen használt irtószert ismertet.

153. RILEY C. V.: *Sur quelques Insecticides nouveaux.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. p. XIX.

A megelőző tételben ismertetett dolgozatnak francia kivonata.

154. SZEKERESS FR. ÖDÖN: *A rovargyűjtésről tanítványaimnak.* A kassai premont r. főgymn. értesítője 1886—87. évről.

155. TESCHLER GYÖRGY: *Adatok az Actias selene tenyésztéséhez.* A körmozgáshányai főreáliskola értesítője 1883—84. évről.

Ismerteti azon kísérleteinek eredményeit, a melyeket az *Actias Selene* tenyésztésénél elért.

156. THANHOFFER LAJOS: *Ein Irrigationsmesser zur Anfertigung mikroskopischer Schnittpräparate.*

Lásd az 1376. tételszám alatt.

157. THANHOFFER LAJOS: *A nagyítókról és a mikroszkópról.* Népszerű természettud. előadások gyűjteménye. V. köt. 34. füz. 1882. p. 79. 18 ábrával.

Bemutatja a nagyító tüveket és mikroszkópokat. Ismerteti ezeknek fontos hivatását és szerepét a tudományos vizsgálatok terén.

158. THANHOFFER LAJOS: *Dolgozatok a m. kir. állatorvosi élettani intézetből. I. Adatok a központi idegrendszer vizsgálati módszeréhez.* Math. term.-tud. Értesítő. III. köt. 1884. 2—3. füz. p. 31.

Ismertetése azon újabb eljárásoknak, a melyeknek segítségével igen használható készítményeket lehet előállítani a Gerincezesek központi idegrendszeréből.

159. THANHOFFER LAJOS: *Beitrag zur Untersuchungstechnik des Centralnervensystems.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 3. Bd. 1884—85. p. 79.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző tételben említett dolgozaté.

160. THANHOFFER LAJOS: *Élettani eszközök és vizsgálatok.* Orvosi hetilap. 30. évf. 1886. szám 16.

Több, élettani vizsgálatokhoz szükséges eszközt ismertet, még pedig egy, szerzőtől módosított vérhullámjelző készüléket (dob-kymographion); egy vérhullámjelző görbékét forgató készüléket (kymographikai forgató-gép); egy insectographot, a mely a rovarok légzését és uszását írja fel; egy enterographot, a bélmozgások felírására; egy pneumographot a rovarok lélekzésének felírására és mikroszkopikus gázkamrárt.

161. THANHOFFER LAJOS: *Újabb módszerek az idegsejtek kikészítésére.* Math. term.-tud. Értesítő. VI. köt. 1887—88. p. 88.

Két eljárást ajánl. Az egyik eljárás szerint a két fedőlemez között szétnyomott gerincezagi szürke állományt a fedőlemezeknek egymástól való eltávolítása után pörköljük s aztán xylolos damarlakba elzárjuk. A másik eljárás szerint a két fedő tüveg között szétnyomott állományt pikrokarmínban, vagy vizes methylenkék oldatába tesszük. A festékben 15 napig hagyjuk. Kivétel után abszolút alkoholba vesszük át, majd felvilágosítás végett szegfűolajba, 2 napig xyloloba. Az elzárás xylolos damarlakul történik.

162. THANHOFFER LAJOS: *Neuere Methoden zur Präparation der Nervenzellen.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 6. Bd. (1887—88), 1889. p. 57.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző tételben ismertetett közleményé.

163. THANHOFFER LAJOS: *Neuere Methoden zur Präparation der Nervenzellen.*

Lásd az 1377. tételszám alatt.

164. TÓTH MIKE: *Lepke lenyomatok.* Rovarászati lapok. 1. évf. 8. füz. 1883. p. 139.

Feljegyzi, hogy lepke lenyomatokat ő 1864-ben chloroformban feloldott viaszszal készített.

165. VÁNGEL JENŐ: *Mikroszkopi módszertan, kiváló tekintettel a zoológiai és histológiai vizsgálatokra.* Budapest, 1889.

Összefoglalása azon módszereknek és eljárásoknak, a melyeket zoológiai és histológiai vizsgálatoknál eredményesen használhatunk.

e) Bonez- és szövettani dolgozatok.

166. APÁTHY ISTVÁN: *Tanulmány a Najadeák szövettanából.* Term.-tud. értek. XIV. köt. 7. szám. 1884. 4 tábl.

Kivonat: Math. term.-tud. Értesítő. III. köt. 1. füz. 1884. p. 3.

A Najadeák szövettanának terjedelmes ismertetése azon tanulmányok alapján, a melyeket szerző a budapesti egyetemi zoológiai és comp. anatómiai intézetben végzett.

167. APÁTHY ISTVÁN: *Studien zur Histologie der Najadeen auf Grund selbstständiger Untersuchungen.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 3. Bd. 1884—85. p. 109.

A megelőző tételben ismertetett dolgozat rövid kivonata.

168. APÁTHY ISTVÁN: *Studien über die Histologie der Najadeen.*

Lásd az 1378. tételszám alatt.

169. APÁTHY ISTVÁN: *A síma izomzat gyarapodása és pótlódása.* Term.-tud. értek. XV. köt. 15. szám. 1885. Ára 60 kr.

Kivonat: *A síma izomzat gyarapodása és pótlódása.* Math. term.-tud. Értesítő. III. köt. 1885. 8—9. füz. p. 232.

Az irodalmi adatok ismertetése kapesán részletesen tárgyalja ide vonatkozó vizsgálatainak eredményeit. Ezek szerint a szervek síma izomzatának posztembrionalis növekvése az egyes rostok növésén kívül legvalóbbszíntén az ekkorra fennmaradt embriói izomsejtek hozzájárulása és fokozatos kifejlődése által történik. A síma izomrost magjának osztódásakor az osztódás az összhuzékony állományra nem terjed ki. A rostok mint ilyenek egyáltalán nem osztódnak, nem szaporodnak, sem pedig kötőszöveti, illetőleg más idegen sejtek síma izomrostokká át nem alakulnak. A síma izomzat minden gyarapodása legvalóbbszíntén részben az egyes rostok növekedéséből, részben már meglevő, néha még osztódó izomcsírnáknak teljes kifejlődése által új rostok képződéséből áll.

170. APÁTHY ISTVÁN: *Die Vermehrung und Wiederersetzung der glatten Muskulatur.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 3. Bd. 1884—85. p. 68.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett dolgozatával.

171. APÁTHY ISTVÁN: *Az izom- és idegrostok*

primitív fibrillumairól s a protoplasma-szerkezetéről általában. Orv. term.-tud. Értesítő. XII. köt. 1890. 3. füz. p. 305.

Mindenekelőtt az izom és idegrostok primitív fibrillumainak szerkezetével foglalkozik és kimutatni igyekszik, hogy BÜTSCHLI idevonatkozó állításai tévesek. Ez után a sejt protoplasmájának szerkezetéről szól és ki mondja, hogy primitív és jellemző protolasma-szerkezetet még eddig senki nem mutatott ki.

172. APÁTHY ISTVÁN: Über die «Längsfibrillär-wabige Structur» und über Protoplasma-Structuren im Allgemeinen. Orv. term.-tud. Értesítő. XII. köt. 1890. 3. füz. Revue p. 353.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek német fordítása.

173. APÁTHY ISTVÁN: Nach welcher Richtung hin soll die Nervenlehre reformiert werden?

Lásd az 1379. tételszám alatt.

174. BALLAGI JÁNOS: A gyomór hámsejtjeiről. Term.-tud. értek. XI. köt. 20. sz. 1 tábl. 1881. Ára 60 kr.

Vizsgálatai szerint a gyomornak kétféle: kehelyforma- és csillószőrös hengerhámsejtjei vannak. A kehelyforma-sejteknek hártájuk nincs és a csillószőrösekől keletkeznek nyálkás elfajulás utján. A kehelyforma sejtek csillószőrei csak igen gondos kezelés mellett láthatók s ezeket korábban hosszecskolatoknak tartották.

175. BÁLINT SÁNDOR: Az Epeira diademata (l. idegrendszerének boncz- és szövettana. Orv. term.-tud. Értesítő. XII. évf. 1887. Term. szak. p. 145. 2 tábl.

A koronás keresztespók központi idegrendszerének garatfeletti dűczai két körteforma dűczből állanak s a szemeket idegzik be. A négy szemideg egy-egy mellékágat bocsát a mellék szemekhez. A garat alatti dűcz több dűczből áll, de kifejlődött pókoknál csupán 7 pár mutatható ki. A szájrészeket, lábakat és potrólt a garat alatti dűcz látja el idegekkel. Az egyes dűczokat kötőszövet választja el. A központi idegrendszer kettős dűczsejtes réteggel van körülvéve. A dűczok középpontját finom rostos, hálózatos protoplasma foglalja el, mely az idegrostokat hozza létre.

176. BÁLINT SÁNDOR: Anatomie und Histologie des Nervensystems der Epeira diademata (l. Orv. term.-tud. Értesítő. XII. évf. 1887. Term. szak. Revue. 3. füz. p. 357.

A megelőzőben ismertetett dolgozatnak német kivonata.

177. BÉKÉSY GÉZA: Adatok a szélidegek boncztanához. Orv. term.-tud. Értesítő. XIII. évf. 1888. Orv. szak. p. 53. 1 tábl.

Vizsgálatai után ezen kérdésekre: van-e embernél a nervus vagus, nervus laryngeus superior nevű ágából a szívhez menő idegág, s ha van, rendes-e vagy csupán változat? továbbá: meg van-e embernél, az állatoknál nervus depressor név alatt ismert szívideg vagy annak homologja? az irodalom idevonatkozó adatainak méltatása mellett határozottan igennel felel.

178. BÉKÉSY GÉZA: Beiträge zur Anatomie der Herznerven. Orv. term.-tud. Értesítő. XIII. évf. 1888. Orv. szak. 1. füz. Revue. p. 107. 1 tábl.

A megelőző tételben ismertetett dolgozat kivonata.

179. BIKFALVI KÁROLY: Beitrag zur Structur der Grundsubstanz des hyalinen Knorpels.

Lásd az 1380. tételszám alatt.

180. BIKFALVI KÁROLY: Összehasonlító görseői vizsgálatok az állati szövetek megemésztéséről gyomornedvben és hasnyálban. Orvosi hetilap. 1883. évf. Nr. 50—52.

Ismerteti azon vizsgálatainak eredményeit, a melyeket az állati szöveteknek a gyomornedvben és a hasnyálban való emésztődése tekintetében elért. Demonstrálja, hogy a gyomornedv és a hasnyál milyen hatással van az állati szövetekre, mily változásokat idéz elő azokon.

181. BIKFALVI KÁROLY: Beitrag zur Verwendung der Magenverdauung als Isolationsmethode.

Lásd az 1381. számú tételt.

182. BIKFALVI KÁROLY: A velőshüvelyű idegrostok szaruhüvelyéről. Orv. term.-tud. Értesítő. 1884. évf. Orv. szak. p. 133.

Vizsgálatai szerint a velőshüvelyű idegrostokban a szaruhüvelyeknek tartott részek a velő myelinné változására vezethetők vissza; továbbá a velőshüvelyű idegrostokban neurokeratin hüvelyek nincsenek.

183. BIKFALVI KÁROLY: Adatok a gyomormirigyek finomabb szerkezetéhez. Orv. term.-tud. Értesítő. XII. évf. 1887. Orv. szak. III. füz. p. 267. 1. tábl.

Az idevonatkozó irodalmi adatok részletes ismertetése után áttér saját vizsgálatainak tárgyalására. Vizsgálatai szerint a gyomorfundusmirigyek oly sajátos mirigyek, melyeknek csőalakba helyezett sejtjei a legnagyobb valószínűséggel a kötőszövet sejtjeiből származnak és ezekből regenerálódnak. Ez oka a fundus mirigyek saját hártájának rekeszes szerkezetének. A fedő- és fősejtek ugyanazon sejtfaj fejlődési fokozatai. A kötőszövet mindkét sejtjeiből fedősejtek lesznek, később fősejttekké módosulnak s aztán felbomolván a gyomornedv erjanyagait szolgáltatják. A pylorus mirigyek sejtjei a fundus fősejtjeivel nem azonosak, fürtösek. A pylorus mirigyek pepsint nem termelnek, hanem nyálkaképzésre szolgálnak.

184. DADAY JENŐ: Az Álskorpók (Pseudoscorpionidae) boncztanája. Orv. term.-tud. Értesítő. 1882. évf. IV. köt. 1. füz. I—VI. rajzt. p. 1—76.

Önálló vizsgálatok alapján részletesen ismerteti az Álskorpók teljes boncztanát. Adatai, miután előtte a buvárok közül e téren csupán MENGE dolgozott, majdnem egészben újak. Érdekesekek az idegrendszerre és a vérkeringési rendszerre vonatkozó vizsgálatai.

185. DAVIDA LEO: A gerinczagi idegek mellő és hátsó ágainak képződésmódjáról. Orv. term.-tud. Értesítő. 1882. évf. p. 119. tábla 6.

A hátulsó ágak érző fonalai közvetlenül a dúczokból erednek, míg mozgó fonalai a mellő gyökerekből s ezek átmennek a hasi dúezi ágak között és az érző fonalakhoz csatlakoznak. A mellő ágak érző fonalai a dúczokból erednek, míg mozgó fonalai a mellő gyökerekből.

186. HALLER BÉLA, grf.: *Vorläufige Mittheilungen über das Nervensystem und Mundepithel niedriger Gastropoden.*

Tartalmát lásd az 1382. tételszám alatt.

187. HALLER BÉLA, grf.: *Zur Kenntniss der Muriciden. I.*

Tartalmát lásd az 1383. tételszám alatt.

188. HALLER BÉLA, grf.: *Die Organisation der Chitonen.*

Tartalmát lásd az 1384. tételszám alatt.

189. HALLER BÉLA, grf.: *Beiträge zur Kenntniss der Nerven im Peritoneum von Doris tuberculata.*

Lásd az 1385. tételszámot.

190. HALLER BÉLA, grf.: *Untersuchungen über marine Rhipidiglossen.*

Ismertetését lásd az 1386. tételszám alatt.

191. HALLER BÉLA, grf.: *Beiträge zur Kenntniss der Niere der Prosobranchier.*

Tartalmát lásd az 1387. tételszám alatt.

192. HALLER BÉLA, grf.: *Untersuchungen über marine Rhipidiglossen II.*

Tartalmát lásd az 1389. tételszám alatt.

193. HALLER BÉLA, grf.: *Über die sogenannte Leydig'sche Punktsubstanz im Centralnervensystem.*

Tartalmát lásd az 1390. tételszám alatt.

194. HALLER BÉLA, grf.: *Erwiderung an Herrn Dr. J. Boutan.*

Tartalmát lásd az 1391. tételszám alatt.

195. HALLER BÉLA, grf.: *Die Morphologie der Prosobranchier etc.*

Lásd az 1392. számú tételt.

196. HALLER BÉLA, grf.: *Beiträge zur Kenntniss der Textur des Central-Nervensystems höherer Würmer.*

Tartalmát lásd az 1393. tételszám alatt.

197. HINTS ELEK: *A XI-ik agyidegről.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1886. évf. Orvosi szak. p. 197. tábla 2.

Az idevonatkozó irodalmi adatok és nézetek történelmi átpillantása után részletezi saját vizsgálatait. A vizsgálatok eredménye az, hogy az accessorius nyultagyi részének lefutása nem független a gerinczagi rész lefutásától, hanem a kétféle gyökéralakelemei egymással elegyednek olyformán, hogy a főkép nyultagyi gyökerekből képződő belső ága gerinczagi gyökerekből is kap alakelemeket, a különösen gerinczagiakból képződő külső ág a nyultagyból eredő rostokban is részestül.

198. HINTS ELEK: *A vagus járulékos idegének körzeti elterjedése területéről.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1888. évf. p. 29.

Fejtegeti, hogy a különböző bűvárok mily nézeteket vallottak a vagus járulékos idegének körzeti elterjedése felől. Vizsgálatainak részletes

ismertetése után 10 pontban foglalja össze az elért eredményeket.

199. KLUG NÁNDOR: *A béka szíridegeiről.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1881. évf. Orv. szak. p. 89.

A végeredmények összegezése után azt következteti, hogy a vagus eredeti rostjai és az ezek lefutása közben befektetett egy-nyujtványú idegsejtek között egyenes összefüggés nincs. Minthogy azonban a vagus rostok az idegsejtekből eredő halvány idegrostokkal együtt a szív izomzatában ideghálózatot képeznek, melynek végszállai az izomsejtekkel viszonyba lépnek, azért ezen hálózatban kell középpontját keresni azon szabályozó befolyásnak is, melyet az idegek szívmozgás indító és gátló hatásai egymásra gyakorolnak.

200. KLUG NÁNDOR: *Über die Herznerven des Frosches.*

Lásd az 1395. tételszám alatt.

201. KÖRÖSI ALBIN: *A kiválasztás szervei az állatvilágban.* Természettudományi füzetek. XIII. köt. p. 52. 1 tábla.

Az állatországon végig tekintve tárgyalja a kiválasztás szerveit. Tárgyalása folyamán külön méltatja a különböző állatköröket.

202. KUNCZE LEO: *A rovarok emésztő készülékére vonatkozó bonyolult és élettani viszonyok.* Rovarászati lapok. 1. évf. 2. füz. p. 25. 3. füz. p. 40.; 4. füz. p. 62.; 5. füz. p. 73.

Rövid bevezetés után, melyben kimutatja, hogy a rovarok emésztőkészüléke hány tájból áll, fejtegeti az állattörzsek egymásutánját s ezek között az izeltlábuak helyzetét. Adja a rovarok osztályozását. Ezután beszél az izeltlábuak szájrészeiről általában s a rovarokról különösen. Megkülönbözteti és jellemzi a szívós és rágószájrészeket. Az irodalom kellő tekintetbe vételével tárgyalja aztán a bélesatornát s annak különböző tájait külön-külön.

203. LENDL ADOLF: *A rovarok összetett szeméről.* Rovartani lapok. III. köt. 10. füz. 1886. p. 199. 4 ábr.

A rovarok összetett szemének részletes ismertetése. A magyarázatot ábrák világítják meg.

204. LENDL ADOLF: *Sur les yeux composés des Insectes.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. p. XXVII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

205. LENDL ADOLF: *A pókok szájrészei és táplálkozása.* Rovartani lapok. III. köt. 5. füz. 1886. p. 93.

A pókok szájrészeinek és táplálkozásmódjának részletes ismertetése. Kimutatja, hogy a különböző bűvárok miként értelmezték a pókok különböző szájrészeit. Érdekesen beszél el a pókok táplálkozásmódját.

206. LENDL ADOLF: *Les organes buccaux et le mode de nourriture chez les Araignées.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XIII.

Franciaia kivonata a megelőző tételben ismertetett közleménynek.

207. JENDL ADOLF: *Adatok a pókok boncz- és fejlődéstandához, különös tekintettel a vértágokra.* Értek. a term.-tud. köréből. XVI. köt. 1. sz. 1886.

A pókok vétagjait fejlődéstani és bonczatani tekintetben tárgyalja. Adja azok morphologiai értékének magyarázatát számos ábrával illusztrálva.

208. LENHOSSÉK MIHÁLY: *Adatok a gerincz-agyi dúczok ismeretéhez a békán tett vizsgálatok alapján.* Term.-tud. értek. XV. köt. 15. szám. 1885. 2. tábl.

Kivonat: Math. term.-tud. Értesítő. III. köt. 1885. 8—9. füz. p. 232.

Ismeretve az újabb idők idevonatkozó buvár-latainak eredményeit, részletesen tárgyalja saját vizsgálatait, mindenütt megemlékezve más buvárok adatairól. A békánál a gerincz-agyi dúczot alkotó idegsejtek részben egy összefüggő köpenyt képeznek a hátsó gyökér körül, részben pedig szabálytalanul ennek rostjai közé vannak ágyazva. A dúczsejteknek mindig egy nyujtványuk van. A nyujtvány tengelyfonala a sejt kivájlatainak szélén ered s egyszer velős hüvelyt kap, míg máskor velőtlen marad.

209. LENHOSSÉK MIHÁLY: *Untersuchungen über die Spinalganglien des Frosches.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 3. Bd. 1884—85. p. 69.

A megelőző tételben ismertetett dolgozat kivonata. Ezenkívül lásd az 1397. tételszámot is.

210. LENHOSSÉK MIHÁLY: *Összehasonlító bonczatani vizsgálatok a velős hüvelyek fejlődéséről a középponti idegrendszerben.* Math. term.-tud. Értesítő. VI. köt. 1887—88., és 7. köt. 1888—89. p. 108. ábrákkal.

A közlemény első része a velős hüvelyek fejlődését tárgyalja az egér gerinczelejében. Adatai szerint a fehér állomány kötegei más-más időben kapják velős hüvelyeket. A sorrend, a mely szerint ez történik, nagyjában ugyanaz, mint az embernél. A velősödés a 3-ik naptól a 30-ikig tart; a 18-ik napon túl már csak a piramis-köteg velőtlen. A szürke állományba ágyazott rostok legnagyobb része a 15—18. nap között velősödik. A második rész néhány emlősnek gerinczevelői piramis-pályájáról értekezik. Kimondja, hogy igen valószínű, miként a piramis-pálya annál erősebb fejlődésnek indul, minél magasabb rendű valamely emlős állat. Ezenkívül lásd még az 1398. tételszámot is.

211. LENHOSSÉK MIHÁLY: *A gerinczevelői idegek hátsó gyökereiről.* Term.-tud. értek. XIX. köt. 1889. 6. szám., 1 tábl.

A különböző gerinces állatokon végzett vizsgálatok arra az eredményre vezettek, hogy a finom rostú, későn velősödő laterális ideg-csoport csak az emberben és ragadozóknak tesz számbajövő nyálábót, míg a rácsálókban alig találjuk meg: A rostok a hátsó gyökérről leválva a LISSAUER széli zónájává csoportosulnak. E zóna a rácsálókban majdnem teljesen

hiányzik. A LISSAUER-féle zóna alkotórészei utóbb ismét vízszintes irányba térnek át s a ROLANDO-féle állomány oldalsó részén egyenesen mennek át. A ROLANDO-állományban több apró s néhány nagyobb, többsarkú idegsejt van, melyeknek szétágazódó nyujtványai sűrű hálózattá kapcsolódnak össze. A hátsó eresztékben számos oly rost van, a melyek nem jönnek egyenesen a hátsó gyökerekből, hanem e hálózattól s ennek útján valószínűleg az említett sejtekből erednek. Ezenkívül lásd az 1399. tételszámot is.

212. LENHOSSÉK MIHÁLY: *A pajzsmirigyről.* Pótfüzetek a term.-tud. közlöny. XXII. kötetéhez. 1890. 2. füz. p. 96.

A pajzsmirigy ismertetése után adja a buvároknak idevonatkozó nézeteit és vizsgálati eredményeit, melyekből kitűnik, hogy e mirigy hajdan a bélsőnek kiegészítő része volt, de ma már csak csenevész.

213. METZGER EDE: *Die Organe der Honig-Biene.* Ungarische Biene. 17. Jahrg. 1889. p. 67., 82., 99., 120., 132., 149. ábrákkal.

Részletesen ismerteti a méh szerveit külön-külön, ábrák kíséretében.

214. ÓNODI ADOLF: *Az együttérző idegrendszer alakutani megjelenésében.* Orvosi hetilap. 26. évf. 1882. szám., 37., 38., 39., 40., 42., 47.

Az irodalom idevonatkozó adatainak ismertetése kapcsán, összefoglalja saját idevonatkozó vizsgálati eredményeit is.

215. ÓNODI ADOLF: *Az együttérző-idegrendszernek egyes élettani és kórtani szempontból fontosabb alakviszonyairól.* Orvosi hetilap. 27. évf. 1883. sz. 39., 40.

Vizsgálatait a lovon is végrehajtotta s az elért eredményeket az irodalmi adatok kellő méltatásával ismerteti.

216. ÓNODI ADOLF: *A gerincz-agyi rostkötegek viszonya az együttérző-határkötegekhez.* Orvosi hetilap. 27. évf. 1883. sz. 3.

Rövid történelmi bevezetés után saját vizsgálatainak eredményeit nyújtja. Vizsgálatait emberen, lovon és kutyán tette. Ezenkívül lásd az 1400. tételszámot is.

217. ÓNODI ADOLF: *Adatok a sugárdúc összehasonlító bonczatandóhoz.* Orvosi hetilap. 25. évf. 1881. 48. sz.

Különböző, felsőbb rangú gerinczeseken végzett vizsgálatok összege, az irodalmi adatok kritikai méltatásával. A sugárdúc az adatok szerint szoros összefüggésben van a háromszatú ideggel.

218. ÓNODI ADOLF: *Vizsgálatok az őshalak idegrendszeréről.* Math. term.-tud. Értesítő. V. köt. 1886. 1—2. füz. p. 6.

A dolgozat két részből áll. Az első részben újabb adatokat találunk a bolygó idegcsoporthoz; míg a második részben a sugárdúcra vonatkozó adatok foglaltatnak.

219. ÓNODI ADOLF: *Neurologische Untersuchungen an Selachiern. I. Das Ganglion ciliare. 2. Die Vagusgruppe.* Mathem. naturw. Berichte aus Ungarn. 5. Bd. 1886—87. p. 179—185.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző tételben ismertetett közleményé.

220. ÓNODI ADOLF: *A bolygó idegcsoport alak-tani jelentőségéről.* Orvosi hetilap. 30. évf. 1886. 31. szám.

Saját vizsgálatait és az irodalmi adatok kellő méltatása mellett, fejtegeti a bolygó idegcsoport morfológiai jelentőségét.

221. ÓNODI ADOLF: *Zur Frage vom Nervus laryngeus medius.*

Tartalmát lásd az 1403. tételszám alatt.

222. PERTIK OTTÓ: *Untersuchungen über Nervenfaseren.*

Lásd az 1404. tételszámot.

223. RÁTH EVERMÓD: *Az ember odontographtája.* A rozsnyói róm. kath. gym. értesítője. 1881—82. évről. p. 3—16.

Részletesen ismerteti az ember fogait szövettani és élettani tekintetből.

224. ROTHMAN ARMIN: *Az izommagvakról.* Term.-tud. értek. XV. köt. 14. szám., 1885. 1 tábl.

Kivonat: Math. term.-tud. Értesítő. III. köt. 1885. 8—9. füz. p. 232.

A búvárok idevonatkozó adatainak ismertetése kapcsán tárgyalja saját vizsgálatainak az izommagvak szerkezetére vonatkozó eredményeit. Szerinte az izommagvak (békaiszmoknál) az izomrost belsejében különböző mélységekben fekszenek, egymással nyújtványok által összefüggésben nincsenek, hosszukás alakjukat gömbölyűre, vagy ritkábban dugóhúzószerű alakra változtatják az elektromosáram hatása alatt.

225. ROTHMAN ARMIN: *Über die Muskelkerne in den quergestreiften Muskelfasern.* Mathem. naturw. Berichte aus Ungarn. 3. Bd. 1884—85. p. 67.

A megelőző tételben ismertetett dolgozatnak rövid kivonata.

226. RUDAS GERŐ: *Vizsgálatok a fogzománcz szerkezetéről.* Orv. term.-tud. Értesítő. XII. köt. 1890. 2—3. füz. p. 223. 1. tábla.

A különböző emlős állatok fogzománczáinak szerkezetére vonatkozó irodalmi adatok rövid ismertetése után, tárgyalja saját idevonatkozó vizsgálatait eredményeit. Szerinte a zománcz harántesikolt zománczoszlopokból s az oszlopok közeiben lefutó élő állományból való zománczrostokból áll, melyek egymással finom nyújtványok által közlekednek. A zománczoszlopok elmeszesedett alapanyagból állanak, mely a zománcz-csira belső hengeres hámsajtjeiből átalakulás útján jön létre.

227. RUDAS GERŐ: *Untersuchungen über das Email der Zähne.* Orv. term.-tud. Értesítő. XII. köt. 1890. 2—3. füz. Orv. szak. Revue. p. 241.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek német kivonata.

228. RUDAS GERŐ: *Tanulmány a fogzománcz szerkezetéről.* Orvosi hetilap. 34. évf. 1890. p. 389., 403.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett dolgozatával. Lásd a 226. számú tételt.

229. SCHWARZ A.: *A hörgüterek lefutásáról a tüdőben.* Orvosi hetilap. 25. évf. 1881. 41., 42. sz.

Bevezetésül tárgyalja az idevonatkozó irodalmi adatokat s aztán leírja saját vizsgálatainak eredményeit. A tüdő- és hörgő-verőerek a tüdőszövetében nem anasztomizálnak. A hörgő-verő hajszáledényei a hörgők falzatában nem érnek egészen a legkisebb hörgőcskéig, ezeknek hajszáledényei a tüdőverő-értől erednek. A hörgő-verő hajszáledényei nem mennek mindenütt át a tüdőverőér hajszáledényeibe.

230. SZENTKIRÁLYI GÉZA: *Az emberszív idegsejtjei.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1884. évf. orv. szak. p. 165. Tab. 5.

Az idevonatkozó fontosabb irodalmi adatok ismertetése után előadja saját vizsgálatait. Ezek szerint embernél a szívben elhelyezett idegsejtek egy nyújtvánnyal bírnak.

231. SZÉKELY BENDEGÜZ: *Az állati pete termékenyítésére vonatkozó vizsgálatok és termékenyítés a Diaptomusnál.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1883. évf. V. köt. 2. füz. p. 147.

Az állati pete termékenyítésére vonatkozó különböző nézetek és vizsgálatok terjedelmes ismertetése után a *Diaptomus* petéjének termékenyítésére vonatkozó adatokat találunk. Ezzel kapcsolatban olvashatjuk a vizsgálatnál követett eljárást is. Szerző szerint a *Diaptomus* petéjénél nincsenek iránytestek. A női és hím előmag a barázdolódási magot adja a karioitikus-napkép kíséretében. A termékenyítést mindig csak egy ondószálacska végezi s aztán a petét lassanként erős hártya veszi körül.

232. SZÉKELY BENDEGÜZ: *A rovarok női ivarszerve.* Orv. term.-tud. Értesítő. X. évf. I. füz. 1885. Term. szak. 23.

A különböző búvároknak a különböző rovarok női tenyészőszervére vonatkozó buvárlati adatainak terjedelmes ismertetése kapcsán előterjeszti a saját ide vonatkozó megfigyeléseit. Tárgyalása folyamán egyenként ismerteti a rovarok női tenyészőszervének egyes alkotó részeit. Közleményét a búvároknak különböző rovarok női tenyészőszervének fejlődésére vonatkozó adatai ismertetésével fejezi be.

233. SZÉKELY BENDEGÜZ: *A pulmonatumok talpmirigye.* Orv. term.-tud. Értesítő. XII. évf. 1887. Term. szak. I. füz. p. 7. 3 tábl.

A tüdőcsigák talpmirigyeire vonatkozó irodalmi adatok ismertetése után tárgyalja azon vizsgálatainak eredményeit, melyeket a *Limax transylvanicus* és *Helix pomatia* talpmirigyeinek szerkezetére vonatkozólag elért.

234. SZÉKELY BENDEGÜZ: *Über Pussdrüse der Pulmonaten.* Orv. term.-tud. Értesítő. XII. évf. 1887. Term. szak. II. füz. p. 247.

A megelőzőkben ismertetett dolgozatnak német kivonata.

235. SZÉKELY BENDEGÜZ: *A Pulmonatumok idegvégződése és érzősejtjei.* Orv. term.-tud. Értesítő. XIV. évf. 1889. Term. szak. III. füz. p. 241. 1 tábl.

Vizsgálatai szerint a Pulmonátáknál úgy az idegek, mint düszsejtek, érzősejtek, ezek sörtei, valamint a közönséges hámsejtek csillangói mikroplastida-szerkezettel bírnak, mely azok protoplasma-tartalmának lényeges részét képezi. Idegsejt, idegfonat, rost és fibrilla csak a fejlődés fokozatára különböznek egymástól s tényleg a fibrillák mikroplastidái lépnek közvetlen kapcsolatba az érzősejtek mikroplastidáival.

236. SZIGETHY KÁROLY: *A folyami rák zöldmirigyének bonyez-, szövet- és élettana.* Magy. Tud. Akad. Értekezések a Term.-tud. köréből. XIV. K. 1884. 7. sz. p. 1—18, 2 tábla.

Kivonat: Math. term.-tud. Értesítő. III. köt. 1884. 1. füz. p. 2.

A folyami rák n. n. zöld mirigyének feladata és rendeltetése eddig még nem volt tökéletesen kiderítve; legfeljebb csak valószínűnek tartották, hogy azok voltaképpen húgykiválasztó szervek. A tüzetes vizsgálat világot vet e mirigyek szerkezetére, élettani hivatására s arra az eredményre vezet, hogy azok csakugyan nem egyebek, mint vesék.

237. SZIGETHY KÁROLY: *Anatomie, Histologie und Physiologie der grünen Drüse des Flusskrebses.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 3. Bd. 1884—85. p. 108.

A megelőző tételben ismertetett dolgozat rövid kivonata.

238. SZIGETHY KÁROLY: *A szemmozgató idegközpontok rostrendszere.* Orvosi hetilap. 31 évf. 1887. 6. sz. Szemészet.

A szemmozgató idegközpontok rostrendszereinek rövid ismertetése.

239. SZMOLAY VILMOS: *A rovarok emésztő szervei.* Természettud. füzetek. A délmagyarországi term.-tud. társ. közlönye. XI. k. 1887. p. 145.

Részletesen ismerteti a rovarok bélcsatornáját és annak járulékos szerveit. Ismertetéséhez egy rajzlapot is csatol különböző rendekbe tartozó rovarok bélcsatornájával.

240. SZMOLAY VILMOS: *A rovarok ivarszervei.* Természettudományi füzetek. A délmagyarországi természettud. társ. közlönye. XII. köt. 3—4 füz. 1888. p. XIII. köt. 1. füz. p. 1. Tábl. 1—2.

A rovarok hím tenyésző szervének részletes ismertetése. A herék szerkezetük szerint fonálalakú és tüszős herékre osztja. Magyarázatait egy rajzlap világítja meg. Ezután áttér a női tenyészőszerv tárgyalására, melyet különböző rovarfajokon tett vizsgálatait után nyújt.

241. TANGL FERENCZ: *Szövet-tani tanulmányok a sejt-test és a mag közötti viszonyról.* (II. Tábl.) Math. term.-tud. Értesítő. VI. köt. 1887. 1. füz. p. 22.

A vizsgálatok eredménye az, hogy az achromatikus maghártya eltűnése után a mitotikus oszlás közben a sejt-test és mag közti éles határ megszűnik addig, míg új hárták képződnek a leánymagvak körül. Mitotikus oszlás alatt a mag sokkal szorosabban függ össze a sejt-testtel, mint nyugvó állapotban, a mi való-

színűleg a magnedv és interfilaris anyag összevegyülésén alapúl.

242. TANGL FERENCZ: *Ueber das Verhältniss zwischen Zellkörper und Kern während der mitotischen Theilung.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 6. Bd. (1887—88). 1889. p. 61.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző tételben ismertetett közleményé. Ezenkívül lásd még az 1405. tételszámot is.

243. TANGL FERENCZ: *Zur Histologie der gequetschten peripherischen Nerven.*

Lásd az 1407 tételszámot.

244. THANHOFFER LAJOS: *Adatok a hardtcsikú izmok szerkezete és idegrégződéséhez.* Természettud. értek. XI. köt. 13. szám. 1881. 1. Tábl.

Az irodalmi adatok kritikai méltatása kapcsán részletesen ismerteti a harántcsikú izmok szerkezetét, különösen azok sarkolemmáját, melyről kimutatja, hogy a rovaroknál két elkülöníthető rétegből áll. Ezek között végződik az ideg az ismert véglemezben és burka a sarkolemma külső burkával nő össze. A bétérő ideg tengelyszála villásan oszlik s a véglemezben reczét formál. Ezenkívül lásd az 1409. tételszámot is.

245. THANHOFFER LAJOS: *Ein neuer Nerven-Endapparat im Dünndarm.*

Lásd az 1411 tételszámot.

246. THANHOFFER LAJOS: *Az összehasonlító élet- és szövet-tan alapvonalai.* Budapest, 1883. 196 fametszet.

A tudomány jelen állásának színvonalán, tudományosan tárgyalja a táplálkozás-, a vérkeringés-, a lélekzés-, az el- és kiválasztások, a mozgás- és az érzékszervek, az idegrendszer, a szaporodás és fejlődés élettanát. Mindenütt megtaláljuk a megfelelő szervek anatómiai és hisztológiai ismertetését is, a szükséges ábrák és az irodalmi adatok kíséretében.

247. THANHOFFER LAJOS. *Adatok a központi idegrendszer szerkezetéhez.* Budapest, 1887. 8 tábla.

Mélyreható vizsgálatainak főbb eredményei ezek. Az idegsejtek rostos szerkezetűek, nemkülönben a protoplasma-nyújtványok is. Az idegsejtek tengelyszálarostocskái idegekbe folytatódnak. Az idegnyújtvány a sejtmagból, illetőleg a sejtmagocskából ered. Az idegsejtek protoplasma-nyújtványai reczébe mennek, a melyből tengelyszálak erednek; a glia-sejtek a reczébe vannak iktatva. Ideg- és glia-sejtek egymásba átnehetnek. Az anasztomózisok megvannak s ezek finom, hosszú nyújtványúak. A gerinczagi hátsó szárnak sejtjeiből szintén erednek tengelyszálnyújtványok, de nem a magból, hanem egy protoplasma-nyújtványból, vagy annak tengelyszál-rostocskájából. Egy idegsejt-ből 1—4 idegnyújtvány is ered. A gerinczagyban az idegtengelyszálak 2—3 ágra is oszlanak. A gerinczagi idegsejt annál több és hosszabb nyújtvánnyal bír, minél magasabb rendű állatból való, s a sejtek is annál nagyobbak. A gerinczagy alapállománya üreges-

szivacsos és szemecskés, egyes helyeken rostos és sejtjes állomány. A vérhajszáledények vakon végződő ágai igen finom, alig átjárható szálakkal függenek egymással össze, máskor kötőszöveteszerű sejtekben végződnek. A nyultagyi idegsejtek csak nagyságra különböznek a gerincz-agyiaktól. A kisagy *Purkinje*-féle sejtjeinek nyujtványai a finom szemecskézett állományban lévő sejtek nyujtványaihoz fekszenek oda. Az agy nagyobb sejtjei nem piramisformák. Az idegsejtek, idegek és véredények glia-sejtek és ezek rostozatától képezett burookban fekszenek.

248. THANHOFFER LAJOS: *Beiträge zur Structur des centralen Nervensystemes.* Mathem. naturw. Berichte aus Ungarn. 5. Bd. 1886—87. p. 83.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző tételben ismertetett közleményé.

249. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A Scutigera-félék légzőszervéről.* Math. term.-tud. Értesítő. I. köt. 1882—83. 3—4. füz. p. 145. 1 tábl.

A *Scutigera*-félék lélekzőkészülékét ismerteti saját vizsgálatai alapján. Kimutatja, hogy azok a bűvárok, a kik e szervet mirigyeknek tartották, alaposan tévedtek. A Vöges-től mirigyes szövetanyagnak tartott állományt a valódi tracheáknál előforduló trachea-matrix sejtmagvainak tekintti, a melyek még a valódi tracheáknál a peritonealis burok szemecskés, homogén anyagában vannak szétszórva, addig a *Scutigera*-féléknél a tömöten egymás mellett fekvő csövek közé vándoroltak be s az itt így szétszórott sejtmagvak kölcsönzik a szemecskés mirigyes külsőt.

250. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Über das Respirationsorgan der Scutigeriden.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. I. Bd. 1882—83. p. 174. 1 tábla.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével. Lásd a 249 szám alatt.

251. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A Geophilus-félék fonómirigyének szerkezete.* Math. term.-tud. Értesítő. II. köt. 1883. 2—3. füz. p. 84. 1 tábla.

A fonómirigyek a *Geophilus*-féléknél az uszálylábakat viselő szelvény oldalmezein vannak elhelyezve. Mindenik mirigy hatalmas, tömlőforma összetett mirigy és nagyszámú tömlőforma egysejtű mirigy. Ől áll, a melyek közös vezetékbe nyílnak.

252. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Ueber den Bau der Spinnrüsen bei den Geophiliden.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 2. Bd. 1883—84. p. 441. A megelőző tételben ismertetett dolgozat kivonata.

253. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Sajátságos érzékszülékek a százlábúaknál.* Term.-tud. közl. XV. köt. 1883. p. 268. ábrákkal.

Ismertetése azon különböző szerkezetű érzékszülékeknek, a melyek a *Myriopodák* különböző nemeinél a fejen vagy csápokon találhatók. Szerző ezen irányú vizsgálódásait a *Lithobius forficatus*-on, *Polyxenus lagurus*-on, *Pauropus Huxleyi*-n és *Trachypauropus glomerioides*-en végezte.

254. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Eigenthümliche Sinnesorgane der Myriopoden.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. I. Bd. 1882—83. p. 324. ábrákkal.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

255. TÖRÖK LAJOS: *A vörös vérsejtek oszlásáról kétültüeknél.* (II. Tábl.) Math. term.-tud. Értesítő. VII. köt. 1888. 2—3. füz. p. 77.

Leírása a *Salamandra maculata* álcájának vérsejtjein végzett azon vizsgálatoknak, a melyek a vörös vérsejtek oszlására vonatkoznak. Lásd még az 1412. 1413. számú tételeket is.

256. TÖRÖK PÉTER: *Az emlősök fogazata boncz-, szövet- és fejlődéstani tekintetben.* A hajduböszörményi ev. ref. gymn. értesítője 1883—84. évről. p. 25.

Az idevonatkozó irodalom alapos felhasználása mellett, tárgyalja az emlősök fogazatát boncz-, szövet- és fejlődéstani tekintetben.

257. UHLYÁRIK FERENCZ és TÓTH LAJOS: *Vizsgálatok a vékonybél-bolyhok szövettani szerkezetéről és a zsír felszívódásáról.* Math. term. tud. Értesítő. VI. köt. 1887. 8—9. füz. p. 244.

Az irodalmi adatok előre becsátása után részletezik saját vizsgálataikat párhuzamban más bűvárokkal. Pérdőnyésképen kimondják, hogy a vékonybél-bolyhok egymagú hengerhámsejttel vannak borítva, melyek állandó fénylő és csikolatos szegélyűek. A protoplasma nyujtványok mozgásuk közben beviszik a zsírszemecskéket a sejtbe. A felhámsejtek alatt lévő hártya önálló. A felhámsejtek nyujtványai közvetítésével a boholykötőszöveti sejtelemeivel összefüggésben vannak. A boholy kötőszöveti sejtjei csillagalakúak. A stroma-sejtek nyirksejtekhez és felhámsejtekhez hasonlóak. A zsírvezető csatornák önálló hártyaival bírnak. A központi tápnedvescsatorna és preformált ür önálló falazattal bír. A bolyhokban hosszant és körösen fűtő sima izomelemek vannak. A zsírfelszívódásnál sem a kehely, sem a nyirksejtek lényegesen nem szerepelnek.

258. UHLYÁRIK F., és TÓTH L.: *Ueber die histologische Structur der Dünndarmzotten und über Fettesorption.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 6. Bd. (1887—88). 1889. p. 335.

Tartalma az előbbi tételben ismertetett közleménynek kivonata.

259. VÁNGEL JENŐ: *Adatok a vízibogár (Hydrophilus piceus L.) táplálécsörének boncz-, szövet- és élettandhoz.* Term.-rajzi füzetek. X. köt. 1886. p. 111.

A *Hydrophilus piceus* L. bélesatornájára vonatkozó irodalmi adatok ismertetése után leírja annak egyes részleteit, s aztán áttér a szöveti szerkezet részletes tárgyalására. Érdekesekek azok a kísérletei, melyeket festett víznek és festett tápláléknak a gyomorra való hatása tekintetéből végezett. A bélesatorna egyes részleteinek, nemkülönben a Malpighi-féle edények életműködését is behatóan tárgyalja.

260. VÁNGEL JENŐ: *Beiträge zur Anatomie,*

Histologie und Physiologie des Verdauungsapparates des Wasserkäfers Hydrophilus piceus L. Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. X. Bd. 1886, p. 190.

Az «Adatok a Vízibogár (*Hydrophilus piceus* L.) táplálécsövének boncz-, szövet- s élettanához» című dolgozatnak német fordítása. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

d) Élettani dolgozatok.

261. BIKFALVI KÁROLY: *A muscarin és curara hatásáról a test hőmérsékére.* Orvos termtud. Értesítő. 1882. évf. orv. szak p. 27. Tábla 1.

A különböző kísérletek eredménye az, hogy a muscarin, különösen hosszabb ideig elhúzódó mérgezés alatt, a végbél hőmérsékét jelentősen csökkenti. Hasonlóan hat a végbél mélyebb részletének hőmérsékére a curara is, és hőmérsék-emelkedést inkább csak a külső szervekben idéz elő.

262. BIKFALVI KÁROLY: *Az állati szövetek és szervek különböző emésztődése gyomornedvben és hasnyájdában.* Orvos termtud. Értesítő. 1883. évf. orv. szak p. 183.

A véghezvitt számos kísérlet eredménye az, hogy a gyomornedv főleg az enyvadó és más kötőanyagokat, míg a hasnyál a sejteket emészt meg. Húsevő állatoknál a gyomornedvnek nem a fehérjék, hanem főleg az enyvadó anyagok megemésztésében van főszerepe, a fehérjét tartalmazó szövetrészeket csak előkészíti a vékonybélben lefolyó emésztésre. A hasnyál a fő fehérje-emésztő nedv.

263. BIKFALVI KÁROLY: *Milyen tápanyagokat emészt meg a gyomor legkönnyebben?* Orvos term. tud. Értesítő. orv. szak. p. 261. 1884. évfolyan.

A vizsgálatok eredménye szerint a gyomornedv az enyvadó anyagokat sokkal könnyebben emészt meg, mint a valódi fehérjéket és a fehérjében dús állati testrészeket. A gyomor emésztő képessége szabályosan változik az emésztés szakai szerint. A fehérjék megemésztésénél a hasnyál játsza a főszerepet.

264. BIKFALVI KÁROLY: *Az alkohol, sör, bor, borszéki víz, fekete kávé, dohány, konyhasó és timsó hatása az emésztésre.* Orvos termtud. Értesítő. 1885. évf. orvosi szak. p. 131.

A vizsgálati módszerek részletes ismertetése után, tárgyalja kísérleteinek eredményeit, a melyeket aztán a következőkben foglal össze. Az alkohol a természetes gyomoremésztést még kis mennyiségben is késlelteti. A sör hatása az emésztésre még kis mennyiségben sem kedvező. A boroknak kis mennyiségben nincs hatásuk az emésztésre, sőt elősegítőleg is hatnak, nagyobb mennyiségű bor az emésztést késlelteti. A borszéki víz az emésztésre kedvezően hat. A fekete kávé kis mennyiségben az emésztést elősegíti, nagyobb mennyiségben hátráltatja. A dohánykivonatnak a mesterséges emésztésre nincs feltűnő hatása.

A konyhasó kis adagban az emésztésre elősegítőleg hat, nagyobb mennyiségben feltűnően késlelteti azt. A timsó az emésztési folyamatokat hátráltatja, a keményítő megemésztését pedig még igen kis mennyiségben is megszünteti. Lásd ezenkívül az 1414. tételszámot is.

265. BÓKAI ÁRPÁD: *A központi idegrendszer befolyása az állati test hőkörmányzására.* Orvosi hetilap 26. évf. 1882. sz. 3. 4. 5. 8. 9. 10.

Sok irányú kísérletei alapján kimondja, hogy a gerinczagy átmetszése után rendszeren beálló hőcsökkenés kettős okból ered; először csökken az állat hőtermelési képessége, másodszor időleges edényideghűtés áll be, mely később ugyan részben megszűnik, de az edényeknek hőviszonyokhoz való alkalmazkodási képessége bennül marad, ki lévén zárva a pressoricus és depressoricus idegeknek visszahajlási útján történő szabályozási működése s ezért fokozódik a hőkisugárzás.

266. BURGET JÓZSEF: *A vér és vérkeringés a gerinces állatoknál.* A munkási állami főgymn. értesítője 1884—85. évről p. 3.

Közérthető módon ismerteti a gerinces állatok vérének szerkezetét és a vérkeringés folyamatát.

267. GENERSICH GUSZTÁV: *Összehasonlító élettani adatok a pankreas-emésztés ismeretéhez.* Orvos termtud. Értesítő. 1886 évf. orv. szak. p. 11.

A kísérleti módszerek tárgyalását az eredmények részletezése követi. A pankreasból előállított vizes- és glicerines kivonattal tett kísérletekből kitűnik, hogy mesterséges emésztési kísérletekre legalkalmasabb a vizes kivonat. A mirigynek alkohollal való előzetes kezelése után nyert kivonat gyengébben hat. A Wittich-féle glicerin-extraktó kivált a keményítőt emészt meg jól. Az emésztés legczélyszerűbb időtartama 3—5 óra. A magas hőmérsék megsemmisíti a pankreas emésztőképességét, míg a megfagyasztás nem bántja. A fehérjék közül legjobban emészt a vérbrint és növényi fehérjét, ezután a caseint, igen gyengén a főtt tojás fehérjét. A főtt húst nehezebben emészt, mint a nyerset. Legnehezebben emészthető a zsírok közt a disznózsír, de ez a hőmérséktől is függ. Összefoglalja aztán, hogy a különböző állatok pankreas-kivonatai mily anyagokat emésztene meg legkönnyebben.

268. HÖGYES ENDRE: *Az associált szemmozgások idegmechanismusáról.* M. tud. akad. Értekezések a term.-tud. köréből. 11. köt. 1881. 1. szám és 12. kötet 1884. 9-ik szám.

Lásd az 1416. tételszám alatt is.

269. HÖGYES FERENCZ: *A muscarin hatása a szívre és véreredényekre.* Orvos termtud. Értesítő. 1882. évf. Orv. szak. p. 1.

Önálló kísérletek alapján fejtegeti, hogy a muscarin mily hatással van a szívre és véreredényekre. A muscarin a szívlökések ritkítja, sőt meg is állítja, nemkülönben csökkenti a véreredényfal izomidegeinek ingerlékenységét is. Lásd ezenkívül az 1416. tételszámot is.

270. HUTYRA FERENCZ: *A zsírok átszívárgásáról, nevezetesen az epe befolyása alatt.* Term.-tud. Értesítő. XI. köt. 120. szám 1881. p. 78. Ara 60 kr.

A kísérletek végeredménye az, hogy a zsír állati hártán keresztül, diffúzió útján áthatolhat, ha a hártya tulsó oldalán lúgos hatású folyadék van. A diffúzió fokozódik, ha a lúg töményebb és ha a zsírok több szabad zsírsavat tartalmaznak. Ezt előmozdítja a fehérje jelenléte is. Az epe könnyebbíti a zsír áthatolását, de csak akkor, ha az megelőzőleg már a zsírral elegyítettett.

271. KLUG NÁNDOR: *A szívölökés egyes szakainak időarányáról.* Orv. term. Értesítő. 1881. évf. orv. szak. p. 23.

A vizsgálatok eredménye szerint békánál rendes szív működés közben, a szívölökés egész idejének $\frac{1}{4}$ részét a szívpitvar, mintegy $\frac{2}{3}$ részét a szívgyomor összehúzódása foglalja el. A házi nyúlánál rendes szív működés közben a pitvar összehúzódás a szívölökés $\frac{1}{3}$ -ad, a gyomorösszehúzódás $\frac{1}{2}$ idejét foglalja el.

272. KLUG NÁNDOR: *A szívgyomor összehúzódásának lefolyásáról.* Orvos term. Értesítő. 1881. évf. orv. szak. p. 32.

A kísérletek kimutatták, hogy az összehúzódás a szívcsúcsból az alap felé halad.

Lásd egyúttal az 1417. tételszámot is.

273. KLUG NÁNDOR: *A fehérjék képződésének új elmélete.* Term.-tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 183.

Kivonatos ismertetése Löw azon új elméletének, hogy a CHOH, a hangyasavvaldehid vagy a metilénoxid izomereje a fehérjeképezésre szolgáló atomcsoport.

274. KLUG NÁNDOR: *A sötét hősugarak hatásáról a retinabiborra.* Orvos term. Értesítő. 1881. évf. orvosi szak. p. 37.

A kísérletek eredménye általában összhangzásban van azon vizsgálatokéval, a melyeket KÜHNE színes üveglapokkal és flintüveghasábal tett.

275. KLUG NÁNDOR: *Vizsgálatok béka szíven a bolygóidegek elfajulása után.* Orvos term. Értesítő. 1881. évf. p. 155.

Lásd még az 1418. tételszámot is.

276. KLUG NÁNDOR: *A méz szerepe az állati testben.* Term.-tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 184.

Rövid ismertetése VOITE E. azon irányú kísérleteinek, a melyek a méz szerepére és jelentőségére vonatkoznak az állati testet illetőleg. A táplálékból a méznek hiányzása az úgynevezett angolkórhoz hasonló betegséget, csontlágylást, vékonyodást okoz.

277. KLUG NÁNDOR: *A mai élettan elvei.* Acta reg. scient. universitatis Claudiopolitanae Francisco-Josephinae. Anni 1881^a.

Fejtegeti, hogy mik a mai élettani tudományak az alapelvei, melyek a végcéljai. Párhuzamba helyezi a multat a jelenel.

278. KLUG NÁNDOR: *A húgyanyag (ureum) képződése az állati szervezetben.* Term. tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 39.

Ismertetése DRECHSEL azon kísérleti eredményeinek, a melyek azt bizonyítják, hogy a fehérjék hasadásából amido-savak képződnek; ezek szénsav és ammoniákká egyesülnek; az utóbbi só végre oxidálásnak s azt követő redukczióznak vetetik alá, vizet veszít és hűganyagká lesz.

279. KLUG NÁNDOR: *A szívölökés és a cardiogramm.* Orvos term. Értesítő. 1883. évf. orvosi szak. p. 1. 1 tábla 7 ábra.

Bevezető gyanánt ismerteti a békaszív összehúzódásának módosait. A szívgyomor bázisa szisztolekor lefelé húzódik, diasztolekor ellenben felfelé száll. Ezután előadja azon kísérleteinek eredményeit, a melyeket a békaszíven a cardiogrammal elért.

280. KLUG NÁNDOR: *A bőr szerepéről a szénsav kiválasztás körül.* Orvos term. tud. Értesítő. 1884. évf. orvosi szak. p. 73. Tábla 3.

A különböző kísérletekből kiténik, hogy a békának a bőre igen fontos lélekzőszerv, sőt télen át mondhatni egymaga végzi a szénsav-kiválasztást. Lásd még az 1419. tételszámot is.

281. KLUG NÁNDOR: *Hangképző szervünk boncz- és élettana.* Orv. term.-tud. Értesítő. VI. köt. 1884. évf. Népsz. szak. 3. szám. p. 41.

Az emberi hangképző szervnek népszerű ismertetése. Ezzel kapcsolatosan megnagyarázza a különböző hangokat is.

282. KLUG NÁNDOR: *A szív.* Orvos-term. tud. Értesítő. 1882. évf. népszerű szak. 3. füz. p. 89.

Népszerű modorban ismerteti előbb a szív anatómiai viszonyait s azután tárgyalja élet-tani működését.

283. KLUG NÁNDOR: *Az emberi hangról és beszédéről.* Népszerű term. tud. előadások gyűjteménye. X. köt. 1886. 59. füz. 15. ábrával.

Népszerű modorban ismerteti az ember hangadó szerveit. Kimutatja, hogy miként keletkezik a hang s a beszéd.

284. KLUG NÁNDOR: *Az enyv mint tápanyag.* M. Tud. Akad. Értekezések a term. tud. köréből. 20. köt. 3. szám. 1890. p. 79.

Ismerteti az enyv emészthetőségére vonatkozó kísérleti vizsgálatainak eredményeit. Ezek szerint az enyv emészthető, de tápértéke igen csekély és nem pótolja a fehérjéket, hanem csak csökkenti azoknak felhasználását. Az enyv emésztési terményei a vérben nem ismerhetők fel. A fehér véréjtek száma az enyvvvel való táplálás folyamában nagyon növekedik, holott más tápanyagok emésztésekor csökken. Az enyv tartalmazó anyagok a kötőszövetekbe rakódnak le.

285. KLUG NÁNDOR és KORECK JÓZSEF: *A vastagbél Lieberkühn-féle mirigyjei váladékának emésztő hatásáról.* Orvos term. Értesítő. 1883. évf. orvosi szak. p. 75.

A különböző irányú idevonatkozó irodalmi adatok és nézetek történelmi áttekintése után, az önálló vizsgálatok eredményeinek tárgyalása következik. Ezek szerint a vastagbélnek semmi emésztő hatása sincs és működése csupán a beléjutott tápanyagok felszívására szorítkozik.

A Lieberkühn-féle mirigyek, nem mirigyek, hanem csak nyálkahártyabetürcmlések a felszívó fölület nagyobbítására. Lásd még az 1420—1421. tételszámokat is.

286. KOHAUT REZSŐ: *A rovarok lélekző mozgásairól.* Term.-tud. közl. XV. 1883. p. 176.

A «Nature» nyomán ismerteti PLATEAU-nak azon vizsgálati eredményeit, a melyeket a rovarok lélekző mozgását illetőleg elért.

287. LAUFENAUER KÁROLY: *A szaglásról és szerveiről.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 314. ábrákkal.

A szaglásnak és a szaglószerveknek népszerű ismertetése.

288. LENHOSSÉK MIHÁLY: *Az aggyelőről, mint a lélek műhelyéről.* Pótfüz. a Term.-tud. közl. 21. kötetéhez. 1889. 2. füz. p. 49. ábrákkal. Az agynak és részeinek népszerű ismertetése.

289. MARCZALI PÁL: *A kérődzés okáról.* Term.-tud. közl. XVII. köt. 1885. p. 176.

A kérődzés lényegére vonatkozó korábbi kísérletek és feltevések előrebocsátása után ismerteti LUCHSINGER-nek a kecskén ez irányban tett vizsgálati eredményeit. Ebből megtudjuk, hogy a kérődzés csak reflex folyamat.

290. MÁTRAJ GÁBOR: *Adatok a zsírfelszívódáshoz.* Term.-tud. értek. XI. köt. 5. szám. 1 tábla. 1881. p. 66.

A zsírfelszívódás nemcsak a belekben, de már a gyomorban is történik. A hasnyál és epe nem okvetetlenül szükségesek az emulzió képzésre s illetőleg a zsírfelszívódás eszközzésére. A gyomorban hamarabb kezdődik a zsírfelszívódás, mint a belekben. E végeredmények békán és kutyán végzett vizsgálatok születményei.

291. MÜLLER KÁLMÁN: *A tüdőről és lélekzésről.* 7 ábr. Népszerű természettud. előadások gyűjteménye. V. köt. 32. füz. 1882. p. 1.

A tüdőnek és a lélekzésnek általában népszerű ismertetése.

292. ÓNODI ADOLF: *A tapintó-szőrőkről.* Term.-tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 347.

Az emlősállatok arcán található különböző fejlettségű tapintó-szőrők általános ismertetése. E tapintó szőrők igen fontos szerepet játszanak az éjjeli állatoknál, mit kísérletek bizonyítanak. A felső ajkon elhelyezett tapintó-szőrőket egyrészt a szemgödör alatti ideg, másrészt a szemgödör alatti és arc-ideg közötti fonat látja el; a szemöldökíven levőket a homlokideg, a szájzug mögött fekvőket az arcideg idegezi be.

293. ÓNODI ADOLF: *Szaglóérzésünkről.* Pótfüzetek a Term.-tud. közl. XXII. kötetéhez. 1890. 3. füz. p. 97.

Előzetesen megemlékezik azon anyagokról, a melyek a szagló érzékre hatással vannak. Ezután részletesen ismerteti a szaglóérzés viselkedését a különböző anyagokkal szemben és általánosságban.

294. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Adatok a Czápa-em-*

bryók élettanához. Term.-rajzi füzetek. IX. köt. 1885. p. 221. Táb. 12.

Érdekes adatokat közöl a czápa embrióinak életéről. Részletesen leírja a *Pristiurus melanostomum* nevű czápa tojáshejének szerkezetét. A születésnél mindig a héj felső vége nyílik meg. A fejrész-részek csak igen későn, a fogantatástól számítva talán nyolcz hét után diffundálhatnak. Az embrio a fejérjét fogyasztja. A kopolytú-fonalakban nem tiszta szikállomány, hanem fejrész vagy szikállományval kevert fejrész található. A tojáshej rései nemcsak arra valók, hogy az embrio születését lehetővé tegyék, hanem arra is, hogy a tengervíznek a tojás belsejébe való bejutását lassan eszközöljék. Az embrio kopolytú-fonalai valószínűleg a táplálkozásra alkalmas fejrészanyagok felszívására rendelvek.

295. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Zur Physiologie der Haeimbryonen.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. IX. köt. 1885. p. 293.

Az «Adatok a Czápa-embryók élettanához» című dolgozatnak német fordítása. Tartalmát lásd a megelőző tételnél.

296. PARÁDI KÁLMÁN: *Az intracellularis emésztés, különös tekintettel az Örvényférgekre.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1882. évf. IV. köt. 2. füz. p. 271.

A bűvároknak az intracellularis emésztésre vonatkozó adatai ismertetése kapcsán körvonalozza annak lényegét. Előadja, hogy kik voltak azok a bűvárok, a kik ez irányban először tanulmányozták az örvényférgeket. Szerinte az intracellularis emésztés ténye abban áll, hogy a táplálék érintkezésbe jön a sejt élőállományával, minden különös mirigyváladék hozzájárulása nélkül. A amoeboid plazma emésztése nem különbözik az egysejtűekéül véglényekétől.

297. PASZLAWSZKY JÓZSEF: *Az állatok fény- és színérzéséről.* Term.-tud. közl. XVI. köt. 1884. p. 207.

Megemlékezzék a PAUL BERT 1869. évi azon vizsgálatairól, melyek a különböző színugaraknak a *Daphniára* való hatására vonatkoznak, ismerteti LUBBOCK-nak ugyancsak irányú s a *Daphnia*, a *Méhek* és *Hangyákkal* tett kísérleteinek eredményeit. Ezután áttér a GRABER hasonló eredményeinek részletes tárgyalására. GRABER nemcsak *Gerinczeleknél*, hanem *Gerinczesekkel* is kísérletezett. Megkülönböztet *világosságkedvelő* (leukophil) és *sötétségkedvelő* (leukophob) állatokat, melyek közül az első kék-kedvelők, az utóbbiak vörös kedvelők.

298. REGÉCZY NAGY IMRE: *Beiträge zur Lehre der Diffusion von Eiweisslösungen.*

E dolgozatot valamint a szerzőnek több, e csoportba tartozó dolgozatát is lásd az 1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429, 1430, 1431 tételszámok alatt.

299. TELLYESNICZKY K.: *A fény hatása az állatokra.* Term.-tud. közl. XXII. köt. 1890. 251. füz. p. 370. ábrákkal.

Kivonatossan ismerteti LOEB azon kísérleteinek eredményeit, a melyek után nyilvánvalóvá

lett, hogy az állatoknál is érvényesülnek azon törvények, a melyek a növényeknél a heliotropizmus alatt.

300. VELITS DEZSŐ: *A szénsav és élely hatása az emlős szív működésére.* Orv. term. tud. Értesítő 1882. évf. Orv. szak. p. 163.

Saját kísérletei után tárgyalja, hogy a szénsav és az oxigén mily hatással vannak az emlősszívre. A szénsav a vasomotoricus központot és a szív-vagus nyúltagybeli középpontját izgatja, egyúttal azonban a szívfalban székelő motoricus ideg központokat bénítja. Sok oxigén úgy a szívdító, mint ennek gátló központjaira ingerlő hatással van; az oxigén-hiány, tehát úgy mint a szénsav, ingert szolgáltat a szívgátló idegközpontjának, sőt a vasomotoricus központnak is. Ezeknek kívül azonban még a szív intracardialis idegközpontjait is izgatja. Ezen kívül lásd még az 1432. tételszámot is.

e) Fejlődéstan dolgozatok.

301. APÁTHY ISTVÁN: *A piócák fejlődés-tanára vonatkozó vizsgálatok.* Math. és term. tud. Értesítő. 1888. VII. köt. 2/3. füz. p. 65.

A piócák fejlődés-tanára vonatkozó vizsgálatoknak előleges ismertetése. Ebben külön tárgyalatik a fejlődés oökológiája, az ivadékról való gondoskodás, a fejlődés első stádiumai: a barázdálódás, a csirasávok; a szervek fejlődés-tana általában; a nephridiumok és a vándorsejtek szerepe a szövetképzésben, a vérfejlődésben s az embrió táplálkozásában.

302. BIKFALVY KÁROLY: *A nyelvszemölcsök és izlökelyhek fejlődéséről.* Orv. term. tud. Értesítő. XI. évf. Orv. szak. 3. füz. 1886. p. 215. 1 tábla.

Vizsgálatai szerint a fonál- és gombaalakú szemölcsök alakja a nyelv kötőszövetének burjánzása útján jön létre. A gombaalakú szemölcsök valamivel előbb jelennek meg, mint a fonálformák. A körülárvolt szemölcsök a hám betűrődése által fejlődnek és ebből később a hozzájuk tartozó mirigyek indulnak ki. Az izlökelyhek a marha és disznó körülárvolt szemölseiben már az embriói életben biztosan felismerhetők. Első kezdetük csak egy övben jelentkező hosszukás sejtek. A tengeri nyúl papilla foliatája szintén a hám betűrődése által jön létre és az izlőszemölcsőkben a kelyhek biztosan csak a születés után ismerhetők fel.

303. BIKFALVY KÁROLY: *Adatok a tüdő fejlődéséhez.* Orv. term. tud. Értesítő. XII. évf. 1887. Orv. szak. 2. füz. p. 125. 1 tábla.

A beható vizsgálatok a következő eredményekre vezettek. A tüdő fejlődésében az epithelios játsza az aktív szerepet, mely előrenyúlva folytonos elágazásaival megszabja a tüdő karélyaainak és későbbi lebenyeinek alakját. Az epithelios ágainak végén levő hólyagoc-

kák vagy provizórikus tüdőhólyagocskák hám-rétege az embriói élet első felében folyton változik. A marakandó légshólyagocskák az embriói élet 2-ik felében képződnek és egynemű kövezethámmal borítvák. Felöltött emlősök légshólyagocskáinak hámja kétféle: kis szemcskés és nagy, lapos endothelsejtszerű lemezekből áll. A kifejlett tüdő légshólyagocskáiban előforduló nagy, lapos lemezek a születés után, a légshólyagocskáknak a légzés által okozott kitágulása következtében jönnek létre.

304. ERDŐS JÁNOS: *Az allantois-üreg keletkezése a gyökfélekéknél.* Math. term. tud. Értesítő. II. köt. 1884. 4—5 füz. p. 104. 1 tábla.

A gyök allantoisa a végbunkó legdisztálisabb részéből kidudorodó tömör képlet alakjában lép fel s az üreg keletkezése csak másodlagosan következik be, mikor már a végbunkónak említett dudora a kezdetlegesség stádiumát túlhaladta. A Reptiliák e tekintetben különböznek a madaraktól. Az üreg keletkezése az allantois sejtjeinek vegyi változására vezethető vissza, melynek hatása alatt a sejtek elpusztulnak s illetőleg felszívódnak. A felszívódás több ponton indul meg s a kis üregek végre egybe mennek át.

305. ERDŐS JÁNOS: *Entwicklung der Allantoishöhle bei den Fischechen.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 2. Bd. 1883—84. p. 227. Az előbbeni tételben említett dolgozat német kivonata.

306. KORÁNYI SÁNDOR: *A szemölcs fejlődésének első mozzanatairól a gerinceknek.* M. tud. Akad. értekezések a természettud. köréből. 15. köt. 13. szám. 1885.

307. KORÁNYI S.: *Zur Entwicklungsgeschichte der Krystalline bei den Wilberthieren.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 3. Bd. 1884—85. p. 114.

Az előbbi közleménynek kivonata.

308. LACZKÓ DEZSŐ: *A gerinces állatok csontrendszerének fejlődéséről.* A debreczeni róm. kath. gymn. értesítője 1884—85. évről p. 3.

Elnondja, hogy a gerinces állatoknál mily folyamat útján fejlődik ki a csontrendszer.

309. MIHÁLKOVICS GÉZA: *Vizsgálatok a gerinces állatok húgy- és ivarszerveinek fejlődéséről. I. A magasabb rangú gerincesek (amnioták) elemi veséi (nephridia).* Math. term. tud. Értesítő. II. köt. 1884. 4—5 füz. p. 99.

Nephridium kettő van: fejvese és ösvese. A fejvese csökevényes állapotban az amniotáknál is előfordul, mint a legősibb kiválasztó képződmény. Ennek elemei a mesodermából fejlődnek. Fejlődése kivezető csatornájának képződésével indul meg, mely tömör sejt-pálcza képében válik le a közép lemezekről. A tömör-pálcza egy erősebb gombban emelkedik ki. Az ösvések fejlődése proximál-distális irányban történik. A fejvesének elsorvadó csövei és gomolyaitól distál felé körülbelül a 12-dik testszelvény tájékában kezdődik meg az ösvese-csővek képződése, nem az ösvese csatornából fejlődnek, hanem kidifferenciálódnak a közép-

lemez sejtjeiből. Az ősvese-csövek eleinte erősen görbült merőkanál-formák.

310. MIHÁLKOVICS GÉZA: *Untersuchungen über die Entwicklung der Harn- und Geschlechtsorgane der Vertebraten. I. Die Primordialnieren (nephridia) der Amnioten.* Mathem. naturw. Berichte aus Ungarn. 2. Bd. 1883—84. p. 178.

Tartalma azonos az előző tételben ismertetett dolgozatával.

311. MIHÁLKOVICS GÉZA: *Vizsgálatok a gerincesállatok kiválasztó és ivarszerveinek fejlődéséről. II. A magasabb rangú gerincesek ivarsővei (v. Müller-féle csővei).* Math. természettudom. Értesítő. II. köt. 1884. 8—9. füz. p. 321.

A vizsgálatok eredménye az, hogy a Müller-féle cső elemeit nem a Wolff-féle vezetékből meríti, hanem saját sejtjeinek szaporodásából hosszabbodik meg. A Müller-féle cső és a Wolff-féle vezeték rövid ideig tartó összefüggése alighanem csökevényes jelensége egy ősi viszonyoknak. A női künt tölesére a Wolff-féle test felszínére függőleges, bemélyedő hám-tölesérből lesz s innen kiindulva tart distális irányban a női ivareső növése. A Müller-féle cső sem a Wolff-féle vezeték hámjából, sem a Wolff-féle test kötőszövetéből nem merít elemeket, hanem egyszerűen distális irányban saját meghosszabbodása által nő tovább. A hímeknél a Müller-féle cső elsovd, mert szerepét a Wolff-féle vezeték veszi át.

312. MIHÁLKOVICS GÉZA: *Untersuchungen über die Entwicklung der Urogenitalorgane bei den Vertebraten. II. Die Müller'schen Gänge der Amnioten.* Math. Naturw. Berichte aus Ungarn. 2. Bd. 1883—84. p. 390.

Az előbbeni tételben ismertetett dolgozat kivonata.

313. MIHÁLKOVICS GÉZA: *Vizsgálatok a gerinces állatok kiválasztó és ivarszerveiről. III. Az ivarmirigyek fejlődése.* Math. term. tud. Értesítő. III. köt. 1884. 1. füz. p. 5.

A vizsgálatok szerint az ivarmirigy kezdetleges vázát nem az ősvese kötőszöve képezi, hanem a csirhám szaporodásából keletkező elemek szolgáltatják. A mirigy elemei eleinte gömbölyded közömbös sejtekből állanak s ezek fiatal porcz sejtjeihez hasonlítanak, később már a mirigy a felszínét borító hengeres ivarhám-ból és belsejében finom sövényektől elválasztott sejthalmazokból áll. A bűvárok úgynevezett hámkötegei, az ivarhám-ból erednek s ezek a hímekben a herecsövekké, a nőstényekben a Graaf-féle tüszők hámjává lesznek. A fejlődés menete azt mutatja, hogy az ivarmirigyekben csökevényes hímnősség van jelen.

314. MIHÁLKOVICS GÉZA: *Untersuchungen über die Entwicklung des Harn- und Geschlechtsapparates der Wülbthiere. III. Die Entwicklung der Geschlechtsdrüsen.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 3. Bd. 1884—85. p. 87.

Tartalma kivonatossan ugyanaz, a mi a megelőző tételben ismertetett dolgozaté.

315. MIHÁLKOVICS GÉZA: *Vizsgálatok az ivarcsatorna, vagy Müller-féle cső fejlődéséről.* Orvosi hetilap. 28. évf. 1884. 31. 32. szám.

Tartalma azonos a megelőző 313. számú tételben ismertetett közleményével.

316. MIHÁLKOVICS GÉZA: *A gerinces állatok kiválasztó és ivarszerveinek fejlődése.* Egy atlasz-szal. 1885.

A 309., 311., és 313. számok alatt kivonatossan ismertetett dolgozatoknak összefoglalása.

317. ONODI ADOLF: *A csigolya közötti dúczok és idegygyökök fejlődéséről.* Term.-tud. értek. XIV. köt. 3. szám. 1884. 2 tábla.

Kivonat: Math. term.-tud. Értesítő II. köt. 1884. 4—5 füz. p. 168.

Az irodalom adataira vetett történelmi átpillantás után, ismerteti vizsgálatainak eredményeit s ezek a következők: a csigolya közötti dúczok halak, gyíkok embrióin az egész velőeső terjedelmében, tyúkembriókon csak az őscsigolyák területében lesznek a zárt velőeső dorsalis sejttrégeiből. A sejtek rendezkedéséből keletkezett sejtlap képezi a csigolya közti dúczok léczét, mely a velőeső dorsalis felszínén oldalt és a hasi oldal felé növekszik. A kétoldali folytonos dúczléczen bekövetkezett szelvényyszerű befűződés után a csigolya közötti dúczok a velőesőtől leválnak. Ezután ismerteti az idegygyökök fejlődésére vonatkozó adatokat.

318. ONODI ADOLF: *Ueber die Entwicklung der Spinalganglien und der Nervenwurzeln.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 2. Bd. 1873—84. p. 310.

A megelőző tételben ismertetett dolgozat kivonata.

319. ONODI ADOLF: *Az együttérző idegrendszer fejlődése.* Term.-tud. értek. XV. köt. 19. sz. 1885. 2 tábl. Ára 50 kr.

Kivonat: Math. term.-tud. Értesítő. III. köt. 1885. 8—9 füz. p. 237.

Irodalomtörténeti ismertetés után, melynek végén összegezi a bűvároknak az együttérző idegrendszer fejlődésének kezdetét érintő nézeteit, áttér vizsgálatainak ismertetésére. Vizsgálatait halakon, madarakon és emlősökön végezte. A csigolya közötti dúczok halak és gyíkoknál az embrió egész hosszában, tyúknál csupán az őscsigolyák területében, a velőeső dorsalis részletéből meginduló sejtszaporodási folyamat közvetlen termékei. Az együttérző dúczok a csigolyaközötti dúczok ventralis végén szelvényyszerűen végbemenő sejtszaporodási folyamat közvetlen termékei. A zsigériüregi dúcz összeköttetésben áll a csigolya közötti dúccsal, a mellő gyökerekkel, a mellő és a hátulsó gerinczagi ideggyökökkel.

320. ONODI ADOLF: *Az együttérző idegrendszer fejlődése.* Orvosi hetilap. 29. évf. 1885. 26. szám.

A megelőző tételben bemutatott dolgozatnak kivonatos ismertetése. Lásd a 319. sz. a.

321. ONODI ADOLF: *Zur Entwicklungsgeschichte des sympathischen Nervensystems.*

Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 3. Bd. 1884—85. p. 116.

A megelőző tételben ismertetett dolgozat kivonata. Lásd a 319. tételszámot, nemkülönben az 1433. tételt is.

322. PERÉNYI JÓZSEF: *Adatok a gerinczhúr és a gerinczhúr körül fekvő képződmények fejlődéséhez a Torpedo marmoratá-nál* (I—IV. Tábl.) Math. term.-tud. Értesítő. V. köt. 1886. 1—2. füz. p. 25.

Kivonat: Math. term.-tud. Értesítő. IV. köt. 1886. 8—9. füz. p. 257.

A chorda az ősesik előtt proximál felé az entodermának az embrió-pajzs középvonalában kiemelkedő redőjéből, az úgynevezett chorda-ívből csatorna módjára lefűződik. Az összeszorított chorda a biconcav csigolyatestek középpontján szabálytalan csillagalakú maradványképen állandóan megmarad, míg a csigolya közötti üregekben eredeti terjedelmében, a membrana propriával együtt mutatkozik. A subchorda köteg mesoderma eredetű. A canalis neurentericus ott kezdődik, hol a chorda villaalakra szétválak. A chorda elmeszesedő porozos hüvelye teljesen mesodermális eredetű, még pedig nem az elemi csigolyák törzssejtjeiből származik, hanem a splanchnikus lemez azon visszamaradt sejtjeiből, melyek egyenértékűek a tápcsatorna izomrétegével.

323. PERÉNYI JÓZSEF: *Beiträge zur Entwicklung der Chorda dorsalis und der perichordalen Gebilde bei Torpedo marmorata.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 4. Bd. 1885—86. p. 214.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző tételben ismertetett közleményé. Lásd még az 1435. számú tételt is.

324. PERÉNYI JÓZSEF: *Az amnion és a Wolff-féle csatorna a gyökféléknél* (III—IV. tábl.) Math. term.-tud. Értesítő. VI. köt. 1887. 2—3. füz. 92.

A gyökféléknél a Wolff-féle elemi vesék kivezető csatornájának sejtjei ektoderma eredetűek. Az ektoderma amnion-iyari vastagodása az alatta levő mesodermán horpadást idéz elő, a melybe a Wolff-féle sejtek belehelyezkednek. A Wolff-féle sejtek leválása szakadozva 2—4 sejtötegben történik. A proximális szelvényhólyagok alakulásakor a Wolff-féle sejtek elválnak eredeti helyüktől s azoknak növekedésekor feltoltnak. Az amnion igen korán keletkezik a csirkorong ektoderma halmán, a csirkorong alá görbülve fejsisakot képez. Az amnion-redő proximális irányból distal felé húzódik, az embrió hátára zsákmódra ráhúzódik. Az amnion-zsákot a csirkorong hozza létre.

325. PERÉNYI JÓZSEF: *Amnion und Wolff'scher Gang der Eidechsen.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 6. Bd (1887—88). 1889. p. 14.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző tételben ismertetett közleményé. Lásd még az 1437. számú tételt is.

326. PERÉNYI JÓZSEF: *A blastoporus állandó megmaradása a békaféléknél.* Math. term.-tud. Értesítő. V. köt. 1886. 1—2. füz. p. 11.

A vizsgálatok adatai szerint, a békaféléknél a peteburkon belül perivitellin képződik a blastoporuson levált Ecker-féle petedugaszból. A blastoporus nem záródik el teljesen, hanem alsó szögletéből a végbélyiülés lesz; oldalai egymáshoz közeledve szűk résalakban az ősesíkot alkotják. Az ősesík proximalis részéből fűződik le a chorda entoderma végdombja, mely a farkrészebe folytatódik. A blastoporus, illetőleg az ősesík oldalai a canalis neurentericus hozzáuk létre, mely záródva a subchorda végét képezi.

327. PERÉNYI JÓZSEF: *Ueber das Verharren des Blastoporus bei den Fröschen.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 5. Bd. 1886—87. p. 254.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző tételben ismertetett közleményé.

328. PERÉNYI JÓZSEF: *A mesoderma keletkezése.* Math. term.-tud. Értesítő. VIII. köt. 1889. 1. füz. p. 16. 2 tábla.

A vizsgálatok adatai szerint, a békablastula feketepolusa 3 sejt sorú rétegből áll, és ezek unilaterális epibolia útján megkettőződnek. A fedősejtek alatt lévő két sejt sor visszahajolva jobbra-balra a mesodermát képezi. A két fél mesoderma közötti fedősejtek választófalat alkotnak és a mesoderma alatt folytatódva az entodermát képezik. Azon áthidaló léczből, mely a fedősejteket összeköti az entodermával s a két mesoderma között van, lefűződés után chorda dorsalis lesz, mely előbb a fedősejtektől, majd az entodermától fűződik le. A sejt sorok megkettőzésének kiinduló pontján a chorda középpontja van s a blastoporus a chorda végrészén. A chorda lépést tart a csirlevek képződésével s a mesoderma két lemeye közt jön létre.

329. SZÉKELY BENDGÚZ: *A Diaptomus és Cyclops petebarázdlódása.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1883. évf. V. köt. 3. füz. term.-tud. szak. p. 229.

A petebarázdlódásra vonatkozó általános nézetek rövid ismertetése után, reá mutat, hogy a különböző Crustaceáknál milyen a petebarázdlódás. A *Diaptomus* petéinek barázdlódása szerző szerint a következőleg történik: a barázdlódás teljes és egyenlő. A képlőpeteszék nem egyszerre válik külön a táplálószeréktől, hanem lassankint s a fölültre húzódik. A barázdlódás kezdetben teljes s csak később lesz fölületes, mikor a táplálószerék a pete középpontjára húzódtak.

330. VIDA KÁROLY: *Az elevenesülők Aphisok petefészkének és petéjének fejlődése.* Orv. term.-tud. Értesítő. X. évf. 2. füz. 1885. Term. szak. p. 99. 2 tábla.

Bevezetésül ismertetett azt az eljárást, melyet vizsgálatainál követett. Ezután előadja mindama nézeteket, a melyek az Aphisok szaporodására vonatkozólag a különböző időkben uralkodók voltak. Vizsgálatainak az irodalmi adatok kellő méltatása mellett való tárgyialását a pete-

fészek fejlődésének ismertetésével kezdi meg. Majd a pete fejlődésének leírására tér át. A petét túlságosan megnövekedett egyszerű sejtnek nyilváníttja. A vizsgálatait után levont végkövetkeztetéseket 18 pontban összegezi.

f) Rendszertani dolgozatok.

331. BARTEK LAJOS: *Az emlősök rendszere különös tekintettel a rendszer fogalmára és céljára.* Értesítő a kegyes-tanítór. vázei főgymnasiumáról 1886—87. évben.

332. HORVÁTH GÉZA: *A rovarok legújabb osztályozása.* Rovartani lapok. II. k. 7. f. 1885. p. 139.

Ismerteti PACKARD A. S. amerikai zoologus felfogását a rovarok újabb osztályozása felől s egy táblázatban szemléltethető teszi annak végeredményeit.

333. HORVÁTH GÉZA: *Une nouvelle classification des Insectes.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XX.

Tartalma azonos a megelőző tételével.

334. LENDL ADOLF: *A pókok (Aracinea), különösen a kerekhálópókok (Epeiridae) természetes osztályozásának kísérlete.* Term.-tud. értek. XVIII. köt. 2. szám. 1888. Ára 50 kr.

Kivonat: Math. term.-tud. Értesítő. VI. köt. 1887—88.

A magyarországi kerekhálós pókok rendszeres felsorolása után terjedelmes irodalmi és önálló tanulmány alapján fejtegeti azt, hogy az *Epeiridae*-pókokat miként lehetne természetesen osztályozni. Fejtegetéseinek érzékeltetésére származási fikat is szerkeszt. Szerinte az *Epeira* genuszt három genusba kellene osztani.

335. MARGÓ TIVADAR: *Az állatország rendszere osztályozása, különös tekintettel az újabb állattani rendszerekre.* Term.-tud. értek. 1884. XIII. köt. 9. szám. 1 tábla. Ára 20 kr.

Kivonat: Math. term.-tud. Értesítő. I. köt. 1882—83. 8—9. füz. p. 281.

Reá mutatván a rendszer szükségességére s annak természetes felállítását megnehezítő különböző akadályokra, felfejti, hogy milyennek kellene lennie a természetes rendszernek. Ezután áttér az állatországnak törzsekre és osztályokra való osztályozására. Magyarázataihoz egy származásfát állít fel, mely abban különbözik más szerzőektől, hogy *Protoplastica* kifejezést használ a *Protozoa* helyett és a *Metazoa* helyett *Blastodermikákat*. Megkülönbözteti továbbá az *Archenterákat* és *Metenterákat*. A magasabb típusokat a *Helminthozodák*-ból vezeti le.

336. MARGÓ TIVADAR: *Az állatország rendszeres osztályozása különös tekintettel az újabb állattani rendszerekre.* Term.-tud. közl. XV. köt. 1883. p. 328.

Kivonat ismertetése szerző hasonló című szélfoglaló értekezésének, melyet a magy. tud. Akadémia 1883. évi június 4-dikén tartott

ülésén olvasott fel. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

337. MARGÓ TIVADAR: *Die Classification des Tierreiches mit Rücksicht auf die neueren zoologischen Systeme.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. I. Bd. 1882—83. p. 234. 1 tábla.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett dolgozatával. Lásd a 335. szám alatt, úgyszintén az 1438. szám alatt is.

g) Faunistikai dolgozatok.

338. BÁLINT SÁNDOR: *Jelentés az 1888-ik év nyarán Székelyföldön tett rovarügyi kirándulás eredményéről.* Orv. term.-tud. Értesítő. XIV. évf. 1889. Term. tud. szak. 3. füz. p. 266.

Beszámolás 1888. évi gyűjtés eredményéről. A termőhelyek kíséretében enumerál 18 családból és 77 nemből 100 fajt és 10 variétást, köztük a ritka *Anisarthron barbipes* Carp. fajt egy új termőhelyről, a Bucesec-ről.

339. BIELTZ E. A.: *Die Fauna der Wirbelthiere Siebenbürgens.* Hermannstadt. 1888.

Bővített és többhelyt helyesbített új kiadása az ugyanily című korábbi műnek, mely Erdély Gerinczes-faunáját tárgyalja.

340. BIRÓ LAJOS: *A keleti Kárpátok vidékének jellemző rovarfajai.* A magyarorsz. Kárpát-egyesület évkönyve. XII. évf. 1885. p. 124.

A keleti Kárpátok rovarfaunájára vonatkozó irodalmi adatok ismertetése után, az eddig ismert jellemző fajok felsorolására tér át. A fajok felsorolásánál a vidék fekvését s általában természeti viszonyait veszi irányadóul a lapály rovarainak feljegyzésével kezdve a sorrendet s végezve a havasalji tájával. E jegyzékben az Insecták mindenik rendjének találjuk képviselőit.

341. BRANCSIK KÁROLY: *Zoologisch-botanische Wanderungen.* Negyedik évfolyam. 1881. Évkönyv, melyet a trencsén-megyei természettud. egyeslet megbízásából szerk. Pfeiffer Antal. 1882. p. 69.

Koritnyicza és a Choecs-hegyen tett kirándulásának zoologiai és botanikai eredményeit ismerteti. Koritnyicza környékéről feljegyez több *Coleoptera*- és *Hemiptera*-fajt.

342. BRANCSIK KÁROLY: *Zoologisch-botanische Wanderungen.* Hatodik évf. 1883. Évkönyv, melyet a trencsén-megyei term.-tud. egyeslet megbíz. szerk. Pfeiffer Antal. p. 59.

Trencsén-Teplicz környékén tett kutató utazásai alatt gyűjtött állatfajok feljegyzése.

343. BRANCSIK KÁROLY: *Zoologisch-botanische Wanderungen.* Hetedik évf. 1884. Évkönyv, melyet a trencsén-megyei term.-tud. egyeslet megbíz. szerk. Pfeiffer Antal. p. 77.

A Manin-szorosban tett kirándulás alkalmával megfigyelt állatok neveit tartalmazza.

344. BRANCSIK KÁROLY: *Állat- s növénytan megfigyelések a rajecz-teplézi járdőben.* Nyolcadik évf. 1885. Évkönyv, melyet a trencsén-

megyei term.-tud. egyll. megbíz. szerk. Rap-pensberger V. p. 21.

A rajecz-tepiczi fürdő környékén megfigyelt állatfajok néhányának nevét tartalmazza.

345. BUNYITAY VINCZE: *Nagy-Várad termé-szetrajza.* Budapest. 1890. 8-ad rétt. p. 135.

KERTÉSZ MIKSA ismerteti Nagy-Várad és vidékének állatvilágát. A dolgozat több részre oszlik. Az első rész a fauna jellemzését, a második az idevonatkozó irodalmat, a harmadik az állatfajok rendszeres felsorolását s a negyedik az eredmények összegezését tartalmazza. *Emlőst* feljegyez 43-at, *Madarat* 158-at, *Csiszód-mászót* 10-et, *Kétfélt* 9-et, *Halat* 32-öt, *Puhatestűt* 52-öt, *Rovart* 2866-ot, *Százlábút* 22-öt, *Pókfélt* 91-et, *Rákfélt* 7-et. Férget 13-at. Külön fejezetben ismerteti a vízi mikroszkópos faunát és a barlangok állatvilágát.

346. CSERNY BÉLA: *Gyulafehérvár környékének faunája.* Az alsó-fehérmegyei történelmi, régészeti és természettud. egyll. évkönyve. I—IV. köt. 1888—89.

A Gyulafehérvár környékén megfigyelt állat-fajoknak névjegyzéke. A felsorolt állatfajok között azonban több olyan is van, a melyeknek ottani előfordulásához sok kétely fér.

347. DADAY JENŐ: *Adatok a Rettyezát tavai Crustacea-faunájának ismeretéhez.* Term.-rajzi füzetek. 7. köt. 1883. p. 41. 1 tábla.

A rettyezáti Zseminye-, Fekete- és Zenogata-vakból gyűjtött mikroszkópos állatfajok felsorolása, melyben a *Protozoák* közül 8, a *Férgek* közül 12 s a *Crustaceák* közül 21 faj van feljegyezve.

348. DADAY JENŐ: *Daten zur Kenntniss der Crustaceen-fauna der Seen am Rettyezát.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. 7. Bd. 1883. p. 136.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertett közleményével.

Ezenkívül lásd a 429., 444., 460., 485. tételszámokat is.

349. DADAY JENŐ: *A Balaton titkai.* Orvos-természettudományi Értesítő. VI. köt. 1884. p. 60.

Népszerű modorban ismerteti a Balaton állatvilágát. A halakon, véglényeken és Rotatoriákon kívül, bővebben emlékezik meg az ott tenyésző alsóbb rendű parányi Crustaceákról is. A partok közelében 7, mindenfelé meglehetősen elterjedt *Cyclops*-fajon kívül még két *Alona*-faj és a Balaton saját fájának tekinthető *Pleurocus balaticus* él. A Balaton közepén és a mélyebb vízrétegekben tartózkodó Crustacea-fajok közül különösen említést érdemelnek az eddig csak Észak-Németországból és Csehországból ismert *Daphnia Kahlbergiensis* s a teljesen szintelen és átlátszó *Leptodora hyalina*. A halakon élősködő Rákocskák közül leggyakoribbak az *Aryulus foliaceus* és *Ergasilus Sieboldii*.

350. DADAY JENŐ: *Adatok a Balaton-tó faunájának ismeretéhez.* Math. term.-tud. Értesítő. II. köt. 1885. 6—7. füz. p. 160.

A Balaton-tóból 4 állatkörbe, 28 nembe tartozó 42 fajt jegyez fel mint partlakót és 3 állatkörbe, 17 nembe tartozó 23 fajt mint nyíltükrit. Jellemzi a *Pleurocus balaticus* új fajt.

351. DADAY JENŐ: *Beiträge zur Kenntniss der Plattensee-Fauna.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 3. Bd. 1884—85. p. 179.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertett közleményével.

352. DADAY JENŐ: *Új állatfajok Budapest édesvízi faunájából.* Term. rajzi füzetek. IX. köt. 1885. p. 127. Táb. 11.

A budapesti városligeti és állatkerti tavakból feljegyez 4 *Infusoriát*, 16 *Rotatoriát*, 14 *Crustaceát*. Ezek között megkülönböztet 3 *Infusoriát*, 9 *Rotatoriát* és 8 *Crustaceát* olyant, a mely a budapesti faunából addig ismeretlen volt. Leírja a *Brachionus Budapestinensis* új fajt, de e mellett észrevételeket is közöl az érdekesebb fajokról.

Ezen kívül lásd még a 458., 459., 463. tételszámokat is.

353. EMICH GUSZTÁV: *A mező- és kertgazdaságra káros rovarok.* Első füz. Budapest. 1884. 264. lap. 227. fametsz. és 4 színnyomatú táblával.

354. HANUSZ ISTVÁN: *A tölgyek bogárvilágából.* Term.-tud. füzetek. XIV. köt. 1890. I. füz. p. 10.

Népszerű modorban ismerteti néhány közönségesebb, a tölgyfákon élő és azokat rongáló rovar. Feljegyz, hogy tölgyfákon mintegy 500 rovarfaj él. A részletesebben tárgyalt rovarok a következők: *Laccanus ceruus*, *Oryctes nasicornis*, *Melolontha vulgaris*, *Cnethocampa processionea*, *Tortrix viridana*, *Hibernia depilata*, *Cynips calycis*, *Cynips tinctoria*, *Lecanium ilicis*, *Lecanium quercus*, *Gruyptodera oleracea*.

355. HORVÁTH GÉZA: *Amerikai kártékony rovarok Európában.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 72.

Feljegyzése azon kártékony rovaroknak, a melyeket Amerikából importáltak Európába. Ezek között felemlítve találjuk a *Doryphora decemlineatát*, *Schizoneura lanigérát*, *Bruchus pisit*, *Tenebrio obscurust*, *Termes flavipest*, *Myrmica molestát*. Mindezekről föl van jegyezve a behurczoltatás ideje is.

356. HORVÁTH GÉZA: *Jelentés az 1883-ik ében Magyarországi területén fellelt és megfigyelt kártékony rovarokról.* Budapest. 1884. 8 ábra.

Mint kárt tevő összesen 57 féléllábú jegyzetett fel. Ezek között van 55 rovar-, 1 százlábú és 1 atka faj. A legtöbb rovarnál közölve vannak az alkalmazható ellenszerek is.

357. HORVÁTH GÉZA: *Egy bolgárországi szőlőtőkén talált állatok.* Rovartani lapok. II. k. 7. f. 1885. p. 148.

A bolgárországi szőlőtőkén a következő állatkákat találta: *Calliceras*-féle élősködő darázst, *Degeeria*-fajokat, *Polyxenus lagurus*-t, *Lithobius microps*-ot s egy új Atka-fajt, a *Balella Horváthi*-t. Lásd még az 556. tételszámot is.

358. HORVÁTH GÉZA: *Izlet u Fodsused u Zagrebačkoj okolici. Mjeseca novembra.* Glasnik Hrv. noravoslovnoga društva. 1888.

Podsused és Zágráb környékén tett kirándulásának ismertetése, melyben több más rovar mellett különösen a megfigyelt *Hemipterák*, valamint *Arachnida* és *Acarida* jegyzékét adja.

359. JURINAC A. E.: *L'annistični pabirei po okolini Kropinskog.* Glasnik Hrvatskoga naravoslovnoga društva. I. Tom. p. 145.

Varasdumegyében Krapina környékén tett állattani kirándulásai alkalmával egyebek mellett 3 pókot, egy álskorpót és 11 rovart is gyűjtött. A rovarok között legérdekesebb a *Troglophilus cavicola* Koll. nevű szöcskefaj, melyre két barlangban akadt és melyet előbb már Ogulin környékén is felfedezett.

360. KERTÉSZ J. Károly rovarok Borsod-megyében. Rovartani lapok. III. k. 4. f. 1886. p. 79.

A borsodmegyei Szendrő és környékén 1885. év tavaszán a következő rovarok pusztítottak: *Agriotes lineatus* L., *Melolontha vulgaris* L. lárvái s a *Toroptera graminum* Rond. nevű levéltetű.

361. KERTÉSZ J.: *Insectes nuisibles observés en 1885 dans le dép. de Borsod.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XII.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

362. KOCZYAN ANTAL: *Az árvai várban őrzött állatgyűjtemény tárgymutatója.* Alsó-Kubin. 1889. 8-rét. 1—57. lap.

Első sorban a gyűjtemény Gerinczeseinek jegyzékét állítja össze táblázatokban magyar-, latin- és német nevekkal. E táblázatokban 33 *Emlős*, 220 *Madár*, 5 *Császó-mászó*, 2 *Kétféltű* és 11 *Hal* van felsorolva. Ezután több fajra vonatkozólag különböző irányú megjegyzéseket tesz, melyek különösen a termőhelyre és előjveteli körülményekre vonatkoznak.

363. KRIESCH JÁNOS: *A mélységek faunája.* Term.-tud. közl. XVI. köt. 1884. p. 213.

A «D. Revue» 1884. évi áprilisi száma nyomán ismertetí röviden EDWARD FORBES-nek elméletét, mely szerint a tengerek állatvilága a *parti* és *nyílt tükri* pelagikus-fauna csoportjába osztható.

364. MOCsÁRY SÁNDOR: *Hermaphrodita rovarok a m. n. muzeumban.* Rovartani lapok. I. k. 3. f. 1884. p. 63. 1 ábra.

A hermaphroditaság rövid ismertetése után áttér azoknak az állatpéldányoknak leírására, a melyeken maga hermaphroditaságot észlelt. A megfigyelt példányok a következő fajokhoz tartoznak: *Festis dimidiata* Fr., *Pieris Daplidice* L., *Epinephele Janira* L., *Trochilium apiforme* ab. *sriceiforme* Esp., *Ino empalophaga* Bayle., *Leucoma salicis* L., *Ocnaria dispar* L., *Saturnia pyri* S. V., *Sat. paronia* L., *Harpyia cinula* L. Mindezek a m. n. muzeum állatárában láthatók.

365. MOCsÁRY SÁNDOR: *Les Insectes hermo-*

phrodites du Musée national de Hongrie. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. 1884. p. VII.

A megelőző tételben ismertetett közlemény rövid kivonata.

366. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Az emberi belférgekről.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 137. ábrákkal. p. 225. ábrákkal.

Az emberben élő belférgeknek s a tőlük okozott betegségeknek népszerű ismertetése. Érdekes feljegyzéseket találunk az *Anchylostoma duodenale*, *Filaria medinensis*, *Filaria Bancrofti*, *Filaria immitis*, *Distoma haematobium*, *Rhabditis stercoralis*, *Rhabditis interstinalis*, *Rhabditis terricola*, *Distomum hepaticum*, *Bothriocephalus latus*, *Ascaris lumbricoides* és *Oxyuris vermicularis* fajokra vonatkozólag. A dolgozat végén az emberből eddig ismeretes belférgek rendszertani jegyzéke következik, melyből megtudjuk, hogy a Fonálférgek közül 24, a Laposférgek közül 20 ilyen faj ismeretes.

367. ÖRLEY LÁSZLÓ: *A Czápáknak és Rájáknak belférgei.* Term.-rajzi füzetek. IX. köt. 1885. p. 97.

Bevezetésül felsorolja azoknak a halaknak neveit, a melyeket a Belférgek miatt felbonczolt és tanulmányozott. Az idevonatkozó irodalom felsorolása után áttér a talált Belférgek ismertetésére. A *Nematodák* közül 32 fajt sorol fel, melyek között új az *Acanthocheilus intermedius*, *Ascaris affinis*, *Spiropterina elegans*. A *Trematodák* közül 14 fajt jegyez fel. A *Cestodák* közül 35 fajt sorol fel s ezek között új az *Orygmatobothrium Dohrnii*.

368. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Die Entozoen der Haie und Rochen.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. IX. köt. 1885. p. 216.

Czápáknak és Rájáknak belférgei című dolgozatnak német fordítása. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

369. ÖRLEY LÁSZLÓ: *A tenger mélysegeinek életéről.* Term.-tud. közl. XIX. köt. 1887. p. 106. ábrákkal.

Népszerű módon tárgyalja a tenger mélysegeinek állatéletét. Bevezetésül megemlékezik azon bűvárókról, a kik a tengerek mélyének állatéletére fordították figyelmüket. Az ismertetett állatfajok a legkülönbözőbb állatköröknek tagjai.

370. PETROGALLI ARTHUR: *Kirándulás Trencsén közvetlen környékére.* Nyolczadik évf. 1885. Évkönyv, melyet a trencsénmegyei term.-tud. egyll. megbíz. szerk. Rappensberger V. p. 93.

Az említett környéken megfigyelt különböző állatfajok felsorolása. Különösen *Coleopterák* és *Molluskák* neveit találjuk feljegyezve.

371. PETROGALLI ARTHUR: *Kirándulás a Sztitnyára.* A trencsén-megyei természettud. egyll. Évkönyve. XI—XII. évf. (1888—89) 1890. p. 132.

A Sztitnyán tett kirándulás ismertetése kapcsán néhány *Coleopterát* jegyez fel. E mellett függelékben a PETRICSKÓ JENŐ-től megfigyelt állatoknak rendszeres jegyzékét közli. E név-

jegyzék tartalmaz 7 Emlőst, 5 Madarat, 1 Csúszó-mászt, 1 Kétlétűt, 5 Lepidopterát, 19 Hymenopterát, 41 Dipterát, 54 Hemipterát, 14 Orthopterát és Neuropterát, 1 Crustaceát, 3 Arachnoideát, 8 Myriopodát, 3 Vermest, 344 Coleopterát és 24 Molluskát.

372. PISÓ KORNÉL: Az 1885. ében Máramaros-megyében előfordult káros rovarokról. Rovartani lapok. III. k. 11. f. 1886. p. 223.

Összesen 15 oly rovarfajt jegyez fel, a melyek 1885. év folyamán Máramaros-megyében kárt tettek. Ezek között találunk 5 Coleopterát, egy Hymenopterát és 10 Lepidopterát.

373. PISÓ KORNÉL: Les Insectes nuisibles observés pendant l'année 1885 dans le département de Máramaros. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XXVIII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

374. PISÓ KORNÉL: Néhány kártékony rovar Máramaros-megyében. Rovartani lapok. III. k. 2. f. 1886. p. 42.

Annak feljegyzése, hogy 1884. év folyamán Máramaros-megyében a *Melolontha vulgaris* L., *Lochnaea (Adimonia) capreae* L. bogarak, továbbá a *Hibernia defoliaria* Cl., *Cheimatobia brumata* L. és *Tortrix viridana* L. hernyói voltak a legkártékonyabbak. A gyümölcsösökben ezeken kívül szembetűnő kárt okoztak az *Oryza antiqua* L., *Porthesia similis* Fucssl., *Porth. chrysorrhoea* L., *Pieris Brassicae* L. és *P. napi* L. hernyói.

375. STOSSICH MIHÁLY: Vermi parassiti in animali della Croazia. Glasnik hrvatstoga naravoslovnoga druztva. Tom. 4. 1889. p. 180. 2 tábla.

Horvátországi állatokban élősködő 15 férget jegyez fel, a melyek között 8 Fonál- és 7 Laposféreg van. Ezek között *Distomum croaticum* név alatt egy új fajt is ismertet, a melynek jellemző részeiről rajzokat is közöl. Ezt a *Carbo graculus* vékonybelében találta. Ezenkívül lásd még a külföldi folyóiratokban megjelent idevonatkozó dolgozatokat is a következő tételszámok alatt: 1448, 1449, 1450.

376. SZALKAY GYULA: Adatok Délmagyarország állatvilágához. Természettud. füzetek. A délmagyarorsz. term.-tud. társ. közlönye. VI. k. 3. Fü. 1882. p. 113.

Egyszerű névjegyzék, a melybe 39 madár, 5 csúszó-mászó-, 6 kétlétű-, 12 kétszárnyú-, 8 hártyás-szárnyú-, 5 pikkelyes-szárnyú, 1 héjjas és 2 nadályféle van feljegyezve.

377. SZANISZLÓ ALBERT: A gyümölcsfákon előforduló néhány rovarellenesség rövid felsorolása. Erdélyi gazda. 13. évf. 1881. p. 193.

A gyümölcsfákat különbözőképen pusztító

12 rovarfajról emlékezik meg. De e mellett felemlít még 6 oly fajt is, a melyek sokféle kulturnövényen fordulnak elő.

378. SZANISZLÓ ALBERT: A szőlőnövényen előforduló néhány rovarellenesség rövid felsorolása. Erdélyi gazda. 13. évf. 1881. p. 100.

A szőlő különböző részein élősködő 11 rovarfajról tesz említést. Hozzáteszi, hogy KALTENBACH 33-at jegyez fel.

379. SZANISZLÓ ALBERT: A gabonaneműken előforduló néhány rovarellenesség rövid felsorolása. Erdélyi gazda. 13. évf. 1881. p. 177.

A gabonaneműeken élősködő néhány rovarfajt jegyez fel. Feljegyzéseit a gyökereken élőkkel kezdi s aztán úgy halad fölfelé. Összesen 19 fajról emlékezik meg.

380. TÖMÖSVÁRY Ö.: Délmagyarország állattani tekintetben. Magyar orvosok és term. vizsgálók Buziás-Temesvárot tartott XXIII. vándorgyűlésének munkálatai. 1886. p. 124.

Mindenekelőtt tárgyalja Délmagyarország faunáját általános tekintetben s felemlíti mindazon jellemzetes rovarfajokat, a melyek hazánkban csak e vidéken élnek. Majd áttér az egyes állatosztályok és rendek részletes felsorolására, azonban ez enumerációban csak e vidékre jellemző, vagy hazánk faunájában előforduló érdekesebb fajok nevei és termőhelyei vannak felsorolva.

381. VADÁSZFEY JENŐ: Budapest környékén talált káros erdei rovarok. Erdészeti lapok. 25. évf. 1886. p. 224.

Egy táblázatban megtaláljuk azon kártékony rovarok jegyzékét, melyeket szerző 1883—85. évben Budapest környékén megfigyelt. A táblázatban a rovaroktól megtámadott fák nevei is feljegyeztettek. Külön táblázatot töltenek be a Bogarak, a Lepkék és egy Darázs-faj. Bogár összesen 77, Lepke 27 és Darázs egy faj szerepel.

382. VARGA GÉZA: Hajdu-megye leírása. 1882. A megye állatvilágának rövid áttekintését SCHUK JÓZSEF dr. írta meg.

383. WIERZEJSKI ANT. dr.: Ide tartozó dolgozatainak ismertetését lásd az idegenföldi szerzők összefoglalásánál a következő tételszámok alatt: 1622., 1623., 1624.

384. WISNIOWSKI TADEUS: Ide tartozó dolgozatának ismertetését lásd az 1625. tételszám alatt.

385. WRZESNIOWSKI ÁGOST: A Táttra és hegy-lakói. A galicziai Táttra-egyesület Évkönyve. 1882. VII. k.

Ezen hegységet geologiai, meteorologiai, botanikai és zoologiai tekintetben, lengyel nyelven tárgyalja. (Lásd a Magyarorsz. Kárpát-egyesület Évkönyve. X. k. 1883. p. 89. és 90.)

II. EGYES ÁLLATCSOPORTOKRA VONATKOZÓ DOLGOZATOK.

VÉGLÉNYEK. PROTOZOA.

a) Általános vonatkozású dolgozatok.

386. DADAY JENŐ: *Adatok a Szent-Anna- és Mohos-tó faunájának ismeretéhez.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1883. évf. V. köt. 1. füz. Term.-tud. szak. 1 tábla. p. 17.

A Szent-Anna- és Mohos-tó vizéből megfigyelt 13 nembe tartozó 18 *Protozoa*-faj névjegyzékét tartalmazza.

387. DADAY JENŐ: *Adatok a Reteyzát tavai Crustacea-faunájának ismeretéhez.* Term. rajzi füz. 7. köt. 1883. p. 41.

A Zseminye-, Fekete- és Zenoga reteyzáti tavakból megfigyelt 8 *Protozoa*-t említ.

388. DADAY JENŐ: *Adatok a dévai vizek faunájának ismeretéhez.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1883. évf. 5. köt. 3. füz. Term.-tud. szak. 1 tábla. p. 197.

A Déva határában tett megfigyelések felsorolása. Édes vízből a *Protozoák* közül három nembe tartozó 8 fajnak, sós vízből 15 nembe tartozó 19 fajnak nevével találkozunk. A nemek közül az *Entzia tetrastomella* új Polythalamia, az *Amphidinium operculatum* pedig az ideig csupán tengerből volt ismeretes.

389. DADAY JENŐ: *Faunistikai feljegyzések Erdélyből.* Orv. term.-tud. Értesítő. X. évf. 1. füz. 1885. Term. szak. p. 64.

Erdély különböző vidékeiről 32 *Protozoa*-fajt jegyez fel a termőhelyekkel. A fajok között egy új variétást is ismertet *Clathrulina elegans* var. *oralis* név alatt.

390. DADAY JENŐ: *Új állatfajok Budapest álszízi faunájából.* Term.-rajzi füzetek. IX. k. 1885. p. 127. Táb. 11.

A budapesti városligeti és állatkerti tavakból 4 *Protozoa*-t jegyez fel, melyek közül 3 Budapest faunájából addig ismeretlen volt.

391. ENTZ GÉZA: *A láthatatlan világról.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1881. évf. I. kötet. Népszerű szak. p. 27.

Népszerű módon ismerteti a *Protozoákra* s különösen az *Infusoriákra* vonatkozó tudományos ismeretek fejlődését a legrégibb kortól

mostanig. Kifejti az EHRENBURG tanát és ezzel szemben a DUJARDIN-ét, kik közül az első tudvalevőleg az *Infusoriákat* igen magas szervezettű, sokgyomrú állatkáknak, míg az utóbbi a legegyszerűbb testűeknek nyilvánította. Majd áttér a *Protozoák* rövid s a tudomány jelen állásának megfelelő ismertetésére, kiterjesztvén figyelmét úgy a morfológiai, valamint a biológiai viszonyokra is. E mellett röviden vázolja a szaporodás módjait s a *Protozoák*nak a természet háztartásában végzett szerepét is.

392. ENTZ GÉZA: *Az állati véglényekről.* Term.-tud. közl. XVIII. köt. p. 192. és 240. ábrákkal.

Az állati véglényeknek népszerű ismertetése. Az irodalom adataira vetett történelmi átpillantás után kifejti, hogy az állat- és növényország között egy harmadik, közvetítőt is lehet, sőt bizonyos fokig kell is felvenni, a melyből az állati véglények az állat- s a növényi véglények a növényországhoz átmenetek. Ezután ismerteti az állati véglények négy főcsoportját, a Gyökérlábúakat, Gregarinákat, Flagellátákat és *Infusoriákat*. Áttér aztán az érdekesebb biológiai viszonyok tárgyalására.

393. ENTZ GÉZA: *Tanulmányok a Véglények köréből.* Budapest 1888. Kiadja a Term.-tud. Társulat. Magyar-német szöveggel.

Az irodalom teljes felhasználása mellett nyújtja a *Protozoákra* vonatkozó tudományos ismeretek fejlődését LEEUWENHOEK-től napjainkig. Felfejti, hogy a fokozatosan szaporodó bűváralati adatok mily mértékben gazdagították a fajokra vonatkozó ismereteket, hogyan fejlődött ki a *Protozoák* rendszertana. Megállapítani törekszik a Véglények állatkörének terjedelmét s illetőleg kimutatja, hogy az határozottan nem körvonalozható. Külön fejezetet szentel a fejlődés és szaporodás tárgyalására, a melyben ismerteti külön-külön az egyes csoportok szaporodási- és fejlődési viszonyait. Befejezésül összeállítja a *Protozoákra* vonatkozó, addig megjelent irodalmi termékek jegyzékét.

b) Egyes osztályokra vonatkozó dolgozatok.

1. Gyökérlábúak. *Rhizopoda*.

394. DADAY JENŐ: *Mikroskopisch präparirte Polythalamien aus continentalen Salzwässern.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. I. Bd. 1882—83. p. 357.

Felemlítése annak, hogy Déva mellett egy sóstóból Polythalamia-vázakat gyűjtött, melyek valószínűleg még most is élő állatoké. Lásd ezenkívül az 1451, 1452, 1453. tételszámokat is.

395. ENTZ GÉZA: *Az Amoeba verrucosa-ról.* Math. és term.-tud. értesítő. VI. köt. 6—7. füz. 1887—88.

Reá mutat, hogy az *Amoeba verrucosa* protoplazmája sajátos szerkezettel bír, a mely emlékeztet az állatsejteknek HETZMANN-tól és LEYDIG-től kimutatott szerkezetére.

396. ENTZ GÉZA: *Studien über Amoeba verrucosa Ehrbg.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 6. Bd. (1887—88) 1889. p. 108.

Utal arra, hogy az *Amoeba verrucosa* protoplazmája sajátos szerkezettel bír. Lásd a megelőző tételt is.

397. ENTZ GÉZA: *Adatok az Amoebák finomabb szerkezetének ismeretéhez.* Orv. term.-tud. Értesítő. XII. évf. 1887. Természettud. szak. 3. füz. p. 125.

HETZMANN már 1873-ban arra irányítá a figyelmet, hogy a sejt protoplazmája szivacsos állomány, melynek gerendázata — a tulajdonképeni élőanyag — víztiszta folyadékkal kitöltött hézagokat zár körül. KUPFERnek, FLEMINGnek s másoknak, különösen pedig LEYDIGnek az utolsó években közölt vizsgálatai ezen felfogás helyességét megerősítették. Szerzőt a Protozoák testállományának finomabb szerkezetére irányított tanulmányai, ugyanazon eredményre vezették. Ismerteti az *Amoeba verrucosa*-n tett ezen irányú tanulmányait.

398. ENTZ GÉZA: *Beiträge zur Kenntniss der feineren Organisation der Amöben.* Orv. term.-tud. Értesítő. XII. évf. 1887. Term.-tud. szak. Revue. 2. füz. p. 252.

A megelőző közleménynek német fordítása.

399. JICKELI C. FR. *Ueber die Copulation von Diffugia globulosa DUJ.* Tartalmát lásd az 1454. tételszám alatt.

400. KLEIN GYULA: *A Vampyrella fejlődése és rendszertani állása.* Természettud. értek. XII. köt. 5. szám. 1883. 2 tábla. Ára 30 kr.

A *Vampyrellák* fejlődésének önálló vizsgálataok alapján való ismertetése. Ezek szerint a *Vampyrella variabilis* rajzói találkozáskor összefolynak, kopulálnak vagy párosodnak. Ismerteti e mellett a *Vampyrella inermis* KLEIN, *Vamp. pendula* CIENK., *Vamp. pedata* KLEIN fajokat és fejlődésüket. Szerinte a *Vampyrellák* egyrészt a *Chytridium*- másrészt a *Myromyceták*hoz hasonlítanak és oly sor kiinduló tagjaul tekinthetjük, mely eddig még ismeretlen

átmeneti tagok közvetítése által egyrészt egyesesen átvezet a *Myromyceták*hoz s másrészt ágat bocsát a *Chytridiunok*hoz; de közvetítik az állat- és növényországot is. Befejezésül reá mutat a *Vampyrellák* közeli rokonaira az állati Protisták közül. Lásd az 1455. tételszámot is.

401. ROBOZ ZOLTÁN: *Rhizopoda-tanulmányok. I. Calcituba polymorpha n. gen. n. sp.* Math. term.-tud. Értesítő. I. köt. 1883. 8—9. füz. p. 295.

Szerző az új állatot a græzi új állattani intézet aquariumában találta. Legközelebb áll a BRADY-tól leírt *Aschemonella scabra*-hoz, de váza szénsavas mészből áll. A rendszerben a *Calcituba* a Milliolidák családjához tartozik s itt primitív törzsalak.

402. ROBOZ ZOLTÁN: *Rhizopoden-Studien. I. Calcituba polymorpha nov. gen. n. sp.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. I. Bd. 1882—83. p. 265.

Felemlítése annak, hogy szerző *Calcituba polymorpha* név alatt egy új protozoa-félet talált. Lásd ezen kívül még az 1456. tételszámot is.

2. Sporozoa.

403. PACHINGER ALAJOS: *Néhány adat a Sporozóák természetrajzához.* Orv. természettud. Értesítő. XI. évf. 3. füz. 1886. p. 169. 2 tábla.

Rövid történelmi bevezetés után ismerteti a *Coccidiunok*at általában. Azután áttér a ló- és macska meg kutya *Sporozoon*-jainak részletes ismertetésére. Kimondja, hogy a kutya a macskától kapja Sporozoonjait. Végül egy új Sporozoont ismert, melyet *Molybdus Fentii* új genus és fajnévvel jelöl meg. Lásd ezenkívül még az 1457. tételszámot is.

404. ROBOZ ZOLTÁN: *Adatok a Gregarinák ismeretéhez.* Term.-tud. értek. XVI. köt. 4. sz. 1886. 2 tábla. Ára 20 kr.

Kivonat: Math. term.-tud. Értesítő. IV. köt. 1886. 8—9. füz. p. 262.

Vizsgálatait a villafrancai tengeri zoológiai állomáson végezte a *Salpa caudatában* élősködő *Gregarina flava* új fajon. A canticula alatt két vékony rétegben rendeződött finom izom rostokat talált hossz- és haránt irányban. Láttá a conjugatio alkalmával a magokon a caryotikus képet és iránytestet.

405. ROBOZ ZOLTÁN: *Beiträge zur Kenntniss der Gregarinen.* Math. Naturw. Berichte aus Ungarn. 4. Bd. 1885—86. p. 146.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző tételben ismertetett közleményé.

3. Ázalekállatkák. *Infusoria*.

406. DADAY JENŐ: *Adatok a Cilioflagelláták ismeretéhez.* Term.-tud. értek. XIII. köt. 15. sz. 1884.

Kivonat: Math. term.-tud. Értesítő. II. köt. 1883. 2—3 füz. p. 73.

Azon alkalomból, hogy a dévai sósvizekben megtalálta az *Aphidinium operculatum* Cl. et L. tengeri *Cilioflagellátát*, melyet addig continentális sósvizekből nem ismertek, részletes leírást nyújt ezen állatka minden szervéről. Érdekes azon megfigyelése, a mely a felső ostonra vonatkozik. Kimutatja, hogy az hullámozó hártya.

407. DADAY JENŐ: *A Tintinnodeák szervezeti viszonyai.* Math. és term.-tud. közl. XXII. köt. 4. száma, 1887. 2. tábla. Ara 50 kr.

Az irodalom ide vonatkozó adatainak áttekintése után, részletesen tárgyalja a *Tintinnodeák* szervezeti viszonyait saját vizsgálatai és a korábbi búvárok ide vonatkozó adatai alapján. Megerősíti azt az ENTZ-től kimutatott tényt, hogy a *Tintinnodeák* testén négy, spirálisan lefutó csillagoszór-sor van. Kimutatja, hogy a *Tintinnodeák* több magvúak. A tok tanulmányozása alapján arra az eredményre utott, hogy a *Tintinnodeák* között lényeges különbségek vannak, a melyeknek alapján a genusokat igen jól megkülönböztethetjük és ennek alapján tényleg több genusra különíti az ismert fajokat, a melyek között két új genus van. Lásd ezenkívül még az 1458. tétel-számot is.

408. DADAY JENŐ: *Egy szabadon úszó Acineta a nápolyi öbölből.* Természettud. füzetek. XI. köt. 1888. p. 82. Tábl. 3.

A *Sphaerophrya pelagica* n. sp. nevű *Acineta*-faj leírása, a melyet 1886. év folyamán a nápolyi öbölben talált.

409. DADAY JENŐ: *Eine freischwimmende Acineta aus dem Golf von Neapel.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. XI. Bd. 1888. p. 105.

Az «Egy szabadon úszó *Acineta* a nápolyi öbölből» című dolgozatnak német fordítása. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

410. DADAY JENŐ: *A nápolyi öböl Dinoflagellátáinak rendszeres áttekintése.* Term.-rajzi füzetek. XI. köt. 1888. p. 75. Tábl. 3.

A nápolyi öböl Dinoflagellatáira vonatkozó adatok feljegyzése kapcsán, összesen 49 faj sorol fel mint olyant, a mely a nápolyi öbölből ismeretes. Leírását adja a *Ceratium fusus* var. *acus*, *Cer. tripos* var. *curricornis*, *Cer. tripos* var. *spinatus*, *Cerat. platycornis* n. sp. *Cer. oviformis*, n. sp. *Ceratohorris tridentata* n. sp. *Dinophysis armata* n. sp. és *Amphidinium aculeatum* n. sp. fajoknak.

411. DADAY JENŐ: *Systematische Übersicht der Dinoflagellaten des Golfes von Neapel.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. XI. Bd. 1888. p. 98.

A «Nápolyi öböl Dinoflagellatáinak rendszeres áttekintése» című közleménynek német fordítása. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

Ezeket kívül lásd még ugyan e szerzőtől az 1459. 1460. 1461. tételszámokat is.

412. DEMETER KÁROLY: *Véres-tó Maros-Szt. Györgyön.* Term.-tud. közl. XIX. köt. 1887. p. 466.

Annak kapcsán, hogy 1887. évi szept. 8-án Maros Szt.-Györgyön egy kerti tónak vize vérvörös foltokat tartalmazott s a megvizsgált vízben *Euglena sanguineát* és *viridiseket* talált, felsorolja azon adatokat, a melyek eme véglénynek hazai előfordulásáról szólnak.

413. DEMETZKY GYULA: *A véres esőről.* Term.-tud. közl. XV. köt. 1883. p. 241. ábrákkal.

A véres esőre vonatkozó irodalmi adatok ismertetése után, előadja, hogy a különböző időkben mily magyarázatokat adtak ennek okai felől. Kimutatja, hogy a véres eső a *Chlamydococcus nivalis* és *pluvialis* okozza s az utóbbit saját vizsgálatai alapján részletesen ismerteti.

414. ENTZ GÉZA: *A tordai és szamosfalvi sóstarak ostorosai.* Term.-rajzi füzetek. 7. köt. 1883. p. 76. Tab. 3. 4.

Felsorolása a tordai és szamosfalvi sóstavakban élő 14 ostoros ázálékállatának, melyek között két új is van, a *Codonocladium corymbosum* és *Menoidium Astasia*. A két új faj leírásán kívül az *Anisonema grandere*, *Eutreptia viridis* és *Hymenomonas roseolára* vonatkozó vizsgálatok összefoglalását is adja.

415. ENTZ GÉZA: *Die Flagellaten der Kochsalzteiche zu Torda und Szamosfalva.* Revue des Inhaltes der természetrajzi füzetek 7. Bd. 1883. p. 139. Tab. 3. 4.

A Term.-rajzi füzetek 7-ik kötetének 76 s következő lapjain közölt magyar dolgozat német fordítása. Lásd a megelőző szám alatt.

416. ENTZ GÉZA: *A nápolyi öböl csillagoszórós Ázálékállatkái.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1883. évf. V. köt. 3. füz. Term.-tud. szak. p. 239.

A nápolyi öbölben megfigyelt *Infusoriáknak* enumerációja. A jegyzék 16 családba tartozó 70 *Infusoria*-fajt tartalmaz, a melyek között több új genus és faj van. Ezen kívül a *Flagellaták* közül felsorol 8 és a *Rhizopodák* közül 7-nél több fajt. Lásd még a következő tétel-számok alatt ismertetett dolgozatokat is. 1462., 1463., 1364., 1465., 1466.

417. ENTZ GÉZA: *Hydrom élősei Ázálékállatkáról.* Orv. természettud. Értesítő. XIII. évf. 1888. Term.-tud. szak. 3. füz. p. 261. 1. tábla.

Az *Apus cancriformis* kopolytúiban élősködő *Nyctotherus haematobius* n. sp. a *Comatula mediterraneából* való *Nyctotherus Comatulae* n. sp. és az *Amphictenisből* való *Balantidium Amphictenidis* n. sp. részletes leírása.

418. ENTZ GÉZA: *Über drei parasitische Ciliaten.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1888. évf. XIII. Term. szak. Revue. p. 291.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

419. MÁRTONFFY LAJOS: *A szamosújvári sétatéri tó faunájáról.* Orv. term.-tud. Értesítő. VI. köt. 1884. évf. 1. füz. Term.-tud. szak. p. 80.

Az *Euglena sanguinea* és egy *Vorticellina*-féle tömeges megjelenésének feljegyzése, érdekes biológiai adatok kíséretében.

420. ORMÁNDY MIKLÓS: *Az infusoriákról.*

A nagy-kanizsai r. kath. gymn. értesítője 1881—82. évről. p. 3 ábrával.

Népszerű modorban ismerteti az Infusoriák természetrajzát.

Ide vonatkozólag lásd még a Jickeli C. 1467. számú dolgozatát is.

ÚRBELŰEK. COELENTERATA.

1. Szivacsok. Spongiae:

421. DADAY JENŐ: *Két érdekes állatfaj Arad város faunájából.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1882. évf. IV. köt. 3. füz. p. 297.

Az aradi korszolyázó-tóban talált *Spongilla lacustris*, *Spongilla fluviatilis* és *Alyonella fungosa* fajoknak feljegyzése. Ezzel kapcsolatban felsorolva találjuk az ide vonatkozó hazai irodalmi adatokat is.

422. MÁRTONFY LAJOS: *A szamosújvári sétatéri tó faunájáról.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1884. évf. VI. köt. 1. füz. Term.-tud. szak. p. 80.

A szamosújvári sétatéri tóból feljegyzti a *Spongilla fluviatilis*-t s e mellett felsorolja addig ismert termő helyeit is.

423. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *A vízi gyöngy.* Term.-tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 28.

Bevezetésül megemlékezőn a *Spongilla*-fajoknak szerzőtől ismert termőhelyeiről, melyek mind Budapest környékiek, röviden ismerteti azokat a példányokat, a melyeket Dereglyő, zemplénmegyei község határában gyűjtött. A *Spongillák* rövid jellemzése után elmondja, hogy a nép ezeket miért hívja «vízi gyöngy»-nek és megszáritott összetört vázait miért használja orvosszerül.

424. TRAXLER LÁSZLÓ: *A magyarhomban eddig tapasztalt édesvízi szivacsok (Spongillidae) rendszeres jegyzéke.* Term.-rajzi füzetek XII. köt. 1889. p. 13.

A termőhelyek megjelölése kíséretében 4 nembe tartozó 5 édesvízi szivacsfajnak enumerációja.

2. Hydromedusae.

425. DADAY JENŐ: *Adatok a dévai vizek faunájának ismeretéhez.* Orv. term. tud. Értesítő. 1883. évf. V. köt. 3. füz. Term. szak. 1 tábla p. 197.

Édes vizekből a *Hydra fusca* és *Hydra viridis* fajok feljegyzése.

426. DIETRICH J.: *Das Leben des Armpolypen.* A pozsonyi term.-tud. és orvosegyesület közl. Új foly. 1. füz. 1875—1880. 1881. p. 11.

Az édesvízi *Hydrákra* vonatkozó irodalmi adatok rövid felemelése után, részletes ismertetését adja a *Hydrák* szerkezetének és életmódjának.

Ide vonatkozólag lásd még STOSSICH 1471., 1472. számú dolgozatait is. Valamint JICKEL-NEK következő számú dolgozatait: 1468., 1469., 1470.

TÜSKEBŐRŰEK. ECHINODERMATA.

427. DADAY JENŐ: *A tengeri sünn szemcíről.* Pót füz. a Term.-tud. közl. 21. kötetéhez. 1889. 3. füz. p. 139.

A «Humboldt» 1889. évi folyamata után ismerteti a SARASIN testvérek azon vizsgálatait, a melyekből kiténik, hogy az Echinoideáknál tökéletes szemek vannak.

Lásd ide vonatkozólag a JICKEL, külföldi folyóiratokban megjelent dolgozatait az 1474., 1475., 1476., 1477., számok alatt, valamint a STOSSICH-ét a következő tételszámok alatt 1478., 1479., 1480., 1481.

FÉRGEK. VERMES.

Lapos férgek. Platyhelminthes.

428. DADAY JENŐ: *Adatok a dévai vizek faunájának ismeretéhez.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1883. évf. V. köt. 3. füz. term. szak. 1 tábla p. 197.

A dévai édes vizekből a *Vortex truncatus* *Planaria torva* és *Planaria tentaculata* fajo-

kat jegyzi fel, sós vízből pedig a *Macrostomum hystriret.*

429. DADAY JENŐ: *Adatok a Retgeztát tavai Crustacea-faunájának ismeretéhez.* Term.-rajzi füzetek. 7. köt. 1883. p. 41.

A Zseminye-, Fekete- és Zenoga retgezáti tavakból a *Mesostomum personatum* OERST. *Turbellaria*-fajt említi, még pedig a Zenoga-tó mohos köveiről.

430. DADAY JENŐ: *Egy új Cercaria-forma a nápolyi öbölből.* Term.-rajzi füzetek. XI. köt. 1888. p. 84. tab. 3.

A *Histronella setosicauda* új *Cercaria* leírása, melyben a közel rokon *Cercaria setifera* MÜLL. J., *Histronella echinocerca* DIES, *Histr. elegans* DIES. fajokkal hasonlították össze.

431. DADAY JENŐ: *Eine neue Cercaria-form aus dem Golf von Neapel.* Revue des Inhaltes der Természettudományi füzetek. XI. Bd. 1888. p. 107.

Az előbbi közlemény német szövege. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

432. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Az emberi belférgékről.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 137. 225. ábrákkal.

Az emberből följegyzi a *Distomum haematobiumot* és ismerteti előfordulási körülményeit. Lásd a 366. számú tételt is.

433. ÖRLEY LÁSZLÓ: *A Czápáknak és Rájáknak belférgei.* Term.-rajzi füzetek. 9. köt. 1885. p. 67.

A Czápák és Ráják belférgei között 14 *Trematodát* és 35 *Cestodát* ismerteti, melyek között az *Orygmatobothrium DOHRNI* új faj. Lásd a 367. számú tételt is.

434. PACHINGER ALAJOS: *Negyedik közlemény bélmink parazitáiról s újabb adatok a Trematodák boncz- és élettanához.* Orv. term.-tud. Értesítő. XIII. évf. 1888. term.-tud. szak. 1. füz. p. 1. tábla 2.

A *Distoma clavigerum* és *Distoma cylindraceum* anatómiai ismertetése.

435. PACHINGER ALAJOS: *Neuere Beiträge zur Anatomie und Physiologie der Trematoden.* Orv. term.-tud. Értesítő. XIII. évf. 1. füz. Term. szak. Revue p. 1.

A fentebbi dolgozat német kivonata.

436. PACHINGER ALAJOS: *Taenia nana* (SIBBOLD). Természettudományi füzetek. XVI. köt. 1890. I. füz. p. 5. 1 tábla.

Az irodalmi adatok alapján előadja, hogy hol és mikor, mily körülmények között találták meg a *Taenia nanát*, az emberben élősködő harmadik galandférget. GRASSI-nak a *Taenia murinára* vonatkozó vizsgálatait ismertetve azt mondja, hogy nem igazolható ama feltevés, mintha a *Taenia nana* és *Taenia murina* azonos lenne. Ezzel kapcsolatban tárgyalja a *Taenia nana* természetrajzát.

437. PACHINGER ALAJOS: *A galandférgék életi szerveiről.* Természettudományi füzetek. XIV. köt. 1890. IV. füz. p. 147.

Ismertetése azon orvosi szerveknek, a melyeket a legrégibb idők óta kezdve napjainkig a galandférgék elhajtására használtak és használnak. Az egyes szerveknek külső ismertetése kapcsán hatásukat is tárgyalja. E szervek a *pelterin* és három rokona, a *tökmag*, a *kusso*, az *Aspidium polypodium*, a *Nephrodium filix-mas* és a *kamala*.

438. PARÁDI KÁLMÁN: *Adatok az Örvényférgék ismeretéhez.* Orv. term.-tud. Értesítő 1881. évf. I. köt. III. füz. p. 311.

A Microstomeák családjába tartozó *Microstomum*- és *Stenostomum*-fajok tudvalevőleg oszlás útján is szaporodnak. Az idevonatkozó irodalmi adatok kritikai méltatása kapcsán felsorolja azon fajokat, a melyeken a különböző bűvá-
rak az oszlás útján való szaporodást megfigyelték. Ismerteti azon buvárlati eredményeit, a melyeket egy 1875. évben talált új *Microstomum*-faj és a *Stenostomum leucops*. nem különben egy különvált ivarú *Stenostomum*-faj oszlására és illetőleg szaporodására vonatkozólag elért. Az oszlás folyamata mindig a bélen kezdődik s innen indul kifelé. Az ivaros egyének nem oszlanak s így az oszlás és ivaros szaporodás váltakozó, az utóbbi a faj fenmaradását biztosítja. A különivarú *Stenostomum*-fajnak ivarszerveit és ivartermékeit behatóan tárgyalja.

439. PARÁDI KÁLMÁN: *Kolozsvár környékén talált tömlőbeli Örvényférgék.* Orvos-természettud. Értesítő. 1881. évf. I. köt. 2. füz. Term.-tud. szak. p. 161.

Rövid történelmi bevezetés után, fejtegeti a Turbellariák osztályozására vonatkozó nézete-
ket. Fentartandónak nyilvánítja a Dendrocoela- és Rhabdocoela-csoportokat. Reá mutat azon jellemekre, a melyeket a fajok meghatározásánál szem előtt kell tartanuk. Felsorolja a töle majdnem nyolcz éven át megfigyelt, Kolozsvár környékén élő rhabdocoel Turbellariákat. A kilencz nembe tartozó 21 faj között van egy új, el nem nevezett *Microstomum*, két új *Derostomum*, névszerint a *Derostomum anophthalmum* és *Derostomum claudiopolitanum*, a melyeknek latin leírását is adja. A fajok mellett a termőhelyeket is felsorolja az előfordulási idővel együtt. Befejezésül érdekes biológiai megfigyeléseket közöl.

440. PARÁDI KÁLMÁN: *Jelentés az erdélyi vizek Örvényférgéire tett kutatások eredményéről.* Két tábla. Math. term.-tud. közl. XVIII. köt. 5. szám, 1883. p. 99.

Kutatásai folyamában összesen 13 genusba tartozó 33 fajt figyelt meg, melyek közül 9 genus 26 fajjal a *Rhabdocoel*, 4 genus 7 fajjal pedig a *Dendrocoel-turbellariák* közé tartozik. Részletesen ismerteti a *Vortex transylvanicus* új fajt s ennek rajzát is adja. Ezenkívül több érdekes anatómiai és biológiai adatot is nyújt.

441. PASZLAVSZKY JÓZSEF: *Férgek a tyúktojásban.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 119.

A tyúktojásban előforduló férgek között a *Distomum ocatum* fajt is feljegyzi. Lásd a 93. számú tételt.

442. ROBOZ ZOLTÁN: *Adatok a Cestodák ismeretéhez a Solenophorus megaloccephaluson meg-csített vizsgálatok alapján.* Term.-tud. értek. XII. köt. 10. szám. 1883. 17 ábr.

Kivonat. Math. term.-tud. Értesítő. I. köt. 1882. 1—2. füz. p. 5.

A vizsgálódási módszerek felsorolása után részletesen tárgyalja a *Solenophorus megaloccephalus* teljes boncz- és szövettanát. E vizsgálá-

taít a heidelbergi egyetem állattani intézetében végezte. Szerinte a cuticula alatti sejteknek természetét, tekintettel az alattok fekvő és az egész testet kitöltő kötőszövethez való viselkedésüket egy bűvár sem ismerte fel helyesen. A Cestodák subcuticularis sejtjei nem epithelsejtek, hanem kötőszöveti sejtek. A kifejlett Cestodáknál epithelről nem lehet szó, valamint nem tulajdonképeni cuticuláról. A méstestek valószínűleg pathologiai képződmények.

443. ROBOZ ZOLTÁN: *Beiträge zur Kenntniss der Cestoden nach Untersuchungen am Solenophorus megalcephalus.* Mathematische naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. I. Bd. 1882—83. p. 59.

Az előbbeni tételben ismertetett dolgozat német kivonata. Lásd 442. szám alatt.

Ezekén kívül lásd még a 1483. tételszámot is, valamint STOSSICH MIHÁLYnak dolgozatait az 1484., 1485., 1486., 1487., 1488., 1489., 1490. tételszámok alatt.

Fonálférgek. Nematelminthes.

444. DADAY JENŐ: *Adatok a Retjezát tavai Crustacea-faunájának ismertetéséhez.* Term.-rajzi füzetek. 7. köt. 1883. p. 41.

A Zenoga retjezáti tó partjának növénytermelékai közül a *Dorylaimus filiformis* Bast. fajt említi.

445. HORVÁTH GÉZA: *Trichinák a sertések hurka zsírában.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 73.

Annak feljegyzése, hogy CHATIN francia bűvár a hurka zsírában is talált kifejlődött és betokozott trichinákat.

446. MEZEY GYULA: *Culturnövényeinknek hazánkban eddig nem ismert ellensége (Heterodera Schachtii Schmidt).* Mezőgazdasági Szemle. IV. évf. 1886. p. 104.

A *Heterodera Schachtii* természetrajzának előrebocsátása után, ismerteti azon kísérletek eredményeit, a melyeket KÜHN tett azon czélból, hogy megtudja, melyek azok a növények, a melyeket a fonálféreg megtámad. Elmondja azon nevezetesebb károkat, a melyeket e féreg okozott. Feljegyzí a védekezés módját s azon növények neveit, a melyeket a *Heterodera* megtámad. Hazánkban Szt-Miklós környékén zabban találta.

447. OTTAVA IGNÁZ: *Adatok a látószervekben lévő cysticercus tanához.* Orvosi hetilap. 32. évf. 1888. Szemészet. Nr. 1. 2.

Több oly esetet ismertet, a melyben a beteg szemben Cysticercusokat talált.

448. ÖRLEY LÁSZLÓ: *A Czápáknak és Rájának belférgei.* Term.-rajzi füzetek. IX. köt. 1885. p. 97.

A nápolyi öbölben élő néhány halfajnak elősködei közül felsorol 32 *Nematodát* s ezek

között a következő újakat: *Acanthocheilus intermedius*, *Ascaris affinis*, *Spiropterina elegans*.

449. ÖRLEY LÁSZLÓ: *A rhabditisek magánrajza orcosi és természetrajzi szempontból.* (Hat rajzzal.) Matl. term.-tud. közl. XXI. köt. 1. szám. 1885. 6 tábla.

Az idevonatkozó irodalmi adatok összeállítása után mindenekelőtt a kutatási módszereket tárgyalja. Ezután a *Rhabditisek* külső testalakját és szerkezetét ismerteti. Részletesen foglalkozik az egyes belszervek anatómiai és histológiai viszonyaival. Összefoglalja a nemek és fajok meghatározásánál mérvadó jellemeket. A rendszertani részben meghatározó táblázatokat nyújt az alrendekről, hogy megjelölhesse ezek között a *Rhabditisek* helyét. A fajok meghatározó táblázatát a fajleírás követi, a melyben 36 *Rhabditis*, 2 *Cephalobus*, 2 *Anguillula*, 3 *Diplogaster*, 2 *Rhabdomema* és 2 *Angiostomum*-fajt találunk. Ezt követi a földrajzi elterjedésre s az életjelenségek ismertetésére vonatkozó fejezet. A *Rhabditisek* kifejlődését külön tárgyalja, nem különben azt is, hogy a *Rhabditisek* mily szerepet játszanak orvosi szempontokból.

450. ÖRLEY LÁSZLÓ: *A bélgyilisztaának nincsen kis gazdája.* Term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 276.

GRASSI kísérletei alapján elmondja azt, hogy LINSTOW azon állítása, miként az *Ascaris lumbricoides* *Julus guttulatus* közvetítésével jut a gyermekekbe, nem tény, hanem csak föltevés. GRASSI gyermekekkel *Ascaris*-petéket etetett meg s a petékből a gyermekben ivarérett *Ascaris*ok fejlődtek.

Lásd ezeken kívül még az 1491. 1492. 1493. tételszámokat is.

451. PACHINGER ALAJOS: *Echinorhynchus haeruca Rud.* Eredeti adatok az *Acanthocephalok* természetrajzához. Orv. term.-tud. Értesítő. VI. köt. 1884. évf. Term.-tud. szak. 3. füz. 2 tábla p. 213.

Kimerítő bonczatani ismertetése az *Echinorhynchus haeruca* nevű élődi Buzogányfejű férregnek.

452. PACHINGER ALAJOS: *A Bothriocephalus latus ideiglenes gazdájáról.* Pótfüz. a Term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 184.

Előadja, hogy LEUCKART egy időben azt hitte, hogy az ember a *Bothriocephalus latus*-t a halak húsból kapja meg, de később oda módosította nézetét, hogy nyers, salátának használt növényekkel veszi fel. Ugyanezt tartotta C. VOGT is. BRAUN vizsgálatai alapján arra az eredményre jutott, hogy az ember e galandférgyet halak húásával eszi meg és első gazdájának különösen a csukát tartotta. KÜCHENMEISTER a *Salmo salar*-t tartja ilyennek. ZSCHOKKE Genfben többféle halat vizsgált meg s ezek majdnem mindenikében talált e féregből állczákat. Tehát az ember tényleg halak húásával eszi meg e férget.

453. PASZLAVSZKY JÓZSEF: *Férgek a tyúktájában.* Term. tud. Köz. 14. köt. 1882. p. 119.

A tyúktojásban élő Férgek között a *Heterakis infera*-fajt is feljegyzí.

Ezenkívül lásd még SROSSICH-nak idevonatkozó dolgozatait az 1495., 1496., 1497., 1498., 1499., 1500., 1501. tételszámok alatt is.

454. SZANISZLÓ ALBERT: *Tylenchus tritici* Hoffr (gömbölyű üszög). Orv. term.-tud. Értesítő. 1882. évf. IV. köt. 3. füz. p. 292.

A *Tylenchus tritici* nevű Fonálféregnek, kárteleteinek és egyes, érdekesebb biológiai viszonyainak rövid ismertetése.

455. SZANISZLÓ ALBERT: A gömbölyű üszög. Erdélyi gazda. 14. évf. 1882. p. 251. ábra.

A *Tylenchus tritici* természetrajzi ismertetése, melynek kapcsán az ellene használható óvószerek is felsoroltatnak.

456. SZANISZLÓ ALBERT: Kísérletek a golyóüszöggel (*Anquillula* v. *Tylenchus tritici*). Mezőgazdasági Szemle. III. évf. 1885. p. 99.

Előadja azon kísérleteinek eredményét, a melyeket a magasabb hőmérsék és a kékkőoldat hatásának megállapítása végett végezett. A férgek 35–40° C.-nál még életben maradnak, épen így 60–70° C.-nál is, bár néhány eldöglik. A kékkőoldat félpercesen diluenciója nem elégséges a férgek megölésére, pedig ennél tömörebbet alkalmazni nem lehet, szerinte, a vetőmag teljes kitisztítása és a golyóüszögös szemek elégetése a legjobb óvószér.

Sodróállatkák. Rotatoria.

457. DADAY JENŐ: *Ichthyidium Fntzii* mihi, a kolozsvári édesvári fauna egy új alakja. Term.-rajzi füzetek. 5. köt. 2–4. füz. 1882. p. 231. Tábl. 3.

A *Chaetonotus*-okra vonatkozó irodalom ismertetése után áttér az *Ichthyidium Fntzii* új faj részletes leírására. A leírás felöleli az összes anatómiai viszonyokat. Végezetül tárgyalja a *Chaetonotus*-ok szisztematikai helyzetét s összeállítja a velök rokon állatok jegyzékét.

458. DADAY JENŐ: Adatok a dévai vizek faunájának ismeretéhez. Orv. term.-tud. Értesítő. 1883. évf. V. köt. 3. füz. Term. szak. 1 tábla, p. 197.

A dévai édes vizekből 12 genusba tartozó 20, a sós vizekből pedig 5 genusba tartozó 5 Rotatoria-fajt jegyez fel, melyek közül a *Brachionus Mülleri* EHRBG. még addig csak tengerekből volt ismeretes. E fajnak részletes leírását és rajzát is adja.

459. DADAY JENŐ: Adatok a Szent-Anna és Mohos-tó faunájának ismeretéhez. Orv. term.-tud. Értesítő. 1883. évf. V. köt. 1. füz. 1 tábla, p. 17.

A Szent-Anna és Mohos-tóból 11 nembe tartozó 17 Rotatoria-faj névjegyzékét közli.

460. DADAY JENŐ: Adatok a Retjezdí tavai Crustacea-faunájának ismeretéhez. Term.-rajzi füzetek. 7. köt. 1883. p. 41.

Daday: Állattani irodalom.

A Zseminye-, Fekete- és Zenoga retjezdíati tavakból 10 Rotatoria-fajt jegyez fel.

461. DADAY JENŐ: Új adatok a kerek-férgek ismeretéhez. Math. és term.-tud. közl. XIX. köt. 2. szám. p. 17. 1885. 1 tábla.

Kironata: Math. és term.-tud. Értesítő. I. köt. 1882–1883. 8–9. füz. p. 290. Az új fajok latin-magyar diagnózisai.

A *Brachionus Margói*, *Asplanchna triophthalma* és *Schizocerca diversicornis* új fajoknak ismertetése. A *Schinocerca* genus új. Eme állatkának anatómia leírását is megtaláljuk.

462. DADAY JENŐ: Neue Beiträge zur Kenntniss der Räderthiere. Math. naturw. Berichte aus Ungarn. I. Bd. 1882–83. p. 261.

A megelőző tételben ismertetett közlemény kivonata. Lásd a 461. szám alatt.

463. DADAY JENŐ: Faunistikai feljegyzések Erdélyből. Orv. term.-tud. Értesítő. X. évf. 1. füz. 1885. Term. szak. p. 64.

Erdély különböző vidékeiről 52 Rotatoria-fajt jegyez fel a termőhelyekkel. Ezek közül érdekeseznek nyilvánítja a *Hexarthra polyptera* SCHM., *Brachionus Mülleri* EHRBG., *Schizocerca diversicornis* DADAY és *Brachionus Margói* DADAY fajokat.

464. DADAY JENŐ: Új állatfajok Budapest édesvári faunájából. Term.-rajzi füzetek. IX. köt. 1885. p. 127. Tábl. 11.

A budapesti városligeti és állatkerti tavakból 16 Rotatoria-fajt jegyez fel, melyek közül 9 Budapest faunájából addig ismeretlen volt s a *Brachionus budapestinensis* új faj.

465. DADAY JENŐ: A *Hexarthra Schm. boncz*, szöret- és élettani viszonyai. Term.-rajzi füzetek. X. köt. 1886. p. 142. Tábl. 8. 9.

Részletes leírása a *Hexarthra polyptera* SCHM. Rotatoria-fajnak, melyet Erdélyben talált. Kimutatja azt a helyet, a mely a *Hexarthra* a Rotatoriák rendszerében megilleti. A *Hexarthra* és általában a kerek-férgek phylogenetikai jelentőségének és értékének fejtegetése kapcsán arra a végeredményre jut, hogy a kerek-férgek tulajdonképpen nem magas fejlettségi fokot elért állatalakok, hanem a hipotetikus Trochozoonnak csak kis mértékben átalakult egyenes utódai, a melyek a még fenmaradt azon ösféreg-alakokat reprezentálják, a melyekből az öröklés és az alkalmazkodás törvényeinek, a több irányban megindult különböző fokú átalakulás szem előtt tartásával a test-ürös gerinczelen állatok nagy része levezethető s phylogenetikai kapcsolatba hozható. E feltevést egy táblázatban is érzékelteti.

466. DADAY JENŐ: Morphologisch-physiologische Beiträge zur Kenntniss der Hexarthra polyptera SCHM. Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. X. Bd. 1886. p. 214.

Az előbbi című dolgozat német fordítása.

467. DADAY JENŐ: A heterogenesis egy érdekes esete a kerek-férgeknél. Math. és term.-tud. Értesítő. VII. köt. 1. füz. 1888. p. 11. 1 tábla.

A Rotatoriák szaporodás-módjaira vonatkozó

irodalmi adatok ismertetésének előrebocsátásával előadja, hogy a *Asplanchna Sieboldii*-nál két-féle nöstényt talál, melyek egymáshoz hasonló nöstényeket hoztak létre. Ennek kapcsán azt állítja, hogy a vastagburrú, termékenyített petékből tömlőalakú nöstények fejlődnek, melyek szűz úton határozatlan számú tömlő- és hímalakú nöstényeket meg hímekeket hoznak létre s az ezekkel való közösülés után vastagburrú, termékenyített petéket raknak le. A szűz úton fejlődött hímalakú nöstények szűz úton hímalakú s esetleg tömlőalakú nöstényeket is, továbbá hímekeket s az ezekkel való közösülés után szintén vastagburrú termékenyített petéket hoznak létre.

468. DADAY JENŐ: *A nápolyi öböl Rotatoriai.* Term.-tud. értek. XIX. köt. 7. szám. 1889—1890. Ára 50 kr.

Kivonat: Math. term.-tud. Értesítő. VIII. köt. 1889. 1. füz. p. 4.

A nápolyi öböl Rotatoriáinak ismertetése kapcsán adatokat nyújt a női tenyészszerv anatómiai viszonyai felől is. Leírását adja a tőle megfigyelt 12 szabadon élő Rotatoria-fajnak, mely között újak is vannak s ezek a következők: *Furcularia neapolitana*, *Diurella marina*, *Diurella brevidactyla*, *Bothriocerca longicauda*, *Colurus truncatus* és *Colurus rotundatus*. Ezzel kapcsolatban összeállítja a tengerekből eddig ismert Rotatoria-fajok jegyzékét, nemkülönben azokét is, melyek tengerekből, sós és édes vizekből egyaránt ismeretesek. Csupán tengerekből 20, tengerekből, sós és édes vizekből 5, tengerekből és édes vizekből 32 faj ismeretes.

Gyűrűsférgék. Annelides.

469. APÁTHY ISTVÁN: *A piócafélek külső alaktanáról.* Term.-tud. értek. XIX. köt. 1889. 3. szám. 4 tábla.

Kivonat: Math. term.-tud. Értesítő. VIII. köt. 1889. 8—9. füz. p. 341.

A piócafélek orismológiai viszonyainak terjedelmes ismertetése. A tárgyalás folyamán az irodalmi adatok kritikai méltatását is megtaláljuk az önálló vizsgálatok és eredeti fel fogás mellett. Lásd még az 1502. tételszámot is.

470. APÁTHY ISTVÁN: *A magyarországi piócák faunája.* Rendszertani essay. Math. és term.-tud. közl. XXIII. köt. 4. szám. 1889—1890. Ára 40 kr.

Az ÖRLEY LÁSZLÓ dr. hasonló című munkája fölötti bírálat. A tárgyalás során minden tételnél igyekszik kimutatni az ÖRLEY L. tévedéseit s azután saját vizsgálatai alapján jellemzi a Piócafélek rendjét. Meghatározó táblázatokban bemutatja a családokat, alcsaládokat, nemeket és fajokat. Hazánkban 2 családba és 5 nembe tartozó 10 fajt mutat be, melyek közül új a *Clepsine concolor*. A magyar faunára nézve új még a *Clepsine tessulata* Müll. faj is. Lásd még az 1503. tételszámot is.

471. APÁTHY ISTVÁN: *Pseudobranchellion Margói egy új pióca-család képviselője.* Orvos term.-tud. Értesítő. XII. köt. 1890. 1. füz. p. 110.

A nápolyi zoológiai állomáson egy nagy tengeri teknősbékán több száz piócat találtak, melyeknek petéi egész kéreggel vonták be a teknőt. Ezen piócák egy új családnak a képviselői és testöknök két oldalán öt pár faulakúlag elágazó nagy kopolytű van. Szerző szerint e piócák az édesvízi csigapiócák ősalakjának tekinthetők.

472. APÁTHY ISTVÁN: *Pseudobranchellion Margói (Nova familia Hirudinaceum).* Orv. term.-tud. Értesítő. XII. köt. 1890. 1. füz. Revue. p. 122.

A megelőző sorokban ismertetett közleménynek német fordítása.

Ezekon kívül idevonatkozólag lásd még a következő tételszámokat: 301., 1502., 1503., 1504., 1505., 1506., 1507.

473. ÖRLEY LÁSZLÓ: *A magyarországi Oligochaeták faunája. I. Terricolae.* Math. term.-tud. közl. XVI. köt. 5. szám. 1881. pag. 561. 3 tábla.

Rövid történelmi bevezetés után az Oligochaeták rendjének jellemzését adja, nemkülönben a Terricolae-csoportnak s a Lumbricinae-családnak rövid ismertetését. Ezt követi a hazánkban élő 6 genus meghatározó táblázata és azon jellemnek rövid összegezése, a melyek után a nemeket és fajokat megkülönböztethetjük. A Lumbricus genusból a terrestris-fajt ismerteti 5 varietással s ezek között új a var. platyurus, var. lacteus, var. rubilus. Felállítja az Enterion n. genus. Az Allolobophora fortidának 2 új varietását jegyzi fel, még pedig a var. finetoro és var. hungarica-t. A Criodrilus nemből egy új fajt ír le Cr. dubius néven. Ezek szerint hazánkban 11 fajt ismertetett. Befejezésül összeállítja a fajok földrajzi elterjedésére vonatkozó adatokat.

474. ÖRLEY LÁSZLÓ: *A földi giliszták szerepe a húmosz képződésénél.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 20.

DARWIN «The Formation of vegetable mould through the Action of Worms» műve összegezésének magyar fordítása.

475. ÖRLEY LÁSZLÓ: *A Serpula-félék légzési viszonyairól, különös tekintettel bőrük festőanyagára.* Term.-rajzi füzetek. 8. köt. 1884. p. 137.

A Serpula-félék lélekzésére és bőrének festőanyagára vonatkozó megfigyeléseknek ismertetése. A Serpula-fajoknál a bőrlégzés jelentéktelenebb, mint a Sabella-féléknél. A festék élénksége kapcsolatban áll a víz oxigén tartalmával. Minél több az oxigén, annál élénkebb a szín.

476. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Ueber die Athmung der Serpulaceen im Allgemeinen, mit besonderer Rücksicht auf den Werth ihrer Haut-pigmente.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. 8. Bd. 1884. p. 199.

Ugyanannak fordítása. Lásd még az 1508., 1509., 1510. tételszámokat is.

477. ÖRLEY LÁSZLÓ: *A palaearktikus övben élő terrikoláknak revisiója és elterjedése*. Term. tud. értekez. XV. köt. 18. szám. 1885. Ára 20 kr.

Kivonat: Math. term.-tud. Értesítő. IV. köt. 1885. 1-2. füz. p. 3.

Rövid bevezetés után az addig ismert és elnevezett fajok jegyzékét és az irodalom termékeinek összeállítását adja. Ezután áttér a fajok rövid ismertetésére. Felállít egy új családot és egy új nemet. A fajok között több hazait említ fel. névszerint: *Criodrilus lacuum* HOFFM., *Octolasion rubidum* n. sp., *Octolasion Frivaldszkyi* n. sp., *Octol. platyurum* FITZ., *Octol. gracile* n. sp., *Octol. transpadanum* ROSA, *Octol. lacteum* n. sp., *Allolobophora dubiosa* n. sp., *Lumbricus castaneus* SAV. A fajoknak meghatározó és elterjedési táblázatát is adja, melyből kitűnik, hogy hazánkban 20 faj *Terri-cola* él.

478. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Die Revision und die Verbreitung der palaearktischen Terricolen*. Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 4. Bd. 1885—86. p. 7.

A megelőző tételben ismertetett dolgozat rövid kivonata.

479. ÖRLEY LÁSZLÓ: *A magyarországi pü-*

czák faundja. (Egy ábrával.) Math. term. tud. közl. XXII. köt. 2. szám. 1886.

Kivonat: Math. term. tud. Értesítő. V. köt. 1886. 3—4. füz. p. 125.

Történelmi átpillantás után ismerteti a pü-czák rendszerére vonatkozó újabb irodalmi adatokat. Majd áttér a rendszerezésnél mérvadó jellemek tárgyalására. Itt foglalkozik a test metameráinak alkotásával. Legelőször értékesíti a metamerák alkotását a családok és nemek jellemzésénél s ily alapon vonja össze a *Hirudo* és *Haemopsis* nemeket. A rendszer tárgyalásánál adja a családok, nemek és fajok analitikus táblázatát. Hazánkban 25 fajt és 34 váriatást jegyez fel. Leír öt új fajt is, melyek a következők: *Trochaeta cylindrica*, *Nephele verrucosa*, *Clepsine sabarensis*, *Clepsine megacephala* és *Clepsine striata*.

480. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Die Hirudineen Ungarns*. Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 5. Bd. 1886—87. p. 70.

Tartalma az előbbivel azonos.

Íde vonatkozólag lásd még a STOSSICH M. dolgozatait, nemkülönben a HALLER B.-ét is a következő tételszámok alatt: 1391, 1392, 1393, 1394.

IZELTLÁBÚAK. ARTHROPODA.

1. Rákok. Crustacea.

481. DADAY JENŐ: *Adatok Kolozsvár és környéke Crustacea-faundájának ismeretéhez*. Orv. term. tud. Értesítő. 1882. évf. II. köt. 2. füz. p. 211.

A felsorolt fajok a *Copepoda*, *Ostracoda*, *Phyllopoda*, *Arthrostraca* és *Podophthalmata* rendekből valók. E rendeken belül 16 genusba tartozó 53 fajt jegyez fel, melyek között a következő újak is vannak; *Cyclops hungaricus*, *Cyclops Entzii*, *Cyclops claudiopolitanus*, *Cyclops Parádji*, *Cyclops roseus*, *Cyclops Margói*, *Cyclops transylvanicus*. A termőhelyek és szinonimák feljegyzése kapcsán adja a nemek és fajok rövid jellemzését, még pedig az újakét magyarul és latinul egyaránt. A felsorolt fajok a rendek szerint következőleg oszlanak meg: *Copepoda*: 26 faj; *Ostracoda*: 12 faj; *Cladocera*: 15 faj. Feljegyzi még az *Asellus aquaticus*, *Gammarus pulex* és *Asiacus fluviatilis* fajokat is.

482 DADAY JENŐ: *Beiträge zur Kenntniss der Crustaceenfauna von Klausenburg und Umgebung*. Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 1. Bd. 1882—83. p. 338.

Feljegyzi, hogy Kolozsvárt és környékén 56 Crustacea-fajt figyelt meg.

483. DADAY JENŐ: *Adatok a dévai vizek faundájának ismeretéhez*. Orv. term.-tud. Értesítő. 1883. évf. V. köt. 3. füz. Term. szak. 1 tábla. p. 197.

A dévai édesvizekből 12 nemből 16 faj, a sós vizekből pedig 2 nemből 2 faj *Crustaceá*t enumerál, melyek közül a *Canthocamptus Treforti* új s ennek részletes leírását is adja rajzok kíséretében.

484. DADAY JENŐ: *Adatok a Szent-Anna- és Mohos-tó faundájának ismeretéhez*. Orv. term. tud. Értesítő. 1883. évf. V. köt. 1. füz. 2. tábl. p. 17.

A Szent-Anna- és Mohos-tó vizéből gyűjtött mikroszkopikus állatkák névjegyzéke, melyben Protozoák, Férgék és Crustaceák neveivel találkozunk. A Protozoák közül 13 nembe tartozó 18 fajt, a Férgék s nevezetesen a Rotatoriák közül 11 nembe tartozó 17 fajt, a Crustaceák közül pedig 10 nembe tartozó 17 fajt sorol fel, melyek közül a *Pleuroxus tusnadiensis* és a *Moina Bánffy* újak. A két új fajnak latin diagnosist és magyar leírását adja a szükséges rajzok kíséretében.

485. DADAY JENŐ: *Adatok a Retyezát tavai Crustacea-faundájának ismeretéhez*. Term.-rajzi füzetek. 7. köt. 1883. p. 41. 1 tábla.

A Zseminye-, Fekete és Zenóga-tóban élő 21 Crustacea-faj jegyzéke, melyek közül a *Cyclops alpestris*, *Cycl. nivalis* és *Canthocamptus ornatus* újak. A *Branchipus diaphanus* Prev. részletes ismertetése mellett kimutatja, hogy a magyar faunából ez ideig e néven említett *Branchipus* nem a *Branchipus diaphanus* Prev., hanem a *Branchipus Grubei* Dub.

486. DADAY JENŐ: *Catalogus Crustaceorum Faunae Transylvanicae.* Orvos. term.-tud. Értesítő. VI. köt. IX. évf. 1884. p. 161.

Összesen 128 fajt tartalmaz. Minden egyes fajnál fel vannak sorolva az eddig ismeretes erdélyi termőhelyek, az új fajoknak pedig latin diagnózisai is adva vannak. Egészen új fajok az *Acroperus transylvanicus*, *Macrothrix serricaudata* és *Daphnia serrulata*. E mellett megtaláljuk még a következő fajok latin diagnózisát is: *Cyclops pectinatus*, *Cycl. roseus*, *Cycl. Entzii*, *Cycl. hungaricus*, *Cycl. claudiopolitanus*, *Cycl. Parádyi*, *Cycl. Horváthii*, *Cycl. alpestris*, *Cycl. Frivaldszkyi*, *Cycl. brevisetosus*, *Cycl. tenuicaudis*, *Cycl. Margói*, *Cycl. transylvanicus*, *Canthocamptus brevicornis*, *Canth. ornatus*, *Canth. Treforti*, *Diaptomus salinus*, *Pleuroxus tusnadiensis* és *Moina Bánffy*.

487. DADAY JENŐ: *A Magyarországhban eddig talált szabadon élő Evezőlábú Rákok magánrajza.* Matematikai és természettudományi közlemények. XIX. kötet, pag. 115. 4. rajz. 1884.

Az Evezőlábú rákok (Copepoda) általános jellemzése és az irodalmi források felsorolása után következő általános részben ismerteti az általános testalakot, a végtagokat, a köztakarót, az izom-rendszert, az ideg-rendszert és külérzéki szerveket, az emésztő-készüléket, a vérkeringést és lélekzést, a szaporodás szerveit, az életmód és egyéb életjelenségeket, valamint a földrajzi elterjedést. Ezután adja a Magyarország területén talált 42 faj latin diagnózisát, a nemek és fajok meghatározó táblázatát. Új fajok gyanánt a következőket írja le: *Cyclops pectinatus*, *Cycl. Horváthii*, *Cycl. Frivaldszkyi*, *Cycl. brevisetosus*, *Cycl. tenuicaudis*, *Canthocamptus brevicornis* és *Diaptomus salinus*.

488. DADAY JENŐ: *Újabb adatok Kolozsvár és Erdély Crustacea-faunájának ismeretéhez.* Orvos-természettudományi Értesítő. IX. évf. 1884. VI. köt. Term.-tud. szak. p. 305.

Az erdélyi megyékből eddig ismert kopolytűlábú rákfajoknak felsorolása a termőhelyek kíséretében.

489. DADAY JENŐ: *Adatok Magyar- és Erdélyország néhány édesvízi medenczéjének nyílttűkri faunájához.* Orvos-term.-tud. Értesítő. X. köt. 1885. Term.-tud. szak. p. 227.

Annak előrebocsátása után, hogy a nagyobb vizekben élő állatok majd a partokon, majd a nyílt fölületen, majd meg a különböző mélységekben élnek, közli azon adatokat, melyek számos hazai tavunk faunájára vonatkoznak. A nyílttűkri élő állatok közül több Crustaceát jegyez fel. A megvizsgált tavak a következők: retyezáti tavak, mezőzáhi nagy tó, kolozsvári Pokol-tó és muzeum-kerti nagy-tó, Szent-Anna-tó, apahidai nagy-tó, budapesti városligeti- és a Balaton-tó. A Copepod-rákok közül 9, a Cladocera-rák közül 15 fajt jegyez fel. Ezekon kívül feljegyez több Protozoát és Rotatoriát is, s egy táblázatban összehasonlítja említett tavaink faunáját külföldi tavakéval.

490. DADAY JENŐ: *Jelentés az 1884. évi nyarán Magyarország különböző vidékein végzett crustaceológiai kutatások eredményéről.* Math. és term.-tud. közl. XX. köt. 3. szám. 1885.

A kutatások területeinek és a részleteknek ismertetése után összegezi a végeredményt. Ebből kiténik, hogy 1884. évi nyarán 16 nembe tartozó 54 fajt gyűjtött, melyek között a *Pleuroxus balatonicus* új, 10 faj pedig olyan, a melyet addig hazánk faunájából nem ismertek. A közlemény végén 18 fajra megjegyzéseket nyújt.

491. DADAY JENŐ: *Új állatfajok Budapest édesvízi faunájából.* Term.-rajzi füzetek. IX. köt. 1885. p. 127. táb. 11.

A budapesti városligeti és állatkerti tavakból 14 Crustaceát sorol fel, melyek közül 8 a budapesti faunából addig ismeretlen volt.

492. DADAY JENŐ: *Neue Thierarten aus der Süßwasserfauna von Budapest.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. IX. köt. 1885. p. 208.

Az «Új állatfajok Budapest édesvízi faunájából» című dolgozatnak német fordítása. Lásd a megelőző tételt.

493. DADAY JENŐ: *Az Eredne tergestina Claus barnászöld festék-sejtjei.* Orvos-term.-tud. Értesítő. Term.-tud. szak. XI. évf. 1886. p. 1.

Az *Eredne tergestina* Cl. festék-sejtjeinek ismertetését adja, melyek szerinte parasit *Zoosaxanthellák*.

494. DADAY JENŐ: *A magyarországi Cladocera-rák magánrajza.* Budapest. 1888. 4 tábla. Kiadja a Természettud. Társulat.

Az irodalom történeti átpillantása után a Cladocera-rák anatomiai és fejlődéstani viszonyait tárgyalja. Több adatot közöl a biológiai viszonyok felől is. A földrajzi elterjedésre vonatkozó fejezetben előfordulásuk szerint csoportosítja a fajokat. Egy táblázatban szembe helyezi hazánk Cladocera-faunáját más európai területekével. A rendszertani részben bevezetésül adja a rendszer fejlődését s aztán a fajok latin leírását. A leírt fajok száma 101, melyek között újak a következők: *Pleuroxus transylvanicus*, *Alona balatonica*, *Alona stigmatis*, *Alona lacustris*, *Daphnia Hermani*, *Daphnia alpina*, *Daphnia ornata*, *Daphnia brevispina*.

495. DADAY JENŐ: *A vízek apró lakói.* Term.-tud. közl. 21. köt. 1888. p. 313. ábrával.

Az édes vizek mikroszkopos faunájára vetett egy futólagos pillantás után, ismerteti a Cladocera-rákokat anatomiai és biológiai nézőpontokból. Reá mutat, hogy tartózkodásuk szerint több csoportba oszthatók és hogy hazánkban 101 faj él. még pedig igen különböző körülmények között.

496. DADAY JENŐ: *A magyarországi Branchipus-fajok átnézete.* Math. és term.-tud. közlem. XXIII. köt. 3. szám. 1889—1890.

Kivonata: Math. és term.-tud. Értesítő. VI. k. 4—5. füz. 1888.

A hazai *Branchipus*-fajokra vonatkozó irodalmi adatok elősorolása után, jellemzi a Bran-

chípus-nemet, összeállítja a hazai fajok meghatározó táblázatát magyar és latin szövegben. Adja a hazai fajok magyar-latin leírását és a termőhelyeket. Összeállítja a hazai fajok földrajzi elterjedését. Huzánkából 7 fajt jegyez fel ezek között egy új variétást: *Branchípus diaphanus* var. *Chyzeri*. A *Branchípus ferox*-nak 3 alakját különbözteti meg, nevezetesen tavaszi, nyári és téli alakját.

497. DADAY JENŐ: *Uebersicht der Branchípus-Arten Ungarns*. Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 6. Bd. (1887—88) 1889. p. 103.

Tartalma rövid kivonata a megelőző tételben ismertetett közleménynek.

498. DADAY JENŐ: *Branchípus paludosus* M. O. Fr. a magyar faunában. Természetrajzi Füzetek. 13. köt. 1890. p. 1. 3 ábrával.

Dr. CHYZER K. gyűjtése után konstatálja, hogy a *Branchípus paludosus* O. Fr. M. a magyar faunában is meg van. Ezzel kapcsolatosan feljegyzí az e fajra vonatkozó irodalmi és földrajzi elterjedési adatokat. Röviden összehasonlíti az idegenföldi példányokat a hazaiakkal. Befejezésül megemlíti, hogy a *Branchípus diaphanus*-t a Búsecs havason is megtalálta.

499. DADAY JENŐ: *Branchípus paludosus* O. Fr. M. in der ungarischen Fauna. Naturwiss. Heft. Revue. 13. Vol. 1890. p. 34.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

500. DADAY JENŐ: *A magyarországi Diaptomus-fajok áttekintése*. Term.-rajzi füz. XIII. köt. 1890. p. 114. tábla 4—6.

A hazánkban megfigyelt *Calanida*-félék ismertetése. A *Diaptomus*-fajok latin-magyar meghatározó táblázatát a talált fajok leírása követi. E szerint hazánkából ez idő szerint 13 *Diaptomus* és egy *Heterocope*-faj él. A fajok között újak is vannak, névszerint a *Diaptomus unguiculatus*, *Diaptomus transylvanicus* és *Diaptomus spinosus*. Ezt követi a hazai *Calanida*-félék földrajzi elterjedése és a hazai termőhelyek jegyzéke.

501. DADAY JENŐ: *Uebersicht der Diaptomus-Arten Ungarns*. Revue. Term.-rajzi füzetek. XIII. Bd. 1890.

A megelőző tételben ismertetett közlemény rövid kivonata.

502. ENTZ GÉZA: *Az erdélyi sósvízekben élő Artemia salináról*. Orv. term.-tud. Értesítő. VIII. köt. II. Term.-tud. szak. p. 101. 1 tábla.

Az erdélyi sósvízekben élő *Artemia salinára* vonatkozó irodalmi adatok áttekintése után ismerteti azokat az alakokat, a melyek a vizaknai tömör- és lág-sósvízben élnek. Vizsgálatai alapján két variétást különböztet meg: *Art. salina* var. *biloba* és *salina* var. *furcata*.

503. FRIEDENFELS E.: *Weitere Beobachtungen über Artemia salina und die Salzburger Soolenteiche*. Verhandl. u. Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt. XXXV. Jahrg. 1885. p. 24.

Az *Artemia salina* vizaknai előfordulására és egyes biológiai jelenségeire vonatkozó adatok

mellett még néhány, sósvízben élő más állatot, különösen rovar is jegyez fel, melyek a következők: *Culex annulipes*, *Stratiomys longicornis*, *Perosus spinosus*, *Heterochares dilutus*, *Coriza Füssi*, *Nais* sp., *Acilius sulcatus*.

504. KRIESCH JÁNOS: *A rákok dögvészéről*. Term.-tud. közl. XVI. k. p. 294.

Az utóbbi években Németországban és nálunk több helyen a folyami rákok valami ragályos betegségben pusztultak. LEUCKART újabb vizsgálatai kimutatták, hogy a vést *Saprolegnia*-félék okozzák.

505. MÁRTONFFI LAJOS: *Három érdekes kopolyalábú rák a szamosújvári faunából*. Orv. term.-tud. Értesítő. XIII. évf. 1888. Term. szak. p. 253.

A szamosújvári faunából feljegyzí az *Apus cancriformis*, *Lepidurus productus* és *Estheria tetracerat*. Ennek kapcsán ismerteti ezen fajoknak földrajzi elterjedését.

506. MÁRTONFFI LAJOS: *Ueber drei interessante Phyllopoden aus der Fauna von Szamosújvár*. Orv. term.-tud. Értesítő. XIII. évf. 1888. Term. tud. szak. Revue. p. 307.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

507. MÁRTONFFI LAJOS: *Három érdekes kopolyalábú rák a szamosújvári faunából*. Szamosújvári örm. kath. algymn. értesítője 1888—89. évre.

Tartalma azonos az 505. számú tételben ismertetett közleményével.

508. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Dualizmus a tenyéri rákok életében*. Term. tud. közl. XVIII. köt. 1886. p. 448. ábrákkal.

Érdekes, népszerű ismertetése annak a viszonyoknak, a melyben egyes Rövidfarkú rákok, a Remeterákok, Szivacsokkal és Virágállatokkal vannak. Ezt követi több élősködő rák életmódjának ismertetése.

509. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Budapest és környékének alsóbrangú rákfajai*. Term.-rajzi füzetek. X. köt. 1886. p. 7. táb. 1. 2.

A budapesti fauna alsóbbrendű rákfajaira vonatkozó irodalmi adatok rövid ismertetése mellett 42 fajt enumerál és részletes leírását adja a *Notodromas Maderászii* új fajnak.

510. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Ueber die Entomostraken-fauna von Budapest*. Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. X. Bd. 1886. p. 98.

A «Budapest és környékének alsóbrangú rákfajai» című dolgozatnak német fordítása. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

511. SZIGETHY KÁROLY: *A folyami rák (Asterion fluviatilis L.) életviszonya és tenyésztése*. Rovartani lapok. III. köt. 10. füz. 1886. p. 206.

Népszerűen ismerteti az *Asterion fluviatilis* életmódját s azután elmondja, hogy mik a tenyésztés feltételei.

512. SZIGETHY KÁROLY: *La biologie et l'éducation de l'écrevisse*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XXVII.

Tartalma azonos a megelőző tételével.

513. SZIGETHY KÁROLY: *Az Astacus fluviatilis és Astacus leptodactylus átmeneti alakjai.* 4 táblán 65 ábr. Math. term.-tud. közl. XX. k. 1. szám. 1885.

Az ország különböző részeiben gyűjtött *Astacus fluviatilis*-nek és *leptodactylus*-nak összehasonlítása. Ennek alapján kimondja szerző, hogy az *Astacus leptodactylus* a *fluviatilis*-ből fejlődött ki tökéletesedés útján.

Ezen kívül idevonatkozólag lásd még SZIGETHY K. 236., 237., SZÉKELY B. 231., 329., CAR LAZAR 1626, GUERNE J. et RICHARD 1627., 1628., KOELBEL 1629., PREUDHOMME 1630. és STOSSICH 1512., 1513. számú dolgozatait, valamint WIERZEJSKI 1622., 1623., 1624. és WISNIEWSKI 1625. számú értekezéseit.

2. Arachnoidea.

514. DADAY JENŐ: *A magyar nemzeti múzeum Álskorpioninak áttekintése.* Term.-rajzi füzetek. XI. köt. 1888. p. 111. táb. 4.

A magyar nemzeti múzeum Álskorpionira vonatkozó korábbi adatok feljegyzése után a fajok részletes ismertetésébe bocsátkozik. Összeállítja a családok, nemek és fajok meghatározó táblázatait. Leírja a *Garypininae* új családot és nemet, továbbá a *Chernes hungaricus*, *Obisium cephalonicum*, *Ob. macrodactylum*, *Chthonius diophthalmus* új fajokat s a *Chernes cyrenus v. hungaricus* és *Obisium dunicola v. nitidum* új variétásokat. Súlyt fektet a synonymák összeállítására s a termőhelyek feljegyzésére. Adatai szerint a nemzeti múzeum állatgyűjteményében 43 faj Álskorpionio van 750-nél több példányban.

515. DADAY JENŐ: *Uebersicht der Chernetiden des ungarischen National-Museums in Budapest.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füz. XI. köt. 1888. p. 165.

A magyar nemzeti múzeum Álskorpioninak áttekintése című dolgozatnak német fordítása. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

516. DADAY JENŐ: *Újabb adatok a magyar fauna Álskorpioninak ismeretéhez.* Term.-rajzi füzetek. XII. köt. 1889. p. 25. táb. 2.

Az 1888-ik év nyarán végzett gyűjtések alapján különböző hazai termőhelyekről 14 fajt sorol fel, melyek között új a *Cheiridium tetrophthalmum* s a *Chernes scorpioides v. Bertalanii* n. var. E kettőnek latin és magyar leírását adja.

517. DADAY JENŐ: *Adatok a Balkán-félsziget Álskorpion-faunájának ismeretéhez.* Term.-rajzi füzetek. XII. köt. 1889. p. 80.

A korábbi irodalmi adatok ismertetése után, felsorolja azokat a fajokat, a melyeket Boszniában és Hercegovinában dr. HENSCH gyűjtött. Ismerteti a *Chernes Henschii* új fajt. Egy táblázatban összeállítja a Balkán-félszigetről addig ismert Álskorpion-fajokat. E szerint a Balkán-félszigetről eddig 35 faj ismeretes.

518. DADAY JENŐ: *Egy braziliai új Álskorpion-faj a magyar nemzeti múzeum állatgyűjteményében.* Term.-rajzi füzetek. XII. köt. 1889. p. 23.

A *Chernes brasiliensis* új faj latin és magyar leírása.

519. DADAY JENŐ: *Adatok a Kaukázus Álskorpion-faunájának ismeretéhez.* Term.-rajzi füzetek. XII. köt. 1889. p. 16. táb. 2.

Összesen 13 Álskorpion-fajt sorol fel, melyek között újak a *Chernes Horváthii*, *Chern. Frivaldszkyi*, *Chern. caucasicus*, *Chetifer Kussariensis*, *Obisium microphthalmum*. Az új fajoknak latin és magyar leírását adja.

Ezen kívül lásd még ugyanezen szerzőnek «Az Álskorpionok (Pseudoscorpionidae) bonczatana» című dolgozatát is a 186-ik tételszám alatt.

520. DEZSŐ BÉLA: *A skorpionó mérgéről.* Term.-tud. közl. XIII. köt. p. 472.

A skorpionó mérgének hatása felől régebben uralkodott ballihiedelem elősorolása után, ismerteti MONTAGAZZA-nak 1878. évi kísérleti adatait, a melyek a skorpionó mérgének a különböző állatokra való hatására vonatkoznak.

521. ENTZ GÉZA: *Adatok egy hazai csőzpók pontosabb ismeretéhez.* Rovartani lapok. II. k. 11. füz. 1885. p. 217. 3 tábla. 12. füz. p. 241.

Az *Atypus piceus* Sulz. fajra vonatkozó irodalmi adatok rövid felsorolása után kimutatja, hogy hazánkban még eddig csak HERMAN O. jegyezte fel egyetlen termőhelylyel. A kolozsmegyei Szucság határában talált példányok beható vizsgálata alapján ismerteti e faj szerkezeti viszonyait, a lukócső szerkezetét s más biológiai viszonyokat.

522. ENTZ GÉZA: *Notes pour servir à l'histoire naturelle de l'Atypus piceus* Sulz. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XXVIII.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

523. FURBÁS NÁNDOR: *Egy kecskéből ismert méhelleneségről.* Rovartani lapok. III. k. 12. f. p. 258.

Feljegyzí azokat az Atkákat, a melyeket a méhek testén észleltek s ezek között különösen a TRAPP-tól vizsgált *Dermodectes* ismerteti röviden.

524. FODOR JÓZSEF: *Gabona-atka mint borbetegség-okozó.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 378. ábrával.

Ismerteti KOLLER GY. azon adatait, a melyek szerint az *Oribates*-nemhez tartozó egy gabona-atka Romániából hozott gabonával foglalkozó munkásoknál borbetegséget okozott.

525. HENRICH KÁROLY: *Uebersicht der Arachniden-fauna Siebenbürgens.* Verhandl. und Mittheil. des siebenbürg. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt. XXXI. Jahrg. 1881. p. 61. Különböző termőhelyekről 133 pókfajt sorol fel.

526. HORVÁTH GÉZA: *Álskorpionok nővérgéken.* Rovartani lapok. II. k. 1. f. 1885. p. 19.

Feljegyzése annak, hogy 1883. szept. 30-án Zágrábban növényekről két *Obisium sylvaticum* Koch és egy *Chthonius trombidoides* Latr. 1884. július 8-án pedig Pozsony mellett egy *Obisium sylvaticum* példányt fogott.

527. KARPELLES LAJOS: *Egy érdekes új atka-faj (Tarsonemus intectus)*. Math. és term.-tud. Értesítő. 1885. IV. köt. p. 58. 1 tábla.

A hazánkban romániai és déloroszországi gabonáival többször behozott új atkafajnak, a *Tarsonemus intectus*-nak leírása. Ez különösen a gabona kárakásával foglalkozó munkásokon fordul elő. Erős viszketést és bőrgyuladást okoz.

528. KARPELLES LAJOS: *Eine interessante Milbe (Tarsonemus intectus n. sp.)* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 4. Bd. 1885—86. p. 45.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző közleményben ismertetett dolgozaté.

529. LASZ SAMU: *Szövő-fonó mesterek*. Magyar Salon. IV. köt. 171. lap. 9. ábr.

Ez cikk a pókoknak, azok szervezetének és életmódjának népszerű ismertetését tartalmazza. Részletesen tárgyalja és rajzokban is bemutattja a fonó- és szövő-szervek, úgy szintén a pókhálóknak és póklakásoknak nevezetesebb alakzatait.

530. LENDL ADOLF: *A pókok érzékszerveiről*. Természettud. Közöny. XVII. k. 1886. p. 30.

A pókok látás és tapintás szerveit már régen ismerjük. A hallás és szaglás szerveit újabban DAHL FR. vizsgálatai derítették ki. Ezek szerint a pókoknál hallásra szolgálnak a lábak és tapogatók felső oldalán lévő, sajátos szőrök, míg a szaglás szerve az alsó állkapcsokon van, a melyeknek síma mellől felületét számos, sűrűn hintett, apró likaes töri át. A pókoknak bizonyosan ízelő képességük is van, de ennek szervét eddig még nem sikerült felfedezni.

531. LENDL ADOLF: *A koronás keresztspók (Epeira diademata Cl.) párzásáról*. Term.-rajzi füz. X. köt. 1886. p. 131. táb. 7.

Az idevonatkozó irodalmi adatok felemlítése után ismerteti az *Epeira diademata* himének párzási szerveit s az ondófolvétel. Azután leírja azokat a módoszatokat, a melyeknek közepette a hím megrohanja a nőtényt és azt termékenyíti.

532. LENDL ADOLF: *Ueber die Begattung der gekrönten Kreuzspinne (Epeira diademata Cl.)*. Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füz. X. Bd. 1886. p. 209.

A «koronás keresztspók (*Epeira diademata* Cl.) párzásáról» című dolgozatnak német fordítása. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

533. LENDL ADOLF: *A Pókok (Araneida) végtagjainak értelmezése boncz- és fejlődéstani tanulmányok alapján*. Math. term.-tud. Értesítő. IV. köt. 1886. 6. füz. p. 166.

Szerző szerint a pókok első lábpára homologizálható a rovarok alsó ajkával. Egy táblázatban egyeztetni morphologailag a rákok, pókok és rovarok végtagjait. Befejezésül ismerteti a pókok végtagjainak élettani működését.

534. LENDL ADOLF: *Ueber die morphologische Bedeutung der Gliedmassen bei den Spinnen*. Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 4. Bd. 1885—86. p. 95.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző tételben ismertetett közleményé.

535. LENDL ADOLF: *Argyope Brünichii (Scop.) életmódja*. Rovartani lapok. III. k. 7. f. 1886. p. 129.

Saját megfigyelései alapján részletesen ismerteti az *Argyope Brünichii* nevű pók életmódját.

536. LENDL ADOLF: *Les mœurs de l'Argyope Brünichii Scop.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. p. XIX.

A megelőző tételben ismertetett közlemény francia kivonata.

537. LENDL ADOLF: *A Trochosa infernalis Motsch. elterjedéséről*. Rovartani lapok. II. köt. 7. füz. 1886. p. 148.

Elmondja, hogy hazánkban e pókfaj a következő termőhelyekről ismeretes: Budapest, Mátrahegység, Hatvan, Gyöngyös, Pásztó, Gödöllő, Csepelsziget, Rákos, Szt.-Endre.

538. LENDL ADOLF: *A magyarországi Tetragnatha-félékről*. (5 tábla, 59 ábra). Math. term.-tud. közl. XXII. köt. 3. szám. 1886. Ára 50 kr.

Kiromat: Math. term.-tud. Értesítő. V. köt. 1886. 3—4. füzet p. 127.

Az általános tudnivalók előterjesztése után elmondja, hogy a *Tetragnatháknak* hány neme van eddig. Leírja a hazánkban eddig talált fajokat, melyeknek száma 11. Ezen fajok között újak is vannak, melyek következők: *Eucta lutescens*, *Eugnatha picta*, *Tetragnatha nigrita*, s egy új varietás, a *Tetragnatha extensa* var. *deliblatensis*.

539. LENDL ADOLF: *Ueber die Tetragnatha-Arten Ungarns*. Mathem. naturw. Berichte aus Ungarn. 5. Bd. 1886—87. p. 88.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző tételben ismertetett közleményé.

540. LENDL ADOLF: *A keresztspók életmossége*. Természettudományi Közöny. XVII. köt. p. 505.

Elbeszélése annak, hogy egy többször megbolygatott *Epeira angulata* miként igazgatta ki ismételtén, megrongált hálóját.

541. LENDL ADOLF: *Adatok az Argyope Brünichii (Scop.) életmódjának ismeretéhez*. Egy táblával. A magyar orvosok és természetvizsgálók 1886. augusztus 22—26-dikáig Buziás—Temesvárott tartott XXIII. vándorgyűlésének történeti vázlatja és munkálatai. Budapest, 1887. p. 250.

Az *Argyope* általános földrajzi elterjedésének vázolója után leírja a Rékason tett megfigyeléseit, melyek különösen a hálózövére, a táplálkozásra és a párzásra vonatkoznak. Ennek kapcsán megemlékezik az *Epeira cornuta* Cl. és *Tetragnatha extensa* L. fajokról is.

542. LENDL ADOLF: *A Trochosa infernalis (Motsch.) párzásáról és párzási szerveiről*

Természottrajzi füzetek. XI. köt. 1887. p. 30. Tab. 1—2.

Saját vizsgálatai alapján ismerteti az említett pókfajnak párzási szerveit s a párzás actusát. E mellett néhány biológiai adatot is feljegyez.

543. LENDL ADOLF: *Über die Begattung und die Copulationsorgane von Trochosa infernalis* Motsch. Revue des Inhaltes der term.-rajzi füzetek. XI. Bd. 1887. p. 51. Tab. 1—2.

A «Trochosa infernalis Motsch. párzásáról és párzási szerveiről» című dolgozatnak német szövege. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

544. LENDL ADOLF: *A pókok szervezete és a hálókötés*. Pótfüzetek a Term. tud. Közlöny. XXII. kötetéhez. 1890. 3. füz. p. 105. ábrákkal.

A pókok orismológiai viszonyainak rövid ismertetése kapcsán tárgyalja azon szerveket, a melyek a szövésfonásnál és hálókötésnél szerepelnek. Ezután részletesen ismerteti a hálókötés módjait. Kimondja, hogy a pókokat a megélhetés kényszerítette a hálókötésre, mert csak ennek segítségével foghatták el a szárnyra kelt rovarokat.

545. LENDL ADOLF: *Három magyarországi kevéssé ismert pókfajnak leírása*. Természottrajzi füzetek. 13. Bd. 1890. p. 8. 1 tábla.

Leírja az *Eucta lutescens* LENDL, *Tetragnatha nigrita* LENDL és *Eugnatha picta* LENDL fajok hímeit, a melyek addig ismeretlenek voltak.

Ezenkívül lásd még ide vonatkozólag ugyan e szerzőnek 205., 206., 207. szám alatt ismertetett dolgozatait.

546. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Egy új alak hazánk Arachnoida faunájában Zemplén megyéből*. Term.-rajzi füzetek. 5. köt. 2—4 füz. 1882. p. 226. Tab. 6.

A Zemplén megyében Chyzer K.-tól gyűjtött *Chelifer quadrimaculatus* Töm. új Álskorpó fajnak részletes ismertetése.

547. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Eine neue Chelifer-art aus dem Comitate Zemplén*. Természottrajzi füzetek. 5. köt. 1882. p. 296.

«Egy új alak hazánk Arachnoida faunájában. Zemplén megyéből» című dolgozat német fordítása. Lásd a megelőző számot.

548. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A magyar fauna Álskorpói*. (Pseudo scorpiones fauna hungarica.) 5 rajzl. Math. term.-tud. közl. XVIII. köt. 7. sz. p. 135. 1883. Ára 1 frt.

Az ide vonatkozó irodalom történeti áttekintése után, részletesen tárgyalja az orismológiai viszonyokat. Érdekesen ismerteti a biológiai viszonyokat, nemkülönben a földrajzi elterjedésre vonatkozó adatokat. A rendszer rövid ismertetése után a családok, nemek és fajok ismertetésére tér át. A családok keretén belül adja a nemek meghatározó táblázatát s ennek keretében a fajokét. A leírt 33 faj 8 nembe és 2 családba tartozik. A fajok között 7 újjal találkozunk s ezeknek, valamint a többieknek is latin leírását is olvashatjuk.

549. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Adatok az Álskor-*

piók ismeretéhez. Természottrajzi füzetek. 8. köt. 1884. p. 16. Tab. 1.

Első sorban, összeállítja a Balkán-félszigetről eddig ismert Álskorpóik névjegyzékét, a melyben 27 fajjal találkozunk. Ezután leírását adja a *Chernes armatus*, *Chernes affinis*, *Chelifer danais*, *Chelifer macrochelatus*, *Olpium semivittatum*, *Olpi. biarolatum*, *Heterolophus guttiger*, *Heter. nitens* új s az *Olpium dimidiatum* L. Koch. fajoknak.

Ide vonatkozólag lásd még BÁLINT S. 175. és 176., továbbá BECKER L. 1631., 1632—1633., FLEMMING J. 1647., KARPELLES 1634. és KULCZINSZKY W. 1635. számú dolgozatait is.

3. Százlábúak. Myriopoda.

550. CHYZER KORNÉL: *Adatok a felsőmagyarországi százlábúak faunájához*. Rovartani lapok. III. köt. 4. füz. p. 74.

Tömösváry Ö. dr. meghatározásai alapján 40 Myriopoda-fajt enumerál a termőhelyek kíséretében.

551. CHYZER KORNÉL: *Notes pour servir à la faune des Myriopodes de la Hongrie septentrionale*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. IV. 1886. p. XII.

A megelőző tételben ismertetett közlemény francia kivonata.

552. DADAY JENŐ: *Erdély faunájának százlábúi*. Term. rajzi füzetek. XII. köt. 1889. p. 85.

A korábbi irodalmi adatok felsorolása után 86 Myriopoda fajt jegyez fel Erdélyből, a termő helyek kíséretében, melyek között új a *Julus transylvanicus*, *Polydesmus albidus*, *Polyd. montanus*, *Polyd. transylvanicus*, *Brachydesmus hungaricus* s ezeknek latin diagnosist is adja.

553. DADAY JENŐ: *A magyarországi Myriopodák magánrajza*. Budapest, 1889. 3 tábla. Kiadja a Term.-tud. Társulat.

A Myriopodák rövid anatómiai és fejlődéstani ismertetése után a biológiai adatokat közli. A földrajzi elterjedésről szóló fejezetben külön csoportosítja a hazai fajokat, elterjedésük szerint és kimutatni igyekszik, hogy közöttük melyek keleti-, déli-, nyugati- és északi fajok. E mellett hazánk Myriopoda-faunáját egy táblázatban szembeállítja más európai területekével. A rendszertani részben a rendszer fejlődéstörténetének rövid áttekintése után a fajok latin leírását nyújtja. A fajok száma 128, melyek között több új is van. Az irodalom jegyzékében külön találjuk a hazánkra vonatkozó adatokat. A termő helyeket megyenként állította össze.

554. DADAY JENŐ: *Magyarország százlábúi*. Term.-tud. közl. 21. köt. 1889. p. 502.

Előszava annak a munkának, a melyet a Tömösváry-féle hagyaték alapján írt meg.

555. ENTZ GÉZA: *Az Izeltlábúak «Pro-*

tracheata osztálya. Pótfüz. a term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 186.

A *Peripatus*oknak általános ismertetése párhuzamba helyezve a *Gyűrűsférgekkel* és az *Izeltlábuakkal*. A *Peripatus*ok szelvény szerveikkel és idegrendszerükkel határozottan az *Annulatákhoz*, míg lélekzőszerveikkel az *Arthropodákhoz*, különösen pedig a *Myriopodákhoz* hasonlítanak.

556. HORVÁTH GÉZA: *Fegy bolgárországi szőlőtőkén talált állatok*. Rovartani lapok. III. köt. 7. füz. 1885. p. 148.

A megvizsgált bolgárországi szőlőtőkén a *Polyxenus lagurus* és *Lithobius microps*-ot találta meg. Lásd a 360. tételeszámat is.

557. MERKL EDU: *Fegy vándor Myriopoda*. Term.-tud. füzetek. A délmagyarorsz. term. tud. társ. közlönye. VII. köt. 1. füz. 1883. p. 15.

1882. év szeptember havának végén Resicza és Szekul között vándorló Myriopodák milliói lepték el a vasuti sineket s a közlekedést ezeken megnehezítették. Hogy a sok közül melyik faj volt, nincs feljegyezve. Német fordítása a 48-ik lapon. Tömösváry Ö. e Myriopodát *Polydesmus acutanulatus*-nak determinálta. (Lásd a 2-ik füzet 75. lapján.)

558. MERKL EDU: *Fegy vándor Myriopoda*. Rovarászati lapok. 1. évf. 3. füz. 1883. p. 49. Lásd a megelőző tételt.

559. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *A bégiliszta kisgazdája*. Term.-tud. közl. XVIII. köt. 1886. p. 434.

LINSTOW kísérletei után megtudtuk, hogy az *Ascaris lumbricoides* embriói a *Julus guttulatus* nevű százlábúban élnek s ezzel jutnak be a gyermekekbe vagy felnőtt emberbe.

560. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Világító Százlábúak*. Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 23.

A *Geophilus subterraneus* és *Geophilus electricus* világításának ismertetése, melynek kapcsán elmondatik mindaz, a mit a korábbi bűvárok ide vonatkozólag feljegyeztek s a mi a világítás okára és lényegére tartozik.

561. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A commensalismus egy érdekes esete*. Orv. term.-tud. Értesítő. IV. köt. 2. füz. 1882. évf. p. 160.

Egy alkalommal *Polyxenus lagurus*-ok testen kis légy álcáikat talált, még pedig mindig ugyanazon testtájón megtapadva. Ebből következtetéseket vonva, végül azt mondja, hogy a *Polyxenus lagurus* és a légyálca commensalismusban éltek.

562. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A Myriopodák osztályának egy új alakja Borneo-szigetéről*. Term.-rajzi füzetek. 5. köt. 2—4. füz. 1882. p. 229. Tab. 2.

A XANTUS JÁNOS-tól Borneo szigetén gyűjtött *Edentistoma octosulcatum* n. sp. új Myriopoda-faj latin és magyar leírása.

563. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A hazánkban előforduló heterognathák*. (Egy tábla.) Math. term.-tud. közl. XVIII. köt. 12. szám p. 351. 1883. 1 tábla. Ára 20 kr.

A *Heterognathákra* vonatkozó irodalmi adatok ismertetése után azoknak jellemzését adja. Erre következik a *Polyxenidae* család ismertetése a *Polyxenus* egyetlen genus és *Polyxenus lagurus* L. egyetlen faj ismertetésével. A *Fauropodidae* család keretén belül a *Fauropus* és az új *Trachypauropus* genusok leírását találjuk a *Pauropus Huxley* Lub. és *Trachypauropus glomerioides* új faj ismertetésével együtt.

564. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A Myriopodák osztályának egy új alakja Borneo-szigetéről*. Term.-rajzi füzetek 6. köt. 1883. p. 162.

A korábban *Edentistoma octosulcatum* név alatt leírt új Myriopoda genus nevét *Anodon tostomá*-ra változtatja. Leírja az új genus és összehasonlítja a hozzá közel állókkal.

565. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Adatok a Scolopendrellák ismeretéhez*. Orv. term.-tud. Értesítő. 1883. évf. V. köt. 1. füz. 1 tábla, p. 1.

A *Scolopendrellákra* vonatkozó tudományos ismeretek előterjesztése kapcsán, fejtegeti azt a helyet, a mely ezen állatkákat a Myriopodák rendszerében megilleti. Részletesen tárgyalja a *Scolopendrellák* szájszerveit és lélekzőkészülékét. Ezek után hazánkban feljegyzti a *Scolopendrella immaculata* és *Scolopendrella microcolpa* fajokat, továbbá részletes leírását adja a *Scolopendrella anacantha* új fajnak, a melyet dr. CHYZER K. Zemplén megyében Kis-Azar határában, Tömösváry pedig Marosvásárhelytől gyűjtött.

566. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A Heterognathák egy új alakja hazánkban*. Természetrajzi füz. 7. köt. 1883. p. 39.

A Szilágy megyében Pele község határán BIRÓ L.-tól talált *Trachypauropus margaritaceus* új Myriopoda-faj latin leírása rajzok kíséretében.

567. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Elektromos világításnál verekedő százlábúak*. Rovartani lapok. 1. k. 8. füz. 1884. 171.

Ismerteti azt a viaskodást, a mely egy viharos napon 2—3 óra között egy *Geophilus foreolatus* és egy *Lithobius forficatus* között végbe ment.

568. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Myriopodes se combattant auprès d'illumination électrique*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. 1. p. XXIII.

A megelőző tételben ismertetett dolgozatnak francia kivonata.

569. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Kegyetlen anyák*. Rovartani lapok. I. k. 5. füz. 1884. p. 102.

Elbeszélése annak, hogy egy *Mecistocephalus carniolensis* C. K. nevű Myriopoda miként ette meg a saját petéiből kibúvó fiatalokat.

570. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Meres cruelles*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. 1884. p. XIII. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

571. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Myriopoda a Joanne Xantus in Asia orientali collecta*. Term.-rajzi füzetek IX. köt. 1885. p. 63. Tab. 3—5.

A XANTUS JÁNOS-tól 1869—70. években Kelet-Ázsiában gyűjtött Myriopodák latin ismer-

tetése. Felsorol 16 nembe tartozó 52 fajt, melyek közül újak a következők: *Orya Xanti*, *Mecistocephalus sulciellus*, *Scolopocryptus geophilicornis*, *Heterostoma albidum*, *Heter. bisulcatum*, *Branchiostoma subspinosum*, *Branchiost. punctiventre*, *Branchiostoma nitidulum*, *Branchiost. longicorne*, *Scolopendra flavicornis*, *Scolop. varii-spinosa*, *Scolop. aurantipes*, *Scolop. nudipes*, *Sphaeropocus falcicornis*, *Sphaerop. granulatus*, *Oxyurus rosulans*, *Spirobolus rufus marginatus*, *Spirob. erythropus*, *Spirob. ater*, *Siphonophora quadrituberculata*.

Idevonatkozólag lásd még TÖMÖSVÁRY-nak 249., 250., 251., 252., 253., 254., KARLINSKI-nak 1636, KARSCH-nak 1637, LATZEL-nek 1638., 1639., 1640. és PREUDHOMME-nak 1641., 1642. számú dolgozatait is.

4. Rovarak. Insecta.

Ezen osztályra vonatkozólag lásd a megelőző tételek számok közül a következőket is: 28., 34., 41., 44., 46., 48., 64., 67., 74., 101., 104., 112., 113., 117., 202., 203., 213., 239., 240., 259., 260., 286., 330., 332., 335.

a) Ugrófarkúak. *Thysanura*.

572. DADAY JENŐ: *A könyvek új ellensége*. Term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 432.

A «Settiner Entom. Zeitung» 47-ik évi folyama után elmondja, hogy a *Lepisma domesticum* mint könyvek ellensége mutatja magát.

573. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Adatok hazánk Thysanura-faunájához*. Math. term.-tud. közlemények. XVIII. köt. 1883. 6. szám. p. 119. 1 tábla. Ara 20 kr.

A hazánkban eddig talált *Thysanurák*at LUBBOCK rendszerének szem előtt tartásával két csoportra osztja: *Collembola* Lubb. és *Thysanura* Lubb. Az első csoport 4 családjában 13 genus 31 speciessel van képviselve, melyek között az *Achorutes alpinus* új. A második csoport 3 családjában 4 nemet és 4 fajt tüntet elő. E csoport első családjában az *Anisospaeridae* új, az *Anisospaera problematica* új nem és fajjal. Hazánkban ezek szerint 35 *Thysanura*-faj ismeretes.

574. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Magyarországban talált Smynturus-fajok*. Term.-rajzi füzetek. VII. köt. 1883. p. 31.

A *Smynturus*ok rövid jellemzése után összeállítja a talált fajok meghatározására szükséges táblázatot. Magyarországból hat fajt ismertet, a melyek közül a *Smynturus maculatus* új.

575. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Egy félreismert ártatlanság*. Rovartani Lapok. I. köt. 7. füzet. 1884. p. 189. 1 ábra.

A *Smynturus luteus* nevű *Thysanura*-nak

természetrajzi ismertetése, a melyet addig a szőlőkre nézve kártékonynak tartottak.

576. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Une innocence méconnue*. Supplement contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani Lapok. Tom. I. p. XVIII.

A megelőző dolgozatnak francia kivonata. **577.** TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Egy kártékony rovar szobáinkban*. Rovartani Lapok. I. köt. 1. füzet. 1884. p. 19. 1 ábra.

Az irodalmi adatok alapján részletes ismertetést adja a *Lepisma saccharinum* L. állatkának s ezzel kapcsolatban ismerteti életmódját és kártételeit.

578. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Fekete hó*. Rovartani Lapok. I. köt. 11. füzet. 1884. p. 238.

Leírja, hogy 1883. év május havában Ó-Moldva mellett egy pocsolyában a *Podura aquatica* L. nagy tömegét látta. Kimutatja, hogy a hónak feketeségét szintén a *Podurák* okozzák. Feljegyzi ezzel kapcsolatban a Bró L. megfigyelését az *Achorutes armatus* Nic. fajról.

579. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Újabb adatok hazánk Thysanura-faunájához*. Math. term.-tud. közl. XIX. köt. p. 47. 1884.

A hazánk területén újabban megfigyelt 13 *Thysanura*-fajnak ismertetése, melyek között új a *Smynturus maculatus* és a *Degeeria cincta* Lubb.-nak *nigrocincta* variétása. Az itt újabban felsorolt fajokkal együtt hazánkból eddig összesen 47 *Thysanura*-faj ismeretes. A dolgozat végén a *Thysanurák* egyes nemének pontosabb meghatározására szolgáló analitikus táblázatot találunk.

Ide vonatkozólag lásd még HORVÁTH G. dolgozatát a 357. és BERTKAU-ét az 1643. tétel-szám alatt.

b) Egyenes-szárnyúak. *Orthoptera*.

580. BAROSS KÁROLY: *A pécel-maglódó sáskajárás*. Gazdasági Lapok. 40. évf. 1888. 27. sz. p. 322. 1. ábra.

MOCÁRY SÁNDOR nyomán ismerteti a Pécel és Maglód határában pusztítólag fellépett *Stauronotus maroccanus* sáska-fajt.

581. BÁLINT SÁNDOR: *Jelentés az 1888. évi nyarán Székelyföldön tett rovartani gyűjtő kirándulás eredményéről*. Orv. term.-tud. Értesítő. XIV. évf. 1889. Term. tud. szak. 3. füzet. p. 266.

Az *Orthopterák* 3 családjába tartozó 13 nemből 26 fajt sorol fel a termőhelyek kíséretében.

582. BRÓ LAJOS: *Halpusztító szitakötő-álczák*. Rovartani Lapok. I. köt. 12. füzet. 1884. p. 251.

Kimutatni igyekezik, hogy azok a szitakötő-álczák, melyeket a «Hulászati Lapok» mint halpusztítókat az *Aeschna grandis*-fajhoz tartozóknak mondanak, valószínűleg az *Aeschna cyanea*, *Aeschna mixta* Satr., *affinis* Vand., *rufescens* Vand. vagy *pratensis* Müll. fajok valamelyikéi lehettek.

583. BIRÓ LAJOS: *A keleti kárpátok vidékének jellemző rovar-fajai.* A magyarorsz. kárpát-egyesület évkönyve. XII. évf. 1885. p. 124.

A Bodrogköz futóhomokjáról 2, s más vidékekről 8, a havasalji tájról pedig 2 *Orthoptera*-fajt sorol fel.

584. CHYZER KORNÉL: *Érdekes szöcske-faj.* Rovartani Lapok. I. köt. 8. füz. 1884. p. 172.

A *Saga serrata* hazai harmadik termőhelye gyanánt a s.-a.-ujhelyi Sátor-hegyet jegyzi fel.

585. CHYZER KORNÉL: *Capture de Saga serrata á S.-A.-Ujhely.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani Lapok. Tom. I. p. XXIII.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

586. CHYZER KORNÉL: *Szitakötők vándorlása.* Rovartani Lapok. I. köt. 6. füz. 1884. p. 125.

Feljegyzése annak a tömeges megjelenésnek s illetőleg vándorlásnak, melyet a *Libellula depressa* L. és *Agriom pulchellum* v. d. L. S.-A.-Ujhely városban 1880. május 8-án végzett.

587. CHYZER KORNÉL: *Migration des Libellulides.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani Lapok. Tom. I. 1884. p. XV.

Az előbbeni tételben ismertetett közlemény francia kivonata.

588. DUDINSZKY ÉDE: *Torzlábú lötétű.* Rovartani Lapok. II. köt. 4. füz. 1885. p. 85.

Ismerteti azt a *Gryllotalpa vulgaris*, melyet 1884 szeptember 29-én fogott, s a melynek baloldali áslába torz volt. Érdekes, hogy a torzlábúak izmai is torzak voltak. Tarsusmozgató izomszövet csak egy volt.

589. DUDINSZKY ÉDE: *A lötétű életéből.* Természettudományi Közöny. XVII. köt 1886. p. 31.

Szerző tapasztalatai szerint a *Gryllotalpa vulgaris* fogságban inkább húsevő, sőt saját társait is felfalja; de szükség esetén a növényi eledelt sem veti meg. Védő fegyverül a rovar a potrohjából kifecsesenethető, igen átható, kellemetlen szagú és edző hatású folyadékot is használ, melyet azonban csak túlságosan izgott állapotban bocsát ki magából.

590. ENTZ GÉZA: *A Saga serrata Kolozsvár környékén.* Rovartani Lapok. I. köt. 12. füzet. 1884. p. 264.

Konstatálja a *Saga serrata*-fajnak Kolozsvár környékén való előjövételét.

591. GYULAI LÁLMÁN: *Sáskáink.* A hódmező-vásárhelyi ev. ref. főgymn. értesítője 1888—89. évre.

Ismerteti a Hódmező-Vásárhely határában tenyésző sáskafajokat.

592. HORVÁTH GÉZA: *A pirregő tücsök fejlődési viszonyairól.* Math. term.-tud. Értesítő. II. köt. 1883. 2—3. füz. p. 76. 1 tábla.

Szerző 1883. év nyarán Pécsen járván, figyelmessé tétetett arra, hogy a szőlővenyigék itt ott furulyaszerűen meg vannak szűrva. Ily vesszőknek megtekintésekor azoknak belsejében

petéket talált. Az irodalomban után nézve megtudta, hogy a fúrások okozói *Oecanthusok* lehetnek. A tenyésztés után, melynek kapcsán a fejlődésmenetet is észlelte, arról győződött meg, hogy a fúrásokat az *Oecanthus pellucens* csinálta és petéit az rakta a venyigékbe.

593. HORVÁTH GÉZA: *A pirregő tücsök fejlődési viszonyairól.* Rovartani Lapok. I. köt. 1. f. 1884. p. 8. tábla 1.

A *pirregő tücsök* (*Oecanthus pellucens* Scop.) előfordulására vonatkozó adatok felemlítése után áttér arra az igen érdekes megfigyelésnek ismertetésére, hogy e tücsök-faj petéit a szőlővenyigébe fűrt lyukakba tojja. E megfigyelés annál érdekesebb, mert SALVI-nak 1750-ben megjelent dolgozatának adatai után senki sem tett hasonlókat. A szőlővenyigék Pécsről valóak voltak s a fiataloknak a petékből való kibúvását szerző maga kísérte figyelemmel.

594. HORVÁTH GÉZA: *Sur l'évolution de l'Oecanthus pellucens.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani Lapok. Tom. I. 1884. p. II.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek kivonata.

595. HORVÁTH GÉZA: *Sur l'évolution de l'Oecanthus pellucens.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 2. Bd. 1883—84. p. 170.

Tartalma azonos az előbbivel.

596. HORVÁTH GÉZA: *A magyar fauna legnagyobb rovarfaja.* Rovartani Lapok. I. köt. 6. füz. 1884. p. 126.

Ismerteti a Fiume környékén otthonos *Bacillus Rossi* FABR. fajt.

597. HORVÁTH GÉZA: *A pirregő tücsökről.* Term.-tud. közl. XVI. köt. 1884. p. 29.

A m. tud. Akadémia III. osztályában 1883. decz. 10-én tartott értekezésnek kivonata. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

598. HORVÁTH GÉZA: *A pirregő tücsök Baranyában.* Rovartani Lapok. I. köt. 3. füz. 1884. p. 60.

Vizsgálatai alapján megállapítja, hogy a pirregő tücsök nem csak szőlővenyigékbe, hanem másféle cserjékbe is rakja petéit. Összeállítja azokat a neveket és szólamokat, a melyek alatt a pirregő tücsököt Baranyában ismerik.

599. HORVÁTH GÉZA: *Termíták hazánkban.* Rovartani Lapok. II. köt. 10. füz. 1885. p. 208.

Reámutat arra, hogy Európából az idő szerint csak két *Termes*-faj ismeretes: a *Coloterme flavicollis* FR. és *Termes lucifugus* ROSSI, s azután felsorolja ezeknek európai elterjedését. Hazánkban a *Termes lucifugus* Krassó-Szörénymegyében a Dunapartján fekvő Berszászka határában találta meg Phylloxerától elpusztított tőkében. Kivüle megtalálta még dr. Tömösváry Ö. Szvinicza határában, míg WÉNY J. Szerbiában Negotin mellett. Ezután ismerteti a fogságban tartott példányokon végzett biológiai észleleteit.

600. HORVÁTH GÉZA: *Sur la decouverte du Termes lucifugus Rossi en Hongrie méridionale.*

Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani Lapok. Tom. II. p. XXVIII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

601. HORVÁTH GÉZA: *Vándorsáska a magyar tengerparton.* Rovartani Lapok. II. köt. 3. füz. 1885. p. 60.

A hazánkban állandón tenyésző nagy vándorsáskák a következő három fajhoz tartoznak: *Pachytilus migratorius* L., *Pach. cinerascens* FR. és *Acridium Aegyptiacum* L. Ez utóbbi Fiume környékén állandóan tenyészik.

E szerzőtől idevonatkozólag lásd még a 355., 356. tételszámokat is.

602. KUTHY DEZSŐ: *Kannibál szitakötő.* Rovartani Lapok. I. köt. 9. füz. 1884. p. 186.

Szerzőnek alkalma volt 1884. jun. 20-án két összefogódzott szitakötőt fogni. Ezek közül egyik az *Aeschna pratensis* MÜLL., a másik a *Cordulia flammaculata* VAND. példánya volt, mely utóbbinak feje összevissza volt marczangolva. Ebből azt következteti, hogy az *Aeschna* gyilkos volt.

603. KUTHY DEZSŐ: *Cannibalisme chez les Libellulides.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani Lapok. Tom. I. p. XXIV.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

604. LENDL ADOLF: *A fülbemászók irtásáról.* Rovartani Lapok. III. köt. 1. füz. 1886. p. 16.

Statisztikai adatokat közöl KREYSZKY VENCZELnek ama pusztításairól, a melyeket 1885. év folytán a Fülbemászókban tett.

605. MOCSÁRY SÁNDOR: *Az údei sáskajárásról.* Term.-tudom. közl. XX. köt. 1888. p. 318. ábrákkal.

Azon alkalomból, hogy 1888. év június havában hazának különböző vidékein a *Stauronotus maroccanus* és *Caloptenus italicus* pusztítólag lépett fel, ismerteti az *Acridium tataricum*-ot és fejlődését, nemkülönben a *Stauronotus maroccanus*-t is. Ezzel kapcsolatban megemlékezik ezeknek biológiai viszonyairól és felsorolja a sáskajárásokra vonatkozó fontosabb adatokat.

606. PUNGUR GYULA: *Adatok egy kevésbé ismert szöcske-faj természetrajzához.* Rovartani Lapok. III. köt. 3. füz. 1886. p. 49. Egy tábla.

A *Pocillimon Schmidtii* FIEB. nevű szöcskének részletes természetrajzi ismertetése. Ezzel kapcsolatban adja a biológiai viszonyok leírását is. Kiterjeszti figyelmét a czirpelésre s az adott hangokra is, a melyeket hangjegyekben tüntet fel.

607. PUNGUR GYULA: *Notes pour servir à l'histoire naturelle d'un Orthoptère peu connu.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani Lapok. Tom. III. 1886. p. VII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

608. PUNGUR GYULA: *Adatok egy kevésbé*

ismert szöcskefaj ismeretéhez. Math. term.-tud. Értesítő. IV. köt. 1886. 5. füz. p. 90. 2 tábla.

A *Pocillimon Schmidtii* Fieb. nevű szöcskefaj ismertetése. A szárnyak erezetének ismertetése kapcsán a zenehangokat is tárgyalja, de e mellett több érdekes biológiai adatot is tartalmaz.

609. PUNGUR GYULA: *Beiträge zur Naturgeschichte einer wenig bekannten Laubheuschrecken-Art.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 4. Bd. 1885—86. p. 78.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző tételben ismertetett közleményé.

610. PUNGUR GYULA: *A tücskök tartózkodása és lakása.* Term.-tud. Közöny. XXII. köt. 1890. 256. füz. p. 628.

A tücskök nagyjából száraz tájakon élnek, de egyesek majd az egyik, majd a másik talajon tartózkodnak nagyobb előszeretettel. A lakások és üregek készítmódja két típusra vezethető vissza. Egy részük tapasztva vájt üregeket vagy alagutakat épít, a másik részük kaparással készít üregeket. Érdekes leírását találjuk eme lakásépítés-módoknak.

611. SAJÓ KÁROLY: *A Pécel-maglódi sáskairtas.* Term.-tud. közl. 21. köt. 1889. p. 206.

Abból az alkalomból, hogy Pécelen és Maglódon 1888 nyarán pusztítólag megjelent a *Stauronotus maroccanus* Thunb; áttekintést nyújt azon pusztításokról, a melyeket e rovar Cyprus szigetén 1882-től kezdve tett. Ezután ismerteti azt az eljárást, a mit a sáskák irtásánál követnünk kell. Feljegyzi azokat a rovarokat, a melyek a *Stauronotus* petéit pusztítják.

612. SAJÓ KÁROLY: *A marokkói sáska Magyarországon.* Term.-tud. Közöny. XXII. köt. 1890. 249. füz. p. 225. ábrákkal.

Bevezetésül felsorolja, hogy a közelmúlt években miféle sáskafajok szaporodtak el pusztítólag. Áttér aztán a *Stauronotus maroccanus* fajnak Pécel határában való elszaporodására. Ismerteti ezen sáskafajnak egész természetrajzát és az irtására használható különböző segédeszközöket. Részletesen tárgyalja a cyprusi vázonsövényekkel való irtóeljárást. Megemlékezik a sáskafaj természetes ellenségeiről, a madarakról általánosságban. Elmondja, hogy az *Epicauta rufidorsum* bogár lárvái a sáskapetéket pusztítják. Feljegyzi VELLAY J. azon megfigyelését, a mely az *Argyrops Brünichii* pók sáska pusztító voltáról tanuskodik. Mint természetes ellenséget még a *Gymnosoma rotundatum* légy fajt is említi.

613. SZANISZLÓ ALBERT: *Pachytilus stridulus* (kerepelő sáska, pergő sáska) torzfejlődésű felső szárnyal. Orv. term.-tud. Értesítő. 1882. évf. IV. köt. 3. füz. p. 296.

A *Pachytilus stridulus*nak oly nőtényét ismerteti, a melynél a felsőszárnyak az alsóknak csak egy harmadát értek, rendes szélességüknek csak egy harmadát tették ki és egész hosszuknak belső egyharmadában csavartak, majdnem szög alatt megtörtök voltak.

614. SZANISZLÓ ALBERT: *A Caloptenus italicus (plusz sáska) egy variétása.* Orv. term.-tud. Ertesítő. IV. köt. 3. füz. p. 295.

Röviden megemlékezik a Kolozsvár határában gyakori *Caloptenus italicus*-ról s annak egy variétását mutatja be, melyet FISCHER *Caloptenus marginellus* Serv. név alatt írt volt le «Orthoptera Europa» című művében.

615. THALHAMMER JÁNOS: *Adatok Kalocsa vidéke rovarfaunájának ismeretéhez.* Kalocsa, 1885. KI. (Ertesítő a «kalocsai főgymn.» 1885.)

Az *Odonata*-családot képező szitakötőkkel foglalkozik s a Kalocsa vidékén talált 41 fajnak jegyzékét tartalmazza. Az *Odonaták* általános jellemzése után közli az egyes alcsaládok csoportok, nemek és fajok ismertető jeleit, nemkülönbben egy oly analitikus táblázatot, mely a tárgyalat nemek könnyű felismerésére szolgál.

616. VÁNGEL JENŐ: *Vérnász egy szöcske fajnál.* Rovartani lapok. II. k. 1. füz. 1885. p. 18.

Leírása annak az esetnek, mikor egy *Oncotenus Scutellari* Fisch.-faj nőténye a coitus után megette a hímét.

Ide vonatkozólag lásd még a 339., 340., 345., 346., 359., 370., 380., 382., 1644., 1645., 1646. tétele számokat is.

c) Réczésszárnyúak. Neuroptera.

617. BIRÓ LAJOS: *A magyarországi hangyalező fajok.* Rovartani lapok. II. köt. 9. füz. p. 177. 1 ábra 10. füz. p. 193.

Rövid általános bevezetés után, ismerteti a *Myrmecomidák* fejlődési viszonyait és életmódját. Ezután egy meghatározó táblázatot állít össze, a melynek ujmutatása mellett könnyen megkülönböztethetjük az egyes hazai fajokat. Majd áttér a fajok részletes leírására. Kiténik, hogy hazánkban 10 *Myrmecomida* ismeretes, melyek a következők: *Acanthaelis occitanica* VULL., *Megistoptus flavicornis* ROSSI., *Cremyptis plumbeus* OLIV., *Formicaleo tetragrammicus* FR., *Myrmecaelurus punctulatus* STEV., *Myrmec. trigrammus* PALL., *Dendrocton pantherinum* FR., *Myrmecom europaeus* MC. LACKL. *Myrmecol. formicarius* L.; *Myrm. Erberi* BRAUER.

618. BIRÓ LAJOS: *Les Myrmélonides de la Hongrie.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XXIV.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

619. BIRÓ LAJOS: *A keleti-kárpátok hegyvidékének jellemző rovarfajai.* A magyarorsz. Kárpát-egyesület évkönyve. XII. évf. 1885. p. 124.

A *Neuropterák* rendjéből a *Panorpa alpina* Ramb.-fajt sorolja fel, mint olyant, a mely a havasulji tájon gyakori.

620. SZANISZLÓ ALBERT: *A fátolykák át-*

teleléséhez. Orv. term.-tud. Ertesítő. IV. köt. 3. füz. 1882. évf. p. 297.

Feljegyzése egy oly esetnek, mikor télen a földrepedései között fátolykákat talált.

621. VILLÁSI PÁL: *A közönséges fátolya légy.* Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. IV. évf. 1883. p. 212. ábrával.

A *Chrysopa vulgaris*-nak és átalakulásának rövid ismertetése.

Ezenkívül lásd még ide vonatkozólag Löwnek 1647., 1648. és WIERZEJSKY-nek 1649. sz. alatt ismertetett dolgozatait.

d) Félfődelesszárnyúak. Hemiptera.

622. BÁLINT SÁNDOR: *Jelentés az 1888-ik év nyarán Székelyföldön tett rovarantani gyűjtő kirándulás eredményéről.* Orv. term.-tud. Ertesítő. XIV. évf. 1889. Term.-tud. szak. 3. füz. p. 266.

A *Hemipterák* 14 családjából 33 nembe tartozó 41 fajt sorol fel a termőhelyek kisértében.

623. BIRÓ LAJOS: *A villámcsapás és a Phylloxera.* Rovartani lapok. I. köt. 5. füz. 1883. p. 104.

Elmondja, miként Szatmár-Németi városának szőlőiben 1883 aug. 2-án egy helyen a villám becsapott s a tőkénck karóját szétforgácsolta, de a gyökereken lévő *Phylloxerák*ban kárt nem tett, valamint nem tett a *Lasius niger* nevű ugyanott élő hangyákban sem.

624. BIRÓ LAJOS: *Le coup de foudre et le phylloxera.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. 1884. p. XIV.

Az előbbeni tételben ismertetett közleménynek kivonata.

625. BIRÓ LAJOS: *Darázs-gyilkos poloska.* Rovartani lapok. 1. köt. 7. füz. 1884. p. 141.

Leírja azt a jelenetet, a mikor egy *Phymata crassipes* Fr. nevű poloska egy *Holopygia gloriosa* Fr. nevű aranydarázst fogott meg s annak nedveit szívni kezdte. Ez esetet, 1879. június 2-én észlelte a budai Sashegyen. Észak-amerikában a *Phymata erosa* méhek után leskelődik.

626. BIRÓ LAJOS: *Une punaise assassine d'une guêpe.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. p. XVIII.

Tartalma azonos a megelőző tétellel.

627. BIRÓ LAJOS: *A keleti-Kárpátok vidékének jellemző rovarfajai.* A magyarorsz. Kárpát-egyesület évkönyve. XII. évf. 1885. p. 124.

A bodrogi futóhomokról az *Emblethis ciliatus* HOR., a havasi vidékről a *Dicranotropis carpathica* HOR. *Deltoccephalus quadrivirgatus* HOR. nemkülönbben a *Horathia hieroglyphica* MULS. fajt jegyzi fel.

628. BIRÓ LAJOS: *Zabpusztító levéltetű.* Rovartani lapok. II. köt. 6. füz. 1885. p. 127.

Feljegyzí, hogy a *Troxoptera graminum* ROND. mily pusztítást végezt Bácsmegyében a pusztapékai határban.

629. BORBÁS VINCZE: *Bodobácsok a szőrös daravirágban.* Rovartani lapok. II. köt. 5. füz. 1885. p. 108.

Feljegyez egy esetet, mikor a *Draba lasiocarpa* gyümölcse tele volt *Pyrrhocoris apterus*-sal s elmondja ezúttal, hogy a növény maga csenevész volt, mit épen a *Pyrrhocoris*-ok jelenlétének tulajdonít.

630. BRANCSIK KÁROLY: *Adatok Trencsén-megye Hemiptera faunájához.* Kilenczedik évf. 1886. Evkönyv, melyet a trencsénmegyei term.-tud. társ. megbízásából szerk. Petrogalli A. p. 55.

Trencsén vármegyéből összesen 45 Hemiptera-fajnak és termőhelyének felsorolása. Lásd ezenkívül még a 341., 342. és 343. tételszámot is.

631. CHYZER KORNÉL: *Rétka kéregposzka.* Rovartani lapok II. köt. 8. füz. 1885. p. 173.

A hazánkban élő *Aradidák* fajsámára való utalás mellett különösebben felemlíti a *Brachyrrhynchus Tremulae* BÜTH. fajnak hazai elterjedését. E szerint az említett faj a Bánságból, Trencsén megyéből, Zemplén és Hunyad megyéből ismeretes.

632. FIRBÁS NÁNDOR: *A Burgonyának egy új ellenségéről.* Rovartani lapok. III. köt. 10. füz. 1886. p. 211.

A *Tychea Phaseoli* PASS. nevű növénytetű ismertetése, mely a burgonyát is megtámadja, bár rendszeren a *Phaseolus* és *Amaranthus* gyökerein él. Elmondja továbbá a védekezési eljárást is.

633. GERGER EDE: *Védekezzünk a vértetű ellen.* Természettud. füzetek. A délmagyarorsz. term.-tud. társ. közlönye. IX. köt. 3—4. füz. 1885. p. 81.

A vértetű természetrajzi ismertetése kapcsán előadja kártételeit s az ellene való védekezés módjait.

634. GOETHE ARMIN: *A körte-vertetű.* Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. V. 1884. p. 141. 3 ábra.

Népszerű és terjedelmes ismertetése a *Schizoneura lanigera* nevű levéltetűnek. Védekezésül ajánlja, hogy a körtét galagonyára oltsák, mert ezen nem fordul elő.

635. GOETHE ARMIN: *A vértetű Schizoneura (Aphis) lanigera.* Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. V. 1884. 61. 65. p.

Népszerű modorban ismerteti a vértetűt és az ellene használható óvó- és ellenszereket.

636. HENRICH KÁROLY: *Ueber Phylloxera vastatrix.* Verhandl. u. Mittheil. d. siebenbürg. Vereins f. naturw. in Hermannstadt. XXXI. Jahrg. 1881. p. 21.

A *Phylloxera vastatrix* részletes, népszerű ismertetése.

637. HORVÁTH GÉZA: *Hemiptera nova vel minus cognita.* Természettud. füzetek. 5. köt. 1881. p. 39.

Latin leírása a *Graphosoma lineatum* L. var.

Stali, Plinthis philoides Put. *Plinth. subtilis* n. sp. *Plinth. mehadiensis* n. sp., *Lethaeus picipes* (H—Sch.), *Leth. dalmatinus* n. sp. *Dryinus confusus* n. sp. *Scoloposthetus pictus* Schill. v. *antennalis*, *Monanthia angustata* H—Sch. v. *synpathyca*, *Pachytoma taurica* Har., *Pachyt. punctigera* n. sp. és *Tricophora fasciata* Kh. v. *geniculata* fajoknak.

638. HORVÁTH GÉZA: *Hemiptera nova vel minus cognita.* Természettud. füzetek. 5. köt. 2—4. füz. 1882. p. 217.

Összesen 25 fajnak latin leírása, melyek a föld különböző részeiből valók. A leírt fajok között újak: *Psatomus latiusculus*, *Odontotarsus oculatus*, *Ohl. irroratus*, *Eurydema spectabile*, *Spathocera tuberculata*, *Diplomatus capitatus*, *Plinthis fasciatus*, *Campylostira orientalis*, *Calocoris Reiteri*, *Coranus leucopterus*.

639. HORVÁTH GÉZA: *A rozskalászokat károsító levéltetvek.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 383.

A Márkusfalváról beküldött *Siphonophora granaria* nevű levéltetűnek rövid ismertetése.

640. HORVÁTH GÉZA: *A Füllokszera elterjedése hazánkban.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 71.

Előadása annak, hogy 1875 óta, az első felfedeztetés idejétől 1881-ig mily nagy területen lépett fel a Füllokszera hazánkban. Ebből megtudjuk, hogy az ideig 38 községben találták meg e rovar.

641. HORVÁTH GÉZA: *A régi görögök «Plitheir» nevű rovaráról.* Term.-tud. közl. 1882. p. 116.

Előre bocsátva azt, hogy a régi görög írók közül POSIDONIUS és STRABO műveiben egy «plitheir» nevű rovar szőlőpusztításairól van említés téve, elmondatik, hogy a jelenkor búvárai miféle rovarnak tartották ezt. WALKENAEER *Coccus*-fajnak tekintette, míg PLANCHON füllokszerának. SIGNORET kiintatja, hogy az nem lehet más, mint a *Dactylopius ritis*. Ennek kapcsán részletes ismertetését találjuk a *Dactylopius ritis*-nek és életmódjának.

642. HORVÁTH GÉZA: *A mézharmatról.* Term.-tud. közl. XV. köt. 1883. p. 35.

A mézharmatot legtöbb esetben *Aphidák* és *Coccidák* izzadják ki, még pedig nem a mézesatornának tartott sörteken, hanem a végbélnyíláson. Egyes esetekben a falevelek maguk is izzadnak ki mézharmatot, de ez beteges állapot.

643. HORVÁTH GÉZA: *A mézharmatról.* Méhészeti lapok. 4. évf. 1888. p. 112.

Tárgyalja a mézharmat keletkezését. Kimondja, hogy az nem más, mint az *Aphidák* és *Coccidák* ürüléke, vagy pedig az illető növénynek beteges váladéka.

644. HORVÁTH GÉZA: *Heteroptera anatolica in regione Brussa collecta.* Természettud. füzetek. 7. köt. 1883. p. 21.

Összesen 151 Heteroptera-fajt sorol fel, melyek között újak is vannak, névszerint a *Coptosoma anaticum*, a *Psacasta rugulosa*, a *Dalleria plataspis*, *Ischnodemus suturalis* és a

Lethaeus syriacus. Ezekén kívül azonban néhány új varietást is ismertet.

645. HORVÁTH GÉZA: *A phylloxera és a téli hideg*. — Math. és term.-tud. Értesítő. I. köt. 1883—84. 6—7. füz. p. 267.

Az *Aphidák* kitelelésére vonatkozó kísérletek ismertetése után, előadja azt a megfigyelést, a melyet a hidegnek a *phylloxera*-ra való hatását illetően tett. Kimondja, hogy a tél hidege nem öli ki végképen a *phylloxerát*.

646. HORVÁTH GÉZA: *Le Phylloxera et le froid d'hiver*. — Math. naturw. Berichte aus Ungarn. I. Bd. 1882—83. p. 224.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével. Lásd a 645. szám alatt.

647. HORVÁTH GÉZA: *A Fülökszera terjedése hazánkban*. — Term. tud. közl. XV. köt. 1883. p. 127.

A hivatalos adatok szerint 1882-ben már 69 községben találtak *füllökszerával* inficiált szőlőt.

648. HORVÁTH GÉZA: *A phylloxera-ügy állása hazánkban*. Rovartani lapok. I. k. 4. füz. 1884. p. 77; 5. f. p. 99.

Részletesen ismerteti a *Phylloxera*-nak hazánkban való elterjedését. Adatai szerint 1883. év végéig 130 község határában találták meg a *Phylloxerát*. Ismerteti továbbá a különböző védekezési módokat is.

649. HORVÁTH GÉZA: *Sur l'état de l'invasion phylloxérique en Hongrie*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. T. I. 1884. p. IX. et XII. Az előbbeni tételben ismertetett közlemény kivonata.

650. HORVÁTH GÉZA: *Diagnoses Hemipterorum*. Term.-rajzi füzetek. 8. köt. 1884. p. 9.

A *Hemipterus nystoides* n. gen. n. sp., *Alampes longiusculus* n. gen. n. sp., *Homoscelis ruficollis* n. gen. n. sp., *Pimomomus heterotrichus* n. sp., *Peritrechus pusillus* n. sp., *Emblethis denticolis* Horv., *Deraeocoris trifasciatus* L. var. *regalis* Horv. et var. *bipartitus* Horv., *Labops phoeniceus* n. sp. és *Lab. arenarius* új fajok és varietások latin leírása.

651. HORVÁTH GÉZA: *Diagnoses Hemipterorum*. Term.-rajzi füzetek. 8. köt. 1884. p. 315.

Latin nyelvű ismertetése a következő *Hemiptera*-fajoknak: *Mesocricus cribripennis* n. sp., *Notochilus cinnamomus* n. sp., *Allocomotus caspicus* n. sp., *Dicranotropis carpathica* n. sp., *Thamnothetis Löwii* n. sp., *Deltoccephalus quadririgatus* n. sp., *Notus pulcherrimus* n. sp., új fajoknak s a *Deraeocoris olivaceus* Fr. v. *fallax* Horv., *Deraeoc. oliv.* var. *larvatus* Horv. varietásoknak.

652. HORVÁTH GÉZA: *A magyarországi vizenjáró poloskákról*. Rovartani lapok. I. k. 9. f. 1884. p. 187.

A *Hebrus ruficeps* Thoms., *Mesorelia furcata* Muls. és *Gerris lateralis* Schumm. fajok és elterjedésük feljegyzése. E fajok a magyarországi vizenjáró poloskák számát 17-re emelik.

653. HORVÁTH GÉZA: *Aphida-peték nagy tö-*

megben. Rovartani lapok. I. köt. 1. füz. 1884. p. 21.

Megállapítja, hogy azok a peték, a melyek a dr. Dietz-től Veszprém város határából hozott cserfa-galyakon igen nagy mennyiségben ültek, a *Dryobius Roboris* L. nevű növénytetűtől származtak.

654. HORVÁTH GÉZA: *Zabpusztító leveltetrek*. Rovartani lapok. I. k. 7. 1884. p. 143.

Leírja azokat a kártételeket, a melyeket Kecskemét határában zabvetésekben a *Toxoptera graminum* Rond. levéltetű végezett 1883. évben. Ezzel kapcsolatban ismerteti a kárt tevő állatkát s fel említi, hogy a *Coccinella septempunctata* és lárvája pusztította a *Toxopterát*.

655. HORVÁTH GÉZA: *Az Eremocaris-fajok magánrajza*. Term.-tud. értek. XIII. k. 2. szám. 1884. 2 tábla Ára. 30 kr.

Kivonata: Math. és term.-tud. Értesítő I. köt. 1882—83. 3—4. füz. p. 89.

A genus rövid orismologiai ismertetése után adja a talált fajok meghatározó táblázatát. Összesen 7 fajt ír le, melyek a következők: *Eremocoris plebejus* Fall., *Er. podagricus* Fabr., *Er. fraternus* Korv., *Er. maderensis* Woll., *Er. ferus* Say, *Er. erraticus* Fabr., *Er. fenestratus* H.—Sch. E fajok közül néhánynak egy-egy új varietását is feljegyzi. A leírásokat latinul és magyarul adja a synonymek és a termőhelyek kíséretében. Érdekesen fejtegeti, hogy miként származhatott le egyik-másik faj egy törzsfajnak tekintetétől az elszigeteltség útján. Valamennyi többi fajtól legtávolabb áll az *Eremocoris fenestratus*.

656. HORVÁTH GÉZA: *Monographie des espèces du genre Eremocoris*. — Math.-naturw. Berichte aus Ungarn. I. Bd. 1882—83. p. 173.

A megelőző tételben ismertetett dolgozat kivonata. Lásd a 655. szám alatt.

657. HORVÁTH GÉZA: *A phylloxera-éves állása hazánkban 1884-ben*. Rovartani lapok. II. k. 6. f. 1884. p. 125.

Kimutatja, hogy 1884. év végén a fertőzött községek szám 142. A fertőzött szőlők területe körülbelül 10—11,000 hektárra tehető.

658. HORVÁTH GÉZA: *A parajposzka családja*. Rovartani lapok. II. k. 8. f. 1885. p. 172.

Ismerteti az *Eurydema oleraceum* L.-nek egy újabb talált színváltozatát, melyet v. *atarus*-nak nevez. Egy példányát a farkasdi pusztán, a másikat a Lúcski fürdő mellett fogta.

659. HORVÁTH GÉZA: *Description d'une nouvelle variété l'Eurydema oleraceum* L. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XXIV. Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

660. HORVÁTH GÉZA: *A magyarországi szunyogposzokokról*. Rovartani lapok II. köt. 10. füz. 1885. p. 200., 1 ábra

A *Berytinákra* vonatkozó általános ismeretek közlése után, adja a nemek meghatározó táblázatát. Azután felsorolja és röviden ismerteti a hazánkban élő 5 nemnek hazai fajait, melyek

a következők: *Berytus hirticornis* Brndt., *Ber. clavipes* Fr., *Ber. minor* H.—Sch., *Ber. consimilis* Horv., *Ber. montivagus* Bremi; *Ber. distinguendus* Farr., *Ber. geniculatus* Fieb., *Ber. Sigmareti* Fieb., *Neides tipularis* L., *Neid. farsus* Fieb., *Cardoposthetus annulosus* Fieb., *Metacanthus elegans* Curt., *Metatropis rufescens* N. Sch.

661. HORVÁTH GÉZA: *Les Bértyiens de la Hongrie.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XXVI.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

662. HORVÁTH GÉZA: *A paréjpoloska és színváltozatai.* Rovartani lapok II. k. 4. f. 1885. p. 74.

Az *Eurydema oleraceum*-nak négyféle színváltozata van: 1. a test fölületének alapszíne hol zöldes, hol kékes, néha pedig bronz fényű; 2. fölül a világos foltok és sávok vagy fehérek, vagy vörösek, vagy sárgák; 3. a test alól és a csombok feketék, vagy pedig sárgásfehérek s a mellett többé-kevésbé fekete foltosak; 4. a test fölületén a világos foltok különböző terjedelemben és formában vannak. Megállapítja, hogy mily színváltozatot kell tipikusnak vennünk s ebből aztán levezeti a többi. Ezek után jellemmez 7 színváltozatot: var. *consimilis* Hr., var. *paradoxa* Hr., v. *insidiosa* Muls., v. *triguttata* Hr., v. *annulata* Fall., v. *nigripes* M., v. *albomarginella* Fr.

663. HORVÁTH GÉZA: *La Punaise des choux et ses variétés.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. 1885. p. XII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek kivonata.

664. HORVÁTH GÉZA: *Egy gubacs képző levéltetű biológiája.* Rovartani lapok. II. k. 8. f. 1885. p. 153., 1 ábra, 1 tábla.

Mindenek előtt felsorolja az európai szilfákról eddig ismert levéltetűket s azután áttér a *Tetraneura Ulmi* L. fejlődésének ismertetésére. Leírja, hogy a törzsalak miként működik közre a szilfa levelének gubacs képzésénél. A törzs-alaktól szárnyazó kivándorló alak szárnyas, a gubacsot elhagyja és szétrepül, mikor is pázsit-nemű növényekre száll, melyeknek gyökereire húzódik. Ezeknek ivadékaiból a sarjadzó nemzedékek lesznek. E nemzedéket már a 20-as években ismerték és *Femphigus Zeae maidis*nak nevezték. A sarjadzó alak utódai a bábhordó alakok, melyek tökéletes ivarszervvel bíró nemzedéket hoznak létre. Ez alak a szilfákra vándorol s ott szaporít, még pedig hímeket és nőstényeket, melyek téli petét raknak le. Ismerteti a *Tetraneura Ulmi* kártékonyágát is.

665. HORVÁTH GÉZA: *La biologie d'un Puceron gallicole.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XXII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

666. HORVÁTH GÉZA: *Gyertyafénnyél fogott*

poloskák. Rovartani lapok. II. k. 2. f. 1885. p. 44.

A WÉNY J.-tól fogott *Hemipterák* pontos névjegyzékét közli. Ezeket WÉNY J. gyertyafénnyél gyűjtötte, de gyűjtött a szerző maga is 1883. július 16-án este Károlyfalva mellett a bánsági homokpusztán. Ezek között érdekes a *Corisa atomaria* Illig; de érdekes az 1881. június 23-án este Budapesten fogott *Corisa coleoprata* Fabr. repülő példány is, mely a maga nemében második eddig ismert.

667. HORVÁTH GÉZA: *Hydrocorises recueillis auprès de lumière.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. 1885. p. V.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek kivonata.

668. HORVÁTH GÉZA: *A bodolácsok biológiájához.* Rovartani lapok. II. k. 5. f. 1885. p. 108.

Feljegyzi, hogy 1882. július 7-én a budai Gellérthegyén *Melilotus officinalis* nevű növényen nagy mennyiségű *Pyrrhocoris marginatus* Kol. példányt látott. Ezzel kapcsolatban elmondja, hogy a *Pyrrhocoris*ok úgy növényi-, valamint állati nedveket is szívják.

669. HORVÁTH GÉZA: *A magyarországi Chermes-fajokról.* Rovartani lapok. II. k. 9. f. 1885. p. 188., 1 ábra.

A *Chermes abietis* L. részletesebb ismertetése után áttér a Magyarországhban megfigyelt többi fajok ismertetésére. Hazánkban az előbbin kívül még a következő fajok ismeretesek: *Chermes strobilobius* Kalt., *Cherm. laricis* Hart. Valamennyinek adja hazai termőhelyeit is.

670. HORVÁTH GÉZA: *A magyarországi Psyllidákról.* Mathem. és term.-tud. közlemények. XXI. köt. p. 291. 1885.

A *Rhynchoták* közé tartozó *Psyllidák* családjából hazánkban összesen 64 faj él. E rovar-család általános jellemzése után megtaláljuk a hazai fajok orismológiai és biológiai viszonyainak, valamint földrajzi elterjedésének ismertetését. Részletesen felsorolja a magyarországi fajokat. Pontosan közli minden egyes faj termőhelyeit, életmódját, táplálék növényét. A felsorolt 64 faj közül három, nevezetesen a *Floria Horvathi* Scott., *Amblyrhina maculata* Löw. és *Trioza Horvathi* Löw. a magyar fauna kizárólagos faja.

671. HORVÁTH GÉZA: *A bab gyökértetéről.* Rovartani lapok. III. k. 11. f. 1886. p. 225.

Kiegészítő észrevételeket közöl FIRBÁS N. közleményéhez. Szerinte e gyökértetű nem lesz veszedelmes a burgonyára.

672. HORVÁTH GÉZA: *A phylloxera-csész állása hazánkban 1885-ben.* Rovartani lapok. III. k. 9. f. 1886. p. 188.

E közlemény adatai szerint hazánkban 1885. év folyamán 50,000 kat. holdat lepett el a *phylloxera* 35 községben.

673. HORVÁTH GÉZA: *Sur la Situation phylloxérique en Hongrie en 1885.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XXV.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

674. HORVÁTH GÉZA: *A magyarországi kéregpoloskák.* Rovartani lapok. III. k. 8. f. 1886. p. 153.

Az *Aradulák* általános természetrajzi ismertetése után, összehatja a fajok meghatározására szolgáló táblázatot. Hazánkából a következő fajokat írja le: *Aradu versicolor* H. Sch., *A. cinnameus* Panz., *A. depressus* Fr., *A. truncatus* Fieb., *A. distinctus* Fieb., *A. dilatatus* Duf., *A. betulinus* Fall., *A. corticalis* L., *A. annulicornis* Fr., *A. soridus* Hor., *A. lugubris* Fall., *A. varius* Fr., *A. Brunskei* Reut., *A. Betulae* L., *Brachyrhynchus Tremulae* Bütt., *Aneuris laevis* Fr. Valamennyinél feljegyzni a termőhelyeket is.

675. HORVÁTH GÉZA: *Les Aradides de la Hongrie.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. p. XXII.

A megelőző tételben ismertetett közlemény francia kivonata.

676. HORVÁTH GÉZA: *A gubacsképző leveletek mézgás váladékáról.* — Math. term.-tud. Értesítő. V. köt. 1887. 5. füz. p. 130.

Az ide vonatkozó irodalmi adatok előrebocsátása és saját vizsgálatainak ismertetése után a következő végeredményekhez jut: az aphidagubacsokban található gyöngyszínű apró golyócskák és nagyobb cseppek az ott élő levéltevők ürülékei, melyek mézgából állanak. E mézga a polározódás síkját rendkívül nagy mértékben jobbra fordítja. Ezek szerint az állati szervezet is választhat ki mézgát.

677. HORVÁTH GÉZA: *Die Excremente der gallenbebohrenden Aphiden.* Mathem. naturw. Berichte aus Ungarn. 5. Bd. 1886—87 p. 108.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző tételben ismertetett közleményé.

678. HORVÁTH GÉZA: *Analecta ad cognitionem Heteropterorum hinalagensium.* Term.-rajzi füzetek. XII. köt. 1889. p. 29.

A nemzeti múzeum állattárában őrzött *Heteropterák* enumerációja s az új fajok latin leírása. A felsorolt 50 faj között új az *Adodiphus pilipes*, *Mormidella Paulii* n. gen. n. sp., *Nezara antennata* var. *icterica* n. var., *Prissus carinatus*, *Furydena vicarium*, *Cazira Fricalszkyi*, *Acanthosoma coralliferum*, *Homococcus nigridorsum*, *Riptorius strenuus*, *Dieuches modestus*, *Dieuches alternatus*, *Oncocephalus micropterus*, *Chilocrates Lenzii* n. gen. n. sp., *Euthares lineatipes*.

Ugyanezen szerzőtől idevonatkozólag lásd még a következő tételeket is: 1514., 1515., 1516., 1517., 1518., 1519., 1520., 1521., 1522., 1523., 1524., 1525., 1526., 1527., 1528., 1529., 1530., 1531., 1532., 1533., 1534., 1535., 1536., 1537.

679. ILLÉS NÁNDOR: *Az ákác veszedelme.* — Erdészeti lapok. 28. évf. 1889. p. 382.

Azon *Paizstetű* ismertetése, a mely az ákácokon pusztítólag lépett fel. A természetrajzi ismertetés kapcsán megtaláljuk az óvintézkedések feljegyzését is.

680. KAÁN JÁNOS: *Phylloxera.* Az esztergomi főreáliskola értesítője 1880—81. évről. p. 24.

Népszerű ismertetést nyújt a *Phylloxeráról*. A természetrajzi leírás mellett itt találjuk a kártékonyaságra vonatkozó adatokat is.

681. KÖGL ÁRPÁD: *Az ákácfa paizstetűje.* — Erdészeti lapok. 28. évf. 1889. p. 879.

Az ákácfaikon élősködő és azokat pusztító *Paizstetű* természetrajzi ismertetése.

682. KRAMMER NÁNDOR: *A fantetű szájrészei.* Pozsony. 1886. 32. lap., 9 ábra.

A *Phthyrus inguinalis* szájrészeinek részletes ismertetése, még pedig úgy anatómiai, valamint fiziológiai tekintetben. Észleleteit fejlődéstani kísérletekkel bizonyítja s végre arra az eredményre jut, hogy a *Phthyrus inguinalis* a szájszervek után a *Hemipterákhoz* kell sorolni.

683. KRÉCSY BÉLA: *Az ákácfa-levéltetű tömeges megjelenéséről.* Rovartani lapok. III. k. 7. f. 1886. p. 148.

Rövid ismertetése az *Aphis liburni* Kalt. levéltevűnek, mely Kecskemét város utcáinak ákácfaírt 1886. év június havában tömegesen eltelepült.

684. LINHART GYÖRGY: *A gyümölcsfák elleneségeiről.* — Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. II. évf. 1881. p. 172. ábrákkal.

Az *Aphis mali* természetrajza, melynek kapcsán kártételei is felsoroltnak, nemkülönben ennek természetes ellenségei és az alkalmazható óvintézkedések.

685. MEDNYÁNSZKY SÁNDOR: *A vértetűről.* — Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. VI. évf. 1885. p. 90.

Egy védekező eljárást ajánl a vértetű ellen. A szer 10 gr. oxálsav 130 gr. forróvízben való oldata.

686. PARÁDI KÁLMÁN: *A Phylloxera vastatrix Kolozsvárt.* — Orvos-term.-tud. Értesítő. 1882. évf. IV. köt. 3. füz. p. 290.

Konstatálja a *Phylloxera*-nak Kolozsvárt való jelenlétét. Ezt többedmagával találta meg Kassáról hozott szőlőtőkén. Ezzel kapcsolatban fejtegeti, hogy mi lehetett oka annak, hogy 1878 óta 1882. évig a *Phylloxera* nem vett erőt a szőlőtőkén. Szerinte az ok az úgynevezett karikás szőlőművelésben keresendő, mely mellett a tőke ellentálló ereje nagyobbodik.

687. PORZSOLT ADÁM: *A kőrtefa-tetű.* Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. V. évf. 1884. p. 256., 1 ábra.

A *Psylla pyrisuga* Först. lárvájának hiányos ismertetése.

688. REUTER M. O.: *A legújabb felfedezések a rovarok fejlődésében.* Rovartani lapok. II. k. 2., 3. f. 1885. p. 25., 49., 4. f. p. 65., 5. f. p. 89.

A rovarok fejlődésére vonatkozó irodalmi adatok ismertetése után, áttér azon vizsgálataik tárgyalására, a melyeket PLANCHON, LICHTENSTEIN, GIRARD, BALBIANI és TARGIONI-TOZZETTI tettek a *Phylloxera* fejlődés menetének megállapítása tárgyában. Ezzel kapcsolatosan tárgyalja a *Phylloxera quercus* Kalt. fejlődés menetét is. E dolgozat előadatott svéd nyelven

a finn tudós-társaság ünnepélyes közgyűlésén Helsingforsban 1884. április 23-án.

689. REUTER O. M.: *Les plus récentes découvertes sur l'histoire du développement des Insectes.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. 1885. p. III., VI., IX.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek kivonata. Ezenkívül lásd még ugyanezen szerző dolgozatait a következő számok alatt: 1671., 1672., 1673., 1674.

690. SZANISZLÓ ALBERT: *A Phylloxera állati ellenségeiről.* — Erdélyi gazda. 13. évf. 1881. p. 155.

Fejtegetései során arra a végeredményre jut, hogy a *Phylloxerának* nincsenek speciális állati ellenségei.

691. SZANISZLÓ ALBERT: *A kukorica egy ellensége.* — Erdélyi gazda. 14. évf. 1882. p. 294. A *Pemphigus Zeae* Maidis természetrajzi és népszerű rövid ismertetése.

Ugyan e szerzőtől lásd még a 377., 378., 379., tételek szám alatti dolgozatokat is.

692. SZÉPLIGETI VICTOR: *Adatok a budapest-vidéki Növényfélék faunájának ismeretéhez.* Rovarászati lapok. 1. Évf. 1. f. 1883. p. 1., 2. f. p. 17.

A Budapest vidékén megfigyelt *Aphidák*nak s azon növényeknek enumerációja, a melyeken *Aphidák* élnek. Összesen négy családba tartozó 48 fajt találunk feljegyezve a növényekkel s a megjelenési idővel együtt.

Idevonatkozólag lásd még VIDÁK 330., FRIEDENFELS 508., HANUSZ 357., KERTÉSZ 360. számú közleményeit, valamint még a következő tételek számokát is: 1538., 1650., 1651., 1652., 1653., 1654., 1655., 1656., 1657., 1658., 1659., 1660.

693. VILLÁSI PÁL: *A kerti poloskák*ról. — Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. XI. évf. 1888. p. 86., 1 ábra.

A kerti poloskáknek rövid, népszerű biológiai ismertetése.

e) Kétszárnyúak. Diptera.

694. BÁLINT SÁNDOR: *Jelentés az 1888-ik év nyarán Székelyföldről tett rovartani gyűjtőkirándulás eredményéről.* — Orv. term.-tud. Értesítő. XIV. évf. 1889. Termétszak. 3. f. p. 266.

A *Dipterák* 16 családjából 71 nembe tartozó 86 fajt sorol fel a termőhelyekkel. A felsorolt fajok közül ritkébbak a *Cleigastra apicalis*, *Calobata ephippium*, *Ascia lanceolata*, *Eutheura* sp.

695. BIRÓ LAJOS: *Szárnyatlan szunyog.* Rovartani lapok. II. k. 1. f. 1885. p. 17.

Röviden ismertetve az eddig leírt szárnyatlan szunyogfajokat, kimutatja, hogy egy ilyen hazánkban is él s ez a *Chionea araneoides* Dalm., melyet ZBINOVSZKY J. erdész fogott a zemplénmegyei Beszkid-hegységben.

696. BIRÓ LAJOS: *Pókokkal rendésgeskedő legyek.* Rovartani lapok. II. k. 12. f. 1885. p. 250.

Annak leírása, hogy miként volt asztalközös a *Desmonetopa M-atrum* Meig. és *M-nigrum* Zett. legyecke egyes pókok lakmározásánál.

697. BIRÓ LAJOS: *Commensalisme de Mouches avec une Araignée.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XXXII.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

698. BIRÓ LAJOS: *A keleti Kárpátok vidékének jellemző rovarfajai.* A magyarorsz. Kárpátgyesület évkönyve. XII. évf. 1885. 124.

A *Dipterák* közül a *Chionea araneoides* Dalm. fajt jegyzi fel némileg jellemző gyanánt.

699. CHYZER KORNÉL: *Myiasis esete.* Rovarászati lapok. I. évf. 6. f. 1883. p. 196.

Ismerteti azokat az eseteket, mikor az ember testében és különösen belszárában légyálcákat találtak. Az irodalom adatainak tekintetbe vételével közli a megfigyelt légyfajok neveit s ezek a következők: *Hypoderma bovis*, *Calliphora vomitoria*, *Sarcophaga carnaria*, *Musca domestica*, *M. nigra*, *M. cibaria*, *Lucilia Caesar*, *Helophilus pendulus*, *Anthomyia cunicularis*, *Anth. scalaris*, *Hydrotaea meteorica*, *Anthomyia radicum*, *Sarcophaga Wohlfarti*.

700. HORVÁTH GÉZA: *A kolombácsi légy.* Rovartani lapok. I. k. 10. f. 1884. p. 195. Egy színes táblával.

TÖMÖSVÁRY Ö. idevonatkozó megfigyelésének felhasználása mellett részletesen ismerteti a kolombácsi légy természetrajzát.

701. HORVÁTH GÉZA: *Le moucheron de Coloumbath.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. I. Tom. p. XXV.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

702. HORVÁTH GÉZA: *Poloskákban elősködő legyek.* Rovartani lapok. II. k. 11. f. 1885. p. 283.

A Poloskák közül eddig úgy szólván csak a *Rhaphiagaster grisea* Fr. fajnál észleltek légy-parazitákat. E parazitákat RONDANI szerint *Phasta dispar* Rond., *Gymnosoma rotundatum* L., *Ocyptera bicolor* Oliv. és *Ocypt. brassicaria* L., PUNGUR Gy. az *Acanthosoma haemorrhoidale* L. és *Nabis lativentris* Boh. poloskákban talált légy-parazitákat, a melyek a *Leucostoma simplex* Fall. fajhoz tartoztak.

703. HORVÁTH GÉZA: *Diptères parasites des Hémiptères.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XXIX.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

704. HORVÁTH GÉZA: *Termitáknál zselléreskedő rovarok.* Rovartani lapok. II. köt. 12. füz. 1885. p. 251.

Feljegyzi, hogy a *Termes lucifugus* fészékben egy *Muscida*-faj bábjaival találta, a melyekből a *Rhyrchomyia columbina* Meig.-faj bújik ki.

705. KOHAUT REZSŐ: *A Sciara militaris.*

A magyarországi Kúrpát-egylet évkönyve. X. évf. 1883. p. 85.

Azon alkalomból, hogy DIETZ S. 1881. szept. hóban a Beszkeideken gyűjtött lárvákat hozott meghatározás végett, ismerteti szerző a *Sciara militaris* fejlődésmenetét, mint a melynek lárvái voltak a hozottak.

706. KOHAUT REZSŐ: *A bolha*. Rovartani lapok. III. köt. 2. füz. 1886. p. 25. 1 ábra.

A *Pulex irritans* általános és népszerű természetrajzi ismertetése. E mellett megemlíkezik a *Sarcophylla penetrans*-ról is.

707. KOHAUT REZSŐ: *La puce*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. V.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

708. KOWALZ FERDINÁND: *Adatok Zemplén-megye természetrajzi ismeretéhez*. A magyar orv. és term. vizsgálók 1882. aug. 23-tól 27-ig Debreczenben tartott XXII. vándorgyűlésének tört. váz. és munkálatai. Budapest, 1883. p. 233.

A magyar irodalom dipterológiai adatainak rövid ismertetése után a CHYZER K.-tól gyűjtött zemplénmegyei légyfajokat enumerálja. Összesen 50 családba tartozó 762 fajt jegyez fel a termőhelyek kiséretében.

709. LENDL ADOLF: *Légyálcák és a rovar-erő növények*. Természettud. közl. XX. köt. 1888. p. 315.

Ismerteti RILEY és WEED azon vizsgálati eredményeit, melyek szerint a *Sarracenia*-hüsevő növényfajok emésztő kórsoiba rovarálcákat találtak. A rovar álcáik légy-álcáknak bizonyultak s a kibúvó-legyeket *Sarcophaga Sarraceniae*-nek nevezték.

710. LINZBAUER FERENCZ: *A kolumbácsi légy, mint a magyar államnak közgazdasági tárgya*. A magyar orvosok és természetvizsgálók 1886. augusztus 22—26-ikáig Buziás-Temesvárott tartott XXIII-ik vándorgyűlésének történelmi váz. és munkálatai. Budapest, 1887. p. 289.

Statisztikai adatokat közöl a kolumbácsi légy pusztításairól s e legyek tartózkodási helyeit ismerteti.

711. LIPOVNICZKY G.: *A hesszeni légy Tolna-megyében*. Rovartani lapok. I. köt. 11. füz. 1884. p. 231.

A *Cecidomyia destructornak* Simontornyán való kártételeit ismerteti.

712. MADARASSY LÁSZLÓ: *Új légy-fajok*. *Diptera nova ex Hungaria*. Természettud. füzetek. 5. köt. 1881. p. 37.

Latin jellemzése és magyar leírása az *Eliphtera hungarica*, *Gymnosoma ramulosa* és *Tricypophma livida* új hazai légy-fajoknak.

713. PASZLAVSZKY JÓZSEF: *Miként tud a légy, meg némi más rovar a függélyes ablaküvegen megkötöttni?* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 372.

Ismertetése DEWITZ H., ide vonatkozó azon vizsgálatainak, melyek a «Wiener Entom. Zei-

tung» 1882. évi kötetének 99-ik lapján jelen-tek meg.

714. PÉCH DEZSŐ: *A hasznos legyekről*. Erdészeti lapok. 25. évf. 1886. p. 628.

RATZBURG után, természetrajzi ismertetését adja a *Tachina*-féle legyeknek, melyeknek lárvái a hernyókban élőködnek s azokat pusztítják.

715. SZANISZLÓ ALBERT: *Egy élődi a juhból*. (*Oestrus ovis*). Erdélyi gazda. 15. évf. 1883. p. 132.

Röviden elmondja, hogy az *Oestrus ovis* mily módon lehet veszedelmessé, mint élődi.

716. SZANISZLÓ ALBERT: *A repczének egy rovarelleneségéről* (*Cecidomyia brassicae*). Mezőgazdasági szemle. III. 1885. p. 264.

A kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet repczetetésében 1885. év május havában a repcze-gubacslegy (*Cecidomyia Brassicae*) kukacjai nagyobb mennyiségben mutatkoztak. Ennek ötletéből közli a kifejlett gubacslegyeknek, valamint álcájának és életmódjának leírását.

717. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Thalassomyia congregata species Dipteriorum nova e familia Chironomidarum*. Természettud. füzetek. 7. köt. 1883. p. 19.

A Duna déli folyásának szikláin és Szerbiában megfigyelt *Thalassomyia congregata* új légyfajnak latin leírása.

718. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Egy tömegesen tenyésző légyfaj az Alsó-Duna mellékéről*. Magy. tud. akad. Ertekezések a term.-tud. köréből. XIV. köt. 1. sz. 1884. 3 tábla.

A *Chironomidák* családjába tartozó *Thalassomyia congregata* nevű légyfajnak leírása és biológiai ismertetése, melyet szerző az Alsó-Duna szerb és magyar partján néhány patakban óriási tömegekben talált.

719. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Lehet-e egy legy csipése haldós?* Term.-tud. közl. XV. köt. 1883. p. 397. ábrákkal.

Tudvalevőleg a *Tabanus*-félék közé tartozó *Haematopota* és *Chrysops*-fajok azok, a melyek emlősökön ejtett sebekből szívják a vért s így ezek lehetnek a halál okozói, de nem a hulla méreg beoltásával, mert nem élnek döghúson. Lehetséges, hogy hatalmas, fűrtös mirigyeknek váladéka okozza a vérmérgezést. Vérmérgezést okozhat a házi légy is, de csak akkor, ha nyílt seben nyalakodik, mert maga sebet nem ejthet. Ezt igazolja a szájrészek szerkezete.

720. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A kolumbácsi légy*. Természettudományi közlöny. XVI. köt. p. 1—17. 13. ábra. 1884. ábrákkal.

Népszerű modorban ismerteti a kolumbácsi légy életmódját, fejlődését és kártételeit. Előadja a módokat és eszközöket, a melyeknek segítségével a marhaállományt ettől a veszedelmes ellenségtől megóvni lehet. Felsorolja végre azokat a szereket, a melyekkel az erősen megtámadott háziállatok gondos kezelés mellett megmenthetők.

721. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A kolumbácsi légy.* Mezőgazdasági Szemle. 1884. II. p. 13—20.

Tartalma azonos az előbb említett cikkével.

722. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A kolumbácsi légy.* Budapest, 1884. 20. lap. 1 színes rajzt. külön kiadás.

Tartalma azonos a két előbbiével. Lásd 725., 726.

723. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Die Kolumbacher Mücke.* Uebersetzt von JOHANN WÉNY. Ung. Weisskirchen.

Tartalma azonos az előbbi tételével. Lásd 725., 726., 727.

724. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A Simulia-fajok bábja-nak lélekzészerei.* Rovartani lapok. I. köt. 2. füz. 1884. p. 34. 1 ábra.

Ismerteti a *Simulia*-fajok tracheás-kopoltyuinak szerkezetét, a melyről az irodalomban az ideig nem volt említés. Ezek a kopoltyúk a fej mögött a pronotum két oldalán vannak és négy ágúak. Érdekes, hogy e kopoltyúágakban nincsenek tracheák, mert csak egyszerű csatornák s ezek aztán a testben lévő tracheatörzsbe vezetnek.

725. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Sur les organes respiratoires de la nymphe des Simulies.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. 1884. p. V.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek kivonata.

726. VÁNGEL JENŐ: *Lepkékre vadászó légy.* Rovartani lapok. III. köt. 10. füz. 1886. p. 210.

Leírása annak, hogy az *Asilus crabroniformis* miként vadászott pillangókra, s miként fog meg 6 darab *Cidaria chenopodioides*.

Ide vonatkozólag hazai bűváraink adatait lásd még a 340., 345., 346., 356., 371., 376., 380., 382 és 503. tételszámok alatt. A külföldi bűvárok ide vonatkozó adatait pedig lásd a következő tételszámok alatt: 1661., 1662., 1663., 1664., 1665., 1666., 1667., 1668., 1669., 1670., 1671., 1672., 1673., 1674., 1675.

f) Pikkelyes szárnyúak. *Lepidoptera*.

727. ANGYAL DEZSŐ: *Gyümölcsfa-pusztító hernyók a budai vinczellérképezde kertjében.* Rovartani lapok. III. köt. 5. füz. 1886. p. 107.

A budai vinczellérképezde kertjében a kaj-szinbaraczk és néha a mandulafa hajtásait az *Anarsia lineatella* Zell. támadja meg, míg az almafákon a fakadó rügyeket a *Hyponomeuta malinella* és *Swammerdamia caesiella* Hb. pusztítja.

728. ANGYAL DEZSŐ: *Insectes nuisibles aux arbres fruitiers de l'École de Viticulture de Budapest.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XIV.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

729. ANKER LAJOS: *Egy hernyófaj tömeges*

vándorlása. Rovartani lapok. I. köt. 12. füz. p. 247.

A *Vanessa cardui* nevű pillangó hernyóinak 1879-ben történt tömeges felszaporodása alkal-mával megfigyelt vándorlását ismerteti.

730. ANKER LAJOS: *Migration d'une chenille.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. p. XXX.

Tartalmát lásd a megelőző tételben.

731. BIRÓ LAJOS: *A keleti Kárpátok hegy-vidékének jellemző rovarfajai.* A magyarországi Kárpát-egyesület évkönyve. XII. évf. 1885. pag. 124.

A *Lepidoptera*k közül 19 fajt jegyez fel, a melyeket azonban nem tart kizárólag jellemzőknek.

732. DAHLSTRÖM GYULA: *Hermaphrodita pillangó.* Rovartani lapok. III. köt. 3. füz. 1886. pag. 62.

A *Smerinthus Populi* L. egy, bábból nevelt hermaphroditáját ismerteti.

733. DAHLSTRÖM GYULA: *Un papillon hermaphrodite.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. X.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

734. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Paprikában élő moly.* Rovartani lapok. II. köt. 3. füz. 1885. pag. 59.

A paprikában élő bogarakról legelőször LUCAS H. tesz említést s ilyennek a *Gibbium psylloides* mondja. FRIVALDSZKY J., az *Ephesia elutella* Hb. hernyóját találta paprikában s azt fel is nevelte.

735. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Lepidoptera nova et varietates, in expeditione ad oras Asiae orientalis comitis Belae Széchenyi, a Dominis Gustavo Kreitner et Ludovico Lóczy collecta.* Természettudományi füzetek. X. köt. 1886. pag. 39. tábla 4.

A következő *Lepidoptera*-fajoknak latin leírása. *Parnassius Széchenyi* n. sp. *Pieris Martineti* Oberth. var. *Kreitneri*, *Erebria Polyphe-mus* Oberth., *Callerebia Lóczyi* n. sp., *Mycal-sis Perseus* Fabr. v. *Antimachus*.

736. GSILLER KÁROLY: *Gyapotpusztító hernyók Egyiptomban.* Rovartani lapok. I. köt. 9. füz. 1884. p. 188.

Ismertetése az *Farias insulana* Bd. nevű szövőpillének, melynek hernyói az egyiptomi gyapot ültetvényekben 1865. év folyamán nagy károkat okoztak.

737. HERMAN OTTÓ: *Trochilium apiforme.* Egy hermaphrodita. Természettudományi füzetek. 5. köt. 2—4. füz. 1882. p. 194. tab. 5.

Az OCHSENHEIMER és TREITSCHKE-féle gyűjteményben lévő *Trochilium apiforme* egy hermaphrodita példányát ismerteti. Ennél a test egyik fele a nőstény, másik fele a hím színt viseli.

738. HORVÁTH GEZA: *Paprikában élő rovarok.* Term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 111.

Mint paprikában élő rovar bemutatja az *Ephestia elutella* Hb. és a *Tineola biselliella* Hmn. molypillé fajokat, melyek közül az első FRIVALDSZKY J. fedezte fel.

739. HUDÁK E. A.: *Adatok Gölniczbánya vidékének lepké-faunájához.* Rovartani lapok. III. köt. 12. füz. 1886. p. 233.

Táblázatos összeállításban kimutatja, hogy 1875—1886-ig mily számarányban fogta a különböző lepkéfajokat. Feljegyez 138 nemet 512 fajjal, mely számból 27 nem 116 fajjal *Rhopalocera*, 9 nem 27 fajjal *Sphinxes*, 41 nem 72 fajjal *Bombyces*, 50 nem 132 fajjal *Noctuae* és 51 nem 165 fajjal *Geometrar*.

740. HUDÁK E. A.: *Notes sur la Faune lépidoptérologique de Gölniczbánya.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XXIX.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

741. HUDÁK E. A.: *Gölniczbányai lepkék.* Rovartani lapok. III. köt. 3. füz. 1886. p. 61.

Több, 1885. év folyamán Gölniczbánya környékén fogott lepkének enumerációja.

742. HUDÁK E. A.: *Lépidoptères recueillis dans les environs de Gölniczbánya.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. X.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

743. HUDÁK E. A.: *Lepkészet i jegyzetek.* Rovartani lapok. III. köt. 7. füz. 1886. p. 146.

A *Neuronia Cespitis* egy aberrációjának és az *Aporia Orataegii* meg *Pieris Brassicae* 1884. évi tömeges megjelenésének feljegyzése.

744. HUDÁK E. A.: *Notes lépidoptérologiques.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XXI.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

745. HUSZ ARMIN: *Magyarország nagy pikkelyröpíték (Macroleptoptera) faunájára vonatkozó új adatok.* Az eperjesi evang. gym. értesítője 1880—81. évről.

Több új és érdekes adatot nyújt Magyarország nagy lepkéinek ismeretéhez, melynek kapcsán nem egy oly fajt is jegyez fel, a mely hazánkból eddig ismeretlen volt.

746. HUSZ ARMIN: *Eperjes környékének nagy-pikkelyröpítéi.* A magyarországi Kárpát-egyesület évkönyve. VIII. évf. 1881. p. 238.

Bevezetésképen részletesen ismerteti azt a területet, a melyen megfigyeléseit végezte. A *Rhopalocera*kiből 30 nembe tartozó 133 fajt és több variétást; a *Heterocera*kiből 248 nembe tartozó 854 fajt enumerál. A közlemény német fordítása ugyan e kötet 269-ik oldalán kezdődik.

747. KELECSÉNYI KÁROLY: *Éjjeli lepké vadászati Nyitra megyében.* Rovartani lapok. II. köt. 4. füz. 1885. p. 71.

Ismerteti azt a családket, a melyet a pillangók éjjeli fogdosásánál használt. Ez áll $\frac{1}{2}$ liter

sörből. $\frac{3}{10}$ liter vízből s ugyanennyi cukorból, az alkalmazás előtt közvetlenül 20 csepp aethert kell még hozzáadni. Ezután felsorolja azokat a pillangókat, a melyeket ez úton 1884. év július és augusztus hónapban gyűjtött.

748. KELECSÉNYI KÁROLY: *Chasse nocturne aux Lépidoptères dans le département de Nyitra.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. 1885. p. XI.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek kivonata.

749. KELECSÉNYI KÁROLY: *Három nyitra-megyei lepké faj.* Rovartani lapok. II. köt. 9. füz. p. 187.

A *Deilephila livornica* ESP., *Deileph. Neri* L. és *Ocnogyna parasita* Hb. érdekes lepké-fajoknak feljegyzése, melyeket szerző Nyitra-megyében fogott.

750. KELECSÉNYI KÁROLY: *Nyitra-megyei lepkék.* Rovartani lapok. II. köt. 1. füz. 1885. p. 16.

A következő, Nyitra-megye völgyeiben és a Tribecsi hegységben megfigyelt lepké-fajoknak felsorolása. *Agrotis xanthographa* FABR., ab. *cohaesa* H-SCH., *Agr. obelisca* Hb. var. *Villarsii* GM., *Hadena objecta* Hb., *Catocala puerpera* GIORN., *Fidonia roraria* FR., *Phasianae glarearia* BRAHM., *Cidaria unangulata* HW., *Cid. lugubrata* STAND., *Cid. hastata* L. var. *subhastata* NOLEK., *Parnassius Apollo* L.

751. KELECSÉNYI KÁROLY: *Újabb felfedezések Nyitra-megye lepké-faunájából.* Rovartani lapok. II. köt. 12. füz. 1885. p. 249.

Nyitra-megyéből újabban a következő lepké-fajokat sorolja fel: *Argynnis Niobe* L. ab. *Fris* MEIG., *Deilephila Euphorbiae* L. ab. *Paralias* MIK., *Sesia cephaliformis* OCHS., *Hadena Dadyne* ESP., ab. *nictitans* ESP., *Orthodia Vaccinii* L. ab. *spadicea* Hb., *Acidalia emutaria* Hb., *Cidaria tonniata* HUFN. és *Cid. albicollata* L.

752. KEMPELEN RADÓ: *Jellemző adatok Eger környékének lepké-faunájához.* Rovarászati lapok. 1. évf. 3. füz. 1883. p. 47.

Több érdekes lepké-faj feljegyzése mellett leírja az *Epinephele Janira* egy szép hermaphrodita példányát, melyet szintén Eger környékén fogott.

753. KEMPELEN RADÓ: *Hermaphrodita pillangó.* Rovartani lapok. I. köt. 6. füz. 1884. pag. 126.

Az *Epinephele Janira* L. faj egy hermaphroditájának ismertetése, melyet Kempelel Béla fogott Egerben 1882. évben. E hermaphrodita hasonlít ahhoz, melyet MOCSÁRY S. ismertetett volt.

754. KEMPELEN RADÓ: *Papillon hermaphrodite.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. 1884. p. XVI.

Tartalmát lásd a megelőző tételben.

755. KEMPELEN RADÓ: *Pozsony környékének lepkéiről.* Rovartani lapok. I. köt. 5. füz. 1884. pag. 94.

A Pozsony környékén megfigyelt lepkefajoknak enumerációja.

756. KEMPELEN RADÓ: *Sur les Lépidoptères des environs de Pozsony.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. 1884. p. XI.

Az előbbeni tételben feljegyzett közleménynek rövid ismertetése.

757. KEMPELEN RADÓ: *Ueber einen Schmetterlings zwittler.* A pozsonyi természetstudományi és orvosi egyesület közleményei. Új folyam 5. füz. 1881—1883. 1884. p. 79.

A különböző állatesoportoknál előforduló hermaphroditizmus rövid ismertetése kapcsán felemlíti, hogy 1883. év nyarán Eger mellett egy *Pararge eudora* hermaphroditáit fogta.

758. KOVÁCS ANTAL: *A szárnyas méstolraj.* Természetstudományi füzetek. A délmagyarországi term.-tud. társ. közl. V. köt. 3. füz. 1881. pag. 85.

Ismerteti azt a módozatot, a melylyel az *Acherontia Atropos* a méhek kaptárait megpróbálni szokta. Ezzel kapcsolatban leírja azt is, hogy a méhek miként szoktak a rabló ellen védekezni.

759. LIEBALD BÉNI: *Az almafák egy veszedelmes ellensége.* Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. VIII. évf. 1887. p. 115.

A *Cossus ligniperda* hernyójának népszerű ismertetése. Ebből megtudjuk kártételeit és az ellene alkalmazható óvintézkedéseket.

760. LINHÁRT GYÖRGY: *A gyümölcsfák állati és növényi ellenségei.* Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. II. évf. 1881. pag. 121. ábrákkal.

E cím alatt a *Carpocapsa pomonana* kártételeit és átalakulási viszonyait ismerteti. Ezzel kapcsolatban elmondja életmódját és az óvószereket.

761. NAGY SÁNDOR: *Az Oeneria dispar hernyójáról.* Erdészeti lapok. 22. évf. 1883. p. 664.

Az *Oeneria dispar* lepke hernyójának, kártételeinek természetrajzi ismertetése. Elmondja az irtási eljárást is.

762. PÁTER BÉLA: *A káposzta lepke Észak-Amerikában.* Természetstudományi közl. 21. köt. 1889. p. 339.

SCUDDER nyomán elmondja, hogy a *Pieris brassicae* lepke 1860 óta, a mikor először került Észak-Amerikába, mennyi idő alatt terjedt el, a különböző államokban mely években jelent meg. Érdekes, hogy megjelenésével az amerikai rokonfajok kivészésnek indulnak. Kivüle valószínűleg Ázsiából még a *Pieris venosa* is betelepedett.

763. PÁVEL JÁNOS: *Két érdekes araszoló-pille.* Rovartani lapok. I. köt. 10. füz. 1884. pag. 209.

Ismerteti a *Cidaria capitata* H.—SCH. és *Cidaria cyanata* HB. elterjedését, melyeket ez alkalommal hazánk faunájából is feljegyez.

764. PÁVEL JÁNOS: *Adatok Magyarország Lepidoptera-faunájához.* Természetrajzi füzetek. 5. köt. 2—4. füz. p. 197.

Hat oly lepkefajt sorol fel, a melyek az ideig hazánkból ismeretlenek voltak s ezek a következők: *Emydia Cribrum* v. *candida* CYR., *Lophopteria cuculla* ESP. *cucullina* S. V., *Gronmodes Algira* L., *Zanclopatha tarsiphumalis* FR., *Zanclo. grisealis* S. V. és *Eriopus Latreillei* DUP. Mindannyia megháldai.

765. PÁVEL JÁNOS: *Éltető színezetű pillangó.* Rovartani lapok. I. köt. 9. füz. 1884. p. 185. 1 ábra.

Egy *Epinephele Janira* L. hím példányának leírása, melynél a szárnyak közepén egy-egy sárgásszürke nagy folt volt. E példányt ANKER L. fogta 1882. jun. 15-én a budai Sváb-hegyen.

766. PÁVEL JÁNOS: *Une aberration de l'Epinephele Janira* L. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. p. XXIV.

Tartalmát lásd a megelőző tételben.

767. PÁVEL JÁNOS: *Egy szákhordó pillefajról.* Rovartani lapok. I. köt. 4. füz. 1884. p. 75. 1 ábra.

A *Psychida*-félék rövid jellemzése után felemlíti, hogy hazánkból 16 faja ismeretes, melyek közül a *Psyche Ecksteini* LED., és *Tumea Sapho* MILL., kizárólag csak hazánkban tenyészik. Ezután részletesen ismerteti az *Epinephopteryx undulata* F. R. fajt s különösen annak párosodási viszonyait.

768. PÁVEL JÁNOS: *Sur une espèce de Psychides.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. T. I. 1884. p. IX.

A megelőző közleménynek francia kivonata.

769. PÉCH DEZSŐ: *Az Agrotis Segetum.* — Erdészeti lapok. 28. évf. 1889. p. 490.

A «Revue des eaux et Forêts.» 1889. évi 9-ik száma után közli LIONVILLE E.-nek az *Agrotis Segetumra* vonatkozó megfigyeléseit.

770. PISÓ KORNÉL: *Három exotikus selyemhernyó.* Erdészeti lapok. XXIV. p. 242.

Saját kísérleteire és tapasztalataira támaszkodva, három kelet-ázsiai selyempille-fajnak tenyésztésére hívja fel a figyelmet. E fajok a következők: *Antheraea* (*Attacus*) *Cynthia*, *Anth. Pernyi* és *Anth. Yamamai*, melyeknek hernyói a bálványfa (*Ailanthus glandulosa*), a tölgylevél és a riczinus leveleivel táplálkoznak.

771. RÓZSAY REZSŐ: *A magyar erdők egy újabb felfedezett ellensége.* — Erdészeti lapok. 21. köt. 1882. p. 49.

A Baranya megyében a selyei uradalomhoz tartozó Erdősi pusztán és Szegeden talált *Hypnometra padella* *Microlepidopterának* ismertetése. Megtudjuk e közleményből a lepkefaj egész biológiáját, kártételeit, előjövételének idejét, módját. Ennek kapcsán említést találunk még a *Liparis dispar*ról is.

772. SZALKAY GYULA: *Délmagyarország pilléi.* (*Lepidoptera*). — A temesvári főreáliskola értesítője 1881—82. évről. p. 3.

A Temesvár vidékén megfigyelt *Lepidopterák* felsorolása.

773. SZÁSZVÁROSY W. JENŐ: *Rovartani vázlat.* — Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. VIII. évf. 1887. p. 279.

A *Pieris crataegi* természetrajza, melyben megtaláljuk magyar neveit, rendszertani helyét, leírását, fejlődését, biológiai viszonyait.

774. VÁNGEL JENŐ: *Adatok Kocsóc és környékének lepkéfaunájához.* Evkönyv, melyet a trencsénmegyei term.-tud. egyll. megbízásából szerk. Pfeiffer Antal. Hatodik évfolyam. 1883. p. 29.

Gyűjtései alapján 158 nembe tartozó 302 lepké-fajt enumerál a termőhelyek kíséretében.

775. VÁNGEL JENŐ: *Helyreigazítás.* Rovartani lapok. I. k. 11. f. 1884. p. 234.

Kimutatja, hogy a *Cidaria capitata* H. — Sch. lepké-fajt PÁVEI J. előtt 1881-ben már HUSZ ÁRMEN feljegyzi hazánkban Eperjes környékéről.

776. VÁNGEL JENŐ: *Ribiszke-pusztító hernyók.* Rovartani lapok. II. k. 4. f. 1885. p. 84.

Feljegyzése annak az esetnek, hogy Kőbányán 1881. év tavaszán a *Sesia tipuliformis* L. hernyói tömegesen és pusztítóan lepték meg a ribiszke bokrokat s különösen azoknak főgöckereit.

777. VÁNGEL JENŐ: *Ritka havasi pillangó a Magas-Tátrából.* Rovartani lapok. II. k. 3. f. 1885. p. 60.

Az 1884-ik év nyarán a Magas-Tátrában tett kirándulások alkalmával több *Erebia*-faj között az *Erebia Epiphron* Kn. ab. *Nelamus* Bd. két példányát is fogta. Ez a pillangó eddig csak az Alpsekből volt ismeretes 1400—1600 mtr. magusból.

778. VÁNGEL JENŐ: *Adatok Árva megye lepkéfaunájához.* Rovartani lapok. II. k. 8. f. 1885. p. 160.

Az 1884. év július havában Árva megye különböző pontjain gyűjtött lepkéknek enumerációja.

779. VÁNGEL JENŐ: *Contributions à la faune des Lépidoptères du département d'Arca.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XXIII.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertett közleményével.

780. VÁNGEL JENŐ: *Adatok Trencsén megye lepkéfaunájához.* Rovartani lapok. III. k. 7. f. 1886. p. 139.

Azoknak a lepkéknek enumerációja, a melyeket 1883—86. években Trencsén megye különböző részein gyűjtött.

781. VÁNGEL JENŐ: *Contributions à la faune des Lépidoptères du département de Trencsén.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. p. XX.

A megelőző tételben ismertett közleménynek francia kivonata.

782. VÁNGEL JENŐ: *A halálfejtű pillangónak egy kevésbé ismert ellensége.* Rovartani lapok. III. k. 9. f. 1886. p. 189.

Elbeszélése annak, hogy a méhek miként bírnak el a méhkasba rablási szándékból betolakodó *Acherontia Atropos*-szal.

783. VÁNGEL JENŐ: *Un ennemi peu connue de l'Acherontia Atropos est le crapaud.* Supplément

contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XXVI.

A megelőző tételben ismertett közleménynek francia kivonata.

784. VÁNGEL JENŐ: *A lepkék ételszívóssága.* Rovartani lapok. III. k. 12. f. 1886. p. 259.

Több adatot jegyez fel egyes lepké fajok ételszívóssága felől, s különösen a felől, hogy mily hideget bírnak kiállani.

785. VÁNGEL JENŐ: *A lepkék szaga.* Rovartani lapok. III. k. 1. f. 1886. p. 13.

Tekintettel arra, hogy igen sok rovarnak van valami sajátos szaga, fejtegeti azt, hogy néhány pillangónak milyen a szaga. Vizsgálatait a következő lepkéken hajtotta végre: *Parnassius Mnemosyne* L., *Thais Polyxena* S. V., *Vanessa polychloros* L., *Van. Urticae* L., *Van. Io* L.

786. VÁNGEL JENŐ: *L'odeur des Lépidoptères.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. III.

A megelőző tételben ismertett közleménynek francia kivonata.

787. VÁNGEL JENŐ: *A Nemeophila Metelkana Ld. életmódja.* Rovartani lapok. III. k. 6. f. 1886. p. 123.

A *Nemeophila Metelkana* nevű lepké életmódjának ismertetése, melynek első példányát METELKA F. nevelte 1859-ben. A hernyó a *Callitha palustris*, *Iris pseudacorus* virágjain, az *Euphorbiákon* és *Plantagón* él.

788. VÁNGEL JENŐ: *La biologie de Nemeophila Metelkana Ld.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XVIII.

A megelőző tételben ismertett közleménynek francia kivonata.

789. VÁNGEL JENŐ: *Eltérő színezetű lepkék.* Rovartani lapok. III. k. 8. f. 1886. p. 170.

A *Lycaena Corydon* Sep., *Melitaea Athalia* L., *Nemeophila Metelkana* Led., és *Abraxas grossulariata* L. pillangófajoknak a törzsalaktól eltérő színű példányait ismerteti.

790. VÁNGEL JENŐ: *Ritka zúgó pille.* Rovartani lapok. III. k. 1. f. 1886. p. 16.

Felsorolása annak, hogy a *Deilephila Celerio* L. lepkét KOV TÓBIÁS a Margitszigeten, RÓZSAY EMIL Pozsonyban találta, METELKA F. a dabasi szőlőkből származó hernyókból nevelte fel, míg szerző a kőbányai szőlőkben találta.

791. VILLÁSI PÁL: *A gyümölcsfák állati ellenségeiről.* — Gyümölcsészeti és konyhakertészeti lapok. III. évf. 1882. p. 276., ábrákkal.

A *Cossus ligniperda* lepkének és átalakulási stádiumainak, nevezetesen a hernyónak és bábnak bemutatása és ismertetése.

792. WÉNY JÁNOS: *Védekezés a szőlő-ilonceza ellen.* Rovartani lapok. I. k. 6. f. p. 123.

Röviden előadja, hogy a *Tortrix pilleriana* mily károkat tett 1879-ben Fehértemplom szőlőiben. Ezután elmondja, hogy miként védekezhetni e lepké faj hernyói ellen.

793. WÉNY JÁNOS: *La défense contre la pyrale de la vigne.* Supplément contenant la revue des

articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. 1884. p. XV.

Az előbbeni tételben ismertetett közlemény francia kivonata.

794. WÉNY JÁNOS: *A szőlő-iloncza kártételei Fehértemplom és Versecz környékén.* Rovartani lapok. III. k. 5. f. 1886. p. 106.

Számadatokban tünteti fel azt a kárt, a melyet a *Tortrix pilleriana* S. V. Fehértemplom és Versecz környékén a szőlőkben tett 1885. év folyamán. A kár ez évben 30,408 firt 29 krra tehető.

795. WÉNY JÁNOS: *La pyrale de la vigne (Tortrix pilleriana) est un fléon du vignoble des environs de Fehértemplom et Versecz.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XIV.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

Ide vonatkozólag lásd még hazai buvárainak hazánkban és külföldön megjelent következő tételeim alatti dolgozatait is: 101., 339., 340., 345., 346., 354., 356., 358., 359., 364., 371., 372., 374., 376., 377., 378., 379., 380., 381., 382., 1539., 1540. Ezek kivül lásd még a külföldi szerzők hazánkra vonatkozó dolgozatai közül a következő tételeim alattiakat is: 1676., 1677., 1678., 1679., 1680., 1681., 1682., 1683., 1684., 1685., 1686., 1687., 1688., 1689.

g) Fődelesszárnyúak. Coleoptera.

796. BARANYAY JÁNOS: *A szipoly-károk.* Gazdasági Lapok. 36. évf. 1885. p. 598., 4 ábra.

Leírja azokat a károkat, a melyeket az *Anisoplia tempestiva* tesz és elmondja a különböző védekezési módokat.

797. BIELZ E. A.: *Siebenbürgens Käferfauna.* Hermannstadt 1887.

Az Erdélyből eddig ismert Coleopteráknak jegyzéke.

798. BIELZ E. A. *Die Erforschung der Käferfauna Siebenbürgens bis zum Schlusse des Jahres 1886.* Verhandl. u. Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt XXXVII. Jahrg. 1887. p. 27.

Bevezetésül összeállítja azon szerzők jegyzékét, a kik Erdély Coleopteráinak tanulmányozásával foglalkoztak. E helyen felemlíti azt is, hogy melyik bűvár milyen időtájban foglalkozott s minő eredménnyel. A termőhelyeket szintén felsorolja. Adatai szerint Erdélyből 75 családba tartozó 936 nemnek 3705 faja és 320 variétása ismeretes.

799. BIRÓ LAJOS: *Adatok Zemplénmegye természetrajzi ismeretéhez.* (II. Dr. CHYZER KORNÉL gyűjteményének bogarai). A magyar orv. és természetvizsg. 1882. aug. 23. től 27-ig Debreczenben tartott XXII. vándorgyűlésének tört. v. sz. és munkálatai. Budapest. 1883. p. 195.

A Zemplénmegye faunájára vonatkozó gyűjtések történetének felsorolása után áttér e megye természeti fekvésének ismertetésére különös te-

kintettel az egyes területekre jellemző rovarfajokra. Ezután áttér a bogárfajok rendszeres felsorolására, melyek valamennyien a CHYZER K. dr. gyűjteményében vannak. Összesen 61 családba tartozó 2031 fajtenumerról a termőhelyekkel s leírja a *Hemalota* (Geostiba) *Chyzeri* n. sp. fajt.

800. BIRÓ LAJOS: *Szilvafát pusztító bogarak.* Rovartani lapok. I. k. I. f. 1884. p. 21.

Felemlíti, hogy 1883 július havában Tasnádon egy szilvafát a *Bostrychus dispar* Fr., *Scolytus rugulosus* Ratz. és *Lathropus sepicola* Müll. fajok együttesen támadtak meg és tettek tönkre.

801. BIRÓ LAJOS: *A keleti kárpátok vidékének jellemző rovarfajai.* A magyarorsz. Kárpátgyesület évkönyve. XII. évf. 1885. p. 124.

A lapályos vidékről 20, a bodrogközi futóhomokról 2, a síkságra lenyúló előhegyekről 8, az erdős hegyekről és bokrokkal borított hegyoldalokról 13, a zempléni és sárosmegyei Kárpátok magasabb hegyvidékéről 82 Coleoptera-fajt sorol fel a termőhelyekkel.

802. BIRÓ LAJOS: *A gabona-zsuzsok.* Rovartani lapok. II. k. 7. f. 1885. p. 133., 1 ábra.

A *Calandra granaria* L. fajnak és kártékonyságának népszerű módon írt természetrajzi ismertetése.

803. BIRÓ LAJOS: *La calandre du blé.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XX.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

804. BIRÓ LAJOS: *Kirándulás a Pop-Ivánra.* Rovartani lapok. II. k. 2—3. f. 1885. p. 30. és 55., 2 ábrával.

A Pop-Iván nevű máramarosi hegyen tett gyűjtőkirándulások eredményének ismertetése, a melyben számos érdekes rovarfaj van feljegyezve. A fajok közül többet részletesebben ismertet, különösen a *Myelophilus minor* Hart. és *Tomicus laricis* Fr. fajokat, melyeket rajzban is bemutat.

805. BIRÓ LAJOS: *Un excursion sur le Pop-Iván.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. 1885. p. IV., VII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

806. BIRÓ LAJOS: *Párfapusztító levélbogarak.* Rovartani lapok. II. k. 5. f. 1885. p. 96., 1 ábra.

A *Melasma Tremulae* L. és *Mel. Populi* L. bogaraknak, egész természetrajzuknak és kártételeiknek leírása.

807. BIRÓ LAJOS: *Chrysomelides nuisibles aux saules.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. II. Tom. 1885. p. XVII.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

808. BIRÓ LAJOS: *A zsizsik.* Rovartani lapok. III. k. 8. f. 1886. p. 89., 2 ábra.

A *Bruchus Pisorum* L. és *Bruchus atomarius* L. fajoknak kimerítő természetrajzi ismertetése.

809. BIRÓ LAJOS: *Les Bruchides.* Supplément

contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XIII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

810. BIRÓ LAJOS: *Hogy fogják meg a budai-vidéki svábok a csajkót a saját vermében?* Rovartani lapok. III. k. 4. f. 1886. p. 80.

Torbágyon a *Lethrust* úgy fogják el, hogy lyukának nyílásánál késsel körülbelül tenyérnyi széles és mély gödröt kanyarítanak ki, melyből aztán a csajkó kimászni nem tud.

811. BIRÓ LAJOS: *Adatok a Malachius viridis F. életmódjához.* Rovartani lapok. III. k. 5. f. 1886. p. 108.

Feljegyzi, hogy egy *Cemonus unicolor* Fr. darázsfésszékéből *Malachius viridis* Fr. fejlődött.

812. BIRTHLER FRIEDR.: *Ueber die Varietäten der siebenbürgischen Käferart Carabus Rothi Dej.* Verhandl. u. Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt. XXXV. Jahrgang. 1885. p. 69.

A *Carabus Rothi* Dej. fajnak Erdélyből ismert variétésait tanulmányozva, azok között a következőket tartja megkülönböztetendőknek: *aequistriatus*, *varistriatus*, *catenatus*, *latestriatus*, *rugulosus*. Eme variétásokat latin diagnózisokkal jellemzi.

813. BIRTHLER FRIEDR.: *Ueber siebenbürgische Caraben und deren nächste Verwandte.* Verhandlungen und Mittheilungen des siebenbürg. Vereins für Naturwissenschaften in Hermannstadt. XXXV. Jahrg. 1886. p. 55.

Az erdélyi *Carabusok*ra vonatkozó irodalmi adatok ismertetése után felsorolja azokat a nehézségeket, a melyek a fajok pontos meghatározásánál felmerülnek. Részletesen foglalkozik az egyes fajok és különösen a *Carabus comptus* hazai termőhelyeivel, s kimutatni igyekszik, hogy a fajok mily magasságban fordulnak elő. A *Carabus comptus* és *Merkl*i fajokat alpesieknek mondja. A *Carabus comptus* törzsfajnak a a következő formáit különbözteti meg és jellemzi: *Car. comptus* var. *Hoffgarteni* Kraatz., *Car. comptus* (Friv.) Dej., *Car. comptus* var. *Schaumi*; *Car. comptus* var. *incomptus* Kraatz., *Car. comptus* var. *aurosericeus* Kraatz., *Car. comptus* var. *Hampei* Küster. Ezek közül az utolsót részletesen ismerteti s kimutatja, hogy azt gyakran összetévesztették más fajokkal. Hasonló terjedelemben tárgyalja a *Carabus obsoletus* Sturm. fajt is, a melynek a következő variétésait különbözteti meg: *Car. obsoletus* Sturm., *Car. obsoletus* var. *aureocupreus* Reitt., *Car. obsoletus* var. *euchromus* Pllrd., *Car. obsoletus* var. *carpathicus-nagyágensis* és *Car. obsoletus* var. *Bielzi*. Külön ismerteti a *Carabus auronitens* var. *Escheri* Pllrd., fajt, melyből még egy másik variétást is megkülönböztet, a *Car. auronitens* var. *Füssi*-t.

814. BORISZLAWSZKY JÁNOS: *A cserebogárpajodok makkpusztításáról.*— Erdészeti lapok. 28. évf. 1889. p. 483., ábrákkal.

A *Melolontha* lárvái a csirázó makkot is megtámadják. A pusztítás igen különböző módon

történik, de rendszeren akkor kezdődik, mikor már a gyökér és szár is növekedni kezd.

815. BRANCSIK KÁROLY: *I. Toldalék Trencsénmegye téhelyröpiinek felsorolásához.* Ötödik évf. 1882. Évkönyv, melyet a trencsénmegyei természettudom. egy. megbiz. szerk. Pfeiffer Antal. p. 64.

A négy év előtt közölt enumeráció kiegészítéséül 156 *Coleoptera*-fajt sorol fel a termőhelyek kíséretében.

816. BRANCSIK KÁROLY: *II. Toldalék Trencsén vármegye téhelyröpiinek felsorolásához.* Kilen-czedik évf. 1886. Évkönyv, melyet a trencsénmegyei term.-tud. egyf. megbiz. szerk. Petrogalli A. p. 84.

Összesen 66, Trencsén vármegyéből korábban nem ismert *Coleoptera*-fajnak és termőhelyének felsorolása.

817. CHYZER BÉLA: *A Katiczabogár a magyar gyermekköltészetben.* Rovartani lapok. II. k. 10. f. 1885. p. 211.

Ismerteti a *Coccinella* felől szóló gyermekverseket s aztán összeállítja néhány táj- és népies magyar nevét.

818. CHYZER BÉLA: *Kannibál Katiczabogárdészék.* Rovartani lapok. III. k. 5. f. 1886. p. 107., 1 ábra.

Elbeszélése annak, hogy egyes *Coccinella*-lárvák, az éhségtől üldözötve, miként rohanták meg és falták fel a bábokat.

819. CHYZER BÉLA: *Cannibalisme chez les Coccinellés.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XIV.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

820. CHYZER BÉLA: *Gnaptor spinimanus Zemplénmegyében.* Rovartani lapok. III. k. 2. f. 1886. p. 44.

Feljegyzi azt, hogy Sátoraljaújhelyen 1885. évi decemberben megtalálták a *Gnaptor spinimanus* egy példányát.

821. CHYZER KORNÉL: *Újabb adatok Zemplénmegye bogárfaundjához.* Rovartani lapok. II. k. 5. f. 1885. p. 100., 122. 6. f. p. 122., 7. f. p. 142.

Felsorolása a Sátoraljaújhely, Sárospatak, Tolcsva, Mád, Tállya, Mező-Laborez, Vidrány, Sztropkó, Vihorlát, Szinnaikó, Szinna, Rabaskala, Orosz-Ruszká, Runyina, Tokaj, Szerencs, Gesztely, Szomotor, Nagy-Mihály, Varannó, Homonna, Páczin, Ózigánd, Lelesz, Király-Helmecz, Czéke, Velejte, határaiban gyűjtött többé-kevésbé érdekes bogárfajoknak.

822. CHYZER KORNÉL: *Notes additionnelles à la faune Coleoptères du département de Zemplén.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XVIII., XIX., XXI.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

823. CHYZER KORNÉL: *Pótló adatok Zemplénmegye bogárfaundjához.* Rovartani lapok. II. k. 12. f. 1885. p. 251.

Több, Zemplénmegyében újabban gyűjtött bo-

gárnak enumerációja a termőhelyek pontos feljegyzésével.

824. CSERHÁTI SÁNDOR: *A gyümölcsrügy-szúró.* (*Anthonomus piri* Sch.). Mezőgazdasági szemle. I. évf. 1883. p. 22.

Az *Anthonomus piri* nevű bogárfajnak természetrajzi ismertetése. Ebből megtudjuk, hogy mily károkat tesz ezen bogár és mily módon védekezhetünk ellene. Különösen a fa virágzatát teszi tönkre.

825. EMICH GUSZTÁV: *A csajkó fejlődése és átalakulása.* Rovartani lapok. I. k. 2. f. 1884. p. 30., tábla 2.

A *Lethrus apterus*-ra vonatkozó irodalom rövid ismertetése után adja annak biológiai viszonyait. Leírja a peterakás módozatait s aztán a lárvá további fejlődését, mely a pete-burkát 8–10 nap múlva hagyja el.

826. EMICH GUSZTÁV: *Métamorphoses du Lethrus apterus.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. 1884. p. 14.

A megelőző tételben ismertetett közlemény kivonata.

827. EMICH GUSZTÁV: *A Lethrus cephalotes* Fab. átalakulásának története. — Math. term. tud. Értesítő. II. köt. 1884. 4–5. füz. p. 163., 1 tábla.

Önálló megfigyelések alapján adja a *Lethrus cephalotes* teljes fejlődésének menetét; bevezetéstül megemlékezik e bogárfaj elterjedéséről is.

828. EMICH GUSZTÁV: *Die Metamorphose des Lethrus Cephalotes* Fab. — Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 2. Bd. 1883–84. p. 184.

Az előbbeni tételben ismertetett dolgozatnak kivonata.

829. ENTZ GÉZA: *A Telephorus fuscus* Latr. álcázja, «hófőreg», «rovareső». — Orv. term. tud. Értesítő. 1882. évf. II. köt. 1. f. p. 149.

A rovarcsőre vonatkozó irodalmi adatok felsorolása után előadja TASCHENBERG nyomán azokat az okokat, a melyek a *Telephorus*-álcáknak télen tömegesen való megjelenését eredményezik.

830. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Európai új téhelyröpnék.* *Coleoptera europaea nova.* Term.-rajzi füzetek. 6. köt. 1881. p. 26.

A *Trechus cavernicola*, *Ochthebius montanus* és *Anthrenus incanus* új fajok leírása.

831. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Endomychidae, Kelet-ázsiban gyűjtötte* XÁNTUS JÁNOS. Term.-rajzi füz. 6. köt. 1883. p. 123., tábla I.

Latin és magyar ismertetése azoknak az *Endomychidáknak*, a melyeket XÁNTUS J. Kelet-ázsiban gyűjtött. A felsorolt 29 faj között újak is vannak s ezek a következők: *Amphisternus tuberifer*, *Amphist. scveristatus*, *Eumorphus quadripustulatus*, *Dryodites borneensis* n. gen. sp., *Melichius ferrugineus*, *Panomaea undecimnotata*.

832. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Új téhelyröpnék Borneo szigetéről* Xántus János által fölfedezve. Term.-rajzi füz. 6. köt. 1883. p. 134., tábla 1.

A *Dischissus borneensis* n. sp., *Idiocheila spinipennis* n. gen. sp., *Antristis Xanti* n. sp.,

Toxium Heros n. sp. borneói új bogárfajoknak leírása.

833. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Magyarországi új téhelyröpnék.* Term.-rajzi füz. 7. köt. 1883. p. 9.

A következő, új *Coleoptera*-fajoknak latin és magyar leírása. *Trechus* (*Anopthalmus*) *dacicus*, *Ochthebius caudatus*, *Lathrobium* (*Glyptomerus*) *coccum*, *Bathyscia* *Merklii*, *Ceuthorrhynchus Kúthyi*, *Gymandrophthalma transsylvanica*, *Cryptocephalus carpathicus*, *Chrysomela Weisci*, *Chrys. curina*.

834. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Új téhelyröpnék Kis-Ázsiából.* Term.-rajzi füz. 8. köt. 1884. p. 1.

A kis-ázsiai *Zonitis anatolica*, *Stethelasma paradoxum*, *Grammoptera Merklii*, *Phytocia speciosa*, *Orestia olympica* és *Adalia notata* Laich., var. *quinesignata* latin és magyar leírása.

835. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Magyarországi új téhelyröpnék.* Term.-rajzi füzetek. 8. köt. 1884. p. 279.

A következő új *Coleoptera*-fajoknak latin és magyar leírása: *Dromius longulus*, *Pholeum Hazayi*, *Bathyscia Reitteri*, *Anthracia Hackeri*, *Hypera pustulata*, *Hyperus veronicae*; valamint hazai termőhelyről való.

836. FRIVALDSZKY JÁNOS: *A múlt években Magyarországon gyűjtött s hazánk faunájára nézve jellemző téhelyröpné-fajok.* Term.-rajzi füzetek. 8. köt. 1884. p. 286.

Hazánkra jellemző összesen 47 faj enumerációja a termőhelyek kíséretében.

837. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Az ivarak számviszonyai a rovaroknál.* Rovartani lapok. I. köt. 12. füz. 1884. p. 250.

A *Tharaps nigriceps* *Mannerh.* nevű bogárnál azt tapasztalta, hogy a hímek és nőstények különböző időben tömegesen jelentek meg.

838. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Cartodere filum* AUB. Rovartani lapok. I. köt. 2. füz. 1884. pag. 44.

Azon alkalomból, hogy dr. STAUB M. 1883. év nyarán szerzőhöz a *Cartodere filum* számos példányát küldte be meghatározás végett, feljegyzí a hazánkból ismert *Cartodere*-fajokat s egyúttal összeállítja meghatározó táblázatukat.

839. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Synonymiai helyreigazítás.* Rovartani lapok. II. köt. 7. füz. 1885. pag. 149.

Kimutatja, hogy a *Lathrobium* (*Glyptomerus*) *anopthalmum*-faj, melyet FAUVEL A. útnak írt le, csak synonymje a *Lathrobium* (*Glyptomerus*) *coccum*-nak, melyet FRIVALDSZKY J., korábban nevezett el.

840. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Rectification synonymique.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XXI.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

841. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Diformitates et monstrositates Coelopterorum.* Természettudományi füzetek X. köt. 1886. p. 78. tábla 4.

Összesen 8 oly bogár-fajt ismertet, a me-

lyeknél különböző rendellenességek voltak. A bogárfajok a következők: *Carabus catenatus* PANZ., *♂ difformis*; *Plectes Creutzeri* Fabr. v. *baldeus* SCHAUM., *Calosoma inquisitor* L. *Laccanus cervus* L. v. *capreolus* SULZ., *Geotrupes mutator* MARTH., *Clytus arcuatus* L., *Cerambyx Scopoli* FÜSSL., *Dorcadiom Merkli* GANGL.

842. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Fótdalok a «Délmagyarország állattani tekintetben» dr. Törmösváry Ödön által összeállított jegyzékhez.* A magyar orvosok és természetvizsgálók 1886. aug. 22–26-ikáig Buziás-Temesvároton tartott XXIII. vándorgyűlésének tört. vázlata és munkálatai. Budapest 1887. p. 272.

Néhány tévedés helyreigazítása után felsorol 263 *Coleoptera*-fajt, melyeknek hazai és külföldi termőhelyeit is feljegyzí.

843. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Magyarországi új téhelyszárnyak. Coleoptera nova ex Hungaria.* Term.-rajzi füzetek. XI. köt. 1888. p. 159.

A *Trechus* (*Anopthalmus*) *Herculis*, *Athous transpaleanicus*, *Otioryhynchus montigena*, *Ceuthorrhynchus Brissoni* magyarországi új bogárfajok latin és magyar leírása.

844. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Difformitates et monstrositates Coleopterorum in Collectione musei nationalis hungarici.* Term.-rajzi füzetek. XII. köt. 1889. p. 72. tábla 3.

A magyar nemzeti múzeum állattárában őrzött *Megadontus azureus* Dej., *Megad. violaceus* v. *Wolff* Dej., *Chrysocarabus auronitens* v. *Zwicki* Heer., *Carabus auratus* L. *Car. Ullrichi* Germ. *Car. Ullr. v. cupreonitens* Kr., *Car. cancellatus* v. *moestus* Dej., *Car. catenatus* v. *Herbsti* Dej., *Car. comptus* Dej., (v. *Hopffgarteni* Kr.); var. *Merkli* Kr., var. *Hampel* Küst. v. *aurosericeus* Kr., *Car. Rothi* Dej., *Car. obsoletus* v. *euchromus* Pall., *Car. rhinopterus* Wagn., *Car. scabriusculus* Ot. *Calosoma sycophanta* L., *Cal. inquisitor* L., *Abax Schepcheli* Pall., *Pterostichus melas* Creutz., *Brachinus crepitans* L., *Batriscus Delaporti* Aubé., *Melolontha vulgaris* L., *Pentodon idiota* Herb., *Phyllotus pilicornis* Destr., *Leptura tesserula* Charp., *Chrysomela gypsophylae* Küst.-fajoknak eltorzult példányait ismerteti.

845. HORVÁTH GÉZA: *A katonás cinczér fejlődési viszonyai.* Rovartani lapok. I. köt. 7. füz. 1884. p. 133. 2 ábra.

A *Cerambyx miles*-nek és lárvájának részletes ismertetése után adja kifejlődésének történetét. Ezután összeállítja azokat az eltéréseket, amelyek a *C. miles* és *C. heros* lárvái között vannak. Érdekes, hogy a *C. miles* lárvái a szőlőkben pusztítanak.

846. HORVÁTH GÉZA: *Sur l'évolution du Cerambyx miles.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. p. XVII.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertett közleményével.

847. HORVÁTH GÉZA: *Torzlábú cserebogár.* Rovartani lapok. I. köt. 8. füz. 1884. p. 169. 1 ábra.

Leírja azon *Melolontha vulgaris* torzlábát, melyet 1884. év május 5-én a farkasdi phylloxera-kísérleti állomás telepén fogott. Ennek hátulsó ballába meg van sokszorosodva, a mennyiben két czombja és három lábszára van.

848. HORVÁTH GÉZA: *Un hanneton monstrueux.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. p. XXIII.

Tartalmát lásd a megelőző tételben.

849. HORVÁTH GÉZA: *Kukoricza szemekben élősködő rovarálcák.* Rovartani lapok. I. köt. 5. füz. 1884. p. 104.

Megállapítja, hogy a Kiss Ödöntől Sepsiszentgyörgyről hozzá küldött úgynevezett lófogó kukoriczaszemeken talált lárvák a *Tenebrioides mauritanicus* rovarai voltak. Ezen álcák Sepsiszentgyörgyre egy budapesti magkereskedésből kerültek. Ezzel kapcsolatosan ismerteti a lárvákat is.

850. HORVÁTH GÉZA: *Larves vivants dans les grains du maïs.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. I. füz. 1884. p. XIV.

Tartalmát lásd a megelőző tételben.

851. HORVÁTH GÉZA: *Növényevő futrinkák.* Rovartani lapok. I. köt. 11. füz. 1884. p. 233.

Feljegyzése azon *Carabidáknak*, amelyek a növényekben kárt tesznek. Ilyenek: *Zabrus gibbus* Fr., *Amara communis* Panz., *Am. trivialis* Gyllh., *Am. familiaris* Duft., *Am. cucupidata* Dej., *Acinopus ammophilus* Dej. és *Amara rufipes* Dej. továbbá *Harpalus obscurus* Fr. *Harp. griseus* Panz.

852. HORVÁTH GÉZA: *Szükség törvényt ront.* Rovartani lapok. III. köt. 10. füz. 1886. pag. 210.

Feljegyzése annak, hogy a rendesen lucernát pusztító *Subcoccinella 24 punctata* L. a szükségtől kényszerítve a burgundi répaültetvényeket támadta meg.

853. HORVÁTH GÉZA: *Paprikában élő rovarok.* Term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 111.

Mint paprikában élő rovar bemutatja az *Anobium paniceum* L. és *Gibbium psyllodes* Czemp. nevű bogarakat, mely utóbbit már Lucas észlelte 1884-ben Kairóból kapott paprikában.

854. KAUFMANN ERNŐ: *Szivós életű bogarak.* Term.-tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 312.

Leírása annak, hogy a pocsolya vízből kivett és már döglöttnek látszott *Dorcadiom aethiops* és cserebogár példányok 1½, 2, 3 óra múlva életre ébredtek. A cziánhidrogén gőzben egy napig tartott *Morimus funestus* 17, egy *Lamia textor* 11 nap múlva éledt fel. A keményebb chitin vázú bogarak jobban ellent állnak a cziánhidrogén gőz hatásának.

855. KAUFMANN ERNŐ: *Trechus rhilensis* n. sp. Rovarászati lapok. 1. évf. 12. füz. 1883. p. 206.

Ezen új fajnak latin és magyar leírása, melyet Merkl E. Bulgáriában gyűjtött.

856. KAUFMANN ERNŐ: *Polydorus Merkli*

n. sp. Rovarászati lapok. I. évf. 10. füz. 1883. p. 170.

Ezen új fajt MERKL EDE gyűjtötte Resitz vidékén. Legközelebb áll a *Polydrusus sericeus*-hoz.

857. KERTÉSZ J.: *Rovarkárok Borsodmegyében 1886-ban.* Rovartani lapok. III. köt. 11. füz. 1886. p. 226.

Feljegyzí, hogy 1886. év folyamán Borsodmegyében a *Zabrus gibbus* FR., *Toxoptera graminum* ROND. és *Coccinella septempunctata* L. tett károkat.

858. KERTÉSZ J.: *Les insectes nuisibles observés en 1886 dans le dép. de Borsod.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XXVIII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

859. KLEINS JÁNOS: *Ujabb adat a nünike-álca természetrajzához.* Méhészeti lapok. 11. évf. 1890. 10. szám.

FIRBÁS és MÉHELY azon korábbi állításával szemben, hogy a nünikeálczától megtámadott méhállomány elpusztul, kimutatni igyekezik azt, hogy a méhállományra nézve a nünikeálca nem oly veszélyes.

860. KORITSÁNSZKY JÁNOS: *A kalló-cserebogár Kecskeméten.* Rovartani lapok. II. köt. 11. füz. p. 239.

Felemlíti azt a pusztítást, a melyet a *Polyphtylla fullo* álczái a kecskeméti állami szőlő telepen végeztek. 1884. évben.

861. KUTHY DEZSŐ: *Az isaszeghi korona-erdő jellemző Coleopterái.* Rovarászati lapok. I. évf. 5. füz. 1883. p. 78.

Az isaszeghi korona-erdőben megfigyelt érdekesebb bogárfajoknak enumerációja.

862. KUTHY DEZSŐ: *A magyarországi szípolyfajok.* Rovartani lapok. I. köt. 10. füz. 1884. p. 205. 4 ábra.

A hazai *Anisoplia*-fajok kártételeinek rövid ismertetése után adja a fajok meghatározó táblázatát, megjegyezvén, hogy hazánkban 9 fajt ismerünk, míg Oroszországban 19 faj él.

863. KUTHY DEZSŐ: *Les espèces hongroises du genre Anisoplia.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. p. XXVII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek rövid francia fordítása.

864. KUTHY DEZSŐ: *Akáczfában élő bogarak.* Rovartani lapok. II. köt. 12. füz. 1885. pag. 249.

Az akáczfában megtalálta a *Hololepta plana* FÜSSL., *Paromalus complanatus* PANZ., és *Amphotis marginata* F. példányait, nemkülönb az *Aegosome scabrice* Scop. egy szép példányát is.

865. KUTHY DEZSŐ: *Coléoptères vivants dans l'acacia.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XXXI.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

866. KUTHY DEZSŐ: *A ganéjbogarak szerepe legelőinken.* Rovartani lapok. II. köt. 1. füz. 1885. p. 16.

Ismerteti azt a szerepet, a melyet a *Geotrupes*-, *Onthophagus*- és *Oniticellus*-bogárfajok végeznek s azt mondja, hogy ezek a föld porhanyítása és termékenyítése következtében igen hasznosak.

867. KUTHY DEZSŐ: *Trachyploeus Fivaldszkyi species Coleopterorum nova e familia Curculionidarum.* Term.-rajzi füzetek. XI. köt. 1887. p. 27.

A Budapest határában gyűjtött *Trachyploeus Fivaldszkyi* új bogárfajnak latin leírása.

868. KUTHY DEZSŐ: *Centhorrhynchus Paszarszkyi n. sp.* Természetrajzi füzetek. 13. Bd. 1890. p. 7.

Az említett új bogárfajnak latin leírása. E faj Budapest környékén él.

869. LIPOVNICZKY G.: *A gabona-futrinka kártételeiről.* Rovartani lapok. I. köt. 4. füz. 1884. p. 84.

Feljegyzí azt a pusztítást, a melyet 1884-ben a *Zabrus gibbus* lárvái Simontornya határában egy 37 holdas buzavetésben tettek.

870. MERKL EDE: *A Carabusok peterakási módjáról.* Rovarászati lapok. I. évf. 10. f. 1883. p. 171.

Részletesen ismerteti azon módokat, a melyek mellett a Carabusok petéiket lerakni szokták.

871. MERKL EDE: *Phosphuga var. alpicola Küst., mint a havasi legelők ellensége.* Rovarászati lapok. I. évf. 12. füz. 1883. p. 207.

Az állatka rövid ismertetése után adatokat nyújt annak életmódja felől, kimutatván kártékonyágát.

872. MÉHELY LAJOS: *Ujabb adatok Erdély s különösen a Barcaság bogárvilágának ismertetéséhez.* Orv. term. Ért. XII. köt. 3. füz.

Az erdélyi Múzeum-egylet megbízása folytán 1889 év tavaszán és nyarán megfigyelt rovaroknak enumerációja. Ezen enumeráció 757 fajt és fajváltozatot tüntet fel 865 új termőhelylyel. A felsorolt fajok közül 34, a fajváltozatok közül pedig 19 Erdély egész területére nézve új.

873. MÉHELY LAJOS: *Neuere Daten zur Kenntniss der Käferwelt Siebenbürgens, insbesondere des Burzenlandes.* Orv. term.-tud. Értesítő. XII. köt. 3. füz. Revue p. 357.

A megelőző tételben kivonatolt enumerációnak német ismertetése.

874. MÉHELY LAJOS: *Adatok a Barcaság bogárvilágának ismertetéhez.* Orv. természettud. Értesítő. XIV. évf. 1889. Természettud. szak. III. füz. p. 193.

Rövid irodalomtörténeti átpillantás után adja a gyűjtött *Coleoptera*-fajok rendszeres névjegyzékét a termőhelyek kíséretében. Összesen 367 nembe tartozó 716 fajt és több varietást sorol fel erdélyi termőhelyekkel.

875. MOCÁRY SÁNDOR: *Cserebogaraink.* Rovartani lapok. I. köt. 6. füz. p. 118. 2 ábra.

A cserebogarak általános habitusának és fejlődésének ismertetése képesen jellemzi a hazánkban élő két fajt s aztán összeállítja e két fajnak és varietásainak meghatározó táblázatát.

876. MOCÁRY SÁNDOR: *Nos hannetons*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. 1884. p. XIV.

Az előbbi közleménynek francia kivonata.

877. MOCÁRY SÁNDOR: *Kártékony bogár-e a csajkó?* Rovartani lapok. I. köt. 3. füz. 1884. pag. 59.

Suját és KUTHY D. megfigyelései alapján azt állítja, hogy a csajkó, a mennyiben táplálkozásában nincsen kizárólag csak a szőlőre utalva, a szőlőkben nem feltétlenül, hanem csak kivételesen kártékony. Ezzel kapcsolatban felsorolja a csajkónak tőle ismert hazai termőhelyeit is.

878. ORMAY SÁNDOR: *Adatok Erdély bogárfaunájához*. Nagy-Szeben. 1888.

Erdélyben és különösen Szebenmegyében tett gyűjtései és megfigyelései alapján számos *Coleoptera*-fajt enumerál, melyek között pár új is van.

879. ORMAY SÁNDOR: *Ujabb adatok Erdély bogárfaunájához*. Budapest, 1890. 8-adrét. p. 1—65. 1 tábla.

Számos oly bogár fajt jegyez fel, a melyek Erdélyből még eddig ismeretlenek voltak. Több fajra vonatkozólag kiegészítő és kritikai észrevételeket közöl. Ismertet egy új bogárfogó készüléket.

880. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *A Corabus bifasciatus Ol. életmódja és kártétele hazánkban*. Rovartani lapok. II. köt. 11. füz. 1885. p. 232. 1 ábra.

A *Corabus bifasciatus* kártételeire vonatkozó irodalmi adatok felsorolása után ismerteti azokat a kártételeket, a melyeket e rovar hazánkban végzett. Leírja a kártétel módjait s a fejlődés viszonyait.

881. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Mœurs du Corabus bifasciatus Ol. et ses ravages en Hongrie*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. pag. XXIX.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

882. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Egy ritka bogár kártételéről hazánkban*. Erdészeti lapok. XXIV. évf. p. 1888. 6 ábra.

Tartalma azonos a megelőző két tételben ismertetett közleményével.

883. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Egy ritka bogár kártételéről hazánkban*. Természettud. közl. XVIII. köt. 1886. p. 263. ábrákkal.

A *Corabus bifasciatus* természetrajzi ismertetése után előadja annak kártételeit s a kártevés módjait. A megfigyelésre anyagul szolgált állatkákat, lárvákat és imágókat Bogácsról kapta.

884. PÁVEL JÁNOS: *A Hylotrupes bajulus*

mint butorrongáló. Rovartani lapok. III. köt. 4. füz. 1886. p. 79.

Leírása annak, hogy a *Hylotrupes bajulus* lárvái mily károkat okoznak a bútörök fájának elragadásával.

885. PETRI KÁROLY: *Beitrag zur siebenbürgischen Käferfauna*. Verhandl. u. Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt. XXXVI. Jahrg. 1886. p. 72.

Részletes leírását adja az addig Erdélyből még ismeretlen *Pilescus bipunctatus* REDTENB., *Pilescus scanicus* REDTENB. és *Pilescus salicis* fajoknak, melyek közül az utóbbi új.

886. PETRICSKÓ JENŐ: *Adatok Besztercebánya és vidékének faunájához*. A besztercebányai kir. kath. főgymn. 1882—83-iki értesítőjében.

A vidék topographiai viszonyainak leírásával a környéken gyűjtött *Coleoptera*-k 53 családban, 379 nemmel, 1122 fajjal soroltatnak fel.

887. PETROGALLI ARTHUR: *Kirándulás a Nagy-Táttra Hermánd nevű völgyébe*. Kilenczedik évf. 1886. Évkönyv, melyet a trencsénmegyei természettud. egyl. megbiz. szerkeszt Petrogalli A. p. 57.

Az említett helyen tett kirándulás zoológiai eredményeiről szóló ismertetés s több különböző állatfaj feljegyzése. A dolgozat végén a Szvcsnikra tett kirándulás alkalmával gyűjtött *Coleoptera*-k névjegyzéke olvasható.

888. PISÓ KORNÉL: *Az aranyos futrinka hazánkban*. Rovartani lapok. II. köt. 12. füz. 249.

Feljegyzi, hogy a *Carabus auratus* Máramaros megyében Bustyaháza és Nagy-Bocskó mellett gyűjtötte.

889. PISÓ KORNÉL: *Capture du Carabus auratus L. dans le département de Máramaros*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. p. XXXI.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

890. POLINSZKY EMIL: *Árvamegyei bogarak*. Rovartani lapok. III. köt. 2. füz. 1886. p. 43.

Enumerációja azoknak a bogaraknak, a melyeket 1884 július havában VÁNGEL J., gyűjtött Árva megyében.

891. POLINSZKY EMIL: *Adatok Somogy megyei bogárfaunájához*. Rovartani lapok. III. köt. 7. füz. 1886. p. 146.

A Somogy megyében gyűjtött *Coleoptera*-k enumerációja.

892. POLINSZKY EMIL: *Adatok az erdős Kárpátok bogárfaunájához*. Rovartani lapok. III. köt. 12. füz. 1886. p. 257.

Az erdős kárpátokban megfigyelt *Coleoptera*-fajoknak enumerációja s különösen azoknak, a melyek onnan még az ideig említve nem voltak.

893. RÓZSAY REZSŐ: *Az ákáczesemetek egy újabb felfedezett ellensége*. Erdészeti lapok. 22. évf. 1883. p. 662.

A *Peritelus griseus* Oliv. ormányos bogárfajnak természetrajzi ismertetése. E faj Szabadkán lépett volt fel pusztítólag az ákáczacsmetéken.

894. RÖMER GYULA: *Kleinere Mittheilungen*. Verhändl. u. Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt. XXXII. Jahrg. 1882.

A három kis közlemény egyike a *Scoliopteria libatrix* életszivósságáról emlékezik meg, mely télen jég közé fagyott, de azért tavasszal életre ébredt. A másik közlemény a *Tribolium ferrugineum* és *Cryptophagus cellaris* tömeges megjelenése felől ad értesítést és magyarázatot.

895. SAJÓ KÁROLY: *Néhány kártékony bogárról*. Rovartani lapok. I. köt. 8. füz. 1884. p. 166. 1 ábra.

Az *Anomala Vitis*, *Anom. Frischii*, *Polyphilla fulva* lárváinak, életmódjának és kártételeinek ismertetése.

896. SAJÓ KÁROLY: *Sur quelques Coléoptères nuisibles*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. p. XXIII.

A megelőző tételben ismertetett dolgozatnak francia kivonata.

897. SAJÓ KÁROLY: *A hímek és nőstények számaránya a rovarok között*. Természettud. közlöny. XVIII. köt. p. 12.

A hímek és nőstények számaránya a különféle rovarfajoknál a lehető legnagyobb különbségeket, sőt ellentéteket mutatja. Az eddig ismert adatok összeállítása mellett saját phaeonológiai jegyzeteiből közöl érdekes adatokat, amelyek különösen a *Nomioides pulchellus* JUB., *Nomioides minutissimus* ROSSL. *Polyphilla fulva* L., *Emanadia larcata* SCHRK., *Hyperaspis erythrocephala* FR. fajokra vonatkoznak.

898. SCHWAB FRIGYES: *Ueber das Vorkommen von Cicindela elegans Fisch. in Siebenbürgen*. Verhändl. u. Mittheil. d. Siebenbürg. Vereins f. Naturwiss. in Hermannstadt. Jahrg. XXXIX. 1889. p. 90.

Konstatálja, hogy az eddig csak Déloroszországból ismert *Cicindela elegans* Erdélyben is honos. Feljegyzi eddig ismert termőhelyeit.

899. SPEISER FERENCZ: *Calandra Oryzae* L. alföldi gabnafajaink pusztítója. Rovarászati lapok. 1. évf. 5. füz. 1885. p. 82.

Felsorolja a *Calandra Oryzae* hazai elterjedését és kártételeit.

900. SPEISER F. S. J.: *Coleopterák Kalocsa vidékéről*. A kalocsai Jezus társaság főgimn. értesítője. 1883.

A *Coleopterák* rendjének a környéken gyűjtött *Carabidák* és *Curculionidák* soroltatnak fel. A *Carabidák* családja 43 nemből 159 fajt, a *Curculionidáké* 66 nemből 276 fajt képvisel.

901. TALLAY NÁNDOR: *Jegyzetek a természetből*. Cserébogár. Az érsekújvári r. kath. gym. értesítője. 1880—81 évről.

A *Melolontha vulgaris* természetrajzi ismertetése.

902. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *A honvedbogarak milliói*. Rovartani lapok. I. köt. 2. füz. 1884. pag. 42.

Feljegyzi az *Entomoscelis Adonidis* Pall. nevű rovarfajnak Tárnok és Martonvásár között a déli vasút szakaszán 1877. évben való tömeges megjelenését, melyet Lirs Gusztáv elbeszélése után ismert meg.

903. TÖRÖK PÉTER: *Bogár-határozó*. Hajduböszörmény. 1889. 8-rét.

Az *Insecták* rövid jellemzése után néhány szóval ismerteti a *Coleopterák* orismológiai viszonyait, melynek kapcsán összeállítja a legszükségesebb terminológiai kifejezések magyarázatát. A Bogarak tartózkodási helyét és életmódját találóan adja elő, majd utasításokat nyújt a bogarak gyűjtésére s a bogár gyűjtemények rendezése és gondozása felől. Ezután a közönségesebben előforduló bogarak meghatározó táblázatait állítja össze, de csak a genuszokig. A fajokat nem veszi fel munkájába.

904. VADÁSZFY JENŐ: *Gyertyánfát károsító csinezér-faj*. Rovartani lapok. II. köt. 2. füz. 1885. p. 42.

A *Cerambyx Scopoli*. Fuessl. faj rövid ismertetése és kártételének feljegyzése. Érdekes, hogy e fajnak lárváit még eddig csak bükkfából ismerték, most pedig megtaláltatott gyertyánfában is.

905. VADÁSZFY JENŐ: *Un Longicorne nuisible au charme*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. 1885. p. V.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek kivonata.

906. VADÁSZFY JENŐ: *A Coraebus bifasciatus* Ol. mint hársfa pusztító. Rovartani lapok. III. köt. 1. f. 1886. p. 15.

Leírása annak, hogy 1883. év július elején Budapesten miként tett tönkre egy 12 éves *Tilia parvifoliát* a *Coraebus bifasciatus*.

907. VASVÁRY GÉZA: *Adimonia rustica* Ill. életmódja. Rovartani lapok. III. k. 7. f. 1886. p. 137. 1 ábra.

Az *Adimonia rustica* nevű bogárnak ismertetése, melynek lárváit az *Artemisia Absinthium* levelein találta. A lárvá leírása kapcsán a báb ismertetését is adja.

908. VASVÁRY GÉZA: *La biologie de l'Adimonia rustica* ILL. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XIX.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

909. VILLÁSI PÁL: *A cserébüly vagy cserébogár (Melolontha vulgaris)*. Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. II. évf. 1881. p. 123. ábrával.

A *Melolontha vulgaris* rövid természetrajzi ismertetése, különös tekintettel átalakulására, kártételeire és az ellene alkalmazható óvintézkedésekre.

910. VILLÁSI PÁL: *Katalin bogár*. Gyümöl-

esészeti és konyhakertészeti füzetek. IV. évf. 1883. p. 941. ábrával.

A Coccinella septempunctata nevű bogárnak és átalakulási stádiumának rövid ismertetése.

911. WÉNY JÁNOS: *Rovarászat gyertyafénynél*. Rovartani lapok II. k. 2. f. 1885. p. 42.

Azon rovarfajoknak felsorolása, a melyeket 1884 július 14-én este Pancsován, gyertyafénynél összefogdosott. A bogarak legnagyobb része *Carabida* volt, kevesebb *Staphylinida*. Érdekes a *Compsochilus Heydeni* Epp. De vannak Hemipterák is.

912. WÉNY JÁNOS *Chasse des Insectes anprès de la lumière*. Supplément contenant la revue des articles publiés, dans les Rovartani lapok. Tom. II. 1885. p. V.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek kivonata.

913. WÉNY JÁNOS: *A szőlőnek egy ismeretlen állomása*. Rovartani lapok. III. köt. 1. f. 1886. p. 3.

Részletesen ismerteti az *Otiorrhynchus populati* Boh. nevű bogarat, mint a mely 1885. év tavaszán Langenfeld község határában a szőlőket erősen pusztította.

914. WÉNY JÁNOS: *Un emmeni inconnu de la rigne*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. II.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

Ezeket kívül idevonatkozólag hazai bűváraink dolgozatai közül lásd még a következőket is: 48., 67., 101., 259., 260., 338., 340., 341., 342., 343., 344., 345., 346., 354., 355., 356., 358., 359., 360., 370., 371., 372., 373., 374., 375., 376., 377., 378., 379., 380., 381. Hazai szerzőknek külföldön megjelent és külföldi szerzőknek hazánkra vonatkozó adatokat tartalmazó dolgozatai közül a következő tételek számok alattiak tartalmaznak még idevonatkozó adatokat: 1541., 1542., 1543., 1544., 1690., 1691., 1692., 1693., 1694., 1695., 1696., 1697., 1698., 1699., 1700., és folytatólag az 1786. tétele számig bezárólag.

h) Hártýásszárnyúak. Hymenoptera.

915. ÁLBÚ JÓZSEF: *Lehet-e valami hívatásuk a korszheréknek a méhállamban?* Méhészeti közlöny. I. évf. 1886. p. 48.

Feljegyzi, hogy a nem termékenyített nőstény-dolgozó petéiből mind hímek fejlődnek. E hímek közöstitelnek is, de nemzedékük korcs lesz és hamar kihal.

916. AMBRÓZY BÉLA: *Az idegen méhfajtákról*. Magyar méh. XIV. évf. 1890. p. 178. 195.

Az olasz- és a krajnai méh fajtának leírása és ismertetése. E közlemény folytatódik a következő évfolyamban is.

917. BALOG GERGELY: *A méhek emlékező tehetsége*. Méhészeti lapok. 5. évf. 1884. p. 186.

Elmondja azon kísérleteit, melyeket a méhek emlékezőtehetségének megfigyelése céljából tett.

Kísérleteinek eredménye az, hogy az anyaméh és dolgozók igen jó emlékező tehetséggel bírnak, míg a herék gyengével.

918. BIRÓ LAJOS: *Új levéldarázs-faj*. Rovartani lapok. I. k. 3. f. 1884. p. 57.

A Tasnád környékén gyűjtött *Dolerus quadri-notatus* új darázsfajnak latin leírása.

919. BIRÓ LAJOS: *Pókon élősködő darázs*. Rovartani Lapok. I. k. 10. f. 1884. p. 209.

A Steatoda castanea Clerck. nevű pók egy fiatal példányán, rágóival a potrohhoz kapaszkodva egy lárvát talált. E lárvából pár nap múltán a *Glypta biforeolata* Grav. nevű fűrész-darázsnek egy kis hímje fejlődött ki. Ezt az esetet Tusnádon látta 1882 május havában.

920. BIRÓ LAJOS: *Szabadban alvó méhek és darázsek*. Rovartani lapok. II. k. 8. f. 1885. p. 169.

A Gellérthegy oldalán egy alkalommal több méh és darászfélét figyelt meg, melyek egy *Centaurea arenaria* ágain aludtak. Az egyes fajokról azt is elmondja, hogy mily helyzetben aludtak. A megfigyelt fajok a következők voltak: *Tetralonia arenaria* Ev., *Tetr. Scabiosae* Mocs., *Anthophora garrula* Rossi., *Nomia diversipes* Latr., *Colletes floralis* Panz., *Dasygoda hirtipes* Fr., *Halictus cylindricus* Fr., *Hal. albipes* Fr., *Hal. tumulorum* L., *Nomada discrepans* Schmdkn., *Epeolus tristis* Sm., *Crocis ramosa* Lep., *Cochloarys afra* Lep., *Coel. brevis* Ev., *Ammophila Heydeni* Dhlb., *Miscus campestris* Jur., *Eumenes coarctatus* Fr., *Elis quinquecincta* Fr.

921. BIRÓ LAJOS: *A keleti Kárpátok vidékének jellemző rovarfajai*. A magyarorsz. Kárpátgyesület évkönyve. XII. évf. 1885. p. 124.

A lapályos vidékről 24, a síkságra lenyúló előhegyekből 14, az erdős hegyekről és bokrokkal borított hegyoldalokról 3, a határbérczek felé a havasalji táj magasságának közeléből 25, a havasi vidékről 1, *Hymenoptera*-fajt jegyez fel.

922. BIRÓ LAJOS: *Hangya-háború*. Rovartani lapok. II. k. 4. f. 1885. p. 81.

Feljegyzi azokat a hangya-fajokat, a melyeket Fiume környékén megfigyelt s aztán leírja azt a hangya-háborút, a melyet a *Crematogaster sordidula* a *Topinoma erraticum* Ltr. hangyával folytatott.

923. BIRÓ LAJOS: *Bataille des fourmis*. Supplément contenant la revue des articles dans les Rovartani lapok. Tom. II. 1885. p. XIV.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek kivonata.

924. BIRÓ LAJOS: *Éjjel kalandozó darázs*. Rovartani lapok. II. k. 7. f. 1885. p. 148.

Feljegyzése annak az esetnek, a mikor 1881 augusztus 3-án Mohácson éjjeltájban lámpák körül egy *Mutilla rufipes* Fr., is repdesett.

925. BODOR LAJOS: *A méhek, mint szállásmesterek*. Méhészeti közlöny. I. évf. 1886. p. 60. Saját tapasztalata alapján oly esetet beszél el, mikor a kirepülő méhraj néhány dolgozója előre kikeresi azt a helyet, a hol az állam megtelepedni fog.

926. CHYZER KORNÉL: *Zemplén vármegye méhféléi*. A magyar orvosok és természetvizs-

gálók 1886 augusztus 22—26 ikáig Buziás-Temesvárott tartott XXIII. vándorgyűlésének történelmi vázlata és munkálatai. Budapest, 1887. p. 207.

Összesen 256 faj *Hymenopterát* enumerál a termőhelyek kíséretében.

927. CHYZER KORNÉL: *Zemplén vármegye méhféléi*. Rovartani lapok. III. k. 8. f. p. 181. 10. f. p. 193.

Tartartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

928. CHYZER KORNÉL: *Les Apides (Mellifères Latr.) du département de Zemplén*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XXV. et XXVI.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

929. CHYZER KORNÉL: *Torzesápu fűrkésző-darázs*. Rovartani lapok. III. k. 2. f. 44. 1 ábra. *A Tryphon vulgaris* Fr. darázs torzesápjának leírása. Ennél ugyanis a bal csáp három ágú volt.

930. CHYZER KORNÉL: *Un Hyménoptère monstrueux*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. VI.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

931. CSIK JÁNOS: *A méhek öt érzéke*. A magyar méh. VIII. évf. 1884. p. 87.

Népszerű modorban ismerteti a méhek külső érzőszerveit.

932. CSIK JÁNOS: *A méhek kormányzati rendszere*. Magyar méh. XIV. évf. 1890. p. 168.

Népszerű modorban ismerteti a méhek államának társadalmi viszonyait s kifejti, hogy az egyes tenyészcsoportnak mily szerepet játszanak.

933. DUDICH EDE: *A művész-rovarokról*. Természettudományi közlöny. XVI. köt. 1884. 448. l. 11 ábra.

A cikk elején érdekesen vannak tárgyalva azok a rovarok, kivált darázsok és méhek, amelyek kisdedeik számára többé-kevésbé művészi építményeket szoktak készíteni. Ezután reá térvén a művész méhek építkezésére, részletesen leírja és rajzokban is bemutatja a *Megachile genalis* Mor. nevű faj építményét, melyet üres hagymaszárakban fedezett fel.

934. DUDICH EDE: *A Megachile-méh-fajok biológiájához*. Rovartani lapok. I. k. 12. f. 1884. p. 241. 1 ábra.

A *Megachile*-fajok életmódjának, különösen fészek építésének érdekes ismertetése.

935. DUDICH EDE: *Sur la biologie des Megachiles*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. p. XXIX.

A fentebb ismertetett közleménynek francia kivonata.

936. DUDINSZKY EMIL és KISS REZSŐ: *A méh*. A nagy-kállói főreáliskola értesítője 1880—81. évről. p. 20.

A méh teljes természetrajzát állítják össze.

937. FIRBÁS NÁNDOR: *A méh ellenségei*. Rovartani lapok. III. k. 8. f. 1886. p. 159. 1 ábra. 9. f. p. 177.

Mindazon állatoknak ismertetése, a melyek a méheknek különbözőképpen ártalmára vannak. Ezek között a következőket találjuk említve: *Phaenanthus triangulum* Fr., *Vespa crabro* L., *Vespa vulgaris* L., *Acherontia Atropos* L., *Galleria mellionella* L., *Achroia alcearia* Fr., *Phora incrassata* MEIG., *Brachia coeca* NITZ., *Forficula auricularia* L., *Trichodes apiarius* L., *Trich. alcearius* OL., *Meloe cicatricosus* LENCCK *Meloe variegatus* DON. Elmondja továbbá, hogy mindezek mily tekintetben kártékonyak.

938. FIRBÁS NÁNDOR: *Les ennemis de l'abeille*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XXIII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

939. FIRBÁS NÁNDOR: *A méh fullánkjának szerepéről*. Rovartani lapok. III. k. 11. f. 1886. p. 227.

Kimutatja, hogy a méh fullánkjának a védekezésen kívül más szerepe is van. A hangyasav szerinte a mézet állandóbbá teszi.

940. FODOR GYULA: *Az anya-méh*. Méhészeti közlöny. I. évf. 1886. p. 31., 49., 62.

Népszerű ismertetése az anyaméhnek. Ebből megtudjuk az anyaméh szerepét a méhállamban.

941. FRIESE HENRIK: *Rövid áttekintése a Magyarországon az 1886. évben tett gyűjtéseimnek*. Rovartani lapok. III. k. 11. f. 1886. p. 217.

Felsorolása mindazon érdekesebb méhféléknek, melyeket 1886. év folyamán hazánk különböző vidékein gyűjtött.

942. FRIESE HENRIK: *Résumé de mes captures faites en Hongrie en 1886*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XXVIII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek kivonata.

943. FRIESE HENRIK: *Species aliquot novae generis Andrena Fahr.* Tern. rajzi füzetek. XI. köt. 1887. p. 21.

Latin leírását adja a következő, magyarországi új Hymenoptera-fajoknak: *Andrena Hungarica*, *Andrena Korleviciana*, *Andrena Liburnica*, *And. Braunsiana*, *And. croatica*, *And. Dragana*, *And. grossa*, *And. Sisyphrii*, *And. atrata*, *And. niveata*.

944. HENRICH KÁROLY: *Verzeichniss der im Jahre 1880. bei Hermannstadt beobachteten Blumenwespen (Anthophila)*. Verlandl. und Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt. XXXI. Jahrg. 1881. p. 68.

Összesen 32 fajt jegyez fel és helyreigazítja a megelőző évi közleményeinek 49—51. tétel számaát.

945. HENRICH KÁROLY: *Verzeichniss der im Jahre 1881. bei Hermannstadt beobachteten Blumenwespen (Anthophila)*.

A megelőző két évben publicált névjegyzék

kiegészítésül felsorol 16 *Anthophila*-fajt. E jegyzékbe felveszi azonban a többi *Hymenoptera*-családok megfigyelt fajait is. A *Chrysidae*-családból 4, a *Sphegidae*-családból 26, a *Pompilidae*-családból 10, a *Sapigidae*-családból 1, a *Scoliidae*-családból 2, a *Mutillidae*-családból 2, s *Formicidae*-családból 20, s a *Diptera*-családból 13 fajt jegyez fel.

946. HENRICH KÁROLY: *Verzeichniss der im Jahre 1882 bei Hermannstadt beobachteten Blumenwespen (Anthophila.)* Verhandl. u. Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt. XXXIII. Jahrg. 1883. p. 115.

Összesen 27 *Anthophila*-fajt sorol fel és megjegyzi, hogy egyik korábbi közleményében 52. sz. alatt feljegyzett *Bombus muscorum* varietása *Bombus variabilis* Schdk. faj.

947. HENRICH KÁROLY: *Verzeichniss der im Jahre 1883 bei Hermannstadt beobachteten Blumenwespen (Anthophila.)* Verhandl. u. Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt. XXXIV. Jahrg. 1884. p. 136.

Összesen 15 *Anthophila*-fajt sorol fel mintegy kiegészítésül korábbi közleményeihez.

948. HITLER GYULA: *A méhek álma.* — Méhészeti lapok. 4. évf. 1883. p. 89.

Ami észleletét írja le, a mely szerint az élelenhiány a méheket téli alvásra kényszerítette. Ez álmomból meleg helyen a méhek felébredtek és mesterséges etetés mellett tovább éltek.

949. HOFFER EDE: *Trombitás a Bombus-fészkekben.* Rovarászati lapok. 4. Évf. 1. füz. 1883. p. 9.

Egy *Bombus argillaceus* darázsfészkek trombitásának s illetőleg e trombitás működésének leírása. Érdekes, hogy az elpusztult trombitás helyére egy kis dolgozó lép.

950. HORVÁTH GÉZA: *A hangyák szellemi életéből.* Rovartani lapok. III. k. 4. f. 1886. p. 78.

Leírása annak, hogy egy *Myrmecocystus raticus* Fr. nevű hangya miként vitte be fészkebe egy tücsök hátulsó csomóját és lábszárát.

951. HORVÁTH GÉZA: *Sur l'intelligence des fourmis.* Supplement contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. XII.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével.

952. HORVÁTH GÉZA: *Magpusztító fűrkésző-darázs.* Rovartani lapok. III. k. 6. f. 1886. p. 125.

Feljegyzí, hogy a *Syntomaspis druparum* Boh. nevű fűrkésző darázs álcáú 1884-ben almanagokat pusztítottak.

953. HORVÁTH GÉZA: *Papírosból építő hangyák.* — Term.-tud. közl. 21. köt. 1889. p. 151., 2 ábra.

Bevezetéképen felsorolja azokat a rovarokat, a melyek papírospusztítók gyanánt ismeretesek. Ezután ismerteti azt a fészket, a melyet Nagy-Szelesnényről beküldöttek s a melyet elragott papírosból a *Tetramorium caespitum* nevű hangya épített volt.

954. JAKOB JÓZSEF: *A méhek mint rablók;*

a fecske a méheknek nem ellensége; a méhek elbódítása. — Méhészeti lapok. 7. évfolyam. 1886. p. 25.

Több érdekes önálló megfigyelést közöl a méhek életéből. A fecskekre nézve kimondja, hogy azok a méheknek nem ellenségei. Hivatkozik itt arra, hogy bonczolt fecske-fiókákat, s azoknak belsejében nem talált méheket. Egszer talált heréket.

955. KÁROLYI GYULA: *A fűrkészőméhekről.* — A magyar méh. XII. évf. 1888. p. 101.

Fejtegeti, hogy a méhrajok miként küldenek ki úgynevezett szálláskeresőket.

956. KLEIN ÖDÖN: *Rovarképek.* Erdészeti lapok. XXIII. évf. p. 278.

Feljegyzí, hogy 1882-ben Almás és Lozornó községek fenyveseiben a *Lophyrus Pini* nevű levéldarázs lárvái, a morvavölgyi fenyvesekben pedig a *Hylesinus piniperda* lárvái s a *Trachea piniperda* hernyói mily pusztításokat tettek.

957. KOHL F. FR.: *Adatok az Oxybelus-nemnek s fajainak ismeretéhez.* Term.-rajzi füzetek. 8. köt. 1884. p. 55.

A *Revue* 1884. évi folyamának 102—107. lapjain megjelent dolgozat magyar nyelvű ismertetése.

958. KOHL F. FR.: *Beiträge zur Hymenopteren-Gattung Oxybelus Latr.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. 8. B. 1884. p. 101.

Összesen 92 fajt sorol fel, melyek közül az *Oxybelus pharao*, *Ox. africanus*, *Ox. collaris*, *Ox. psammobius* és *Ox. insularis* újak. A 92 fajból 67 a palaearkti, 4 az aethiopi, 6 az orientalis, 5 a neotropi és 8 a nearkti régióra esik; az ausztráliai régióból még eddig egy sem ismeretes.

959. KOHL F. FR.: *Die Gattungen der Sphecinen und die palaearktischen Sphecx-Arten.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. IX. Bd. 1885. p. 154.

A dolgozat részletes ismertetését lásd a következő szám alatt.

960. KOHL F. FR.: *A Sphecx-nem fajai különös tekintettel a palaearktikus alakokra.* Term.-rajzi füzetek IX. köt. 1885. p. 95.

Reá mutat, hogy a különböző szerzők mely nemeket sorolnak a *Sphecidae* családjába. E nemeket négy természetes csoportba osztja, nevezetesen az *Ammophila*-, *Pelopoc*-, *Sphecx* és *Pseudosphecx*-csoportba. Az egyes nemek ismertetése után összeállítja azoknak meghatározó táblázatát s azután a fajok meghatározását lehetővé tévő kulcsot adja. A leírt 54 faj között újak a következők: *Sphecx eximius*, *Sphecx hirtus*, *Sphecx pollens*, *Sphecx undatus*, *Sphecx insignis*, *Sphecx muticus*, *Sphecx tristis*, *Sphecx melanocnemis*. A részletes dolgozatot lásd «Die Gattungen der Sphecinen und die palaearktischen Sphecx-Arten» a *Revue des Inhalt. der Term.-rajzi füz.* IX. köt. p. 154.

961. KORLEVIĆ ANT.: *Prilozi poznavanju hrvatskih opmokrila.* Izvješće kralj. velike gimnazije na Rieci (Fiume) koncem školske godine. 1884/5. Zagreb. 1885. p. 2., 1 tábla.

Erdekes adatokat közöl a hártýásszárnyú rovarok ismeretéhez. A dolgozat tulajdonképpen három részből áll. Az első részben a hártýásszárnyú rovarok általános orismológiáját vázolja s az egyes jellemző testrészeket rajzban is bemutatja. A második részben bővebben szól a a növényevő darázsokról, életmódjukról és osztályozásukról, míg a harmadik részben Fiume vidékén gyűjtött fajok névjegyzékét és termőhelyeit állítja össze. E szerint Fiume vidékén eddig összesen 118 növényevő darászfaj észleltetett, és pedig 113 *Tenthredinida*, 2 *Cephida* és 3 *Siricida*.

962. KORLEVIĆ ANTAL: *Forró földővi hangya Magyarországon.* Rovartani lapok. III. k. 1. f. 1886. p. 18.

Feljegyzi, hogy Fiumében megtalálta a forró-földővi *Monomorium pharaonis* L. nevű hangyát.

963. KOVÁCS ANTAL: *A délmagyarországi méhfajta.* Természettud. füzetek. VI. köt. 2. füz. 1882. p. 55.

Oda nyilatkozik, hogy a délmagyarországi mézelő méh egy, Délmagyarországnak jellemző méhfajtája, a melyet a rómaiak hoztak be s a mely egyébtől nem ismeretes. Német kiadvatban is p. 89.

964. KRICHBAUMER J. *Hymenoptera nova vel minus cognita in collectione musaei nationalis hungarici.* Term.-rajzi füz. 6. köt. 1883. p. 143.

A latin nyelven ismertetett 15 *Hymenoptera*-faj között újak a következők: *Aulacus fasciatus*, *Ichneumon curtulus*, *Ichn. melanostigma*, *Ichn. cordiger*, *Amblyteles 5-cinctus*, *Ambl. pandur*, *Ambl. jucundus*, *Ambl. carnifex*, *Ambl. erythropygus*, *Ambl. gratosus*, *Cryptus turkestanicus*, *Xylonomus ephialtoides*.

965. KULISSEKY ENDRE: *A méhek érzékszerveiről.* — Méhészeti közlöny. II. évf. 1887. p. 56.

A méhek külső érzékszerveinek ismertetése. Említést találunk itt a méhek emlékezőtehetségéről is.

966. LENDL ADOLF: *Honigsammelnde Insekten und Blumen.* Blätter für Bienenzucht. V. Jahrg. 1889. p. 20., 30., 43., 59., 74., 87., 118.

Tartalma azonos a 69. számú tétel benismertetett közleményével.

967. LIEBALD BÉNI: *Hangyák a gyümölcsfán.* — Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. VII. évf. 1886. p. 122.

Népszerű módon tárgyalja azt a szerepet, a melyet a hangyák a fák életében játszanak. Különösen kiemeli azt a viszonyt, a mely a hangyák és a levéltetvek között van.

968. LINHART GYÖRGY: *A gyümölcsfa ellen-segéről.* — Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. II. évf. 1881. p. 207, ábrákkal.

Az *Eriocampa adumbrata* nevű levéldarásznak természetrajzi ismertetése, melynek kapcsán előadatik kártétele, életmódja és az óvintézkedések összege.

969. MAYR GUSZTÁV: *Az Epitritus argiolus Em. nevű hangya előfordulása Magyarországon.* Term.-rajzi füzetek. 6. köt. 1883. p. 141.

A hazánkban legelőször HORVÁTH GÉZA-tól

a farkasdi phylloxerás szőlőtelepen talált *Epitritus argiolus* Em.-faj előfordulásának ismertetése kapcsán felemlíti még a *Myrmecocystus viaticus* Fr. és *Myr. cursor* Fonsc.-fajokat is hazánkból, mint a mediterráni alterületnek hazánkban is élő formáit.

970. MAYR GUSZTÁV: *Ueber das Vorkommen des Epitritus argiolus Em. in Ungarn.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. 6. Bd. 1883. p. 196.

Az *Epitritus argiolus* előfordulása Magyarországon című közleménynek német szövege. Lásd a megelőző számot.

971. METZGER EDE: *A mézelő méh életszer-vei.* — A magyar méh. XIII. évf. 1889. p. 73., 102., 108., 124., 163., 200., ábrákkal.

A mézelő méhek természetrajzi ismertetése.

972. METZGER EDE: *A méhek fejlődése.* — Magyar orv. és term.-vizsgálók 1888. aug. 23—27-ig Tátrafüreden tartott XXIV. vándorgyűl. munkálatai. 1888. p. 226.

Röviden vázolja a méhek átalakulását s aztán külső érzékszerveiről szól kivonatosan.

973. MÉHELY LAJOS: *A méh természetrajza.* Méhészeti lapok. 1881. évf. p. 13., 36., 63., 107., 156., 250., ábrákkal.

Mindenek előtt kimutatja azt a helyet, a melyet a méh az állatrendszerben elfoglal. Feljeli aztán a dolgozó-, a him- és az anyaméh közötti különbségeket, mindeniket pontosan jellemzi. Az anatómiai viszonyok tárgyalását a külső váz ismertetésével kezdi meg s úgy halad aztán a többi szerveken végig.

974. MÉHELY LAJOS: *A különböző méhegyedek nagyság- és színváltozatai.* — Méhészeti lapok. 1881. évf. p. 8., 126.

Mindenek előtt tárgyalja azt a különbséget, a mely a különböző tenyészszervű egyének nagyságában mutatkozik. Ezután áttér az egyének színének változatosságára. Kimutatja, hogy mi különbség van a tenyészszervek szerint megkülönböztethető egyének színében.

975. MÉHELY LAJOS: *A különböző méhegyedek nagyságváltozatai.* — Erdélyi gazda. 13. évf. 1881. p. 43.

Tárgyalja, hogy a méhállam különböző élet-feladatú egyéneinél milyen korlátok között változhatnak a test nagysága.

976. MÉHELY LAJOS: *Zur Naturgeschichte der Biene.* — Blätter für Bienenzucht. I. Jahrg. 1885. p. 17., 67., 86., 1 tábla.

A méh természetrajzi ismertetése. A tárgyalást a méh rendszertani helyének megjelölésével kezdi. Ezután bemutatja a méhállam három-féle egyéneit.

977. MOCÁRY SÁNDOR: *Új hártýaröpűk a föld különböző részeiből. Hymenoptera nova e variis orbis terrarum partibus.* Term.-rajzi füzetek. 5. köt. 1881. p. 29.

- *A Dolerus hispanicus*, *Macrophya ottomana*, *Macroph. tricoloripes*, *Macroph. albimacula*, *Macroph. cognata*, *Macroph. consobrina*, *Macroph. marginata*, *Macroph. tenella*, *Macroph. tibialis*, *Macroph. lineata*, *Tarpa orientalis*, *Tarpa tur-*

cica, *Tarp. gratiosa*, *Sirex Sah*, *Sirex vates* új fajoknak latin leírása.

978. MOCsÁRY SÁNDOR: *A magyar fauna másnejű darázsai*. — Math. term.-tud. közl. XVII. köt. 1. szám. 1881., 2 tábla.

Az általános részben összefoglalja e darázsok jellemeit, azokat a különbségeket, melyekkel más hozzájuk hasonlótól különböznek. Ismerteti elterjedésüket és életmódjukat. Összeállítja az idevonatkozó irodalmat. A hazánkban talált *másnejű darázsok* alcsaládjainak meghatározó táblázata után a nemek és fajok leírása következik. Minden nem keretén belül kulcsot nyújt a fajok meghatározásához. Ismertet 4 alcsaládból 11 nembe tartozó 34 fajt. Ezeknél összeállítja a synonymek pontos jegyzékét, a földrajzi elterjedés adatait és biológiai megfigyeléseket. A dolgozat végén latin nyelven adja a fajokra vonatkozó különböző irányú megjegyzéseit.

979. MOCsÁRY SÁNDOR: *A magyar fauna fém-darázsai*. Két táblával. 1882.

Rövid történelmi bevezetés után kifejti a *fém-darázsok* rendszertani helyét. Ismerteti azokat a jellemeket, amelyek után ezeket felismerhetjük. Adja az orismológiai viszonyokat, a tenyész-egyenék közötti viszonyokat, nemkülönben az életmód részletes ismertetését és itt felemlíti a gazdaméhféléket is az élőködővel. A földrajzi elterjedést az irodalom jegyzéke követi. A leíró részt a magyarországi nemek meghatározó táblázatával kezdi meg. Hazánkból 8 nembe tartozó 78 fajt ír le s ezek között 3 újat, a *Chrysis carinaeiventris*, *Chrysis Fricaldskyi*, és *Chrysis fallax*-ot.

980. MOCsÁRY SÁNDOR: *A dongó-méhek életéből*. — Term.-tud. közl. XV. köt. 1883. p. 505., ábrákkal.

A *Bombus*-félék biológiai viszonyainak népszerű ismertetése. Ezenkívül jegyzékét találjuk itt a *Bombus*-fészkekben elősködő állatoknak is.

981. MOCsÁRY SÁNDOR: *A méhészméhekről*. Rovartani lapok. I. k. 9. füz. 1884. p. 181., 2 ábra.

A méhfélék osztályozásának részletes ismertetése után adja a *Megachile*-fajok fészkepítésmódjának leírását.

982. MOCsÁRY SÁNDOR: *Sur les Abaïlles artistes*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. p. XXIV.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek rövid kivonata.

983. MOCsÁRY SÁNDOR: *A topó-darázsok életéből*. Rovartani lapok. I. k. 4. f. 1884. p. 82.

A *Pelopoeus*-fajok életmódjának rövid ismertetése után reá mutat, hogy a *Pelopoeus destillatorius* fészkeben az *Osphrymchotus seductorius* élőködik. Felsorolja továbbá, hogy ez ideig Európából 11, Ázsiából 23, Afrikából 8, Amerikából 18 és Ausztráliából 3 faj ismeretes.

984. MOCsÁRY SÁNDOR: *Két méhfaj kölcsönös viszonya egymáshoz*. Rovartani lapok I. k. 1. f. 1884. p. 20.

Konstatálja a BIRÓ L. megfigyelései alapján, hogy az *Ammobatus vinetus* Gerst. a *Tetralonia ruficornis* Fr. fajnak az élődie.

985. MOCsÁRY SÁNDOR: *Species generis Anthidium Fr. regionis palaearcticae*. Term.-rajzi füzetek. 8. köt. 1884. p. 241.

A függelékben feljegyzett fajokkal együtt 104-et sorol fel a synonymek pontos összeállításával mellett. A felsorolt fajok között újak: *Anthidium dalmaticum*, *Anth. excisum*, *Anth. paracolum*, *Anth. acuminatum*, *Anth. reticulatum*, *Anth. Andréi* *Anth. barbatum*.

986. MOCsÁRY SÁNDOR: *Jellemző adatok Erdély hártványöpnő rovarainak faunájához*. Term.-rajzi füzetek. 8. köt. 1884. p. 185.

Reá mutat, hogy Erdély faunájából korábban csupán 227 faj volt ismeretes. Gyűjtéseinek eredményei után a fajok számát 330-ra teszi. Mint jellemzőt, vagy érdekeseget 38 fajt nevez meg.

987. MOCsÁRY SÁNDOR: *Species novae vel minus cognitae generis Pepsis Fabr.* Term.-rajzi füzetek. IX. köt. 1885. p. 236.

Több érdekes *Pepsis*-fajnak latin és magyar leírása. A felsorolt és részletesen ismertetett 50 faj között több új is van, névszerint: *Pepsis Pan*, *P. hyalinipennis*, *P. Amyntas*, *P. basalis*, *P. Parthenope*, *P. pulchripennis*, *P. erythroptera*, *P. egyptia*, *P. insignis*, *P. jucunda*, *P. micans*, *P. albolimbata*, *P. Sciron*, *P. fulgidipennis*, *P. chlorotica*, *P. fulvicornis*, *P. Hecuba*, *P. amabilis*, *P. violaceipennis*, *P. crassicornis*, *P. Charon*, *P. violacea*, *P. pallidicornis*, *P. advena*, *P. hymenaea*, *P. nana*, *P. Sybilla*, *P. Frivaldszkyi*, *P. Diana*, *P. niphé*, *P. Pulszkyi*, *P. diversipennis*, *P. aurimacula*, *P. chlorana*, *P. Circe*, *P. cinctipennis*, *P. Sabina*, *P. Chiron*, *P. Andréi*, *P. Atlanta*, *P. Hecate* és *P. Nobe*.

988. MOCsÁRY SÁNDOR: *A füzekes-darászról*. Rovartani lapok. II. k. 1. f. 1885. p. 15., 1 ábra.

Az *Agénia punctum* VANDERB. nevű *Pompilida*-darászfaj fészkepítésének érdekes ismertetése. KOHL megfigyelései szerint e darázs a *Clubiona trivialis* KOCH és *Anyphaena accentuata* WALEK. pókfajokat szokta fészkebe hordani.

989. MOCsÁRY SÁNDOR: *Description du nid de l'Agénia punctum Vand.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. II. 1885. p. II.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek rövid kivonata.

990. MOCsÁRY SÁNDOR: *Jellemző adatok Erdély hártványöpnő rovarainak faunájához*. — Math. term.-tud. közl. XIX. köt. 7. szám. 1884. p. 385.

Az erdélyi *Hymenoptera*-kra vonatkozó irodalmi adatok ismertetése után előadja, hogy Erdélynek mely pontjain gyűjtött. Az irodalomban szerinte eddig 330 *Hymenoptera*-fajt jegyeztek fel. A gyűjtött fajok közül csak az érdekesebbeket enumerálja s ezeknek száma 106.

991. MOCsÁRY SÁNDOR: *Adatok Magyarország fűrhésszárászainak ismeretéhez*. I. *Ichneumon*

Wesm. Mathem. és term.-tud. közlemények. XX. köt. p. 53., 1 tábla.

A *fürkésző darázskok* általános rövid ismertetése, valamint a kizárólag csak lepkebábokból fejlődő *Ichneumoninák* alcsaládjának analitikus táblázata s az *Ichneumon* és *Amblyteles*-nemek csoportjainak átnézete után felsorolja az idevágó főbb kül- és belföldi irodalmi forrásokat. Rendszeres jegyzékét közli a hazánkban eddig észlelt *Ichneumonina*-fajoknak. Összesen 204 fajt jegyez fel 24 nemből. Pontosan adja a synonymákat, hazai termőhelyeket s az ismert gazdaállatokat. Tüzetesen leírja az *Ichneumon puerpera* Mocs., *Amblyteles Johansoni* Holmgr., *Amblyteles leithifer* Mocs. és *Amblyteles Kriechbaumeri* Mocs. fajokat. Leír azonban újakat is, melyek a következők: *Amblyteles Spilosomae*, *Amblyteles dirus*, *Amblyteles moestus*, *Phaeogenes sesiae*.

992. MOCsÁRY SÁNDOR: *A fürkészdarázskok életéből*. Természettudományi közlöny. XVII. k. 1885. 16., 9 ábrával.

Népszerű módon ismerteti a fürkészdarázskokat és különösen azt a tulajdonságokat vázolja, hogy a nőstények petéiket, hosszú tojócsőjük segítségével, más rovarok testébe, vagy azoknak petéibe rakják, és hogy aztán lárváik ezekből s ezeknek rovására táplálkozván, ezeket megemmisítik. A több fajnak rajzaiban bemutatott fürkészdarázskok eme tulajdonságuknál fogva igen fontos szerepet játszanak a természet háztartásában.

993. MOCsÁRY SÁNDOR: *Két érdekes fa-rontó darázs*. Rovartani lapok. II. k. 7. f. 1885. p. 147.

A *Sirex fantoma* Fr. fajnak ismertetése, melyet PISÓ K. Nagy-Bocskón, s a *Sirex augur* Kl. fajnak, melyet KOLÁZY J. Máramarosban fogott. Ezekkel hazánk faunájának *Sirex*-fajaiból ötöt ismerünk.

994. MOCsÁRY SÁNDOR: *Egy elcsufított áldozat*. Rovartani Lapok. II. k. 5. f. 1885. p. 106., 1 ábra.

Az *Ichneumonidák* életmódjának rövid ismertetése után előadja azt az esetet, a melyben a *Rogas circumscriptus* Nees (?) egy hernyót megtámadva, azt teljesen tönkre tette. E hernyóból 42 kis *Ichneumonida* bujt ki.

995. MOCsÁRY SÁNDOR: *A magyarországi fa-rontó darázskok*. Rovartani lapok. III. köt. 1 f. p. 9., 1 ábra; 2. f. p. 38.; 4. f. p. 67.; 5. f. p. 98., 6. f. p. 113.

A *Siricidae*-darázskok általános, különösen fejlődés viszonyainak ismertetése kapcsán leírja ezeknek kártételeit is. Ezután adja az alcsaládok átnézeti táblázatát és a nemek keretén belül a következő fajokat ismerteti: *Bryssus abietinus* Scop., *Xiphydria dromedarius* Fr., *Xiph. camelus* L., *Xiph. longicollis* Latr. Valamennyinél feljegyzti a földrajzi elterjedést s azt, hogy hazánkban ki és hol gyűjtötte. A *Siricinae* alcsalád nemeinek táblázatos átnézete után a *Sirex* és *Tremex*-fajok himjeinek és nőstényeinek meghatározó táblázatait állítja össze. Részletebben a következő fajokat ismerteti: *Sirex gigas* L., *Sir augur* Klug., *Sir Fantoma* Fr.,

Sir juvenis L., *Sir. noctilio* Fr., *Sir. spectrum* L., *Tremex fuscicornis* Fr., *Trem. magus* Fr., *Cephinae*-alcsaládból a következő fajokat ismerteti: *Cephus compressus* Fr., *Ceph. Finichii* Mocs., *Ceph. linearis* Schlr., *Ceph. iddon* Ross., *C. patipes* Kl., *C. analis* Kl., *C. variabilis* n. sp., *C. vagabundus* n. sp., *C. similis* n. sp., *C. nigrinus* Koms., *C. Mocsaryi* Kirb., *C. niger* Harr., *C. arundinis* Gir., *C. pumilus* And. s ezeknél is összeállítja a meghatározó táblázatokat.

996. MOCsÁRY SÁNDOR: *Les Siricides de la Hongrie*. Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Revue des Rovartani lapok. Tom. III. 1886. p. III.

Tartalmát lásd a megelőző tételben.

997. MOCsÁRY SÁNDOR: *Studia synonymica*. Term.-rajzi füzetek. XI. köt. 1887. p. 12.

Összesen 100 *Hymenoptera*-fajnak adja a synonymjeit.

998. MOCsÁRY SÁNDOR: *Species tres novae generis Anthidium* Fabr. Term.-rajzi füzetek. XI. köt. 1887. p. 28.

Az *Anthidium uncatum*, *Anth. Radoszkowskyi* és *Anth. Wiusteni* új fajoknak latin leírása.

999. MOCsÁRY SÁNDOR: *Hymenoptera nova Europaea et exotica*. Európai és másföldi új hártyaröptek. — Term.-tud. értek. XIII. köt. 11. szám. 1884.

Összesen 32 nembe tartozó 84 új *Hymenoptera*-faj latin-magyar leírása. A leírt fajok között magyarországiak is vannak, melyek a következők: *Abia hungarica*, *Tenthredo Semseyi*, *Astata rufipes*, *Ammophila hungarica*, *Bembex pannonica*, *Oxybelus aurantiacus*, *Odynerus jucundus*, *Odynerus terricola*, *Tetralonia glaucopsis*, *Cilissa dimidiata* var. *hungarica*, *Noimada bispinosa*.

1000. MOCsÁRY SÁNDOR: *Monographia Chrysididarum orbis terrarum universi*. Tab. I. II. 1889. Nagy 4-rét.

Kivonata: Math. term.-tud. Értesítő. VII. k. 6—7 f. p. 178.

Az irodalom általános ismertetése után áttér a *Chrysis*-félék biológiai viszonyainak és földrajzi elterjedésének tárgyalására. Összeállítja a fajoknak meghatározó táblázatait, a synonymeket. Mindenik fajnak latin leírását nyújtja. Az ismertetett fajok száma 733, melyek közül 178 új, de van ezeken kívül 19 új variálás. Megváltoztatta 24 fajnak a nevét.

1001. MOCsÁRY SÁNDOR: *Catalogus Chrysididarum Europae et confinium*. Math. naturw. Berichte aus Ungarn. VII. Bd. 1889.

A megelőző tételben ismertetett munka rövid kivonata. Lásd az 1000. tételszámot is.

1002. MOCsÁRY SÁNDOR: *Additamentum primum ad Monographiam Chrysididarum orbis Terrarum universi*. Természettudományi füzetek. 13. Bd. 1890. p. 45.

Felállítja az *Adelphinae* új alcsaládot, melynek keretén belül leírja az *Adelpho Mexicanum* új génuszt és fajt. Leír továbbá *Cleptes femoralis*, *Ellampus obesus*, *Ellampus spinipes*, *Ellampus montanus*, *Ellampus Schultesi*, *Ellampus*

marginellus, *Holopyga sulcata*, *Holop. Caspica*, *Chrysis Naila*, *Chrysis. cyanophris*, *Chrysis. chalcites*, *Chrysis. triangulifera*, *Chrysis. confluentis*, *Chrysis. scutellata*, *Chrysis. maculata*, *Chrysis. plagiata*, *Chrysis. striata*, *Chrysis. oxygona*, *Chrysis. Croesus*, *Chrysis. porphyrophana*, *Chrysis. Peringuezi* név alatt új fajokat, néhány új varietást és pár hiányosan ismert fajt.

1003. NAGY ZSIGMOND: *A méhek színváltozása.* A magyar méh. XIII. évf. 1889. p. 40.

Leírja, hogy a méhek mily színváltozatokban találhatók s az egyes változatok közül, melyek a gyakoribbak.

1004. ORAVICZ GYÖRGY: *Küldenek-e ki a méhek kvártélymestereket?* Méhészeti lapok. 5. évf. 1884. p. 59.

Néhány oly eset ismertetése, a mikor a kiköltözendő raj szálláskereső dolgozókat küldött ki, a melyek aztán döngöseslő hanggal hívogatták társaikat.

1005. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *A rózsa-gubacs fejlődéséről.* Természettud. Füzetek. 5. köt. 2—4. füz. 1882. p. 198. tábla I.

A gubacsok természetére vonatkozó irodalmi adatok és nézetek részletes ismertetése után áttér a rózsa-gubacs fejlődésének saját vizsgálatai alapján való tárgyalására. Leírja a *Rhodites rosae* peterkását, a peték elhelyezését.

1006. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Ueber die Bildung des Bedeguars.* Revue des Inhaltes der Természettud. Füzetek. 5. B. 1882. p. 277.

Az előző dolgozatnak német fordítása. Lásd a megelőző számot.

1007. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Gubacsok a magyar tölgyön.* Erdészeti lapok. XXIV. p. 301.

A *Quercus confertán* észlelt gubacs-darázsok felsorolása után leírja azt a kettős gubacsot, melyet ezen tölgyfajon a *Cynips caput Medusae* és *Andricus Mayri* gubacs-darázsok idéztek elő.

1008. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Adalékok a gubacs-darázsok faunájához a magyar birodalomban, különösen Budapest környékén.* Math. természettud. Értesítő. I. köt. 1882—83. 6—7. füz. p. 257.

Az irodalomban addig feljegyzett *Gubacs-darázsok* felemlítése után ennumerálja a tőle gyűjtötteket. Az ennumerációban 11 nemből 51 fajjal találkozunk a termőhelyek és termő-növények kíséretében.

1009. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Beiträge zur Cynipiden-fauna Ungarns, besonders der Umgebung von Budapest.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. I. Bd. 1882—83. p. 214.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével. Lásd az 1008 sz. alatt.

1010. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Adatok a gubacs-darázsok faunájához hazánkban.* Természettud. Füzetek. 6. köt. 1883. p. 152.

A hazai gubacs-darázs-fajokra vonatkozó irodalmi adatok ismertetése után felsorolja a megfigyelt fajokat, melyek 9 nembe és 68 fajhoz tartoznak. A termőhelyek feljegyzése mellett egyes biológiai megfigyeléseket is közöl.

1011. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Beiträge zur Cynipiden-fauna Ungarns.* Revue des Inhaltes der Természettud. Füzetek. 6. köt. 1883. p. 197.

Az előző dolgozatnak német fordítása. Lásd a megelőző számot.

1012. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Cynips superfetationis.* GIRAUD. *Adalék a gubacs-darázsok ismeretéhez.* Math. természettud. Értesítő. II. köt. 1883. 2—3 füz. p. 90. 1. tábla.

Azon alkalomból, hogy szerzőnek sikerült 1882 év nyarán a *Cynips superfetationis* gubacsait megtalálni s a darázst felnevelni, adja az alig ismert gubacs rajzait és az egészen ismeretlen gubacs-darázs leírását. A gubacsokat Budapesten *Quercus pedunculatáról* és *Quercus pubescens-ről* gyűjtötte, míg VÁNGEL J. Peszteren szintén *Quercus pedunculatán* találta. A Gubacs-darázs az *Andricus* nemnek egyik faja, *Andricus superfetationis*.

1013. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Cynips superfetationis Gir. Ein Beitrag zur Kenntniss der Cynipiden.* Math. naturw. Berichte aus Ungarn. 2. Bd. 1883—1884. p. 172.

Az előbbi tételben említett dolgozatnak német ismertetése.

1014. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Adalékok hazánk gubacs-darázs faunájának ismeretéhez.* Rovartani lapok. I. köt. 11. füz. 1884. p. 223.

Feljegyez 5 oly *Cynips*-félért, a melyek hazánkból még eddig nem voltak ismeretesei. Ezután a már korábban ismert fajoknak újabb termőhelyeit sorolja fel. Érdekes az, hogy MAYR G. dr. figyelmeztetése folytán a *Cynips calicis* és *C. caput medusae* fajok teljes önállóságát megállapítja.

1015. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Notes pour servir l'étude des Cynipides de la Hongrie.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. p. XXVIII.

A megelőző tételben ismertetett közleménynek francia kivonata.

1016. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *A gubacs-darázsokról.* Rovartani lapok. I. köt. 4. füz. 1884. p. 70. 1 ábra.

A gubacs-darázsok természetrajzának általános ismertetése után felemlíti, hogy eddig 141 faj ismeretes s ebből 113 különböző *Quercus*-fajokon, míg 28 más növényeken él. Érdekes, hogy a *Quercus*-fajok közül a *Quercus ilex* és *cocciferán* 7 faj, a többi 106 faj pedig a mi tölgyeinken él s itt felsorolja, hogy melyik hazai tölgyön hány faj tartózkodik. Kimutatja azt is, hogy a fának különböző részein miként oszlanak meg a gubacs-darázsok fajszaám tekintetében. Összeállítja azoknak a növényeknek a neveit, a melyekről gubacs-darázsok ismeretesei. Szerinte hazánkban 12 nemből 97 faj fordul elő.

1017. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Sur les Cynipides.* Supplément contenant la revue des articles publiés dans les Rovartani lapok. Tom. I. 1884. p. IX.

Tartalma azonos az előbb ismertetett közleményével.

1018. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Hoggy épít a lopó darázs?* Rovartani lapok. I. köt. 2. füz. 1884. p. 41. 1 ábra.

Saját megfigyelései alapján részletesen ismerteti a *Pelopoens destillatorius* építkezésmódját. Érdekes az, hogy csak déli 10 óráig épített, azontúl egyszer sem.

1019. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *A magyar tölgy gubacsai.* Rovartani lapok. II. köt. 5. füz. 1885. p. 107.

Felemlíttése annak, hogy a *Quercus conferta* Kit. tölgyről 1884 évben még csak háromféle gubacsot ismertek. E helyen leírását találjuk az *Andricus Mayri* WACHTL. gubacsnak, a melyet DIETZ S. hozott Sistarovecz vidékéről. E gubacs faj eddig csak a *Qu. pedunculata* Erh. tölgyről volt ismeretes.

1020. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Meddig élnek a hangyák?* Természettud. közl. XIX. köt. 1887. p. 182.

LUBBOCK azon megfigyeléseinek rövid ismertetése, a melyek a hangyák életidejének mérésekoraságára vonatkoznak. Ezen adatok szerint a *Lasius niger* és *Formica fusca* 7 sőt ez utóbbitól 2 nőstény 12 évig élt.

1021. PÁLFI LAJOS: *A méhek téli zúgása.* Méhészeti lapok. 5. évf. 1884. p. 25.

A méhek téli zúgása mindig a nyugtalanságtól ered és ennek háromféle oka lehet; 1. ha a méhek a téli hideg ellen nincsenek kellően berendezve; 2. ha eleségük fogytán van és 3. ha vízhiányban szenvednek. A közleményből megtudjuk, hogy e bajokon miként segíthetünk.

1022. PÁTER BÉLA: *A méh viszonya a méh nélküli virágokhoz.* Méhészeti lapok. V. évf. 1884. p. 184.

Megemlékezvén arról a szerepről, a melyet a rovarok a virágok termékenyítésében játszanak, különösen azokról a növényekről értekezik, a melyek a rovarok látogatására szorulnak ugyan, de mézes nedvet nem, hanem csak virágport nyújtanak. LUBBOCK és MÜLLER vizsgálatai szerint a méh legjobban szereti a kék színt, legkevésbé a sárgát, a két szélsőség között aztán a következőket fokozatosan: kék, ibolya, vörös, fehér, sárga.

1023. PISO KORNÉL: *A gyelmek és fűrészszekről.* Erdészeti lapok. 20. köt. 1881. p. 807.

Az *Ichneumonidákra* és *Tachinédákra* vonatkozó megfigyeléseinek ismertetése. Elmondja, hogy ezen állatkák mily hasznosak tesznek a hernyók pusztításával és, hogy miben áll a pusztítás módja.

1024. PISO KORNÉL: *A gyelmek, fűrészszek és hernyókról.* Erdészeti lapok. 23. évf. 1883. p. 502.

Megfigyelései alapján leírja, hogy a *Tachinédák* és *Ichneumonidák* mily módon és mily hernyókba rakják le tojásaikat. A hernyók fonálbocsátásának két okát adja. Egyik a vándorlás, másik az önvédelem, nem tekintve termé-

szetesen azt az esetet, mikor a hernyó bábuzás céljából ereszkedik a földre.

1025. RESLI ISTVÁN: *Rendellenes eset a királyné peterakása köréből.* Méhészeti lapok. 4. évf. 1883. p. 28.

Oly eset feljegyzése, a mikor az anyaméh 8—10 petét is rakott egy sejtbe.

1026. SAJÓ KÁROLY: *Még egyszer a kártékony műrészméhekről.* Rovartani lapok. I. köt. 11. füz. 1884. p. 232.

A korábban kártékonynak jelzett *Megachile* faj újabb meghatározás alapján *Megachile lagopoda* L.-fajnak bizonyult.

1027. SAJÓ KÁROLY: *Kártékony műrészméhek.* Rovartani lapok. I. köt. 10. füz. 1884. p. 210.

Leírja azt a pusztítást, a melyet egy *Megachile*-faj a *Quercus palustris* és *coccinea*, valamint a *Caraya alba* leveleiben tett 1883. év május havában.

1028. SCHILBERSZKY KÁROLY: *Diaetrophus Rubi* HART. Rovartani lapok. III. köt. 3. füz. 1886. p. 61.

Feljegyzí, hogy a Pilishegyen és P.-szántón a *Rubus corylifolius*-nak indáján többször találta a *Diaetrophus Rubi* gubacsait.

1029. SÖTÉR KÁLMÁN: *A méhek repülésének sebessége és terjedelme.* Méhészeti lapok. 9. évf. 1888. p. 28.

A méhek repülésének sebességére és terjedelmére vonatkozó irodalmi adatok néhányának feljegyzése után elmondja, hogy mérései szerint a méhek másodpercenként 5—6 méter sebességgel szoktak kirepülni, berepülni pedig 9—10 méter sebességgel. Ugyanily sebességgel reptülnek a herék is, míg az anyaméh 1—2 méterrel nagyobb sebességgel. A repülés terjedelme szerinte igen változó lehet és külső körülményektől függ; a munkakör lehet ugyanis 28, 26—50, 24 □ kilométer, de lehet 100 □ kilométer is.

1030. SÖTÉR KÁLMÁN: *A méhek ingerlékenysége.* Méhészeti lapok. 9. évf. 1888. p. 6.

Érdekesen ismerteti mindazon eseteket, a melyekben a méhek ingerlékenyebbek, mint rendesen. A vadon tenyésző méhek ingerlékenyebbek a lakások közelében tartózkodóknál, az idősebbek, a fiatalabbaknál, az üres gyomrúak a tele gyomrúaknál, az otthon levők a mezőn dolgozóknál, bő mézelés idején, mint szűk mézeléskor.

1031. SÖTÉR KÁLMÁN: *A méhek mérge.* Természettudományi közlöny. XXII. köt. 251. füz. p. 374.

A méhek mérgeének ismertetése. Megtudjuk e közleményből, hogy milyen hatása van a méhek mérgeének a különböző állatokra.

1032. SUSICH LÁSZLÓ: *Egy trónon két királyné.* Méhészeti lapok. 4. évf. 1888. p. 109.

Elmondja azon tapasztalatait, a melyeket két anyás méhállam életére vonatkozólag tett. Szerinte az öreg anyaméh maga gondoskodik utódjáról. Az öreg anyaméhet, miután ki-

rülés miatt életképtelen petéket rakhat csupán, ki kell ölni.

1033. SZANISZLÓ ALBERT: *Rovarok és virágok.* Orv. természettudományi értesítő. 1881 évf. I. köt. Népszerű szak. p. 77.

Népszerű modernban röviden ismerteti azt a viszonyt, a mely számos növény és rovar között van az elsőnek megtermékenyítése céljából. Fejtegeti, hogy a különböző virágoknak miért van szükségük a rovaroktól való termékenyítésre és hogy bizonyos rovarok mily módon, melyik szervükkel eszközlik a termékenyítést. Egy táblázatban összeállít néhány fészkes- és ernyős virágot az őket látogató rovarokkal. Rendre véve a különböző rovarrendeket kimutatni igyekszik, hogy azok közül melyeknek fajai játszanak lényegesebb szerepet a virágok termékenyítésénél.

1034. TANOS PÁL: *A fekete munkások.* Méhészeti lapok. 1881. évf. p. 124.

Az irodalomnak a fekete méhekre vonatkozó adatai ismertetése kapcsán előadja, BERLEPSCH azon nézetét, a mely szerint a méhek félelemből előállott izzadás után feketednek meg. E nézethez csatlakozik a szerző is saját tapasztalatai után.

1035. TANOS PÁL: *Egy trónon két királyné.* Méhészeti lapok. 1882. évf. p. 162.

Oly esetnek ismertetése, a melyben két anyaméhét talált ugyan egy államban. Az egyik szárnys, a másik szárnyatlan volt.

1036. TANOS PÁL: *Küldenek-e ki a méhek «kvártély mestereket?»* Méhészeti lapok. 4. évf. 1883. p. 30.

Feljegyzi azt az esetet, a mikor egy raj részére előre kiküldött dolgozók tanyát kerestek. E tanya egy lakóháznak befalazott vakablaküregében volt, melyből aztán a telep még rajt is bocsátott.

1037. VALLÓ JÁNOS: *A méh gyomrának szája.* A magyar méh. IX. évf. 1885. p. 132.

SCHÖNFELD nyomán ismerteti a dolgozó méh gyomrát és annak működését.

1038. VALLÓ JÁNOS: *A méh érzékeiről.* A magyar méh. VI. évf. 1882. p. 34.

A méhek külszéki szerveinek rövid népszerű ismertetése.

Ezeket kívül ide vonatkozólag lásd még hazai búvárainknak következő tételszámok alatt ismertetett dolgozatait: 69., 70., 213., 338., 340., 341., 342., 343., 344., 345., 346., 354., 355., 359., 364., 365., 370., 372., 376., 380., 381., 382. Hazai szerzőknek külföldön megjelent és külföldi szerzőknek hazánkra vonatkozó adatokat tartalmazó dolgozatai közül a következő tételszámok alattiak tartalmaznak ide vonatkozó adatokat: 1545., 1546., 1547., 1548., 1549., 1550., 1551., 1552., 1553., 1554., 1787., 1788., 1789., 1790., 1791., 1792., 1793., 1794., 1795., 1796., 1797., 1798., 1799., 1800., 1801., 1802 s innen egészen az 1823-dik tételszámig.

MOLLUSCOIDEA.

1039. DADAY JENŐ: *Két érdekes állatfaj Arad város faunájából.* Orv. természettud. Értesítő. 1882. évf. IV. köt. 3. füz. p. 297.

Az *Acyonella fungosa* aradi termőhelyének feljegyzése az ide vonatkozó hazai irodalmi adatok kapcsán.

1040. MÁRTONFI LAJOS: *A szamosujvári sétatéri tó faunájáról.* Orv. természettud. Értesítő. 1884. évf. VI. köt. 1. füz. természettud. szak. pag. 80.

Az *Acyonella fungosa* tömeges megjelenéséről ad hírt a szamosujvári sétatéri tóban.

LÁGYTESTŰEK. MOLLUSCA.

1041. BRANCSIK KÁROLY: *Reise an der Küste Dalmatiens im Jahre. 1885.* Évkönyv, melyet a trencsénmegyei természettud. egyt. megbiz. szerk. RAPPENBERGER V. Nyolczadik évf. 1885. pag. 45.

Az 1885-dik évben Dalmácia partjain tett utazás folyamán megfigyelt állatfajok s különösen *Molluskák* neveit sorolja fel.

1042. BRANCSIK KÁROLY: *Zoologisch-botanische Wanderungen.* Kilenczedik évf. 1886. Évkönyv, melyet a trencsénmegyei term.-tud. egyt. megbiz. szerk. PETROGALLI A. p. 87.

Az «Oroszlánkövön» tett kirándulás alkalmával megfigyelt állatfajok és különösen *Molluskák* felsorolása.

1043. BRANCSIK KÁROLY: *A Helix gusriaca Mhlfd. csigafaj Trencsén vármegyében.* Évkönyv, melyet a trencsénmegyei természettud. egyt. megbiz. szerk. PETROGALLI A. Kilenczedik évf. 1886. p. 53.

A *Helix austriaca* csigafajnak Trencsén vármegyében ismeretes formáit tárgyalja. Legnagyobbak a 24 mm. s a legkisebbek a 18 mm. átmérőjűek. Számos példányon magassági méréseket is végzett. Kimutatja az 5 sávnak változandóságát.

1044. BRANCSIK KÁROLY: *Pupa Brancsikii Cless. keine Species.* Évkönyv, melyet a trencsénmegyei természettud. egyt. megbiz. szerk. PETROGALLI A. Tizedik évf. 1887. p. 81.

A *Pupa dolium* ismertetése kapcsán felsorolja a megfigyelt variétásokat s a következő megkülönböztetéseket teszi: var. *Titan* Br., f. *obesa*, f. *cylindrica*, f. *curta*, var. *minima* Br., f. *obesa*, f. *cylindrica*, f. *curta*, var. *Kimakoviczi* Br., f. *elongata*, f. *curta*, s kimutatja, hogy a *Pupa Brancsikii* Cless. nem faj, hanem csak varietas.

1045. BRANCSIK KÁROLY: *Die Formen der Clausilia dubia* Drp. im Trencsiner Comitete und deren Verbreitung. Évkönyv, melyet a trencsénmegyei term.-tud. egyll. megbiz. szerk. PETROGALLI A. Tizedik évf. 1887. p. 45.

A *Clausilia dubia* Drp. fajnak Trencsén vármegyében a következő variétásai élnek: var. *Trencsiniensis* Br., var. *Manina* Br., var. *Carpathica* Br., forma *minor* Br., forma *minima* Br. mut. *albina* Br., for. *gracillima* Br., f. *costata* Br. var. *pauperata* Br. Mindezeknek meg van latin diagnosisok és termőhelyük is.

1046. BRANCSIK KÁROLY: *A ledniczi vár-rpm.* A trencsén vármegyei term.-tud. egylet. Évkönyve. 1888—89. XI—XII. évf. p. 1. fametszetekkel.

A ledniczei várrom történelmi és helyrajzi ismertetése kapcsán 18 megfigyelt csigaféle-fajt jegyez fel.

1047. BRANCSIK KÁROLY: *A Vág víz-hordományában talált csigák.* Im *Waaggeniste vorgefundene Schnecken.* A trencsén vármegyei természettudom. egylet Évkönyve XI—XII. évf. (1888—89). 1890. p. 153.

A Vág víz-hordományából összesen 34 csigafélenek házáat gyűjtötte.

1048. BRANCSIK KÁROLY: *Sammelausflug nach Bosnien im Jahre 1888.* A trencsénvármegyei természettud. egylet Évkönyve XI—XII. évfolyam (1888—89) 90. pag. 36. fametszetekkel.

Kapcsolatban a Boszniában tett gyűjtő kirándulásainak leírásával, számos megfigyelt állatfajnak nevét jegyzi fel. A *Molluskák* közül feljegyez mintegy 94 fajt, a *Colcopterák* közül 25 fajt.

1049. BRANCSIK KÁROLY: *Acclimations-Versuche südlicher Schneckenarten.* A trencsénvármegyei természettudományi egylet Évkönyve XI—XII. évf. (1888—89) 1890. p. 147.

Ismerteti azon kísérleti eredményeket, a melyeket a Dalmáciából hozott *Helix vermiculata* MÜLL. és *severnula* RM. fajokkal tett. Az első faj valószínűleg elpusztult, míg az utóbbi életben maradt.

1050. BRANCSIK KÁROLY: *Consignatio systematica specierum in itinere bosnensi anno 1888 per me collectarum. novaeque data ad faunam molluscorum Bosniae ac Hercegovinae.* A trencsénvármegyei természettud. egylet Évkönyve XI—XII. évf. (1888—89). 1890. p. 68. 1 tábla.

A Boszniában és Hercegovinában gyűjtött *Molluskák*nak enumerációja. Összesen 84 fajt jegyez fel, melyek között 3 új van. Ezenkívül számos új variétást is ismertet.

1051. BRANCSIK KÁROLY: *Trencsén vármegyé-*

ben található Molluskák rendszeres összeállítása. Math. természettud. közlemények. XXIV. köt. 1. szám. 1890. 1 tábla.

A jegyzék Trencsén vármegyéből 107 fajt, 38 fajváltozatot és 20 alaki eltérést tartalmaz. Ezek között van 4 új faj, 11 új fajváltozat és 7 új alaki eltérés. Minden fajnál a termőhelyre és biológiai viszonyokra vonatkozó feljegyzést is találunk.

1052. HAZAY GYULA: *Az északi Kárpátok és vidékének Molluska-faunája. Különös tekintettel a Magas-Tátra tenyészetére.* Math. term.-tud. közl. XIX. köt. 6. szám. 1884. pag. 315.

Az átkutatott területek rövid ismertetését, a melyben a jellemzőbb fajok nevei is megvannak, a hazánk e részére vonatkozó irodalmi adatok történelmi átpillantása követi. A rendszeres névjegyzékben 137 fajt találunk, továbbá 40 variétást, melyek között 16-ot többnyire fajnak vesznek s végül 15 oly szín- és alakeltérés, a melyet többnyire válfajnak tekintenek s így összesen 192 fajt és variétást. Ezek között 180 csiga- és 12 kagylófaj. A csigák között 144 szárazföldi, 36 vízi. Az előbbieket között van 128 héjfalbíró, 15 meztelen. A vizek között van 20 Pulmonata és 16 Prosobranchia. Havasi faj van 18; síkságot és dombvidéket lakó 48. A tenyészésre legalkalmasabb a mésztalaj. Végül megtaláljuk azon fajok névjegyzékét, a melyek hazánkban közönségesek, a melyek jellemzők, és a melyek annak saját fajai. A fajok között 53 Európa keleti faunájához tartozik.

1053. JANOVSKY LAJOS: *A szállói völgy.* Évkönyv, melyet a trencsénmegyei term.-tud. egyt. megbiz. szerk. PETROGALLI A. Tizedik évf. 1887. p. 56.

A völgy leírása mellett néhány állatfajnak s különösen *Molluskák*nak a nevével is találkozunk.

1054. KIMALKOVICZ MIHÁLY: *Beitrag zur Mollusken-Fauna Siebenbürgens.* Verhandl. u. Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt. XXXIII. Jahrg. 1883. p. 11.

Összesen 117 fajt és nagyszámú variétást sorol fel, összeállítja a rájuk vonatkozó irodalmi-, synonymikai jegyzéket s a termőhelyek sorozatát.

1055. KIMALKOVICZ MIHÁLY: *Beitrag zur Mollusken-Fauna Siebenbürgens.* Verhandl. u. Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt. XXXIV. Jahrg. 1884. p. 57.

A megelőző évi tanulmányainak folytatása s ebben 48 fajt s néhány variétást sorol fel, egy függelékben pedig 26 fajról közöl észrevételeket.

1056. NAGY LÁSZLÓ: *A szárazföldi csigákról.* Term.-tud. közl. XV. köt. 1883. p. 178.

A «Kosmos» VI-ik évf. 7-ik füzetében megjelent czikk nyomán ismerteti JORDAN-nak azon megfigyeléseit, a melyek a szárazföldi csigák és a talajviszonyok közötti kapcsolatra vonatkoznak.

1057. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Az éhető kagylók mérgező hatása.* Term.-tud. közl. XVIII. köt. 1886. p. 433.

Gyakori eset, hogy a megfőzött *Mytilus*okat evett egyén rosszúl lesz, sőt meg is hal. Ennek oka, mint azt JALKOWSKI és BRIEGER vizsgálatai kimutatták, abban van, hogy a *Mytilus* teste ptomain-féle mérget tartalmaz majd kisebb, majd nagyobb mennyiségben, különösen, ha tisztátalan helyen él.

1058. ROZMANITS TIMÓT: *A gymnasiumunknak adományozott Kiszfaludi Madarász Füle féle kagyló- és csigagyűjtemény ismertetése.* Nagy-károlyi r. kath. főgymn. értesítője 1888—89. évre.

1059. TELLYESNICKY KÁLMÁN: *A növények és a csigák.* Term.-tud. közl. 21. köt. p. 392.

A «Humboldt» nyomán ismerteti STAHL E. azon kutatásainak eredményeit, a melyeket a csigák élelmi szerére vonatkozólag végzett. Ebből megtudjuk, hogy milyen növényeket nem esznek meg a különböző csiga-fajok.

1060. TELLYESNICKY KÁLMÁN: *Az édesvízi*

kagylók fejlődéséről. Pótfüz. a Term.-tud. közl. 21. kötetéhez. 1889. 3. füz. p. 137.

A «Humboldt» 1889. évi 5. száma után közli BRAUN és SCHIERHOLZ azon vizsgálati eredményeit, a melyek szerint az *Anodonta*-fajok és más kagylók embriói az anyához hasonlóvá fejlődésig halakon élőködnek.

Ide vonatkozólag lásd még hazai búváraink következő tételszámok alatti dolgozatait: 166., 167., 233., 234., 235., 342., 343., 344., 345., 346., 371. Hazai búvároknak külföldi folyóiratokban megjelent, és külföldi búvároknak hazánkra vonatkozó adatokat tartalmazó dolgozatai közül a következő tételszámok alattiak tartalmazzak idevonatkozó adatokat: 1382., 1383., 1384., 1385., 1386., 1387., 1388., 1389., 1390., 1391., 1392., 1393., 1394., 1555., 1556., 1557., 1558., 1824., 1825.

GERINCZESEK. VERTEBRATA.

a) Halak. Pisces.

1061. BÁNFFY ÁDÁM dr.: *A Macropodus viridiauratus* Lacép. Orv. term.-tud. Értesítő. 1883. évf. V. k. 3. füz. Term. szak. p. 192.

A *Macropodus viridiauratus* halnak az ivarzás alatt való magaviselését, nemkülönben másodlagos ivarjellemait ismerteti. Ezenkívül leírja a fészek-rakás módját is. A petéket a him őrzi.

1062. CHYZER KORNÉL: *Adatok Zemplén-megye természetrajzi ismeretéhez. I. Zemplén-megye halai.* A magyarországi kárpátgyűjtemény IX. évf. 1882. p. 1.

A Zemplénmegye területén megfigyelt s a M. nemz. múzeum állattárának ajándékozott 26 nembe tartozó 39 halfajnak felsorolása. Az egyes fajoknál megtaláljuk azoknak termőhelyét és érdekes feljegyzéseket is olvashatunk felőlük. A közlemény német szövege a 12-ik oldalon kezdődik.

1063. CZIRBUSZ GÉZA: *Tiszai halfajok Szeged körül.* Term.-tud. füzetek. A délmagyarorsz. term. tud. társ. közlönye. VIII. k. 4. füz. 1884. p. 162.

Összesen 30 oly halfajt jegyez fel, melyek Szeged körül a Tiszában otthonosak. Német szövege a 213-ik oldalon.

1064. HERMAN OTTÓ: *Umbra canina* (Mars). Term. rajz. füzetek. 5. köt. 2—4. füz. 1882. p. 191. tábla. 4.

Az állat színes rajza mellé kiegészítő leírást s több érdekes észrevételt nyújt.

1065. HERMAN OTTÓ: *A magyar halászat könyve.* Budapest, 1887. 2. köt., ábrákkal és rajzlapokkal. Kiadja a Term.-tud. Társulat.

A bevezető részben azt a viszonyt eseteli, a mely az ember és a hal, a társadalom és a hal, valamint a magyar ember és a hal között van. Eseteli a halászat őskorát

a legrégibb időktől máig. Vázolja a magyar halászat multját, a különböző haláskészülékeket. Tárgyalásában kiterjeszkedik a magyar halász-szerszámok történeti ismertetésére is s ezt néprajzi tekintetből tárgyalja. A halászati szerszámokat külön csoportokban mutatja be. Ezzel kapcsolatban ismerteti a magyar halászcseleket a maga teljes egészében. A II-ik kötetben a halak természetrajzát mutatja be, melynek kapcsán elmondja, hogy a halaknak mik az ellenségei, milyenek a szervezeti viszonyaik, milyen szerepet játszanak a természet háztartásában, milyen a földrajzi elterjedésük az édesvizekben. Összeállítja a magyar vizek halainak rendszeres lajstromát. Jellemzi a különböző halcsoportokat és leír 70 halfajt. Befejezésül összeállítja a nagybecsű mesterszótúrt.

1066. HERMAN OTTÓ: *Angolna a Balatonban és a velencei tóban.* Term.-tud. Közöny. XXII. k. 1890. 255. füz. p. 603.

Hazánkból, még pedig a Dunából még eddig csupán HECKEL és PETÉNYI említi az angolnát. HERMAN O. újabban megtalálta a Balatonban és a Velencei tóban, a hová a Dunából a Sió csatornán mehetett fel.

1067. KÁROLYI JÁNOS: *Umbra canina* (Marsili), póczhal, bubály, (Rübahal). Term. rajz. füzetek. 5. köt. 2—4. füz. 1882. p. 188.

Az *Umbra canina* természetrajzi leírása után az irdalmi adatok történelmi ismertetése következik. A hazai példányokat CHYZER K. dr. gyűjtötte 1881. év elején a Bodroghözben. Hazánkban több helyről ismeretes.

1068. KÁROLYI JÁNOS: *Prodromus piscium Asiae orientalis a Domine Joanne Xantus annis 1868—70 collectorum.* Term.-rajzi füzetek. 5. köt. 2—4. füz. 1882. p. 147.

A termőhelyeknek s az ott gyűjtött fajok számának feljegyzése után a fajok neveinek

jegyzékét adja, melyben 625 halfaj nevével találkozunk.

1069. KRIESCH JÁNOS: *A tengeri fészkek építő hal.* Term.-tud. közl. XVII. k. 1885. p. 505.

MÖBIUS adatai nyomán ismerteti a *Spinachia vulgaris* nevű tengeri halacska fészkek-építésének módját. A fészket összetartó fonalak a mucinhoz hasonló állományból állanak.

1070. PAP JÁNOS: *A szegedi Tisza nevezetesebb halai.* Természettud. füzetek. A délmagyarorsz. term.-tud. társ. közlönye. VI. k. 2. füz. 1882. p. 49.

A szegedi Tiszában élő halakat két csoportra osztja: állandó lakókra és jövevényekre. Jövevények gyanánt az *Acipenser luso*, *Acip. ruthenus*, *Acip. sturio*, *Acip. Güldenstädti*, *Acip. stellatus* és *Acip. glaber* fajokat jelöli meg s ezeket röviden ismerteti. Az állandó lakók közül a *Cyprinus carpio*, *Carassius vulgaris*, *Tinca vulgaris*, *Esox lucius*, *Silurus glanis*, *Lucioperca sandra*, *Barbus fluviatilis*, *Lota vulgaris*, *Abramis brama*, *Leuciscus rutilus*, *Leuc. virgo*, *Alburnus lucidus*, *Aspro vulgaris*, *Cobitis barbatula*, *Cob. fossilis* és *Perca fluviatilis* fajokat ismereti, s a legtöbbről különböző, érdekes megjegyzést is csatol. Német kivonatban is. p. 88.

1071. PARÁDI KÁLMÁN: *A Rhodeus amarus Bl. másodlagos ivarjellemeiről.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1882. évf. IV. köt. 3. füz. p. 287.

A *Rhodeus amarus*-nak hazai elnevezésére és elterjedésére vonatkozó adatok előrebocsátása után ismerteti azokat a színváltozásokat, a melyeket Kolozsvárt fogott példányokon figyelt meg az ivarzás idején. A hím provizórikus színe s a nőstény hosszu, szintén provizórikus tojócsöve igen hosszú időn át fejlődik ki.

1072. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Az angolna szírvessége.* Term.-tudom. Közl. XIX. köt. 1887. p. 418.

A «Nature» nyomán közli azokat az adatokat, a melyekből kitűnik, hogy a South Kensingtoni aquariumnak 10 angolnája 18 napig élt élelem és víz nélkül.

1073. SEBIŠANOVIĆ GJ.: *Prilog za nomenklaturu naših riba.* Glasnik hrvatskoga naravoslovnoga društva. Tom. IV. 1889. p. 186.

Több halfajnak a nevét mutatja be különböző nyelveken. Érdekes összehasonlítást tesz a magyar és a szláv halnevek között.

Ide vonatkozólag lásd még a következő tételszámok alatti dolgozatokat is: 218., 294., 319., 320., 321., 322., 323., 339., 345., 346., 348., 362., 371., 1558.

b) Kételtűek. Amphibia.

1074. ENTZ GÉZA: *Megjegyzés a keresztcs békának Erdélyben való állítólagos előfordulásáról.* Orv. term.-tud. Értesítő. XIV. évf. 1889. Term.-tud. szak. p. 80.

MÉHELY L.-nak azon állításával szemben, hogy a *Bufo calamita* Erdélyben előfordulna,

tagadással lép fel s kimutatja, hogy az a saját-sága a börmirigyeknek, a melynek alapján MÉHELY állítását igazoltnak véli, a többi *Bufo*-féléknél is meg van.

1075. LENDL ADOLF: *A béka nádszruhájáról.* Term.-tud. Közl. XVIII. köt. 1886. p. 28.

Ismerteti dr. GRF. HALLER B.-nak a «Zool. Anzeiger»-ben megjelent s a *Rana temporaria* hímének nádszruhájára vonatkozó vizsgálatait. Lásd az 1561. tételszámot.

1076. MÉHELY LAJOS: *Előfordul-e a keresztcs béka (Bufo calamita) Magyarországon?* Orv. term.-tud. Értesítő. XIV. évf. 1889. Term.-tud. szak. 1. füz. p. 77.

Felemlítve azokat a kételyeket, a melyek a *Bufo calamita* hazai előfordulására vonatkoznak, konstatálni igyekszik annak Rozsnyón való előjövételét.

1077. NAGY LÁSZLÓ: *A Proteus szemc.* Term.-tud. Közl. XV. köt. 1883. p. 353.

A «Kosmos» VI-ik évf. 7-ik fülete nyomán ismerteti DEFOSSES-nek a *Proteus* szemének szerkezetére vonatkozó vizsgálati eredményeit. A *Proteus* szeméből a fénytörő készülékek tűntek el s a felfogásra szolgáló szervek megmaradtak.

Ide vonatkozólag lásd még a következő tételszámok alatti dolgozatokat is: 199., 255., 271., 275., 279., 280., 326., 328., 345., 346., 362., 371., 376., 382., 1559., 1560., 1561., 1562., 1826.

c) Csúszómászók. Reptilia.

1078. ENTZ GÉZA: *Adatok Erdély herpetológiájához.* Orv. term.-tud. Értesítő. XIII. évf. 1888. Term. szak. 1. füz. p. 39. táb. 1.

Adatokat közöl az Erdélyből gyűjtött *Pelias berus*, *Lacerta vivipara*, *Lacerta muralis*, *Anguis fragilis* és *Rana temporaria* példányainak variálása felől.

1079. ENTZ GÉZA: *Beitrag zur Herpetologie Siebenbürgens.* Orv. term.-tud. Értesítő XIII. évf. 1888. Term. szak. Revue 1. füz. p. 124.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertett közleményével.

1080. ENTZ GÉZA: *Adatok Erdély csúszómászóihoz.* Term.-tud. Közl. XX. köt. 1888. p. 107.

Az erd. Múzeum-egylet orvos- term.-tud. szakosztályának 1887. évi decz. 16-án tartott ülésén beterveztett s az Orv. term.-tud. Értesítőben megjelent közleménynek kivonata. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

1081. FIRBÁS NÁNDOR: *A vipérák fogságban.* Term.-tud. Közl. XIX. köt. 1887. p. 384.

Bevezetésképpen ismerteti azon irodalmi adatokat, a melyek a *vipérák*-nak fogságban való táplálkozására vonatkoznak s aztán elmondja, hogy a budapesti műegyetem állattani intézetének terrariumában tartott *Pelias berusok* közül kettőt megfigyelt azon pillanatban, mikor oda betett egereket ölt meg és nyelt el.

1082. GÖNCZI LAJOS: *Két vipera-féle kígyó Sz.-Udvarhely környékén.* Orv. term.-tud. Értesítő. XIV. évfolyam 1889. Term. szak. 3. füz. p. 284.

Konstatálja a *Pelias berus*-nak Sz.-Udvarhelyen és fekete színvariétásának Oroszhegy falu határában való előfordulását.

1083. HARMATH GERGELY: *A kígyók mérgekészüléke.* A nagykanizsai r. kath. főgymn. értesítője 1885—86. évről.

A kígyók mérgező készülékének népszerű ismertetése. Foglalkozik a mérge-mirigy s a mérge-fogak szerkezetével.

1084. HERMAN OTTÓ: *Két alakoskodóm.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 353. ábrákkal.

A szerzőnél fogságban élt *Chelydra serpentina* tekenősbéka és *Vipera cerastes* mérges kígyó biológia viszonyainak ismertetése.

1085. HERMAN OTTÓ: *A száraz-vipera élete a fogságban.* Term.-tud. közl. XIX. köt. 1887. p. 418.

Mindazon biológiai jelenségeknek ismertetése, a melyeket szerző egy fogságban tartott száraz-viperán megfigyelt. E közleményből a táplálkozás, magaviselet, vedlés folyamatának lefolyása mellett azt is megtudjuk, hogy a kígyó 323 napon át koplalt a nélkül, hogy megfogyott volna.

1086. KARDOS ÁRPÁD: *A zöldgyíkok és budapesti fajváltozatai.* Term.-rajzi füzetek. IX. köt. 1885. p. 89.

A zöldgyíkok budapesti tartózkodási helyeinek felelőltése mellett néhány biológiai megfigyelést és három fajváltozatnak leírását közli. A fajváltozatok a következők: *sápadt zöldgyík*, (*Lac. chloronotus* Raf.); *kétszínű zöldgyík*, (*Lac. bilineata* Daud.) és *márcányszínezett zöldgyík* (*Lac. viridis* var. *g.* SCHREIB.).

1087. KARDOS ÁRPÁD: *Die grüne Fidechse.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. IX. köt. 1885. p. 149.

Az előző dolgozatnak német fordítása. Lásd a megelőző tételt.

1088. LENDL ADOLF: *A Zamenis viridiflavus nevű kígyó párzásáról.* Term.-rajzi füzetek. IX. köt. 1888. p. 59.

Ismerteti a *Zamenis viridiflavus* párzási actusát, a melyet a budapesti múzeum terra-riumában tartott példányokon figyelt meg.

1089. LENDL ADOLF: *Ueber die Begattung von Zamenis viridiflavus.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. XI. Bd. 1888. p. 87.

Az előző dolgozatnak német fordítása. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

1090. PASZLAVSZKY JÓZSEF: *A kígyó-mérgeről.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 70.

DE LACERDA azon kísérleteinek ismertetése, a melyek a kígyó-mérge ellenmérégének feltalálására irányultak. E bűvár a felmángánsavas kálit találta ellenmérgeknek.

1091. PASZLAVSZKY JÓZSEF: *Magevő gyík.* Term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 314.

FISCHER J. v. vizsgálatai nyomán elmondja,

hogy a *Pleistodon Aldrovandii*, *Uromastix acanthiurus* és *Uromastix Hardwickii* növényeket és növénymagvakat eszik.

1092. STILL NÁNDOR: *Adatok a homoki vipera életmódjához.* Term.-tud. közl. XVIII. köt. 1886. p. 267.

A homoki viperára vonatkozó irodalmi adatok rövid felemlítése után elmondja, hogy Baziás környékén a Ribis-völgy egy tőcsájában egy nagy és egy kis homoki viperát látott úszkálni. A nagy Vipera békát fogott s azt megenni akarta, de aztán a fenyegetésre elbocsátotta és elmenekült. A béka a kígyó marására megdöglött.

1093. SZTERÉNYI HUGÓ: *Megölhetők-e a mérges kígyók saját mérőikkel?* Természettud. közl. XXII. köt. 1890. 252. füz. p. 435.

WEIR-MITCHEL philadelphiai zoológus azt állította volt, hogy bizonyos körülmények között a mérges kígyók megölhetők saját mérőikkel. WADDEL a *Naja tripudians*-szal tett kísérletei alapján az ellenkező eredményre jutott és konstatálja, hogy a mérges kígyó saját mérgevel nem ölhet meg.

1094. TESCHLER GYÖRGY: *Ablepharus pannonicus* FITZ. (11 táblán rajz. 81. ábra). Math. term.-tud. közl. XX. köt. 5. szám. 1885. Ára:

A történelmi adatok kritikai ismertetése után az *Ablepharus pannonicus* teljes anatómiai leírását találjuk.

Idevonatkozólag lásd még a következő tétel-számok alatti dolgozatokat is: 304., 305., 324., 325., 339., 345., 346., 362., 371., 376., 382., 1827.

d) Madarak. Aves.

1095. ANTAL KÁROLY: *A fecske a méhnek ellensége.* Méhészeti lapok. 7. évf. 1886. p. 81.

Konstatálja, hogy a fecske tényleg pusztítja a méheket, még pedig nagyobb mértékben akkor, ha fiókjai vannak s a kedvezőtlen idő miatt más eledelt nem gyűjthet számukra.

1096. BÁNFFY ADÁM BR.: *Néhány észlelet a vándor és kóborló madarak életéből.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1883. évf. V. köt. III. füz. Term.-tud. szak. p. 185.

Több vándor és kóborló madárra vonatkozó megfigyelés. A megfigyelt madarak a következők: *Ardea cinerea*, *Erithacus rubecula*, *Turdus merula*, *Chrysomitris spinus*, *Linaria rubra*, *Fringilla montifringilla*, *Turdus pilaris*, *Corvus frugilegus* és *Bombicilla garrula*. Az utóbbira vonatkozó irodalmi adatok felsorolása kapcsán érdekes biológiai adatokat is találunk különösen a fogságban való viselkedést illetőleg.

1097. BERLEPSCH J. v.: *Beschreibung eines neuen Colibri und Bemerkungen über eine Collection von Vogelbälgen aus der Umgegend von Sta. Fe de Bogota in Colombia.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithol. IV. Bd. 1888. p. 177. Tab. 3.

A *Cyanolesbia Nelrkernii* új kolibri-faj le-

írása. De e mellett még más 4 madárra is tesz megjegyzéseket és 91 madárnak névjegyzékét adja.

1098. BERLEPSCH H. v. et IHERING H. v.: *Die Vögel der Umgegend von Taguara do mundo novo, pror. Rio grande do Sul.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 97. Tab. 7—9.

A terjedelmes monographia bevezetésül az IHERING leírását s azután a BERLEPSCH megjegyzéseit tartalmazza. Ezt követi a megfigyelt 234 madárfaj ismertetése. Minden fajnál megtaláljuk a termőhelyeket.

1099. BECSEI ALBIN: *A vándormadarakról.* Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 423.

Ismerteti a vándormadaraknál megfigyelhető életjelenségeket. Felemlíti a különböző fajoknál a vándorlás mikéntjét.

1100. BLASIUS V.: *Beiträge zur Kenntniss der Vogelfauna von Celebes.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 201. Tab. 11—14.

Igen részletesen ismerteti a PLATEN-től 1878. évben Dél-Celebes-ben Mangkassar és Tjamba területeken gyűjtött 56 madárfajt.

1101. BLASIUS V.: *Beiträge zur Kenntniss der Vogelfauna von Celebes.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. III. Bd. 1886. p. 81. p. 193.

Az 1866. és 67. években Észak-Celebesben Minahassa területén gyűjtött 80 madárfaj beható ismertetése. E madarak a braunschweigi múzeumban vannak. E közlemény befejezésében 15 madárfaj ismertetését találjuk meg. Egy táblázatban aztán összefoglalja az ismertett madarak neveit.

1102. BLASY EDE: *A «Tátra-múzeum» és a királyhegyi sasok.* Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 482.

1103. BÖHM R.: *Aus Marungu. Briefliches.* Zeitschr. für die gesammte Ornithologie I. Bd. 1884. p. 105.

Több közép-afrikai madárra vonatkozó megjegyzést és megfigyelést tartalmaz.

1104. BRUSINA SPIRIDION: *Ornitološke bilješke za hrvatsku faunu.* Glasn. hrvats. naravoslovnoga društva. Bd. III. 1888. p. 129.

Horvátország madárfaunájára vonatkozó megfigyeléseket tartalmaz.

1105. BRUSINA SPIRIDION: *Nove ornitološke bilješke.* Glasnik hrvats. naravoslovnoga društva. IV. köt. 1889. p. 205.

Egyebek mellett a *Syrnhaptes paradoxus* megjelenésére vonatkozó adatokat is tartalmaz.

1106. BRUSINA SPIRIDION: *Nove ornitološke bilješke.* Glasnik hrvats. Naravoslovnoga društva. IV. köt. 1889. p. 205.

Több madárra vonatkozó megfigyelést tartalmaz. Érdekesekek a *Syrnhaptes*-re vonatkozó adatok.

1107. BRUSINA SPIRIDION: (*Škerljakriješvar*) *Pastor roseus L.* Glasnik hrvats. naravoslovnoga društva. IV. Bd. 1889. p. 241.

A *Pastor roseus L.* fajra vonatkozó adatok.

1108. BRUSINA SPIRIDION: *Strani ornitolozi i zbirka ptica nar. zooložkoga muzeja.* Glasnik hrvats. naravoslovnoga društva. IV. Bd. 1889. p. 337.

A zágrábi múzeum madár-gyűjteményéről nyújt felvilágosításokat.

1109. BRUSINA SPIRIDION: *Motriocam plićera svijeta. Naputak i popis domaćih ptica.* Glasnik hrvats. naravoslovnoga društva. 1890. p. 103.

Honi madarak jegyzékét is tartalmazza.

1110. BUDA ADÁM: *Hunyadmegye területén előforduló madarak névjegyzéke.* A hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat évkönyve. 1882. p. 105.

Több évi megfigyelései alapján 254 madárfajt jegyez fel.

1111. CHERNEL ISTVÁN: *Kores hamras varju.* Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 85.

Egy tarka tollazatú lamyas varjuról emlékezik meg, melyet Zalamegyében ejtettek el.

1112. CHERNEL ISTVÁN: *Párba a madárvilágban.* Szemle. II. évf. 1885. 12. sz. p. 9.

Érdekeseen ismerteti, hogy a különböző madárfajok hímei miként harsognak egymással nőstény bírásáért.

1113. CHERNEL ISTVÁN: *A fajok elterjedése a Dunántúli nyújtott hegylánczaiban.* Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 355.

A Dunán túl az utóbbi években bizonyos madarak egyenszáma csökkent, másoké emelkedett. Emelkedőben van a fajoké is, melyek mind nagyobb tért hódítanak.

1114. CHERNEL ISTVÁN: *Szalonkánk tavaszi vonulása.* Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 185.

Kinutátja, hogy mely időre esik a szalonkák vonulásának tetőpontja. Fejtegeti, hogy mily okok befolyásolják a vonulás korai kezdetét, vagy késését.

1115. CHERNEL ISTVÁN: *Törzserő madarak.* Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 57. ábrával.

Összesen 8 esetet ismertet, a melyben a madárnak egyik vagy másik esőrkávája rendellenes volt. Ismerteti a rendellenességeket külön-külön.

1116. CHERNEL ISTVÁN: *Adatok Sopron-, Pozsony- és Fehérmegyéi madárfaunájához.* Vadászlapok. 8. évf. 1887. p. 175.

Az említett megyék madárfaunájából saját megfigyelései alapján több érdekes vagy ritkábban előforduló madárfajt jegyez fel.

1117. CHERNEL ISTVÁN: *Madártani megfigyelések Pozsony vidékén 1885-ben.* Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 219.

Pozsony vidékének természeti fekvését ismerteti bevezetésként. Ezzel kapcsolatban aztán felsorolja a megfigyelt 110 madárfajt. E helyen a szalonka-félék ismertetése is adva van.

1118. CHERNEL ISTVÁN: *A velencei tó-vidék életéből.* Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 374. ábrával.

Leírása a velencei tavon és környékén végzett madármegfigyelő kirándulásnak. Ennek kapcsán több madárra vonatkozólag biológiai megfigyeléseket is közöl.

1119. CHERNEL ISTVÁN: *Örvös ludak Érsekújvár vidékén.* Vadászlap. 8. évfolyam. 1887. p. 126.

A *Breniela torquata*-nak Érsekújvár vidékén való megjelenése alkalmából összefoglalja a hazai irodalomnak idevonatkozó adatait. Ismerteti az elejtett s a tipikus példányt.

1120. CHERNEL ISTVÁN: *Kérelem a havasi szajkó vándorlásának megfigyelése ügyében.* Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 391., 433.

Röviden ismerteti a *Nucifraga caryocatactes*-t és variétásait s aztán kéri, hogy a vándorlására vonatkozó adatokat küldjék be hozzá.

1121. CHERNEL ISTVÁN: *A honi madártan történetéből.* Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 4., 115., 126.

A magyar madártani irodalom ismertetése. A tárgyalás a század elején megjelent termékek bemutatásával kezdődik s úgy halad aztán a jelenig.

1122. CHERNEL ISTVÁN: *A fajfélék hybridjeiről.* Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 165.

Feljegyzi mindazon hybrideket, a melyek a különböző fajfajok kereszteződése után eddig ismeretesek.

1123. CHERNEL ISTVÁN: *Kérelem a sivatagi tyúk vándorlása alkalmából.* Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 299.

Kérdőpontokat tesz föl és azokra feleleteket kér, hogy megállapíthassa a *Syrhaptes*-nek 1888. évi bevándorlásának határait.

1124. CHERNEL ISTVÁN: *A pusztai talpastyúk ez ideig megjelenése hazánkban.* Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 3.

Azon hazai termőhelyeknek feljegyzése, a melyeken szerző tudomása szerint a *Syrhaptes*-t megfigyelték. Itt megtaláljuk az időt és a körülményeket is, a melyben és a melyek között a madarat megfigyelték. Ezzel kapcsolatban megtaláljuk itt a korábbi bevándorlásról szóló adatokat is.

1125. CHERNEL ISTVÁN: *Die Eierlegung eines Phalaropus hyperboreus Bp. am Velencezer See.* Zeitschr. f. die gesammte Ornithologie. IV. Bd. 1888. p. 188.

Saját megfigyelései alapján leírja a *Phalaropus hyperboreus* fészkelőmódját a velencei tavon. Bevezetésül felsorolja az idevonatkozó hazai irodalmi adatokat.

1126. CHERNEL ISTVÁN: *Calamodyta melanopogon Bp. Brutvogel im Moraste und in den Röhrichten von Dinnig in der Umgebung von Velencezer See.* Zeitschr. f. d. ges. Ornithologie. IV. Bd. 1888. p. 191.

Konstatálja, hogy a *Calamodyta melanopogon* a velencei tó környékén fészkelő madár.

1127. CHERNEL ISTVÁN: *Madártani megfigyelések Pozsony vidékén 1885-ben.* A pozsonyi természettudományi és orvosi egyet. közlönyei. Új foly. 6. füz. 1884—1886. 1887. p. 41.

A különböző madárrendekből összesen 110 fajt jegyez fel. Az egyes fajoknak adja magyar nevét, termő helyét, fészkelését és más biológiai viszonyait.

1128. CHERNEL ISTVÁN: *Ornithologische Beobachtungen aus der Umgebung von Pressburg 1885.* IV. Jahresbericht d. Comité's f. ornith. Beob.-Stationen in Oestr.-Ungarn. 1888.

Madártani megfigyelések Pozsony vidékén 1885-ben. Pozsonyi term. tud. társ. évkönyv. Lásd a megelőző tételt.

1129. CHERNEL ISTVÁN: *A Magyarországon előforduló madarak névjegyzéke.* Vadászok zsebnaptára. II. köt. 1888. p. 57.

A magyarországi madarak rendszeres névjegyzékét adja.

1130. CHERNEL ISTVÁN: *Xema minutum Pall am Velencezer See (Stuhlweissenburger Comitatus) in Ungarn erlegt.* Zeitschr. f. d. ges. Ornithologie. IV. Bd. 1888. p. 435.

Leírja azt a *Xema minutum*-ot, melyet a velencei tavon lőtt. Ennek kapcsán felsorolja az idevonatkozó hazai irodalmi adatokat.

1131. CHERNEL ISTVÁN: *A pusztai talpastyúk ez ideig megjelenése hazánkban.* Term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 449.

A *Syrhaptes*-nek 1888. évi hazai megjelenése ötletéből összeállítja mindazon megfigyeléseket, a melyek e madárnak hazánk különböző vidékein való megjelenésére vonatkoznak.

1132. CHERNEL ISTVÁN: *Égy magyar madárhegy.* Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 193., 205., 235.

A velencei tó madárvilágából nyújt egy érdekes képet. Különösen behatóan foglalkozik az itt élő sirályok életmódjával. Elmondja a nevető sirályra vonatkozó megfigyeléseit.

1133. CHERNEL ISTVÁN: *A rózsaszínű seregély megfigyeléséről.* Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 247.

Ama körülményből következtetve, hogy hazánkban ez évben a sáskák felszaporodtak és hogy Horvátországban *Pastor roseus*-okat ejtettek el, kérelmet tesz közzé e madár megfigyelésére.

1134. CHERNEL ISTVÁN: *A madarak vándorlásához.* Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 197.

Felemlíti, hogy a legtöbb vándorló madár vándorlásának utvonalaait nem állapíthatjuk meg ez időszerint biztosan. Ezután ismerteti röviden néhány madár vándorútját.

1135. CHERNEL KÁLMÁN: *Madaraink vándorlásáról.* A magy. orv. és term. vizsg. 1880. aug. 21—27-ig Szombathelyen tartott XXI. nagygyűlésének tört. vázl. és munkálatai. Budapest. 1882. p. 305.

Általánosságban ismerteti a madárvándorlást, ennek különböző jelenségeit. Kiváló súlyt fektet a Sopronmegyében megfigyelt madárvándorlásra.

1136. CLARK J. N.: *Remarks about the white bellied nuthatch. (Sitta carolinensis).* Zeitschr. für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1885. p. 80. ábra.

A *Sitta carolinensis*-re vonatkozó megfigyelések rövid foglalata.

1137. CORY CHARLES B.: *The Birds of Haiti and san Domingo.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 192.

A jelzett munka rövid ismertetése SCHALOW-tól.

1138. CSATÓ JÁNOS: *A Pyrrhula major* Chr. L. Brehm előjveteléről Erdélyben. Term.-rajzi füz. 5. köt. 1881. p. 18.

Röviden ismerteti azokat az irodalmi adatokat, amelyek a *Pyrrhula major* előjvetelére vonatkoznak. Leírja az Erdélyben megfigyelt példányokat.

1139. CSATÓ JÁNOS: *Ueber das Vorkommen der Pyrrhula major* Ch. L. Brehm in Siebenbürgen. Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füz. 5. köt. 1882. p. 84.

«A *Pyrrhula major* Brehm. Erdélyben» című dolgozatnak német fordítása. Lásd a megelőző szám alatt.

1140. CSATÓ JÁNOS: *A Phalaropus hyperboreus* L. előjveteléről Erdélyben. Zeitschrift für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 18.

Reá mutat, hogy egyes idegenföldi madarak megjelenése mily esetleges. Ezután feljegyzí a *Phalaropus hyperboreus* L. fajnak megfigyelt megjelenési éveit. Szerző e madarat legelőször 1851. jun. 7-én látta, ezután 1870. aug. 15-én ejtett el még egy példányt. Felsorolja ezenkívül az idevonatkozó irodalmi adatokat is.

1141. CSATÓ JÁNOS: *Das Vorkommen des Phalaropus hyperboreus* L. in Siebenbürgen. Zeitschrift für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 22.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett közleményével. Lásd az 1140. sz. a.

1142. CSATÓ JÁNOS: *Ueber Lanius Homeyeri* Cabanis. Zeitschr. f. d. ges. Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 229. Tab. 11.

Konstatálja a *Lanius Homeyeri* előjvetelét Erdélyben. Leírja a kezeibe került példányt.

1143. CSATÓ JÁNOS: *Ueber den Zug, das Wandern und die Lebensweise der Vögel in den Comitaten Alsó-Fehér und Hunyad.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 392.

A megfigyelésre szolgált terület természeti és az idevonatkozó irodalmi adatok ismertetése után az önálló vizsgálatok feljegyzése következik. Összesen 280 madárfajnak megjelenési idejét, vándorlását és más életkörülményeit adja elő. Befejezésül külön tárgyalja a madárvonulást.

1144. CSATÓ JÁNOS: *Búváraink.* Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 386.

Ismerteti a különböző *Mergus*-fajokat és életmódjuk felől több adatot jegyez fel saját tapasztalatai után.

1145. CSATÓ JÁNOS: *Ergänzung.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. III. Bd. 1886. p. 183.

Múlt évi közleményének kiegészítésül Alsó-Fehér és Hunyad megyék faunájából még két madarat jegyez fel, nevezetesen a *Syrnium aluco*-t és *Ruticilla Cairii*-t.

1146. CSATÓ JÁNOS: *A bukdrók.* Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 102.

A *Colymbus*-fajok közül ismerteti a hazánkban is megfigyelhetőket. Az ismertetés a rövid leírás mellett érdekes biológiai adatokat is tartalmaz.

1147. CSATÓ JÁNOS: *A sivatag-tyúk hazánkban.* Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 179.

Felemlíti a *Syrhaptes*-nek korábbi megjelenési éveit s ezzel kapcsolatban feljegyzí azokat az erdélyi termőhelyeket, amelyekben 1888. év folyamán megfigyelték.

1148. CSÓK LAJOS: *Hasznos madarainkról.* Mezőgazdasági szemle. I. évf. 1883. p. 257.

Tárgyalása mindama haszonnak, amelyet a különböző madarak a gazdaságban tesznek. A tárgyalás rendbe veszi az egyes madárcsaládokat, mindenütt reámutatva a tett haszonra.

1149. FÁSZL ISTVÁN: *Soproni madarai.* A soproni sz. Benedekrendi főgymnasium értesítője. 1882/73. évre. p. 1.

1150. FERGUS MARIA SCOT: *The emigrant sparrow.* Zeitschrift f. d. gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 48.

Megemlékezik az exportált házi veréb magaviseletéről és elterjedéséről Észak-Amerikában.

1151. FIRBÁS NÁNDOR: *Érdekes méhelleneségek.* Méhészeti lapok. 11. évf. 1890. 7. szám.

Megemlékezik a *Ratelus capensis* CUV. borz-főleről és az *Indicator Sparmanni* STEPH. nevű kakuk-főle madárról, melyek szövetkezve a vadon élő mézelő méheket pusztítják. Leírja mindkét állat életmódját s azon körülményeket, melyek között a pusztító kirándulások történnek. Nevezetes az is, hogy Dél-Afrika lakosai az *Indicator*-t nagyon becsülik, mert nem csupán a *Ratelus* nak, hanem az embereknek is elárulja a méhfészkeket.

1152. FIRBÁS NÁNDOR: *Az ideai madárcsaládok eredményeiről.* Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 262., 449.

Azama madárcsoportoknak ismertetése, amelyek a biológiai viszonyok feltüntetése céljából a kiküldött megfigyelő ornithologusok: HERMAN O., MADARÁSZ Gy. dr., CHERNEL I., SZIKLA G. stb. állítottak össze.

1153. FINSCH O. et MEYER A. B., *Vögel von Neu-Guinea etc.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1886. p. 369. Tab. 15—22. III. Bd. 1886. p. 1. Tab. 1—6.

A HUNSTEIN-től Uj-Guineában gyűjtött paradicsom-madarak ismertetése. A termőhelyeknek rövid ismertetése után a fajok felsorolása és leírása következik, melyeknek száma 19, s ezek között 6 új van. A dolgozat folytatásában különböző családokba tartozó 69 madárfaj ismertetését találjuk, amelyek között 12 új faj van.

1154. FISCHER G. A.: *Uebersicht der von dr. G. A. FISCHER auf seiner im Auftrage der hamburger geographischen Gesellschaft unternommenen Reise in das Massailand gesammelten und beobachteten Vogelarten.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 297. Tab. 19—20.

Az átkutatott terület rövid ismertetése után a megfigyelt madarak jegyzéke következik, melyek száma 345. A gyűjtött 269 faj között 36 új is van. A fajok leírása mellett különböző észrevételeket is találunk.

1155. FISCHER LAJOS br.: *A Hanságból.* Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 94.

A Hanságban tett egy vadászkirándulás alkalmával megfigyelt néhány madár életviszonyára, különösen pedig fészkelésre vonatkozó adatot tartalmaz.

1156. GERÖFFY GYÖRGY: *A fakókeselyű nálunk.* Vadászlap. 2. évf. 1881. p. 214.

Szár község határában elejtett egy *Vultur fulvus*-ról emlékezik meg.

1157. GRISIGER MIHÁLY: *Köri tyúk.* A magyarországi Kárpátgyűjtés évkönyve. X. évf. 1883. p. 86.

Felmenti, hogy a Kárpátokban elbocsátott *Caccabis savatilis*-párnak az elbocsátást követő évben fiataljait is látták s így remény van meghonosulásához.

1158. GRISIGER MIHÁLY: *Szepes Béla s környékének madarai.* A magyarországi Kárpátgyűjtés évkönyve. XI. évf. 1884. p. 47.

Rövid bevezetés után, melyben a megfigyelés területe is ismertetve van, a megfigyelt madarak névjegyzéke következik. Az egyes madarak mellé különböző megjegyzések is csatoltatnak s a magyar madárnevek legnagyobb részben VAJDA J. nyomán közöltetnek. A felsorolt madarak száma mintegy 178.

1159. GRUBER F.: *Die Seerögel der Taralloneinseln.* Zeitschr. für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 167.

A Tarallone szigeteken előforduló tengeri madarakról nyújt néhány adatot.

1160. HANUSZ ISTVÁN: *Egy igen elterjedt gázló.* Természettud. Füzetek. A délmagyarországi term. tud. társ. közlönye. VI. k. 4. füz. 1882. p. 159.

A *Vanellus cristatus*-nak népszerű ismertetése.

1161. HANUSZ ISTVÁN: *Téli alró madár.* Természettud. füzetek. A délmagyarországi term. tud. társ. közlönye. XI. köt. 1887. p. 53.

Népszerű módonban több régi és érdekes biológiai feljegyzést közöl a fecskéről.

1162. HANUSZ ISTVÁN: *A varjak gazdasági fontossága.* Term. - tud. közl. 21. köt. 1889. p. 168.

Mindannyi haszonnak és kárnak ismertetése, a melyek a különböző varjú fajok a gazdaságban tehetnek. Ennek kapcsán megtudjuk, hogy a vetési varjú igen hasznos, míg a szürke vagy hattyús varjú igen kártékony.

1163. HANUSZ ISTVÁN: *A szarka földrajzi elterjedése.* Természettud. közl. XXII. köt. 1890. 245. füz. p. 40.

Előre bocsátja, hogy F. DIEDERICH-LEIPZIG a *Pica*-nemben csupán a *Pica caudata*-fajt különbözteti meg, míg a többi fajt csak változatnak tekinti. Ezután előadja, hogy a mi *Pica caudata*-nk milyen elterjedéssel bír s a különböző területeken melyik fajváltozat él. Ezzel kapcsolatban aztán több érdekes természeti sajátságáról emlékezik meg.

1164. HENKE K. G.: *Beitrag zur Lösung der Straussfrage.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 219. Tab. 12.

A Strucz-tojások héjjának szerkezete után szerinte három fajt kell megkülönböztetni: a *Struthio camelus*-t, *Str. molybdophanes*-t és *Str. australis*-t.

1165. HENKE K. G.: *Ueber selten vorkommende Vögel.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 47. Tab. 3., 4.

A *Tetrao albo-tetricus* Hybridus. Fem. és az *Anser ruficollis* Pall. var.? ismertetése.

1166. HENKE G. K.: *Schneehuhnbastard oder partieller Albinismus der Birkhenne?* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. III. Bd. 1886. p. 267.

Észrevételeket közöl a *Tetrao albo-tetricus* felől.

1167. HERMAN OTTÓ: *Helyreigazítás.* Természettud. füzetek XI. k. 1888. p. 164.

A korábban *Xema Sabini* név alatt ismert madarat *Rissa tridactyla*-nak declarálja.

1168. HERMAN OTTÓ: *Berichtigung.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. XI. Bd. 1888. p. 214.

A «Helyreigazítás» című levélnek német fordítása. Tartalmát lásd a megelőző tételben.

1169. HERMAN OTTÓ: *Szárnyas csodánk (Syrrhaptes paradoxus Pall.).* Term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 209. ábrákkal.

Azon alkalmából, hogy 1888 április havában hazánk több pontján *Syrrhaptes*-t lőttek, elmondja mindazokat az adatokat, a melyek e madárra és vándorlásaira vonatkoznak. A madár pontos leírása kapcsán érdekesen ecseteli annak biológiai viszonyait is.

1170. HERMAN OTTÓ: *Az északi sarkkör madárléte.* Pótfüz. a Term. közl. 21. kötetéhez. 1. füz. 1889. p. 1.

Tárgyalja azon megfigyeléseket, a melyeket 1888 június 11-től július 23-ig a magas északon tett. Számos madárfajra vonatkozó érdekes biológiai adatot jegyez fel.

1171. HERMAN OTTÓ: *A «Czerkó» mint sáskapusztító.* Term. közl. 21. köt. 1889. p. 381.

Feljegyzi, hogy bizonyos *Sterna*, *Geochelidon* és *Hydrochelidon*-fajok a szárazföldön is járnak táplálék után. Különösen a *Hydrochelidon nigra*-ról mondja ezt. Ez irányú megfigyeléseit Jász-Nagy-Kún-Szolnok megye Pusztá-Gyenda körül tette, hol a *Caloptenus italicus*, a *Stenobothrus declivus*, továbbá az *Epacromia thalassina* volt gyakoribb.

1172. HERMAN OTTÓ: *A pusztai talpas tyúk és a madárvonulás.* Term.-tud. közl. 21. köt. 1889. p. 18.

Foglalkozik röviden a CHERNEL azon idevonatkozó közleményének adataival, melyek a Természettudományi közlöny 1888. évi kötetének 449-ik és következő lapjain jelentek meg. Kimutatja, hogy CHERNEL-nek azon fejtegetései, a melyek a pusztai talpas-tyúk megjelenése ötletéből keletkeztek, nem nyugosznak pozitív alapon s ezzel kapcsolatban elismerően nyilatkozik PALMÉN azon munkájának adatairól, a mely a madárvonulás kérdésével foglalkozik.

1173. HOMÉYER E. F. v.: *Ueber den Jahresbericht (1882) des Comité's für ornithologische*

Beobachtungs-Stationen in Oesterreich-Ungarn. Zeitschr. für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 172., 261.

Mintegy 70 madárfajra vonatkozó helyreigazító vagy kiegészítő észrevételt közöl.

1174. HOMEYER E. F. v.: *Unsere naturwissenschaftliche Namengebung.* Zeitschrift für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 3.

Röviden megemlékezve a LINNÉ-féle binominoklatura fontos szerepéről, fejtegeti, hogy mily hátrányai vannak az állatok nevei gyakori változtatásának. Ajánlja, hogy egy adott nevet legalább is 20 évig érvényben kellene tartani.

1175. HORVÁTH GÉZA: *Van-e a tyúk-félék között hermaphrodita.* Term.-tud. közl. XVI. köt. 1884. p. 27. ábrával.

A himnősség lényegének magyarázata után felemlíti azokat az irodalmi feljegyzéseket, amelyek tyúk-félék hermaphroditaságára vonatkoznak. Bemutatja ezután a Rózsahegyen megfigyelt kakastollas tyúkot.

1176. HÖNIG ISTVÁN: *Miként lehet a ragadozó madarakat fajra nézve meghatározni és mily mérben károsak azok a vadállományra?* Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 19., 63., 101.

Rövid leírásokban ismerteti a hazánkban élő ragadozó madarakat. Ezeknek életviszonyait tárgyalva kimutatja kártékonyaságuk mibenlétét és fokát.

1177. HÖNIG ISTVÁN: *A madarak vándorlásáról.* Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 76.

Röviden fejtegeti, hogy mi lehet oka a madarak vándorlásának.

1178. IHERING HERMAN: *Die Vögel der Lagoa dos Patos. Eine zoo-geographische Studie.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. IV. Bd. 1888. p. 142. 1 térkép.

A megfigyelés alá vont terület természeti ismertetése után felállítja a különböző öveket s ezekben kimutatja a madarak elterjedését.

1179. KELLER F. C.: *Aus dem Leben des Alpen-Mauerläufers.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 329.

A *Tichodroma muraria* életmódjának ismertetése.

1180. KELLER F. C. *Am Horste. Einige Episoden aus dem Leben des Bartgeiers.* Zeitschrift f. d. gesammte Ornithologie. III. Bd. 1886. p. 39.

Megfigyelési adatokat tartalmaz a *Gypaëtus barbatus* életmódjáról.

1181. KELLER F. C.: *Einige kleine Beobachtungen aus den Alpen.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. III. Bd. 1886. p. 252.

Ismerteti az Alpok madárvilágának főbb vonásait és néhány megfigyelt madárnak életmódja felől felvilágosításokat nyújt.

1182. KOCSY ANTAL: *Briefliche Mittheilung. Die Adler im Tatra-gebirge.* Zeitschr. für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 70.

Több sasfélének a Tatra hegységben való előfordulását konstatálja.

1183. KUHN LAJOS: *A madárvilág Dél-*

Magyarországban (vagy a Bánátban). Természettud. füzetek. A délmagyarorsz. term.-tud. társ. közl. V. köt. 2. füz. 1881. p. 37.

Rövid bevezetés után felsorolja a megfigyelt ragadozó madarakat; mindeniknél feljegyzi a tartózkodási helyet is. Összesen 4 keselyű-félét, 23 sólyom-félét és 10 bagoly-félét említ meg mint olyant, amely a Bánság területén is otthonos. A latin nevek mellett magyar és német neveket is közöl.

1184. KUHN LAJOS: *A madárvmutás Nagy-Szent-Miklós és Nagyfalu környékén az 1881 és 1882 években.* Természettud. füzetek. A délmagyarorsz. term.-tud. társ. közlönye. VII. k. 2. füz. 1883. p. 49.

A megfigyelési terület ismertetése kapcsán előzetesen felemlíti, hogy maga személyesen 134 madárfajt figyelt meg. Ezek között 94 vándorló, s közülök 63 faj hazánkban fészkel, míg 31 csak átvonul. A megfigyelt fajoknál feljegyzi a megjelenés, a fészkelés s a fészkelés idejét is. A madárfajoknak magyar nevét is közli.

1185. KUHN LAJOS: *A madárköltés Nagy-Szent-Miklós és Nagyfalu környékén az 1880-tól 1886-ig terjedő években saját megfigyelései alapján.* A magyar orvosok és természetvizsgálók 1886 augusztus 22—26-ikáig Buziás-Temesvárott tartott XXIII. vándorgyűlésének tört. vázlata és munkálatai. Budapest. 1887. p. 269.

Nagy-Szent-Miklós és Nagyfalu környékén 135 madárfajt észlelt, melyek közül 104 vándor és 31 állandó. A vándor madarak közül Nagy-Szt.-Miklós és Nagyfalu környékén 60 faj fészkel, tehát összesen 91 faj, melyeknek latin és magyar névjegyzékét is adja.

1186. LAKATOS KÁROLY: *Magyarország nappali ornamadarai.* Szeged. 1882. 8-adrét. 136 oldal. 2 tábla.

Magyarország területéről saját megfigyelései alapján 30 ragadozó madarat ismertet. Jellemzi az egyes családokat, nemeket és fajokat, főszólyt fektetvén ezeknek elterjedésére és fészkelési viszonyaira.

1187. LAKATOS KÁROLY: *A méhészőlyről.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 24.

A *Pernis apivorus*-ra vonatkozó biológiai megfigyelések összege, melynek kapcsán hazai elterjedése is előadatik. Megtudjuk itt, hogy a *Pernis apivorus* hol szokott fészkelni, fészket hogyan és miből rakja; hányat tojik és tojásai milyennek; hány hétiig kotol, mivel táplálkozik.

1188. LAKATOS KÁROLY: *Magyarország nappali ornamadarai.* Vadászlap. IV. évf. 1889. p. 8.

A hazai nappali ragadozó madarak rövid leírása mellett biológiai adatokat is nyújt.

1189. LAKATOS KÁROLY: *Mocsári esirányok.* Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 105., 118.

Ismerteti a mocsarak környékén tartózkodó nappali ragadozó madarakat.

1190. LAKATOS KÁROLY: *A tűzok.* Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 255.

Ismerteti a tűzok természetrajzát és biológiai viszonyai felől több adatot jegyez fel.

1191. LAKATOS KÁROLY: *A sár-szalonkák.* Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 305.

A Gallinago-félék népszerű természetrajzi ismertetése, melynek kapcsán sok biológiai megfigyelés is közöltetik.

1192. LAKATOS KÁROLY: *Nemesgém-fajaink.* Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 158., 173., 201.

A hazánkban élő gém-fajoknak természetrajzi ismertetése. Az irodalmi adatok rövid áttekintése után rendre tárgyalja az egyes fajokat, elmondva ezeknek biológiai viszonyait is.

1193. LAKATOS KÁROLY: *A lotyó-sneff.* Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 368., 383.

A *Limosa* genusnak népszerű természetrajzi ismertetése, különös tekintettel a biológiai viszonyokra.

1194. LAKATOS KÁROLY: *A vadlúd.* Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 406., 422.

Az *Anser*-genus fajainak feljegyzése után tárgyalja az egyes fajokat külön-külön. A fajok rövid jellemzése után összefoglalja azoknak biológiai viszonyait.

1195. LAKATOS KÁROLY: *Köcsag-fajaink.* Szemle. I. évf. 1884. 5. szám. p. 8.

Ismerteti a hazai köcsag-fajok természetrajzát, főszólyt fektet az életmódi viszonyokra.

1196. LAKATOS KÁROLY: *A madarak szerelme, házassága és fészkelése.* Szemle. I. évf. 1884. 26. szám. p. 15., 27. szám. p. 9., 28. szám. p. 8., 29. szám. p. 9., 30. szám. p. 12., 31. szám. p. 13.

Ismerteti azokat az életmódi jelenségeket, a melyek a madarak házasságára, fészkelésére és szerelmére vonatkoznak. Több példával illusztrálja fejtegetéseit.

1197. LAKATOS KÁROLY: *A madarak földrajzi elterjedése.* Szemle. I. évf. 1884. 4. szám. pag. 14.

Fejтеgeti a madarak elterjedését befolyásoló körülményeket.

1198. LAKATOS KÁROLY: *A császármadár.* Szemle. I. évf. 1884. 36. szám. p. 9., 37. szám. p. 13., 38. szám. p. 13.

Ismerteti a *Tetrao bonasia* életmódját, saját megfigyeléseivel gazdagítva az ide vonatkozó adatokat. Az előfordulási és illetőleg tartózkodási helyek leírása kapcsán felemlíti, hogy Kőszegen egy alkalommal szántóföldeken is lóttak egy példányt.

1199. LAKATOS KÁROLY: *A verebek játéka.* Szemle. I. évf. 1884. 14. sz. 11 oldal.

Ismerteti a verebek repülési játékát.

1200. LAKATOS KÁROLY: *A madarak vándorlása.* Szemle. I. évf. 1884. 10. szám. p. 9., 11. szám. p. 10., 12. szám. p. 12., 13. szám. pag. 12.

Fejтеgeti azon körülményeket, a melyek a madarak vándorlását befolyásolják és illetőleg előidézik. Szerinte a költözés összefüggésben áll a légmérsék változásaival, a mennyiben indító okai főleg az u. n. kozmikus hatányokban gyökereznek. Bemutatja aztán a költözést, vándorlást és kóborlást.

1201. LAKATOS KÁROLY: *A szélkiáltó.* Szemle. I. évf. 1884. 9. szám. p. 6.

Dađay: Állattani irodalom.

A *Numenius*-ok természetrajzát nyújtja saját megfigyelései alapján. Nagy szólyt fektet az életmódi viszonyok ismertetésére.

1202. LAKATOS KÁROLY: *Nappali ormadaraink zsákmányoldási módjáról.* Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 181., 221., 264., 302., 345.

Saját megfigyelései alapján ismerteti a hazai nappali ragadozó madarak zsákmány szerzési módjait.

1203. LAKATOS KÁROLY: *Az ölyv. Adat a vadászati állattanához.* Szemle. 1885. II. évf. 16. szám. p. 15.

A *Buteo vulgaris* természetrajzi ismertetése. A külső habitus bemutatása kapcsán megemlékezik a madár hazai színváltozatairól. Saját tapasztalatai alapján megírja életmódját, tartózkodási helyét, ragadozás módját.

1204. LAKATOS KÁROLY: *Az erdő csendéletéből.* Szemle. II. évf. 1885. 18. szám. p. 14.

Leírja azt a küzdelmet, a melyet a varjak, ölyvek, vércsék és egy galambász sólyom a *Bubo maximus*-szal folytattak.

1205. LAKATOS KÁROLY: *Apró madaraink réme.* Szemle. II. évf. 1885. 13. sz. p. 13.

Eseteli a *karvaly* életmódját. Különösen érdekesen tárgyalja rablásait; de megemlékezik e mellett fészkelési viszonyairól is.

1206. LAKATOS KÁROLY: *A kiválóbb énekesmadaraink daláról.* Szemle. II. évf. 1885. 10. szám. p. 7.

A kiválóbb énekes madarak dalának ismertetése, melynek kapcsán az illető madarak életmódjára vonatkozó adatokat is nyújt.

1207. LAKATOS KÁROLY: *Egy ritka vendég Szegeden (Havasi billegény).* Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 8.

Azon alkalomból, hogy 1884 év november havában Szeged környékén megjelent a *Motacilla boarula* és *sulfurea*, ismerteti a madár megjelenésére vonatkozó hazai irodalomnak adatait. Ezután felelni igyekezik azon kérdésre, hogy mi kényszerítheti e madarakat a vándorlásra.

1208. LAKATOS KÁROLY: *A horgosi vizek.* Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 213., 225., 258., 265.

A horgosi vizek természeti ismertetése kapcsán számos vízi madárra vonatkozó észleleteket is jegyez fel.

1209. LAKATOS KÁROLY: *Az erdei szalonka húzása és költéséről.* Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 318., 339., 361.

Saját megfigyeléseivel bővítve ismerteti az erdei szalonka ugynevezett húzását és költésének módozatait.

1210. LAKATOS KÁROLY: *Az erdei szalonka természetrajzi leírása.* Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 438. 8. évf. 1887. p. 7., 34., 44.

Természetrajzi ismertetés, melyben az erdei szalonkára vonatkozó több önálló megfigyelés is van.

1211. LAKATOS KÁROLY: *Difformis csőrű madarak.* Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 140.

Összesen 8 olyan esetet jegyez fel, a melyben az elejtett madarak csőre torz volt. Ismerteti a torzulás módozatait.

1212. LAKATOS KÁROLY: *Az erdei szalonkák párosodása.* Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 179., 162., 232. 9. évf. 1888. p. 34. 70.

Saját tapasztalatai alapján elmondja az erdei szalonka magaviselését a párosodás folyamán.

1213. LAKATOS KÁROLY: *Ragadozó madaraink magyar elnevezéseinek kérdéséhez.* Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 346., 362., 390., 401. 10. évf. 1889. p. 5.

Fejtegeti, hogy a hazai ragadozó madarakat helyesen milyen magyar névvel lehet és kell elnevezni. Fejtegetései folyamán tekintettel van az irodalmi adatokra, a madár életmódjára és más sajátosságaira, valamint a népies nevekre és ezeknek keletkezésére.

1214. LAKATOS KÁROLY: *A kardesőrű guli-pán-snepf.* Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 416.

A *Recurvirostra avocetta* életmódjának részletes ismertetése. A felsorolt adatokat szerző saját tapasztalatai után adja. Befejezésül közli a madárnak rövid leírását is.

1215. LAKATOS KÁROLY: *Madaraink téli élete.* Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 6.

Eseteli azt a mozgalmat, a mely az ősz beálltával és a tél kezdetével a madárvilág életében nyilvánul.

1216. LAKATOS KÁROLY: *Ősvilági madarak.* Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 55.

A kihalt madáróriásokat mutatja be népszerű modorban. Különösebben az *Archaeopteryx*-szel foglalkozik.

1217. LAKATOS KÁROLY: *A szélkiáltóról.* Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 447. 11. évf. 1890. p. 76. 92.

Saját észleletei alapján ismerteti a hazánkban is élő *Numenius*-fajokat. A fajok ismertetése után azok életmódjáról mondja el tapasztalatait.

1218. LAKATOS KÁROLY: *Madarász-naplómból.* Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 241., 252.

Különböző vizimadaraknak megjelenése, vagy kimaradása fölül jegyez fel adatokat.

1219. LAKATOS KÁROLY: *A hazai kánya-fajok elterjedéséről.* Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 424.

Saját tapasztalatai és az irodalmi adatok alapján körvonalozza a hazai kánya-fajok elterjedését. Kimutatja, hogy melyik fajnál mik a kedvező és kedvezőtlen körülmények.

1220. LANDOIS H.: *Über die Nahrung der im Münsterlande heimatenden Spechte.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 93.

Saját vizsgálatai alapján ismerteti négy harkályfajnak gyomortartalmát. Ennek alapján kimutatja, hogy melyik milyenféle rovarat eszik kiváló előszerzetettel.

1221. LEHOCZKY TEODOR: *Pusztai talpas-tyúkok Beregmegyében* Vasárnapi ujság. XXXV. évf. 1888. p. 755.

Népszerű megemlékezés a pusztai talpas-tyúkról és beregmegyei előjöveteléről.

1222. LEVERKÜHN P.: *Welche Vögel nennt der Koran?* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. IV. Bd. 1888. p. 413.

Felsorolja azokat a madarakat, a melyeket a Korán említ.

1223. LEVERKÜHN P.: *Zweite vorläufige Mittheilung die Entenkenen betreffend.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. IV. Bd. 1888. p. 438.

1224. LOVASSY SÁNDOR: *Adatok Gömörmegye madár-faunájához.* Mathematikai természettudományi közlemények. XVIII. köt. 10. szám. 1883. p. 299.

Az átkutatott terület helyrajzi ismertetésének és a kutatási idő feljegyzésének előrebocsátása után a megfigyelt madarak jegyzékét nyújtja. E jegyzékből kitétni, hogy 1877-től kezdve 1882-ig 132 madárfajt figyelt meg. Majdnem mindenik madárnál kiterjeszti figyelmét különböző biológiai megfigyelései feljegyzésére is.

1225. LOVASSY SÁNDOR: *A *Milvus regalis* tojásairól.* Zeitschr. für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 53. tábla II.

A *Milvus regalis* hazai elterjedésének előre bocsátása után részletesen ismerteti a tojások színét.

1226. LOVASSY SÁNDOR: *Über die Eier von *Milvus regalis*.* Zeitschr. für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 62. tábla II.

Tartalma ugyanaz, a mi a megelőző tételben ismertetett dolgozaté. Lásd az 1225. szám alatt.

1227. LOVASSY SÁNDOR: *Adalékok Magyarország ornithológiájához. Vonatkozólag a fészkelési és elterjedési viszonyokra.* Mathematikai természettudományi közl. XXII. köt. 5. szám. 1887. p. 213.

A fészkelésre vonatkozó biológiai, valamint a földrajzi elterjedésre irányult megfigyelések azon konkrét része, melyeket szerző 1868—1871 években Baja vidékén és 1872—74-ben Debreczen környékén észlelt. A megfigyelések 97 madárfajra vonatkoznak.

1228. LOVASSY SÁNDOR: *Ragadozó madaraink magyar elnevezései.* Természettud. közl. XIX. köt. 1887. p. 283 és 327.

Részint a korábbi irodalmi adatok, részint a népies elnevezések alapján megállapítja a hazai ragadozó madarak helyes magyar elnevezését még pedig a LINNÉ kettős elnevezése értelmében. Összesen 26 nembe tartozó 43 madárfajnak nyújtja helyes magyar elnevezését.

1229. LOVASSY SÁNDOR: *Adalékok Gömörmegye madárfaunájának ismertetéhez.* Math. természettud. közl. XXII. köt. 6. szám. 1887. p. 243.

Gömörmegyében 1882. és 1883. években tett kirándulások alkalmával eszközölt megfigyelések ismertetése. A megfigyelések 102 madárfajra vonatkoznak. A megfigyelések nemcsak a termőhelyek pontos megállapítására szorítkoznak, hanem kiterjednek a vonulás és fészkelés idejének a egyéb biológiai viszonyokra, nemkülönben a különböző természeti területeken való előfordulási körülmények följegyzésére is.

1230. MADARÁSZ GYULA: *Adatok a czinke-*

félék boncz- és rendszertanához. Különös tekintettel a magyarországi fajokra. Budapest, 1881. 8-rét. 26. lap. 1 tábla.

A hazai Czinke-félék anatómiai viszonyainak ismertetése kapcsán felfejti azoknak rendszer-tanát.

1231. MADARÁSZ GYULA: *Rendszeres névsora a magyarországi madaraknak és az ezekre vonatkozó irodalom.* Budapest, 1881. 8-rét. p. 46.

Szisztematikus sorrendben összefoglalja a hazánkban eddig ismert madarakat. Közli továbbá az ezekre vonatkozó irodalmat.

1232. MADARÁSZ GYULA: *A fehér-torkú tengeliczkről.* Természetrzaji füzetek. 5. köt. 1881. p. 21.

Reá mutat, hogy mi okozza a madárnál a rendestől eltűtő színek feltűnését s itt felemlíti az albinismust és chlorochroismust. Ezután ismerteti a tengelicznek fehér-torkú formáit.

1233. MADARÁSZ GYULA: *A színeltérésről.* Vadászlap. III. évf. 1882. p. 111.

Értekezik a madarak színezetében gyakran tapasztalható színeltérésekről.

1234. MADARÁSZ GYULA: *Budán elejtett Lestris pomarina.* Vadászlap. 3. évfolyam 1882. p. 84.

Feljegyzí, hogy Buda határában egy *Lestris pomarina* került kézbe.

1235. MADARÁSZ GYULA: *A Magyarországon előforduló Czinkefélék (Paridae) kóborlásáról, különös tekintettel a Budapest környékén észlelt fajok megjelenési módjára.* A magyar-orvosok és természetvizsgálók 1880. aug. 21-től 27-ig Szombathelyen tartott XXI. nagygyűlésének tört. vázl. és munkálatai. Budapest, 1882. p. 299.

Budapest környékéről 9 Czinke-fajt jegyez fel, a melyeknek kóborlásáról egy táblázatot állít össze. A kóborlás legnagyobb fokú márczius, április, szeptember, október és november hónapokban.

1236. MADARÁSZ GYULA: *Ornis Vindobonensis.* Természettud. közl. XIV. köt. 1882. p. 164.

A MARSALL és PELZELN szerkesztette «Ornis Vindobonensis» című munka ismertetése.

1237. MADARÁSZ GYULA: *A füstös fecske pályafajairól.* Term.-tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 162.

Konstatálja, hogy hazánkban a *Hirundo rustica*-nak egy szembeötölő varietása is előjön. Ezzel kapcsolatban elmondja, hogy a korábban a *Hirundo rustica*-val azonosnak mondott *Hirundo cahirica* önálló faj. A *Hirundo rustica* rozsdasárga hasú varietása Északafrikát, Dél-európát, különösen Délkelet-Európát lakja, közép-Európában csak ritkán, északon pedig még ritkábban mutatkozik.

1238. MADARÁSZ GYULA: *A szélkiáltó csőrének ismertetéséhez.* Vadászlap. IV. évf. 1883. p. 392.

Felelet LAKATOS-nak hasonló című, korábban megjelent cikkére.

1239. MADARÁSZ GYULA: *Az egyiptomi kánya (Milvus aegyptius GM.), a magyar faunában.* Természetrzaji füzetek. 7. köt. 1883. p. 1.

A magyar madárfaunára vonatkozó irodalmi adatok ismertetése után leírja azt a *Milvus aegyptius* GM. példányt, a melyet 1882. év augusztus hó 10-én a budai hegyekben ejtettek el.

1240. MADARÁSZ GYULA: *Der schmarotzer Milan (Milvus aegyptius GM.) in der Vogel-fauna Ungarns.* Revue des Inhaltes der Term.-rzaji füzetek. 7. Bd. 1883. p. 131.

Tartalma azonos az előző dolgozatával.

1241. MADARÁSZ GYULA: *Rendellenes szín-zésű madarak a magyar nemzeti muzeum gyűjteményében.* Természetrzaji füzetek. 8. köt. 1884. p. 187.

Ismerteti azokat a festékanyagokat, a melyek a madarak tollainak színeit adják s a melyek alkoholban kivonhatók. A melanismus egy esetét említve találjuk egy *Syrnium Aluco* L.-nál, a részletes albinismus és részletes chlorochroismus eseteit a *Corvus frugilegus*-nál L., az albinismus, chlorochroismus, részletes albinismus és részletes chlorochroismus eseteit a *Corvus corax*-nál L., a chlorochroismus és albinismus eseteit a *Pica caudatá*-nál K. BL., albinismust a *Turdus musicus* L., *Turd. merula* L., *Monticola saxatilis* L., *Motacilla alba* L., *Mot. flava* L., *Alauda arvensis* L., *Alauda cristata* L., *Emberiza miliaria* L., *Passer domesticus* L., *Fringilla chloris* L., *Hirundo rustica* L., *Chelidon urbica* L., *Perdix cinerea* L., *Scolopax rusticola* L. fajoknál; részletes albinismust találunk a *Locustella luscinioides* SAV., *Turdus pilaris* L., *Turd. merula* L., *Turd. torquatus* L., *Alauda cristata* L., *Fringilla coelebs* L., *Passer domesticus* L., *Pyrhula coccynea* SELYS. *Perdix cinerea* L., fajoknál. Chlorochroismust ismerteti a *Turdus pilaris* L., *Saxicola oenanthe* L., *Parus major* L., *Alauda arvensis* L., *Al. cristata* L., *Emberiza citrinella* L., *Emb. schoenioides* L., *Fringilla cannabina* L., *Fring. spinus* L., *Fring. coelebs* L., *Passer domesticus* L., *Coccothraustes vulgaris* TENM., *Ficus major* L., *Tetrao banasia* L., *Scolopax rusticola* L., és *Gallinago scolopacina* L. fajoknál. A melanismus eseteit az *Alauda arvensis* L., *Pyrhula erythrina* PALL. fajoknál találjuk feljegyezve.

1242. MADARÁSZ GYULA: *Die Raubvögel Ungarns.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 243.

Felsorolja a hazánkban eddig ismert 80 ragadozó madarat. Az egyes fajoknál feljegyzí az előfordulást és egyes érdekesebb jelenségeket.

1243. MADARÁSZ GYULA: *Beschreibung eines neuen Tetraophasis aus Ost-Tibet.* Zeitsch. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 50. tábla 2.

A *Tetraophasis Széchenyii* új fajnak leírása.

1244. MADARÁSZ GYULA: *Zur Fauna Cachars.* Zeitschr. für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 50. tábla 1.

Hátsó-Indiából való 7 madárfajnak rövid leírása, melyek között a *Siphia cachariensis* új.

1245. MADARÁSZ GYULA: *Einige Bemerkungen über Parus palustris L., P. fruticeti Wull. und P. Kamtschatkensis. BP. Zeitschr. für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 75. tábla 4.*

Az említett négy czinege-fajra vonatkozó történelmi átpillantás után összeállítja a rájuk vonatkozó szinonimek jegyzékét.

1246. MADARÁSZ GYULA: *Die Singrögel Ungarns. Systematische Aufzählung der Arten, mit kurzen Bemerkungen über deren Vorkommen. Zeitschr. für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 112.*

Hazánkból mintegy 150 éneklő madárfajt jegyez fel a termőhelyek és más észrevételek kíséretében. Leírja a *Carduelis albigularis* új fajt is.

1247. MADARÁSZ GYULA: *Über abnorm gefärbte Vögel in der Sammlung des ung. National-Museums. Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. 8. köt. 1884. p. 227.*

Az ugyanezen kötet 187 és következő lapjain publikált dolgozat német szövege. Lásd az 1241. szám alatt.

1248. MADARÁSZ GYULA: *Ornithologische Mittheilungen a magyar nemzeti Museum gyűjteményéből. Természetrajzi. füzt. XI. köt. 1885. p. 73. 6 tábla.*

A magyar nemz. Museum állattárában lévő s a *Vireo*-családba tartozó madárfajoknak ismertetése. Összesen 8 *Vireo*, 2 *Hylophilus* és 2 *Cyclornis* fajt sorol fel, melyek között a *Vireo Forsteri* új. Az egyes fajoknál megtaláljuk a nagyságot, a termőhelyet s az ajándékozó nevét.

1249. MADARÁSZ GYULA: *Ornithologische Mittheilungen über die Sammlungen des ungarischen National-Museums. Revue des Inhaltes der Természetrajzi füzetek. IX. Bd. 1885. p. 84.*

Az előbbinek német fordítása. Lásd a megelőző tételt.

1250. MADARÁSZ GYULA: *Beschreibung einer neuen Manakine. Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. III. Bd. 1886. p. 270. 9 tábla.*

A *Pipra dubia* új fajnak rövid jellemzése.

1251. MÁHR KÁROLY ifj.: *A hejja életmódja és fogása. Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 120.*

Saját tapasztalatai után ismerteti a hejja életmódját és elmondja, hogy miként lehet fogságba ejteni.

1252. MÁRTONFFY LAJOS: *Sírdyok és hatyttyuk az erdélyi részben. Orv. természettud. Ertesítő. IV. köt. 2. füz. 1882. évf. p. 159.*

Szamosujvár vidékéről 1881. évi októberben lőtt *Xema minutum* Boje (juv.), továbbá 1882. évi márcziusban lőtt *Cygnus olor* fajt jegyzi fel mint az odaváló fauna vendégeit.

1253. MEYER A. B.: *Notizen über Vögel, Nester und Eier aus dem ostindischen Archipel, speciell über die durch Herrn C. KIBBE von den Aru-Inseln jüngst erhaltenen. Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 269. tábla 14—18.*

Összesen 82 madárfajra vonatkozó megjegyzéseket és észrevételeket közöl. Igen sok madárfajnak fészékét és tojásait is leírja.

1254. MEYER A. B.: *Notornis Hochstetteri Mey. Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 45. tábla 1.*

Kimutatja, hogy a *Notornis Mantelli* név alatt GOULD-tól leírt faj azonos a *Notornis Hochstetteri*vel és azonos az OWEN-féle fajjal.

1255. MEYER A. B.: *Über neue und ungenügend bekannte Vögel in königl. zoologischen Museum zu Dresden. Zeitschrift für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 193. tábla 7—9.*

A kelet-indiai tengerből Timorlant sziget-csoportról 80 madárfajt említi, melyek közül 37-et részletesebben ismert. Az ismertett fajok között újak is vannak, melyek a következők: *Leptotodus tenuis* n. g., n. sp., *Microlestes afrikanus* n. g., n. sp., *Gerygone bimaculata*, *Graucalus timorlaensis*, *Corvus latirostris*, *Pachycephala affinis*, *Oxygogon Stüblii*, *Cymnirris Henkei*, *Zosterops incerta*, *Geocichla schistacea*, *Macropygia timorlaensis* és még pár új varietas. Függelékben adja még a *Tropidorhynchus arcensis*, *Stigmatops Salvadorii* és *Stigmatops kebirensis* új fajok leírását is.

1256. MEYER A. B.: *Notiz über Lophorhina minor (Rams) und Euthyrhyncha fulvicula Schl. — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. III. Bd. 1886. p. 180., ábrával.*

Adatokat tartalmaz a czimben említett madarakra vonatkozó ismeretekhez.

1257. MEYER A. B. et HELM F.: *II. Jahresbericht (1886) der ornithologischen Beobachtungsstationen im Königreich Sachsen. — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. IV. Bd. 1888. p. 193.*

Összesen 199 madárfajra vonatkozó megfigyelési adatokat nyújtanak.

1258. MIHÁLOVITS SÁNDOR: *Parus cyanus Pall. in Ungarn. — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie I. Bd. 1884. p. 234.*

Konstatálja a *Parus cyanus*-nak hazánkban való eljövételét. Ismerteti a rendelkezésére állott példányokat.

1259. MOJSISOVICS AUG. V.: *Ueber das Vorkommen des Archibuteo lagopus Brünn als Brutvogel in Österreich-Ungarn überhaupt, und speciell in Südingarn (Com. Baranya). — Zeitschrift für die gesammte Ornithologie I. Bd. 1884. p. 234.*

Az idevonatkozó irodalmi adatok után tárgyalja saját megfigyeléseit, melynek kapcsán konstatálja, hogy a *Archibuteo lagopus* hazánkban költőmadara.

1260. MÜLLER AUG. V.: *Zur Ornithologie des unteren Congogebietes. — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. IV. Bd. 1888. p. 425.*

Összesen 76 madárfajnak nevét közli a termőhelyek kíséretében.

1261. PASZLAWSZKY JÓZSEF: *A madarak szerelme és házas élete. — Term.-tud. közl. XV. k. 1883. p. 435.*

BREHM ALFRÉD azon népszerű, német előadásának ismertetése, melyet Budapesten 1883. évi márczius havában tartott.

1262. PASZLAUSZKY JÓZSEF: *Utondlő házi veréb.* — Term.-tud. közl. XVIII. köt. 1883. p. 126.

A «Kosinos» 1884. évi folyamának 6-ik füzetében HOFFER E.-től közzétett megfigyelés ismertetése. Ebben egy veréb viselkedése íratik le egy barázdabillegettő párral szemben, melynek szájából gyakran kivette a falatot.

1263. PESTHY: *Párbaj egy varjú és egy nyúl között.* — Vadászlap 4. évf. 1883. p. 209.

Leírja, hogy miként viaskodott egy szürke varjú és egy fias nyúl.

1264. PETÉNYI SALAMON JÁNOS: *Über die Entenarten Ungarns.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie I. Bd. 1884. p. 26.

Dr. MADARÁSZ GY. feldolgozza PETÉNYI S. J. hátrahagyott irataiból a magyarországi kacsa-félékre vonatkozó jegyzeteket. Itt 31 fajnak elterjedésére és életmódjára vonatkozó adatokat találunk.

1265. PODHRÁDSZKY ANDRÁS: *A siket és nyírfajd.* A magyarországi Kárpátgyesület évkönyve. IX. évf. 1882. p. 213.

A siket- és nyírfajd természetrajzi leírásához érdekes biológiai adatok is csatoltatnak. Német fordítása az értekezésnek a 221-ik oldalon kezdődik.

1266. REICHENOW ANT. et SCHALOW: *Aves. in: Zoologischer Jahresbericht für 1883.* — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie II. Bd. 1885. p. 192.

SCHALOW elmondja, hogy 1883. évről 675 madártani dolgot ismertettek.

1267. REMANN JÓZSEF: *A tőke-kacsa.* — Vadászlap. 2. évf. 1881. p. 363., 372.

A tőke-kacsa népszerű ismertetése, melynek kapcsán biológiai feljegyzéseket is találunk.

1268. REMANN JÓZSEF: *Káros-e a feketerígó az apróbb madarakra.* — Vadászlap 2. évf. 1881. p. 213.

Felvetvén azt a kérdést, hogy vajjon a feketerígó káros-e, azt a feleletet adja, hogy mint növényevő, egyáltalán kárt nem tesz.

1269. REMANN JÓZSEF: *Siketfajd.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 107.

A *Tetrao urogallus*-nak érdekes ismertetése, melyben több biológiai adatot is találunk.

1270. REMANN JÓZSEF: *Köresszácsány.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 47.

Felmenti egy, a hővei határban lőtt kores-tollazatú fiúcsányt.

1271. RÉDLY GYULA és SZILÁRD GYULA: *A sivatagtyúk Érsekújvár mellett.* — Vadászlap. IX. évf. 1888. p. 179.

Feljegyzik a *Syrhaptes*-t Érsekújvár mellől.

1272. RÓTH DÓRA: *Vízben repülő madarak.* Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 169.

JOHN B. CORYELL után néhány vizek közelében tartózkodó madár életmódja felől nyújt felvilágosítást.

1273. RÖMER GYULA: *Mittheilungen.* Ver-

handl. u. Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt. XXXIV. Jahrg. 1884. p. 137.

Több rendbeli kisebb közleményt nyújt. Az első közlemény a *Rallus aquaticus*-ra vonatkozik, melynek táplálkozásmódját tanulmányozta. Második közleménye albinotikus egekre vonatkozik, s különösen egy oly példányra, melynek szürkés-fekete farka és szürke foltos keresztjtája volt. Harmadik közleményében a kutya és macska közötti barátság egy érdekes esetét ismerteti.

1274. SCHALOW HERMANN: *Eine neue Musophaga aus Central-Afrika.* — Zeitschr. für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 103., Tafel 6.

Musophaga Böhmii néven egy középafrikai új madárfajt ír le s ennek kapcsán analitikus táblázatban szembeállítja az ismert fajokat.

1275. SCHALOW HERMANN: *Zur Ornithologie der Mark Brandenburg.* — Zur Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 1.

A felsorolt 275 faj közül 177-et fészkelőnek és 90-et átvonulónak jelez. Az egyes fajoknál különböző észrevételeket és megfigyeléseket közöl. Befejezésül megemlékezik azokról a gyűjteményekről, a melyekben brandenburgi madarak vannak.

1276. SCHIAVUZZI BERNARDO: *Die Entenjaagd bei Monfalcone.* Zeitschr. für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 46.

A Monfalcone melletti vidék rövid ismertetése kapcsán az ott előforduló madarak közül többet jegyez fel.

1277. SCHIAVUZZI BERNARDO: *Sulla comparsa di specie nordiche nella regione adriatica settentrionale.* — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 243.

Névjegyzékét közli az adriai tenger északi partjain megfigyelt északi vándormadaraknak. Ilyen madarat 28-at jegyez fel s ezek felől elmondja, hogy melyiket, mikor és hol észlelte.

1278. SCHIAVUZZI BERNARDO: *Alca torda L. nel Golfo di Trieste.* — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 243.

Feljegyzik, hogy 1884. év június 7-én Miramare mellett egy *Alca torda*-t lőttek. Megjegyzik azonban, hogy nemcsak ez az egyetlen példány volt található, mert még más kettőt is elejtettek.

1279. SCHIAVUZZI BERNARDO: *Osservazioni fenologiche e sui passaggi degli uccelli nel litorale austriaco durante l'anno 1884.* — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 52., Tab. 5.

Az osztrák tengerparton 1884. év folyamán megfigyelt madárvonulásra vonatkozó adatok összege.

1280. SCHIAVUZZI BERNARDO: *Otis tarda L. (Ottanda) in Istria.* Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie III. Bd. 1886. p. 182.

Feljegyzik, hogy 1878. évben nem messze Polától két tűzokat láttak, a melyek közül a hímet elejtették. Ez az első eset, hogy Istriában tűzok jelent meg.

1281. SCHMOER GYULA: *A császárfajd.* — Vadász- és versenylap. 25. évf. 1881. p. 448. A *Tetrao bonasia* életmódját írja le részben saját tapasztalatai alapján.

1282. SCHMOER GYULA: *A császárfajd.* — Vadászlap 2. évf. 1881. p. 437.

Több érdekes biológiai feljegyzést tartalmaz.

1283. SCHOLTZ MIKSA: *A császármadár.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 234.

A *Tetrao bonasia*ának biológiai és népszerű ismertetése.

1284. SEBIŠANOVIĆ GY.: *Ornitološko mamaloške vesti iz varaždinske.* — Glasnik hrvatskoga naravoslovnoga društva. III. Bd. 1888. p. 237.

Varasd környékén megfigyelt madarokról és emlősökről nyújt adatokat.

1285. SEVERTZOFF N. A.: *Faune des Vertébrés du Turkestan.* — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. IV. Bd. 1888. p. 1.

Egy táblázatban összeállítja a Turkestanból ismert állandó és átköltöző madarak jegyzékét, a melyben 384 madárnevet találunk. Ezután különböző irányú észrevételeket közöl. Észrevételei 358 madárra vonatkoznak.

1286. STEJNEGER LEONHARD: *Ueber einige Formen der Untergattung Anorthura.* — Zeitschrift für die gesammte Ornithologie I. Bd. 1884. p. 6.

Meghatározó táblázatban bemutatja az észak-arktógai *Troglodytes*-fajokat s aztán a nyolcz fajnak közli synonymjeit, valamint földrajzi elterjedését.

1287. STEJNEGER LEONHARD: *Remarks on the type specimen of Lämicola Hartlaubii* Verr. — Zeitschr. für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 84.

A *Lämicola Hartlaubii* és *Läm. platyrhynchos* fajoknak összehasonlítása.

1288. STEJNEGER LEONHARD: *A brief review of the Lagopodes belonging to the group Attagen Kaup.* — Zeitschr. für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 86., Tab. 5.

A *Lagopus*-fajok ismertetése, melynek kapcsán megtaláljuk a synonymeket, 5 fajnak és 4 variétásnak ismertetését. Új a *Lagopus rupestris nelsoni* STEJNEGER.

1289. STEJNEGER LEONHARD: *Pseudototanus guttifer* (Nordm.) Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie I. Bd. 1884. p. 223., Tab. 10.

A *Pseudototanus*-nemre vonatkozó észrevételek előrebocsátása után tülzetesen ismerteti a *Pseudototanus guttifer*-fajt.

1290. STEJNEGER LEONHARD: *On Brachyramphus Perdic (Pall) and its nearest allies.* — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. III. Bd. 1886. p. 210., Tab. 7.

Meghatározó táblázatban bemutatja a három *Brachyramphus*-fajt s aztán ezeket részletesebben is ismerteti.

1291. STEJNEGER LEONHARD: *A List of the Birds hitherto reported as occurring in the Liu-kiu islands, Japan.* — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. IV. Bd. 1888. p. 166. Tab. 2.

Az említett területekről 63 madárfajt jegyez fel.

1292. SZABÓ ENDRE: *Szelidült sárdályok.* — Természettud. közlöny. XXII. köt. 1890., 249. füz. p. 268.

A «Vjesztnik Jevropy» nyomán *Tauschek*-nek azon ismertetését közli, a mely a Fehértenger partján lévő Szolvoki szigeten felállított zoológiai állomás környékén élő megszelidült *Larus argentatus* magaviseletére vonatkozik.

1293. SZTERÉNYI HUGÓ: *A madarak életkora.* — Term.-tud. közl. XVIII. köt. 1886. p. 268.

A «Humboldt» 1886. évi 3. füzete után közli NAUMANN, KRAMER és SCHINZ azon adatait, a melyek egyes madarak életkorára vonatkoznak. Említést találunk itt oly hattyúról, mely 300 évig élt, oly sólyomról, mely 162 éves volt.

1294. TALSKY JÓZSEF: *Zum Vorkommen von Lestris Buffoni (Boie) und Lestris pomarina (Tenn) in Mähren und Tirol.* — Zeitschrift für die gesammte Ornithologie. I. Bd. 1884. p. 14.

Azon alkalomból, hogy a *Lestris Buffoni* és *Lestris pomarina* Tirolban és Morvaországban megjelent, ezeknek életmódja felől egyes adatokat nyújt.

1295. TALSKY JÓZSEF: *Die Raubvögel Mährens.* — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 73.

A morvaországi fauna ragadozó madaraira vonatkozó rövid ismertetés után a fajok felsorolása következik. Ezek szerint manapság Morvaországból 36 ragadozó madarat ismerünk. Az egyes fajokról jegyzeteket találunk az elterjedés és más életviszonyok felől.

1296. TELLYSNIČSKÝ KÁLMÁN: *A strucezmadár tenyésztése.* — Term.-tud. közl. 21. köt. 1889. p. 561.

A «Revue scientifique» 1889. évi 10-ik száma nyomán elmondja, hogy a strucezmadár tenyésztését a francziák kezdték Algierban, de az angolok fejtették ki a Jóremény-fokán s most óriási mérveket öltött.

1297. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V. v.: *Beiträge zur Ornithologie des Gömörer Comitatus.* — Zeitschr. für die gesammte Ornithologie. III. Bd. 1884. p. 156.

Gömör-megyéből 201 madárfajt jegyez fel, melyek közül 73 olyan, melyről még eddig említés téve nem volt.

1298. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V. v.: *Die ornithologische Literatur Österreich-Ungarns. 1885.* — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. III. Bd. 1886. p. 184.

Összeállítja a madártani irodalomnak Austria-Magyarországra vonatkozó 1885. évi termékeit.

1299. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V. v.: *Die ornithologische Literatur Österreich-Ungarns. 1884.* — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 525.

Az osztrák-magyar faunának 1884. évi madártani irodalmát állítja össze.

1300. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V. v.: *I.*

Nachtrag zu meiner Schrift; «Die Vögel Salzburgs.» — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. III. Bd. 1885. p. 225.

Bevezetőkül az ide vonatkozó újabb irodalmi adatok jegyzékét nyújtja. Ezután 68 madárfajra vonatkozó különböző irányú észrevételeit közli.

1301. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V. v.: *Androgynie bei Raticilla phoenicea L.* — Zeitschr. für die gesammte Ornithologie III. Bd. 1886. p. 219.

A hermaphroditismus egy esetét ismerteti a *Raticilla phoeniceurandl.*

1302. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V.: *A sivatagi tyúk.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 341.

A *Syrhaptes*-nek teljes természetrajzi ismertetése, a mely magába foglalja természetesen az életviszonyok beható tárgyalását is.

1303. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V. v. und CHERNEL ISTVÁN: *Die ornithologische Literatur Österreich-Ungarns.* — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie III. Bd. 1886. p. 271.

Az állattani irodalomnak 1886. évi Ausztria-Magyarország madárvilágát érdeklő közleményeit állítják össze.

1304. WALTER ADOLF: *Briefliche Mittheilung.* — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 187.

Feljegyzi, hogy 1885. május 1-én egy *Rubecula*-féle fészeken kakuktojást találtak. E mellett említést tesz még más két leletről is.

1305. WALTER ADOLF: *Die Fürsorge des Kukuks für seine Nachkommenschaft.* — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. III. Bd. 1886. p. 66.

Saját tapasztalatait mondja el a kakuk szülői gondoskodása felől.

1306. WASHINGTON ISTVÁN v.: *Ornithologische Notizen aus Istrien.* — Zeitschr. f. d. gesammte Ornithologie. II. Bd. 1885. p. 341.

Az istriai partok természeti viszonyainak rövid jellemzése után a megfigyelt madarakra vonatkozó észrevételek következnek. A megfigyelések több mint 103 madárfajt érintenek.

1307. WILDBURG ALADÁR br.: *A keleti sas (Aquila orientalis A. nipalensis).* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 383.

Röviden felemlíti azt a különbséget, a mi az *Aquila naccia*, *A. clanya* és *A. orientalis* között van. Ezután leírja, hogy Bilhar-Ilyén megfigyelte egy *Aquila orientalis* fészkelését és egy sashiókát felnevelt.

1308. ZRYK MIKLÓS: *A madarak költözése.* — Orv. term.-tud. Értesítő. XIV. évf. 1889. Termt. szak. 1. fiz. p. 39.

Bevezetésül ismerteti azokat a természeti körülményeket, a melyek a különböző madarakat vándorlásra készítetik. Reá mutat azokra a vidékekre, a hová a különböző madarak kivándorolni szoktak. Ezek után jegyzékét közli a megfigyelt vándormadaraknak, feljegyzi a megérkezésnek sorrendjét hónaponként, nemkülönben az elvándorlását is.

Idevonatkozólag lásd még a következő tétel-

számok alatti dolgozatokat is: 39., 78., 88., 89., 93., 94., 95., 339., 345., 346., 362., 371., 376., 382., 1563., 1564., 1565., 1566., 1567., 1568., 1569., 1570., 1571., 1572., 1573., 1574., 1575., 1576., 1577., 1578., 1579., 1580., 1581., 1582., 1583., 1584., 1585., 1586., 1587., 1588., 1589., 1590., 1591., 1592., 1593., 1594., 1595., 1596., 1597., 1598., 1599., 1600., 1601., 1602., 1603., 1604., 1605., 1606., 1607., 1608., 1609., 1610., 1611., 1612., 1613., 1614., 1615., 1616., 1617., 1618., 1619., 1828-től kezdve 1902-ig.

e) Emlősök. Mammalia.

1309. BIELZ E. A.: *Ueber die in Siebenbürgen vorkommenden Fledermäuse.* Verhandl. u. Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt XXXVI. Jahrg. 1886. p. 76.

Ismerteti azokat az erdélyi denevér-faunára vonatkozó adatokat, a melyeket DADAY J. 1885. évi chiropterologiai gyűjtéseinek eredménye után a kolozsvári orv. term.-tud. Értesítő X-ik évfolyamában közzétett. A felsorolt fajoknál csak annyi változtatást tesz, hogy a termőhelyeket néhány adattal bővíti s megkülönbözteti a *Myotis murina* var. *spelaea*-t, a melyet DADAY J. csak jellemezett, de nem nevezett el.

1310. BIELZ E. A.: *Notizen I. Siebenbürgens Fledermäuse.* Verhandl. u. Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt. XXXVII. Jahrg. 1887. p. 143.

DADAY J. «Újabb adatok Erdély denevér-faunájának ismeretéhez» című dolgozatának megjelenése alkalmából figyelmeztet arra, hogy az ő «Ueber die in Siebenbürgen vorkommenden Fledermäuse» dolgozatában közölt *Rhinolophus ferrumequinum* v. *Homorod-Almasiensis* és *Rhinol. hipposideros* var. *Kis-Nyiresiensis* a DADAY J. adatai alapján *Rhin. ferr. equinum* var. *Homorodensis* DAD. és *Rhin. hipposid. var. troglonhilus* DAD.-ra változtatandó.

1311. BIELZ E. A.: *Die Fauna der Wirbelthiere Siebenbürgens nach ihrem jetzigen Bestande.* Verhandl. u. Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturw. in Hermannstadt. XXXVII. Jahrgang. 1888. p. 15.

Az Erdélyben élő gerincesekre vonatkozó újabb irodalmi termékek összeállítása után és ezeknek alapján összeállítja Erdély gerinces-faunáját a termőhelyek s az észlelő búvárok feljegyzésével.

1312. CHERNEL ISTVÁN: *Hódok a Csallóközben.* Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 257.

Csallóközön az utolsó Hódot 1858. évben lőtték. Azóta ez állatot itt nem látták. Czikkező szerint mostanság Egyházas-Gellyén két példányt láttak.

1313. CHERNEL ISTVÁN: *Adataink a bölény, a köszáli kecske és a hód egykori elterjedéséről hazánkban.* Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 459.

Összefoglalja azon adatokat, a melyek a bölénynek, a köszáli kecskének és a hódnak ha-

zánkban való előfordulására és kihalásának idejére vonatkoznak.

1314. CHYZER KORNÉL: *Reliquiae Petényianae.* Term.-rajz. füzetek. 5. köt. 2—4. füz. 1882. p. 91.

PETÉNYI S. J.-nek német nyelven hátra maradt jegyzetei alapján a hazai egérfajok ismertetése. A fajok a következők: *Mus decumanus* PALL., *Mus rattus* L., *Mus musculus* L., *M. gilvus* PETÉNYI, *M. agrarius* PALL., *M. trizonus* PET., *M. sylvaticus* L., *M. spicilegus* PET., *M. arundinaceus* PET., *Mus minutus* PALL. A felsorolt fajok részletes természetrajzi leírása mellett sok érdekes biológiai adatot is találunk.

1315. CZYRK EDUÁRD: *Die Zwergmaus (Mus minutus Pall.). Naturgeschichtliche Skizze aus Siebenbürgen.* Verhandl. u. Mittheil. d. siebenbürg. Vereins für Naturw. in Hermanstadt. Jahrg. XXXIX. 1889. p. 83.

Azon alkalomból, hogy 1884—85-ben megtalálta Erdélyben a *Mus minutus*-t, ismerteti ennek természetrajzát.

1316. DADAY JENŐ: *Előleges jelentés az erd. múzeum-egylet megbízásából az 1884-ik év nyarán tett chiropterológiai gyűjtések eredményéről.* Orv. term.-tud. Értesítő. X. évf. 1885. 1. füz. Term.-tud. szak. p. 60.

Röviden előre bocsátva az irodalomnak Erdély Denevér-faunájára vonatkozó adatait, 9 nembe tartozó 15 fajt és 3 variétást enumerál a termőhelyek feljegyzése mellett. E jegyzék szerint 7 oly fajt és 3 oly variétást gyűjtött, a melyek az ideig Erdélyből ismeretlenek voltak.

1317. DADAY JENŐ: *A Spalax typhlus Pall. hazai elterjedésére vonatkozó irodalmi adatok.* Orv. term.-tud. Értesítő. X. évf. V. köt. 1. füz. Term.-tud. szak. p. 76.

Azon alkalomból, hogy dr. MÁRTONYI LAJOS Doboka és Lozárd községek határában fogott *Spalax*-ot küldött be, szerző összeállítja a rendelkezésére álló mindazon adatokat, a melyek a *Spalax*-nak hazai elterjedésére vonatkoznak. Közli az eddig ismert hazai termőhelyek jegyzékét a megfigyelők neveivel.

1318. DADAY JENŐ: *Jelentés az erd. orsz. múzeum-egylet igazgató-választmányának megbízásából az 1885. év nyarán végzett chiropterológiai gyűjtések eredményeiről és az erd. orsz. múzeum-egylet denevér-gyűjteményének jegyzéke.* Orv. term.-tud. Értesítő. X. évf. 3. füz. 1885. Term. szak. p. 266.

Bevezetésül ismerteti 1885. évi gyűjtő kirándulásainak eredményeit, és kimutatja, hogy hány termőhelyen gyűjtött. Gyűjtésének eredménye 7 nembe tartozó 10 faj volt 24 példányban. Ezután jegyzékét közli az erd. orsz. múzeum-egylet birtokában levő denevéreknek, a melyből kitűnik, hogy az említett egylet gyűjteményében 17 faj és 3 variétás van. Befjeződül adja a *Rhinolophus umihastatus* var. *homorodalmasiensis*, *Rhinoloph. bihastatus* var. *kisnyiresiensis*, *Vesperus serotinus* var. *transylvanicus* és *Vesperus siculus* n. sp. latin diagnózisát.

1319. DADAY JENŐ: *Új adatok Erdély denevér-faunájának ismertetéhez.* Term.-tud. értek. XVI. k. 8. szám. 1887.

Az Erdély faunájának denevéreire vonatkozó irodalmi adatok rövid ismertetése s az eddig feljegyzett fajok névjegyzékének összeállítása után, a szerzőtől 1884. és 1885. években gyűjtött fajok ismertetésére tér át. Összesen 17 fajt gyűjtött és négy variétást, melyek közül a *Vesperus siculus* új faj. A fajokról a méreti viszonyokat és termőhelyeket is adja.

1320. ENTZ GÉZA: *A Mus Rattus L. erdélyi előfordulása.* Orv. term.-tud. Értesítő. 1882. évf. II. köt. 1. füz. p. 147.

Azon alkalomból, hogy dr. TÖMÖSVÁRY Ö. Hunyadmegyéből Púj községből egy *Mus Rattus*-t küldött be, röviden ismerteti azokat az irodalmi adatokat, a melyek e patkány-fajnak Európa különböző részein való kiveszéséről szólnak. A hazánkra vonatkozó adatok közül BIELZ, GROSSINGER és FÖLDI adatait idézi, melyek szerint igen valószínű, hogy a vándorpatkány (*Mus decumanus*) csak a múlt század végén jelent meg s ezen évszáz. elején terjedt el, kiszorítván lassankint a *Mus Rattus*-t. Végül adja a két fajnak rövid jellemzését.

1321. GEYER G. GYULA: *Adalékok a havasi morga (Arctomys marmota L.) életmódhoz.* A magyarországi Kárpátgyógyesület évkönyve. XII. évf. 1885. p. 163.

Ismerteti azokat a biológiai megfigyeléseit, a melyeket két, fogságban tartott morgán végezett.

1322. GREISIGER MIHÁLY: *A szarvas-félék történetéhez a Tátrában és környékén.* A magyarorsz. Kárpátgyógyesület évkönyve. XIII. évf. 1886. p. 168.

A kihalt szarvasfélék ismertetése kapcsán reá mutat, hogy mily szarvasfajok éltek és élhettek a Tátrában és környékén. Okmányokkal s illetőleg azokra való hivatkozással mutatja ki azt az időt, a mikor még dűm-vadra és szarvasra vadásztak a Tátrában.

1323. GRUNER LAJOS: *A lónak eredete, fejlődése és művelődési története.* Évkönyv, melyet a trencsénmegyei term.-tud. egyll. megbiz. szerk. PFEIFER ANTAL. Hetedik évf. 1884. p. 17.

Az irodalom kellő felhasználása mellett ismerteti a ló szerepét, milyenségét az ősvilágban, úgyisintén a lóra vonatkozó különböző korú palaeontológiai leleteket. Ezután áttér a ló megszelídítésének és elterjedésének történeti ismertetésére. Végül adja a lótenyésztés történetének vázlatát és a különböző lófajták jellemzését a lovagló szerszámokkal egyetemben.

1324. GRUNER LAJOS: *A lónak eredete, fejlődése és művelődési története.* Mezőgazdasági szemle. III. évf. 1885. p. 109. ábrákkal.

Ismerteti a ló fejlődési viszonyait a föld különböző korszakaiban, tekintettel természetesen a palaeontológiai leletekre.

1325. HANUSZ ISTVÁN: *A házi nyúl.* Természettud. füzetek. A délmagyarorsz. term. tud. társ. közlönye. IX. köt. 3—4. füz. 1885. p. 92.

A házi nyúlak részletes ismertetése, mely kiterjed hazájának, szaporaságának, hasznosságának s másnemű viszonyainak tárgyalására.

1326. HANUSZ ISTVÁN: *A vándorpatkány elterjedése.* Term. tud. közl. XX. köt. 1888. p. 190.

Elmondja, hogy Európába időközönként más-más patkányfaj vándorolt át, az újabb jövővény kiszorította a régit. Ezután reá tér a fekete és barna patkány európai elterjedésének ismertetésére, melynek kapcsán felhossa azokat az adatokat is, a melyek a fekete patkányak ez idő szerinti hazai termőhelyeire vonatkoznak.

1327. HARTMANN RÓBERT: *Az emberszabású majmok.* Budapest. 1888. Fordította THIRING GUSZTÁV dr. Kiadja a kir. magy. természettud. társulat. 8-adrét, ábrákkal.

1328. HAUER ANTAL: *A borz természetrajza.* Vadászlap. 10. évf. 1879. p. 157.

A borz természetrajzi leírása. Hangsúlyoztatik, hogy vén korában megvakul és néha megvesz.

1329. ISZLAY JÓZSEF: *Föggazatheli különbségek az emberi nem főttypusainál.* Term. tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 159.

Azoknak a különbségeknek ismertetése, a melyeket a különböző búvárok adatai alapján a különböző emberfajtáknál kimutatni lehet.

1330. KALLINA: *Megrájják-e a szarvasok a levett agancsot?* Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 119.

Ama nézet nyilvánítása, hogy a levett agancsot nem a szarvasok, hanem az egerek rágják meg.

1331. KAUFMANN ERNŐ: *Tejelő bakkecske.* Term. tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 410.

Feljegyz. hogy Altkleppenben (Porosz Siléziában) 1890. évben április hó 12-én egy oly bakkecske született, mely felnőtt korában tejet adott.

1332. KOCYAN ANTAL: *Die Säugthiere der Nord-Tátra.* Revue des Inhaltes der Term.-rajzi füzetek. XI. Bd. 1887. p. 1.

«A Magas-Tátra északi oldalán élő Emlősök» című dolgozatnak német fordítása. Tartalmát lásd a következő tételben.

1333. KOCYAN ANTAL: *A Magas-Tátra északi oldalán élő Emlősök.* Term.-rajzi füzetek. XI. k. 1887. p. 1.

A Magas-Tátra és környékének faunájára vonatkozó irodalmi adatok rövid méltatása után felsorol 8 Denevér-fajt, 7 Rovarevő emlőst, 13 Ragadozót, 15 Rágcskélőt, köztük a *Sminthus rarus* PALL-t, és 4 Párosujjút. Valamennyi fajnál feljegyz. a termőhelyet is.

1334. KRIESCH JÁNOS: *Az orángutángról.* Term. tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 313.

Az «Isis» nyomán közli a párisi «Jardin d'acclimatation»-ban élő orang-utánng viselkedését, nemkülönben a Hágai állatkertét is.

1335. KRIESCH JÁNOS: *A tere ősei.* Term. tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 382.

A tevék leszármazására vonatkozó adatoknak ismertetése.

1336. LAKATOS KÁROLY: *A szőrmes ragadozók (úgynevezett dűvadak) kártékonyágáról a*

vadállományra nézve. Szemle. II. évf. 1885. 20. szám. p. 12. III. évf. 1885. 1. szám. p. 10-2. szám. p. 10. 4. szám p. 10.

Megemlékezik azon károkról, a melyeket a ragadozó emlősök tesznek a vadállományban, s ennek kapcsán több érdekes biológiai adatot nyújt.

1337. LIFTNER ISTVÁN: *A havasi morga a királyhegy alatt.* A magyarorsz. Kárpátgyesület évkönyve. XI. évf. 1884. p. 14.

Emlékezés azon *Arctomys marmota* párról, a melyet 1868. év tavaszán a királyhegy «Orlava» nevű csúcsa alatt szabadon bocsátottak s a melynek utódai ott ma is élnek.

1338. MÜLLER REZSŐ: *A tengeri nyúl életmódja és kártékonyága.* Vadász- és versenylapok. 31. évf. 1887. p. 90.

Vázolja a tengeri nyúl életmódját, s ennek kapcsán kimutatja, hogy mily módon és mily mértékben okozhat károkat.

1339. MÜLLER REZSŐ: *A tengeri nyúl életmódja és kártékonyága.* Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 84.

A tengeri nyúl életmódjának ismertetése kapcsán fejtegeti ennek kártékonyágát.

1340. NAGY LÁSZLÓ: *A borz életéből.* Term. tud. közl. XIV. köt. 1882. p. 289.

A Zeitschrift für wiss. Zoologie nyomán ismerteti HERBST-nek a borz életviszonyaira vonatkozó megfigyeléseit.

1341. NYULASSY FARKAS: *Van-e a szarvasnak és őznek epéje?* Erdészeti lapok. 22. köt. 1883. p. 43.

A vadászok ama feltevésével szemben, mint-ha a szarvasnak és őznek nem lenne epéje, kimutatja mindenekelőtt a máj fontos szerepét, szerkezetét s ezzel kapcsolatban azt is, hogy a szarvasnak és őznek is van epéje, jóllehet ez nem gyűl össze epelölygagba.

1342. PASZLAVSZKY JÓZSEF: *Tojók emlősök.* Term. tud. közl. XVI. köt. 1884. p. 517.

Feljegyz. CALDWEL-nek azt a megfigyelését, a mely az *Ornithorhynchus paradoxus*-nak tojás útján való szaporodására vonatkozik.

1343. PASZLAVSZKY JÓZSEF: *Az emlősök vándorlásáról.* Term. tud. közl. XV. köt. 1883. p. 252.

BREHM ALFRÉD azon népszerű előadásának magyar ismertetése, a melyet német nyelven Budapesten 1883. év márczius havában tartott. Ebben több emlős állat vándorlása felől találunk érdekes feljegyzéseket.

1344. PASZLAVSZKY JÓZSEF: *A vakondok éléstára.* Term. tud. közl. XIX. köt. 1887. p. 421.

DAHL F. vizsgálatainak rövid ismertetése. Ebből megtudjuk, hogy a vakondok 8—10 darabból álló csomócskákba gilisztákat falaz be hálósobájától mintegy 1-5 méternyire. DAHL ilyen állapotban mintegy 1280 földi gilisztát és 18 darab cserebogár-pajort talált.

1345. ROTH SAMU: *Nekény új adat a kárpáti morgáról.* A magyarországi Kárpátgyesület évkönyve. IX. évf. 1882. p. 201.

Ismerteti dr. NEHRING A.-nak a kárpáti mor-

gára vonatkozó adatait, a melyekből kiválóan érdekes az, hogy a nevezett bívár szerint «a kárpáti morga az által, hogy pofazsebei vannak, és hogy ingerelve inkább ugató, csaholó hangot ad, közelebb áll a bobakhoz, mint az Alpeseekben élő morgához; úgy látszik, hogy átmeneti alak a kettő között». A közlemény német fordítása a 203-ik oldalon olvasható.

1346. ROTH SAMU: *Adatok a kőszáli kecskének és a Jávorszarvasnak a Szepességben való hajdani előfordulásához.*

A löcsei JUSTUS-család birtokában lévő krónikának a 18-ik lapján talált feljegyzés után valószínűnek tartja, hogy 1517 körül a kőszáli kecske és Jávorszarvas még élt a Szepességben. Ezt következteti még egy «Steinbock-See» nevű tó után is.

1347. SCHWARTZ OTTÓ: *Az agancsok és a szarvasvad.* Vadász- és versenylap. 28. évf. 1884. p. 68.

Tartalma ugyanaz, a mi a következő tételben ismertetett közleményé.

1348. SCHWARTZ OTTÓ: *Az agancsok és a szarvasvad.* Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 56.

Felemlítése annak, hogy a szarvasok az elhullott agancsokat megrágják.

1349. SZANISZLÓ ALBERT: *Az ebekről.* Mezőgazdasági szemle. IV. évf. 1886. p. 308.

Mindama veszélyeknek tárgyalása, a melyek az embert az ebek részéről fenyegetik. Mindenek előtt reá mutat azon parazitákra, a melyekhez az ember a kutya révén jut. Ezután utal az ebdühre is. Az egyes parazitákat, a melyeket az ember a kutyáktól nyer, részletebben ismerteti.

1350. SZÉCHÉNYI GÉZA gr.: *A wapiti.* Vadász- és versenylap. 26. évf. 1882. p. 46.

A „*wapiti-szarvas*” természetrajzi ismertetése.

1351. SZENTKIRÁLYI ÁKOS: *A czigaja-juh.* Mezőgazdasági szemle. III. évf. 1885. p. 481.

Természetrajzi és gazdasági szempontokból ismerteti az úgynevezett *czigaja*-juhot.

1352. SZENTKIRÁLYI ÁKOS: *A bival.* Mezőgazdasági szemle. VI. évf. 1888. p. 289. ábrával. p. 350., 398.

A bival természetrajzi és gazdasági ismertetése. Tárgyalását a bival történetének előadásával kezdi meg. Statisztikai kimutatást ad hazánk bival-állományáról.

1353. SZTERÉNYI HUGÓ: *Az afrikai elefántok*

pusztulása. Term.-tud. közl. XXII. köt. 1890. 252. füz. p. 435.

Feljegyzése annak, hogy Dél-Afrikában mikor kezdették tömegesen vadászni az elefántokat és az egyes vidékeken mikor pusztultak ki teljesen.

1354. TESCHLER GYÖRGY: *A körmöczi hiúz.* Term.-tud. közl. XIII. köt. 1881. p. 30.

A hiúz európai elterjedésének felsorolása után feljegyez két oly adatot, melyek annak Körmöczbánya határában való előfordulásáról szólnak. Ezután leírása következik annak a hiúznak, a melyet 1880. évi október elején Körmöcz határában lőttek, s a mely most a körmöczi reáliskola birtokában van.

1355. TESCHLER GYÖRGY: *A vakondok éleltára.* Term.-tud. közl. XX. köt. 1888. p. 112.

Felemlíti, hogy szerző maga is megtalálta egy vakondok éleltárát. Ezzel kapcsolatban DAHL mellett oly formán nyilatkozik, hogy az éleltár csak a talált fölőleg megőrzése az esetleg bekövetkezhető mostoha időre.

1356. TÖMÖSVÁRY ÖDÖN: *Légyvetékekkel táplálkozó juhászkutyák.* Rovartani lapok. I. köt. 4. füz. 1884. p. 83.

Leírja, hogy a Livadicza-patak medrében lerakott nagymennyiségű *Thalassomyia congregata* nevű légy-faj petéit s aztán a megölt *Tropidonotus tessellatus* és *Vipera ammodytes* miként ették meg a szerb juhászkutyák.

1357. VILLÁSI PÁL: *A denevér mint jóbarát.* Gyümölcsészeti és konyha-kertészeti füzetek. VIII. évf. 1887. p. 316.

A denevérek táplálkozásának rövid ismertetése kapcsán kimutatja ezek hasznosságát.

1358. ZAY MIKLÓS gr.: *Hiúzek és vadászók a Kis-Tátrában.* Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 79.

Több adatot jegyez fel a hiúznak és vadászónak a zay-ugróczi uradalomban való előfordulásáról.

Ide vonatkozólag lásd még a következő tétel-számok alatti dolgozatokat is: 11., 40., 49., 52., 55., 56., 58., 78., 88., 89., 91., 94., 111., 120., 174., 177., 197., 198., 210., 211., 212., 214., 215., 216., 217., 220., 223., 226., 229., 230., 247., 256., 257., 265., 267., 270., 285., 302., 303., 309., 310., 311., 312., 313., 314., 315., 316., 317., 318., 331., 339., 345., 346., 362., 371., 376., 382., 1620., 1621.

III. HAZAI SZERZŐKNEK KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOKBAN MEGJELENT DOLGOZATAI.

a) Ismeretterjesztő dolgozatok.

1359. ENTZ GÉZA: *Die Chlorophyllkörperchen der niederen Tiere.* Biologisches Centralblatt. I. Bd. 1881—82. p. 646.

Kimutatja, hogy az alsóbbrendű állatokból, nevezetesen a *Protozók*-ból chlorophyll gyanánt ismert zöld testecskék élő alsórendű növények, Algák. Ezt ő már 1876-ban észlelte és publikálta magyar nyelven.

1360. ENTZ GÉZA: *Die Symbiose niederer Tiere mit Algen.* Der Naturforscher. Wochenblatt zur Verbreitung der Fortschritte in den Naturwissenschaften. Jahrg. 15. 1882. No. 10. p. 93.

Azon érdekes dolgozatnak ismertetése, mely először magyarul az «Orv. term.-tud. Értesítőben», azután a «Biologisches Centralblatt»-ban jelent meg.

1361. MOJSISOVICS A.: *Die zoologische Literatur der Steiermark 1887—88.* Bericht über die Thätigkeit des permanenten Comité's zur naturwissenschaftlichen Erforschung der Steiermark im Jahre 1888. Graz. 1889. p. 19.

1362. SAJÓ KÁROLY: *Entomologische Bilder aus den ungarischen Flugsandsteppen.* Entomologische Nachrichten. Jarg. 8. 1882. p. 1.

Az ugyanily czímen 1880. évben megjelent közleménynek folytatása. (Lásd Sept. 15. 1880. Nr. 18.) Felemlíti azokat a rovarfajokat, a melyeket a futóhomokpusztákon és azok növényein megfigyelt.

1363. STOSSICH MIHÁLY: *Sunto di alcuni lavori sopra parassiti del Dr. R. Moniez.* Boll. della societ. adriat. di scienz. natural. in Trieste. Vol. 10. 1887. p. 97.

Ismerteti MONIEZ R.-nek következő dolgozatait. 1. Note sur une nouvelle forme de Sarcodine, le Schizogenes parasitiens; 2. Sur les parasites nouveaux des Daphnies; 3. Note sur le genre Gymnospora, type nouveau de Sporozoa; 4. Description du Distoma ingens nov. sp. et remarques sur quelques points de l'anatomie et de l'histologie comparées des trématodes.

1364. STOSSICH MIHÁLY: *Sopra alcuni lavori carcinologici del dr. Alfredo Giard.* Boll. della soc. adriat. di scienz. naturali in Trieste Vol. XI. 1889. p. 31.

Ismertetése GIARD ALF. dr. következő dolgozatainak: 1. De l'influence de certains para-

sites rhizocephales sur les caractères sexuels extérieurs de leur hôte. 2. Sur les Danalia, genre de Cryptonisciens parasites des Sacculines. 3. La castration parasitaire et son influence sur les caractères extérieurs du sexe male chez les crustacés décapodes; 4. Sur la castration parasitaire chez l'Eupagurus Bernhardus L. et chez la Gebia stellata Mont; 5. Sur la Phylogenie des Bopyriens; 6. Sur deux nouveaux genres d'Epicarides.

b) Vizsgálási és konzerválási módszerek.

1365. APÁTHY ISTVÁN: *Methode zur Verfertigung längerer Schnittserien mit Celloidin.* Mittheilungen aus der zoologischen Station zu Neapel. VII. Bd. 1887. p. 742.

Részletes ismertetése annak az eljárásnak, melyet szerző celloidinba való beágyazásnál követ, ha metszetsorozatokat akar nyerni. Leírja a keményítés és festés módját is.

1366. APÁTHY ISTVÁN: *Nachträge zur Celloidintechnik.* Zeitschrift für wissenschaftl. Mikroskopie und für mikrosk. Technik. Bd. 5. 1888. p. 45.

A celloidinba való eljárásra vonatkozó újabb észleletek közlése.

1367. APÁTHY ISTVÁN: *Methode zur Verfertigung längerer Schnittserien mit Celloidin.* Zeitschrift für wiss. Mikroskopie und f. mikrosk. Technik. V. Bd. 1888. p. 360.

Egy ugyanily czímű más dolgozatnak kivonatos ismertetése.

1368. APÁTHY ISTVÁN: *Bemerkungen über die Celloidin-Einbettungsmethode von Arvid Florman.* Zeitschr. f. wiss. Mikroskopie u. f. mikr. Technik. 6. Bd. 1889. p. 301.

1369. APÁTHY ISTVÁN: *Mikrotechnische Mittheilungen. I. Weiteres zur Celloidintechnik. II. Weiteres zur Färbetechnik mit Celloidin. III. Eine neue Kittmasse zum Umrahmen von Glycerinpräparaten.* Zeitschr. f. wiss. Mikroskopie u. mikr. Technik. 6. Bd. 1889. p. 164.

1370. BABES VICTOR: *Ueber einige Färbungsmethoden besonders für krankhafte Gewebe, mittelst Safranin und deren Resultate.* Archiv für mikroskopische Anatomie. Bd. 22. 1883. p. 336.

1371. BIKFALVI KÁROLY: *Darstellung der*

Haeminkristalle mittels Brom- und Jodsalzen; Brom- und Jodhaemin. Centralblatt für die medic. Wissenschaften. Jahrg. 1886. Nr. 17.

Lásd a 127. tétele szám alatt is.

1372. ENTZ GÉZA: *Methoden zur Anfertigung von Dauerpräparaten mikroskopischer Organismen.* Zoologischer Anzeiger. IV. Jahrg. 1881. Nr. 96. p. 575.

Reá mutat, hogy EHRENBURG gyors kiszáritás után miként igyekezett conserválni a mikroszkópos állatkákat s azután felsorolja azokat az állatkákat, a melyeket tényleg jó sikerrel lehet kiszáritás után konzerválni, s a melyeket ez úton maga is konzervált. Leírja azután azokat a módszereket, a melyeket újabb időben a mikroszkópos állatkák konzerválásánál gyakorolnak s aztán ismerteti a saját eljárását. A kis állatkákat pikrínkénsavval öli meg, majd alkoholba helyezi, megfesti és hígított glicerinbe zárja el.

1373. LENHOSSÉK MIHÁLY: *Ein neues Hilfsmittel zur Herstellung von Serienpräparaten aus dem centralen Nervensystem.* Zeitschr. f. wissensch. Mikroskopie u. f. mikr. Technik. 3. Bd. 1887.

Annak az eljárásnak rövid ismertetése, a mely mellett a központi idegrendszerből metszetsorozatokat állíthatunk elő.

1374. PERÉNYI JÓZSEF: *Über eine neue Erhärtungsflüssigkeit.* Zoologischer Anzeiger. V. Jahrg. 1882. Nr. 119. p. 459.

Ismerteti azt a folyadékot, a melyet alsóbbrendű Gerincezesek petéinek megkeményítésére használt. E folyadék 4 rész 10%-os salétromsavból, 3 rész alcoholból és 3 rész 0.5%-os chromsavból áll s ebben 4—5 órán át kell a keményítendő petéket tartani. A festés vagy a folyadéknak, vagy a szegfűolajnak festése után történik, de az első eljárás észszerűbb.

1375. PERÉNYI JÓZSEF: *Mikroelektron, neuer Apparat zur Härtung, Tinction und Einbettung histologischer und embryologischer Gewebe.* Zeitschrift f. wiss. Mikroskopie u. f. mikr. Technik. IV. Bd. 1887. p. 148.

Annak a készüléknek leírása, melyet szerzője Mikroelektronnak nevezett és a melylyel szöveti, meg fejlődéstani vizsgálatokhoz szöveteket lehet konzerválni.

1376. THANHOFFER LAJOS: *Ein Irrigationsmesser zur Anfertigung mikroskopischer Schnittpräparate.* Archiv für mikroskopische Anatomie. 19. Bd. 1881. p. 315. egy fametsz.

Egy új módu metszetvágó késnek ismertetése.

1377. THANHOFFER LAJOS: *Neuere Methoden zur Präparation der Nervenzellen.* Zeitschr. f. wiss. Mikroskopie und f. mikr. Technik. IV. Bd. 1887. p. 467.

Több oly eljárásnak ismertetése, a melyeknek segítségével idegsejteket preparálhatunk. Részletesebb ismertetését lásd a 161. tétele szám alatt.

c) Bonez- és szövettani dolgozatok.

1378. APÁTHY ISTVÁN: *Studien über die Histologie der Najaden.* Biologisches Centralblatt. Bd. 7. 1887—88. Nr. 20. p. 621.

A 166. és 167. számú tételekben ismertetett dolgozatnak kivonata.

1379. APÁTHY ISTVÁN: *Nach welcher Richtung hin soll die Nervenlehre reformiert werden?* Biologisches Centralblatt. IX. Bd. Nr. 17. 19. 20. 21. p. 527. 600. 625. Jahrg. 1889—90.

1380. BIKFALVI KÁROLY: *Beitrag zur Structur der Grundsubstanz des hyalinen Knorpels.* Centralblatt f. d. med. Wissenschaften. 21. Jahrg. 1883. p. 436.

1381. BIKFALVI KÁROLY: *Beitrag zur Verwendung der Magenverdauung als Isolationsmethode.* Centralblatt für die medic. Wissenschaften. Jahrg. 1883. Nr. 46.

Tartalmát lásd a 180-ik tétele szám alatt.

1382. HALLER BÉLA gr.: *Vorläufige Mittheilung über das Nervensystem und Mundepithel niedriger Gastropoden.* Zoologischer Anzeiger. IV. Jahrg. 1881. Nr. 76. pag. 92.

Röviden összegezi a *Chiton*, *Patella*, *Haliotis*, *Fissurella*, *Turbo* és *Trochus* nevű Gastropodok idegrendszerén és szájeipitheljén végezett vizsgálatainak eredményeit. Kimutatja, hogy a *Chiton*-nál a pedálidegek közötti eresztékek nagyobb számúak, mint a minőnek IHERING találta s e mellett még parapédál-ideig is vannak. Az idegeresztékek hálózatot formálnak. Ugyan ilyen a viszony a *Patella*, *Haliotis*, *Trochus* és *Turbo* fajoknál, míg a *Fissurella*-nál az idegeresztékekből idegek mennek a lábba, a hol aztán hálózatot formálnak. Az említett Gastropodák száájában megtalálta az izlés szemölcsseit, a melyek érző- és védősejtekből állanak. E mellett a *Chiton* és *Patella* száájüregében még egy oly szerv is van, a mely 6-ik érzéknek tartható s ezt részletesebben ismerteti.

1383. HALLER BÉLA gr.: *Zur Kenntniss der Muriciden. Eine vergleichend-anatomische Studie. I. Anatomie des Nervensystems.* Denkschr. d. k. Akad. der Wissensch. in Wien. 45. Bd. 1882. p. 87. Taf. 3. és fametsz.

Önálló vizsgálatok és az idevonatkozó irodalmi adatok kritikai méltatása alapján behatóan tárgyalja a *Muricidák* idegrendszerének anatómiai viszonyait. Vizsgálatait a *Murex truncatulus*-on végezte.

1384. HALLER BÉLA gr.: *Die Organisation der Chitonen der Adria.* Arbeiten aus dem zoologischen Institute der Universität Wien. Tom. IV. Hft. 3. 1882. p. 1. Taf. 8. Tom. V. Hft. 1. 1884. p. 15. Taf. 9—11.

Önálló vizsgálatok alapján az irodalmi adatok kritikai méltatása mellett behatóan tárgyalja az Adriai tengerben élő *Chiton*-félék anatómiai viszonyait. Tárgyalását az idegrendszer ismertetésével kezdi meg. Ismerteti az egyes idegek lefutását, szerkezetét. Ezt követi az emésztő-készülék és járulékos mirigyének, a veséknek, a tenyészszerveknek, az edényrendszernek tár-

gyalása. Külön tárgyalja az izomrendszert, a szájiüreget, a kopoltyúkat.

1385. HALLER BÉLA gr.: *Beiträge zur Kenntniss der Nerven im Peritoneum von Doris tuberculata*. LAM. Arbeiten aus dem zoologischen Institute der Universität Wien. Tom V. Hft. 3. 1884. p. 1. Taf. 1.

Önálló vizsgálatok és az irodalmi adatok kritikai méltatása alapján részletesen ismerteti a *Doris tuberculata* peritoneumának idegeit.

1386. HALLER BÉLA gr.: *Untersuchungen über marine Rhipidiglossen*. Morphologisches Jahrbuch. 7. Bd. 1. H. 1884. p. 1. Taf. 1—7. és 7 fűmetsz.

Önálló vizsgálatok alapján mindenek előtt a *Fissurella*, *Haliotis*, *Turbo*, genusok idegrendszerének anatómiai és histológiai viszonyait ismerteti. Ezután áttér az oldalszervek tárgyalására és részletezi a *Fissurella costaria* és a *Trochidák* oldalszerveit. Majd egy külön fejezetben összehasonlítja a Molluskák oldalhalmait a Gerinczesekével. Ezt követi a szívfalnak és a szájiüregek beható tárgyalása.

1387. HALLER BÉLA gr.: *Beiträge zur Kenntniss der Niere der Prosobranchier*. Morphologisches Jahrbuch. 11. Bd. 1. H. 1886. p. 1. Taf. 4. 2 fűmetsz.

Önálló vizsgálatok alapján és az irodalmi adatok kritikai méltatásával tárgyalja a *Frosobranchiák* veséit. Tárgyalását a *Fissurellák* veséinek ismertetésével kezdi meg, a melyet követ a *Haliotis*-éinek, a *Trochida*-félkéiének, a *Doliida*-félkéiének és a *Muricida*-félkéiének ismertetése. Egy külön fejezetet szentel a kopoltyúcsigák veséinek általános méltatására.

1388. HALLER BÉLA gr.: *Beiträge zur Kenntniss der Niere der Prosobranchier*. Zeitschr. für w. Mikroskopie u. f. mikr. Technik. 2. Bd. 1885. p. 385.

A megelőző tételben tárgyalt dolgozat rövid ismertetése.

1389. HALLER BÉLA gr.: *Untersuchungen über marine Rhipidiglossen*. Morphologisches Jahrbuch. 11. Bd. 3. Hft. 1886. p. 321. Taf. 17—24. és 5 fűmetsz.

E dolgozatában a központi idegrendszer szerkezetével és burkaival foglalkozik. Tárgyalása felöleli a dúczsejteket, a központi idegrendszerben és körülötte levő kötőszövetet, a középponti ideghálózatot, a lábidegek topográfiai viszonyait és idegeiknek eredetét és az agydúcsejteket. Részletes tárgyalásának adatait, aztán egy külön fejezetben általános nézőpontokból összegezi.

1390. HALLER BÉLA gr.: *Untersuchungen über marine Rhipidiglossen. II. Textur des Centralnervensystems und seiner Hülle*. Zeitschr. f. wiss. Mikroskopie u. f. mikr. Technik. 3. Bd. p. 86.

Szerző ily című nagyobb dolgozatának kivonatos ismertetése. Lásd a megelőző tételt.

1391. HALLER BÉLA gr.: *Über die sogenannte Leydig'sche Punktsubstanz im Centralnervensystem*. Morphologisches Jahrbuch. 12. Bd. 3. Hft. 1887. p. 325.

Vizsgálatai a *Lepidasthenia elegans* GR. és *Nereis Costae* GR. fajok idegrendszerére vonatkoznak. Ezek szerint az említett Gyűrűsférgeknek az agynak dúczsejtnélküli központi része ideges és kötőszöveti hálózattól áll, a melyek eresztékrostoktól és nagyobb idegrostoktól lehetnek áttörve.

1392. HALLER BÉLA gr.: *Erwiderung an Herrn Dr. L. Boutan*. Zoologischer Anzeiger. X. Jahrg. 1887. Nr. 249. p. 207.

Polemizál BOUTAN francia bűvással a Rhipidaglossák idegrendszerének szerkezetéről általában s különösen a *Fissurelláé* felől.

1393. HALLER BÉLA gr.: *Die Morphologie der Frosobranchier, gesammelt auf einer Erdumsegelung durch die Königl. italienische Korvette «Vettor Pisani»*. Morphologisches Jahrbuch. 14. Bd. 1. Hft. 1888. p. 54. Taf. 3—9.

Tárgyalja a «Vettor Pisani» olasz korvettától gyűjtött Rhipidaglossákat. Leírja a *Buccinulák* közül a *Concholepas peruviana* LM. faj minden szervét; a *Monoceros* idegrendszerét, emésztőkészülékét és veséit nemkülönben a *Purpura*-fajokat is. A *Muricidae* családból első sorban a talált *Murex*-fajok idegrendszerét, emésztőkészülékét és veséit, tárgyalja. Ezt követi a *Fusus* és *Pygma*-fajokra vonatkozó adatok összefoglalása.

1394. HALLER BÉLA gr.: *Beiträge zur Kenntniss der Textur des Central-Nervensystems höherer Würmer*. Arbeiten aus dem zoologischen Institute der Universität Wien. Tom. VIII. Hft. 2. p. 2. Taf. 5. 1889.

Tárgyalását a *Gyűrűsférgek* közül a *Polychaeták* idegrendszerének ismertetésével kezdi meg. Ezt követi az *Oligochaeták* idegrendszerének tüzetes tárgyalása, nemkülönben a *Simulaceidák* is. A dolgozat végén aztán összefoglalja és általános nézőpontokból tárgyalja az elért eredményeket.

1395. KLUG NÁNDOR: *Ueber die Herznerven des Frosches*. Archiv für Anatomie und Physiologie. Anatom. Abth. Jahrg. 1881. p. 330. Taf. 13.

A békaszív idegzetére vonatkozó önálló vizsgálatok eredményének ismertetése. Részletesebben lásd a 199-ik tételszám alatt.

1396. KLUG NÁNDOR: *Herznerven des Frosches*. Centralblatt f. d. medic. Wissenschaften. 20. Jahrg. 1882. p. 259.

Részletes ismertetését lásd a 199-ik tételszám alatt. E közlemény maga csak rövid kivonat.

1397. LENHOSSÉK MIHÁLY: *Untersuchungen über die Spinalganglien des Frosches*. Archiv für mikroskopische Anatomie. Bd. 26. 1886. p. 370. Taf. 15. 16.

Tartalma ugyanaz, a mi a 208. számú tételben ismertetett közleményé.

1398. LENHOSSÉK MIHÁLY: *Untersuchungen über die Entwicklung der Markscheiden und den Faserverlauf im Rückenmark der Maus*. Archiv für mikroskopische Anatomie. Bd. 33. 1889. p. 71. Taf. 6. 7.

Tartalma ugyanaz, a mi a 210. számú tételben ismertetett közleményé.

1399. LENHOSSÉK MIHÁLY: *Ueber den Verlauf der Hinterwurzeln im Rückenmark.* Archiv für mikroskopische Anatomie. Bd. 34. 1889. p. 157. Taf. 9.

Tartalma ugyanaz, a mi a 211. tételszám alatt ismertetett dolgozaté.

1400. ÓNODI ADOLF: *Ueber das Verhältniss der cerebrospinalen Faserbündel zum sympathischen Grenzstrange.* Archiv für Anatomie und Physiologie. Anatom. Abtheil. Jahrg. 1884. p. 145. tábla 7—8.

Előadja azon önálló vizsgálatainak eredményeit, a melyeket a cerebrospinalis idegpáncsoknak az együttérező idegrendszerhez való viszonyát illetőleg elért. Ezenkívül lásd a 216. tételszámot is.

1401. ÓNODI ADOLF: *Ueber das Verhältniss der spinalen Faserbündel zu dem Grenzstrange des Sympathicus.* Centralblatt f. d. medic. Wissenschaften. 21. Jahrg. 1883. p. 97. p. 625.

Tartalma azonos a megelőző tételben ismertetett dolgozatával.

1402. ÓNODI ADOLF: *Ueber das Verhältniss der cerebrospinalen Faserbündel zum sympathischen Grenzstrange.* Centralblatt f. d. medic. Wissenschaften. 22. Jahrg. 1884. p. 930.

A megelőző tételben említett dolgozat kivonatos ismertetése.

1403. ÓNODI ADOLF: *Zur Frage vom Nervus laryngeus medius.* Centralblatt f. d. medic. Wissenschaften. 26. Jahrg. 1888. p. 961.

Előadja azon vizsgálatait, a melyek hivatva vannak a Nervus laryngeus medius lefutásának tisztázására. Kimutatja, hogy ezen ideg nem önálló.

1404. PERTIK OTTO: *Untersuchungen über Nervenfasern.* Archiv für mikroskopische Anatomie. Bd. 19. 1881. p. 183. Taf. 10.

Részletesen tárgyalja az idegrostok szerkezetére vonatkozó vizsgálatainak eredményét. Különös súlyt fektet a különböző vizsgálati módszerekre.

1405. TANGI FERENCZ: *Ueber das Verhältniss zwischen Zellkörper und Kern während der mitotischen Theilung.* Archiv für mikroskopische Anatomie. Bd. 30. 1887. p. 529. Taf. 31.

Tartalmát lásd a 244. számú tételben.

1406. TANGI FERENCZ: *Über das Verhältniss zwischen Zellkörper und Kern während der Theilung.* Zeitschr. f. wiss. Mikroskopie u. mikr. Technik. V. Bd. 1883. p. 73.

A 241. számú tételben tárgyalt dolgozatnak kivonatos ismertetése.

1407. TANGI FERENCZ: *Zur Histologie der gequetschten oder peripherischen Nerven.* Archiv für Mikroskopische Anatomie. Bd. 29. 1887. p. 464. Taf. 27.

1408. TANGI FERENCZ: *Zur Histologie der gequetschten peripherischen Nerven.* Zeitschr. für wiss. Mikroskopie u. f. mikr. Technik. V. Bd. 1888. p. 240.

A megelőző tételben ismertetett dolgozatnak rövid kivonata.

1409. THANHOFFER LAJOS: *Beiträge zur Histologie und Nervenendigung der quergestreiften Muskelfasern.* Archiv für mikroskopische Anatomie. Bd. 21. 1882. p. 26. Taf. 3. 4.

A harántesikú izomrostok szöveti szerkezetére és idegvégződésére vonatkozó önálló vizsgálatok eredményeinek összefoglalása. Bővebben lásd a 247. számú tételben.

1410. THANHOFFER LAJOS: *Nervenendigung in den quergestreiften Muskeln.* Biologisches Centralblatt. I. Bd. 1881—82. p. 349.

A megelőző tételben említett dolgozatnak kivonatos ismertetése. Lásd ezenkívül a 244. számú tételt is.

1411. THANHOFFER LAJOS: *Ein neuer Nervenendapparat im Dünndarm.* Centralblatt f. d. medic. Wissenschaften. 21. Jhrg. 1883. pag. 33.

1412. TÖRÖK LAJOS: *Die Theilung der rothen Blutzellen bei Amphibien.* Archiv für mikroskopische Anatomie. Bd. 31. 1888. pag. 603. Taf. 23.

Tartalma azonos a 255. számú tételben ismertetett dolgozatával.

1413. TÖRÖK LAJOS: *Die Theilung der rothen Blutzellen bei Amphibien.* Zeitschr. f. wiss. Mikroskopie u. f. mikr. Technik. 6. Bd. 1889. pag. 71.

A 255. számú tételben ismertetett dolgozat rövid kivonata.

c) Élettani dolgozatok.

1414. BIKFALVI KÁROLY: *Die Wirkung des Alkohol, Bier, Wein, des Borszeker Wasser, schwarzen Kaffees, Tabak, Kochsalzes und des Alaun auf die Verdauung.* Centralblatt f. d. medic. Wissenschaft. 24. Jahrg. 1886. p. 100.

A megfelelő című magyar dolgozatnak kivonatos ismertetése. Ismertetéi KLUG. Bővebben lásd a 264. tételszám alatt.

1415. HÖGYES ENDRE: *Die associirten Augenbewegungen.* Biologisches Centralblatt. I. Bd. 1881—82. p. 216.

Kivonat a 268. tételszám alatt feljegyzett dolgozatból.

1416. HÖGYES FERENCZ: *Die Wirkung des Muskarins auf die Circulations-Organen.* Archiv für Physiologie. Du Bois Reyn. Jahrg. 1882. p. 37.

Tartalma azonos a 269. tételszám alatt ismertetett közleményével.

1417. KLUG NÁNDOR: *Beiträge zur Physiologie des Herzens.* Archiv für Physiologie. Du Bois Reyn. Jahrg. 1881. p. 260.

Lásd a 271. és 272. tételszámok alatt ismertetett dolgozatokat.

1418. KLUG NÁNDOR: *Ueber die Beschleunigungs-Nerven des Froschherzens.* Centralblatt für die medic. Wissenschaften. Jahrg. 1881. Nr. 53.

Lásd a 275. tételszám alatti dolgozatot is.

1419. KLUG NÁNDOR: *Ueber die Hautathmung*

des *Frosches*. Archiv für Anatomie und Physiologie. Physiol. Abthl. Jahrg. 1884. p. 183.

Kísérletek alapján fejtegeti azt, hogy milyen szerepet játszik a békánál a bőrlélekzés. Lásd bővebben a 280. tételszám alatt.

1420. KLUG NÁNDOR: *Ueber die Aufgabe der Lieberkühn'schen Drüsen im Dickdarm*. Archiv für Physiologie. Du Bois Reym. Jahrg. 1883. p. 463.

A tartalmát lásd a 285. tételszám alatt.

1421. KLUG NÁNDOR: *Die Verdauungsproducte des Leimes*. Centralblatt für Physiologie. Jahrg. 1890. Nr. 7.

A tartalmát lásd a 285. tételszám alatt.

1422. REGÉCZY NAGY IMRE: *Epithelzellen des Magens*. Centralblatt f. d. medic. Wissenschaften. 19. Jahrg. 1881. p. 109.

1423. REGÉCZY NAGY IMRE: *Beiträge zur Lehre der Diffusion von Flüssigkeiten*. Archiv für die gesammte Physiologie, etc. (PFLÜGER). 34. Bd. 1884. p. 431.

1424. REGÉCZY NAGY IMRE: *Die Ursache der Stabilität des Blutdruckes*. Archiv für die gesammte Physiologie. (PFLÜGER.) 37. Bd. 1885. p. 73.

1425. REGÉCZY NAGY IMRE: *Die Bestimmung der Entstehungsstelle der Erregung im Muskel bei der Reizung mit inducirten elektrischen Strömen*. Archiv für die gesammte Physiologie. (PFLÜGER.) Bd. 43. 1888. p. 533.

1426. REGÉCZY NAGY IMRE: *Die scheinbare Latenzperiode der Erregung bei direkter Muskelreizung*. Archiv für die gesammte Physiologie. (PFLÜGER.) Bd. 43. 1888. p. 584.

1427. REGÉCZY NAGY IMRE: *Neues Verfahren zur Bestimmung der Fortpflanzungsgeschwindigkeit der Erregung in dem Muskel*. Archiv für gesammte Physiologie. (PFLÜGER.) Bd. 44. 1889. p. 117.

1428. REGÉCZY NAGY IMRE: *Neue Versuche zum Beweis der bipolaren erregenden Wirkung des inducirten electrischen Stromes*. Archiv für die gesammte Physiologie. Bd. 44. 1889. pag. 127.

1429. REGÉCZY NAGY IMRE: *Ueber die durch die negative Schwankung des Muskelstromes in einem anderen Muskel direkt ausgelöste secundäre Zuckung*. Archiv für die gesammte Physiologie. Bd. 44. 1889. p. 469.

1430. REGÉCZY NAGY IMRE: *Experimentelle Beiträge zur Frage des Porret'schen Muskelphänomens*. Archiv für die gesammte Physiologie. Bd. 44. 1889. p. 219.

1431. REGÉCZY NAGY IMRE: *Eine Bemerkung zu Bernstein's neuer Theorie*. Archiv für die gesammte Physiologie. (PFLÜGER.) Bd. 44. 1889. p. 620.

1432. VELITS DEZSŐ: *Ueber den Einfluss der Kohlensäure und des Sauerstoffs auf die Function des Säugethierherzens*. Archiv für Physiologie. Du Bois Reym. Jahrg. 1883. pag. 134.

Tartalma azonos a 300. tételszámmal.

d) Fejlődéstani dolgozatok.

1433. ONODI ADOLF: *Ueber die Entwicklung des sympathischen Nervensystems*. Archiv für mikroskopische Anatomie. Bd. 26. 1886. pag. 61. Taf. 4.

Tartalma azonos a 319. számú tételben ismertetett dolgozatával.

1434. ONODI ADOLF: *Ueber die Entwicklung des sympathischen Nervensystems*. Archiv für mikroskopische Anatomie. Bd. 26. 1886. pag. 553. Taf. 23—27.

Kivonat ismertetés. Lásd a 319. számú tételt.

1435. PERÉNYI JÓZSEF: *Beiträge zur Embryologie von Torpedo marmorata (Torpedo Galvanii Risso)*. Zoologischer Anzeiger. IX. Jahrg. 1886. Nr. 227. p. 433.

Ide vonatkozó vizsgálatait tíz pontban foglalja össze, melyek röviden feltüntetik a *Torpedo marmorata* embriójának és szerveinek fejlődését. Lásd még a 322. számú tételt is.

1436. PERÉNYI JÓZSEF: *Die ectoblastische Anlage des Urogenitalsystems bei Rana esculenta und Lacerta viridis*. Zoologischer Anzeiger. X. Jahrg. 1887. Nr. 243. p. 66.

Szerinte a *Rana esculenta* Wolff-féle járata az ectoderma belső rétegeiből, míg a *Lacerta*-é a megvastagodott ectodermából fejlődik. Lásd még a 324. számú tételt is.

1437. PERÉNYI JÓZSEF: *Entwicklung des Amnion, Wolffschen Ganges und der Allantois bei den Reptilien*. Zoologischer Anzeiger. XI. Jahrg. 1888. Nr. 274. p. 138.

A *Lacerta viridis*, *muralis* és *agilis* fajokon végzett vizsgálatai alapján kivonatban ismerteti az amnion, a Wolff-féle járat és az allantois fejlődésére vonatkozó eredményeket.

e) Rendszertani dolgozatok.

1438. MARGÓ TIVADAR: *The Classification of the Animal Kingdom, with reference to the newer Zoological Systems*. The Annals and Magazin of Natural History of London. Ser. V. Vol. 13. 1884. p. 313.

A 338. tételben ismertetett műnek a «Math. naturw. Berichte aus Ungarn»-ban megjelent kivonata angol fordításban. Fordította DALLAS W. S. Tartalmát lásd a 335. tételszám alatt.

f) Faunistikai dolgozatok.

1439. MOJSISOVICS AUG. v.: *Zur Fauna von Bélye und Dárda*. Mittheil. d. naturw. Vereine für Steiermark. Jahrg. 1883. p. 122.

A közlemény Emlősökre vonatkozó megfigyelések összege. Ebben a következő emlősökre vonatkozó adatokat találunk: *Cervus elaphus* L., *Cervus capreolus* L., *Sus scrofa* L., *Lepus*

timidus L., *Spalax typhlus* PALL., *Arvicola glareolus* SCHREB., *Arvicola amphibius* DESM., *Arvicola arvalis* SELYS., *Mus decumanus* PALL., *Mus rattus* L. stb. Összesen 45 Emlősfajról nyújt adatokat. A Csúszómászók közül 10, a Kéltüek közül 10 és a Halak közül 30 fajról emlékezik meg.

1440. MOJSISOVICS AUG. v.: *Zur Fauna von Bélye und Dárda*. Hugo's Jagdzeitung. 26. Jahrg. 1883. p. 559. 626.

Bélye és Dárda környékének faunájára vonatkozó adatokat közöl.

1441. MOJSISOVICS AUG. v.: *Biologische und faunistische Beobachtungen über Vögel und Säugethiere Südungarns und Slavoniens*. Mittheil. d. naturw. Vereine für Steiermark. Jahrg. 1885. p. 109.

A dolgozat 192 madárra vonatkozó különböző irányú érdekes megfigyelést tartalmaz. Ezenkívül még 19 Emlősről is nyújt adatokat. Megemlíti e helyen, hogy a bécsi udvari muzeumban miféle Denevérek vannak magyarországi, különösen pedig bánáti termőhelyekkel.

1442. MOJSISOVICS AUG. v.: *Jagd- und Reiseskizzen aus Südungarn und Slavonien*. Hugo's Jagdzeitung. 29. Jahrg. 1886. p. 466. 498. 525. 560. 594.

1443. MOJSISOVICS AUG. v.: *Über die geographische Verbreitung einiger westpalaearktischer Schlangen unter besonderer Berücksichtigung der bisher in Österreich-Ungarn aufgefundenen Formen*. Mittheil. d. naturw. Vereine für Steiermark. Jahrg. 1887. p. 223.

Az ismertetett kigyók közül hazánkból a következőket jegyzi fel: *Tropidonotus natrix* L., *Tropidonotus tessellatus* LAUR. var. *hydrus* PALL., *Zamenis gamonensis* LAUR. var. *Laurenti* v. BEDR., var. *trabalis* PALI., *Coluber Aesculapii* HOST., *Coronella austriaca* LAUR., *Vipera berus* L., *Vipera ammodytes* L.

1444. MOJSISOVICS AUG. v.: *Zoogeographische Notizen über Süd-Ungarn aus den Jahren 1886—88. Zugleich ein III. Nachtrag zur «Fauna von Bélye und Dárda»*. Mittheil. d. naturw. Vereine für Steiermark. Jahrg. 1888. p. 233.

Megfigyelő kirándulásainak rövid feljegyzése után előadja azon megfigyeléseit, a melyeket e kirándulások folyamán tett. A megfigyelések Emlősökre, Madarakra és Csúszómászókra, Kéltüekre és Halakra vonatkoznak. Végül a Dráva-szögben 1881—88. években megfigyelt madarak rendszeres jegyzékét adja. E jegyzékben összesen 243 madárfajt jegyez fel.

1445. MOJSISOVICS AUG. v.: *Nachträgliche Bemerkungen zu meiner Arbeit «Über die geographische Verbreitung einiger westpalaearktischen Schlangen»*. Mittheil. d. naturw. Vereine für Steiermark. Jahrg. 1888. p. 270.

Összesen 12 kigyófajra vonatkozó újabb adatot közöl. Felemlíti azokat az adatokat, a melyeket BIELZ E. A. feljegyez a *Vipera ammodytes* erdélyrészi előfordulásáról.

1446. MOJSISOVICS AUG. v.: *Zoogeographische Notizen über Süd-Ungarn. Aus den Jahren 1886—88. Zugleich ein III. Nachtrag zu «Fauna von Bélye und Dárda»*. Graz. 1889.

A megfigyelt 243 fajnak felsorolásával kapcsolatosan a földrajzi elterjedést igyekszik megállapítani. Ujabbban 6 fajjal szaporítja a madárfaunát.

1447. MOJSISOVICS AUG. v.: *Zoogeographische Notizen über Süd-Ungarn aus den Jahren 1886—88. Zugleich ein III. Nachtrag zur «Fauna von Bélye und Dárda»*. Hugo's Jagdzeitung. 32. Jahrg. 1889. p. 525. 554.

1448. STOSSICH MIHÁLY: *Prospetto della fauna del mare Adriatico*. Boll. della soc. adriat. di scienz. naturali in Trieste. Vol. 9. 1885. p. 112.

Az Adriában élő és addig ismert *Coelen teratok* enumerációja. Az *Anthozodák* közül 12 családból, 41 nemből 59 fajt; a *Ctenophorák* közül 4 családból, 5 nemből 6 fajt; a *Hydromedusák* közül 33 családból, 54 nemből 104 fajt jegyez fel az irodalmi adatok, a synonymek s a termőhelyek kíséretében.

1449. STOSSICH MIHÁLY: *Prospetto della fauna del mare Adriatico*. Boll. della societ. di scienz. naturali in Trieste. Vol. 8. 1883—84. p. 90.

Az Adriában élő *Echinodermaták* enumerációja, a melynek során a *Holothurioidéak* közül 22 fajt; az *Echinoideák* közül 13 fajt; az *Asteroidéak* közül 27 fajt s a *Crinoideák* közül 1 fajt soroltat fel az irodalmi adatok, a synonymek s a termőhelyekkel egyetemben.

1450. STOSSICH MIHÁLY: *Prospetto della Fauna del mare Adriatico*. Bollet. della societa adriat. di scienze naturali in Trieste. Vol. 7. 1882. p. 168.

A férgek állatkörének az Adriában megfigyelt fajait enumerálja az irodalmi adatok, a synonymek s a termőhelyek feljegyzésével. Az *Annelidák* osztályának *Chartopoda* rendjéből 24 családba, 76 nembe 168 fajt; a *Gephyredák* osztályából 2 családba, 5 nembe 9 fajt; a *Nemathelminthesek* osztályából 9 családba, 13 nembe 42 fajt; a *Platylhelminthesek* osztályából 24 családba, 42 nembe 92 fajt sorol fel.

VÉGLÉNYEK. PROTOZOA.

Gyökérlábúak. Rhizopoda.

1451. DADAY JENŐ: *Über eine Polythalamie der Kochsalztümpel bei Déva in Siebenbürgen*. Zeitschrift für wiss. Zoologie. 40. B. 1884. p. 465. Taf. 24.

Részletes ismertetése az *Entzia tetrastomella*, n. gen. n. sp. Polythalamianak, mely az első és eddig egyedüli, a kontinentális sósvizekből ismeretes ilyen állatka. Evvel kapcsolatban felsorolja azokat az állatkákat, a melyeket az *Entzia* társaságában talált és termőhelyeik után négy csoportba osztja: 1. csak édesvízben, 2. édes-, sós és tengervízben, 3. sós és tengervízben, 4. sós és édesvízben élők. Megjegyzi még azt is, hogy az *Amphidinium operculatum*-nál a csillószőrök helyén hullámozó hátryaostort látott.

1452. DADAY JENŐ: *On a Polythalamian from the Salt pools near Déva in Transylvania*. The Annals and Magazin of Natural History of London. Ser. V. Vol. 14. 1884. p. 349.

A megelőző tételben ismertetett dolgozatnak fordítása. E fent említett folyóirat részére fordította DALTAS W. S.

1453. DADAY JENŐ: *Ueber eine Polythalamie in dem Kochsalztümpel bei Déva in Siebenbürgen*. Zeitsch. für wiss. Mikroskopie u. f. mikr. Technik. 2. Bd. 1885. p. 89.

A megelőző tételben tárgyalt dolgozatnak kivonatos ismertetése. E közleményt HENKING H. dr. tette közre.

1454. JICKEL C. F. *Über die Copulation von Difflugia globulosa*. Duj. Zoologischer Anzeiger. VII. Jahrg. Nr. 174. p. 449. 1884.

A *Difflugia globulosa* Duj. konjugációja 48 óráig tartott s annak befejezése után az egyik tok egészen üresen maradt. A protoplazmával telt tokban két egész és egy szétesésben lévő mag volt, melyek közül a két első körül sötétebben festett testecskék tüntek fel. E megfigyelés kapcsán kimondja, hogy: 1. Rhizopodáknál is épen úgy megvan a kopuláció, mint az Infusoriáknál. 2. A Rhizopodáknál is épen mint az Infusoriáknál a kopuláció alatt az élettevékenység alább száll. 3. A kopuláció következménye itt is a sejtnagnak szétesése. Lásd a 399. tételszám alatt is.

1455. KLEIN GYULA: *Vampyrella und das Grenzgebiet zwischen Tier- und Pflanzenreich*. Der Naturforscher. Wochenblatt zur Verbreitung der Fortschritte in den Naturwissenschaften. Jahrg. 15. 1882. Nr. 52. p. 504.

A 400. számú tételben kivonatolt dolgozatnak német ismertetése.

1456. ROBOZ ZOLTÁN: *Calcituba polymorpha* n. gen. n. sp. Sitzungsber. d. k. Akad. d. Wissen. in Wien. Math. Cl. 88. Bd. 1. Abth. 1884. p. 420. 1. Taf.

Daday: Állattani irodalom.

Tartalma ugyanaz, a mi a 401. számú tételben ismertetett dolgozaté.

Sporozoa.

1457. PACHINGER ALAJOS; *Mittheilungen über Sporozoen*. Zoologischer Anzeiger. IX. Jahrg. 1886. Nr. 229. p. 471.

Feljegyzi az 1886. év márczius havában egy ló veséjében talált *Eimeria falciformis*-t, továbbá egy macskában talált *Orthospora* fajtát, nem különben a békákból leirt *Molybdis Entzii* új fajt. Lásd ezenkívül még a 403. tételszámot is.

Ázalekállatkák. Infusoria.

1458. DADAY JENŐ: *Monographie der Familie der Tintinnodeen*. Mittheilungen aus der zoologischen Station zu Neapel. VII. Bd. 1886. p. 473. Tab. 18—21.

A Tintinnodeák monographikus ismertetése, melyben az irodalmi adatok és saját vizsgálatainak alapján azoknak részletes tárgyalását adja. A talált fajokat a tok szerkezete után osztja be a nemekbe s felállítja az *Amphorella* és *Undella* új nemeket. Kimutatja, hogy a Tintinnodeák legnagyobb része több magvú s hogy az adórális csillószőrök száma többé-kevésbé jellemző és állandó. A felsorolt és ismertetett fajok között újak a következők: *Tintinnidium neapolitanum*, *Tintinnus Fraknii*, *Tint. angustatus*, *Amphorella striata*, *Amph. punctatostriata*, *Amphr. norvegica*, *Amph. tuberculata*, *Tintinnopsis Lobianci*, *Tintinnopsis cyathus*, *Tintinnopsis Mayeri*, *Tint. angulata*, *Tin. curvicauda*, *Tin. Davidoffi*, *Tin. Vosmaeri*, *Tint. infundibulum*, *Tint. Lindeni*, *Tint. Bütschlii*, *Tint. Chyzeri*, *Undella Dohrnii*, *Und. hyalina*, *Und. Lachmanni*, *Codonella Bornandi*, *Cyrtarocylis annulata*, *Cyrt. Markusowskyi*, *Cyrt. Treforti*, *Cyrt. Claparèdei*, *Cyrt. laticollis*, *Cyrt. brevicollis*, *Cyrt. acuminata*. Összeállítja egy táblázatban a Tintinnodeák elterjedését is. Lásd ezenkívül még a 407. tételszámot is.

1459. DADAY JENŐ: *Monographie der Familie der Tintinnodeen*. Zeitschr. für wiss. Mikroskopie und. f. mikr. Technik V. Bd. 1888. p. 366.

HENKING H. dr. röviden ismerteti azt az eredményt, a melyet szerző a Tintinnodeák tokjának állományát illetőleg kutatásai folytán elért.

1460. DADAY JENŐ: *Einiges über F. v. Stein's Cilioflagellaten-gattung Cenchridium*. Zoologischer Anzeiger. IX. Jahrg. 1886. Nr. 213. p. 15.

Kimutatja, hogy a STEIN-től Cilioflagellata gyanánt leirt *Cenchridium*-genus nem *Cilioflagellata*, hanem *Rhizopoda* s mint ilyen a *Rhabdoina* családba tartozik, de synonymja a *Lagena* nemnek.

1461. DADAY JENŐ: *Ein kleiner Beitrag zur Kenntniss der Infusorien-Fauna des Golfes von Neapel*. Mittheilungen aus der zoologischen Station zu Neapel. VI. Bd. 1885. p. 481. Tab. 25.

A nápolyi öbölből megfigyelt 6 családba tartozó s még addig fel nem jegyzett 13 Infusoria-fajt ismertet, melyek között az *Acineta neapolitana*, *Holophrya maxima*, *Lagynus ocellatus*, *Codonella punctata*, *Cod. annulata*, és *Dictyocysta ovalis* új fajok.

1462. ENTZ GÉZA: *Über Infusorien des Golfes von Neapel*. Mittheilungen aus der zoologischen Station zu Neapel. V. Bd. 1884. p. 289. Taf. 20—25.

Részletesen és kritikai alapon ismerteti a nápolyi öbölből megfigyelt 18 családba tartozó 71 Infusoria-fajt. A feljegyzett fajok között több új is van, melyek a következők: *Trichophrya Salparum*, *Stephanopogon Colpoda* n. gen. n. sp., *Nassula hesperidea*, *Rhabdodon falcatus*, n. gen. n. sp., *Onychodactylus Acrobates* n. gen. n. sp., *Uroleptus Zupis*, *Urostyla gracilis*, *Urost. Concha*, *Stichotricha Inquilinus*, *Strombidium tintinnodes*. A *Tintinnodeák* családját monographice külön tárgyalja s új világításba helyezi ezeknek szervezeti viszonyait. E családból a következő új fajokat írja le: *Tintinnus Ganymedes*, *Tin. Anadyomene*, *Codonella urniger*, *Cod. perforata*. Leírja még a *Zoothamnium Mucedo* új fajt is. Végül egy táblázatban összeállítja a tengerekből és sósvizekből ismert fajok jegyzékét, különös tekintettel azoknak az édesvízben való előfordulására. Végkövetkeztetésképen kimondja, hogy 1. A tengeri Infusoria-fauna nagyon elüt az édesvizitől. 2. A tengeri Infusoria-fauna több fajra él a sóstavakban is és 3. A különböző tengerek Infusoria-faunája kevésbé különbözik. Lásd a 416. tételszámot is.

1463. ENTZ GÉZA: *Zur Tintinnoden-Litteratur*. Zoologischer Anzeiger. VIII. Jahrg 1885. Nr. 190. p. 163.

Felemlíti, hogy akkor, mikor «Über Infusorien des Golfes von Neapel» című művét írta, miért nem hivatkozott FOL H.-nak «Sur la famille des Tintinnodea» dolgozatára, bár az hét hóval előbb megjelent volt. Ezzel kapcsolatban reflectál FOL-nak a *Tintinnus ampulla* peristomjára vonatkozó vizsgálataira is. Lásd a 416. tételszámot is.

1464. ENTZ GÉZA: *Zur näheren Kenntniss der Tintinnoden*. Mittheilungen aus der zoologischen Station zu Neapel. VI. Bd. 1884. p. 185. Tab. 13., 14.

A *Tintinnidium fluviatile* Sr. részletes és kritikai leírása mellett ismerteti a *Codonella lacustris* új fajt, mely az édesvizekből először ismert Tintinnodea-faj. E mellett részletesen tárgyalja néhány tengeri Tintinnodea tokjának szerkezetét s ennek kapcsán leírja a *Tintinnus lusitandae*, *Tint. Claparedii*, *Dictyocysta polymorpha*, *Dict. millepora* és *Cyttarocylis Euplectella* új fajokat. Lásd a 416. tételszámot is.

1465. ENTZ GÉZA: *Beiträge zur Kenntniss*

der Infusorien. Zeitschrift für wiss. Zoologie. 38. B. 1883. p. 167. Taf. 8.

Önálló vizsgálatok alapján kritikailag ismerteti az *Actinobolus radians* STEIN, *Mesodinium Acarus* STEIN, fajokat s kellő világításba helyezi ezeknek szisztematikai helyzetét. Szerinte ezek semmi egyebek, mint oly *Finchellina*-félék, melyeknek csillószőrei egy, illetőleg két csillószőrkoszorúra redukálódtak. Lásd megelőzőleg a 416. tételszámot is.

1466. ENTZ GÉZA: *Über eine Nyctotherus-Art in Blüte von Apus canrifformis*. Zoologischer Anzeiger. XI. Jahrg. Nr. 292. p. 618.

Részletes leírását tartalmazza az *Apus canrifformis* kopolyúzacskóiban élősködő *Nyctotherus haematobius* új fajnak. Lásd még a megelőző 417. tételszámot is.

1467. JICKELI C. F. *Über die Kernverhältnisse der Infusorien*. Zoologischer Anzeiger. VII. Jahrg. 1884. Nr. 175. pag. 468. Nr. 176. pag. 491.

Idévonatközo érdekes vizsgálatainak eredményeit a következőkben foglalja össze. 1. A táplálékul felvett egyséjtű állatkák nucleinje oldott állapotba megy át s azután egyes fajoknál nagyobb szemecskékké, másoknál igen kis rögök csoportjává tömörül, vagy pedig teljesen elenyézik. A szemecskékké és kis rögök csoportjává tömörült nuclein legnagyobb részben használhatatlan anyag gyanánt kiürítettetik, de néha a maggal is egybe olvadhat. 2. Az Infusoriáknál oly folyamatok is vannak, a melyek az iránytestecskék kiktűszöböltetésére emlékeztetnek. 3. Az Infusoriák magjában a következő részeket különböztethetjük meg: egy achromatinból álló alapállományt; egy, eme alapállományba ágyazott vázállományt, mely a festéket magába veszi; egy szemecskés, élénken festődő állományt; a magba hatoló protoplazma fonalakat és végre a magburkot. 4. A mellékmag majd egészen és élénken, majd cseppet sem festődő állományból áll. 5. A mag és a mellékmag egymással kapcsolatban állanak s a magburok a mellékmagot takarja. 6. Az Infusoriák szaporodásánál a mag egyszerűen oszlik, míg a mellékmag magorsót mutat. 7. A mellékmag oszlása megelőzi a magét, de ezt megelőzi a protoplazma újjá szerveződése. 8. Az Infusoriáknál a konjugációtól független sejtosztódás is van, melyet mesterségesen is előidézhethünk s e folyamatoknál a mellékmag változatlan marad. 9. Maggal bíró Infusoriák magnélküli állapota is ismeretese. 10. A konjugáció alkalmával a mellékmag oszlási felei kicserélődnek. 11. A kopuláció folyamata alatt a microgonidium mielőtt azt a macrogonidium felszívna, eredeti nagyságát kétszer túl növi. 12. Ugy a kopuláció valamint a konjugáció folyamánban a párnak teljes nyugalmi (Lähmung) állapota áll be, mely azonban egy idő múlva ismét megszűnik. 13. Két egyén helyett kivételesen három is konjugálódhatik és három microgonidium kopulálódhatik egy macrogonidiummal. 14. Kivételesen két microgonidium is egyesülhet egymással.

ÜRBELŰEK. COELENTERATA.

Hydromedusae.

1468. JICKELI C. F.: *Über Hydra*. Zoologischer Anzeiger. V. Jahrg. 1882. Nr. 121. p. 491.

Azon alkalomból, hogy BRANDT C. a *Zoochlorellák* ismertetése kapcsán oda nyilatkozik, hogy a *Hydra grisea* és *Hydra viridis* nem önálló fajok, hanem összetartozó formák, JICKELI ismerteti ide vonatkozó vizsgálatainak eredményét. Szerinte az említett két faj egészen önálló s a csalánozó tokok formája után az édesvizekben három *Hydra*-fajt különböztethetünk meg.

1469. JICKELI C. F.: *Vorläufige Mittheilung über das Nervensystem der Hydroidpolypen*. Zoologischer Anzeiger. V. Jahrg. 1882. Nr. 102. p. 43.

Kimutatja, hogy a Hydroidpolypoknál is vannak morfológiai és kémiai sajátosságai után dűcssejteknek tartandó szöveti elemek. Az *Eudendrium*-nál a karok ectodermális sejtjei és a hosszirányú izomrostok között elágazódó sejtek vannak, melyeknek nyulványai a csalánozó tokokhoz futnak s azokat ideggel látják el. Az idegrendszer az ectodermához tartozik s az entodermában semmi nyoma.

1470. JICKELI C. F.: *Der Bau der Hydroidpolypen*. Morphologisches Jahrbuch. 8. Bd. 3. Hft. 1883 p. 373. Taf. 16—18. Heft. 4. p. 580. Taf. 25—28.

A közlemény első része az *Eudendrium* és *Hydra* genusok szöveti szerkezetével foglalkozik. Mindenek előtt előre bocsátja a vizsgálás módszereit s azután tüzetesen foglalkozik az *Euden-*

drium ramosum L. és a *Hydra* genus szövet-tanával. Idevonatkozó vizsgálatainak eredményeit aztán általános nézőpontokból összegezi. A második részben a *Tubularia*, *Cordylophora*, *Cladonema*, *Coryne*, *Gemmaria*, *Perigonimus*, *Podocoryne*, *Camponopsis*, *Lafoëa*, *Campanularia*, *Obelia*, *Anisocela*, *Isocela* és *Kirchelpaueria* genusok szöveti szerkezetét ismerteti.

1471. STOSSICH MIHÁLY: *Prospetto della fauna del mare Adriatico*. Boll. della soc. adriat. di scienz. naturali in Trieste. Vol. 9. 1885. p. 112.

Az Adriában élő és addig ismert Hydromedusák közül 33 családból, 54 nemből 104 fajt jegyez fel.

Virágállatok. Anthozoa.

1472. STOSSICH MIHÁLY: *Prospetto della fauna del mare Adriatico*. Boll. della societ. adriat. di scienz. naturali in Trieste. Vol. 9. 1885. p. 112.

Az Adriában élő s addig ismert Anthozodák közül 12 családból, 41 nemből 59 fajt sorol fel.

Bordások. Ctenophora.

1473. STOSSICH MIHÁLY: *Prospetto della fauna del mare Adriatico*. Boll. della societ. adriat. di scienz. naturali in Trieste. Vol. 9. 1885. p. 112.

Az Adriában élő és addig ismert Ctenophorák közül 4 családból, 5 nemből 6 fajt sorol fel.

TÜSKEBŐRŰEK. ECHINODERMATA.

1474. JICKELI C. F.: *Ueber einen der Begattung ähnlichen Vorgang bei Comatula mediterranea*. Zoologischer Anzeiger. VII. Jahrg. 1884. Nr. 174. p. 448.

A gráci zoológiai intézet aquariumában egy alkalommal két *Comatula* karjaival szorosan egymáshoz tapadt. E megfigyeléstől számítva 24 óra leteltével a *Comatulák* elváltak és pinnuláik mind elhullottak. Az elhullott pinnulákon részint ondószálcák, részint peték voltak, mely utóbbiak aztán tovább fejlődtek. JICKELI véleménye szerint ez esetben közösülés ment végbe.

1475. JICKELI C. F.: *Vorläufige Mittheilung über den Bau der Echinodermen*. Zoologischer Anzeiger. VII. Jahrg. 1884. Nr. 170. p. 346. Nr. 171. p. 366.

Első sorban a *Comatula mediterranea* idegrendszerének és érzőszerveinek ismertetésével foglalkozik. A szöveti szerkezet rövid tárgyalása után, élettani kísérletezéseinek eredményét foglalja össze négy pontban. Összes vizsgálatainak végeredményeképpen kimondja, hogy: 1. az a szövet, a melyet CARPENTER W. B. idegrendszernek tartott, tényleg az, csak hogy nem kötegekből, hanem csövekből áll. 2. Az úgynevezett Ambulacral-idegben tényleg sok idegsejt van s ez nem formál a száj körül ideggyűrűt. 3. Még egy harmadik, eddig nem ismert, kötőszövetbe ágyazott idegközpont is van, a mely a szájnyílást veszi körül s a sugaras vízedények két oldalán halad végig köteg formán. 4. A tapogatók szemölcssei bonyolódott szerkezetű érzőszervek.

1476. JICKELI C. F.: *Vorläufige Mittheilung über das Nervensystem der Echinodermen*. Zoologischer Anzeiger. XI. Jahrg. 1888. Nr. 282. p. 339.

Ide vonatkozó vizsgálatait különösen az *Asteracanthion rubens*, *Stichaster roseus*, *Astrogonium granulare* és *Astropecten Andromeda* fajokon végezte. Vizsgálatai szerint az *Asteridák* idegrendszere a következő részekből áll: 1. az ambulacral-idegrendszerből; 2. a testfölkület subepithelialis plexusából; 3. a LANG-féle idegből és 4. a bélsatorna idegrendszeréből.

1477. JICKELI C. F.: *Vorläufige Mittheilung über das Nervensystem der Echinodermen*. Zoologischer Anzeiger. XII. Jahrg. 1889. pag. 213.

Ismerteti azon vizsgálati eredményeit, melyek az *Ophiurák* idegrendszerére vonatkoznak. Az idegrendszer szerinte 4 főcsoportból áll, melyek a következők: 1. a hasoldali sugár idegrendszer; 2. a középső sugár idegrendszer 3. a hátoldali sugár idegrendszer és 4. az oldali sugár idegrendszer. Eme rendszereket aztán külön-külön részletesebben ismerteti.

1478. STOSSICH MIHÁLY: *Prospetto della*

fauna del mare Adriatico. Boll. della soc. adriat. di scienz. natur. in Trieste. Vol. 8. 1883—84. p. 90.

Az Adriában élő egy *Crinoidea* fajnak feljegyzése az irodalmi adatok s a termőhely kíséretében.

1479. STOSSICH MIHÁLY: *Prospetto della fauna del mare Adriatico*. Boll. della societ. adriat. di scienz. naturali in Trieste Vol. 8. 1883—84. p. 90.

Az Adriából addig ismert *Asteroidák* közül 27 fajt jegyez fel.

1480. STOSSICH MIHÁLY: *Prospetto della fauna del mare Adriatico*. Boll. della societ. adriat. di scienz. naturali in Trieste. Vol. 8. 1883—84. p. 90.

Az Adriában élő *Echinoidák* közül 13 fajt sorol fel.

1481. STOSSICH MIHÁLY: *Prospetto della fauna del mare Adriatico*. Boll. della societ. adriat. di scienz. naturali in Trieste. Vol. 8. 1883—84. p. 90.

Az Adriában élő *Holothurioidák* közül 22 fajt sorol fel.

FÉRGEK. VERMES.

Laposférgek. Platyhelminthes.

1482. ROBOZ ZOLTÁN: *Beiträge zur Kenntniss der Cestoden*. Zeitschrift für wiss. Zoologie. 37. B. 1882. p. 263. Taf. 17. 18.

Azon anatómiai vizsgálatoknak részletes ismertetése, a melyeket a heidelbergi zoologiai intézetben a *Solenophorus megaloccephalus*on végezett. Részletesebben lásd a 442. tétel-számot.

1483. STOSSICH MIHÁLY: *Prospetto della fauna del mare Adriatico*. Boll. della societ. adriat. di sciens. natur in Trieste. Vol. 7. 1882. p. 168.

A *Platyhelminthesek* osztályából 24 családba, 43 nembe tartozó 92 oly fajt sorol fel, a melyek az Adriából ismeretesek.

1484. STOSSICH MIHÁLY: *Brani di elmintologia tergestina*. Boll. della soc. adriat. di sci. natur. in Trieste. Vol. 8. 1883—84. p. 111.

A *Platyhelminthesek* osztályából a következő fajok leírását adja: *Monostomum orbiculare* RUD., *Mon. capitellatum* RUD., *Mon. spinosissimum* STOSS., *Distomum bicoronatum* STOSS., *Dis. valdeinflatum* STOSS., *Dist. Multi* STOSS., *Dist. imbutiforme* MOL., *Dist. appendiculatum* RUD., *Dist. rufoviride* RUD., *Dist. excisum* RUD., *Dist. furcatum* BREMS., *Dist. Gobii* STOSS., *Dist. retroflexum* MOL., *Dist. depressum* STOSS., *Dist. saccus* MOL., *Gasterostomum fimbriatum* SIEB., *Gast. tergestinum* STOSS., *Bothriocephalus Belones* DIES., *Both. labracis* DIES., *Both. crassiceps* RUD., *Both. punctatus* RUD., *Callioho-*

thrium coronatum RUD., *Car. verticillatum* RUD., *Call. Eschrichtii* BENED. Két rajzlapon az új fajokra vonatkozó jellemző rajzrészleteket is mellékel.

1485. STOSSICH MIHÁLY: *Brani di Elmintologia tergestina*. Boll. della societ. adriat. di scienz. naturali in Trieste. Vol. 9. 1885. pag. 156.

Részletes leírását adja a következő élősködő férgeknek: *Distomum hispidum* ABILG., *Dist. inflatum* MOL., *Dist. coronatum* WAG., *Dist. Scorpaenae* RUD., *Dist. Umbrinae* STOSS., *Dist. fuscescens* RUD., *Dist. appendiculatum* RUD., *Dist. rufoviride* RUD., *Dist. obovatum* MOL., *Dist. Mormyri* STOSS., *Dist. fasciatum* RUD., *Dist. carnosum* RUD., *Dist. Aloysiae* STOSS., *Amphiline foliacea* RUD., *Gasterostomum armatum* MOL., *Tristomum papillosum* DIES., *Diplectanum aquans* DIES., *Calycotyle Kröyeri* DIES., *Onchocotyle appendiculata* NORDM., *Onch. borealis* BEN., *Taenia macrocephala* CREPL., *Echinorhynchus miliaris* ZENK., *Echin. agilis* RUD., *Echin. pristis* RUD., *Echin. lateralis* MOL. Az új vagy érdekesebb fajokról jellemző rajzokat is ad.

1486. STOSSICH MIHÁLY: *Brani di Elmintologia tergestina*. Boll. della soc. adriat. di scienz. naturali in Trieste. Vol. 9. II. 1886. pag. 44.

A *Distomum Sophiae* STOSS., *Dist. pristis* DESL., *Dist. Corvinae* STOSS., *Dist. appendiculatum* RUD., *Dist. capitellatum* RUD., *Distomum pachysomum* EYS., *Dist. verrucosum* MOL., *Cal-*

liobothrium coronatum RUD., *Echinorhynchus propinquus* DUJ., *Echin. angustatus* RUD. és *Echin. pristis* RUD. fajoknak ismertetése. Az új, vagy érdekesebb fajoknak jellemző részeit rajzokban is adja.

1487. STOSSICH MIHÁLY: *Brani di Elmintologie tergestina*. Bollet. della societ. adriat. di scienz. naturali in Trieste. Vol. 10. 1887. p. 90.

A *Monostomum galeatum* RUD., *Distomum ventricosum* RUD., *Dist. appendiculatum* RUD., *Dist. Umbrinae* Stoss., *Dist. Characis* Stoss., *Dist. labri* Stoss., *Dist. bacillare* MOL., *Dist. pallens* RUD., *Dist. acanthocephalum* Stoss., *Dist. Benedenii* Stoss., *Gasterostomum minimum* Stoss., *Bothriocephalus fragilis* RUD. és *Echinorhynchus lateralis* MOL. ismertetése kapcsán jellemző rajzrészleteket is közöl az új, vagy érdekesebb fajokról.

1488. STOSSICH MIHÁLY: *Brani di Elmintologia tergestina*. Boll. della societ. adriat. di scienz. natural. in Trieste. Vol. 10. 1887. p. 184.

Az adriai tengerben élő halak parazitáinak folytatólagos ismertetése, melyben a *Distomum appendiculatum* RUD., *Dist. fractum* RUD., *Dist. pedicellatum* Stoss., *Dist. macrocotyle* DIES., *Dist. atomon* RUD., *Dist. Labri* Stoss., *Dist. bicoronatum* Stoss., *Heterakis inflexa* RUD., *Heter. vesicularis* FRÖHL., *Ascaris Fabri* RUD., *Asc. capsularia* RUD., *Asc. papilligerum* Stoss., *Agamonema sparoidum* DIES., *Agam. Engraulidis* Stoss., *Agam. Mulli* WOOD., *Lecanoccephalus annulatus* MOL., *Echinorhynchus propinquus* DUJ., *Echin. angustatus* RUD., *Echin. proteus* WESTR. és *Rhynchobothrium ruficollis* EYS. fajokat találjuk említve, vagy részleteiben ismertetve a szükséges rajzok kíséretében.

1489. STOSSICH MIHÁLY: *Brani di elmintologia tergestina*. Bollet. della societ. adriat. di scienc. natur. in Trieste. Vol. XI. 1889. p. 23.

A következő *Distomida*-féléknek ismertetése: *Distomum mollissimum* LEV., *Dist. polyorchis* Stoss., *Dist. Giardi* Stoss., *Dist. Brusinae* Stoss., *Dist. obovatum* MOL., *Dist. Carolinae* Stoss., *Dist. baccigerum* RUD., *Dist. tergestinum* Stoss., *Dist. alboceruleum* Stoss., *Dist. micracanthum* Stoss., *Polyst. integerrimum* RUD. Az új és érdekesebb fajoknak jellemző rajz-részleteit is adja. Feljegyzi továbbá a *Taenia botrioplitis* fajt is.

1490. STOSSICH MIHÁLY: *Distomi degli Anfibi*. Boll. della soc. adriat. di scienz. natur. in Trieste. Vol. XI. 1889. p. 60.

A Beka-félékben élősködő *Distomum*-ok monografikus ismertetése, melyben összesen 23 faj van felsorolva. A dolgozat végén a gazdaállatok systematikus névjegyzéke áll.

Fonálférgek. Nematelminthes.

1491. ÖRLEY LÁSZLÓ: *On Hair worms in the Collection of the British Museum*. The

Annals and Magazin of natural History. Ser. V. Vol. VIII. 1881. p. 325. Pl. 18.

A British Muzeum gyűjteményében levő *Gordius*-félék ismertetése. A fajok meghatározó táblázatában 14 fajt foglal össze. A fajok között újak is vannak, melyek a következők: *Gordius diblastus*, *Gord. pachydermus*.

1492. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Die Rabbtiden und ihre medicinische Bedeutung*. Biologisches Centralblatt. Bd. 6. 1886—87. p. 433.

Általánosságban ismerteti a *Rhabditis*-féléket és ezzel kapcsolatban kimutatja, hogy orvosi tekintetéből milyen szerepet játszanak. Részletesebben lásd a 449. számú tételt.

1493. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Morphological and Biological Observations on Criodrilus lacuum*, *Hoffmeister*. Quarterly Journal of microscopical science. Volum. 27. 1887. p. 551. Pl. 38.

A *Criodrilus lacuum* nevű gyűrűs féregre vonatkozó alakotani vizsgálatok ismertetése. E mellett az életmódra vonatkozó adatokkal is találkozunk.

1494. STOSSICH MIHÁLY: *Prospetto della fauna del mare Adriatico*. Boll. della soc. adriat. di sciens. naturali in Trieste. Vol. 7. 1882. p. 168.

A *Nematelminthes*-ek osztályából 9 családba, 13 nembe tartozó 42 oly fajt sorol fel, a melyek az Adriából ismeretesek.

1495. STOSSICH MIHÁLY: *Brani di Elmintologie tergestina*. Bollet. della societ. adriat. di sciens. naturali in Trieste. Vol. 9. 1885. pag. 156.

Az *Echinorhynchus miliaris* ZENK., *Echin. agilis* RUD., *Echin. pristis* RUD., s az *Echin. lateralis* MOL., fajok ismertetése.

1496. STOSSICH MIHÁLY: *Brani di Elmintologia tergestina*. Boll. della soc. adriat. di scienz. nat. in Trieste. Vol. 9. II. 1886. pag. 44.

Feljegyzi az *Echinorhynchus propinquus* DUJ., *Echin. angustatus* RUD. és *Echin. pristis* RUD., fajokat.

1497. STOSSICH MIHÁLY: *Brani di Elmintologia tergestina*. Boll. della societ. adriat. di scienz. natur. in Trieste. Vol. 10. 1887. pag. 184.

A *Heterakis inflexa* RUD., *Heter. vesicularis* FRÖHL., *Ascaris Fabri* RUD., *Asc. capsularia* RUD., *Asc. papilligerum* Stoss., *Agamonema sparoidum* DIES., *Agam. Engraulidis* Stoss., *Agam. Mulli* WOOD., *Lecanoccephalus annulatus* MOL., *Echinorhynchus propinquus* DUJ., *Echin. angustatus* RUD. és *Echin. proteus* WESTR. ismertetése a szükséges rajzok kíséretében.

1498. STOSSICH MIHÁLY: *Brani di Elmintologia tergestina*. Boll. della soc. adriat. di scienz. nat. in Trieste. Vol. 10. 1887. p. 90.

A szükséges rajzok kíséretében ismerteti az *Echinorhynchus lateralis* MOL. fajt.

1499. STOSSICH MIHÁLY: *Brani di elmintologia tergestina*. Boll. della soc. adriat. di scienz. naturali in Trieste. Vol. XI. 1889. pag. 23.

Az *Echinorhynchus propinquus* Duj., *Echin. lateralis* MOL., és *Ascaris ensicaudata* RUD., feljegyzése az adriai tengerben élő halakból s a *Turdus viscivorus*-ból.

1500. STROSSICH MIHÁLY: *Il genere Physaloptera Rudolphi*. Boll. della soc. adriat. di scienz. natur. in Trieste. Vol. XI. 1889. pag. 36.

A *Physaloptera* nemnek monografiai ismertetése, melyben összesen 37 faj soroltatik fel. A közleményt kiegészíti a gazdaállatok szisztematikus névjegyzéke s a szükséges jellemző rajzrészletek.

1501. STROSSICH MIHÁLY: *Prospetto della fauna del mare Adriatico*. Boll. della societ. adriat. di scienz. naturali in Trieste. Vol. 7. 1882. p. 168.

A *Gephyredæ* közül 2 családba, 5 nembe tartozó 9 oly fajt sorol fel, melyek az Adriából ismeretesek.

Gyűrűsférgék. Annulata.

1502. APÁTHY ISTVÁN: *Analyse der äusseren Körperform der Hirudineen*. Mittheilungen aus der zoologischen Station zu Neapel. VIII. Bd. 1888. p. 153. Tab. 8. 9.

A Hirudineák testének orismológiai viszonyai felőli részletes, kritikai ismertetés. A vizsgálatakat a következő fajokon végezte: *Pontobdella muricata* LAM., *Branchellion torpedinis* SAV., *Ichthyobdella bioculata* et *semicoeca*; *Calliobdella lubrica* GRUB., *Call. nigra*, *Piscicola piscium*, *Clepsine bioculata*, *Cl. sexoculata*, *Cl. concolor*, *Cl. marginata*, *Cl. heteroclita*, *Cl. tessulata*, *Nepheleis ocutolata*, *Neph. grandis*, *N. trocheta*, *Aulastoma gulo*, *Hirudo medicinalis*, *Haemadipsa ceylonica*, *Haem. japonica*. A Hirudineák testén 6 tájat különböztet meg s ezeket ismertette azt mondja, hogy kezdetben valamennyi egyforma volt s csak az ontogenia és phylogenia folyamában tértek el egymástól a sokféle alkalmazkodás következtében. Kimerítően ismerteti a testgyűrűk helyzetét a különböző testtájakban s az eltérések alapján fejtegeti a *Hirudineák* külső morfológiáját phylogenetikai következtetések kapcsán. Lásd még a 469. tételszámot is.

1503. APÁTHY ISTVÁN: *Süsswasser Hirudineen. Ein systematischer Essay*. Zoologische Jahrbücher. Abtheilung für Systematik, Geographie und Biologie der Thiere. III. Bd. 6. 1888. p. 725.

ÖRLEY L. «Fauna Hirudinearum Hungariae» dolgozatának kritikája. Kimutatja, hogy a Magyarországból felsorolt 8 nemből és 25 fajból tényleg csak 5 nemhez tartozó 10 faj van meg s a varietások közül csak a *Clepsine heteroclita* var. *striata* az új s a fajok közül a *Clepsine concolor*. Végezetül adja a családok, alcsaládok, nemek és fajok helyesbített jellemzését. Lásd még a 470-ik tételszámot is.

1504. APÁTHY ISTVÁN: *Systematische Streiflichter. I. Marine Hirudineen*. Archiv für Naturgesch. 54. Bd. 1888. p. 43.

A tengeri Hirudineák morfológiai viszonyainak általános ismertetése kapcsán kimondja, hogy azoknak teste hat régióból áll: fej, clitellár, középbél, hátsóbél, végbél és tapadókorong régióból, a melyek általánosságban 3—3 somitából vannak összetéve. A Hirudineák a *Rhynchobdellidák* és *Gnathobdellidák* családjába tartoznak s a tengeriek ezek közül a *Rhynchobdellidák* családjának tagjai. Ezután jellemzi a két családot s aztán áttér a tengeri *Pontobdella* genusra, melynek fajtái közül a *muricata*, *verrucata*, *areolata* és *laevis*-fajt egynek jelenti ki, a *campanulata*, *lubrica*, *oligothela* és *littoralis* fajt pedig nem ide tartozónak mondja. A *Calliobdella* genusból ismerteti a *Call. lubrica* GRUB., és *Call. nigra* új fajt. Függelékben leírja a *Pontobdella Vosmaeri* új fajt is.

1505. APÁTHY ISTVÁN: *Ueber das Krüchen von Hirudo und Aulastoma*. Eine Berechtigung. Zoologische Jahrbücher. Abtheilung für Systematik. Geographie und Biologie der Thiere. IV. Bd. 1889. p. 297.

Helyreigazítja korábbi közleményének a *Hirudo* és *Aulastoma* mászására vonatkozó adatait s az ezekből vont phylogenetikai következtetéseket alaptalanoknak nyilvánítja.

1506. APÁTHY ISTVÁN: *Notiz über die Ringelung von Piscicola*. Zoologischer Anzeiger. XII. Jahrg. 1889. p. 649.

Korábban azt állította, hogy a *Piscicolánál* a test közepének somitái 12 gyűrűből állanak. E közleményében azt igyekszik kimutatni, hogy nem 12, hanem 14 gyűrű tesz egy ilyen somitát. Ennek kapcsán aztán ismerteti eme gyűrűk természetét.

1507. APÁTHY ISTVÁN: *Die Lang'schen leeren Ringe, besonder bei Hirudo medicinalis*. Zoologischer Anzeiger. XIII. Jahrg. 1890. p. 320.

LANG A. «Lehrbuch der vergleichenden Anatomie.» Jena 1888. című munkájára reflectál és kimutatja, hogy a *Hirudo medicinalis*-nál nincsenek egyszerű, tapintósörte nélküli szemölcsök, mint azt WHITMAN állítja. Ennek kapcsán leírja azt az eljárást, melyet ő követett a tapintószemölcsök vizsgálásánál.

1508. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Beiträge zur Lumbri-cinen Fauna der Balearen*. Zoologischer Anzeiger. IV. Jahrg. 1881. Nr. 84. p. 284.

Ismerteti a PAUL FRAISSE-től 1876 nyarán a Baleári szigeteken gyűjtött *Lumbricina*-féléket, melyek között két újat is ír le, az *Allolobophora Fraissei*-t és az *Allolobophora mediterraneat*. Felsorolja ezek mellett még a *Lumbricus terrestris* L.; *Enterion rubellum* HOFFM., *Allolobophora foetida* SAV., *Allolobophora mucosa* EIS. és *Allolobophora turgida* EIS. fajokat.

1509. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Die Kiemen der Serpulaceen und ihre morphologische Bedeutung*. Mittheilungen aus der zoologischen Station zu Neapel. V. Bd. 1884. p. 197. Tab. 12. 13.

A *Serpula*-félék kopolytúinak orismológiai rövid ismertetése után tárgyalja az idevonatkozó irodalmi adatokat s azután áttér a porcváz finomabb szerkezetének tárgyalására. Vizsgálatait a *Serpula vermicularis* L., *Eupomatus uncinatus* PHIL. és *Vermilia infundibulum* PHIL. fajokon végezte és erre vonatkozó vizsgálatai dolgozatának első részét teszik. A második részben a *Sabellák* kopolytú-tapogatóit ismerteti részletesen. A harmadik részben a Gyűrűsférgek és a Gerinczesek közötti rokonságot ismerteti az irodalmi adatok kellő méltatása mellett.

1510. ÖRLEY LÁSZLÓ: *Die Kiemen der Serpulaceen und ihre morphologische Bedeutung.* — Zeitschr. f. wiss. Mikroskopie u. f. mikr. Technik. 2. Bd. 1885. p. 231.

A megelőző tételben tárgyalt dolgozat kivonatolt ismertetése.

1511. STOSSICH MIHÁLY: *Prospetto della fauna del mare Adriatico.* Boll. della soc. adriat. di scienz. natur. in Trieste. Vol. 7. 1882. p. 168. Az Adriában élő *Annelidák* közül 24 családba, 76 nembe és 168 fajhoz tartozó *Chaetopodát* jegyez fel.

IZELTLÁBÚAK. ARTHROPODA.

Héjasok. Crustacea.

1512. STOSSICH MIHÁLY: *Prospetto della fauna del mare Adriatico. Parte III.* Boll. della società adriat. di scienze naturali in Trieste. Vol. 6. 1881. p. 178.

Az adriai tengerből megfigyelt *Crustaceák* névjegyzéke, melyben az irodalom fontosabb adatai, a synonymne s a ternőhelyek is bennfoglaltatnak. A felsorolt *Crustaceák* 47 családba, 171 nembe és 370 fajhoz tartoznak.

1513. STOSSICH MIHÁLY: *Animali rari e nuovi per il mare Adriatico.* Boll. della società adriat. di scienz. naturali in Trieste. Vol. 7. 1882. p. 243.

Részletes leírását adja a *Penaeus siphonocerus* PHIL. rákfajnak.

Rovarak. Insecta.

a) Félfüdeles-szárnyúak. Hemiptera.

1514. HORVÁTH GÉZA: *Hemiptera Europae annis 1875–78 descripta.* — Entomologische Nachrichten. Jahrg. 7. 1881. p. 173. Jahrg. 8. 1882. p. 43.

Felsorolja mindazokat a *Hemiptera*-fajokat, amelyek európai területről 1875–1878 időközben leírtak vagy ismertettek. Minden egyes fajnál az első irodalmi adatokat is feljegyzí.

1515. HORVÁTH GÉZA: *Eine neue Lygaeiden-Art aus Griechenland.* Wiener entomologische Zeitschrift. I. Jahrg. 1882. p. 254.

A *Pterotmetus parnassius* n. sp. új faj latin és német ismertetése.

1516. HORVÁTH GÉZA: *Ueber einige Lygaeiden.* Wiener entomologische Zeitung. I. Jahrg. 1882. p. 143.

Az ismertetett fajok legnagyobb része kaukázusi, de hazánkban is említ egyet, névszerint a *Heterogaster Nepetae* Fieb. var. *cinnamomeus* n. var. A kaukázusi fajok között érdekes a *Nysius thoracicus* n. sp., *Cymus glandicolor* HAHN. var. *simplex* n. var., *Pachymerus Bar-*

danae PREYSS. v. *flavatus* n. var. E mellett ismerteti a *Plinthisus pygmaeus* n. sp. Spanyolországból, s a *Platylabus inermis* RAMB. fajt Dalmáciából.

1517. HORVÁTH GÉZA: *Eine neue Wanzen-gattung aus dem Himalaya.* Wiener entomologische Zeitung. II. Jahrg. 1883. p. 296.

A *Stortheocoris nigriceps* új nem és faj latin ismertetése.

1518. HORVÁTH GÉZA: *Die europäischen Podoparien.* — Wiener entomologische Zeitung. II. Jahrg. 1883. p. 133. 161.

A *Podops* genus jellemzése után összeállítja a fajok meghatározó táblázatát és 9 fajt sorol fel, melyek között új a *Podops Retowski*, *P. buccata*, *P. dalmatina*, *P. incerta*, *P. rectidens*. A felsorolt fajok közül a *P. curvidens* Cost. fajt hazánkban is említi. Végül ismerteti a *Scotinophara* STAL genust s ennek *sicula* fáját a *corunta* új varietással.

1519. HORVÁTH GÉZA: *Révision du genre Eremocoris* Fieb. — Revue d'Entomologie. Tom. 2. 1883. p. 1., Tl. 1.

Az addig ismert *Eremocoris*-fajok kritikai ismertetése. A leírt 7 faj között egy újat is találunk, az *Eremocoris fraternus*-t.

1520. HORVÁTH GÉZA: *Sur les Migrations des Pucerons.* — Revue d'Entomologie. Tom 2. 1883. p. 64.

Vizsgálatai alapján konstatálja, hogy a *Tetraneura ulmi* és *rubra* meg a *Pemphigus Zae-Maydis* egy ugyanazon fajnak különböző fejlődési és különböző körülmények között élő formái.

1521. HORVÁTH GÉZA: *Note sur le genre Tetraneura.* — Revue d'Entomologie. Tom 2. 1883. p. 310., 2 famtsz.

Összehasonlítja a *Tetraneura* és *Pemphigus* genusokat.

1522. HORVÁTH GÉZA: *Die Excremente der gallenbewohnenden Aphiden.* Wiener entomologische Zeitung. VI. Jahrg. 1887. p. 249.

Az *Aphidák* gubacsában található víztiszta, ragadós cseppek természetét tanulmányozva arra a végeredményre jut, hogy 1. azok ki-

választás eredményei, 2. anyaguk gumminemű, 3. élénk rotációval bírnak, 4. az állati szervezet is választhat ki gummit.

1523. HORVÁTH GÉZA: *Ueber Centrocoris variegatus Kolen. und seine Verwandten*. Wiener entomologische Zeitung. III. Jahrg. 1884. p. 111.

A *Centrocoris* genus ismertetése után áttér a *Centr. spiniger* FR. és *Centr. variegatus* KOLEN. leírására s azután összeállítja a *Centrocoris*-fajok meghatározó táblázatát.

1524. HORVÁTH GÉZA: *Note sur les Hémiptères du haut-Balkan et de la Dobroudja*. Bulletin ou comptes-rendus des séances de la société entomologique de Belgique. Année 1884. p. CXIV.

A MERKL E.-től a Balkánban és Dobrudzsában gyűjtött *Hemipterák* enumerációja, a melyben összesen 71 faj van feljegyezve.

1525. HORVÁTH GÉZA: *Hémiptères nouveaux*. Revue d'Entomologie. IV. Tom. p. 320.

A leírt új poloskafajok közül hazánkban a következők tenyésznek: *Berytus consimilis*, *Ber. geniculatus*, *Pachymerus (Xantochilus) Reuteri* és *Poecilascytus (Systrototus) diversipes*, mely utóbbi a magyar faunának kizárólagos sajátja.

1526. HORVÁTH GÉZA: *Hémiptères nouveaux*. Revue d'Entomologie. Tom. 4. 1885. p. 320.

A leírt új fajok között hazánkból valók a következők: *Berytus consimilis*, *Ber. geniculatus*, *Pachymerus Reuteri*, *Poecilascytus diversipes*.

1527. HORVÁTH GÉZA: *Nouvelle révision du genre Plinthisus*. Revue d'Entomologie V. Tom. p. 215.

A *Plinthisus*-nem fajait kritikai vizsgálat alá vévén, összesen 25 fajt — közöttük több újat — különböztet meg és gondosan szerkesztett analitikus táblázatokban jellemez. Az egyik táblázat a csonka szárnyfedős, a másik a tökéletesen kifejlett repülő szervekkel bíró alakok meghatározására való. A tárgyalt fajok közül hazánkban is tenyésznek: *Plinthisus pusillus* SCHOLTZ., *Plinthisus hungaricus* HORV., *Plinth. mehadiensis* HORV. és *Plinth. brevipennis* LATR.

1528. HORVÁTH GÉZA: *Nouvelle révision du genre Plinthisus*. — Revue d'Entomologie. Tom. 5. 1886. p. 215.

Meghatározó táblázatokban ismerteti az eddig leírt *Plinthisus*-fajokat. A rövid szárnyúak közül 25, a hosszú szárnyúak közül 10 fajt jegyez fel, melyek között több hazaival is találkozunk.

1529. HORVÁTH GÉZA: *Note émitterologique*. Bolletino della società entomologica italiana. Ann. 19. 1887. p. 278.

A közlemény első része a *Stenocephalus* LATR. genus palearktikus fajainak meghatározó táblázata, melyben 10 faj van felvéve s ezek között a *Stenocephalus crassicornis*, *Sten. tinctarius*, *St. pruinatus* és *Sten. ferganensis* új. A második részben Lengyelországból 96 *Hemiptera*-fajt jegyez fel, míg a harmadikban mintegy 60 faj olaszországi *Hemiptera*-fajt enumerál.

1530. HORVÁTH GÉZA: *Notes additionnelles sur les Hémiptères-Hétéroptères des environs de Gorice*. — Revue d'Entomologie. Tom. 6. 1887. p. 68.

Görztből származó számos felemásszárnyú *Hemipterák* jegyez fel a következő termőhelyekkel: Görzt, Monfalcone, Duino, Lac Doberdo.

1531. HORVÁTH GÉZA: *Description de deux Hémiptères nouveaux de France*. — Revue d'Entomologie. Tom. 6. 1887. p. 253.

A Franciaországból való *Podops calliger* és *Rhyarochromus mixtus* új fajoknak leírása.

1532. HORVÁTH GÉZA: *Uebersicht der europäischen Cymus-Arten*. Wiener entomologische Zeitung. VII. Jahrg. 1888. p. 309.

Összeállítja az európai *Cymus*-fajok meghatározó táblázatát s a fajok közül hazánkból a *Cymus obliquus* HORV. fajt jegyzi fel.

1533. HORVÁTH GÉZA: *Un genre nouveau d'Hémiptères du Brésil*. — Revue d'Entomologie. Tom. 7. 1888. p. 57., 1 Pl.

A braziliai *Laharis Reuteri* új genus és faj leírása.

1534. HORVÁTH GÉZA: *Matériaux pour servir à l'étude des Hémiptères de la faune paléarctique*. — Revue d'Entomologie. Tom 7. 1888. p. 168.

Mindenekelőtt a *Risilia xanthochila* és *Henschella pellucida* új genusok és fajok leírását adja. Ezután áttér 26, részben új, részben hézagosan ismert fajnak tárgyalására, melyek között hazaiakkal is találkozunk. A közleményt synonymikái észrevételek zárják be, melyekben 8 fajra vonatkozó adat van.

1535. HORVÁTH GÉZA: *Essai monographique sur le genre Trigonosoma*. — Revue d'Entomologie. Tom. 8. 1889. p. 33.

A *Trigonosoma* genus fajainak meghatározó táblázatát összeállítva több új, vagy hézagosan ismert fajnak leírását is adja. Az új fajok a következők: *Trigonosoma cribratum*, *Trig. ceriferum*, *Trig. Oschani*, *Trig. oblongum*.

1536. HORVÁTH GÉZA: *Notes synonymiques et géographiques sur les Hémiptères paléarctiques*. — Revue d'Entomologie. Tom. 8. 1889. p. 325.

A közlemény első része 32 fajra vonatkozó synonymikai megjegyzést tartalmaz. A második részben 85 fajnak termőhelyeit találjuk. E termőhelyek között legtekintélyesebb számúak a hazaiak.

1537. HORVÁTH GÉZA: *Synopsis des Nysius paléarctiques*. — Revue d'Entomologie. Tom. IX. 1890. p. 185.

A *Nysius*-fajok meghatározó táblázatának összeállítása kapcsán az eddig ismert fajok termőhelyeit is közli. Az ismertetésben új fajok és új variációk is vannak.

1538. RÁTHAY IMRE: *Das Auftreten der Gallenlaus im Versuchswingarten zu Klosterneuburg im Jahre 1887*. — Verhandl. d. k. k. zool. botan. Gesellsch. in Wien. XXXIX. Bd. 1889. p. 47., 2. Tab.

Részletesen ismerteti azon megfigyeléseit, a melyek a *Phylloxera*-levélalakjának megjelenésére, fejlődésére és kártételeire vonatkoznak. Leírja, hogy a különböző szőlőfajokra mily hatással volt ezen élősködő.

c) *Pikkelyesszárnyúak. Lepidoptera.*

1539. HERMAN OTTÓ: *Eine «wunderliche Publikation».* — Entomologische Nachrichten. Jahrg. 9. 1883. p. 197.

Polemikus czikk, melyben válasz van Dr. SPEYER «Zur Berichtigung einer wunderlichen Publikation» című cikkére.

1540. KEMPELEN RADÓ: *Beobachtungen über eine abweichende Entwicklung des Bombyx quercus L.* Wiener entomologische Zeitung. VIII. Jahrg. 1889. p. 145.

A Tátrafüreden s a csorbai tónál fogott hernyókból kifejlett *Bombyx quercus* L. nőstényeinek színelterését írja le.

d) *Fődelesszárnyúak. Coleoptera.*

1541. FRIVALDSZKY JÁNOS: *Eine neue Phaenotherion-Art.* Wiener entomologische Zeitung. II. Jahrg. 1883. p. 36.

A *Phaenotherion Steindachneri* új fajnak leírása, melynek példányaait Beirut mellett gyűjtötte APPL.

1542. KAUFMANN ERNŐ: *Trechus rhilensis, ein neuer Käfer aus Süd-Bulgarien.* Wiener entomologische Zeitung. III. Bd. p. 145.

Egy új futrinka-faj leírása, a melyet MERKL E. Bolgárországból a Rhile-Daghi nevű hegyében gyűjtött.

1543. ORMAY SÁNDOR: *Coleoptera nova e Transsylvania.* Wiener entomologische Zeitung. VII. Jahrg. 1888. p. 165.

A *Iterostichus Etelkai*, *Alexia Reitteri*, *Melanus Elekesi* új fajok s a *Pidonia lurida* v. *Ganglbaueri* új varietás latin leírása.

1544. SAJÓ KÁROLY: *Acht neue Coccinelliden-Varietäten aus Central-Ungarn.* Entomologische Nachrichten. Jahrg. 7. 1881. p. 273.

Az *Adonia variegata* var. *mediopunctata*, v. *arenaria*, v. *biscomstellata*, v. *confluens*, *Adalia 11-notata* v. *bipunctata*, v. *hungarica*; *Halysia conglobata* v. *angularis* és v. *palustris* új varietásoknak rövid ismertetése.

e) *Hártyásszárnyúak. Hymenoptera.*

1545. MOCSÁRY SÁNDOR: *Synonymische Bemerkungen.* Entomologische Nachrichten. Jahrg. 7. 1881. p. 18.

Összesen 19 *Hymenoptera*-fajnak synonymjeit adja s e mellett több synonymról kimutatja, hogy azok önálló fajok.

1546. MOCSÁRY SÁNDOR: *Drei neue Hyme-*

nopteren. Entomologische Nachrichten. Jahrg. 7. 1881. p. 327.

Az *Ammophila egregia*, *Sphex syriaca* és *Bembecinus Erberi* új fajok latin leírása.

1547. MOCSÁRY SÁNDOR: *Aus der Geschichte der Literatur der Goldwespen.* Entomologische Nachrichten. Jahrg. 9. 1883. p. 136.

A Chrysididákra vonatkozó irodalomtörténetnek német szövege, mely a «Chrysididæ faunæ hungaricæ» című munkában magyar nyelven jelent meg először.

1548. MOCSÁRY SÁNDOR: *Zur geographischen Verbreitung der Goldwespen.* Entomologische Nachrichten. Jahrg. 9. 1883. p. 140.

A Chrysididák földrajzi elterjedésének rövid foglalata, mely fordítása a «Chrysididæ faunæ hungaricæ» műben magyar nyelven megjelent ismertetésnek.

1549. MOCSÁRY SÁNDOR: *Species aliquot Tentredinidarum novae.* Entomologische Nachrichten. Jahrg. 12. 1886. p. 2.

Az *Amasis atricapilla*, *Am. Caucasicæ*, és *Allantus literatus* új fajok latin leírása.

1550. MOCSÁRY SÁNDOR: *Eine Goldwespen-Art und Varietät aus Deutschland.* Entomologische Nachrichten. Jahrg. 13. 1887. p. 291.

Az *Ellampus puncticollis* fajnak és *atratus* új varietásának latin leírása.

1551. MOCSÁRY SÁNDOR: *Monographia Chrysididarum Orbis Terrarum Universi.* Entomologische Nachrichten. Jahrg. 15. 1889. p. 345.

A m. tud. Akadémia kiadásában latin nyelven megjelent monographia előszavának német fordítása.

1552. PASZLAVSZKY JÓZSEF: *Beiträge zur Biologie der Cynipiden.* Wiener entomologische Zeitung. II. Jahrg. 1883. p. 129., 171.

Ismerteti néhány gubacsdarázs viselkedését veszély idején. Kimutatja, hogy legnagyobb részük különböző illatú bűzt áraszt maga körül. A gubacsok védekezési szerepét is kimutatja. Majd áttér az ivaros egyének ismertetésére s a közösetlési actus leírására. Figyelemmel kísérte a hőmérséklet befolyását a különböző gubacsdarázsoknál s különösen a különböző gubacsoknál.

1553. PASZLAVSZKY JÓZSEF: *Die Galle und Wespe der Cynips superfetationis Gir. Ein Beitrag zur Kenntniss der Cynipiden.* Wiener entomologische Zeitung. III. Jahrg. 1884. p. 147.

Részletesen ismerteti a *Quercus pedunculata* gubacsának szöveti szerkezetét s aztán összefoglalja a *Cynips superfetationis* Gir. jellemeit.

1554. SAJÓ KÁROLY: *Eine neue Oxybelus-Art aus Central-Ungarn.* Wiener entomologische Zeitung. III. Jahrg. 1884. p. 87.

A Kis-Szent-Miklós határában gyűjtött *Oxybelus Treforti* új faj ismertetése.

LÁGYTESTŰEK. MOLLUSCA.

1555. BRUSINA SPIRIDION: *Ueber die Mollusken-Fauna Oesterreich-Ungarns.* — Mittheil. d. naturw. Vereine für Steiermark. Jahrg. 1885. p. 29.

Mindenekelőtt az Adriai tenger faunájára vonatkozó adatokat nyújt és ennek kapcsán 18 fajt jegyez fel. Ezután áttér a szárazföldi és édesvízi fauna tárgyalására. E csoportban 447 fajt enumerál, a melyek között nagyon sok van hazai termőhelyekről.

1556. HAZAY GYULA: *Die Mollusken-Fauna von Budapest etc.* — Malakozoologische Blätter. Neue Folge. III—IV. Bd. 1880—1881. Taf. 1—5. (Separat).

Beható tanulmányok alapján ismerteti Budapest és környékének Molluska-faunáját. Mindenekelőtt rövid körvonalokban előadja a magyar fauna Molluska-faunájára vonatkozó irodalmi adatok összegét. Ezután tárgyalja Budapest helyrajzi viszonyait s a Molluskák ehhez

viszonyított elterjedését. Rendszeres jegyzékbe csoportosítja a megfigyelt fajokat, melyeknek száma 108, míg a varietásoké 54. A fajok között van 7 új, míg a varietások között 27. A fajok tartózkodás tekintetében következőleg oszlanak meg: szárazföldi 84, vízetlakó 78, beleszámlítva a varietásokat is; az első között van 59 faj, 27 varietás, az utóbbiak között 49 faj és 27 varietás. Részletezi, hogy eme fajok milyen termőhelyeken élnek. A fajokat érdekesen ismerteti biológiailag is.

1557. STROSSICH MIHÁLY: *I Molluschi del Velebit.* Boll. della soc. adriat. di scienz. natur. in Trieste. Vol. 8. 1883—84. p. 134.

A *Gasteropoda*-k közül 6 családból 20 nembe tartozó 100 fajt s köztük egy újat a *Dilataria Marchesetti*-t a *Lamellibranchiata*-k közül pedig 2 családból 2 nembe tartozó 5 fajt ismert a termőhelyek feljegyzése mellett.

GERINCZESEK. VERTEBRATA.

a) Halak. Pisces.

1558. STROSSICH MIHÁLY: *Nota sopra l'Orthogoriscus Planci* Bp. Boll. della societa adriat. di scienze naturali in Trieste. Vol. 6. 1881. p. 163.

Az *Orthogoriscus Planci* Bp. halfajnak egy hatalmas példányát ismerteti, mely a fiumei áll. középiskolának gyűjteményében van.

b) Kétéltűek. Amphibia.

1559. HALLER BÉLA grf.: *Ueber das blaue Hochzeitskleid des Grasfrosches.* Zoologischer Anzeiger. VIII. Jahrg. 1885. Nr. 207. p. 611.

Azon alkalomból, hogy 1884. év tavaszán a *Rana temporaria* L. hímek között a párzás idején égszínkéket talált, figyelmét e jelenség okának kipuhatólására fordította. Szövetani vizsgálatai alapján kimondja, hogy az említett béka-faj hímének bőrében kék festékes sejtek nincsenek, s a kék szín csak az interferentia eredménye. Kimutatja azt is, hogy a festékes sejtek csak igen ritkán közlekednek ideggel.

1560. HALLER BÉLA grf.: *Ergänzungen zu meinem Aufsatz «Ueber das blaue Hochzeitskleid des Grasfrosches».* Zoologischer Anzeiger. IX. Jahrg. 1886. Nr. 213. p. 12.

BRONN-nak figyelmeztetése folytán kijelenti, hogy a korábban megfigyelt *Rana temporaria* nem a *Rana platyrhinus* SMID., hanem a *Rana arvalis* NILS. volt. Ezzel kapcsolatban pótlólag felsorolja az irodalom idevonatkozó korábbi adatait és közli LEYDIG-nak feljegyzéseit.

1561. MÉHELY LAJOS: *Beiträge zur Verbreitung unserer braunen Frösche.* — Zoologischer Anzeiger. XIII. Jahrg. 1890. p. 445.

Hazai termőhelyekről ismerteti a *Rana fusca* RÖSEL, *Rana arvalis* NILSS. és *Rana agilis* THOMAS fajokat. Megállapítani igyekszik ezen fajok hazai elterjedésének körét, tekintettel a korábbi irodalmi adatokra és saját megfigyeléseire.

1562. MÉHELY LAJOS: *Berichtigung.* — Zoologischer Anzeiger. XIII. Jahrg. 1890. p. 611.

Előbbi közleményének a *Rana arvalis*-ra vonatkozó tételében lévő egy állítását igazítja helyre, a mely ENTZ GÉZÁ-nak a *Rana fusca*-ra mondott szavaira vonatkozik.

c) Madarak. Aves.

1563. BRUSINA SPIRIDION: *Anomalien der Ornith. Croatica.* — Mittheil. des ornith. Vereines in Wien. 7. Jahrg. 1883. p. 57.

A zágrábi muzeumban lévő 25 madárfajnak torzairól emlékezik meg. E mellett két ritka vándorló madarat is feljegyez, nevezetesen a *Lestris pomarina* TEMM. és *Lestris parasitica* L. fajokat.

1564. BRUSINA SPIRIDION: *Ptice Hrvatsko-srpske s obzrom na ostali slavonski jug. Iri-prema za Hrvatsko-srpsko ornitologiju sastario.* Denkschriften d. serbischen königl. Academie. I. Belgrad. 1888. p. 1. (Lásd TSCHUSI-CHEK-NEI. Nr. 1897.)

1565. BRUSINA SPIRIDION: *Mormon fratricula.* Ornithologisches Jahrbuch. I. Bd. 1890. p. 181.

Fiume és Lovrana között a tengerből fel-

jegyzi az 1890 július 18-án BARAC M.-től látott két *Mormon fraterculát*.

1566. BRUSINA SPIRIDION: *Pastor roseus Temm. in Slavonien und Croatien*. Ornithologisches Jahrbuch. I. Bd. 1890. p. 159.

Feljegyzése annak, hogy 1890 június 2-án Szerém közelében 8 *Pastor roseus*-t láttak, július 11-én pedig Krizevac mellett egyet elejtettek.

1567. CHERNEL ISTVÁN: *Einige Beobachtungen über den Zwergfliegenfänger (Muscicapa parva L.)* Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 11. Jahrg. 1887. p. 20.

A *Muscicapa parva* L. fajra vonatkozó hazai irodalmi adatok ismertetése után részletezi e madár életviszonyaira vonatkozó saját megfigyeléseit. Ismerteti e madárka énekhangjait is.

1568. CHERNEL ISTVÁN: *Sammlung von Vögeln, Eiern, gelegentlich eines mehrwöchentlichen Aufenthaltes behufs ornithologischer Beobachtungen und Forschungen beim Velenceer-See (Weissenburger Com.) in Ungarn*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 11. Jahrg. 1887. p. 106.

Összesen 38 madárfajnak fészkelésére és tojásaira vonatkozó adatokat tartalmaz a termőhelyek feljegyzése kapcsán.

1569. CHERNEL ISTVÁN: *Bernicla torquata Bechst. bei Neuhaus in Ungarn* elegt. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 11. Jahrg. 1887. pag. 55.

Felemlítése annak, hogy 1887. év telén (Január 28) 3 db. *Bernicla torquata*-t ejtett el Érsekújvár határában.

1570. CHERNEL ISTVÁN: *Zum heurigen Erscheinen der Steppenpühner (Syrhaptes paradoxus Pall.) in Ungarn*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. Bd. XII. 1888. p. 157.

Felsorolja a *Syrhaptes paradoxus* 1888. évi hazai megjelenése alkalmával a megfigyelési helyeket s a megfigyelők neveit.

1571. CHERNEL ISTVÁN: *Seltene Durchzügler und Wintergäste in Ungarn*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 12. Jahrg. 1888. p. 8.

Azon madarak felől nyújt adatokat, a melyek hazánkban a ritkábban átvonulók, vagy ritkább téli vendégek közé tartoznak. Ilyent 14-et jegyez fel, melyeknél felsorolja az előjveteli időt és helyet is.

1572. CHERNEL ISTVÁN: *Verhandlungen in Budapest bezüglich des II. ornithologischen Congresses*. Ornithologisches Jahrbuch. I. Bd. 1890. p. 101.

Tájékoztató a II.-ik ornithologiai kongresszus magyar előkészítő bizottságának előmunkálatairól.

1573. CHERNEL ISTVÁN: *Die Vogelsammlung im Schlosse Lockenhaus in Ungarn*. Ornithologisches Jahrbuch. I. Bd. 1890. p. 57.

A Lékavára gyűjteményében található madarak jegyzéke és ismertetése.

1574. CSATÓ JÁNOS: *Beobachtungen über den Schreiadler Aquila naevia Br.* Mittheilungen des ornithol. Vereines in Wien. 5. Jahrg. 1881. p. 43. 51.

Ismerteti az *Aquila naevia* Br. életmódjára vonatkozó megfigyeléseit.

1575. CSATÓ JÁNOS: *Beitrag zur Naturgeschichte der Zwerg-Ohreule, Strix scops L.* Mittheil. d. ornithol. Vereines in Wien. 6. Jahrg. 1882. p. 13. 24.

A *Strix scops* L. életmódjára vonatkozó saját megfigyeléseit ismerteti.

1576. CSATÓ JÁNOS: *Beobachtungen über die Lebensweise des Königs- und Schwarzen Milans (Milvus regalis Br. und ater Br.) in Siebenbürgen*. Mittheil. des ornithol. Vereines in Wien. 6. Jahrg. 1882. p. 104. 122.

Előadja azon megfigyeléseit, a melyek a *Milvus regalis* és *Milv. ater* életmódjára vonatkozólag Erdélyben tett.

1577. CSATÓ JÁNOS: *Bemerkungen über die Sumpf- und Trauer-Meise. Parus palustris L. und P. lugubris*. Mittheil. des ornith. Vereines in Wien. 7. Jahrg. 1883. p. 50.

Saját megfigyelései alapján adatokat nyújt a *Parus palustris* és *lugubris* életmódjának ismeretéhez, különösen tartózkodásához.

1578. CSATÓ JÁNOS: *Lanius excubitor L. in Siebenbürgen brütend*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 7. Jahrg. 1883. Nr. 10. pag. 202.

Leírása annak, hogy 1883. év tavaszán Nagy-Enyed határában egy *Lanius excubitor* fészkel. Ezzel kapcsolatban ismertetését találjuk az említett madártól ott rakott fészkeknek is.

1579. CSATÓ JÁNOS: *Ueber Anthus cervinus Pall. und über den diesem Jahre beobachteten Gypaëtus barbatus L.* Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 10. Jahrg. 1886. p. 277.

1580. CSATÓ JÁNOS: *Ueber Locustella luscinioides Savi.* Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 11. Jahrg. 1887. p. 105.

Az irodalmi adatok rövid feljegyzése után előadja saját megfigyeléseit, a melyeket Nagy-Enyed határán végezett. Megfigyelései különösen az életmódra vonatkoznak.

1581. CSATÓ JÁNOS: *Einwanderung des Steppenpühners in Siebenbürgen*. Mittheil. des ornith. Vereines in Wien. Bd. XII. 1888. p. 87.

Röviden megemlékezik a *Syrhaptes paradoxus*-nak Európában való megjelenéséről, és feljegyzi az Erdélyre vonatkozó adatokat.

1582. CSATÓ JÁNOS: *Die Fausthühner (Syrhaptes paradoxus) in Siebenbürgen*. Waidmannsh. Bd. VIII. 1888. p. 130.

1583. CSATÓ JÁNOS: *Lanius Homeyeri, Cab. bei Nagy-Enyed brütend*. Die Schwalbe. XIII. Jahrg. 1889. p. 241.

Feljegyzi, hogy 1889 ápril havának 22-én N.-Enyed határában egy *Lanius Homeyeri* fészkére talált. A két madár elejtése után a fészket és 6 kis csupasz fiókat ejtett birtokába.

1584. CSATÓ JÁNOS: *Ueber Lanius Homeyeri Cab. und sein Nest*. Ornithologisches Jahrbuch. I. Bd. 1890. p. 163.

A *Lanius Homeyeri* elterjedésére és előfordulására vonatkozó adatok feljegyzése után

leírja azt a fészket, a melyet Nagy-Enyed határában talált. Ennek kapcsán összehasonlítást tesz a *Lanius excubitor* és *Lanius Homeyeri* fészke között.

1585. CZYK EDE: *Verspätete Wanderer*. Waidmannsheil. 9. köt. 1889. p. 56., 66.

1586. CZYK EDE: *Das Auer- und Birk-wild in Siebenbürgen*. Neue deutsche Jagdzeitung. 9. Jahrg. 1889. p. 209.

1587. CZYK EDE: *Der weissbindige Kreuz-schnabel (Loxia bifasciata L. Br.) Ornithologische Reminiscenz*. Ornithologisches Jahrbuch. I. Bd. 1890. p. 172.

A *Loxia bifasciata* elterjedésére vonatkozó adatok rövid feljegyzése után ismerteti az Erdélyben töle megfigyelt példányokat. Leírja színüket és megemlíti, hogy fogságban a szép piros szín lassan elváltozott előbb vörhenyes sárgává, majd sárgává. Ismerteti e madarak énekhangját és a szabadban való életmódját. Feljegyzí vonulásuk idejét.

1588. CZYK EDE: *Der Bart-oder Lämmer-geier (Gypaëtus barbatus L.) Naturgeschichtliche Skizze aus den Karpathen*. Ornithologisches Jahrbuch. I. Bd. 1890. p. 45.

Feljegyzí, hogy Erdély mely városaiban található a szakállas saskeselyűnek egy-két kitömött példánya. Ezután elbeszéli, hogy a fogarasi havasokban miként jutott szakállas saskeselyűhez. Befejezésül néhány az életmódra vonatkozó adatot jegyez fel.

1589. FÁSZL ISTVÁN: *Beiträge zur Kenntniss der Schwirrsänger Locustella luscinioides (der Nachtigall-rohrsänger) am Neusiedlersee*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 10. Jahrg. 1886. p. 303.

1590. FORGÁCH KÁROLY gr.: *18 jährige Beobachtungen über die Ankunft einiger Zug-vögel im Frühjahr auf der Herrschaft Ghymes in Ungarn*. Ornithologisches Jahrbuch. I. Bd. 1890. p. 144.

Egy táblázatban 15 madárfajnak 18 éven át a ghymesi uradalomban való megjelenésének idejét közli.

1591. HAUSMAN V. u. FUSS M.: *Der gelb-kehlige Bienenfresser (Merops apiaster.) Geflügelte Welt*. 11. Jahrg. 1882. p. 345.

1592. HAUSMAN V. u. FUSS M.: *Ueber das Vorkommen der Gartenammer (Emberiza hortulana) in Siebenbürgen*. Geflügelte Welt. 11. Jahrg. 1882. p. 383.

1593. HAUSMAN V. u. FUSS M.: *Der kleine-, der Halsband-, der Trauer- und graue Fliegen-schnäpper*. Geflügelte Welt. 11. Jahrg. 1882. p. 393., 403., 413.

1594. HAUSMAN V. u. FUSS M.: *Der Rosen-staar oder rosenfarbige Hirtenvogel (Sturnus roseus.) Beobachtungen über denselben in Ost-Siebenbürgen*. Geflügelte Welt. 11. Jahrg. 1882. p. 273.

1595. HAUSKA: *Tannenheher und Steppen-huhn*. Waidmannsh. Bd. IX. 1889. p. 14.

A Syrrhaptest Slavóniából jegyzi fel.

1596. KELLER F. C.: *Der Beachtung em-*

pfohlen (Pastor roseus in Kroatien.) Waidmannsheil. 9. Jahrg. 1889. p. 78.

1597. KOCYAN ANTAL: *Die Vögel der Nord-Tatra*. Mittheil. d. ornithol. Vereines in Wien. 7. Jahrg. 1883. Nr. 9. p. 169, 186, 230.

A Magas-Tátara madárvilágából 204 fajt sorol fel. Az egyes fajoknál különböző biológiai megfigyeléseket csatol.

1598. KUHN LAJOS: *Der Vogelzug in der Umgebung von Nagy-Szt.-Miklós. (Torontaler Comit. Ungarn) im Jahre 1881*. Mittheil. des ornith. Vereines in Wien. 6. Jahrg. 1882. p. 86., 96.

A Nagy-Szt.-Miklós határában 1881. év folyamán megfigyelt madarak vonulására vonatkozó adat felsorolása.

1599. LINDAUER GUSZTÁV: *Einiges aus dem Leben des Seeadlers (Haliaetus albicilla.)* Stettiner Zeitschrift für Ornithologie und praktische Geflügelzüchtung. 12. Jahrg. p. 58., 73.

1600. LINDAUER GUSZTÁV: *Der Uhu (Bubo maximus Sibb.) Ornithologische Skizze aus Süd-Ungarn*. Ornithologisches Jahrbuch. I. Bd. 1890. p. 167.

Saját tapasztalatai alapján adatokat közöl a *Bubo maximus* fészkelésmódjára vonatkozólag. Ennek kapcsán azonban az életmód jelenségei felől is nyújt megfigyeléseket.

1601. MADARÁSZ GYULA: *Ueber einige bemerkenswerthe ornithologische Erscheinungen aus der Umgebung von Budapest*. Mittheilungen des ornithol. Vereines in Wien. 5. Jahrg. 1881. pag. 28.

Budapest környékéről több madárra vonatkozó megfigyelés feljegyzése. Részletesebben emlékezik meg egy *Hirundo rufula*, *Sibialatrix sylvicola* és egy *Aegiothus canescens* példányról.

1602. MADARÁSZ GYULA: *Ueber Varietäten von Muscivora grisola et Parus cristatus*. Journal für Ornithologie. 32. Bd. 1884. p. 196.

A *Muscivora grisola* és *Parus cristatus* két érdekes varietásának ismertetése. Mindkettőt Budapesten ejtette el.

1603. MADARÁSZ GYULA: *Description of two new Birds from Tibet*. The Ibis a Quarterly Journal of Ornithology. Vol. IV. Ser. 5. 1886. Numb. 14. p. 145.

A *Mycophonus tibetanus* és *Pucrasia Meyer*i tibeti új madárfajoknak leírása.

1604. MADARÁSZ GYULA: *Über die Erlegung eines Syrrhaptis paradoxus in Siebenbürgen*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. Jahrg. XII. 1888. p. 292.

1605. MADARÁSZ GYULA: *Einwanderung des Steppenhuhs (Syrrhaptis paradoxus PALL.)* Mittheil. d. ornith. Ver. in Wien. Jahrg. XII. 1888. p. 86.

Jelenti, hogy a magyar nemzeti muzeum Máramarosban elejtett két *Syrrhaptis* birtokába jutott.

1606. MADARÁSZ GYULA: *Description of a new Cinnerys*. Ornith. 5. Jahrg. 1889. p. 149. 1 tábla.

A *Cinnerys castaneiventris* új fajnak leírása.

1607. MOJSISOVICS AUG. v.: *Streiftouren im*

Riedterrain von Bellye und in der Umgebung von Villány (Comitat Baranya in Ungarn), mit einer lithographirten Karte. Mittheilungen d. naturwiss. Vereines für Steiermark. Jahrg. 1881. p. 126.

Ismerteti azon kirándulásait, a melyeket Bellye és Villány környékén tett. Ennek kapcsán feljegyez az *Oscinesek* közül 62 fajt, a *Columbidák* közül 3 fajt, a *Coccygomorphák* közül 5 fajt; a *Macrochiresek* közül 1 fajt: a *Rasoesek* közül 2 fajt és a *Raptatores*ek közül 30 fajt.

1608. MOJSISOVICS AUG. v.: *Zur Fauna von Bellye und Dárda.* Mittheil. d. naturwiss. Vereines für Steiermark. Jahrg. 1882. p. 103. 1 tábla.

A dolgozat első része a kirándulások ismertetését tartalmazza több zoológiai megfigyelés kapcsán. A második részben a megfigyelt állatfajok névjegyzékét találjuk, különböző észrevételek kíséretében. A névjegyzék 236 madárfajnak nevét tartalmazza. A latin nevek mellett sok helyt feljegyzí a magyar népies neveket is.

1609. MOJSISOVICS AUG. v.: *Excursionen im Bács-Bodrog- und Baranyaer Comitate im Sommer 1883.* Mittheil. d. naturw. Vereins für Steiermark. Jahrg. 1883. p. 95.

A Bács-Bodrog- és Baranyamegyékben 1883. évi megfigyelő kirándulásoknak ismertetése. A megfigyelések kizárólag madarakra vonatkoznak. A dolgozat végén egy névjegyzék is van, mely 80 madárfaj nevét tartalmazza.

1610. MOJSISOVICS AUG. v.: *Erster Nachtrag zur «Ornis» von «Bellye und Dárda.»* Mittheil. d. naturw. Vereines für Steiermark. Jahrg. 1883. p. 113.

Különböző családokba tartozó 51 madárfajra vonatkozó megfigyelések összefoglalása.

1611. MOJSISOVICS AUG. v.: *Bericht über eine Reise nach Süd-Ungarn und Slavonien im Frühjahr 1884.* Mittheil. d. naturw. Vereines für Steiermark. Jahrg. 1884. p. 192.

Leírja utazását Bécsből Budapestig, a magy. nemz. Muzeumban tett megfigyeléseit. Megemlékezik a műgyetemi állattani intézet gyűjteményéről és az állatkertről. Közli annak a 75 madárnak névjegyzékét, a melyet MADARÁSZ GY. DR., figyelt meg a budapesti «Madarász»-kertben. Ezen kívül több Gerinces állatra vonatkozó megfigyelést is nyújt.

1612. MOJSISOVICS AUG. v.: *Bericht über eine Reise nach Südungarn und Slavonien im Frühjahr 1884.* Mittheil. d. naturw. Vereines für Steiermark. Jahrg. 1885. p. 57.

A Nestin melletti fennlapálnak és a Frusca Gorának ismertetése. Feljegyzí a megfigyelt madarakat, melyekre vonatkozólag több érdekes megfigyelést közöl.

1613. MOJSISOVICS AUG. v.: *Über einige seltene Erscheinungen in der Vogelfauna Österreich-Ungarns.* Mittheil. d. naturw. Vereines für Steiermark. Jahrg. 1886. p. 74.

Különböző családokba tartozó több, mint 51 madárfajról nyújt adatokat. E madarak

között olyan is van, a mely hazánk faunájában nem gyakori.

1614. MOJSISOVICS AUG. v.: *Ueber den Gesang des Tannenhebers (Nucifraga caryocatactes L.)* Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. X. Jahrg. 1886. p. 113.

Megfigyelései alapján ismerteti a *Nucifraga caryocatactes* énekhangjait.

1615. OMÜKUS MIHÁLY: *Späte Wachtel in Kroatien.* Waidmannsheil. 9. Jahrg. 1888. pag. 55.

1616. SZIKLA GÁBOR: *Zum Zuge des Tannenhebers im Herbst 1885.* Mittheilungen des ornithol. Vereines in Wien. 9. Jahrg. 1885. Nr. 20.

Ama megfigyelések előadása, a melyek a *Nucifraga caryocatactes*nek Székesfehérvár vidékén való megjelenésére vonatkoznak.

1617. SZIKLA GÁBOR: *Notiz über die Nachahmungslust bei den Vögel.* Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 10. Jahrg. 1886. p. 310.

Megemlíti, hogy a sirályok vízbe csapkodásához hasonlóan a galambok is szoktak a vízbe csapkodni.

1618. SZIKLA GÁBOR: *Ueber das Forttragen junger Stockenten durch das Weibchen.* Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 11. Jahrg. 1887. p. 115.

Megfigyelései alapján előadja, hogy az *Anas boschas* fiókái miként ugráltak ki a magas helyre rakott fészekből.

1619. VALENTINITSCH FERENCZ: *Haselhühner in der Ebene in Croatien.* Waidmannsheil. 9. Jahrg. 1889. p. 265.

d) Emlősök. Mammalia.

1620. MOJSISOVICS AUG. v.: *Bemerkungen zur Säugethierfauna von Bellye.* Mittheil. des naturw. Vereines für Steiermark. Jahrg. 1881. p. 163.

Bellye határának faunájából a következő emlősöket jegyzí fel érdekes megfigyelések kíséretében: *Cervus elaphus* L., *Spermophilus citillus* W., *Eliomys quercinus*, *Myoxus Glis* SCHR., *Muscardinus avellanarius* W., *Arvicola amphibius* L., *Mus rattus* L., *Mus decumanus* PALL., *Mus musculus* L., *Mus sylvaticus* L., *Mus agrarius* PALL., *Mus minutus* PALL., *Mus arundinaceus* PET., *Cricetus frumentarius* PALL., *Spalax typhlus* PALL., *Lepus timidus* L., *Meles taxus* L., *Feoetorius putorius* R. B., *Lutra vulgaris* ERXT., *Vulpes vulgaris* BRISS., *Lupus vulgaris* BRISS., *Felis catus* L., *Erinaceus europaeus* L., *Crocidura araneus* BL., *Talpa europaea* L., *Vespertilio dasychneme* BOIE.

1621. MOJSISOVICS AUG. v.: *Über die Geweihbildung des Hochwildes von Bellye.* Mittheil. d. naturw. Vereines für Steiermark Jahrg. 1888. p. 53. fametszetekkel.

Ama tanulmányok összefoglalása, a melyek a bélyei uradalomban megfigyelt szarvasok agancsaira vonatkoznak.

IV. KÜLFÖLDI SZERZŐKNEK HAZÁNKRA VONATKOZÓ DOLGOZATAI.

a) Faunistikai dolgozatok.

1622. WIERZEJSKY ANTAL: *O Faunie jezior tatrzańskich.* Pamietnika Tow. Tatrzańskiego. Krakó. 1881. (Kl.) 1 tábla.

A tatrai tavak közül néhánynak faunájára vonatkozó adatokat nyújt. Az általános ismeretetés után a *Coelenteraták*, *Férgek* és *Arthropodák* jegyzékét adja különböző megjegyzések kíséretében. Az *Arthropodák* közül különben csak a *Crustaceákat* jegyzi fel.

1623. WIERZEJSKY ANTAL: *Materyjaly do fauny jezior tatrzańskich* [Spraw. Komisyi fizyograficznej] Akademii umiej. Tom. 16. 1882. p. 2 tábla.

A tatrai tavak faunájára vonatkozó vizsgálatok összefoglalása. A fauna érdekesebb alakjainak bemutatása után felsorolja a megfigyelt fajokat, melyek között vannak *Protozodák*, *Coelenteraták*, *Férgek* és *Arthropodák*; ezen utóbbiak között *Crustaceák* és *Arachnoidák*, nemkülönben *Insecták*. De feljegyez e mellett még néhány *Molluscát* és *Vertebratát* is. Egy táblázatban termőhelyenkint összeállítja az egész névjegyzéket. E jegyzék szerint 21 tatrai tóból 80 fajt figyelt meg.

1624. WIERZEJSKY ANTAL: *Zarys fauny stawów tatrzańskich* Odb. Pamietnika Tatrzańskiego. Tom. VIII. 1883.

Az átvizsgált tatrai tavak rövid ismertetése után feljegyezi az érdekesebb fajokra vonatkozó észleleteit. Egy táblázatban összefoglalja a megfigyelt fajok jegyzékét termőhelyek szerint. Összesen 27 tóból 96 fajt jegyez fel, melyek között van pár *Protozoa*, 2 *Coelenterata*, 14 *Férgek*, 18 *Crustacea*, 1 *Arachnoidea*, 24 *Insecta*, 4 *Mollusca*, 3 *Vertebrata*.

1625. WISNIOWSKI TADEUS: *Sprawozdanie z wycieczek faunicznych do jezior czarnohorskich w. r. 1885, 1886.* Sprawozdanie komisji fizyograficznej. Krakow. 1888. II. p. 71.

A magas Táttra környékén fekvő hét tónak állatvilágából több mikroszkópos állatfajt jegyez fel, még pedig 3 *Férget*, 14 *Entomostracát*, 4 *Insectát*, 1 *Molluscát* és 3 *Vertebratát*.

b) Egyes állatesoportokra vonatkozó dolgozatok.

Izeltlábúak, Arthropoda.

a) Héjjjasok. Crustacea.

1626. CAR LAZAR: *Ein Beitrag zur Copepoden-fauna des adriatischen Meeres.* Archiv für Naturgeschichte. 50. Jahrg. 1884. 1. Bd. p. 237. Taf. 17., 18.

Összesen 23 *Copepoda*-fajt jegyez fel az Adriából, a melyek közül a *Mesochra adriatica*, a *Laophonte pilosa* és a *Thalestris pectinimana* újak. A fajok enumerációja kapcsán összeállítja a synonym-jegyzéket s az irodalmat.

1627. GUERNE I. de és RICHARD J.: *Révision des Calanides d' eau douce.* Memoires de la société zoologique de France. Vol. II. 1889. p. 53. Pl. 4.

Hazai termőhelyekről a következő fajokat említi. *Diaptomus salinus* DAD., *Diaptomus gracilis* SARS., *Diaptomus bacillifer* KOELB., *Diaptomus tatricus* WIERZ., *Diaptomus denticornis* WIERZ. és *Heterocope saliens* LILLJ.

1628. GUERNE I. de és RICHARD J.: *La distribution géographique des Calanides d'eau douce.* Association française pour l'avancement des sciences etc. 1889. p. 1.

Az édes vizi *Calanidák* földrajzi elterjedésének összeállítása kapcsán hazánkból a megelőző tételben felsorolt fajokat említi.

1629. KOELBEL L.: *Carcinologisches.* Sitzungsber. der k. Akad. d. Wissen. in Wien. Math. naturw. Cl. 1. Abth. 90. Bd. 1884. p. 312. Tab. 3.

A leírt új Rákfélék között hazánkból való a *Diaptomus bacillifer*, melyet a Balaton mellett gyűjtött.

1630. PREUDHOMME de BORRE A.: *Crustacés Isopodes recueillis par feu Camille Van Volxem, pendant son voyage en Portugal en 1871.* Annales de la Société entomologique de Belgique. XXX. Compt. rendu p. 112.

A rövid jegyzék kapcsán felemlíti, hogy a brüsszeli kir. muzeumban Magyarországból a következő két szárazföldi *Isopoda*-faj van meg: *Porcellio politus* C. K. Varannórol és *Forc. se-*

rialis K. Pécsről és Simontornyáról. Ezeket HORVÁTH G. dr. gyűjtötte.

b) *Arachnoidea*.

1631. BECKER L.: *Diagnoses de quelques Arachnoïdes nouveaux*. Annales de la Société entomologique de Belgique XXX. Compt. rendu. p. 23.

Négy amerikai és egy magyarországi új pókfaj leírása. A magyarországi faj a *Hahnia Chyzeri*, melyet dr. CHYZER K. Zemplénmegyében Szinnaikón több példányban gyűjtött.

1632. BECKER L.: *Communications arachnologiques*. Comptes rendus des Séances de la société entomologique de Belgique. Série III. Nr. 2. 1881. p. XXIX.

Több hazai pókfaj enumerációja.

1633. FLEMMING J.: *Ueber eine geschlechtsreife Form der als Tarsomemus beschriebenen Thiere*. Zeitschrift für Naturwissenschaften. 4. Folge. III. Bd. p. 472. 1. Tábl.

A *Tarsomemus uncinatus* új Atka-fajnak leírása, melyet Oroszországból való gabonával dolgozó kolozsvári munkásokról küldöttek be LEUCKART-nak.

1634. KARPELLES L.: *Ueber Gallmilben (Phytoptus Duj.) Sitzungsber. d. k. Akad. der Wissensch. in Wien Math. naturw. Cl. 1. Abth. Bd. 90. 1885. p. 46. 1. Tab.*

Részletes ismertetését adja a *Phytoptus Galii* és *Phytoptus fraxini* atka-fajoknak.

1635. KULCZYNSKI WLADISLAW.: *Wykaz pajaków z Tatr. Babięj góry i Karpat szlaskich z uzględnieniem pionowego rozszedlenia pajaków zyczących w Galicji zachodniej*. Sprawozdanie komisji fizyogr. T. 1881. p. 248.

A felsorolt tekintélyes számú pókok jegyzékével adatokat nyújt hazánk pókfáunájához.

c) Százlábúak. *Myriopoda*.

1636. KARLINSKI JUSTIN.: *Wykaz wijów (Myriopoda) tatrzańskich zebranych w roku 1881*. Sprawozdanie komisji fizyograficznej. Tom. 17. 1883. p. 85.

A Tátrában tett gyűjtései alapján 10 családból 38 *Myriopoda*-fajt jegyez fel a termőhelyek kíséretében.

1637. KARSCH F.: *Neue Juliden des Berliner Museums, als Prodrum einer Juliden-Monographie*. Zeitschrift für die gesammten Naturwissenschaften. 54. Bd. 1881. p. 1.

A nagyszámú, külföldi *Myriopodák* között egy magyarországi is van, névszerint a *Julus hungaricus*, melyet mehadiai, szárított példányok után ír le.

1638. LATZEL RÓBERT: *Ein neuer Lathobier aus Ungarn und Serbien*. Zoologischer Anzeiger. V. Jahrg. 1882. Nr. 114. p. 332.

Latin leírását adja a Karánsebes, Herkulesfürdő és Orsova mellett saját maga gyűjtötte *Lathobius* (Eulathobius) *transylvanicus* új *Myriopoda*-fajnak.

1639. LATZEL RÓBERT: *Beitrag zur Myriopoden-Kenntniß Oesterreich-Ungarns und Serbiens*. Verhandl. d. kais. könig. zool. bot. Gesellsch. in Wien. XXXII. Bd. 1883 p. 281.

Latin diagnosisát adja a *Glomeris carpathica*, *Polydesmus tatranus*, *Craspedosoma carpathicum*, *Lysiopetalum fasciatum* és *Julus strictus* új fajoknak. Ezek közül a három első Felső-, a két utolsó Dél-Magyarországról való.

1640. LATZEL RÓBERT: *Die Myriopoden der österreichisch-ungarischen Monarchie*. I. Bd. Wien. 1884. Mit. 16. Taf.

A latin-német szöveggel írott műben hazánkból a következő fajokát jegyzi fel: *Scutigera coleoptrata* L., *Lathobius forficatus* L., *Lith. glabratus* C. K., *Lith. mutabilis* var. *hungaricus* LATZ., *Lith. erythrocephalus* C. K., *Lith. muticus* C. K., *Lith. lucifugus* L. K., *Lith. crassipes* L. K., *Scolopendra cingulata* LATR., *Cryptops punctatus* C. K., *Crypt. hortensis* LEACH., *Crypt. cultratus* C. K., *Geophilus flavidus* C. K., *Geoph. longicornis* C. K., *Geophilus electricus* L., *Geoph. linearis* C. K., *Scolioplares acuminatus* LEACH., *Scotophilus illyricus* MEIN., *Dignathodon microcephalus* LUC., *Himantarium Gabrielis* L., *Scolopondrella notacantha* GERV., *Scolop. nicea* SCOP., *Scolop. immaculata* NEWP., *Polyceus lagurus* LATR., *Gervaisi costata* WAGA., *Glomeris pustulata* LATR., *Glom. connexa* C. K., *Glom. herasticha* BR., *Glom. multistriata* C. K., *Glom. conspersa* C. K., *Brachydesmus filiformis* LATZ., *Brach. superus* LATZ., *Brachyd. subterraneus* HELL., *Brach. inferus* LATZ., *Polydesmus denticulatus* C. K., *Polyd. complanatus* L., *Polyd. tatranus* LATZ., *Polyd. collaris* C. K., *Paradesmus gracilis* C. K., *Strongylosoma pallipes* OL., *Atractosoma carpathicum* LATZ., *Atr. athesinum* FEDR., *Atr. bohemicum* ROS., *Craspedosoma Rawlinsii* LEACH., *Crasp. mutabile* LATZ., *Crasp. flavescens* LATZ., *Lysiopetalum degenerans* LATZ., *Lys. fasciatum* LATZ., *Lys. carinatum* BR., *Blaniulus venustus* MEIN., *Julus strictus* LATZ., *Jul. nanus* LATZ., *Jul. dicentrus* LATZ., *Jul. molybdenus* C. K., *Jul. imbecillus* LATZ., *Jul. foetidus* C. K., *Jul. luscus* MEIN., *Jul. boleti* C. K., *Jul. luridus* C. K., *Jul. platyurus* LATZ., *Jul. austriacus* LATZ., *Jul. podabrus* LATZ., *Jul. unilineatus* C. K., *Jul. montivagus* LATZ., *Jul. trilineatus* C. K., *Jul. longabo* C. K., *Jul. fallax* MEIN., *Jul. scandinavicus* LATZ., *Jul. rugifrons* MEIN., *Jul. sabulosus* L., *Jul. fuscipes* C. K., *Jul. hungaricus* KR., *Jul. varius* FABR., *Polyzonium germanicum* BR.

1641. PREUDHOMME DE BORRE A.: *Tentamen catalogi Glomeridarum hucusque descriptarum*. Annales de la société entomologique de Belgique. Tom. 28. 1884. p. 19.

Az irodalmi adatok alapján összeállított jegyzékben hazánkból is említi a következő fajokat: *Glomeris carpathica* LATZ., *Glm. Mniszechi* Nov., *Gervaisia costata* WAG.

1642. PREUDHOMME DE BORRE A.: *Tentamen catalogi Lysiopetalidarum, Julidarum, Archi-*

ilidarum, Polyzonidarum atque Siphonophoridarum hucusque descriptarum. Annales de la société entomologique de Belgique Tom. 29. 1884. p. 46.

A felsorolt fajok között hazánkból a következőket jegyzi fel: *Lysipetalum fasciatum* LATZ., *Julus dicentrus* LATZ., *J. fallax* MEIN., *J. hungaricus* KARSCH., *J. montivagus* LATZ., *J. nanus* v. *panonicus* LATZ., *J. platypus* LATZ., *J. strictus* LATZ., et v. *nematodes* LATZ.

Rovarok. Insecta.

1. Ugrófarukúak. Thysanura.

1643. BERTKAU PH.: *Ueber Tetrodonthophora gigas* REUT. Deutsche Entomologische Zeitschrift. Jahrg. 1884. Bd. 28. p. 225.

Horvátországból származó példányok megvizsgálása után valószínűnek tartja, hogy e *Thysanura*-faj a már régebben *Achorutes bielensis* WAGA név alatt leírttal azonos. Megjegyzi azonban, hogy nem sorozható az *Achorutes*-nemhez, hanem csakugyan külön nem, *Tetrodonthophora*.

2. Egyenesszárnyúak. Orthoptera.

1644. ALBARDA HERMAN: *Note sur la Taeniopterix nebulosa* L. et la *T. praetexta* Burm. Annales de la société entomologique de Belgique. Tom. 33. 1889. p. 51.

Hazánkból említi a *Taeniopterix neglecta* ALB., *Taeniopt. Loewii* ALB. *Taeniopt. monilicornis* PIET. fajokat.

1645. KRAUSS HERM.: *Beiträge zur Orthopteren-Kunde.* Verhandl. d. k. k. zool.-bot. Gesellschaft in Wien. XXXVI. Bd. p. 137. Egy tábl.

A *Stenobothrus biguttulus* L. és *Sten. bicolor* CARP. közötti különbséget fejtegetvén fel említi, hogy az előbbi faj magasabban hatol fel a hegyekre, mint az utóbbi, és hogy pl. míg Fiume körül csak a *Sten. bicolor* tenyészik, addig a mehádiai Domogled csúcsán csak a *Sten. biguttulus* fordul elő.

1646. SELYS-LONGCHAMPS DE M.: *Odonates de l'Asie Mineure et revision de ceux des autres parties de la faune dite européenne.* Annales de la société entomologique de Belgique. Tom. 31. 1887. p. 1. et p. 75.

A felsorolt fajok között hazánkból a következők említetnek: *Lestes macrostigma* EVERSME., *Agrion ornatum* HEYER.

3. Recézésszárnyúak. Neuroptera.

1647. LÖW FR.: *Beitrag zur Kenntniss der Coniopterygiden.* Sitzungsber. der k. Akad. d. Wissensch. in Wien. Math.-naturw. Cl. I. Abth. Bd. 91. 1885. p. 73. 1. Taf.

Hazánkból a következő fajokat ismerteti:

Coniopteryx aleurodiformis STEPH., *Coniopt. psociformis* CURT.

1648. LÖW FR.: *Beitrag zur Kenntniss der Coniopterygiden.* Sitzungsberichte der Math.-naturw. Classe der kais. Akademie der Wissenschaften in Wien. Bd. XCI. Abth. I. p. 73. 1. tábl.

A recézésszárnyú rovarok rendjéhez tartozó parányi *Coniopterygidek* Európában összesen négy fajjal vannak képviselve. Hazánkból két fajt említ, a *Coniopteryx aleurodiformis* STEPH. és *Coniopt. psociformis* CURT. fajokat.

1649. WIERZEJSKI A.: *Dodatek do fauny sieciowek (Neuroptera).* Sprawozdanie komisji fizygr. Tom. 17. 1882. p. 253.

A felsorolt *Neuropterák* között hazánkból is többet jegyez fel, még pedig a magas Tátrából.

4. Félfüdelesszárnyúak. Hemiptera.

1650. CARLINI ANGELO DE: *I Rincoti Emitteri ed Omotteri Paresi.* Bolletino della Società italiana. Anno. 18. 1886. p. 97.

Hazánkból a következő fajt sorolja fel: *Megalomatus hirsutus* FIEB.

1651. FRITSCH K.: *Jährliche Periode der Insectenfauna von Österreich-Ungarn.* — Denkschr. d. k. Akad. der Wissensch. in Wien. 42. Bd. 1880. p. 217.

A *Rhynchotákra* vonatkozó phäenologiai megfigyeléseknek összeállítása, a melyek között hazánkra vonatkozó adatokkal is találkozunk.

1652. LETHIERRY L.: *Description de deux Cicadines nouvelles.* Revue d'Entomologie. IV. p. 111.

A leírt két új kabóca-faj közül az egyik, *Aconura Putoni*, Magyarországból való.

1653. LÖW F.: *Katalog der Psylliden des paläarktischen Faunengebietes.* Wiener entomologische Zeitung. I. Jahrg. 1882. p. 209.

Hazánkból a következő fajokat említi: *Floria Horvathi* SCOP., *Alloeoneura radiata* FSTR., *Trioza mesomela* FL., *Trioza Horvathi* F. LW.

1654. LÖW FERENCZ: *Beschreibung von zehn neuen Psylliden-Arten.* Verhandl. d. kais.-kön. zool.-bot. Gesellsch. in Wien. XXXI. Bd. 1882. p. 255.

A különböző országokból származó új fajok között *Trioza Horvathi* név alatt egy magyarországi fajt is ír le, a melyet Dr. HORVÁTH G. Varannón gyűjtött s a leíró épen az ő nevé-ről nevezte el.

1655. LÖW F.: *Neue Beiträge zur Kenntniss der Psylliden.* Verhandl. d. k. k. zool.-bot. Gesellsch. in Wien. XXXVI. Bd. p. 149.

Az ismertett nagyobb számú faj között magyarországi is van, nevezetesen az *Amblyrhina maculata* n. sp., a *Trioza centranthi* VALL., melyeket Dr. HORVÁTH G. gyűjtött, még pedig az elsőt Rákospalota mellett.

1656. LÖW F.: *Uebersicht der Psylliden von Oesterreich-Ungarn mit Einschluss von Bosnien und der Herzegovina nebst Beschreibung neuer*

Arten. Verhandl. d. k. k. zool.-bot. Gesellsch. in Wien. XXXVIII. B. 1888. p. 5.

Bevezetésképen névjegyzékét adja azon búvároknak, a kik ezen állatkák gyűjtésével foglalkoztak. Hazánkban gyűjtött BIRÓ L., BRANCSIK K. dr., CHYZER K. dr., ERBER J., HORVÁTH G. dr., RAISZ GIZELLA k. n. Evvel kapcsolatban összeállítja az idevonatkozó irodalom jegyzékét is, melyben BIRÓ L., BRANCSIK K. dr., HORVÁTH G. dr. és a szerző tollából megjelent dolgozatokkal találkozunk mint olyanokkal, a melyek hazánkra vonatkozó adatokat tartalmaznak. Az ismertetett fajok között hazánkban is otthonos a *Licia juncorum* LATR., *Euphilaria olivina* O. G. COSTA, *Euphyllura phyllirae* FSTR., *Rhinocola aceris* L., *Rhin. cricac* CURT., *Rhin. speciosa* FR. *Aphalara artemisiae* FSTR., *Aphalara conspersa* F. LW., *Aphalara nebulosa* ZETT., *Aphal. nerrosa* FSTR., *Aph. subpunctata* FSTR., *Aphal. calthae* L., *Aphal. immoria* FSTR., *Aphal. picta* ZETT., *Psyllopsis fraxinicola* FSTR., *Psyll. fraxini* L., *Psylla breviantennata* FLOR., *Psylla pyri* L., *Psylla pyricola* FSTR., *Psylla simulans* FSTR., *Psylla crataegi* SCHRK., *Psylla pyricola* FSTR., *Psylla peregrina* FSTR., *Psylla mali* SCHM. *Psylla ulmi* FSTR., *Psylla fusca* ZETT., *Psylla ulmi* L., *Psylla Foersteri* FLOR., *Psylla buxi* L., *Psylla pruni* SCOP., *Psylla melanocera* FSTR., *Psylla affinis* F. LW., *P. nigrita* ZETT., *P. elegantula* ZETT., *P. saliceti* FSTR., *P. salicicola* FSTR., *P. ambigua* FSTR., *Amblyrhina maculata* F. LW., *Argentina genistae* LATR., *Lirilla ulicis* CURT., *Floria Horváthi* SCOTT., *Alloconura radiata* FSTR. *Homotomajicus* L., *Trichopsylla Walkeri* FSTR., *Trioxa centranthi* VALL., *Tr. chenopodii* REUTH., *Tr. galii* FSTR., *Tr. recondita* FLOR., *Tr. mesomela* FLOR., *Tr. Horváthi* F. LW., *Tr. Scottii* F. LW., *Tr. versicolor* F. LW., *Tr. albiventris* FSTR., *Tr. marginipunctata* FLOR., *Tr. rhamni* SCHRK., *Tr. remota* FSTR., *Tr. urticae* L., *Tr. curvatinervis* FSTR., *Tr. maura* FSTR., *Tr. nigricornis* FSTR., *Tr. acutipennis* ZETT., *Tr. striola* FLOR., *Tr. abdominalis* FLOR., *Tr. agropodii* F. LW., *Tr. chrysanthemi* F. LW., *Tr. cirsii* F. LW., *Tr. cerastii* H. LW., *Tr. proxima* FLOR., *Tr. dispar* F. LW. Befejezésül adja az új fajoknak latin diagnosist és német leírását.

1657. REUTER O. M.: *Analecta hemipterologica*. Berliner entomologische Zeitschrift. Bd. 25. 1881. p. 155.

Hazánkban a következő fajokat említi: *Calocoris vicinus* HORV., *Conostethus salinus* J. SAHLB., *Uricoris nigripes* FIEB., *Clinocoris Fieberi* JAKOVL., *Eremocoris alpinus* v. *icaunensis* POP., *Aradus versicolor* H. SCH., *Ar. truncatus* FIEB., *Ar. betulinicus* FAHL., *Calocoris ventralis* REUT., *Cal. fuscescens* REUT., *Cal. angularis* FIEB., *Odontoplatys bidentatus* H. SCH., *Brachycoleus Steini* REUT., *Poeciloscytus brevicornis* REUT., *Pilophorus bifasciatus* FABR., *Pil. perplexus* SCOTT., *Pil. confusus* KIRSCHB., *Labops bicinctus* FIEB., *Plagiorrhanna saturalis* H. SCH., *Macrolytus Horváthi* REUT., *Psallus*

pumilus JAKOVL., *Salda morio* ZETT., *Salda bifasciata* THOMS., *Erianotus lanosus* DUF., *Nagusta Goedelii* KOL.

1658. REUTER M. O.: *Ad cognitionem Aradidarum palaeartearum*. Wien. entomologische Zeitung. III. Jahrg. 1884. p. 129.

Hazánkban az *Aradus sordidus* HORV. fajt jegyzi fel.

1659. REUTER M. O.: *Monographia Anthocidarum orbis terrestris*. Helsingfors. 1884.

A nagy pontossággal készített magánrajzban hazánkban tenyésző poloskákat is találunk s ezek a következők: *Piezostethus lativentris* SAHLB., *Piez. obliquus* COSTA, *Ectemnus reduvianus* H. SCH., *Anthocoris confusus* REUT., *Triphleps niger* WOLFF., *Triphl. majusculus* REUT., *Xylocoris ater* DUF., *Microphysa pselaphiformis* CURT., *Myrmedobia tenella* ZETT., *Piezostethus parrulus* REUT., és *Triphleps Horváthi* REUT., mely hazánkban kiváló sajátja.

1660. REUTER O. M.: *Species Capsidarum regionis Palaearcticarum*. Bulletin ou comptes-rendus des séances de la société entomologique de Belgique. Année. 1885. p. XLII.

Az ismertetett fajok között találjuk a hazai *Litocenus tenellus* n. g. n. sp., melyet HORVÁTH G. dr. gyűjtött.

5. Kétszárnyúak. Diptera.

1661. BRAUER F.: *Die Zweiflügler des kaiserlichen Museums zu Wien*. Denkschriften d. k. Akademie d. Wiss. in Wien. 42. Bd. 1880. p. 105.

Az ismertetett kétszárnyú rovarok között hazánkban a következőket említi: *Theriopectes montanus* MEIG., *Theriopt. solstitialis* SCHIN., *Theriopt. lateralis* MEIG., *Theriopt. nigricornis* ZTT., *Atylotus umbrinus* HOFFG., *Atylotus rusticus* FABR., *Atylotus fulvus* MEIG., *Tabanus apricus* MEIG., *Tab. graecus* FABR., *spodopterus* MEIG., *Tab. sudeticus* ZELL., *Tab. bovinus* LÖW., *Tab. bromius* L., *Tab. tergestinus* EGG., *Tab. autumnalis* L., *Tab. cognatus* LÖW., *Tab. cordiger* WIEDM., *Tab. unifasciatus* LÖW., *Atylotus ater*, *Atylotus plebejus*, *Atyl. gigas*, *Tabanus unifasciatus*, *Tab. paradoxus*, *Tab. spectabilis*.

1662. KOWARZ FERD.: *Notizen zu den europäischen Arten der Dipteren-Gattung Goniat*. Wiener entomologische Zeitung. p. VII. Jahrg. 1888. p. 1.

Mint hazánkban is élő fajokat a következőket jegyzi fel: *Gonia Foersteri* MG., *Gon. maculipennis* EGG., *Gon. dirisa* MG., *Gon. cili-peda* RD.

1663. KOWARZ F.: *Die europäischen Arten der Dipteren-Gattung Synpycnus* LW. Wiener entomologische Zeitung. VIII. Jahrg. 1889. p. 175.

A következő hazai fajokat is ismerteti: *Synpycnus annulipes* MG., *Symp. spiculatus* GERST., *Symp. aeneicora* MG., *Symp. brevismanus* LW.

1664. LÖW FR.: *Zwei neue Cecidomyia-Arten*. Berliner entomologische Zeitung. XXIX. Bd. p. 109.

A leírt két gubacslegy közül a *Cecidomyia oleae* hazánkból való és KORLEVIČ A. gymm. tanár gyűjtötte Fiume mellett olajfákról.

1665. LÖW FR.: *Beiträge zur Naturgeschichte der gallenerzeugenden Cecidomyiden*. Verhandl. d. k. zool.-botan. Gesellschaft in Wien. XXXV. Bd. p. 483. Egy tábl.

A leírt új gubacslegyek közül a *Cecidomyia ericina* a horvát Velebiten is előfordul. Ugyanitt tenyészik a *Cecidomyia Hieracii* F. Löw nevű gubacslegy is.

1666. LÖW F.: *Mittheilungen über neue und bekannte Cecidomyiden*. Verhandl. d. k. k. zool. bot. Gesellsch. in Wien. XXXVIII. Bd. 1888. p. 231.

A felsorolt fajok közül a *Cecidomyia galii* H. Lw. fajt a magyar tengerpartról említi.

1667. MIK JÓZSEF: *Beschreibung neuer Dipteren*. Verhandl. d. kais. kön. zool.-bot. Gesellschaft in Wien. XXX. Bd. 1881. p. 347.

Az osztrák-magyar monarchiából származó 11 új légy-faj között Magyarországból valók is vannak. Ilyenek a *Clinocera barbatula*, *Clinocera longipennis* fajok. Valamennyinek latin diagnosisa is adva van a terjedelmes német leírás mellett.

1668. MIK J.: *Die Dipteren-Gattung Pocillobothrus*. Wiener entomologische Zeitung. II. Jrg. 1883. p. 88., 105.

Hazánkból a következő fajokot jegyzi fel: *Pocillobothrus regalis* MEIG., *Poc. principalis* LW., *P. comitalis* KOW., *P. ducalis* LW.

1669. MIK J.: *Nachträge zu Schiner's «Fauna Austriaca» (Diptera)*. I. Wiener entomologische Zeitung. III. Bd. p. 201.

E pótló adatok sorában többi között a hazánk déli részén az Alsó-Duna mellékén tömegesen tenyésző *Thalassomyia congregata* TÖM. nevű Chironomida-faj leírása is közölve van.

1670. MIK J.: *Dipterologische Miscellen*. III. Wiener entomologische Zeitung. V. Bd. p. 317.

A többi között ama véleményének ad kifejezést, hogy az 1873-ban a Fertő mellékéről leírt és általa szintén ugyanott nagyobb mennyiségben gyűjtött *Symplecta grata* SW. légyfaj tulajdonképpen a *Psilocnopa* ZETT. nemhez tartozik.

1671. MIK J.: *Einige dipterologische Bemerkungen*. Verhandlungen der k. k. zoolog.-bot. Gesellschaft in Wien. XXXV. Bd. p. 327.

Egyebek között felemlíti, hogy a nemrég leírt *Doros destillatorius* MIK nevű légyfajból egy oly hím-példányt volt alkalma megvizsgálni, mely a Bácságból származott.

1672. MIK J.: *Dipterologische Miscellen*. Wiener entomologische Zeitung. VI. Jahrg. 1887. p. 33.

Hazánkból a FRAUNFELD-től gyűjtött *Leptomorphus Walkeri* CURT. fajt jegyzi fel Vizaknáról.

1673. RÖDER V. v.: *Dipterologische Notizen*.

Berliner entomologische Zeitschrift 25. Bd. 1881. p. 209.

Az európai *Ulidina*-félék meghatározó táblázata után az Európából eddig ismert *Ulidia*-fajok jegyzékét találjuk, melyben hazai is van, névszerint: *Ulidia nigripennis* LW.

1674. SCHNABL J.: *Contribution à la faune dipterologique*. Horae societatis entomologicae rossicae. Tom. XXI. 1887. p. 271.

A Tátrából feljegyzti az *Aricia lugubris* MG., *Ar. errans* MG., Losonc környékéről az *Aricia perdita* MG. fajokat.

1675. SCHNABL J.: *Contributions à la faune dipterologique*. Horae societatis entomologicae rossicae. Tom. XXII. 1888. p. 378.

Magyarországból az *Aricia incana* WIEM., *Ar. marmorata* ZTT., *Ar. errans* MG., *Ar. variegata* MG. fajokat sorolja fel.

6. Pikekelyesszárnyúak. Lepidoptera.

1676. BAKER T. G.: *On the species of european Crambi allied to C. pinellus*. The Entomologist's Monthly Magazine. Vol. XIX. 1882—83. p. 239.

Hazánkból a *Crambus pauperellus* FR. nevű *Microlepidopterát* említi.

1677. BOHATSCH O.: *Die Eupitheciën Oesterreich-Ungarns*. Wiener entomologische Zeitung. I. Jahrg. 1882. p. 105., 129., 161., 185.

Hazánkból a következő fajokot említi: *Eupithecia oblongata* THUB., *Eup. insigniata* HB., *Eup. lineariata* F., *Eup. abietaria* GÖZL., *Eup. scabiosata* BEH., *Eup. riparia* H. S., *Eup. succenturiata* L., *Eup. debiliata* HB., *Eup. absinthiata* CL., *Eup. pimpinellata* HB., *Eup. selinata* H. S., *Eup. extraversaria* H. S., *Eup. sulmotata* HB., *Eup. cauchiata* DUP., *Eup. helveticaria* B., *Eup. satyrata* HB., *Eup. albipunctata* HW., *Eup. castigata* HW., *Eup. lariciata* FR., *Eup. Gemellata* H. S., *Eup. nana* HB., *Eup. tenuiata* HB., *Eup. lanceolata* HB., *Eup. sobrinata* HB., *Eup. pumilata* HB., *Eup. plumbolata* HW., *Eup. isogrammaria* H. S. Mint kéteseket említi az *Eup. egenaria* H. S., *Eup. sectiata* MILL. fajokat.

1678. BOHATSCH O.: *Eine neue Boarmia aus Ungarn*. Wiener entomolog. Zeitung. II. Jahrg. 1883. p. 111.

Ismerteti a *Boarmia Viertlii* új hazai lepkefajt, melyet Pécs környékén fogtak.

1679. BOHATSCH O.: *Die Eupitheciën Oesterreich-Ungarns*. Wiener entomologische Zeitung. II. Jahrg. 1883. p. 227.

Hazánkból a következő fajokot jegyzi fel: *Eupithecia semigrapharia* H. S., *Eup. scriptaria* H. S., *Eup. assimilata* GM., *Eup. selinata* H. S., *Eup. Euphrasiata* H. S., *Eup. lanceolata* HB., *Eup. sobrinata* HB., *Eup. pumilata* HB.

1680. BOHATSCH O.: *Die Eupitheciën Oesterreich-Ungarns*. Wiener entomologische Zeitung. III. Jahrg. 1884. p. 294.

Hazánkból említve találjuk az *Eupithecia*

pusillata F., *Eup. denticulata* Fr., *Eup. immundata* Z., *Eup. euphrasata* H. S., *Eup. inturbata* Hb., H. S. fajokat.

1681. BOHATSCH O.: *Lepidopterologische Mittheilungen*. Wiener entomologische Zeitung. IV. Jahrg. 1885. p. 143., 176.

A felsorolt fajok között hazánkban megfigyeltek is vannak, s ezek a következők: *Acidalia politata* Hb., *Acid. praeustata* Mn., *Acid. confinaria* H. S., *Acid. flaccidaria* Z., *Pellonia Calabrararia* v. *tabidaria* Z., *Cidaria lugdunaria* H. S., *Cid. Blameri* CURT.

1682. BOHATSCH O.: *Eupithecia Distinctaria* H. S. 162. Entomologische Zeitung. Stettin. 48. Jahrg. 1887. p. 121.

Kimutatja, hogy az *Eupithecia constrictata* Gn., *Eup. sertata* Mill., *Eup. Heydenaria* Stgr. az *Eup. Distinctaria*-val összetartoznak s ezek közül az *Eup. sertatát* és *Distinctariát* hazánkban is említi.

1683. BOHATSCH O.: *Die Eupithezien Oesterreich-Ungarns*. Wiener entomologische Zeitung. VI. Jahrg. 1887. p. 117.

Megelőző ugyanily című közleményeinek kiegészítése, melyben a következő fajokat jegyzi fel hazai termőhelyekkel: *Eupithecia irriguata* Hb., *Eup. lariciata* Frk.

1684. GERHARD BERNH.: *Lepidopterologisches*. Berliner entomologische Zeitschrift. Bd. 26. 1882. p. 125.

Az ismertetett lepkék és varietásaik között itt találjuk a *Lycena Orion* v. *nigra* Pech-et, melyet PECH J. Budapesten gyűjtött. Hazánkban említették még a *Melitaea Phoebe* var. *parva*, *Mel. Athalia* ab. *Mehaliensis*.

1685. HUTTEN-KLINGENSTEIN M.: *Aufzählung der im Jahre 1881 «an Saft» gefangenen Nachschmetterlinge*. Entomologische Zeitung. Stettin. 43. Jahrg. 1882. p. 202.

Sörből, mézből és barna szirupból készített keverékkel vastagabb fatörzsöket kent be, s aztán figyelemmel kísérte az oda szálló éjjeli lepkéket. Eljárásának részletezése után felsorolja a megfigyelt fajokat, melyeknek száma 179. Együttal kimutatja azt is, hogy a fajok közül melyik látogatott oda nagyobb példányszámban.

1686. REBEL H.: *Beiträge zur Microlepidopteren-Fauna Oesterreich-Ungarns*. Verhandl. d. k. k. zool. botan. Gesellsch. in Wien. XXXIX. Bd. 1889. p. 293.

Hazai termőhelyekről a következő Microlepidopteraikat említi: *Teras Pimbranium* THURB., *Dipladoma adpersella* HEIN., *Gelechia Dzieduszyckii* NUW.

1687. STANDFUSS MAX: *Lepidopterologisches*. Berliner entomologische Zeitschrift. 32. Bd. I. H. 1888. p. 233.

Hazai példányokon tett vizsgálatok alapján ismerteti a *Zygna punctum* O. hím ivarkészülékét. (p. 237.)

1688. THIELE H.: *Ueber eine interessante Aberration von Apatura Iris*. Berliner entomologische Zeitschrift. 28. Jahrg. p. 161. 1 ábr.

Az *Apatura Iris* pillangónak egy Magyarországból származó him-példánya, mely igen érdekes színezeti eltérést mutat, a mennyiben három szárnya, t. i. a két első és a baloldali hátulsó a *Jole* fajváltozat, a jobboldali hátulsó ellenben a törzsalak színezetét és rajzát viseli.

1689. WACHTL FR. A.: *Ueber einige Hermaphroditen*. Wiener entomologische Zeitung. III. Bd. p. 289.

Az ismertetett hermaphroditák közül az *Ino ampelophaga* Pécsről kapott hernyóból fejlődött ki.

7. Födelesszárnyúak. Coleoptera.

1690. ABEILLE DE PERRIN E.: *Catalogus Malachidarum Europae et Circa*. Deutsche entomologische Zeitschrift. 29. Bd. II. H. 1885. p. 257.

Hazánkban a következő fajokat jegyzi fel: *Malachius scutellaris* Er., *Mal. Mariae* Ab., *Mal. falcifer* Ab., *Mal. gemiculatus* Er. var. *ambiguus* PEYR., *Mal. inornatus* KÜST.

1691. ALLARD ERNEST: *Essai de classification des Blapsides de l'ancien Monde*. Annales de la société entomologique de France. Sér. 6. Tom. 1. 1881. p. 493. Tom. 2. 1882. p. 77.

Az ismertetett fajok közül hazánkban a következőket jegyzi fel: *Blapsia abbreviata* MénéT., *Dinaria confusa* MénéT., *Din. confluens* Fisch., *Agroblaps reflexicollis* Fisch. A külön táblázatban a következő hazai fajokat találjuk: *Gnaptor spinimanus* Pall., *Dinaria confusa* MénéT., *Agroblaps reflexicollis* Fisch., *Agrobl. parvicollis* Fisch.

1692. BARGAGLI P.: *Rassegna biologica di Rincosfori europei*. Bolletino della Società entomologica italiana. Anno 16. 1884. p. 3.

Hazánkban a következőket jegyzi fel: *Otiorynchus alpinathus* Mill., *Ot. alutaceus* Germ., *Ot. contractus* Stier.

1693. BAU AL.: *Anomala vitis* var. *cupreonitens*. Berliner entomologische Zeitschrift. 27. Bd. 1883. p. 286.

A címben fentemlített és hazánkban való új varietásnak latin és német leírása.

1694. BAUDI FLAMINIO: *Mylabridum seu Bruchidum Europae et finitimarum regionum Faunae recensito*. Deutsche entomologische Zeitschrift 30. Bd. II. H. 1886. p. 385., 31. Bd. I. H. 1887. p. 33.

A *Mylabris* nemből mint hazait a *Mil. venusta* Fahrs., *Myt. astragali* Bohm. fajokat említi.

1695. BELON MARIE-JOSEPH.: *Les Lathridiens dans la Fauna Transylvanica du Dr. Seidlitz*. Revue d'Entomologie. Tom. 8. 1889. p. 50.

Ismerteti a SEIDLITZ «Fauna Transylvanica»-jában publicált *Lathrida*-féléket és több fajra vonatkozó elterjedési és másnemű megjegyzéseket tesz.

1696. BEUTHIN H.: *Neue Varietäten von Carabus*. Entomologische Nachrichten. Jahrg. 11. 1885. p. 219.

Az ismertetett *Carabus*-varietások között olyanok is vannak, a melyeket br. HOPFFGARTEN hazánkban s nevezetesen Erdélyben gyűjtött a Neogj lábánál. Ilyenek a: *Platychus irregularis* v. *brunnipes* és *Orinocarabus Lännei* v. *Hopffgarteni*.

1697. BEUTHIN H.: *Ueber die Varietäten von Cicindela campestris* L. Entomologische Nachrichten. Jahrg. 15. 1889. p. 230.

A felsorolt varietások közül hazánkból a következők említetnek: *Cicindela campestris* v. *5-maculata* BEUT. var. *coerulescens* SCHILSKY.

1698. BEUTHIN H.: *Ueber Varietäten europäischer Cicindelen*. Entomologische Nachrichten. XVI. Jahrg. 1890. Nr. 6. p. 89. Nr. 14. p. 210.

Az ismertetett *Cicindela* varietások között hazánkból a következőket említi: *Cicindela soluta* DEJ. var., *Seugstacki* BEUT., *Cicindela littoralis* FABR. var., *Koltzei* BEUT., *Cicind. sylvatica* L. var., *hungarica* BEUT.

1699. BLATCH W. G.: *Notes on the british species of the genus Euplectus, including a description of E. nubigena Reitt. a species new to Britain*. The Entomologist's Monthly Magazine. XXII. p. 203.

Az Angolországban tenyésztő *Euplectus*-fajok leírása kapcsán felemlíti, hogy az *Euplectus nubigena* REITT. hazánkban is él.

1700. BODEMEYER-HEINRICHAU E. v.: *Coleopterologische Ergebnisse einer Excursion nach Süd-Ungarn im Mai 1880*. Entomologische Nachrichten. Jahrg. 7. 1881. p. 245., 157.

Ama kirándulásnak részletes ismertetése, melyet szerző 1880. év május havában Dél-Magyarországban tett. Ez alkalomból több érdekes *Coleoptera*-fajt jegyez fel.

1701. BOURGEOIS J.: *Monographie des Lycides de l'ancien-Monde*. L'Abeille. Tom. 20. 1882. p. 1—120.

Hazánkból a következő fajokat találjuk: *Homalitus suturalis* OLIV., *Dictyopterus aurora* HERBST., *Dict. rubens* GYLL., *Pyropterus nigro-ruber* DEGENER., *Platycis minuta* FABR., *Plat. Cosnardi* CHEVROL., *Lygistopterus sanguineus* L.

1702. BOURGEOIS J.: *Synopsis du genre Henicopus Steph.* Annales de la société entomologique de France. Sér. 6. Tom. VIII. 1888. p. 5.

Az ismertetett fajok között hazánkból is ismeretes a *Henicopus pilosus* SCOP.

1703. BRISOUT HENRI DE BARNEVILLE: *Essai monographique des espèces d'Europe et des Confins de la Méditerranée du genre Corticaria*. Annales de la société entomologique de France. Sér. 6. Tom. 1. 1881. p. 375.

Az ismertetett fajok között hazánkból is a következőket jegyzi fel: *Corticaria Mannerheimii* REITT., *Cort. interstitialis* REITT.

1704. DUVIVIER ANT.: *Énumération des Staphylinides décrits depuis la publication du catalogue de MM. Gemminger et de Harold*. Annales de la société entomologique de Belgique. Tom. 27. 1883. p. 91.

A felsorolt fajok között hazaiakat is találunk, s ezek a következők: *Pseudoscopaeus Reitteri*

J. WEISE, *Bolitochara eximia* EPP., *Bolitoch. Mulsanti* Spp., *elongata* MULS., *Ocalea angulata* EPP., *Leptusa alpica* BRANCS., *Lept. Bodemeyeri* EPP., *Lept. carpathica* WEISE, *Lept. flaricornis* BRANCS., *Lept. Reitteri* EPP., *Hylobates Merkli* EPP., *Ocyusa carbonaria* MOTS., *Orypoda praecellens* EPP., *Homalota capitulata* EPP., *Hom. carpathica* MILLER, *Hom. Chyzeri* EPP., *Hom. consanguinea* EPP., *Hom. croatica* EPP., *Hom. excisa* EPP., *Hom. Heydeni* EPP., *Hom. infirma* WEISE, *Hom. trigemina* EPP., *Gyrophana clavicornis* EPP., *Quedius transylvanicus* WEISE, *Philonthus Bodemeyeri* EPP., *Metoponcus tricolor* BRANCS., *Lithocharis Brancsiki* EPP., *Domene aciculata* HOPFF., *Stenus Hopffgarteni* EPP., *St. Reitteri* WEISE, *Anthophagus puncticollis* WEISE, *Olophrum puncticolle* EPP., *Niphetodes Redtenbacheri* MILL., *Micropeplus laeripennis* EPP.

1705. EPPELSHEIM E.: *Neue Staphylinen*. Entomologische Zeitung. Stettin. 42. Jahrg. 1881. p. 376.

Leírja a hazánkból gyűjtött *Philonthus Bodemeyeri* új fajt.

1706. EPPELSHEIM E.: *Ueber Compsochilus cephalotes Er. und Verwandte*. Deutsche entomologische Zeitschrift. XXVIII. Jahrg. p. 409.

A czímben említett fajt és közel rokonait behatóan vizsgálván, arra az eredményre jut, hogy ez a legtöbb gyűjteményben tévesen a *Compsochilus Heydeni* nevet viseli, mely főleg hazánkban tenyészik.

1707. EPPELSHEIM E.: *Neue Staphylinen der österreich-ungarischen Monarchie und der angrenzenden Länder*. Wiener entomologische Zeitung. II. Jahrg. 1883. p. 251., 270., 301.

A leírt új fajok között hazaiak a következők: *Bolitochara eximia*, *Leptusa Bodemeyeri*, *Hylobates Merkli*, *Homalota Chyzeri*, *Homalota excisa*, *Ocyusa crassa*.

1708. EPPELSHEIM E.: *Drei neue österreichische Staphylinen*. Wiener entomologische Zeitung. VI. Bd. 1887. p. 229.

A leírt három új faj közül a *Calliscrus Kaufmanni* Pécs vidékéről való, a honnan KAUFMANN dr. gyűjtötte.

1709. EPPELSHEIM E.: *Neue Staphylinen Europa's und der angrenzenden Länder*. Deutsche entomol. Zeitschrift. Jahrg. 1889. p. 161.

A leírt új fajok között hazánkból a következőknek latin-német jellemzését találjuk meg: *Bledius heterocerus*, *Anthophagus bicornis*, BLOCK. var. *marginicollis* EPP.

1710. FAUST J.: *Die europäischen und asiatischen Arten der Gattungen Pirichinus, Notaris, Icaris, Dorytomus*. Bulletin de la société impériale des naturalistes de Moscou. Tom. 57. Année 1882. p. 111. et 368.

A felsorolt fajok közül a *Dorytomus puberulus* BOH. SCH. hazánkból is említettik.

1711. FAUVEL ALB.: *Areugle ou non? Réponse à M. de Sauley au sujet des Glyptomerus et description d'une espèce nouvelle*. Revue d'Entomologie. IV. p. 28.

Alapos érvekkel kimutatja, hogy a szemek jelenléte vagy hiánya nem elég fontos jellemvonás a bogarak rendjében a nemek megkülönböztetésére és elválasztására, és hogy ennél fogya a *Machaerites*, *Anophthalmus* és *Glyptomerus*-nak genusuk a *Bythinus*, *Trechus*- és *Lathrobium*-nemekkel egyesítendő. Ennek kapcsán leír *Lathrobium* (*Glyptomerus*) *anophthalmum* név alatt egy vak fajt, melyet hazánkban FRIVALDSZKY J. fedezett fel.

1712. FAUVEL ALBERT: *Staphylinides recueillis par M. A. Montandon dans les Karpathes, pres Brosteni*. Revue d'Entomologie. Tom. I. 1882. p. 19.

Az Erdély és Moldva között végig vonuló Kárpátokból a MONTANDON gyűjtése után 254 közönségesebb és 262 ritkább *Staphylinidák* enumerál.

1713. FLACH C.: *Fünf neue Trichopterygiden (Coleoptera)*. Wiener entomologische Zeitung. VII. Jahrg. 1888. p. 101.

A leírt új fajok között a *Ptilium Hopffgarteni* Horvátországból való.

1714. FLACH K.: *Bestimmungstabelle der Trichopterygidae des europäischen Faunengebietes*. Verhandl. d. k. k. zool.-botan. Gesellsch. in Wien. XXXIX. Bd. 1889. p. 481.

Az összeállított meghatározó táblázat során hazánkból is több fajt említ s ezek a következők: *Ptenidium intermedium* WANK., *Euryptilum sarcenicum* GILLM., *Philolion Hopffgarteni* FLACH., *Philolion croaticum* HAMPE.

1715. FLEISCHER ANT.: *Ein entomologischer Ausflug von Brünn an die Grenze von Siebenbürgen im Jahre 1888*. Verhandl. des naturforsch. Vereines in Brünn. Bd. XXVII. 1888.

Közi a Hagymádálva és Remeéz környékén összegyűjtött bogarak jegyzékét. A feljegyzett 673 faj közül kettő új, s ezek a következők: *Choleva biharica*, *Cuenoscelis Fleischeri* REITT. E mellett van két új variétés.

1716. FOWLER W. W.: *The European Species of the genus Cerylon*. The Entomologist's Monthly Magazine. Vol. XXIII. 1886—87. p. 71.

Erdélyből és Horvátországból említi a *Cerylon cranesens* REIT., Erdélyből és Magyarországból a *Cer. fagi* BRIS., Magyarországból a *Cer. atratum* REIT. fajokat.

1717. GANGLBAUER L.: *Zur Kenntniss der europäischen Anomala-Arten*. Wiener entomologische Zeitung. I. Jahrg. 1882. p. 174., 241.

Hazánkból a következő fajokat említi: *Anomala praticola* FABR., *An. solida* ERICH.

1718. GANGLBAUER L.: *Revision der Molops-Arten*. Deutsche entomol. Zeitschrift. Jahrg. 1889. p. 113.

A *Molops*-fajok meghatározó táblázatának összeállítását után a fajok leírása következik. Az ismertetett fajok között hazánkból a következőket említi: *Molops striolata* F., *Molops simplex* CHAUD., *Molops robusta* DEJ., *Molops pliticensis* HEYD., *Mol. alpestris* DEJ., *Molops bucephala* DEJ., *Molops grandiceps* n. sp., *Mol. longipennis* DEJ., *Mol. latiuscula* KR., *Mol. or-*

thogonia CHAUD., *Mol. picea* PAUZ., *Mol. austriaca* n. sp., *Mol. ovipennis* CHAUD.

1719. HELLER K. M.: *Meine Orsovaer Coleopteren-Ausbeute*. Entomologische Nachrichten. Jahrg. 9. 1889. p. 183.

Azon coleopterológiai gyűjtések eredményének ismertetése, a melyeket szerző 1881. és 1882. év július és augusztus havában Orsova vidékén végzett.

1720. HEYDEN L. v.: *Beitrag zur Kenntniss der Molops-Arten aus Südost-Europa*. Deutsche entomologische Zeitschrift. Jahrg. 25. H. 2. 1881. p. 247.

A Horvátországban gyűjtött *Molops Hopffgarteni* új fajnak leírása. Megtaláljuk azonban ezen kívül a szintén Horvátországban gyűjtött *Molops Pliticensis* HEYD. fajt is, melyet korábban *Pterostichus* faj gyanánt írt le.

1721. HEYDEN L. v.: *Monströse Käfer aus meiner und der Sammlung des H. Prof. Doeberner in Aschaffenburg*. Deutsche entomologische Zeitschrift. Jahrg. 25. H. 1. 1881. p. 105.

Hazánkból a következő torzbogarat ismereti: *Pentodon monodon*.

1722. HEYDEN L. v.: *Ueber Plateumaris sericea L. und discolor PANZ.* Deutsche entomologische Zeitschrift. 27. Bd. II. H. 1883. p. 209.

Hazánkból a következő adatokat tartalmazza: *Plateumaris sericea* var. *festucae* F. et var. *nymphaeae* F. mindkettőt a Bánátról.

1723. HEYDEN L. v.: *Ueber die Varietäten der Nebria Dahli Sturm*. Deutsche entomologische Zeitschrift. Jahrg. 1884. Bd. 28. p. 171.

A *Nebria Dahli* var. *relebitica*-nak leírása, mely a horvátországi Velebit-hegységből való. Ezzel kapcsolatban ismerteti e *Nebria*-fajnak földrajzi elterjedését. A törzsalak a Bánságban is él, a var. *littoralis* DEJ. és var. *relebitica* HEYD. pedig Horvátországban.

1724. HEYDEN L. v.: *Varietäten von Melolontha vulgaris und hyppocastani*. Deutsche entomologische Zeitschr. XXVIII. Jahrg. p. 416.

Felemlíti a lika-otocsáni határkerületben fekvő Perusics mellől való *Melolontha vulgaris* törzsalakját és *lugubris* MULS. fajváltozatát.

1725. HEYDEN L. v. et HOPFFGARTEN M.: *Zwei neue europäische Pterostichini*. Wiener entomologische Zeitung. II. Jahrg. 1883. p. 119.

A leírt két új faj közül a *Tanithrix Heydeni* Erdélyből a brassói hegyekből való.

1726. HOFFMANN V.: *Eine neue Form des Carabus catenatus aus dem kroatischen Gebirge*. Entomologische Nachrichten. Jahrg. 9. 1883. p. 213.

A Horvátországban talált *Carabus catenatus* var. *Korlevici*-nek ismertetése.

1727. HOFFMANN V.: *Eine neue Agonolia-Art*. Deutsche entomologische Zeitschrift. 31. Bd. I. H. 1887. p. 96.

A Fiume mellett fogott *Agonolia Konowi* új fajnak latin és német leírása.

1728. HOFFMANN V.: *Butalis bifissella n. sp. und Lygosa fulvipennis m.* Entomologische Zeitung. Stettin, 50. Jahrg. 1889. p. 107.

A Butallis bifissella új fajt hazánkból is feljegyz.

1729. KRAATZ G.: *Ueber Carabus intricatus und Lefebvrei. Versuch eines kritischen Referates.* Deutsche entomologische Zeitschrift. 26. Bd. II. H. 1882. p. 197.

Egyebek mellett észrevételeket tartalmaz a *Carabus Lefebvrei* v. *angustulus* Hanry baziási variálására vonatkozólag.

1730. KRAATZ G.: *Uebersicht der europäischen Tropiphorus-Arten nach Dr. Stierlin's Arbeit.* Deutsche entomologische Zeitschrift. 26. Bd. 1882. Hft. 1. p. 53.

A meghatározó táblázatban a következő hazai fajokkal találkozunk: *Tropiphorus micans*, *Trop. cinereus*.

1731. KRAATZ G.: *Ueber Carabus Parreyssi* var. *Gattereri* Gehin. Deutsche entomologische Zeitschrift. 27. Bd. 1883. p. 155.

Kimutatja, hogy a GÉHIN-féle *Carabus* var. *Gattereri* azonos a *Car. Parreyssi*-vel, mely Horvátországból való.

1732. KRAATZ G.: *Ueber einige Cicindela.* Deutsche entomologische Zeitschrift. 29. Bd. I. H. 1885. p. 244.

Megemlíti, hogy MERKL E. küldött neki Dél-Magyarországból *Cicindela hybrida* var. *Sahlbergi* FISCH. példányokat. Addig csak Dél-oroszországból volt ismeretes.

1733. KRAATZ G.: *Ein fraglich neuer Carabus aus Ungarn.* Deutsche entomologische Zeitschrift. 31. Bd. I. H. 1887. p. 151.

A DEUBEL-től Brassó mellett fogott *Carabus brevisculus* KRAATZ. fajnak részletes leírása.

1734. KRAATZ G.: *Ueber die Varietäten des Carabus Scheidleri* FR. Deutsche entomologische Zeitschrift. 31. Bd. II. H. 1887. p. 337.

A *Carabus Scheidleri* variálásainak ismertetése kapcsán hazánkból több variétást jegyez fel.

1735. KRAATZ *Ueber Carabus brevisculus Kraatz aus Ungarn.* Deutsche entomologische Zeitschrift. 32. Bd. I. H. 1888. p. 48.

A magyarországi *Carabus brevisculus*-nak összehasonlító ismertetése a hozzá közel álló fajokkal.

1736. KRAATZ G.: *Ueber die Deutung der siebenbürgischen Cicindela Seidlitzii Krtz. auf Cic. decipiens. Fisch.* Wiener entomol. Zeitung. Jahrg. IX. 1890. p. 185.

Fejtegeti, hogy az erdélyi *Cicindela Seidlitzii* mily fokú átmenet a *Cicindela decipiens*-hez.

1737. KUWERT A.: *General-Übersicht der Helophorinen Europas und der angrenzenden Gebiete.* Wiener entomologische Zeitung. V. Jahrg. 1886. p. 221. 247. 281.

Hazánkból a következő fajokat jegyzi fel: *Helophorus griseus* v. *montenegrinus* KUW., *Hel. strigifrons* v. *croaticus* KUW., *Hel. granularis* v. *elongatus* MOTSCH., *Hel. confrater* KUW.

1738. KUWERT A.: *Beiträge zur Kenntniss der Helophoren aus Europa und den angrenzenden Ländern.* Wiener entomologische Zeitung. V. Jahrg. 1886. p. 90. 135. 169.

A felsorolt fajok között a hazai *Helophorus*

confrater új fajnak latin leírását is megtagadjuk.

1739. KUWERT A.: *Uebersicht der europäischen Ochtthebius-Arten.* Deutsche entomologische Zeitschrift. 31. Bd. II. H. 1887. p. 369.

Az európai *Ochtthebius*-fajok meghatározó táblázata kapcsán hazai fajt is említ, névszerint *Cheilochthebius foveolatus* Germ. Erdélyből, *Homalochthebius Fepelsheimi* KUW. Magyarországból és *Homalochth. glabratus* SEIDL. Horvátországból.

1740. KUWERT A.: *Uebersicht der europäischen Hydrochus.* Deutsche entomologische Zeitschrift. 31. Bd. II. H. 1887. p. 289.

A *Hydrochus*-fajok meghatározó táblázata, melyben hazánkból a *Hydrochus testaceipennis* var. *jiliformis* KUW. említettik.

1741. KUWERT A.: *Uebersicht der Berosus-Arten Europas, der Mittelmeer-Fauna und der angrenzenden Länder.* Deutsche entomologische Zeitschrift. 32. Bd. I. H. 1888. p. 129.

A *Berosus*-fajok táblázatos összeállítása, melyben hazánkból a következő fajt találjuk meg: *Berosus Schusteri* KUW.

1742. KUWERT A.: *General-Übersicht der Hydraenen der europäischen FAUNA.* Deutsche entomologische Zeitschrift. 32. Bd. I. II. 1888. p. 113.

A *Hydraena*-nemek és fajok meghatározó táblázatának összeállítása kapcsán hazánkból a következő fajokat említi fel: *Hydraena croatica* KUW., *Hydr. hungarica* REY.

1743. KUWERT A.: *General-Übersicht der Phylidrus-Arten Europas und der Mittelmeer-fauna.* Deutsche entomologische Zeitschrift. 32. Bd. II. H. 1888. p. 273.

A fajok meghatározó táblázatának összeállítása, melyben a következő hazai fajokat találjuk: *Phylidrus ferrugineus* KÜST. et var. *rubicundus* KUW., *Phyl. torquatus* MARSH.

1744. KUWERT A.: *Bestimmungs-Tabelle der Hydrophiliden Europas, Westasiens und Nordafrikas.* Verhandlungen des naturforschenden Vereines in Brünn. 28. Bd. (1889). 1890. p. 1. 159.

Az ismertetett fajok közül hazánkból a következőket jegyzi fel: *Phylidrus testaceus* var. *rubicundus* KUW., *Phyl. ferrugineus* KÜST., *Phyl. torquatus* MARSH., *Acanthoberosus Schusteri* KUW., *Helophorus griseus* var. *montenegrinus* KUW., *Hel. strigifrons* var. *croaticus* KUW., *Hel. punilio* var. *Redtenbacheri* KUW., *Heloph. confrater* KUW., *Hel. fulgidicollis* MOTSCH., *Hel. elongatus* MOTSCH., *Homalochthebius Fepelsheimi* KUW., *Ochtthebius glabratus* SEIDL.

1745. KUWERT A.: *Bestimmungstabelle der Heterocerinen Europas und der angrenzenden Gebiete, soweit dieselben bisher bekannt wurden.* Verhandl. d. k. zool. bot. Verein in Wien. 40. Bd. 1890. p. 517. rajzokkal.

Röviden ismerteti az eddig leírt *Heterocera*-féléket, melyek között hazánkból a következőket említi: *Taenhetocerus pruinosis* KIESW., *Taenhetocerus pulchellus* KIESW., *Taenhet. laevigatus* Panz. var. *croaticus* KUW., *Taenhet. similis* n. sp.

1746. KUWERT A.: *Bestimmungstabelle der Parniden Europas. der Mittelmeerfauna, sowie der angrenzenden Gebiete.* Verhandl. d. k. zool. botan. Gesellsch. in Wien. XL. Bd. 1890. p. 15.

A felsorolt fajok között hazánkból a következőket említi: *Elmis rufiventris* KUW., *Elmis opacus* MÜLL., *Elmis lepidopterus* KUW., *Esolus Czuczarnae* KUW., *Esolus Kuenowi* KUW., *Lareymia longicollis* KUW., *Lareymia croatica* APFELB., *Lareymia Megerlei* v. *Kirschii* GERH., *Riolus subriolaceus* v. *bosniacus* APFELB., *Parnus luteiventris* ER.

1747. LAMBERE A.: *Liste des Cérambycides décrits postérieurement au catalogue de Munich.* Annales de la société entomologique de Belgique. Tom. 26. 1882. p. 1.

Hazánkból a következő fajokat említi: *Guarotes excellens* BRANCS., *Grammoptera Fricwaldskyi* KRAATZ.

1748. MARSEUL S. de.: *Monographie des Chrysomélides de l'Ancien-Monde.* L'Abeille. Tom. 21. 1883. p. 1—108.

Az ismertetett fajok között hazánkból a következők vannak feljegyezve: *Timarcha globata* FAIRM., *Tim. coriaria* F., *Tim. rugulosa* HER.

1749. OLIVIER E.: *Essai d'une révision des espèces européennes et circumalpiennes de la famille des Lampyrides.* L'Abeille. Tom. 22. 1884. p. 1.

Az ismertetett fajok között hazaiak a következők: *Lampyris Zenkeri* GERM., *Lamprohiza splendulula* L., *Luciola mingrelica* v. *caucasica* MOTS.

1750. RÉGIMBART MAURICE: *Essai monographique de la famille des Gyrinidae.* Annales de la société entomologique de France. Sér. 6. Tom. 3. 1883. p. 121. p. 473.

Hazánkból említetik a *Gyrinus bicolor* FR., *Gyr. caspius* MKN.

1751. REITTER EDM.: *Coleopterologische Ergebnisse einer Reise nach Croatien, Dalmatien und der Herzegowina im Jahre 1879.* Verhandl. der kais.-k. zool.-bot. Gesellschaft in Wien. XXX. Bd. 1881. p. 201.

A Horvátországból felemlített, vagy leírt fajok között néhány délmagyarországi is van, amelyeket MERKL EDU. gyűjtött. Horvátországból 13 fajt jegyez fel, míg Délmagyarországból négyet, névszerint az *Ocalea angulata*-t, a *Homalota capitulata*-t, az *Olophrum puncticolle*-t és a *Micropeplus laticornis*-t.

1752. REITTER E.: *Révision des Lathridiidae d'Europe.* L'Abeille. Tom. 18. 1881. p. 13.

Hazánkból a következő fajokat sorolja fel: *Metopthalmus lacteolus* MOTS., *Enicmus consimilis* MANNL., *Cartodere filum* AUBÉ., *Croticarina fuscipennis* MANN.

1753. REITTER ED.: *Tableaux synoptiques des Passides, Clavigruides, Pselaphides et Scydmenides.* L'Abeille. Tom. 21. 1883. p. 1.

A meghatározó táblázatba fel vett fajok között hazánkból említettek is vannak s ezek a következők: *Claviger nitidus* HAMPE, *Chennium Steigerwaldi* REITR., *Ctenistes palpalis* REICHB.,

Batrissus exsculptus HAMPE, *Bythinus Heydeni* REIT., *Byth. bajulus* HAMPE, *Byth. Attila* SAULEY, *Byth. Erichsoni* KIESW., *Byth. Reitteri* SAULCY., *Byth. sculptifrons* REITR., *Byth. carpathicus* SAULCY., *Byth. muscorum* KIESW., *Byth. femoratus* AUBÉ., *Byth. Weisei* SAULEY *Byth. curtisi* v. *hungaricus* (SAUL.), *Byth. ruthenus* SAUL., *Byth. acutangulatus* REITT., *Byth. specialis* SAUL., *Byth. Hopfgarteni* REITT., *Byth. nigripennis* AUB., *Byth. Brusinae* REITT., *Byth. Stussineri* REITT., *Byth. validus* AUBÉ., *Byth. puncticollis* DENNY., *Pselaphus mehadiensis* FRIV., *Tychus rufus* MOTS., *Trogaster Sauleyi* REIT., *Neuraphes semicastaneus* REIT., *Neur. capellae* REIT., *Neur. leptocerus* REIT., *Neur. gaticus* SAUL., *Neur. subparallelus* SAULCY., *Neur. latitans* SAULCY., *Neur. tricarulus* REIT., *Neur. Hopfgarteni* REIT., *Neur. minutus* CHAUD., *Neur. nigrescens* REIT., *Euconnus Motschulskyi* STURM., *Eucon. Schlosseri* REIT., *Euconn. oblongus* STURM., *Eucon. transylvanicus* SAUL., *Eucon. styriacus* GRIMM., *Eucon. Thomayi* REIT., *Humicrus Perrii* REIT., *Humicr. Helwigi* FR., *Leptomastax hypogaeus* PIRAZZ., *Ablepton Treforti* FRIV.

1754. REITTER ED.: *Revision der Alexia-Arten.* Deutsche entomologische Zeitschrift. 27. Bd. II. H. 1883., p. 236.

Az *Alexia*-nem fajainak meghatározó táblázata kapcsán hazánkból a következő fajokat sorolja fel: *Alexia carpathica*, *Al. punctata*, *Al. pilosissima*, *Al. pilifera*.

1755. REITTER ED.: *Ueber die Gattung Sphenophorus* SCHÖNH., Deutsche entomologische Zeitschrift. 27. Bd. II. H. 1883. p. 231.

A felsorolt fajok közül hazánkból való is van, névszerint a *Sphenophorus mutilatus* LAICH.

1756. REITTER E.: *Einige neue Coleopteren aus Süd-Europa.* Deutsche entomologische Zeitschrift. XXVIII. Jahrg. p. 255.

A leírt új bogarak közül egy hazai, névszerint a *Platytarsus Fricwaldskyi*, melyet VIERTL kapitány Mehádia mellett számos példányban gyűjtött.

1757. REITTER E.: *Revision der europäischen Mycetochares-Arten.* Deutsche entomologische Zeitschrift. XXVIII. Jahrg. p. 242.

Az európai *Mycetochares*-fajok analitikus táblázatát és tüzetes leírását közölve, a négyfoltos szárnyfödővel valamennyi többi fajkonától szembetűnően különböző *Mycetochares quadrimaculata* LATR. hazájául a többi között Horvátországot is említi.

1758. REITTER E.: *Bestimmungs-Tabellen der europäischen Coleopteren XII. Necrophaga.* Brünn. 1885. p. 1—122.

A «Necrophaga» elnevezés alatt öt bogárcsaládot foglal össze, ú. m. a *Platysyllidák*, *Leptinidák*, *Silphidák*, *Anisotomidák* és *Clambidák* családait és gondosan szerkesztett analitikus táblázatokban ismertetett azoknak európai neveit és fajait. A felsorolt fajok között kizárólag hazánkban tenyészik: *Apropeus leptoderus* FRIV., *Spelaodromus Pluto* REITT., *Fericeus Kraatzii* FRIV., *Drimeotus Kovácsi* MILL., *Pho-*

leuon angusticollis HMPE, *Phol. gracile* FRIV., *Bathyscia Péveli* FRIV., *Bath. Merkli* FRIV., *Bath. insignis* FRIV., *Bath. croatica* MILL., *Bath. hungarica* REITT., *Bath. colata* HMPE. Ezekhez járulnak az *Ablattaria laevigata* FR. v. gibba KRAATZ., *Parasilpha oblonga* KÜST., *Hydnobius punctulatus* HMPE és *Xanthosphaera Börnerillet* FAIRM., melyek szintén faunánknak jellemző fajai és külföldön nem fordulnak elő. Új hazai fajok a következők: *Eucinetus Hopffgarteni*, *Liodes nitida*, *Agathidium banaticum*, *Agath. aglyptoides*, *Loricaster Viertli* és *Silpha antennata*.

1759. REITTER ED.: *Uebersicht der be'annten Laena-Arten*. Deutsche entomologische Zeitschrift. 29. Bd. II. H. 1885. p. 398.

A *Laena*-fajok meghatározó táblázatának összeállítása kapcsán hazánkból a következő fajokat jegyzi fel: *Laena Hopffgarteni* WEISE, *L. pumelia* FR. I. Reitteri WEISE.

1760. REITTER ED.: *Neue Coleopteren aus Europa und den angrenzenden Ländern, mit Bemerkungen über bekannte Arten*. Deutsche entomologische Zeitschrift. 29. Bd. II. H. 1885. p. 353; 30. Bd. I. H. 1886. p. 67; 31. Bd. I. H. 1887. p. 240; p. 997; 32. Bd. II. H. 1888. p. 417.

A *Micropelmus*-fajok meghatározó táblázatában hazánkból, még pedig Horvátországból a *Microp. latus* HAMPE fajt jegyzi fel. Leírja a *Batriscus Ormayi* új fajt Erdélyből, az *Astatopteryx hungarica* új fajt a Bánáthól, az *Euglenes sericeicornis* új fajt Mehádia környékéről, a *Barypithes carpathicus* új fajt a Kárpátokból Máramaros megyéből, a *Deltomerus taticus* MILL., *Deltom. carpathicus* MILL., fajokat a Kárpátokból, a *Staphylinus macrocephalus* var. *Ormayi*-t a vöröstoronyi szorosból; a *Chennium Steigerwaldi* REITT. fajt Horvátországból; a *Bythinus Fridrichskyi* új fajt Máramaros megyéből; a *Tychus rufus* MORSCH. var. *puncticollis*-t Mehádia környékéről; az *Eucinetus Hopffgarteni* REITT. fajt Délmagyarországból; a *Laena Ormayi* fajt N.-Szeben környékéről; a *Laena Reitteri* WEISE fajt Máramarosból; az *Endomychus coccineus* var. *Biehli*-t Máramarosból; a *Cryptophagus posticus* új fajt a Bánáthól.

1761. REITTER ED.: *Coleopterologische Notizen*. Wiener entomologische Zeitung V. Jahrg. 1886. p. 99. 151. 254. 331. 347.

Hazánkból a *Dryops striatopunctata* HEER. fajt jegyzi fel, Máramaros megyéből pedig az *Orchesia acicularis* és *Anisoxya fuscata*.

1762. REITTER E.: *Ueber die mit Abracus Leach verwandten Coleopteren-Gattungen*. Wiener entomologische Zeitung V. Jahrg. 1886. p. 271.

A nemek meghatározó táblázatának összeállítása után a fajokéval találkozunk s ezek közül hazánkból a következővel: *Bacanius Soliman* MARS.

1763. REITTER E.: *Coleopterologische Notizen*. Wiener entomologische Zeitung. VI. Jahrg. 1887. p. 28. 76. 104. 171. 214. 224. 254. 303.

Hazánkból a *Neuraphes Diocletianus* REITT.,

Zonoptilus piceus SOLSKY., *Batriscus Ormayi* n. sp., *Nebria basipes* REITT. fajokat említi s tesz rájuk észrevételeket.

1764. REITTER ED.: *Naturgeschichte der Insecten Deutschlands: Coleoptera*. III. Bd. 2. Abth. A németországi és ausztriai *Leptinidák*, *Silphidák*, *Anisotomidák* és *Clambidák* rendszeres természetrajza. A tárgyalt fajok legnagyobb részénél hazánkat is említi termőhely gyanánt.

1765. REITTER E.: *Tabelle zur Bestimmung der europäischen Arten der Coleopteren-Gattung Homaloptia* STEPH. Wiener entomologische Zeitung. VI. Jahrg. 1887. p. 135.

A fajok meghatározó táblázatában hazai fajokat is találunk, melyek a következők: *Homaloptia pruinosa* KÜST., *Hom. ruficollis* FABR., *Hom. Heyleri-alternata* KÜST., *Hom. spiraea* PALL., et v. *limbata* KRYU., *Hom. erythroptera* FRIV.

1766. REITTER E.: *Analytische Uebersicht der bekannten europäischen Arten der Coleopteren-gattung Leistus* FRÖHL. Wiener ent. Zeit. IV. Jahrg. 1885. p. 213.

A fajok meghatározó táblázatában hazánkból említett fajokkal is találkozunk, s ezek a következők: *Leistus gracilis* FUSS., *Leist. piceus* v. *alpicola* FUSS.

1767. REITTER E.: *Uebersicht der Arten der Coleopteren-gattung Alecia* STEPH. aus Europa und den angrenzenden Ländern. Wiener entomologische Zeitung. VII. Jahrg. 1888. p. 322.

A fajok meghatározó táblázatában hazai fajokkal is találkozunk, melyek a következők: *Alecia punctata* REITT., *Al. carpathica* REITT., *Al. Reitteri* ORM.

1768. REITTER E.: *Analytische Tabelle zur Bestimmung der europäischen Throscus-Arten*. Wiener entomologische Zeitung. VIII. Jahrg. 1889. p. 35.

A felsorolt fajok között hazánkból a következőket jegyzi fel: *Throscus elateroides* v. *Bomrouloiri* DESBR., *Thr. erul* BONV.

1769. REITTER E.: *Uebersicht der mir bekannten Arten der Coleopteren-Gattung Triodontia* MULS. Wiener entomologische Zeitung. VIII. Jahrg. p. 283.

Hazánkból a következő fajt ismerteti: *Triodontia lateristria* n. sp.

1770. REITTER EDM.: *Neue Coleopteren aus Europa, den angrenzenden Ländern und Sibirien, mit Bemerkungen über bekannte Arten*. — Deutsche entomolog. Zeitschrift. Jahrg. 1890. p. 145., 385.

Hazánkból a következő új fajokat ismerteti: *Cybocephalus obliquestriatus*, *Lepyrrus dorsalis*.

1771. REITTER EDM.: *Uebersicht der Arten der Coleopteren-Gattung Anoxia* LAP. aus Europa und den angrenzenden Ländern. — Wiener entomol. Zeitung. Jahrg. XI. 1890. p. 105.

Meghatározó táblázatban állítja össze az európai és szomszédos területekről ismert *Anoxia*-fajokat. A felsorolt fajok közül hazánkból a következőt jegyzi fel: *Anoxia orientalis* KRYN.

1772. REITTER EDM.: *Uebersicht der mir be-*

kamten *Cartodera*-Arten aus Europa und den angrenzenden Ländern. — Wiener entomol. Zeitung. Jahrg. IX. 1890. p. 243.

Meghatározó táblázatban állítja össze a *Cartodera*-fajokat. A feljegyzett fajok között hazánkból a következőket említi: *Cartodera holosericea* F., *Cartod. Fivaldskyji* KR.

1773. REITTER E. und SIMON HANS: *Monographische Bearbeitung der Scydmaeniden-Gattung Leptomastax*. — Deutsche entomologische Zeitschrift. Jahrg. 25. H. 1. 1881. p. 145.

A fajok meghatározó táblázata után azok leírását találjuk a földrajzi elterjedés kíséretében. Hazánkból a következő faj említettik: *Leptomastax hypogaeus* PIRAZZ.

1774. REY CL.: *Notices sur les Palpicornes et diagnoses d'espèces nouvelles ou peu connues*. Revue d'Entomologie. III. p. 266.

Több új vagy kevésbé ismert *Hydrophilida* között hazánkból *Hydraena hungarica* név alatt egy új fajt ír le.

1775. SCHMIDT JOH.: *Tabellen zur Bestimmung der europäischen Histeriden*. Berliner entomologische Zeitschrift. 29. Bd. II. H. 1885. p. 279.

A családok, csoportok, nemek meghatározó-táblázata után a fajokét találjuk, melyben hazánk is vannak említve, még pedig a *Hister sepulchralis* ER., *Epierus italicus* PAYK., *Saprinus herbeus* MAER., *Sap. antiquulus* ILL., *Acrisus Hopfgarteni* REITT. fajok.

1776. SEIDLITZ G.: *Zur genaueren Kenntniss einiger Catops-Arten Europas*. Deutsche entomologische Zeitschrift. 31. Bd. I. h. 1887. p. 81.

Az európai *Catops*-fajokra vonatkozó különböző kritikai észrevételek képesen összeállítja a fajmeghatározó táblázatot, melyben a következő hazai fajt is megtaláljuk: *Ptomaphagus calidus* KRAATZ.

1777. SEIDLITZ G.: *Fauna Transsylvanica*. Königsberg. 1888., 1889. 2. köt.

Meghatározó táblázatokba foglalva enumerálja az Erdélyből eddig ismert Bogarakat.

1778. SEVERIN G.: *Catalogue des Coléoptères de la Famille des Gyrinides*. — Annales de la société entomologique de Belgique. Tom. 33. 1889. p. 149.

Hazánkból említi a *Gyrinus caspius* var. *relov* DOBL., *Gyrinus banaticus* ULR., *Gyrin. hungaricus* ROSENT. et SEIDL fajokát.

1779. STIERLIN: *Beschreibung einiger neuer Rüsselkäfer*. Mittheilungen der schweizerischen entomologischen Gesellschaft. VII. Bd. p. 36.

A leírt ormányos bogarak közül két faj a magyar faunaterületről származik, nevezetesen a *Phyllobius croaticus* Horvátországból és az *Alophus Kaufmanni* Magyarországból.

1780. WACHTL FR. A.: *Die doppelzahnigen europäischen Borkenkäfer*. Mittheilungen aus dem forstlichen Versuchswesen Oesterreichs. U. F. III. H. Wien. 1884. p. 14. Tab. 3.

Azon *Tomiscus*-fajoknak részletes leírása, a melyeknél a hímek szárnyfedőinek hátulsó felén egy-egy kettős fog van. A leírt fajok közül

a *Tomiscus rectangularis* FERR. termőhelyei között Horvátország is fel van említve.

1781. WEISE J.: *Naturgeschichte der Insecten Deutschlands. Coleoptera*. VI. Bd. 3. Lief. p. 369., 1 tábla.

Hazánkból említi az *Orina viridis* DUFT. subsp. *Merklii* és var. *transsylvanica*, *Orina speciosissima* SCOP. subsp. *juncorum* SUFFR. és *carpathica* KRAATZ., a *Sclerophaedon carniolicus* GERM. var. *Kenderesi* KIESW. és var. *carpathicus* WEISE. De felemlíti még a következő tisztán hazai fajokat is: *Chrysomela cinctipennis* HAROLD és *morio* KRYN., *Chrysom. atrovirens* FRIV.

1782. WEISE J.: *Bemerkungen über Chrysomeliden*. Deutsche entomologische Zeitschrift. 27. Bd. II. H. 1883. p. 251.

Az ismertetett *Chrysomela*-fajok közül hazánkból a következőkről találunk észrevételeket: *Orsodacna lineola* var. *croatica*, *Pachybrachys haliciensis*.

1783. WEISE J.: *Bestimmungstabelle der blauen oder metallischen Ceutorrhynchus-Arten*. Deutsche entomologische Arten. 27. Bd. II. H. 1883. p. 321.

A *Ceutorrhynchus*-fajok meghatározó táblázata után az érdekesebb fajok leírását találjuk. Ezek között vannak hazaiak is, a minő pl. a *Ceutorrhynchus timidus* n. sp. Horvátországból.

1784. WEISE J.: *Bestimmungstabelle der Orina-Arten*. — Deutsche entomologische Zeitschrift. 27. Bd. II. H. 1883. p. 248.

Az *Orina*-fajok meghatározó táblázatát adja s ebben hazánkból a következő fajokat említi: *Orina intricata* GERM., *Or. alpestris* SCHUMMEL, *Or. plagiata* SUFFR.

1785. WEISE J.: *Einige neue Chrysomeliden und Coccinelliden*. — Deutsche entomologische Zeitschrift. 1884. Bd. 28. p. 161.

Az újonnan leírt fajok közül a *Chrysomela Mulleri* Horvátországban is tenyészik, a hol REITTER E. fedezte fel.

1786. WEISE J.: *Bemerkungen zur Gattung Julistus Kiesw.* Deutsche entomologische Zeitschrift. 31. Bd. I. H. 1887. p. 186.

Két fajra vonatkozó észrevétel. A fajok közül a *Julistus floralis* OL. hazánkból is említettik.

8. Hártyásszárnyúak. Hymenoptera.

1787. ANDRÉ ED.: *Species des Hyménoptères d'Europe et d'Algérie*. Tom. II. Fasc. 21—23. p. 629.

Hazánkból MOCSÁRY S. adatai nyomán a következő *Vespidák* tartalmazza: *Odynerus jucundus* MOCS., *Od. aurantiacus* MOCS., *Od. terricola* MOCS., *Od. hungaricus* AND., melyek kizárólag csak hazánkból ismeretesek, továbbá: *Eumenes unguiculus* VILL., *Odynerus sinatus* SAUSS., *Od. pictus* CURT., *Od. parvulus* LEP., *Celonites abbreviatus* VILL. var. *hungaricus* MOCS., melyek Magyarországon kívül még másutt is tenyésznek.

1788. BRISCHKE C. G. A. und ZADDACH G.:

Beobachtungen über die Arten der Blatt- und Holzwespen. Schriften der physikalisch-ökonomischen Gesellschaft zu Königsberg. 23. Jahrg. 1882. p. 1.

A felsorolt fajok közül Magyarországról is említetik a *Nematus rumicis* FALL., *Nematus pineti* HART., *Nemat. conjugatus* DHLB., *Nemat. salicis* *Nemat. vesicator* BREMI, *Nemat. hortensis* *Nemat.*, *pavidus* LEP.

1789. BRISCHKE C. G. A. und ZADDACH G.: *Beobachtungen über die Arten der Blatt- und Holzwespen.* Schriften der naturforschenden Gesellschaft in Danzig. Neue Folge. V. Bd. 1883. p. 204.

Hazánkából a következő fajokat tartalmazza: *Crysotocampus angustus* HRT., *Cladius tristis* ZD., *Clad. viminalis* FALL., *Dineura opaca* FABR.

1790. FRIESE H.: *Ueber seltene Andreten.* Entomologische Nachrichten. Jahrgang 12. 1886. p. 113.

Adatokat nyújt az *Andrena Paveli* Mocs. hazai elterjedése felől.

1791. FRIESE H.: *Kurzer Ueberblick einer Apidenausbeute in Ungarn.* — Entomologische Nachrichten. Jahrg. 13. 1887. p. 213.

Részletesen ismerteti a hazánkban egy év leforgása alatt tett hymenopterológiai gyűjtéseinek eredményét s ennek kapcsán több érdekes fajt jegyez fel. Gyűjtései folytán mintegy 10 ezer méhfélét szerzett hazánkban.

1792. FRIESE H.: *Die Schmarotzerbienen und ihre Wirthe.* Zoologische Jahrbücher. Abtheilung für Systematik, Geographie und Biologie der Thiere. III. Bd. 6. 1888. p. 847.

Hazánkából több Hymenoptera-fajt jegyez fel, melyek a következők: *Ammobates bicolor* LEP., *Amm. vinctus* GERST., *Saropoda bimaculata* PANZ., *Macrocera graja* EV., *Phiarus abdominalis* EV., *Biastes brevicornis*, *Pasites maculatus* JUR., *Epeolus transitorius* EV., *Colletes punctatus* MOC., *Crocisa major* MOR., *Anthophora nidulans* FBR., *Pasites minutus* MOC., *Melecta funeraria* SUS., *Habropoda zonatula* DOURS., *Nomada nobilis*: *Andrena nasuta* GIR., *Nom. scurfasciata*, *Eucera longicornis*, *Nom. brevicornis* MOC., *Andrena cetti*, *Nom. armata* H. SCH., *Andrena hattorfiana*, *Nom. cruenta* MOC., *Andrena braunsiana* FRIES., *Nom. pectoralis* MOR., *Eucera tomentosa* DOURS., *Stelis signata* LTR., *Anthidium strigatum*, *Stel. nasuta* GIR., *Chalicodoma muraria*, *Coelioxys conica* L., *Anthophora parietina*, *Dioxys cincta* NYL., *Chalycedoma pyropheza* GERST., *Diox. jucunda* MOC., *Ammobates vinctus* GERST., *Amm. rufiventris* LTR., *Phiarus abdominalis* EV., *Melitturga clavicornis*, *Epeolus tristis* SM., *Ep. productus* TOMS., *Colletes hylaeiformis*, *Epeoloides coccutius* FBR., *Macropis labiata*, *Pasites maculatus* JUR., *Nomia diversipes*, *Camptopoeum frontale*, *Phileremus punctatus* FBR., *Rhopites quinquespinosus*, *Nomada bineola* PANZ., *Nom. mutica* MOR., *Andrena ferax*, *Nomada verna* MOC., *Andrena nigrifrons* MOR., *Nomada chrysopyga* MOR., *Andrena lepeletieri*, *Nomada speciosissima* SCHMIED., *Andr. morio*, *Andr. dilecta*,

Nomada trispinosa SCHMIED., *Andrena taraxaci*, *Nomada tripunctata* MOR., *Nomada manni* MOR., *Nom. Mocsdáryi* SCHMIED., *Nom. scita* MOC., *Nom. zonata* PANZ., *Andrena ventralis*, *Nomada cruenta* MOC., *Nom. Schmiedknechti* MOC., *Nom. albofuttata* H. SCH., *Nom. distinguenda* MOR., *Andrena bisulcata* MOR., *Andr. tenis* MOR., *Andr. atrata* FRIES., *Andr. nireata* FRIES., *Nomada fabriceana* L., *Andrena croatica* FRIES., *Melecta armata* PANZ., *Anthophora retusa* FBR., *Melecta funeraria* SM.

1793. HANDLIRSCH A.: *Die BienenGattung Nomioides Schenk.* Verhandl. d. k. k. zool. bot. Gesellsch. in Wien. XXXVIII. Bd. 1888. p. 395.

A felsorolt fajok között Magyarországról is említetik a *Nomioides pulchella* SCHENCK., *Nomioides variegata* OLIV.

1794. HANDLIRSCH ANT.: *Monographie der mit Nysson und Bembex verwandten Grabwespen.* — Sitzungsber. d. k. k. Akad. d. Wiss. in Wien. Math. naturw. Cl. 1. Abth. 97. Bd. 1889. p. 316. Taf. 3.

Hazánkából a következő fajokat említi: *Gorytes campestris* MÜLL., *Gor. arcatus* TASCH., *Gor. latifrons* SPIN., *Goryt. elegans* LEP., *Gor. affinis* SPIN., *Gor. consanguineus* n. sp., *Gor. laevis* LATR., *Gor. bimaculatus* COST., *Gor. lacinatus* ROSSI, *Goryt. laticinctus* SCHENCK., *Goryt. planifrons* WESM., *Gor. quadrifasciatus* FABR., *Gor. pleuripunctatus* CAST., *Gor. quinquefasciatus* PANZ., *Gor. Procrustes mihi*, *Gor. nigrifasciatus* MOC., *Gor. sulcifrons* COST., *Gor. abdominalis* CRESS.

1795. HOFFER ED.: *Ueber einige Hymenopteren aus der Umgebung von Travnik in Bosnien.* Wiener entomologische Zeitung. IV. Bd. p. 11.

Az ismertetett fajok közül a *Psithyrus lugubris*-t Fiume környékéről említi.

1796. KARSCH F.: *Verzeichniss der im Laufe des Jahres 1884 als neu beschriebenen Arten, Varietäten, Aberrationen europäischer Insekten. II. Hymenoptera I.* Entomologische Nachrichten. XII. Jahrg. p. 65.

Magyarországból 3 fajt említ: *Dolerus Y-notatus* BIRÓ, *Nematus hypobatus* ZADD. és *Tenthredopsis opacipleuris* STEIN.

1797. KOHL FR. F.: *Sphegidologische Studien.* Entomologische Nachrichten. Jahrg. 7. 1881. p. 90. 239.

Az ismertetett fajok közül hazánkban is él a *Crabro* (*Solenius*) *spinipes* MORAW.

1798. KOHL FR. F.: *Ueber neue Grabwespen des Mediterrangebietes.* Deutsche entomologische Zeitschrift. 27. Bd. 1. H. 1883. p. 161.

A sok új európai faj között hazaiával is találkozunk, névszerint a *Tachysphex pygidialis*-szal, melyet MOCSÁRY S. gyűjtött.

1799. KOHL FR. F.: *Neue Hymenopteren in den Sammlungen des k. k. zoolog. Hof-Cabinetes zu Wien.* Verhandl. d. k. k. zool. bot. Gesellsch. in Wien. XXXIII. Bd. 1884. p. 331.

A nagyobb számú, legnagyobb részben más világrészekből való új fajok között egy magyar-

országi is van leírva *Tachysphex Mocsáryi* néven, a melyet MOCSÁRY SÁNDOR gyűjtött.

1800. KOHL FR. F.: *Die Crabronen der Section Thyropus* LEP. Zoologische Jahrbücher. Abtheilung für Systematik, Geographie und Biologie der Thiere. III. Bd. 6. 1888. p. 543., Taf. 14.

Hazánkából a következő fajokat említi: *Crabro peltarius* SCHREB., *Crabro scutellatus* SCHIEVEN.

1801. KONOW FR. W.: *Ueber mehrere neue und einige schon bekannte Blattwespen*. Wiener entomologische Zeitung. V. Jahrg. 1886. p. 37.

Az ismertetett fajok között hazaiakkal is találkozunk. Ilyen az *Amasis costatus* KLUG s ennek különösen hime.

1802. KONOW FR. W.: *Die europäischen Blennocampen*. Wiener entomologische Zeitung. V. Jahrg. 1886. p. 183., 211., 243., 267.

A *Rhadinoceraea* új genusból felsorolja a *nodicornis* n. sp., *thoracica* TISCHB. hazai fajokat.

1803. KONOW FR. W.: *Nachtrag zu den Blennocampiden*. Wiener entomologische Zeitung. VI. Jahrg. 1887. p. 273.

Leírja a *Macrophya tenella* Mocs. faj nöstényét, a *Pecitosoma luteola* KLUG. v. *analis* n. v. Horvátországból.

1804. KONOW FR. W.: *Neue griechische und einige andere Blattwespen*. Wiener entomologische Zeitung. VI. Jahrg. 1887. p. 19.

A leírt új fajok között hazai a *Tenthredopsis Korerici* Horvátországból.

1805. KONOW FR. W.: *Zwei neue Blattwespen-Arten*. — Sitzungsberichte d. königl. preussischen Akad. d. Wissensch. zu Berlin. 1888. Bd. 1. p. 187.

Hazánkából a *Dolerus melanopterus* új fajt említi, még pedig Horvátországból.

1806. KONOW FR. W.: *Tenthredinidarum Europae*. — Deutsche entomolog. Zeitschrift. Jahrg. 1890. p. 241.

A rendszeres jegyzék sok hazai fajnak nevét is tartalmazza.

1807. KONOW FR. W.: *Neue paläarktische Blattwespen*. — Wiener entomol. Zeitung. IX. Jahrg. 1890. p. 8.

Hazánkából a következő új faj leírását tartalmazza: *Dolerus croaticus*.

1808. RADOSZKOVSKI: *Revision du genre Dasypoda* LAT. Horae societatis entomologicae rossicae. Tom. XX. 1886. p. 179.

Hazánkából a *Dasypoda braccata* EVERS. fajt jegyzi fel.

1809. RADOSZKOVSKI: *Revision des armures copulatrices des mâles de la tribu des Chrysidides*. — Horae societatis entom. rossicae. Tom. 23. 1889. p. 3. Tab. 1—6.

Hazánkából a következő fajra vonatkozó adatokat közöl: *Chrysis cingulicornis* FÖRST.

1810. RUDOW: *Die mitteleuropäischen Dasypoda-Arten, besonders der westlichen Länder*. — Entomologische Nachrichten. Jahrg. 7. 1881. p. 80.

A meghatározó táblázatban felsorolt fajok között hazánkban is él a *Dasypoda plumipes* PZ.

1811. SCHLETTERER AUG.: *Die Hymenopteren-Gattung Gasteruption* LATR. (*Foenus* aut.) Verhandl. d. k. k. bot. Gesellsch. in Wien. XXXV. Bd. 1885. p. 267.

A leírt fajok között találjuk Horvátországból említve a *Gasteruption assectator* FR. és Magyarországból a *Gasteruption pedemontanum* TOURN. fajokat, nemkülönben a *Gasteruption distinguendum* új fajt is.

1812. SCHLETTERER AUG.: *Die Hymenopteren-Gattung Cerceris* Latr. mit vorzugsweiser Berücksichtigung der paläarktischen Arten. Zoologische Jahrbücher. Zeitschrift für Systematik, Geographie und Biologie der Thiere. II. Bd. 1887. p. 349.

Hazánkából a következő fajokat jegyzi fel: *Cerceris emarginata* PANZ., *Cerc. hortivaga* KOHL., *Cerc. funerea* ACH. COST., *Cerc. albofasciata* ROSSI, *Cerc. dacica* n. sp. et var. *magnifica*, *Cerc. striolata* n. sp., *Cerc. quadrimaculata* DUF., *Cerc. stratiotes* n. sp., *Cerc. melanothorax* n. sp., *Cerc. leucozonica* n. sp., *Cerc. arenaria* L., *Cerc. luctuosa* COST. ACH., *Cerc. rubida* JUR., *Cerc. quadrifasciata* PANZ., *Cerc. quadricincta* PANZ., *Cerc. quinquefasciata* ROSSI, *Cerc. interrupta* PANZ., *Cerc. bracteata* EVERS., *Cerc. conigera* DAHLB., *Cerc. bucculata* COST. ACH., *Cerc. ferreri* v. D. LIND., *Cerc. labiata* FABR., *Cerc. tuberculata* VILL.

1813. SCHLETTERER AUG.: *Ueber die Hymenopteren-Gattung Evania*. FR. Verhandl. d. k. k. zool. bot. Gesellschaft in Wien. XXXVI. Bd. p. 1., 1 tábla.

A csótánokban élősködő *Evania*-darázsok közül hazánkából az *Evania appendigaster* FR. fajt jegyzi fel gazdájával a *Periplaneta orientalis*-szál.

1814. SCHLETTERER AUG.: *Monographie der Bienen-Gattungen Chelostoma* Latr. und *Heriades* Spin. Zoologische Jahrbücher. Abtheilung für Systematik, Geographie und Biologie der Thiere. IV. Bd. 1889. p. 591.

Hazánkából a következő fajokat említi fel: *Chelostoma Schmiedeknechti* n. sp., *Ch. neutrale* n. sp., *Ch. florissomme* L., *Ch. grande* NYL., *Ch. appendiculatum* MOR., *Chel. emarginatum* NYL., *Chel. Mocsáryi* n. sp., *Chel. handlirschi* n. sp., *Chel. campanularum* KIRBY, *Chel. foveolatum* MOR., *Chel. nigricorne* NYL., *Heriades truncorum* L., *Her. crenulata* NYL.

1815. SCHLETTERER AUG.: *Nachträgliches über die Hymenopteren-Gattung Cerceris* LATR. Zoologische Jahrbücher. Abtheilung für Systematik, Geographie und Biologie der Thiere. IV. Bd. 1889. p. 879.

Hazánkából utánpótlólag a következő fajokat jegyzi fel: *Cerceris arenaria* L., *C. emarginata* PANZ., *C. ferreri* v. D. LIND., *C. hortivaga* KOHL., *C. labiata* FAB., *C. quadripunctata* PANZ., *C. quinquefasciata* ROSSI.

1816. SCHLETTERER AUG.: *Die Gruppe der Hymenopteren-Gattungen Leucospis* Fabr., *Polistomorpha* Westw. und *Marres* Walk. — Berliner entom. Zeitschrift. 35. Band. 1890. pag. 141., Taf. 5., 6.

Az említett genusok fajai között többet hazánkból is feljegyez.

1817. SCHLETTNER AUG.: *Die Biengattung Dasyptoda Latr.* — Berliner entom. Zeitschrift. 35. Bd. 1890. p. 11.

Az ismertett *Dasyptoda*-fajok között hazánkból a következő fajokat említi: *Dasyptoda distincta* ROSSI, *Dasypt. argentata* PANZ., *Dasypt. Thomsoni* SCHLETT.

1818. SCHMIEDEKNECHT O. H. L.: *Apidae Europaeae. (Die Bienen Europa's) per Genera, Species et Varietates dispositae atque descriptae.* Fasc. 8., 9. 1884. p. 583—790.

Az *Andrena*-fajok folytatólagos feldolgozása. Magyarországból — többnyire MOCSÁRY S. adatai alapján — összesen hét faj van leírva: *Andrena hystrix* n. sp., *Andr. Genevensis* n. sp., *Andr. Mocsáryi* n. sp., *Andr. ameiocentris* MORAW., *Andr. scita* EV., *Andr. nobilis* MORAW., *Andr. piceicornis* DUF.

1819. SCHMIEDEKNECHT O.: *Monographische Bearbeitung der Gattung Pimpla.* Zoologische Jahrbücher. Abtheilung für Systematik, Geographie und Biologie der Thiere. III. Bd. 6. 1888. p. 445.

Hazánkból a *Pimpla melanopyga* GRAV. fajt említi.

1820. STEIN R. RICH. v.: *Synonymisches über*

Blattwespen. Wiener entomologische Zeitung. V. Bd. p. 62.

Konstatálja, hogy a tőle Magyarországból *Tenthredopsis opacipleuris* név alatt leírt új faj azonos a *Tenthredo tarsata* FR. fujjal.

1821. STEIN R. R. v.: *Tenthredinologische Studien. VII. Drei neue Blattwespen.* Entomologische Nachrichten. X. p. 301.

A leírt három levéldarázs-faj közül a *Tenthredopsis opacipleuris* valószínűleg hazai, minthogy GEITNER J. budapesti rovarásztól kapta.

1822. TISCHBEIN: *Zusätze und Bemerkungen zu der Uebersicht der europäischen Arten des Genus Ichneumon* GR. Entomologische Zeitung. Stettin. 42. Jahrg. 1881. p. 166.

A felsorolt fajok között hazánkból említett az *Ichneumon ascendenis* TISCHB., *Ambloteles uniguttatus* GR.

1823. TOURNIER H.: *Hymenoptères famille des Scolides monographie des espèces européennes et des contrées limitrophes du genre Tiphia* FABR. Annales de la société. entomologique de Belgique. Tom. 33. 1889. p. 1.

A monografikuson feldolgozott gazdag anyag hazánkra vonatkozó adatokat is tartalmaz. Hazánkból következő fajokat említi: *Tiphia semipolita* TOURN., *Tiph. lativentris* TOURN.

LÁGYTESTŰEK. MOLLUSCA.

1824. HIRC DRAGUTIN: *Malacologische Mittheilungen.* Verhandl. d. k. k. zool. bot. Gesellsch. in Wien. XXXVI. B. 1886. p. 377.

Egyebek mellett Horvátországból is jegyez fel néhány fajt s illetőleg varietást, melyek a következők: *Hyalina nitens* var. *lincola* PFEIFF., *Limnaea stagnalis* var. *ampliata* CLESS. et var.

producta JUL., *Limnaea ampla* KOB., *Limnaea palustris* var. *corvus* GMEL.

1825. PAETL FR.: *Catalog der Conchylien-Sammlung.* Berlin, 1883. 8-rét p. 1—271.

A felsorolt Mollusca-fajok közül hazánkból nagyon sokat említ.

GERINCZESEK. VERTEBRATA.

a) Kétéltűek. Amphibia.

1826. BEDRIEGA J. v.: *Die Lurche fauna Europa's. I. Anura. Froschlurche.* Bulletin de la société impériale des Naturalistes de Moscou. Année 1889. Nr. 2. p. 210. Nr. 3. p. 466.

Az *Anurák* beható ismertetése kapcsán hazánkra vonatkozó adatokat is közöl.

b) Csúszómászók. Reptilia.

1827. BEDRIEGA J. v.: *Beiträge zur Kenntniss der Lacertidenfamilie.* Abhandlungen herausgegeben von der senkenbergischen naturforschenden Gesellschaft. 14. Bd. 2. H. 1886. p. 17.

A *Lacerta*, *Alpiroides*, *Tropodosauro*, *Zerzemia* és *Bettaia* nemeknek és fajainak részletes ismertetése. Hazánkból a *Lacerta viridis*, *Lacerta agilis*, *Lacerta muralis* és *Lacerta vivipara* fajok említettnek.

c) Madarak. Aves.

1828. BLASIUS R.: *Der Wanderzug der Tannenheher durch Europa im Herbst 1885 und Winter 1885/86.* Ornith. 2. Jahrg. 1886. p. 437.

A *Nucifraga caryocatactes* 1885/86. évi vándorlásának kapcsán hazánkra vonatkozó adatokat is közöl. Ezen adatokból megtudjuk, hogy a nevezett madár Gömör, Fehér, Győr, Veszprém megyékben mutatkozott.

1829. CLARKE W. E.: *Field-Notes from Slavonia et Hungary with an annotated list of the Birds observed in Slavonia*. The Ibis. 1884. p. 125.

1830. CLARKE W. E.: *On the occurrence of Oestrelata haeistata in Hungary*. The Ibis. 1884. p. 202.

1831. DALLA-TORRE ET TSCHUSI ZU SCHMIDHOFFEN: *Jahresbericht (1883) des Comité's für ornithologische Beobachtungsstationen in Oesterreich-Ungarn*. Ornith. 1. Jahrg. 1885. p. 197.

A magyar megfigyelők adatainak összegeit is magában foglalja.

1832. DALLA-TORRE ET TSCHUSI ZU SCHMIDHOFFEN: *Jahresbericht (1884) des Comité's für ornithologische Beobachtungsstationen in Oesterreich-Ungarn*. Ornith. 3. Jahrg. 1887. p. 1. 161.

Az osztrák-magyar madármegfigyelő bizottság 1884. évi eredményeinek ismertetése kapcsán hazánkra vonatkozó adatokat is közölnek.

1833. DIEDERICH FERENCZ: *Die geographische Verbreitung der Elstern, Genus Pica, Vieil*. Ornith. 5. Jahrg. 1889. p. 280.

A *Pica* genusnak elterjedését ismerteti s ennek kapcsán hazánkra vonatkozó adatokat is közöl.

1834. DOMBROWSKI E. v.: *Ueber die neue Einwanderung der Steppenwühler*. Weidm. XIX. 1888. p. 295, 303, 311, 321, 343.

A *Syrnaptis*-nek hazánkban való előfordulására vonatkozó adatok.

1835. DOMBROWSKI E. v.: *Beiträge zur Kenntniss der Vogelwelt des Neusiedlersees in Ungarn*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 12. Jahrg. 1888. p. 173.

1836. DOMBROWSKI E. v.: *Beiträge zur Kenntniss der Vogelwelt des Neusiedlersees in Ungarn*. Schwalbe. 13. Jahrg. 1889. p. 3, 19, 39, 52.

A Fertő-tó helyrajzi viszonyainak általános felemlítése s a megfigyelési pontok kijelölése után megfigyeléseinek ismertetésére tér át. Összesen 193 madárfajt jegyez fel különböző irányú tapasztalatainak kíséretében.

1837. FISCHER L. br.: *Schlussliste vom 6. bis 14. October 1881 zu Tomogy*. Mittheil. des ornitholog. Vereines in Wien. 6. Jahrg. 1882. p. 105.

Azon madarak jegyzéke, melyeket 1881. évi október hó 6—14-ig ő és SERÉNYI br. megfigyelt.

1838. FISCHER L. br.: *Beobachtungen am Neusiedlersee*. Mittheil. des ornith. Vereines in Wien. 6. Jahrg. 1882. p. 47.

A Fertő taván tett madártani megfigyelések feljegyzése.

1839. FISCHER L. br.: *Ornithologische Beobachtungen vom Neusiedlersee*. Mittheil. des ornith. Vereines in Wien. 7. Jahrg. 1883. p. 75, 96, 115, 151.

Mindenekelőtt ismerteti a Fertő-tó természeti viszonyait. Ezután összefoglalja a megfigyelt madarakra vonatkozó észleleteit.

1840. FISCHER L. br.: *Im Kapudrer Erlentalde. Anhang zu Ornith. Beobachtungen am*

Neusiedlersee. — Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 7. Jahrg. Nr. 8. p. 153.

Annak a kirándulásnak rövid ismertetése, a melyet szerző a Kapuvár mellett lévő erdőségekben tett. Ennek kapcsán néhány madárra vonatkozó biológiai megfigyelést is jegyez fel.

1841. FISCHER L. br.: *Ankunft von Motacilla im Hanság*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 9. Jahrg. 1885. p. 47.

Megemlíti annak, hogy 1885. febr. 16-án a Hanságban 10—12 darab *Motacilla alba* jelent meg.

1842. FISCHER L. br.: *Ein interessanter Enten-Bastard*. Mittheilungen des ornith. Vereines in Wien. 9. Jahrg. Nr. 4. p. 44.

Annak az érdekes kacsa-bastardnak ismertetése, melyet SERÉNYI O. gr. ejtett el Pomogyon a Fertő-tó mellett 1884. évi szeptember elején.

1843. FISCHER L. br.: *Herbst- und Winter-Beobachtungen am Neusiedlersee und im Hanság*. Mittheilungen des ornith. Vereines in Wien. 9. Jahrg. Nr. 3. 1885. p. 32.

Röviden összegezi a Fertő taván és a Hanságban végezett őszi és téli madártani megfigyeléseit.

1844. FOURNES HERM.: *Vom Neusiedlersee*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 10. Jhrg. 1886. p. 157.

1845. FOURNES HERM.: *Beiträge zur Kenntniss der Schwirrsänger*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 10. Jahrg. 1886. p. 316.

1846. GROSSBAUER VICTOR.: *Ein Besuch bei Adler- und Uhuhorsten (Süd-Ungarn)*. Hugo's Jagdzeitung. 31. Jahrg. 1888. p. 377.

1847. HODEK E.: *Reise-Erzählungen und Zugvögel-Wanderbericht von der unteren Donau aus dem Vorjahre*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 5. Jahrg. 1881. p. 67, 79, 85.

Az alsó Duna mentén 1884. évben tett utazásának ismertetése kapcsán több madárra vonatkozó, különböző irányú megfigyelést közöl.

1848. KALBERMATTEN LEO br.: *Sumpfleben in Ungarn, Bosnien und Slavonien*. Hugo's Jagdzeitung. 32. Jahrg. 1889. p. 31.

1849. KARLINSKI JUSTIN.: *Wykaz ptaków tatrzańskich na podstawie Własnych i Obcych spostrzeżeń*. Sprawozdanie komisji fizyjoigr. Tom. 1882. p. 141.

A Tátrából 133 madárfajt említ fel különböző irányú megfigyelések kíséretében.

1850. LEVERKÜHN P.: *Literarisches über das Steppenleben. II. Recue nebst Originalmittheilungen über die 1888 Invasion*. Monatschrift des deutschen Vereines zum Schutze der Vogelwelt. 14. Jahrg. 1889. p. 379.

1851. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica in Südost-Asien*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 6. Jahrg. 1882. p. 44.

Több oly hazai madarat jegyez fel, a melyek Dél-Azsiában is otthonosak.

1852. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica in Südost-Afrika (nach Dr.*

F. Holub und A. Pelzeln). Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 6. Jahrg. 1882. p. 46.

Dél-Afrika madarai között több olyant mutat ki, a melyek hazánk faunájában is otthonosak.

1853. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica, welche in Italien vorkommen nach Gf H. Killier Gioglio*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 6. Jahrg. 1882. p. 64, 73.

Azon madarak jegyzéke, a melyek hazánkban és Olaszországban is előfordulnak.

1854. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica im Gebiet von Astrachan (nach K. Seeborn und K. G. Henke)*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 6. Jahrg. 1882. p. 85, 95, 107, 117.

Összeállítja azon madarak jegyzékét, a melyek hazánkban és Astrachan környékén egyaránt előfordulnak.

1855. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica um Santander*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 7. Jahrg. 1883. p. 149.

Azon hazai madaraknak jegyzéke, a melyek egyuttal Santander környékén is előfordulnak. Összesen 167 fajnak jegyzéke.

1856. MARSCHALL FR. A. gr.: *Notizen über das aussereuropäische Vorkommen von Arten der Ornith. Austro-Hungarica*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 7. Jahrg. 1883. p. 238.

Hazai madarainknak Európán kívüli területeken való előfordulására vonatkozó adatok feljegyzése. Összesen 19 madárfajról jegyez fel idegen földi lakóhelyeket.

1857. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica, welche in Central-Afrika vorkommen*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 7. Jahrg. 1883. p. 29.

Összeállítja azon madarak névjegyzékét, a melyek hazánkban és Közép-Afrikában egyaránt honosak.

1858. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica um Archangel*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 7. Jahrg. 1883. p. 52.

A hazánkban és Archangel körül egyaránt élő madarak jegyzéke. Ezek szerint 169 ilyen madárfajt ismerünk.

1859. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica im Gebiet von Constantine*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 7. Jahrg. 1883. p. 125.

Azon honi madaraknak feljegyzése, a melyek Constantine vidékén is előfordulnak. Ezen madarak száma ez idő szerint 64.

1860. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 7. Jahrg. 1883. p. 167.

A felsorolt madarak közül hazánkból a következőket jegyzi fel: *Vultur Monachus* GM., *Neophron Percnopterus*, *Gypaetus barbatus* L., *Filanus melanopterus* DAND., *Scops Aldrovandri* WILH., *Cypselus melba* L., *Parus lugubris* NATT., *Sylvia Bonellii* VIEIL., *Sylv. luscinioides* SAVI, *Sylv. aquatica* LATH., *Sylv. Orpheia* TENUN., *Sylv.*

melanocephala GM., *Motacilla lugubris*, *Lanius excubitor* L., *Petrocincla cyanea* L., *Emberiza cirrus* L., *Emberiza pyrrhuloides* PALL., *Otocorys alpestris* L., *Passer petronia* L., *Fringilla flavirostris* L., *Perisoreus infaustus* L., *Perdix rubra* BRISS., *Squatarola helvetica* L., *Charadrius cantianus* LATH., *Char. morinellus* L., *Streptopelia interpres* L., *Hematopus ostralegus* L., *Grus virgo* L., *Ardea garzetta* L., *Numenius tenuirostris*, *Limosa aegiocephala* L., *Lim. rufa* BRISS., *Gallinago Gallinula* L., *Totanus glottis* L. Ezeket kívül még 27 más fajt.

1861. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica in Japan*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 8. Jahrg. 1884. p. 77.

A Japánban is előforduló hazai madarak jegyzéke.

1862. MARSCHALL FR. A. gr.: *Aussereuropäische Vorkommen von Arten der Austro-Hungarica: I. Transvaal. II. Central-China*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 8. Jahrg. 1884. p. 185.

Hazánkban élő, vagy előforduló madaraknak Transvaalban és Közép-Chinában való előfordulását jegyzi fel.

1863. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica, welche in den Pyrenäen vorkommen*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 9. Jahrg. 1885. p. 239, 251, 265.

A Pyrenaeusokban előforduló és hazánkban is élő madarakat állítja össze. Száznál több ilyen madarat említ fel.

1864. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica in Corsica*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 9. Jahrg. 1885. p. 275, 288, 300, 311.

A Corsicában és hazánkban egyaránt előforduló madarak jegyzéke. Ilyen madarat 127-et jegyez fel.

1865. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica auf der Insel Sanct-Kilda*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 9. Jahrg. 1885. p. 322.

Azon hazai madaraknak feljegyzése, a melyek Sanct-Kilda szigetén is előfordulnak. Összesen 56 ilyen madárfajt jegyez fel.

1866. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica in Transvaal am Pitschke-Ström, Gebiet des oberen Tarim, Kaschgar, St. Kilda, Japan und Somali-Land*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 10. Jahrg. 1886. p. 53.

Hazai madaraink közül feljegyzi azokat, a melyek a fent sorolt idegen világérszai helyeken is előfordulnak.

1867. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica in Central-Ostindien*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 10. Jahrg. p. 10.

A hazánkban és Közép-Keletindióban egyaránt előforduló madarak jegyzéke.

1868. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith. Austro-Hungarica im Gebiet von Chamba, Nord-west-Himalaya*. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 10. Jahrg. 1886. p. 30.

1869. MARSCHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornith.*

Austro-Hungarica im Thal des Tana-Flusses, Ost-Finnmarken. Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 10. Jahrg. 1886. p. 7.

Hazánkban és Kelet-Finnországban a Tana-folyó völgyében egyaránt előforduló madarak jegyzéke.

1870. MARSHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornis Austro-Hungarica am Lenkoran.* Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 10. Jahrg. 1886. p. 43.

A hazánkban és Lenkorán környékén egyaránt előforduló madaraknak feljegyzése.

1871. MARSHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornis Austro-Hungarica in Muskat und British-Guiana.* Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 10. Jahrg. 1886. p. 186.

Hazánkban és az említett területeken egyaránt előforduló madarakról szól.

1872. MARSHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornis Austro-Hungarica in Aden.* Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 10. Jahrg. 1886. p. 119.

Azon madarakat mutatja be, amelyek hazánkban és Aden környékén egyaránt előfordulnak.

1873. MARSHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornis Austro-Hungarica in Island Ceylon.* Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 10. Jahrg. 1886. p. 130.

A Ceylon szigetén és hazánkban egyaránt előforduló madarakról emlékezik meg.

1874. MARSHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornis Austro-Hungarica im Persischen Golf.* Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 10. Jahrg. 1886. p. 304.

A hazánkban és a persiai öbölben egyaránt előforduló madaraknak feljegyzése.

1875. MARSHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornis Austro-Hungarica ausserhalb Oesterreich-Ungarn. I. Ost-Pyrenäen.* Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 11. Jahrg. 1887. p. 48.

Azon hazai madarainkról emlékezik meg, melyek hazánkon kívül a Pyrenaeus hegyek keleti részében is előfordulnak. Összesen 74 ilyen madár-fajt jegyez fel.

1876. MARSHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornis Austro-Hungarica in Portugal.* Mitth. d. ornith. Ver. in Wien. 11. Jahrg. 1887. p. 63.

A Portugálban és hazánkban egyaránt előforduló madarak jegyzéke. A feljegyzett madár-fajok száma 37.

1877. MARSHALL FR. A. gr.: *Arten der Ornis Austro-Hungarica auf den Lut-Schn-Inseln.* Mittheil. d. ornith. Vereines in Wien. 11. Jahrg. 1887. p. 96.

Adatokat közöl a hazánkban és Lut-Schn-szigeten egyaránt előforduló madarakra vonatkozólag. Ilyen fajgyanánt csupán 14-et mutat fel.

1878. MARSHALL A. F. gr. et PELZELN A.: *«Ornis Vindobonensis». Die Vogelwelt Wiens und seiner Umgebungen mit einem Anhange: Die Vögel des Neusiedler See's.* Wien. 1882.

A Fertő taván élő madarakra vonatkozó adatokat is tartalmaz.

1879. MEYER A. B.: *Mongolische Steppen-hühner als Gäste bei uns.* Hugo's Jagdzeitung. 31. Jahrg. 1888. p. 292.

A *Syrhaptus*-nek előfordulásáról szólva Erdélyre vonatkozó adatokat is jegyez fel.

1880. MEYER A. B.: *Die Wanderung des Rosenstaarcs (Pastor roseus Z.) nach Europa, speciell die Wanderung im Jahre 1889.* Hugo's Jagdzeitung. 32. Jahrg. 1889. p. 663.

1881. SCHIAVUZZI BERN.: *Aggiunte all' elenco.* Boll. della società adriatic. di scienz. naturali in Trieste. Vol. 10. 1887. p. 156.

A felsorolt madárfajok között több olyan is van említve, melyet a magyar tengerparton észlelt a szerző.

1882. SCHIAVUZZI BERN.: *Materiali per un' avifauna del Litorale austro-ungarico.* Boll. della società adriatic. di scienz. naturali in Trieste. Vol. 10. 1887. p. 154.

Néhány észrevételt közöl az osztrák-magyar tengerpart madár faunájára vonatkozó irodalmi adatokra.

1883. SHARPE R. B. *Exhibition of, and remark upon, a specimen of a Goldfinch from Hungary.* Proc. zool. Society of London. 1882. p. 312. Magyarországi *Öriolus galbulus*-ra vonatkozó közlemény.

1884. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN: *Jahresbericht über den Vogelzug in Oesterreich und Ungarn (1881).* Mittheil. des ornith. Vereines in Wien. 6. Jahrg. 1882. p. 19.

Ezen közlemény sok adatot tartalmaz hazánk madárvilágának vonulására vonatkozólag. Az adatok 1881. évre vonatkoznak.

1885. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V. v.: *Ornithologische Mittheilungen aus Oesterreich-Ungarn 1880.* Journal für Ornithologie. 29. Jahrg. 1881. p. 209.

Hazánkra vonatkozólag több adatot jegyez fel.

1886. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V. v. *Nachträge zum Vorkommen des Steppenhuhnes in Oesterreich-Ungarn.* Die Schwalbe. 13. Jahrg. 1889. p. 289.

Pótlék és kiegészítő adatokat nyújt a *Syrhaptus paradoxus* 1888. évi megjelenésére vonatkozólag.

1887. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V. v.: *Vorläufiges über den Zug von Syrrhaptus paradoxus. II. Schlussfolgerung.* Waidmannsheil. 9. Jahrg. 1889. p. 257. Neue deutsche Jagdzeitung. 10. Jahrgang. 1889. p. 67. Hugo's Jagdzeitung. 32. Jahrg. 1889. p. 728. Oesterreichische Forstzeitung. VII. Jahrg. 1889. p. 243.

1888. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V. v.: *Beiträge zum Vorkommen des Steppenhuhnes (Syrrhaptus paradoxus Pall.)* Monatsschrift des deutsch. Vereines zum Schutze der Vogelwelt. 14. Jahrg. 1889. p. 240.

1889. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V.: *Vorläufiges über den Zug der Steppenhühner (Syrrhaptus paradoxus Pall.) durch Oesterreich-Ungarn.* Oesterreichische Forstzeit. Jahrg. VII. 1889. p. 293.

1890. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V.: *Vorläufiges über den Zug der Steppenhühner (Syrrhaptus paradoxus Pall.) durch Oesterreich-Ungarn. II. Schlussfolgerungen.* Neue deutsch. Jagdzeitung. Jahrg. X. 1889. p. 67.

1891. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V.: *Vor-*

läufiges über den Zug der Steppenhühner (Syrhaptes paradoxus Pall.) durch Österreich-Ungarn. I. Übersicht des Zuges. Die Schwalbe Jahrg. XIII. 1889. p. 208. II. *Schlussfolgerungen.* p. 497.

1892. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V. v.: *Rosenstaare (Pastor roseus L.) in Kroatien.* Die Schwalbe. XIII. Jahrg. 1889. p. 301.

Megemlékezik a *Pastor roseus*-nak Horvátországban való előjveteléről.

1893. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V.: *Das Steppenhuhn. (Syrhaptes paradoxus Pall.) in Österreich-Ungarn.* Mittheil. d. naturw. Vereine für Steiermark. Jahrg. 1889.

Az irodalmi adatok alapján összeállítja mindazon hazai helyeket is, a melyeken a pusztai talpastyúkot valamikor megfigyelték. Az 1888-iki megjelenés különböző körülményeit részletesen ismerteti. Összeállítja mindanna irodalmi termékek jegyzékét, a melyek a pusztai talpastyúk Európában való megjelenésére vonatkoznak.

1894. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V. v.: *Vorläufiges über den Zug des Steppenhuhnes (Syrhaptes paradoxus Pall.) durch Österreich-Ungarn.* Waidmannsheil. 9. Jahrg. 1889. p. 133. Hugo's Jagdzeitung. 31. Jahrg. 1889. p. 395.

Tartalmát lásd a megelőző tételben.

1895. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V.: *Der Tannenheerzug durch Österreich-Ungarn im Herbst 1887.* Orn. 5. Jahrg. 1889. p. 129. I. Taf.

Ismerteti a *Nucifraga caryocatactes* átvonulását az osztrák-magyar monarchián, minnek kapcsán hazánkra vonatkozó adatokat is közöl.

1896. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V.: *Vorläufiges über den Zug der Steppenhühner (Syrhaptes paradoxus Pall.) durch Österreich-Ungarn. I. Übersicht des Zuges.* Waidmannsh. Jahrg. IX. 1889. p. 133.; II. *Schlussfolgerungen.* p. 257.

1897. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN V. et CHERNEL ISTVÁN: *Die ornithologische Literatur Österreich-Ungarn's.* Ornithologisches Jahrbuch. I. Bd. 1890. p. 217. 228.

Összefoglalják az 1889. évben megjelent s az osztrák-magyar monarchia madárvilágára vonatkozó irodalmi adatok jegyzékét.

1898. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN et DALLA-TORRE: *Jahresbericht (1885) des Comité's für ornithologische Beobachtungs-Stationen in Österreich-Ungarn.* Orn. 4. Jahrgang 1888. p. 1. 161., 321.

Az osztrák-magyar madármegfigyelő bizottság 1885. évi eredményeinek ismertetése kapcsán hazánkra vonatkozó adatokat is közölnek.

1899. TSCHUSI zu SCHMITTHOFFEN et DALLA-TORRE: *Jahresbericht (1887) des Comité's für ornithologische Beobachtungs-Stationen in Österreich-Ungarn.* Orn. 5. Jahrg. 1890. p. 33., 201.

Az osztrák-magyar madármegfigyelő bizottság 1876. évi eredményeinek ismertetése kapcsán hazánkra vonatkozó adatokat is közölnek.

1900. TSCHUSI von SCHMITTHOFFEN V. et HOMMEYER F. F. v.: *Verzeichniss der bisher in Österreich-Ungarn beobachteten Vögel.* Wien. 1883. Folio. p. 1—8.

Latin, német, magyar, cseh, lengyel, horvát és olasz nevek kíséretében 394 madárfajt enumerálnak.

1901. WALTER E.: *Stand und Strichrebhuhn.* Waidm. 16. Jahrg. 1885. p. 251.

1902. WITTMANN D. *Jagdbilder aus Kroatien.* A: Hugo's Jagd-Zeitung. 26. Jahrg. 1883. p. 350. Horvátországban megejtett vadászatok ismertetése kapcsán ott megfigyelt madarakat is jegyez fel.

FÜGGELÉK.

Betűk alatt vagy névtelenül megjelent közlemények.

1. Általános érdekű dolgozatok.

- *Rejtélyek az állatvilágból.* — Vadász- és versenylap. 27. évf. 1883. p. 220.
- H. V.: *Az állatok vándorlása a suezai csatornában.* — Természettud. Közlöny. 20. köt. 1888. p. 309.
- F. S. L.: *A rovarok a törvény szolgálatában.* — Természettud. Közlöny. 21. köt. 1889. p. 166. ábrákkal.
- H. G.: *A hernyózásról.* — Rovartani lapok. 1. köt. 1884. 2. füz. p. 37.
- *A rovarok olajtanításáról.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 1883. 12. füz. p. 197.
- *A cyankaliumos gyűjtő-üvegekről.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 1883. 12. füz. p. 203.
- *Kísérletek cserebogár-pajodok irtására fogóhéj- és fogógyalyakkal.* — Erdészeti lapok. 25. évf. 1886. p. 155.
- *Magyarország rovarászainak címjegyzéke.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 1883. 1. füz. p. 14; 2. füz. p. 33; 3. füz. p. 53; 4. füz. p. 71; 5. füz. p. 86; 6. füz. p. 109.
- *A vízi rovaroknak egy újabb gyűjtés módja.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 1883. p. 66.
- *Naphthalin tűk.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 1883. 5. füz. p. 84.
- *Mesterséges tápanyag a lepkehernyók számára.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 1883. 7. füz. p. 125.
- *A zsírképződés az állati testben.* — Mezőgazdasági szemle. 1. évf. 1883. p. 123.
- *Az alsó szervezetű lények működése a szántóföldben.* — Mezőgazdasági szemle. 1. évf. 1883. p. 321.
- *Zsírképzés az állati testben.* — Mezőgazdasági szemle. 2. évf. 1884. p. 33.
- *Azon okokról, a melyek az állatok ivarára befolyással vannak.* — Mezőgazdasági szemle. 2. évf. 1884. p. 560.
- *Alsóbb szervezetű lények a talajban.* — Mezőgazdasági szemle. 3. évf. 1885. p. 80.
- *Házi állataink zsírtájának képződése.* — Mezőgazdasági szemle. 3. évf. 1885. p. 416.
- *Az állattáplálkozástani legújabb vívmányairól.* — Mezőgazdasági szemle. 3. évf. 1885. p. 515.
- *A házi állatok ivari viszonyainak alakulására befolyással bíró körülmények.* — Mezőgazdasági szemle. 5. évf. 1887. p. 35.
- *A sovány állatok húsának tápértéke.* — Mezőgazdasági szemle. 5. évf. 1887. p. 84.
- *A zsírképzés forrásai az állatoknál.* — Mezőgazdasági szemle. 5. évf. 1887. p. 423.
- *Új haditerv a kártevő rovarok ellen.* — Mezőgazdasági szemle. 7. évf. 1889. p. 137.
- Z. H. F.: *A közép- és Vörös-tenger faunájának vándorlása.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 154.
- Z. H. F.: *Faunánk téli élete.* Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 117.
- Z. H. F.: *Kelet-Szibéria állat-faunája és vadászati viszonyai.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 197. 247. 275. 288.
- *Korea és Mensura vadászható állatfajai.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 324.
- *Természettud. ritkaság.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 117.
- Z. H. F.: *A delői apró ragadozók néhány válfaja.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 8.
- *Egyes vadállatfajok pusztulása.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 402.
- *Az ősvilági állatokról.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 425.
- *Texas faunájáról.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 34.

- *Veszedelemes fészekpusztító.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 296.
- *Ritka szaporaság.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 217.
- *A trinomialismus a zoologiában.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 412.
- *Tájékoztató érzék az állatoknál.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 383.
- *Ritka állatok.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 84.

2. Férgek. Vermes.

- *A máj-métely fejlődése.* — Mezőgazdasági szemle. 1. évf. 1883. p. 77.
- *Trichinák a sózott húspan.* — Mezőgazdasági szemle. 1. évf. 1883. p. 285.
- *Tüdőférgek a vadnál.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 266.
- *A madarak légesőférgje.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 159.
- *A Trichin.* — Szemle. 2. évf. 1885. 19. szám p. 14.

3. Izeltlábúak. Arthropoda.

- *A fülbemászóról.* — Természettud. Közlöny. 17. köt. 1885. p. 125.
- F. S. L.: *Egy tengeri-rák udvarlása.* — Természettud. Közlöny. 21. köt. 1889. p. 394.
- *Sáskák Budapest környékén.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 266.
- *Utmutatás a marokkói sáska irtására ciprusi sövénynyel.* — A m. kir. állami rovar-tani állomás közleményei. 1. köt. 2. füz. 1890. 2 ábra.
- *Utmutatás a filloxerás szőlőknek szénkénnel való gyérítő kezelésére.* — A magy. kir. állami rovar-tani állomás közleményei. 1. köt. 3. füz. 1890. 3 ábrával.
- *A folyami rákról.* Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 269.
- *A rovarok színérzete.* — A magyar méh. 8. évf. 1884. p. 108.
- *A rák-pestis és elterjedése.* — Mezőgazdasági szemle. 3. évf. 1885. p. 416.
- *A burgonyának egy újabb ellensége.* — Természettudományi füzetek. 7. köt. 1. füz. 1883. p. 16.
- *A répféléknek új ellensége akadt.* — Természettudományi füzetek. 6. köt. 3. füz. 1882. p. 123.
- *A Moravicza-tóján pusztító sodronyféreg.* — Természettudományi füzetek. 6. köt. 3. füz. 1882. p. 123.
- *A Béga virága.* — Természettudományi füzetek. 7. köt. 2. füz. 1883. p. 75.
- *A physika és a légy.* — Természettud. füzetek. 10. köt. 1887. p. 187.
- *A szőlőtetű fajtái.* — Természettud. füzetek. 12. köt. 1888. p. 29.
- *A gerincztelen állatok, különösen a rovarok szaglási érzéke.* — Természettudományi füzetek. 12. köt. 1888. p. 31.
- *A rákok kipusztulásának oka.* — Természettud. füzetek. 12. köt. 1888. p. 35.
- B. *A méhek elkábítása.* — Méhészeti közlöny. 1. évf. 1886. p. 6.
- *A körte vértetű.* — Mezőgazdasági szemle. 2. évf. 1884. p. 230.
- *A legyek veszedelmessége.* — Mezőgazdasági szemle. 2. évf. 1884. p. 280.
- *Európai rovarok Amerikában.* — Rovartani lapok. 1. köt. 1. füz. 1884. p. 22.
- *A gyógyszereket pusztító rovarokról.* — Rovartani lapok. 3. köt. 8. füz. 1886. p. 171.
- *A lótetű (Grylotalpa vulgaris L.) pusztításairól.* — Rovartani lapok. 3. köt. 8. füz. 1886. p. 174.
- *A sziszik elleni óvószér.* — Rovartani lapok. 3. köt. 8. füz. 1886. p. 175.
- *A növényházak hangyái ellen.* — Rovartani lapok. 3. köt. 8. füz. 1886. p. 175.
- *A cserebogarak tömeges fellépéséről.* — Rovartani lapok. 3. köt. 9. füz. 1886. p. 190.
- *A gabonamoly.* — Rovartani lapok. 3. köt. 10. füz. 1886. p. 213.
- *A kendermag-bogárról.* Rovartani lapok. 3. köt. 10. füz. 1886. p. 213.
- *Schizoneura lanigera HARTG.* — Rovartani lapok. 3. köt. 10. füz. 1886. p. 214.
- *A kártékony rovarok rendszeres megfigyeléséről hazánkban.* — Rovartani lapok. 1. köt. 1. füz. 1884. p. 14.
- *A vértetű hazánkban.* — Rovartani lapok. 1. köt. 7. füz. 1884. p. 14.
- *A vértetű ismertetése.* — Rovartani lapok. 1. köt. 9. füz. 1884. p. 189.

- *A méhfüllánk mérgéről.* — Rovartani lapok. 1. köt. 9. füz. 1884. p. 190.
- *A phylloxera első felfedezése hazánkban.* — Rovartani lapok. 1. köt. 11. füz. 1884. p. 237.
- *Füldös állaton élő bogár.* — Rovartani lapok. 1. köt. 11. füz. 1884. p. 239.
- *Óriási ásatagbogár.* — Rovartani lapok. 1. köt. 11. füz. 1884. p. 239.
- *A rovarok szerkezetéről.* — Rovartani lapok. 1. köt. 1. füz. 1884. p. 4.
- *A szőlő-ilonca kártételei Verseczen.* — Rovartani lapok. 2. köt. 1. füz. 1885. p. 22.
- *A legrégibb ásatagbogár.* — Rovartani lapok. 2. köt. 9. füz. p. 190.
- *Hoggy nő fel a rák.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 180.
- *Egy hasznos rovar meghonosítása Amerikában.* — Rovartani lapok. 2. köt. 11. füz. 1885. p. 240.
- *Halászó pók.* — Rovartani lapok. 3. köt. 2. füz. 1886. p. 46.
- *A Gastropacha Rubi hernyójának áttekintése.* — Rovartani lapok. 3. köt. 2. füz. 1886. p. 47.
- *A kártékony erdei rovarok megfigyelése Magyarországon.* — Rovartani lapok. 3. köt. 4. füz. 1886. p. 65.
- *A rovarok petéinek növekedéséről.* — Rovartani lapok. 3. köt. 12. füz. 1886. p. 260.
- *A burgonyának egy újabb ellensége.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 1. füz. 1886. p. 12.
- *Anthrenus incanus Friv. n. sp.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 2. füz. 1883. p. 32.
- *A lepkek természetes lenyomatairól.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 4. füz. 1883. p. 68.
- *A repcebogár.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 4. füz. 1883. p. 70.
- *A rovarok párzásához.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 5. füz. 1883. p. 83.
- *Iradékgyondozás a rovaroknál.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 6. füz. 1883. p. 89; 7. füz. p. 113.
- *Az európai Byturus-fajokról.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 6. füz. 1883. p. 99.
- *Egy új magyarországi Boarmia-faj.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 6. füz. 1883. p. 100.
- *Három új magyarországi Chrysis-faj.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 6. füz. 1883. p. 103.
- *Az európai Amblystomus-fajok dinézete.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 7. füz. 1883. p. 191.
- *Geometridákat üldöző Asilus.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 7. füz. 1883. p. 124.
- *Callidum violaceum L. mint a száraz bükkfa pusztítója.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 7. füz. 1883. p. 126.
- *A rovarok hallásáról.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 8. füz. 1883. p. 129.; 9. füz. p. 149.
- *Tanythrix Heydeni Hopffg.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 8. füz. 1883. p. 140.
- *Zenélő Dyticidák.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 9. füz. 1883. p. 159.
- *A Hirnomeura obscura Mg. fejlődéstörténetéhez.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 9. füz. 1883. p. 162.
- *A lepke-válfajok keletkezéséhez.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 10. füz. 1883. p. 165.
- *Kétséges Carabus-válfajok.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 10. füz. 1883. p. 169.
- *A Metoecus paradoxus L. gyűjtésmódja.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 10. füz. 1883. p. 177.
- *Légydícsák nadályoszerű torahaladása.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 11. f. 1883. p. 183.
- *Hajós mezővédős két jellemző bogárfaja.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 11. füz. 1883. p. 188.
- *Melolontha vulgaris a ház falában.* — Rovarászati lapok. 1. évf. 12. f. 1883. p. 208.
- *A selyemhernyók egy új faja.* — Erdészeti lapok. 25. évf. 1886. p. 640.
- *Cynipsek tömeges megjelenése.* — Erdészeti lapok. 28. évf. 1889. p. 257.
- *A vértetű.* — Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. 9. évf. 1888. p. 228.
- *A lötetű (Gryllotalpa vulgaris. Maulwurfsgrille).* — Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek. 8. évf. 1886. p. 318.

4. Gerinczesek. Vertebrata.

- Cz. G.: *Halászatunk érdekében.* — Természettudományi füzetek. 6. köt. 1. füz. 1882. p. 20.
- *Óriás pisztráng.* — Természettud. füzetek. 5. köt. 4. füz. 1881. p. 146.
- *Vén sas.* — Természettudományi füzetek. 5. köt. 4. füz. 1881. p. 146.
- *Lovagló madarak.* — Természettudom. füzetek. 5. köt. 4. füz. 1881. p. 146.

- *A kutya mint az élősdiek veszedelmes tanyája.* — Természettudományi füzetek. 12. köt. 1888. p. 33.
- *Hiúz a Magas-Tátrán.* — A magyarországi Kárpát-egyesület évkönyve. 11. füzet. 1884. p. XLI.
- *A harkály mint magerő.* — Erdészeti lapok. 25. évf. 1886. p. 157.
- *Madarak házaselete.* — Vadászlap. 2. évf. 1881. p. 139.
- *Fekete róka Bábolna vidékén.* — Vadászlap. 2. évf. 1881. p. 200.
- *Fehér medve-bocs.* — Vadászlap. 2. évf. 1881. p. 208.
- *Madaraink telelése a Kaukázusban.* — Vadászlap. 2. évf. 1881. p. 252., 260., 266., 270., 354., 379., 397.
- *Vándormadaraink útazása.* — Vadászlap. 2. évf. 1881. p. 255.
- *Madártani megfigyelések.* — Vadászlap. 2. évf. 1881. p. 278.
- *A nagy mocsári szalonka.* — Vadászlap. 2. évf. 1881. p. 79., 87.
- *A borz.* — Vadászlap. 2. évf. 1881. p. 194.
- *Az oroszországi fajdtípusok.* — Vadászlap. 2. évf. 1881. p. 183.
- T.: *A fűrj.* — Vadászlap. 2. évf. 1881. p. 202.
- T.: *A haris.* — Vadászlap. 2. évf. 1881. p. 194.
- T.: *A fogoly.* — Vadászlap. 2. évf. 1881. p. 226.
- *Havasi nyúl.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 22.
- *A krokodíl legújabb bonczatani vizsgálata.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 87.
- *Fekete nyúl.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 111.
- *Fekete rókák Bábolna körül.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 121.
- *Fédczány elegyfaj.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 121.
- *Hasznos madár-e a fogoly?* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 147.
- *A szardínák s heringek elűnéséről.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 181.
- *A kalkukról.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 268.
- *Fekete őzek.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 290.
- *Szírti fogoly meghonosítása a Kárpátokban.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 304.
- *Pelikánok a székely havasokban.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 407.
- *Fehér foglyok.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 407.
- *A vidra szőlőt is eszik.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 410.
- *A szarkák észjárása.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 419.
- *Fehér róka.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 438.
- *Vadhattyú.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 450.
- *A kaliforniai búbos fűrj Kiskartaton.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 250.
- *A hamvas varjú.* — Vadászlap. 3. évf. 1882. p. 448.
- *Nehány új adat a kárpáti Morgáról.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 19.
- *A szirti fűrj keresztezése a közönséges mezei fűrjjel.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 26.
- *A madarak házaselete.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 74.
- *Ritka vízimadarak a Balatonon.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 91., 190.
- *A kertészmadár.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 103.
- *Fehér róka.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 141.
- *Az örvös galambok hasznossága.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 141.
- *Vadkacsa a szarkafészekben.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 153.
- *A szarka mint a nyulak ellensége.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 153.
- *Rejtélyek az állatvilágból. (Az öngyilkos stiglincz).* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 170.
- *Ózkecske szőrösagancsesal.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 201.
- *Csongrádmegyében előforduló orvmadarak.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 217., 229.
- *Mint védi az anyanyúl fiait varjak ellen.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 225.
- *Az öngyilkos stiglincz.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 235., 259., 272.
- *Madarak mint időjósok.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 236.
- *A szürke karvaly.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 236.
- *Abnormis csőrképződés egy fogolynál.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 295., 323., ábrával.
- *Ausztráliai kakadúsbélyom.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 323.
- *Érdekes kores.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 358.
- *A szél kiáltó csőréről.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 381., 392., 431., ábrával.
- *Az európai kövi foglyok.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 72., 86.

- *A vad gyöngygyűrűkéről.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 286.
- *A vidra.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 290.
- *A hiúz.* — Vadászlap. 4. évf. 1883. p. 393.
- *Hasznos vagy káros madár-e a veréb?* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 25.
- *Ötlábú nyúl.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 25.
- *Fehér róka.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 93.
- *A kaliforniai bíbós fűrj újabb honosítási kísérlete.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 166.
- *Hasznos vagy káros-e a varjú?* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 245.
- *Főn fészkelő tökecacsa.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 283.
- *Megismeri-e az őz a madárfütyőt?* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 283.
- *Egy almormis nyúl.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 313.
- *Kutya-farkas kores.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 314.
- *Fehér foglyok.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 334.
- *Vén papagály.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 348.
- *Egy vak nyúl.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 348.
- *A borzról.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 348.
- *A gorilláról.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 353.
- *Norvégiai hófajdok meghonosítása.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 353.
- *Sajátságos színezetű őzek.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 459.
- *Egy rendkívüli természetű nyúl.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 459.
- *Az őlyük rabló természetéről.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 476.
- *Fekete nyúl.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 491.
- *Érdekes torzulás.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 491.
- *A fűrj és ódása.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 232.
- *A borz.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 246.
- *A madagascari szürke pele.* — Vadászlap. 5. évf. 1884. p. 247.
- *Szarvas elegyfaj.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 57.
- *Fekete nyúl.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 85.
- *A hiúz természetrajzához.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 137.
- *Vízsla által szoptatott medveköltyűk.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 137.
- *Hattyú, a megszelídült tigrisanya.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 137.
- *A borz hártékonyága.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 298.
- *Fehér róka.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 325.
- *A nyír- és hófajdnak egy koresa.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 326.
- *Fehér foglyok.* — Vadászlap. 1885. 6. évf. p. 361.
- *A vidra ravasz természetéről.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 365.
- *Fekete őzbak.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 435.
- *Összebonyolult őzagancsok.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 390., 392.
- *Wapiti-koresok.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 435.
- *Őz-suta agancscsal.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 462.
- *Fehér őz-suta.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 484.
- *Fészkelő erdei szalonka novemberben.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 484.
- *Közveszélyes szarvas.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 484.
- *A hófajd (Tetrao lagopus).* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 463.
- *A havasi morga (Arctomys marmota).* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 481.
- *A tenger óriásáról, a csetről.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 257.
- *Az óriási tokhal.* — Vadászlap. 6. évf. 1885. p. 409.
- *A bülény Európában.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 9.
- *A fűrj és ódása.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 249.
- *A fájánok betegségei.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 279.
- *A szarvasfélék történetéhez a Tátrában és környékén.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 326., 337.
- *Gödények Arad vidékén.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 314.
- *A hiúz természetrajzához.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 64.
- *Őz-almormítások.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 64., 116.
- *A farkas hártékonyágáról.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 64.
- *Vak zerge.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 84.

- *Arany fácskán és harcos libucz közti elegyfaj.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 116.
- *Vakmerő galamb-ölyv.* Vadászlap. 7. évf. 1776. p. 153.
- *Szokatlanul színezett mezei nyúlak.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 168.
- *Vadpulykák Tatán.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 168.
- *Ritka abnormitás özagancsban.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 285.
- *A medve.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 11., 82., 135., 147.
- *A szakállas saskeselyű.* — Vadászlap. 7. évf. 1886. p. 305.
- *A hiúzok elterjedéséről.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 16.
- *Adatok az amerikai szarvasfajok ismeretéhez.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 71., 81.
- *A jávor hajdani elterjedése Európában.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 96.
- *Az erdei szalonkák elterjedése, vándorlása és tartózkodási helyeik.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 281., 309.
- *A vadpulykákrol.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 295.
- *A hódok Amerikában.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 178.
- *A karvaly vakmerőségéről.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 37.
- *Féher holló.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 64.
- *Honosítási kísérletek morgákkal.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 89.
- *Nyírfajok honosítása Gödöllőn.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 117.
- *Hasznos vagy kártékony-e a vadmacska?* Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 126.
- *Prairie-foglyok meghonosítása.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 126.
- *Érdekes korszak egy scájzi tehén és szarvas bikától.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 157.
- *Az anakonda vagy óriáskígyó.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 184.
- *Az alföld madárvilága.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 201., 209.
- *Vándorfoglyok.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 218.
- *Bibicz és erdei szalonka bastard.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 224., 227.
- *Koromfekete nyúl.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 236.
- *Tarka vidra.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 237.
- *Féher őzbak.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 326.
- *Mily szemtelen a szarka!* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 363.
- *Érdekes abnormitás szarvasnál.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 365.
- *A közönséges pázsócs elterjedése.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 381.
- *Borzalbino.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 445.
- *A fekete és hosszú farkú szarvas.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 296.
- *A kakuk.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 311.
- *A kaliforniai búbos fűrj.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 379.
- *Ornithologiai és vadászati megfigyelések a Kaukázusban.* — Vadászlap. 9. évf. 1887. p. 150.
- *Egy éj a mocsárban.* — Vadászlap. 8. évf. 1887. p. 82.
- *Dívadaink s különösen a hiúz.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 32.
- *A hamvas varjú kártékonyágáról és annak irtásáról.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 177.
- *Mufflonok Corsicában.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 219.
- *Vándor foglyok Oroszországban.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 323.
- *Lappantyú-albino.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 25.
- *Tollas monstrum.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 169.
- *A sivatagtípus Németországban.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 180.
- *Vándormadaraink Afrikában.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 180.
- *Az ázsiai sivatagtípus bevdndorlása.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 205., 249., 417.
- *Vadászati és ornithologiai kalandozások Floridában.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 205., 231.
- *Ritka gémfaj.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 209.
- *Egy fehér őzbak.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 276.
- *A nyúl sajátságai.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 288.
- *Nyírfajd és fácskán közti korcs.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 316.
- *A pampa-szarvasról.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 354.
- *Az afrikai csibivalyokról.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 354.
- *A madarak vándorlása.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 394., 405.

- *A halak alvása.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 368.
- Z. H. F.: *A szardínia.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 430.
- *Az amerikai vastagszarvú juhról.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 36.
- *A veréb kártékonyága.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 65.
- *A tigris vándorlása.* — Vadászlap. 9. évf. 1888. p. 105.
- *Varjak és ölyvek.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 169.
- *A hiúz életének rendkívüli szívósságáról.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 379.
- *Az utolsó szakállas keselyű.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 46.
- *Az ausztráliai üregi nyúl.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 46.
- *A medve.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 76., 89., 181., 208.
- *A sivatag-tyúkról.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 77.
- *Öz-hermaphrodita.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 90.
- *A sivatag-tyúk hazájából.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 129.
- Z. H. F.: *A kakuk kivételesen maga is fészkel és költ.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 167.
- *A nyírfajdról.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 194.
- *A madarak vándorlásáról és vándoröszönéről.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 278.
- *Fán fészkelő siketfajdok.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 286., 336.
- *Csóka-albino.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 306.
- *Élet-haldítharcz egy paizsóc és simlászó között.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 330.
- *Egy szemtelen karvaly.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 330.
- *Difformis-csőrű fogoly.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 330.
- *Tarka őzbak.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 330.
- *A vad karibu.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 354.
- *A róka erős álmdról.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 426.
- *Az ölyv vakmerőségéről.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 454.
- *Hal-abnormitások.* — Vadászlap. 10. évf. 1888. p. 145.
- *A viadorhal.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 185.
- *Harcsa-albino.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 438.
- *A mezei nyúl hasznossága és kártékonyága.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 330.
- *A vadpulyka Európában.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 372.
- *A csuklyás keselyű fészkenél.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 223.
- *A denevér és vakondokról.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 31.
- *A gólya kártékonyágáról.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 64., 90., 111.
- *A borz.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 70.
- *Varjuk és ölyvek hasznossága.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 71.
- *Szalonka-albino.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 82.
- *Néhány szó a szarvasagancsokról és azok levetéséről.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 95., 100.
- *Honosítási kísérletek európai éneklő madarakkal Észak-Amerikában.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 82.
- *Hány faja van az erdei szalonkának?* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 99.
- *Közép fajdkakas.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 111.
- *Az erdei szalonka némely sajátosságai.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 118.
- *Ritka öz-abnormitás.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 122.
- *Känguru a Rajna mentén.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 123.
- *Az erdei szalonka ösztöne és szokásai.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 132.
- *A siket fajdról és életmódjáról.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 139.
- *A siket fajd dürgéséről.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 156.
- *A Jávor-vad Svédországban.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 150.
- *A madarak röpgyorsaságáról.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 163.
- *Tiszta fehér nyírfajd-kakas.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 163.
- Z. H. F.: *A madarak vándorlásához.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 167.
- *A fogoly családi életéből.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 210.
- *Két fehér seregély.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 215.
- *A vöcsökről.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 215.
- *A karvaly vakmerőségéről.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 229.
- *A róka jellemzéséhez.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 253.

- *A mezei nyúl sajátságai.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 293.
- *A fogoly jellegzetes sajátságai, életmódja és szokásai.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 308.
- *A fenyves szajkó.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 322.
- *Az őzbak éltszírvósságáról.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 403.
- *Az indiai Antilópról.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 403.
- *A szürke daru.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 414.
- *Halvány örvöly.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 443.
- *A czompó.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 270.
- *Fészekrakó halak.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 270.
- *A halak érzékeiről.* — Vadászlap. 11. évf. 1890. p. 349.
- *A sakál és a házi kutya korcsainak termékenysége.* — Mezőgazdasági szemle. 5. évf. 1887. p. 226.
- *A lovak átöröklési képessége.* — Mezőgazdasági szemle. 5. évf. 1887. p. 371.
- *A lovak színének átörökléséről.* — Mezőgazdasági szemle. 7. évf. 1889. p. 36.
- *Összehasonlító kísérlet a ló, szamár és öszvér emésztési erejének meghatározására.* — Mezőgazdasági szemle. 7. évf. 1889. p. 137.
- *A nyugateurópai lápjúh.* — Mezőgazdasági szemle. 1. évf. 1883. p. 77.
- *A szőr színének átöröklése a lovaknál.* — Mezőgazdasági szemle. 1. évf. 1883. p. 318.
- *A negretti júh.* — Mezőgazdasági szemle. 2. évf. 1884. p. 463.
- *Ornithologische Skizzen aus Siebenbürgen.* — Mittheilungen des ornithologischen Vereines in Wien. 6. Jahrg. 1882. p. 113.
- *Rackelhähne in Ungarn.* — Hugo's Jagdzeitung. 31. Jahrg. 1888. p. 344.
- *Zum Steppenühner-Zug.* Hugo's Jagdzeitung. 31. Jahrg. 1888. p. 378.
- *Zur Einwanderung der Steppenhühnes.* — Oesterreichische Forstzeitung. 6. Jahrg. 1888. p. 128.
- H. V.: *A talpas tyúk Vadkerten.* — Vadászlap. 10. évf. 1889. p. 46.
- s.: *Híuzok a Nyitra völgyében.* — Szemle. 1. évf. 1883. 2. szám. p. 13.
- *A vándorlók.* — Szemle. 1. évf. 1884. 26. szám. p. 17.
- *A jégér.* — Szemle. 2. évf. 1885. 11. szám. p. 8.
- E—y.: *Az oroszán és a sakál.* — Szemle. 2. évf. 1885. 15. szám. p. 10. képpel.
- K. Z.: *Legújabbán aklimatizált fogoly-fajok.* — Szemle. 2. évf. 1885. 19. szám. p. 14.
- *A fogoly.* — Szemle. 1. évf. 1884. 36. szám. p. 8.

A TARTALOM SZERZŐK SZERINTI ÁTTEKINTÉSE.

- ABEILLE DE PERRIN E.**
Catalogus Malachiidarum Europæ et Circa. 1690.
- ALBARRA HERMAN.**
Note sur la Tæniopterix nebulosa etc. 1644.
- ALBU JÓZSEF.**
Lehet-e valami hivatásuk a koreshereknek. 915.
- ALLARD ERNEST.**
Essai de classification des Blapsides etc. 1691.
- AMBRÓZY BÉLA br.**
Az idegen méhfajtákról. 916.
- ANDRE ED.**
Species des Hymenopteres d'Europe et d'Algérie. 1787.
- ANGYAL DEZSŐ.**
Gyümölcsfa-pusztító hernyók etc. 727.
Insectes nuisibles aux arbres. etc. 728.
- ANKER L.**
Egy hernyófaj tömeges vándorlása. 729.
Migration d'une chenille. 730.
- ANTAL KÁROLY.**
A fecske a méhnek ellensége. 1095.
- APÁTHY ISTVÁN.**
Bevezetés a rendszeres állattanba. 1.
A zoologus műhelye. 2.
Methode zur Verfertigung längerer Schnittserien. 121. 1365. 1367.
Nachträge zur Celloidintechnik. 122. 1366.
Bemerkungen über Celloidin-Einbettungsmethode. 123. 1368.
Mikroskopische Mittheilungen. 124. 1369.
A szövettani módszerekről. 125.
Tanulmány a Najádeák szövettanából. 166.
Studien zur Histologie der Najadeen. 167. 168. 1378.
A síma izomzat gyarapodása és pótlódása. 169.
Die Vermehrung und Wiederersetzung der glatten Muskulatur. 170.
Az izom- és idegrostok primitiv fibrillumairól etc. 171.
Ueber die «Längsfibrillär-wabige Structur» etc. 172.
Nach welcher Richtung hin soll die Nervenlehre reformirt werden? 173. 1379.
A pióczák fejlődésánára vonatkozó vizsgálatok. 301.
A pióczafélék külső alakjánáról. 469.
A magyarországi pióczák faunája. 470.
- Pseudobranchellion Margói egy új pióczacsalád képviselője. 471.
Pseudobranchellion Margói. 472.
Analyse der äusseren Körperform der Hirudineen. 1502.
Süßwasser-Hirudineen. 1503.
Systematische Streiflichter. I. Marine Hirudineen. 1504.
Ueber das Kriechen von Hirudo und Aulastoma. 1505.
Notiz über die Ringelung von Piscicola. 1506.
Die Lang'schen leeren Ringe etc. 1507.
- BABES VICTOR.**
Ueber einige Färbungsmethoden etc. 126. 1370.
- BAKER T. G.**
On the species of european Crambi allied to C. pinellus. 1676.
- BALLAGI JÁNOS.**
A gyomor hámsajtjeiről. 174.
- BALOG GERGELY.**
A méhek emlékezőtehetsége. 917.
- BARANYAI JÁNOS.**
A szipóly-károk. 796.
- BARGAGLI P.**
Rassegna biologica di Rincofori europei. 1692.
- BAROSS KÁROLY.**
A péczel-maglódi sáskajárás. 580.
- BARTEK LAJOS.**
Az emlősök rendszere etc. 331.
- BAU AL.**
Anomala vitis var. cupreonitens. 1693.
- BAUDI FLAMINIO.**
Mylabridum seu Bruchidum europæ etc. 1694.
- BÁLINT SÁNDOR.**
Észrevételek etc. 3.
Az Epeira diadema Cl. idegrendszere. 175.
Anatomie und Histologie der Nervensyst. der Epeira. 176.
Jelentés gyűjtő-kirándulás eredményéről. 338. 581. 622. 694.
- BÁNYFI ÁDÁM br.**
A Macropodus viridiauratus. 1061.
Néhány észlelet a vándor és kóborló madarak életéből. 1096.
- BECKER L.**
Diagnoses de quelques Arachnides. 1631.
Communications arachnologiques. 1632.

- BEDRIEGA J. v.
Die Lurchenfauna Europas. 1826.
Beiträge zur Kenntniss der Lacertiden. 1827.
- BELON MARIA-JOSEPH.
Les Lathridiens dans la Fauna Transylvanica. 1695.
- BERLEPSCH J. v.
Beschreibung eines neuen Colibri etc. 1097.
- BERLEPSCH v. ET IHERING H. v. dr.
Die Vögel der Umgegend von Taquara do Mundo novo. 1098.
- BERTKAU PH.
Ueber Tetrodontophora gigas. 1643.
- BESSEI ALBIN.
A vándormadarokról. 1099.
- BEUTHIN H.
Neue Varietäten von Carabus. 1696.
Ueber die Varietäten von Cicindela campestris. 1697.
Ueber Varietäten europ. Cicindelen. 1698.
- BÉKÉSY GÉZA.
Adatok a szívidegek boncztanához. 177.
Beiträge zur Anatomie der Herznerven. 178.
- BIELZ E. A.
Die Fauna der Wirbelthiere Siebenbürgens. 339.
Siebenbürgens Käferfauna. 797.
Die Erforschung der Käferfauna Siebenbürgens. 798.
Ueber die in Siebenbürgen vorkommenden Fledermäuse. 1309.
Notizen. I. Siebenbürgens Fledermäuse. 1310.
Die Fauna der Wirbelthiere Siebenbürgens. 1311.
- BÍKFALVI KÁROLY.
A haminjegeczek előállítása brom-jódsókkal. 127.
Beitrag zur Structur der Grundsubstanz des hyal. Knorpels. 179. 1380.
Összehasonlító göröcsövi vizsgálatok. 180.
Beitrag zur Verwendung der Magenverdauung etc. 181. 1381.
A velőshüvelyű idegrostok szarúhüvelyéről. 182.
Adatok a gyomormirigyek finomabb szerkezetéhez. 183.
A muscarin és currara hatásáról. 261.
Az állati szövetek és szervek különböző emésztődése. 262.
Milyen tápanyagokat emészt meg a gyomor legkönnyebben? 263.
Az alkohol, bor, sör, borszéki víz stb. hatása. 264.
A nyelvszemölcsök és izlökelyhek fejlődéséről. 302.
Adatok a tüdő fejlődéséhez. 303.
Darstellung der Häminkrystalle etc. 1371.
Die Wirkung des Alkohol, Bier etc. 1414.
- BRÓ LAJOS.
A rovargyűjtésről. 128.
Sur la récolte des Insects. 129.
A keleti Kárpátok jellemző rovarfajai. 340. 538. 619. 627. 698. 731. 801. 921.
Hal-pusztító szitakötő álcák. 582.
- A magyarországi hangyaleső-fajok. 617.
Les Myrméleonides de la Hongrie. 618.
A villámcsapás és a phylloxera. 623.
Le coup de foudre et le phylloxera. 624.
Darázs-gyilkos poloska. 625.
Une punaise assassine d'une guêpe. 626.
Zabpusztító levéltetű. 628.
Szárnyatlan szúnyog. 695.
Pókokkal vendégeskedő legyek. 696.
Commensalisme de Mouches avec une Araignée. 697.
Adatok Zemplénmegye természetrajzi ismeretéhez. 799.
Szilvafűt pusztító bogarak. 800.
A gabona-zsuzsok. 802.
Le calandre du blé. 803.
Kirándulás a Pop-Ivánra. 804.
Un excursion sur le Pop-Ivan. 805.
Fűzfá-pusztító levélbogarak. 806.
Chrysomelides nuisibles aux saules. 807.
A zsizsik. 808.
Les Bruchides. 809.
Hogy fogják meg a budavidéki svábok a csajkót? 810.
Adatok a Malachius viridis F. életmódjához. 811.
Új levéldarázs-faj. 918.
Pókon élősködő darázs. 919.
Szabadon alvó méhek és darázsok. 920.
Hangya-háború. 922.
Bataille des fourmis. 923.
Éjjel kalandozó darázs. 924.
- BIRTHLER FRIEDR.
Ueber die Varietäten d. siebenb. Käferart Carabus Rothi. 812.
Ueber siebenb. Caraben und deren nächste Verwandte. 813.
- BLASIUS V.
Beiträge zur Kenntniss der Vogelfauna von Celebes. 1100. 1101.
Die Wanderung der Tannenheher etc. 1828.
- BLATCH W. G.
Notes on the british species of the genus Euplectus. 1699.
- BLÁSY É.
A «Tátra Muzeum» és a királyhegyi sasok. 1102.
- BODEMEYER-HEINRICHAU E. v.
Coleopterologische Ergebnisse. 1700.
- BODOR LAJOS.
A méhek mint szállásmesterek. 925.
- BOHATSCH O.
Die Eupitheciien Oesterreich-Ungarns. 1677.
Eine neue Boarmia aus Ungarn. 1678.
Die Eupitheciien Oesterreich-Ungarns. 1679.
Die Eupitheciien Oesterreich-Ungarns. 1680.
Lepidopterologische Mittheilung. 1681.
Eupithecia Distinctaria. 1682.
Die Eupitheciien Oesterreich-Ungarns. 1683.
- BÓKAI ÁRPÁD.
A központi idegrendszer befolyása a test hőkörmányzásra. 265.
- BORBÁS VINCZE.
Bodobácsok a szőrös daravirágon. 629.

- BORYSLAVSZKY JÁNOS.
A cserebogár-pajodok makk-pusztításáról. 814.
- BOURGEOIS J.
Monographie des Lyeides. 1701.
Synopsis du genre Henicopus. 1702.
- BÖHM R.
Aus Martungu. 1103.
- BRANCSIK KÁROLY.
Zoolog.-botanische Wanderungen. 341. 342.
343. 1042.
Állat-növényntani megfigyelések a rajecz-tep-
liczi fürdőben. 344.
Adatok Trencsénmegye Hemiptera faunájá-
hoz. 630.
I. Toldalék Trencsénmegye Téhelyröpüinek
felsorolásához. 815.
II. Toldalék Trencsénmegye Téhelyröpüinek
felsorolásához. 816.
Reise an der Küste Dalmatiens. 1041.
A Helix austriaca csiga-faj Trencsén vár-
megyében. 1043.
Pupa Brancsikii keine Species. 1044.
Die Formen der Clausilia dubia. 1045.
A ledniczi várrom. 1046.
A Vág vízhozománál talált csigák. 1047.
Sammelausflug nach Bosnien. 1048.
Acclimatisations-Versuche südlicher Schne-
ckenarten. 1049.
Consignatio systematica Molluscorum etc.
1050.
Trencsén vármegyében található Molluskák.
1051.
- BRAUER F.
Die Zweiflügler des kaiserlichen Museums zu
Wien. 1661.
- BRISCHKE C. G. A. ET ZADDACH G.
Beobachtungen über die Arten d. Blatt- und
Holzwespen. 1788.
Beobachtungen ü. d. Arten d. Blatt- u. Holz-
wespen. 1789.
- BRISOUT HENRI DE BARNEVILLE.
Essai monographique des espèces du genre
Corticaria. 1703.
- BRUSINA SPIRIDION.
Ornitološke bilježke za hrvatsku faunu. 1104.
Nove ornitološke bilježke. 1105. 1106.
Škarljakriješvar. Pastor roseus. 1107.
Strani ornitolozi i zbirka ptica etc. 1108.
Motriocem ptičjenu svijeta. Naputak i Popis
domaćih Ptica. 1109.
Ueber die Mollusken-fauna Oesterreich-Un-
garns. 1555.
Anomalien der Ornis Croatia. 1563.
Ptice Hrvatsko-srpske sobzirom na ostali etc.
1564.
Mormon fratercula. 1565.
Pastor roseus in Slavonien u. Croatien. 1566.
- BUDA ÁDÁM.
Hunyadmegye területén előforduló madarak,
1110.
- BUNYITAY VINCZE.
Nagyváradi természetrajza. 345.
- BURGET JÓZSEF.
A vér és vérkeringés a gerinces állatoknál. 266.
- CAR LAZAR.
Ein Beitrag zur Copepoden-Fauna d. adr.
Meeres. 1626.
- CARLINI ANGELO DE.
Rincoti Emitteri ed Omotteri Pavesei. 1650.
- CERNEL ISTVÁN.
A honi madártan történetéből. 4.
Adatok honi madaraink népies elnevezései-
hez. 5.
Bibliographia ornithologica hungarica. 6.
Körs hamvasvarjú. 1111.
Párbaj a madárvilágban. 1112.
A fajok elterjedése a Dunán túl. 1113.
Szalontkánk tavaszi vonulása. 1114.
Torzsoőrű madarak. 1115.
Adatok Vas-, Sopron-, Pozsony-, Fehérmegye-
k madárfaunájához. 1116.
Madártani megfigyelések Pozsony vidékén.
1117.
A velencei tóvidék életéből. 1118.
Örvös lúdak Érsekújvár vidékén. 1119.
Kérem a havasi szajkó vándorlásának meg-
figy. ügyében. 1120.
A honi madártan történetéből. 1121.
A fajdfélék hybridjeiről. 1122.
Kérem a sivatagtyúk vándorlása alkalmá-
ból. 1123.
A pusztai talpastyúk ez idej megjelenése. 1124.
Die Eierlegung eines Phalaropus hyperbo-
reus. 1125.
Calamodyta melanopogon, Brutvogel im Mo-
raste. 1126.
Madártani megfigyelések Pozsony vidékén.
1127.
Ornithologische Beobachtungen a. d. Umg. v.
Pressburg. 1128.
A Magyarországon előforduló madarak név-
jegyzéke. 1129.
Xema minutum am Velenceer See. 1130.
A pusztai talpastyúk ez idej megjelenése ha-
zánkban. 1131.
Egy magyar madárhegy. 1132.
A rózsaszínű seregély megfigyeléséről. 1133.
A madarak vándorlásához. 1134.
Hódok a Csallóközben. 1312.
Adataink a bölény, a kőszáli kecske és a hód
elterjedéséről. 1313.
Einige Beobachtungen über Muscicapa parva.
1567.
Sammlung von Vögeln, Nestern und Eiern etc.
1568.
Breniela torquata bei Neuhäusl in Ungarn.
1569.
Zum heurigen Erscheinen der Steppenüh-
ner. 1570.
Seltene Durchzügler und Wintergäste in
Ungarn. 1571.
Verhandlungen in Budapest bezügl. II. ornith.
Congr. 1572.
Die Vogelsammlung im Schlosse Lockenhaus
in Ungarn. 1573.
- CERNEL KÁLMÁN.
Madaraink vándorlásáról. 1135.
- CHYZER BÉLA.

- A katiczabogár a magyar gyermekköltészetben. 817.
 Kannibál katiczabogár-álcák. 818.
 Cannibalisme chez les Coccinelles. 819.
 Gnaptor spinimanus Zemplénmegyében. 820.
- CHYZER KORNÉL.
 Reliquiæ Petenyanæ, néhány szó Petényiről. 7.
 Adatok a felsőmagyarországi százlábúak faunájához. 550.
 Notes pour servir à la faune des Myriopodes etc. 551.
 Érdekes szöcskefaj. 584.
 Capture de *Saga serrata* à S.-A.-Ujhely. 585.
 Szitakötők vándorlása. 586.
 Migration des Libellulides. 587.
 Ritka kéregpoloska. 631.
 Myiasis esete. 699.
 Újabb adatok Zemplénmegye bogárfaunájához. 821.
 Notes additionnelles à la faune Coléoptères etc. 822.
 Pótló adatok Zemplénmegye bogárfaunájához. 823.
 Zemplén vármegye méh-féléi. 926. 927.
 Les Apides du département de Zemplén. 928.
 Torzscápú fűrkésző darázs. 929.
 Hymenoptère monstreux. 930.
 Adatok Zemplénmegye term. rajz. ism. Zemplénm. halai. 1062.
 Reliquiæ Petenyanæ. 1314.
- CLARK J. N.
 Remarks about the white bellied nuthatch. (*Sitta carolinensis*). 1136.
- CLARKE W. E.
 Field-notes from Slavonia et Hungary with an annot. List o. th. Birds. 1829.
 On the occurrence of *Oestrelata hæsitata* in Hungary. 1830.
- CONNERT DÁNIEL.
 Die allmähliche Vervollkommnung der Wirbelthiere. 8.
- CORY CHARLES B.
 The Birds of Haiti and St. Domingo. 1137.
- CSATÓ JÁNOS.
 A *Pyrrhula major* előjövetele Erdélyben. 1138.
 Ueber das Vorkommen d. *Pyrrhula major* in Siebenbürgen. 1139.
 A *Phalaropus hyperboreus* előjövetele Erdélyben. 1140.
 Das Vorkommen des *Phalaropus hyperboreus* in Siebenbürgen. 1141.
 Ueber *Lanius Homeyeri*. 1142.
 Ueber den Zug, das Wandern und die Lebensweise der Vögel etc. 1143.
 Buváraink. 1144.
 Ergänzung. 1145.
 A bukárók. 1146.
 A sivatag-tyúk hazánkban. 1147.
 Beobachtungen über *Aquila naevia*. 1574.
 Beitrag zur Naturgeschichte der *Strix scops*. 1575.
 Beobachtungen über *Milvus ater et regalis*. 1576.
- Bemerkungen über die Sumpf- und Trauer-Meise. 1577.
Lanius excubitor in Siebenbürgen brütend. 1578.
 Ueber *Anthus cervinus* und *Gypætus barbatulus*. 1579.
 Ueber *Locustella luscinioides*. 1580.
 Einwanderung des Steppenhuhnes in Siebenbürgen. 1581.
 Die Fausthühner in Siebenbürgen. 1582.
Lanius Homeyeri bei Nagy-Enyed brütend. 1583.
 Ueber *Lanius Homeyeri* und sein Nest. 1584.
- CSEHÁTI SÁNDOR.
 A gyümölcsrügy-szúró. *Anthonomus piri*. 824.
- CSENYI BÉLA.
 Kiméljük a hasznos állatokat. 9.
 Gyulafehérvár környékének faunája. 346.
- CSIK JÁNOS.
 A méhek öt érzéke. 931.
 A méhek kormányzati rendszere. 932.
- CSÓK LAJOS.
 Hasznos madarainkról. 1148.
- CZIRBUSZ GÉZA.
 Tiszai hal-fajok Szeged körül. 1063.
- CZYK EDE.
 Die Zwergmaus, *Mus minutus*, etc. 1315.
 Verspätete Wanderer. 1585.
 Das Auer- und Birkwild in Siebenbürgen. 1586.
 Der weissbindige Kreuzschnabel. *Loxia bifasciata*. 1587.
 Der Bart- oder Lämmergeier. 1588.
- DADAY JENŐ.
 A magyar állattani irodalom ismertetése. 10.
 Házi állataink eredete. 11.
 Az átitomulásról. 12.
 Együttélés Sodróférgék és Májmolok között. 13.
 A rovarfajta műszavakról. 14.
 Az Álskorpiók bonczatana. 184.
 Adatok a Retyezát tavai Crustacea-faunája ismertetéséhez. 347. 387. 429. 444. 460. 485.
 Daten zur Kenntniss der Crustaceen-Fauna d. Seen am Retyezát. 348.
 A Balaton titkai. 349.
 Adatok a Balaton tó faunájának ismeretéhez. 350.
 Beitrag zur Kenntniss der Plattensee-Fauna. 351.
 Új állat-fajok Budapest édesvízi faunájából. 352. 390. 464. 491.
 Adatok a Szt.-Anna és Molos tó faunájának ismeretéhez. 386. 459. 484.
 Adatok a dévai vizek faunájának ismeretéhez. 388. 425. 428. 458. 483.
 Faunistikai feljegyzések Erdélyből. 389. 463.
 Mikroszkopisch präparierte Polythalamien. 394.
 Adatok a Cilióflagelláták ismeretéhez. 406.
 A Tintinnodéák szervezeti viszonyai. 407.
 Egy szabadon úszó *Acineta* a nápolyi öbölből. 408.
 Eine frei schwimmende *Acineta*. 409.
 A nápolyi öböl Dinoflagellátái. 410.

- Systematische Uebersicht der Dinoflagellaten etc. 411.
 Két érdekes állat-faj Arad város faunájából. 421. 1039.
 A tengeri süni szemeiről. 427.
 Egy új Cercaria-forma a nápolyi öbölből. 430.
 Eine neue Cercariaform aus dem Golf von Neapel. 431.
 Ichthyidium Bentzii etc. 457.
 Új adatok a kerekcsőférgek ismeretéhez. 461.
 Neue Beiträge zur Kenntniss der Räderthiere. 462.
 A Hexarthra polyptera etc. 465.
 Morphologisch-physiol. Beiträge zur Kenntn. d. Hexarthra. 466.
 A heterogencsis egy érdekes esete a kerekcsőférgeknél. 467.
 A nápolyi öböl Rotatoriái. 468.
 Adatok Kolozsvár és környéke Crustacea-faunájához. 481.
 Beiträge zur Kenntn. d. Crustac.-Fauna von Klausenburg etc. 482.
 Catalogus Crustaceorum faunae Transylvanie. 486.
 A Magyarországon eddig talált cecozölábú rákok. 487.
 Újabb adatok Kolozsvár és Erdély Crustacea-faunájához. 488.
 Adatok Magyar- és Erdélyországi néhány édesvízi medencei faunájához. 489.
 Jelentés crustaceologiai gyűjtések eredményeiről. 490.
 Neue Thierarten aus der Süßwasserfauna v. Budapest. 492.
 Az Evadne tergestina. 493.
 A magyarországi Cladocera magánrajza. 494.
 A vizek apró lakói. 495.
 A magyarországi Branchipus-fajok átnézete. 496.
 Uebersicht der Branchipus-Arten Ungarns. 497.
 Branchipus paludosus a magyar faunában. 498.
 Branchipus paludosus in der ungarischen Fauna. 499.
 A magyarországi Diaptomus-fajok átnézete. 500.
 Uebersicht der Diaptomus-Arten Ungarns. 501.
 A magyar nemz. muz. Álskorpióinak áttekintése. 514.
 Uebersicht d. Chernetiden d. ung. Nat. Museums in Budapest. 515.
 Újabb adatok a magyar-fauna Álskorpióinak ismertetéséhez. 516.
 Adatok a Balkán-félsziget Álskorpióinak ismeretéhez. 517.
 Egy braziliai új Álskorpió-faj a magy. nemz. Muzeumban. 518.
 Adatok a Kaukázus Álskorpióinak ismeretéhez. 519.
 Erdély faunájának százlábú. 552.
 A magyarországi Myriopodák magánrajza. 553.
 Magyarország százlábú. 554.
 A könyvek új ellensége. 572.
 Előleges jelentés chiropterologiai gyűjtések eredményéről. 1316.
 A Spalax typhlus hazai elterjedése. 1317.
 Jelentés chiropterologiai gyűjtések eredményéről. 1318.
 Új adatok Erdély denevér-faunájának ismeretéhez. 1319.
 Ueber eine Polythalamie der Kochsalztümpel bei Déva. 1451. 1453.
 On a Polythalamion from the Saltpools near Déva. 1452.
 Monographie der Familie der Tintinnodeen. 1458. 1459.
 Einiges über F. v. Steins Cilioflagellatengattung Cenechridium. 1460.
 Ein kleiner Beitrag z. Kenntn. d. Infusorienfauna von Neapel. 1461.
 DAHLSTRÖM Gy.
 Hermaphrodita pillangó. 732.
 Un papillon hermaphrodite. 733.
 DALLA-TORRE ET TSCHUSI ZU SCHMIDHOFFEN V. v.
 Jahresbericht (1883) des Comité für ornith. Beobacht.-Stationen. 1831.
 Jahresber. (1884) d. Comité für ornith. Beobacht.-Stationen. 1832.
 DARWIN CH.
 Az ember származása és az ivari kiválás. 15.
 DAVIDA LEO.
 A gerinczagi idegek mellső és hátsó ágainak képződése. 185.
 DEMECZKY GYULA.
 A Végvények eltartásának módjaihoz. 130.
 A véres esőről. 413.
 DEMETER KÁROLY.
 Véres hó Maros-Szt.-Györgyön. 412.
 DEZSŐ BÉLA.
 A keletkezés történetéről. 16.
 A Skorpió mérgéről. 520.
 DIEDERICH FERENCZ.
 Die geographische Verbreitung des Genus Pica. 1833.
 DIETRICH J.
 Das Leben des Armpolypen. 426.
 DOMBROVSKY E. v.
 Ueber die neue Einwanderung der Steppen- hühner. 1834.
 Beiträge z. Kenntn. d. Vogelwelt d. Neusiedlersees. 1835. 1836.
 DUDICH E.
 A művész-rovarokról. 933.
 A Megachile-méh-fajok biológiájához. 934.
 Sur la biologie des Megachiles. 935.
 DUDINSZKY EMIL.
 Torzlábú lótetű. 588.
 A lótetű életéből. 589.
 DUDINSZKY EMIL és KISS ERNŐ.
 A méh. 936.
 DUVIVIER ANT.
 Enumeration des Staphilinides etc. 1704.
 EMICH GUSZTÁV.
 A mező- és kertgazdaságra káros rovarok. 353.
 A csajkó fejlődése és átalakulása. 825. 827.
 Métamorphoses du Lethrus apterus. 826.
 Die Metamorphose des Lethrus cephalotes. 828.

ENTZ GÉZA.

- Die Chlorophyll-Körperchen der niederen Thiere. 17. 1359.
 Die Symbiose niederer Thiere mit Algen. 18. 1360.
 A durványos szervekről. 19.
 A «protista» és «véglény» kifejezések ügyében. 20.
 A fejcsigolya-elmélet régebbi és mai állása. 21.
 A zoologia haladása Magyarországon. 22.
 A szerves lények tudományos elnevezésének szabályai. 23.
 Methoden zur Anfertigung von Dauerpräparaten. 131. 1372.
 A Véglények kikészítésének és állandó eltarításának módja. 132.
 A láthatatlan világról. 391.
 Az állati véglényekről. 392.
 Tanulmányok a Véglények köréből. 393.
 Az Amœba verrucosáról. 395.
 Studien über Amœba verrucosa. 396.
 Adatok az Amœbák finomabb szervezetének ismeretéhez. 397.
 Beiträge zur Kenntniss der feineren Organisation der Amœben. 398.
 A tordai és szamosfalvi sóstavak ostorosai. 414.
 Die Flagellaten der Kochsalzteiche zu Torda und Szamosfalva. 415.
 A nápolyi öböl csillószőrös Azalékállatkái. 416.
 Három élősdű Azalékállatka. 417.
 Ueber drei parasitische Ciliaten. 418.
 Az erdélyi sósvizekben élő Artemia salináról. 502.
 Adatok egy hazai csőző-pók pontosabb ismeretéhez. 521.
 Notes pour servir à l'histoire natur. de l'Atypus piceus. 522.
 Az Izzeltábtűk Protracheata osztálya. 555.
 A Saga serrata Kolozsvár környékén. 590.
 A Telephorus fuscus álcázaja. 829.
 Megjegyzés a keresztes békának Erdélyben való előfordulásáról. 1074.
 Adalékok Erdély Herpetológiájához. 1078.
 Beiträge zur Herpetologie Siebenbürgens. 1079.
 Adalékok Erdély csúszó-mászóihoz. 1080.
 A Mus Rattus erdélyi előfordulása. 1320.
 Ueber Infusorien des Golfes von Neapel. 1462.
 Zur Tintinnodeen-Literatur. 1463.
 Zur näheren Kenntniss der Tintinnodeen. 1464.
 Beiträge zur Kenntniss der Infusorien. 1465.
 Ueber eine Nyctotherus-Art im Blute von Apus caneriformis. 1466.
 EPELSHEIM E.
 Neue Staphylinen. 1705.
 Ueber Campsochilus cephalotes und Verwandte. 1706.
 Neue Staphylinen der östr.-ung. Monarchie. 1707.
 Drei neue östr. Staphylinen. 1708.
 Neue Staphylinen Europa's etc. 1709.
 ERDŐS JÁNOS.
 Az allantois-üreg keletkezése Gyíkoknál. 304.

- Entwicklung der Allantois bei den Eidechsen. 305.
 ÉDER JÁNOS.
 Az állatok szaporodásának módjai. 24.
 FAUST J.
 Die europ. und asiat. Arten d. Gattung Eri-rhinus etc. 1710.
 FAUVEL ALBERT.
 Aveugle ou non? Glyptomerus. 1711.
 Staphylinides. 1712.
 FÁSZL ISTVÁN.
 Sopron madarai. 1149.
 Beiträge zur Kenntn. d. Schwirrsänger. 1589.
 FERGUS MARIA SCOTA.
 The emigrant sparrow. 1150.
 FINSCH O. ET MEYER A. B.
 Vögel von Neu-Guinea. 1153.
 FIBÁS NÁNDOR.
 A méh ellenségei. 25. 937.
 Egy kevésbé ismert méh-ellenségről. 523.
 Burgonyának egy új ellenségről. 632.
 Les ennemis de l'abeille. 938.
 A méh fullánkjának szerepéről. 939.
 A Viperák fogságban. 1081.
 Érdekes méh-ellenségek. 1151.
 Az ideai madárvonulások eredményeiről. 1152.
 FISCHER G. A.
 Uebersicht im Massao-Land gesamm. und beobacht. Vogelarten. 1154.
 FISCHER LAJOS BR.
 A Hanságból. 1155.
 Schlussliste. 1837.
 Beobachtungen am Neusiedler-See. 1838.
 Ornithologische Beobachtungen vom Neusiedler-See. 1839.
 Im Kapuvärer Erlenwalde. 1840.
 Ankunft von Motacilla alba im Hanság. 1841.
 Ein interessanter Enten-Bastard. 1842.
 Herbst- und Winterbeobachtungen. 1843.
 FLACH K.
 Fünf neue Trichopterygier. 1713.
 Bestimmungstabelle d. Trichopterygidae. 1714.
 FLEISCHER ANT.
 Ein entomologischer Ausflug. 1715.
 FLEMING J.
 Ueber eine Tarsonemus-Form. 1633.
 FODOR GYULA.
 Az anya-méh. 940.
 FODOR JÓZSEF.
 Gabona-atka mint bőrbetegség okozó. 524.
 FORGÁCH K. GR.
 18-jährige Beobachtungen ü. d. Ankunf. einiger Zugvögel. 1590.
 FOURNES HERMAN.
 Vom Neusiedlersee. 1844.
 Beiträge zur Kenntniss der Schwirrsänger. 1845.
 FOWLER W. W.
 The european Species of the genus Cerylon. 1716.
 FRIEDENFELS E.
 Weitere Beobachtungen über Artemia salina. 503.
 FRIESE HENRIK.

- Species aliquot novae generis *Andrena*. 943.
 Rövid áttekintése a magyarországi gyűjtéseknél. 941.
 Relevé de mes captures en Hongrie. 942.
 Ueber seltene *Andrenen*. 1790.
 Kurzer Ueberblick einer Apidenausbeute in Ungarn. 1791.
 Die Schmarotzerbienen und ihre Wirthe. 1792.
- FRITSCH K.
 Jährliche Periode der Insectenfauna. 1651.
- FRIVALDSZKY JÁNOS.
 Észrevételek Török Péter «Bogár-határozó» munkájára. 26.
 Paprikában élő moly. 734.
 Lepidoptera nova et varietates. 735.
 Europai új téhelyröpkék. 830.
 Endomychidae. 831.
 Új téhelyröpkék Borneo szigetéről. 832.
 Magyarországi új téhelyröpkék. 833.
 Új téhelyröpkék Kis-Ázsiából. 834.
 Magyarországi új téhelyröpkék. 835.
 A múlt években gyűjtött, hazánk faunájára jellemző téhelyröpkék. 836.
 Az ivarok számviszonyai a rovaroknál. 837.
Cartodere filum. 838.
 Synonymiai helyreigazítás. 839.
 Rectification synonymique. 840.
 Difformitates et monstrositates *Coleopterorum*. 841.
 Pótdatok Délmagyarország állattani tekintetben. 842.
 Magyarországi új Télihalszárnyúak. 843.
 Difformitates et monstrositates *Coleopterorum*. 844.
 Eine neue *Phaeotherion*-Art. 1541.
- FUCHS TIVADAR.
 A természethistoriai rendszer és a Darwinismus. 27.
- FUSS M. lásd HAUSMANN W.
- GALAMBOS ÁRON.
 A rovarok életmódja s természeti ösztöne. 28.
- GAMMEL ALAJOS.
 A lepkék természetes lenyomatairól. 133.
- GANGLBAUER L.
 Zur Kenntniss d. europ. *Anomala*-Arten. 1717.
 Revision der *Molops*-Arten. 1718.
- GAUSS VIKTOR.
 A tenger éjjeli fénylése. 29.
- GENERSICH GUSZTÁV.
 Összehasonlító élettani adatok a pankréas-emésztés ismeretéhez. 267.
- GERGER EDE.
 Védekezzünk a vértetű ellen. 633.
- GERHARD BERNHARD.
 Lepidopterologisches. 1684.
- GERÖFFY GYÖRGY.
 A fakókeselyű nálunk. 1156.
- GEYER G. GYULA.
 Adatok a havasi morga élettanához. 1321.
- GÖNCZY LAJOS.
 A cserebogár és a lötetű pusztításáról. 30.
- GOETHE ARMIN.
 A körte vértetű. 634.
- A vértetű. (*Schizoneura lanigera*.) 635.
- GÖNCZY LAJOS.
 Két *Vipera*-féle kígyó Sz.-Udvarhely környékén. 1082.
- GREISIGER MIHÁLY.
 Kővi tyúk. 1157.
 Szepes-Béla s környékének madarai. 1158.
 A szarvas-félék történetéhez a Tátrában és környékén. 1322.
- GROSSBAUER VIKTOR.
 Ein Besuch bei Adler- und Uhuhorsten. 1846.
- GRUBER F.
 Die Seevögel der Farallone-Insel. 1159.
- GRUNER L.
 A lónak eredete, fejlődése és mivelődési története. 1323. 1324.
- GSILLER KÁROLY.
 Gyapott pusztító hernyók Egyiptomban. 736.
- GUERNE J. DE ET RICHARD J.
 Revision des *Calanides* d'eau douce. 1627.
 La distribution géographique des *Calanides* d'eau douce. 1628.
- GYULAI KÁLMÁN.
 Sáskáink. 591.
- HALÁSZ ÁRPÁD.
 Népies rovarnevek Makó környékén. 31.
 Noms vulgaires d'*Insectes*. 32.
- HALLER BÉLA gr.
 Vorläufige Mittheilung ü. d. Nervensystem u. Mundepithel nied. Gastropod. 186. 1382.
 Zur Kenntniss der *Muriciden*. I. 187. 1383.
 Die Organisation der *Chiton*en. 188. 1384.
 Beiträge z. Kenntn. d. Nerven im Periton. v. *Doris tuberculata*. 189. 1385.
 Untersuchungen über marine *Rhipidiglossen*. 190. 1386.
 Beitrag z. Kenntn. d. Niere d. *Prosobranchier*. 191. 1387. 1388.
 Untersuchungen ü. marine *Rhipidiglossen*. 192. 1389. 1390.
 Ueber d. sogen. Leydig'sche Punktsubstanz etc. 193. 1391.
 Erwiderung. 194. 1392.
 Die Morphologie d. *Prosobranchier*. 195. 1393.
 Beiträge z. Kenntn. d. Textur d. Centr.-Nervensyst. höherer Würmer. 196. 1394.
 Ueber das blaue Hochzeitskleid des *Grasfrosches*. 1559.
 Ergänzung zu meinem Aufsatz «Hochzeitskleid des *Grasfrosches*». 1560.
- HANDLIRSCH ANT.
 Die Bienengattung *Nomioides*. 1793.
 Monographie d. mit *Nysson* u. *Bembex* verwandten Grabwespen. 1794.
- HANUSZ ISTVÁN.
 Alvástünemény az állatoknál. 33.
 A tölgyek bogárvilágából. 354.
 Egy igen elterjedt gázló. 1160.
 Téli alvó madár. 1161.
 A varjak gazdasági fontossága. 1162.
 A szarka földrajzi elterjedése. 1163.
 A házi nyúl. 1325.
 A vándorpatkány elterjedése. 1326.
- HARMATH GERGELY.

- A kígyók méregkészüléke. 1083.
HARTMANN RÓBERT.
 Az emberszabású majmok. 1327.
HAUER ANTAL.
 A borz természetrajzához. 1328.
HAUSMANN V. ET FUSS M.
 Der gelbkehlige Bienenfresser. 1591.
 Ueber das Vorkommen d. Gartenammer. 1592.
 Der kleine-, d. Halsband-, und graue Fliegen-
 schnäpper. 1593.
 Der Rosenstaar. 1594.
HAUSKA.
 Tannenheher und Steppenhuhn. 1595.
HAZAY GYULA.
 Az északi Kárpátok és vidékének Molluska-
 faunája. 1052.
 Die Molluskenfauna von Budapest. 1556.
HELLER K. M.
 Meine Orsovaer Coleopteren-Ausbeute. 1719.
HENKE K. G.
 Beitrag zur Lösung der Straussen-Frage. 1164.
 Ueber selten vorkommende Vögel. 1165.
 Schneehuhnbastard. 1166.
HENRICH K.
 Uebersicht der Arachnidenfauna Siebenbü-
 rgens. 525.
 Ueber Phylloxera vastatrix. 636.
 Verzeichniss der Blumenwespen. 944. 945.
 946. 947.
HERMAN OTTÓ.
 Az átalakulások világáról. 34.
 Tömösváry Ödön. 35.
 Biographie du dr. Edm. Tömösváry. 36.
 Jelentés Norvégia északi részében végzett
 útról 37.
 Madártani elemek szépirodalmunk főbb for-
 rásaiban. 38.
 A madarak megfigyeléséről. 39.
 Trochilium apiforme. Egy hermaphrodita.
 737.
 Umbra canina. 1064.
 A magyar halászat könyve. 1065.
 Angolna a Balatonban és a Velencei tóban.
 1066.
 Két alakoskodóm. 1084.
 A szarvasvipera élete a fogságban. 1085.
 Helyreigazítás. 1167.
 Berichtigung. 1168.
 Szárnyas vendégünk (Syrrhaptes). 1169.
 Az északi sarkkör madárléteiből. 1170.
 A Czerkó mint sáskapusztító. 1171.
 A pusztai talpastyúk és a madárvonulás. 1172.
 Eine «wunderliche Publication». 1539.
HEYDEN L. v.
 Beitrag z. Kenntn. d. Molops-Arten. 1720.
 Monströse Käfer. 1721.
 Ueber Plateumaris sericea und discolor. 1722.
 Ueber d. Varietäten d. Nebria Dahli. 1723.
 Varietäten v. Melolontha vulgaris u. hyppo-
 castani. 1724.
HEYDEN L. v. ET HOPFGARTEN M.
 Zwei neue europäische Pterostichini. 1725.
HINTS FLEK.
 A XI-ik agyidegről. 197.
 A vagus járulékos idegének körzeti elterje-
 dése területéről. 198.
HIRC DRAGUTIN.
 Malacologische Mittheilungen. 1824.
HITTLER GYULA.
 A méhek álma. 948.
HODEK E.
 Reise-Erzählungen und Zugvögel-Wander-
 bericht. 1847.
HOFFER EDE.
 Trombitás a Bombus-fészekben. 949.
 Ueber einige Hymenopteren. 1795.
HOFMANN v.
 Eine neue Form d. Carabus catenatus. 1726.
 Eine neue Agonolia-Art. 1727.
 Butalis bifissella n. sp. und Lypusa fulvi-
 penella m. 1728.
HOLUB EMIL.
 Eine Elephantenjagd. 40.
HOMÉYER E. F. v.
 Ueber den Jahresber. (1882) d. Comités f.
 ornith. Beobacht.-Stationen. 1173.
 Unsere naturwiss. Namengebung. 1174.
HOPFGARTEN M. lásd HEYDEN L. v.
HORVÁTH GÉZA.
 A rovarok dimorphismusról. 41.
 Egy múlt századbeli napló. 42.
 Un journal entomologique du siècle passé. 43.
 A rovarok a budapesti orsz. kiállításon. 44.
 L'Entomologie à l'Exposition nat. de Buda-
 pest. 45.
 Rovarokról vett magyar helynevek. 46.
 Noms de localités de Hongrie composés de
 noms hongr. d'Insectes. 47.
 A rovarok okozta károk a gazdaságban. 48.
 A rovarok legújabb osztályozása. 332.
 Une nouvelle classification des Insects. 333.
 Amerikai kártékony rovarok Európában. 355.
 Jelentés a fellelpett s megfigyelt kártékony
 rovarokról. 356.
 Egy bolgárországi szőlőtökén talált állatok.
 357. 556.
 Izlet u. Podsused u. Zagrebačkoj okolici. 358.
 Trichinek a sertések húska-zsírában. 445.
 Álskorpók növényeken. 526.
 A pirregő tücsök fejlődésviszonyairól. 592. 593.
 Sur l'évolution de l'Oecanthus pellucens. 594.
 595.
 A magyar fauna legnagyobb rovarfaja. 596.
 A pirregő tücsökről. 597.
 A pirregő tücsökök Baranyában. 598.
 Termíták hazánkban. 599.
 Sur le decouverte du Termes lucifugus en
 Hongrie. 600.
 Vándorsáska a magyar tengerparton. 601.
 Hemiptera nova vel minus cognita. 637. 638.
 A rozskálászoktat károsító levéltetvek. 639.
 A Filloxera elterjedése hazánkban. 640.
 A régi görögök «Phtheir» nevű rovaráról. 641.
 A mézharmatról. 642. 643.
 Heteroptera anatolica. 644.
 A phylloxera és a téli hideg. 645.
 Le Phylloxera et le froid d'hiver. 646.
 A phylloxera terjedése hazánkban. 647.

- Aphyloxera-ügy állása hazánkban. 648.
 Sur l'état de l'invasion phylloxérique. 649.
 Diagnoses Hemipterorum. 650. 651
 A magyarországi vizenjáró poloskákrol. 652.
 Aphida-petek nagy tömegben. 653.
 Zabpusztító levéltetvek. 654.
 Az Eremocoris-fajok magánrajza. 655.
 Monographie des espèces du genre Eremocoris. 656.
 A phylloxera-vész állása hazánkban. 657.
 A paréjpoloska ősalakja. 658.
 Description d'une nouvelle variété de l'Eurydema oleraceum. 659.
 A magyarországi szunyogpoloskák. 660.
 Les Berytiens de la Hongrie. 661.
 A paréjpoloska és színváltozatai. 662.
 La Punaise des chaux et ses variétés. 663.
 Egy gubacskepzo levéltetű biológiája. 664.
 La biologie d'un Puceron gallicole. 665.
 Gyertya-fénynél fogott poloskák. 666.
 Hydrocorises recueillis auprès de la lumière. 667.
 A bodobácsok biológiájához. 668.
 A magyarországi Chermes-fajokról. 669.
 A magyarországi Psyllidákról. 670.
 A bab gyökértetvéről. 671.
 A phylloxera-vész állása hazánkban. 672.
 Sur la situation phylloxérique en Hongrie. 673.
 A magyarországi kéregpoloskák. 674.
 Les Aradides de la Hongrie. 675.
 A gubacskepzo levéltetvek mézgás váladékáról. 676.
 Die Excremente der gallenbewohnenden Aphiden. 677.
 Analecta ad cognitionem Heteropterorum himalayensium. 678.
 A kolumbási légy. 700.
 Le moucheeron de Columbath. 701.
 Poloskákban élősködő legyek. 702.
 Dipteres parasites des Hemipteres. 703.
 Termítáknál szelléreskedő rovarok. 704.
 Paprikában élő rovarok. 738.
 A katonás czinczér fejlődési viszonyai. 845.
 Sur l'évolution du Cerambyx miles. 846.
 Torzlábú cserebogár. 847.
 Un hanneton monstrueux. 848.
 Kukoricza-szemekben élősködő rovarálcák. 849.
 Larves vivant dans les grains du mais. 850.
 Növényevő futrinkák. 851.
 Szükség törvényt ront. 852.
 Paprikában élő rovarok. 853.
 A hangyák szellemi életéből. 950.
 Sur l'intelligence des formis. 951.
 Magpusztító fűrkésző-darázs. 952.
 Papirosból építő hangyák. 953.
 Van-e a tyúk-félék között hermaphrodita? 1175.
 Hemiptera Europae annis 1875—78 descripta. 1514.
 Eine neue Lygaeiden-Art aus Griechenland. 1515.
 Ueber einige Lygaeiden. 1516.
 Eine neue Wanzen-gattung 1517.
 Die europäischen Podoparien. 1518.
 Revision du genre Eremocoris. 1519.
 Sur les migrations des Pucerons. 1520.
 Note sur le genre Tetraneura. 1521.
 Die Excremente der gallenbewohnenden Aphiden. 1522.
 Ueber Centrocoris variegatus und seine Verwandte. 1523.
 Note sur les Hémiptères du haut-Balkan etc. 1524.
 Hémiptères nouveaux. 1525. 1526.
 Nouvelle révision du genre Plinthinus. 1527. 1528.
 Note emitterologique. 1529.
 Notes additionnelles sur les Hémiptères-Hétéroptères. 1530.
 Description de deux Hémiptères nouveaux de France. 1531.
 Uebersicht der europ. Cymus-Arten. 1532.
 Un genre nouveau d'Hémiptères du Brésil. 1533.
 Matériaux pour serv. à l'étude d. Hémiptères paléarctiques. 1534.
 Essai monogr. sur le genre Trigonosoma. 1535.
 Notes synonym. et geograph. sur les Hémiptères paléarctiques. 1536.
 Synopsis des Nysius paléarctiques. 1537.
 HÖGYES ENDRE.
 Adat a szerzett sajtások atöröklésére. 49.
 Az associált szemmozgások idegmechanismusról. 268.
 Die associierten Augenbewegungen. 1415.
 HÖGYES FERENCZ.
 Új eljárás a vörös véresejtek szöveti szerkezetének feltüntetésére. 134. 135.
 A muscarin hatása a szívre és véredényekre. 269.
 Die Wirkung des Muscarins auf die Circulationsorgane. 1416.
 HÖNIG ISTVÁN.
 A természet gondoskodása az állatvilágról. 50.
 Miként lehet a ragadozó madarakat fajra nézve meghatározni? 1176.
 A madarak vándorlásáról. 1177.
 HUDÁK E. A.
 Adatok Gölniczbánya vidékének lepkéfaunájához. 739.
 Notes sur la Faune lepidopterologique de Gölniczbánya. 740.
 Gölniczbányai lepkék. 741.
 Lepidopteres recueillis dans les environs de Gölniczbánya. 742.
 Lepkészet i jegyzetek. 743.
 Notes lepidopterologiques. 744.
 HUSZ ARMIN.
 Magyarország nagy pikkelyröptűire vonatkozó új adatok. 745.
 Eperjes környékének nagy pikkelyröptűi. 746.
 HUTTEN-KLINGENSTEIN M.
 Aufzählung der im Jahre 1884 «an Saft» gefang. Nachschmetterlinge. 1685.
 HUTYRA FERENCZ.
 A zsírok átszivargásáról. 270.

ISHERING HERMAN.

Die Vögel der Lagoa dos Patos. 1178.

ILLÉS NÁNDOR.

Az ákác veszedelme. 679.

ISZLAY JÓZSEF.

Fogazatbeli különbségek az emberi nem fő-typusainál. 1329.

JAKOBB JÓZSEF.

A méhek, mint rablók etc. 954.

JANKÓ JÁNOS ifj.

Állatok szerepe a televény képződésben. 51.

JANOVSKY L.

A szülői völgy. 1053.

JICKELI C. FR..

Ueber die Copulation von Diffugia globulosa. 399. 1454.

Ueber die Kernverhältnisse der Infusorien. 1467.

Ueber Hydra. 1468.

Vorläufige Mittheilung über das Nervensyst. d. Hydroidpolypen. 1469.

Der Bau der Hydroidpolypen. 1470.

Ueber einen d. Begattung ähnl. Vorgang bei Comatula medit. 1474.

Vorläufige Mittheil. ü. d. Bau d. Echinodermen. 1475.

Vorläufige Mittheil. ü. d. Nervensyst. d. Echinodermen. 1476. 1477.

JURINAC A. E.

Faunistični pabirci po okolini Krapinskoj. 359.

KÁÁN JÁNOS.

Phylloxera. 680.

KALBERMATTEN LEO BR.

Sumpfleben in Ungarn, Bosnien, Slavonien. 1848.

KALLINA.

Megrággják-e a szarvasok a levetett agancsot? 1330.

KÁRDOS ÁRPÁD.

A zöldgyík és budapesti fajváltozatai. 1086.

Die grüne Eidechse. 1087.

KARLINSKI JUSTIN.

Wykaz wijow (Myriopoda) tatrzańskich etc. 1636.

Wykaz ptaków tatrzańskich etc. 1849.

KARPELLES L.

Egy érdekes új atka-faj. 527.

Eine interessante Milbe. 528.

Ueber Gallmilben. 1634.

KARSCH F.

Neue Juliden etc. 1637.

Verzeichniss der als neu beschriebenen Hy-menopteren. 1796.

KAUFMANN ERNŐ.

Szívós életű bogarak. 854.

Trechus rhlensis n. sp. 855.

Polydrusus Merklii n. sp. 856.

Tejelő bakkecske. 1331.

Trechus rhlensis, ein neuer Käfer aus Süd-Bulgarien. 1542.

KÁROLI JÁNOS.

Umbra canina. 1067.

Prodromus piscium Asiae orientalis. 1068.

KÁROLYI GYULA.

A fürkész-méhekről. 955.

KELECSÉNYI K.

Ejjeli lepkevadász. 749.

Chasse nocturne aux lépidoptères etc. 748.

Három nyitramegyei lepkefaj. 749.

Nyitramegyei lepkék. 750.

Újabb felfedezések Nyitramegye lepkefaunájából. 751.

KELLER F. C.

Aus dem Leben des Alpenmauerläufers. 1179.

Einige Episoden a. d. Leben d. Bartgeiers. 1180.

Einige kleine Beobachtungen a. d. Alpen. 1181.

Pastor roseus. 1596.

KEMPELEN RADÓ.

Jellemző adatok Eger lepke-faunájához. 752.

Hermaphrodita pillangó. 753.

Papillon hermaphrodite. 754.

Pozsony környékének lepkéiről. 755.

Sur les Lépidoptères des environs de Pozsony. 756.

Ueber einen Schmetterlingszwitler. 757.

Beobachtungen ü. eine abweich. Entwickl. d. Bombyx quereus. 1540.

KERTÉSZ J.

Kártékony rovarok Borsódnegyében. 360.

Insectes nuisibles le départ. de Borsod. 361.

Rovarkárok Borsódnegyében. 857.

Les insectes nuisibles le départ. de Borsod. 858.

KERTÉSZ MIKSA.

A ragadozó állatok hajdan és most. 52.

Ezen kívül lásd BUNYITAY VINCZÉ-nél a 345. tételszám alatt.

KIMAKOVICZ M.

Beitrag zur Molluskenfauna Siebenbürgens. 1054. 1055.

KISS REZSŐ. Lásd DUDINSZKY EMIL-t. 936.**KLEIN GYULA.**

Az állat- és növényország határterületéről. 53.

A Vampyrella fejlődése és rendszertani állása. 400.

Vampyrella ü. d. Grenzgebiet zwischen Thier- u. Pflanzenreich. 1455.

KLEIN ÖDÖN.

Rovarkárok. 956.

KLEINS JÁNOS.

Újabb adat a Nünike-álca természetrajzához. 859.

KLUG NÁNDOR.

Darvinismus és élettan. 54.

A béka szívidegeiről. 199.

Ueber die Herznerven des Frosches. 200. 1395. 1396.

A szívlökés egyes szakainak időarányáról. 271.

A szívgyomor összehúzódásának lefolyásáról. 272.

A fejrég képződésének új elmélete. 273.

A sötét hősugarak hatásáról a retinabiborra. 274.

Vizsgálatok békaszíven a bolygóidegek elfajulása után. 275.

A mész szerepe az állati testben. 276.

A mai élettan alapelvei. 277.

- A hügyanyag képződése. 278.
 A szívlökés és a cordiogramm. 279.
 A bőr szerepéről a szénsav kiválasztása körül. 280.
 Hangképző szervünk boncz- és élettana. 281.
 A szív. 282.
 Az emberi hangról és beszédről. 283.
 Az enyv mint tápanyag. 284.
 Beiträge zur Physiologie des Herzens. 1417.
 Ueber die Beschleunigungs-Nerven des Frosches. 1418.
 Ueber die Hautathmung des Frosches. 1419.
 Ueber die Aufgabe d. Lieberkühn'schen Drüsen. 1420.
 Die Verdauungsproducte des Leimes. 1421.
 KLUG NÁNDOR és KORECK JÓZSEF.
 A vastagbél Lieberkühn-féle mirigyei stb. 285.
 KOCZYAN ANTAL.
 Az úrvai várlan őrzött állat-gyűjtemény. 362.
 Die Adler im Tatragebirge. 1182.
 Die Säugethiere der Nord-Tatra. 1332.
 A Magas-Tátra északi oldalán élő Emlősök. 1333.
 Die Vögel der Nord-Tatra. 1597.
 KOELBEL L.
 Carcinologisches. 1629.
 KOHAUT REZSŐ.
 A Ferencz József-föld állatvilágáról. 55.
 A véletlen sérülések öröklékenységről. 56.
 A rovarok lélegző mozgásairól. 286.
 A sciaira militaris. 705.
 A bolha. 706.
 La puce. 707.
 KOHL F. FRIEDR.
 Adatok az Oxybelus nemnek s fajainak ismeretéhez. 957.
 Beitrag z. Kenntn. d. Hymenopt.-Gattung Oxybelus. 958.
 Die Gattung der Sphecinen. 959.
 A Sphecx-nem fajai. 960.
 Sphegidologische Studien. 1797.
 Ueber neue Grabwespen. 1798.
 Neue Hymenopteren des Hof-Cabinet's in Wien. 1799.
 Die Crabronen d. Section Thyreopus. 1800.
 KONOW FR. W.
 Ueber mehrere neue Blattwespen. 1801.
 Die europäischen Blennocampen. 1802.
 Nachtrag zu den Blennocampiden. 1803.
 Neue griechische u. einige andere Blattwespen. 1804.
 Zwei neue Blattwespen-Arten. 1805.
 Catalogus Tenthredinidarum. 1806.
 Neue palæarktische Blattwespen. 1807.
 KORÁNYI SÁNDOR.
 A szemlencse fejlődésének első mozzanatai. 306.
 Zur Entwicklungsgeschichte der Krystalllinse. 307.
 KORECK JÓZSEF. Lásd KLUG NÁNDOR.
 KORITSÁNSZKY J.
 A kalló cserebogár Kecskeméten. 860.
 KORLEVIC ANTAL.
 Prilozi poznavanju hrvatskih opnokriloca. 961.
 Forró földövi hangya Magyarországon. 962.
 KOVÁCS ANTAL.
 A szárnyas méztolvaj. 758.
 A délmagyarországi méhfajta. 963.
 KOWARZ FERDINAND.
 Adatok Zemplénmegye természetrajzi ismeretéhez. 708.
 Notizen zu d. europ. Arten d. Dipt.-Gattung Gonia. 1662.
 Die europ. Arten d. Dipt.-Gattung Symptenus. 1663.
 KÖGL ÁRPÁD.
 Az ákácza paizstetűje. 681.
 KÖRÖSI ALBIN.
 A kiválasztás szervei az állatvilágban. 201.
 KRAATZ G.
 Ueber Carabus intricatus und Lefebvrei. 1729.
 Uebersicht d. europ. Tropiphorus-Arten. 1730.
 Ueber Carabus Parreysii v. Gattereri. 1731.
 Ueber einige Cicindela. 1732.
 Ein fraglich neuer Carabus aus Ungarn. 1733.
 Ueber d. Varietäten. d. Carabus Scheidleri. 1734.
 Ueber Carabus brevisculus. 1735.
 Ueber d. Deutung d. siebenb. Cicindela Seidlitzii etc. 1736.
 KRAMMER NÁNDOR.
 A fantetű szájrészei. 682
 KRAUSS HERMAN.
 Beiträge zur Orthopteren-Kunde. 1645.
 KRAUZ BÉLA.
 Az állatok utánzási képessége. 57.
 KRÉCSY BÉLA.
 Az ákácza levél-tetű tömeges megjelenéséről. 683.
 KRICHBAUMER J.
 Hymenoptera nova vel minus cognita. 964.
 KRIESCH JÁNOS.
 Házi állataink ősei. 58.
 A modern zoologia szempontjai s céljai. 59. 60.
 Gesichtspunkte und Ziele d. modernen Zoologie. 61.
 Barátság az állatok között. 62. 63.
 A rovarok világa. 64.
 A zoologia területi köre és feladata. 65.
 Méregtől mentes konzerváló szappan. 136.
 A mélységek faunája. 363.
 A rákok dögvészéről. 504.
 A tengeri fészeképítő hal. 1069.
 Az orángutánokról. 1334.
 A teve ősei. 1335.
 KUHN LAJOS.
 A madárvilág Délmagyarországban. 1183.
 A madárvonulás N.-Szt-Miklós és N.-Falu környékén. 1184.
 A madárköltés N.-Szt-Miklós és N.-Falu környékén. 1185.
 Der Vogelzug in der Umgebung von N.-Szt-Miklos. 1598.
 KULCZYNSKI WLADISLAW.
 Wykaz pajakow z Tatr. Babiéjgóry i Karpat etc. 1635.
 KULISSEKY ENDRE.

- A méhek érzékszerveiről. 965.
KUNCZE LEO.
 Dipterák kikészítése. 137.
 A rovarok emésztőkészülékére vonatkozó viszonyok. 202.
KUTHY DEZSŐ ID.
 Kannibál szitakötő. 602.
 Cannibalisme chez les Libellulidee. 603.
 Az isaszeghi korona-erdő jellemző Coleopterák. 861.
 A magyarországi szipolyfajok. 862.
 Les espèces hongroises du genre *Anisoplia*. 863.
 Akáczfában élő bogarak. 864.
 Coléoptères vivants dans l'acacia. 865.
 A ganéjbogarak szerepe legelőinken. 866.
Trachyphloeus Frivaldszkyi species nova. 867.
Ceuthorhynchus Paszlavszkyi n. sp. 868.
KUTHY DEZSŐ IFJ.
 Testünk satnya részeiről. 66.
KUWERT A.
 General-Uebersicht d. Helophorinen etc. 1737.
 Beiträge zur Kenntniss der Helophoren. 1738.
 Uebersicht d. europ. Ochthebius-Arten. 1739.
 Uebersicht d. europ. Hydrochus. 1740.
 Uebersicht d. europ. Berosus-Arten. 1741.
 Generalübersicht d. Hydränen. 1742.
 Generalübersicht d. Philodrus-Arten. 1743.
 Bestimmungstabelle d. Hydrophiliden. 1744.
 Bestimmungstabelle d. Heteroceren. 1745.
 Bestimmungstabelle d. Parniden. 1746.
LACZKÓ DEZSŐ.
 A gerinces állatok csontrendszerének fejlődéséről. 308.
LAKATOS KÁROLY.
 Magyarország nappali orvmadarai. 1186. 1188.
 A méhésztől-ölyvről. 1187.
 Mocsári zsiványok. 1189.
 A tűzok. 1190.
 A sár-szalonnák. 1191.
 Nemes gém-fajaink. 1192.
 A lotyó-snef. 1193.
 A vadlúd. 1194.
 Kócsag-fajaink. 1195.
 A madarak szerelme, házassága és fészkelése. 1196.
 A madarak földrajzi elterjedése. 1197.
 A császármadár. 1198.
 A verebek játéka. 1199.
 A madarak vándorlása. 1200.
 A szélkiáltó. 1201.
 Nappali orvmadaraink zsákmányolási módjáról. 1202.
 Az ölyv. 1203.
 Az erdő csendéletéből. 1204.
 Apró madaraink réme. 1205.
 A kiválóbb énekes madarak daláról. 1206.
 Egy ritka vendég Szegeden. 1207.
 A horgosi vizek. 1208.
 Az erdei szalonka húzása és költéséről. 1209.
 Az erdei szalonka természetrajzi leírása. 1210.
 Difformis-csőrű madarak. 1211.
 Az erdei szalonkák párosodása. 1212.
 Ragadozó madaraink magyar elnevezése. 1213.
 A kardcsőrű gulipán-snef. 1214.
 Madaraink téli élete. 1215.
 Ősvilági madarak. 1216.
 A szélkiáltóról. 1217.
 Madarász-naplómból. 1218.
 A hazai kánya-fajok elterjedéséről. 1219.
 A szőrmes ragadozók kártékonyágáról. 1336.
LAMEERE A.
 Liste des Cérambycides. 1747.
LANDOIS H.
 Ueber die Nahrung d. im Münsterlande heimatischen Spechte. 1220.
LÁSZ SAMU.
 Szövő-fonó mesterek. 529.
LATZEL ROBERT.
 Ein neuer Lithobier aus Ungarn und Serbien. 1638.
 Beitrag zur Myriopoden-Kenntniss. 1639.
 Die Myriopoden der östr.-ung. Monarchie. 1640.
LAUFENAUER KÁROLY.
 A szaglászról és szerveiről. 287.
LEHOCZKY TEODOR.
 Pusztai talpastyúkok Beregmegyében. 1221.
LENDL ADOLF.
 Hogy másznak a rovarok síma fölületen? 67.
 Comment peuvent marcher les insectes etc. 68.
 A virágok és a méhek. 69.
 A virágok és a rovarok. 70.
 Hypothese ü. d. Entstehung von Soma- und Propagationszellen. 71.
 A rovarok összetett szeméről. 203.
 Sur les yeux composés des Insectes. 204.
 A pókok szájrészei és táplálkozása. 205.
 Les organes buccaux et le mode de nourriture chez les Araignées. 206.
 Adatok a pókok boncz- és fejlődéstanához. 207.
 A pókok, különösen a kerekhálósok osztályozása. 334.
 A pókok érzékszerveiről. 530.
 A koronás keresztes pók párzásáról. 531.
 Ueber die Begattung der *Epeira diademata*. 532.
 A pókok végtagjainak értelmezése. 533.
 Ueber d. morphol. Bedeutung d. Gliedmass. bei d. Spinnen. 534.
Argyope Brünichii életmódja. 535.
 Les mœurs de l'*Argyope Brünichii*. 536.
 A *Trochosa infernalis* elterjedéséről. 537.
 A magyarországi *Tetragnatha*-félékről. 538.
 Ueber die *Tetragnatha*-Arten Ungarns. 539.
 A keresztes pók élelmessége. 540.
 Adatok az *Argyope Brünichii* életmódjához. 541.
 A *Trochosa infernalis* párzásáról. 542.
 Ueber d. Begattung etc. von *Trochosa infernalis*. 543.
 A pókok szervezete és a hálókötés. 544.
 Három magyarországi pókfajnak leírása. 545.
 A fülbemászók irtásáról. 604.
 Légyálczák és rovarevő növények. 709.
 Honigsammelnde Insecten und Blumen. 966.
 A béka nászruhájáról. 1075.
 A *Zamenis viridiflavus* párzásáról. 1088.

- Ueber die Begattung von *Zamenis viridiflavus*. 1089.
- LENHOSSEK MIHÁLY.
Sorozatszetszetek kezeléséhez új mód. 138.
Ein neues Hilfsmittel z. Herstell. von Serienpräparaten. 139. 1373.
Adatok a gerinczagi dúczok ismeretéhez. 208.
Untersuchungen üb. d. Spinalganglien. 209. 1397.
A velős hüvelyek fejlődéséről. 210.
A gerinczvelői idegek hátsó gyökereiről. 211.
A paizsnirigyéről. 212.
Az agyvelőről, mint a lélek műhelyéről. 288.
Untersuchungen üb. d. Entwickl. d. Markcheiden. 1398.
Ueber d. Verlauf d. Hinterwurzeln im Rückenmark. 1399.
- LETHIERRY L.
Description de deux Cicadines nouvelles. 1652.
- LEVERKÜHN P.
Welche Vögel nennt der Koran? 1222.
Die Entenköjen. 1223.
Literarisches über Steppenhuhn. 1850.
- LIEBALD BÉNI.
Az almafák egy veszedelmes ellensége. 759.
Hangyák a gyümölcsfán. 967.
- LIFTNER ISTVÁN.
A havasi morga a királyhegy alatt. 1337.
- LINCZBAUER F.
A kolumbácsi légy. 710.
- LINDAUER GUSZTÁV.
Einiges aus d. Leben d. Seeadlers. 1599.
Der Uhu. (*Bubo maximus*). 1600.
- LINHART GYÖRGY.
A gyümölcsfák ellenségeiről. 684.
A gyümölcsfák állati és növényi ellenségei. 760.
A gyümölcsfa ellenségeiről. 968.
- LIPOVNICZKY G.
A hesszeni légy Tolnamegyében. 711.
A gabona-futrinka kártételeiről. 869.
- LOVASSY SÁNDOR.
Adatok Gömörmege madárfaunájához. 1224.
A *Milvus regalis* tojásairól. 1225.
Ueber die Eier von *Milvus regalis*. 1226.
Adalékok Magyarország ornithológiájához. 1227.
Ragadozó madaraink magyar elnevezése. 1228.
Adalékok Gömörmege madár-faunájához. 1229.
- LÖW FR.
Beitrag zur Kenntn. d. Cenioptrygiden. 1647. 1648.
Catalog der Psylliden. 1653.
Beschreibung zehn neuen Psylliden. 1654.
Neue Beiträge zur Kenntn. d. Psylliden. 1655.
Uebersicht der Psylliden. 1656.
Zwei neue Cecidomyia-Arten. 1664.
Beitrag zur Naturg. d. gallerzeug. Cecidomyiden. 1665.
Mittheilungen üb. neue Cecidomyiden. 1666.
- MADARASSY LÁSZLÓ.
Új légy-fajok. 712.
- MADARÁSZ GYULA.
Literatur. 72.
- Adatok a czinkefélék boncz- és rendszertanához. 1230.
- Rendszerez névsora a magyarországi madaraknak. 1231.
- A fehérorkú tengelicékről. 1232.
A színeltérésről. 1233.
Budán elejtett *Lestris pomarina*. 1234.
A Magyarországon előforduló czinkefélék etc. 1235.
- Ornis Vindobonensis. 1236.
A füstös fecske válfajairól. 1237.
A szélkiáltó csőrének ismertetéséhez. 1238.
Az egyiptomi kánya. 1239.
Der Schmarotzer-Milan. 1240.
Rendellenes színezésű madarak. 1241.
Die Raubvögel Ungarns. 1242.
Beschreibung einer neuen Tetraophasis. 1243.
Zur Fauna Cachars. 1244.
Einige Bemerkungen üb. *Parus palustris* etc. 1245.
- Die Singvögel Ungarns. 1246.
Ueber abnormgefärbte Vögel. 1247.
Ornithologiai közlemények. 1248.
Ornithologische Mittheilungen. 1249.
Beschreibung einer neuen *Manakine*. 1250.
Ueber Varietäten von *Muscicapa* et *Parus*. 1602.
- Ornithologische Erscheinung aus d. Umgeb. von Budapest. 1601.
Description of two new Birds from Tibet. 1603.
Ueber d. Erlegung eines *Syrnhaptes* in Siebenbürgen. 1604.
Einwanderung des Steppenhuhs. 1605.
Description of a new *Cinnyris*. 1606.
- MARZALI PÁL.
A kórödzés okáról. 289.
- MARGÓ TIVADAR.
Az állatország rendszeres osztályozásáról. 335. 336.
Die Classification des Thierreiches. 337.
The Classification of the Animal kingdom. 1438.
- MARSCHAL FR. A. gr.
Arten d. Ornis Aust. Hung. in Südost-Asien. 1851.
Arten d. Ornis Aust. Hung. in Südost-Afrika. 1852.
Arten d. Ornis Aust. Hung. in Italien. 1853.
Arten d. Ornis Aust. Hung. im Gebiet von Astrachan. 1854.
Arten d. Ornis Aust. Hung. um Santander. 1855.
Notizen üb. Arten d. Ornis Austr. Hung. etc. 1856.
Arten d. Ornis Aust. Hung. in Central-Afrika. 1857.
Arten d. Ornis Aust. Hung. um Archangel. 1858.
Arten d. Ornis Aust. Hung. im Gebiet von Constantine. 1859.
Arten d. Ornis Aust. Hung. 1860.
Arten d. Ornis Aust. Hung. in Japan. 1861.
Arten d. Ornis Aust. Hung. in Transvaal et China. 1862.

- Arten d. Orn. Aust. Hung. in den Piräneen. 1863.
 Arten d. Orn. Aust. Hung. in Corsica. 1864.
 Arten d. Orn. Aust. Hung. auf d. Insel Sanct-Kilda. 1865.
 Arten d. Orn. Aust. Hung. in Transvaal etc. 1866.
 Arten d. Orn. Aust. Hung. in Central-Ost-Indien. 1867.
 Arten d. Orn. Aust. Hung. im Gebiet von Chamba. 1868.
 Arten d. Orn. Aust. Hung. im Thal des Tana-Flusses. 1869.
 Arten d. Orn. Aust. Hung. um Lenkoran. 1870.
 Arten d. Orn. Aust. Hung. in Maskat. etc. 1871.
 Arten d. Orn. Aust. Hung. in Aden. 1872.
 Arten d. Orn. Aust. Hung. in Island Ceylon. 1873.
 Arten d. Orn. Aust. Hung. im persischen Golf. 1874.
 Arten d. Orn. Aust. Hung. in Ost-Pyräneen. 1875.
 Arten d. Orn. Aust. Hung. in Portugal. 1876.
 Arten d. Orn. Aust. Hung. auf den Lut-Schu-Inseln. 1877.
MARSCHAL A. F. gr. et PELZELN A.
 Orn. Vindobonensis. 1878.
MARSEUL S. DE.
 Monographie des Chrysomelides. 1748.
MAYR GUSZTÁV.
 Az Epitritus argiolus Magyarországon. 969.
 Ueber das Vorkomm. d. Epitritus argiolus in Ungarn. 970.
MÁHR KÁROLY ifj.
 A héja életmódja és fogása. 1251.
MÁRTONFFI LAJOS.
 A szamosújvári sétatéri tó faunájáról. 419.
 422. 1040.
 Három érdekes kopolytúlábú rák. 505. 507.
 Ueber drei interess. Phyllopoden. 506.
 Sirályok és hattyúk az erdélyi részben. 1252.
MÁTRAI GÁBOR.
 Adatok a zsirfelszívódáshoz. 290.
MEDNYÁNSZKI SÁNDOR.
 A vértetűről. 685.
MERKL EDE.
 Gyűjtési tanácsok. 140.
 Egy vándor Myriopoda. 557. 558.
 A Carabusok peterakási módjáról. 870.
 Phosphuga var. alpicola. 871.
METZGER EDE.
 Die Organe der Honigbiene. 213.
 A mézelő méh életszervei. 971.
 A méhek fejlődése. 972.
MEYER A. B.
 Notizen üb. Vögel, Nester und Eier aus d. ost-ind. Archipel. 1253.
 Notornis Hochstetteri. 1254.
 Ueber neue u. ungenüg. bekannte Vögel. 1255.
 Notiz üb. Lophorhina minor etc. 1256.
 Mongolische Steppenhühner als Gäste bei uns. 1879.
 Die Wanderung des Rosenstaars. 1880.
MEYER A. B. et HELM F.
 II. Jahresbericht d. ornith. Beobacht. Stationen in Sachsen. 1257.
MEZEY GYULA.
 Cultur-növényeink betegsége. Heterodera Schachtii. 446.
MÉHELY LAJOS.
 Állatok és növények egymással társulása. 73.
 A rovarvilág befolyása a természetre. 74.
 Anatomiai készítmények szárazon való eltartása. 141.
 Újabb adatok Erdély stb. bogárvilágához. 872.
 Neue Daten z. Kenntn. d. Käferwelt Siebenbürgens etc. 873.
 Adatok a Barczáság bogárvilágának ismeretéhez. 874.
 A méh természetrajza. 973.
 A különböző méhegyedek nagysági és színváltozatai. 974.
 A különböző méhegyedek nagyságváltozatai. 975.
 Zur Naturgeschichte der Biene. 976.
 Előfordul-e a keresztes béka Magyarországon. 1076.
 Beiträge z. Verbreitung unserer braunen Frösche. 1561.
 Berichtigung. 1562.
MIHAJLOVITS MIKLÓS.
 A piros véresejtek festése. 142.
MIHÁLKOVITS GÉZA.
 A hermaphroditaságról. 77.
 A magasabb rangú gerincesek elemi veséi. 309.
 Die Primordial-Nieren der Amnioten. 310.
 A magasabb rangú gerincesek ivarszervei. 311.
 Die Müller'schen Gänge der Amnioten. 312.
 Az ivarmirigyek fejlődése. 313.
 Die Entwicklung der Geschlechtsdrüse. 314.
 Vizsgálatok az ivarszatorna, vagy Müller-féle cső fejlődéséről. 315.
 A gerincesállatok kiválasztó és ivarszerveinek fejlődése. 316.
MIHÁLOVITS SÁNDOR.
 Parus cyanus in Ungarn. 1258.
MIK JÓZSEF.
 Beschreibung neuer Dipteren. 1667.
 Die Dipteren-Gattung Pencilothrus. 1668.
 Nachträge zu Fauna austriaca. 1669.
 Dipterologische Miscellen. 1670.
 Einige dipterol. Bemerkungen. 1671.
 Dipterologische Miscellen. 1672.
MOCSÁRY SÁNDOR.
 Literatura Hymenopterorum. 80.
 Hermaphrodita rovarok. 364.
 Les insectes hermaphrodites. 365.
 Az idej sáskajárásról. 605.
 Cserebogaraink. 875.
 Nos hannetons. 876.
 Kártékony bogár-e a csajkó? 877.
 Új hártvarpükek. 977.
 A magyar fauna másnejű darázsai. 978.
 A magyar fauna fémdarázsai. 979.
 A dongó méhek életéből. 980.
 A művész méhekről. 981.

- Sur les Abeilles artistes. 982.
A lopó-darázsok életéből. 983.
Két méh-faj kölcsönös viszonya. 984.
Species generis Anthidium. 985.
Jellemző adatok Erdély hártyaröptüihez. 986.
Species novae generis Pepsis. 987.
A fazekas-darázsról. 988.
Description du nid de l'Agénia punctum. 989.
Jellemző adatok Erdély hártyaröptüihez. 990.
Magyarország fürkész-darázsai. 991.
A fürkész-darázsok életéből. 992.
Két érdekes fa-rontó darázs. 993.
Egy eleséftett áldozat. 994.
A magyarországi fa-rontó darázsok. 995.
Les Siricides de la Hongrie. 996.
Studia synonymica. 997.
Species tres novae gen. Anthidi. 998.
Hymenoptera nova. 999.
Monographia Chrysididarum orbis terrarum univ. 1000.
Catalogus Chrysididarum Europae. 1001.
Additamentum ad Monogr. Chrysididarum. 1002.
Synonymische Bemerkungen. 1545.
Drei neue Hymenopteren. 1546.
Geschichte d. Literatur d. Goldwespen. 1547.
Geograph. Verbreitung d. Goldwespen. 1548.
Species aliquot Tenthredinidarum. 1549.
Eine neue Goldwespen-Art etc. 1550.
Monographia Chrysididarum orbis terr. 1551.
MOSISOVICS AUG. V.
Die zoologische Literatur der Steiermark. 77. 1361.
Az osztrák-magyar monarchia állatvilága. 78. 79.
Ueber das Vorkommen v. Archibuteo lagopus. 1259.
Zur Fauna von Bélye und Dárda. 1439. 1440. 1608.
Biologische u. faunist. Beobacht. üb. Vögel u. Säugeth. 1441.
Jagd- und Reiseskizzen. 1442.
Geographische Verbreit. von Schlangen. 1443.
Zoogeograph. Notizen. 1444.
Nachträgliche Bemerkungen. 1445.
Zoogeogr. Notizen über Süd-Ungarn. 1446. 1447.
Streiftouren von Bélye. 1607.
Excursionen im Bács-Bodroger und Baranyaer Comit. 1609.
Erster Nachtrag zur Ornith. v. Bélye und Dárda. 1610.
Bericht über eine Reise. 1611. 1612.
Ueber einige Erscheinungen in d. Vogelfauna. 1613.
Ueb. d. Gesang d. Tannenhebers. 1614.
Bemerkungen z. Säugethierfauna von Bélye. 1620.
Ueb. d. Geweihbildung des Hochwildes von Bélye. 1621.
MÜLLER AUG.
Zur Ornithologie des unt. Congo-Gebietes. 1260.
MÜLLER KÁLMÁN.
A tüdőről és lélekzésről. 291.
MÜLLER REZSŐ.
A tengeri nyúl életmódja és kártékonyága. 1338. 1339.
NAGY FERENCZ.
Darwin és a darwinizmus. 81.
NAGY LÁSZLÓ.
A szárazföldi csigákról. 1056.
A Proteus szeme. 1077.
A borz életéből. 1340.
NAGY SÁNDOR.
Az Ocneria dispar hernyójáról. 761.
NAGY ZSIGMOND.
A méhek színváltozása. 1003.
NYULASSI FARKAS.
Van-e szarvasnak és őznek epéje? 1341.
OLIVIER E.
Essai d'une revision des espèces des Lampi-rides. 1749.
OMÉKUS M.
Späte Wachtel in Kroatien. 1615.
ÓNODI ADOLF.
A nápolyi zoológ. állomás magyar asztala. 82.
Az együttérző idegrendszer alaktani megjele-
nése. 214.
Az együttérző idegrendszer alakviszonyairól.
215.
A gerinczagi rostkötegek s az együttérző
határkötegek. 216.
A sugárdúc összehasonlító bonczana. 217.
Az Óshalak idegrendszer. 218.
Das Ganglion ciliare und die Vagusgruppe.
219.
A bolygó idegcsoport. 220.
Zur Frage vom Nervus laryngeus medius.
221. 1403.
A tapintó szőrökről. 292.
Szagló érzésünkről. 293.
A csigolya közötti dúczok stb. fejlődése. 317.
Entwicklung d. Spinalganglien etc. 318.
Az együttérző idegrendszer fejlődése. 319. 320.
Entwicklungsgeschichte d. sympath. Nerven-
syst. 321. 1433. 1434.
Verhältniss d. cerebrospinal. Faserbündel. 1400.
1401. 1402.
Zur Frage von Nervus laryngeus medius. 1403.
ORAVECZ GYÖRGY.
Küldenek-e ki a méhek kvártélymestereket?
1004.
ORMAY SÁNDOR.
Adatok Erdély bogárfaunájához. 878.
Újabb adatok Erdély bogárfaunájához. 879.
Coleoptera nova e Transylvania. 1543.
ORMÁNDY MIKLÓS.
Az infusoriákról. 420.
OTTAVA IGNÁCZ.
Adatok a látószervben lévő cysticercus taná-
hoz. 447.
ÖRLEY LÁSZLÓ.
A zoológiai állomások. 83.
Az állatok színéről. 84.
Hadi hajó az állattan szolgálatában. 85.
Adatok a Czápa-embryok élettanához. 294.
Zur Physiologie d. Haiembryonen. 295.

- Az emberi belférgekről. 366. 432.
 A Czápáknak és Rájáknak belférgei. 367. 433. 448.
 Die Entozoen d. Haien und Rachen. 368.
 A tenger mélységeinek életéről. 369.
 A rhabditisek magánrajza. 449.
 A bélgilisztának nincsen kis gazdája. 450.
 A magyarországi Oligochaeták faunája. 473.
 A földgiliszták szerepe a humusképződésnél. 474.
 A Serpula-félék légzési viszonyairól. 475.
 Ueb. d. Athmung der Serpulaceen. 476.
 A Terricolák revisiója. 477.
 Revision der Terricolen. 478.
 Magyarországi piócák faunája. 479.
 Hirudineen Ungarns. 480.
 Dualizmus a tengeri rákok életében. 508.
 Budapest és környékének alsóbb rákfajai. 509.
 Entomotraken-fauna von Budapest. 510.
 Ehető kagylók mérgező hatása. 1057.
 On Hair-worms in the Coll. of the brit. Mus. 1491.
 Die Rhabdiinden etc. 1492.
 Morphological and biol. Observations on Cridrilus lacuum. 1493.
 Lumbricinen-Fauna der Balearen. 1508.
 Kiemen der Serpulaceen. 1509. 1510.
PACHINGER ALAJOS.
 Adat a Sporozoák természetrajzához. 403.
 Békáink parasitái. 434.
 Beiträge z. Anat. und Physiol. d. Trematoden. 435.
 Taenia nana. 436.
 Galandférgek elleni szerek. 437.
 Echinorhynchus haeruca. 451.
 Bothriocephalus latus ideiglenes gazdáiról. 452.
 Mittheilung über Sporozoen. 1457.
PAETL FR.
 Catalog der Conchylien-Sammlung. 1825.
PAP JÁNOS.
 A szegedi Tisza nevezetesebb halai. 1070.
PARÁDI KÁLMÁN.
 Könyvismertetés. 86.
 Symbiosis növény s állattani tekintetben. 87.
 Intracellularis emésztés. 296.
 Adatok az Örvényférgek ismeretéhez. 438.
 Kolozsvár környékén talált Rhabdocoelák. 439.
 Erdélyi vizek Örvényférgeiről jelentés. 440.
 A Phylloxera vastatrix Kolozsvártt. 686.
 Rhodeus amarus másodlagos ivarjellemei. 1071.
PASZLAUSZKY JÓZSEF.
 A sivatag és a karavánok. 88.
 Az afrikai őserdők életéről. 89.
 A gubacsokról. 90.
 Az ausztráliai szigetvilág életéről. 91.
 A snezi csatorna, mint állatföldrajzi tényező. 92.
 Férgek a tyúk tojásban. 93. 441. 453.
 Szibéria vadonja, vadja és vadászélete. 94.
 A magas hegyek életéről. 95.
 A hasznos állatok oltalmazásáról. 96.
 Rudolf trónörökös emlékezte. 97.
 Az állatok fény- és színérzéséről. 297.
 A vízi gyöngy. 423.
 A bélgilishta kis gazdája. 559.
 Miként tud a légy stb. függélyes ablak üvegen mászkálni. 713.
 Coraebus bifasciatus életmódja. 880.
 Moeurs du Coraebus bifasciatus. 881.
 Egy ritka bogár kártételéről. 882. 883.
 A rózsagubacs fejlődéséről. 1005.
 Ueb. d. Bildung d. Bedeguars. 1006.
 Gubacsok a magyar tölgyön. 1007.
 Adalékok a gubacsdarázskok faunájához. 1008.
 Beitrag z. Cynipiden-Fauna Ungarns. 1009. 1011.
 Adatok a gubacsdarázskok faunájához. 1010.
 Cynips superfetationis. 1012. 1013.
 Adalékok hazánk gubacsdarázs-faunájához. 1014.
 Notes l'étude des Cynipides de la Hongrie. 1015.
 A gubacsdarázskokról. 1016.
 Sur les Cynipides 1017.
 Hogy épít a lopódarázs? 1018.
 A magyar tölgy gubacsai. 1019.
 Meddig élnek a hangyák? 1020.
 Az Angolna szívóssága. 1072.
 A kígyó mérgéről. 1090.
 Magevő gyík. 1091.
 A madarak szerehne és házassége. 1261.
 Utonálló háziveréb. 1262.
 Tojó emlősök. 1342.
 Az emlősök vándorlásáról. 1343.
 A vakondok élettára. 1344.
 Beiträge zur Biologie d. Cynipiden. 1552.
 Die Galle und Wespe d. Cynips superfetationis. 1553.
PÁLFI LAJOS.
 A méhek téli zugása. 1021.
PÁTER BÉLA.
 A káposzta-lepke Észak-Amerikában. 762.
 A méh viszonya a méz nélküli virágokhoz. 1022.
PÁVEL JÁNOS.
 A hernyó-kifújás. 143.
 La préparation des chenilles. 144.
 Két érdekes araszó pillé. 763.
 Adatok Magyarország Lepidoptera-faunájához. 764.
 Eltérő színezetű pillangó. 765.
 Une aberration del' Epinephele Janira. 766.
 Egy zsákhordó pilléfajról. 767.
 Sur une esp. de Psychides. 768.
 Hylotrupes bajulus mint butorrongáló. 884.
PELZELN A. LÁSD MARSCHALL A. FR. GR.
PERÉNYI JÓZSEF.
 Ueber eine neue Erhärtungsflüssigkeit 145. 1374.
 Egy új keményítő folyadék. 146.
 A hernyók konzerválása. 147.
 La conservation des chenilles. 148.
 Mikroelektron. 149. 1375.
 Mikroelektron. Új készülék. 150.
 A gerincezhúr stb. fejlődése a Torpedo mar-moratánál. 322.

- Entwickl. d. Chorda dorsalis etc. bei Torpedo. 323.
 Amnion és Wolff-féle csatorna. Gyíkféléknél. 324.
 Amnion u. Wolffsche Gang bei Eidechsen. 325.
 Blastoporus állandó megmaradása béka-féléknél. 326.
 Verharren d. Blastoporus bei d. Fröschen. 327.
 Mesoderma keletkezése. 328.
 Zur Embryologie von Torpedo marmorata. 1435.
 Ectoblastische Anlage d. Urogenit.-Systems bei Rana und Lacerta. 1436.
 Entwickl. d. Amnion, Wolffschen Ganges u. d. Allantois bei d. Reptil. 1437.
- PERTIK OTTÓ.**
 Untersuchungen über Nervenfasern. 222. 1404.
- PESTHY.**
 Párbaj egy varjú és egy nyúl között. 1263.
- PETÉNYI SALAMON JÁNOS.**
 Ueber die Entenarten Ungarns. 1264.
- PETRI KÁROLY.**
 Beitrag zur siebenb. Käferfauna. 885.
- PETRICSKÓ JENŐ.**
 Adatok Besztercebánya és vidéke faunájához. 886.
- PETROGALLI ARTHUR.**
 Kirándulás Trencsén közvetlen környékére. 370.
 Kirándulás Szitnyára. 371.
 Kirándulás a Nagy-Tátra Hermánd-völgyébe. 887.
- PÉCH DEZSŐ.**
 A hasznos legyekről. 714.
 Az Agrotis segetum. 769.
- PISO KORNÉL.**
 Rovar, mag- és növény gyűjt. jó karban tartása. 98.
 A hernyók kifuvása, kitömése stb. 151.
 Máramaros megyében előford. káros rovarok. 372.
 Les insectes nuisibles dans le départ. de Máramaros. 373.
 Nehány kártékony rovar Máramaros megyében. 374.
 Három exotikus selyemhernyó. 770.
 Aranyos futrinka hazánkban. 888.
 Capture des Carabus auratus. 889.
 A gylmek és fűrkészekről. 1023.
 A gylmek-, fűrkészek és hernyókról. 1024.
- PODHRÁDSZKY ANDRÁS.**
 A sike- és nyirfajd. 1265.
- POJINSZKY EMIL.**
 Árva megyei bogarak. 890.
 Adatok Somogy megye bogárfaunájához. 891.
 Adatok az Erdőskárpátok bogárfaunájához. 892.
- PORZSOLT ÁDÁM.**
 A körtefa-tetű. 687.
- PREUDHOMME DE BORRE A.**
 Crustacés Isopodés. 1630.
 Tentamen Catalogi Glomeridarum. 1641.
 Tentamen Catalogi Lysioptelidarum, Julidarum etc. 1642.
- PUNGUR GYULA.**
 Adatok egy kevésbé ismert tücsök fajról. 606. 608.
 Notes d'un Orthoptère peu connu. 607.
 Zur Naturgesch. einer Laubheuschrecken-Art. 609.
 A tücsökök tartózkodása és lakása. 610.
- RADOSZKOWSKI.**
 Revision du genre Dasypoda. 1808.
 Revision des armures copulatr. des males des Chrysidides. 1809.
- RÁTH EVERMÓD.**
 Az ember odontographiája. 223.
- RÁTHAY IMRE.**
 Das Auftreten der Gallenlaus. 1538.
- REBEL H.**
 Zur Mikrolepidopteren-Fauna Östr.-Ungarns. 1686.
- REGÉCZI NAGY IMRE.**
 Zur Lehre d. Diffusion von Eiweisslösungen. 298. 1423.
 Epithelzellen des Magens. 1422.
 Ursache d. Stabilität d. Blutdruckes. 1424.
 Bestimmung d. Entstehungsstelle d. Erregung im Muskel etc. 1425.
 Scheinbare Latenzperiode d. Erregung bei direct. Muskelreizung. 1426.
 Verfahren z. Bestimm. d. Fortpflanz. Geschwindigkeit d. Erreg. im Muskel. 1427.
 Neue Versuche z. Beweis d. bipol. erregend. Wirk. d. induc. electr. Stromes. 1428.
 Ueb. d. durch d. negative Schwankung d. Muskelstromes etc. 1429.
 Beiträge zur Frage d. Porret'schen Muskelphänomens. 1450.
 Eine Bemerkung zu Bernstein's neuer Theorie. 1431.
- RÉGIMBART MAURICE.**
 Essai monographique des Gyrinidae. 1750.
- REICHENOW ANT. et SCHALOW H.**
 Aves. etc. 1266.
- REITTER EDMUND.**
 Coleopterologische Ergebnisse. 1751.
 Revision des Lathriidae. 1752.
 Tableaux synopt. des Paussides, Clavigerides etc. 1753.
 Revision der Alexia-Arten. 1754.
 Ueb. d. Gattung Sphenophorus. 1755.
 Einige neue Coleopteren. 1756.
 Revision d. europ. Mycetochares-Arten. 1757.
 Bestimmungstabelle d. europ. Coleopteren. Necrophaga. 1758.
 Ueb. d. bekannt. Laena-Arten. 1759.
 Neue Coleopteren. 1760.
 Coleopterologische Notizen. 1761.
 Ueb. mit d. Abracus verwandten Coleopt.-Gattungen. 1762.
 Coleopterologische Notizen. 1763.
 Naturgesch. d. Insecten Deutschlands. Coleoptera. 1764.
 Tabelle z. Bestimm. d. Gatt. Homaloptia. 1765.
 Analyt. Uebersicht d. Leistus-Arten. 1766.
 Uebersicht d. Alexia-Arten. 1767.

- Analyt. Tabelle d. Throseeus-Arten. 1768.
 Uebersicht d. Triodontia-Arten. 1769.
 Neue Coleopteren aus Europa etc. 1770.
 Uebersicht d. Anoxia-Arten. 1771.
 Uebersicht d. Carabidae-Arten. 1772.
 REITER EDM. et SIMON HANS.
 Monogr. Bearbeitung d. Gatt. Leptomastax.
 1773.
 REMAN JÓZSEF.
 A töke-kacsa. 1267.
 Káros-e a fekete rigó etc. 1268.
 Siketfajd. 1269.
 Koresfácán. 1270.
 RESLI ISTVÁN.
 Rendellenes eset a királyné petrakása körül.
 1025.
 REUTER M. O.
 A legújabb felfedezések a rovarok fejlődés-
 tanában. 688.
 Récentes découvertes sur l'histoire du dé-
 velopp. des Insectes. 689.
 Analecta hemipterologica. 1657.
 Ad cognitionem Aradidarum. 1658.
 Monographia Anthocidarum. 1659.
 Species Capsidarum. 1660.
 REY CL.
 Notices sur les Palpicornes etc. 1774.
 RÉDLY GYULA és SZILÁRD GYULA.
 A sivatag tyúk Érsekújvár mellett. 1271.
 RICHARD J. Lásd GUERNE J. de.
 RILEY C. V.
 Újabb rovarirtó szerek. 152.
 Sur quelques Insecticides nouveaux. 153.
 ROBOZ ZOLTÁN.
 Rhizopoda tanulmányok. 401.
 Rhizopoden-Studien. 402.
 Adatok a Gregarinák ismeretéhez. 404.
 Beiträge z. Kenntniss d. Gregarinen. 405.
 Adatok a Cestodák ismeretéhez. 442.
 Beiträge zur Kenntniss der Cestoden. 443.
 1482.
 Calcituba polymorpha n. gen. n. sp. 1456.
 RÓTH DÓRA.
 Vízben repülő madarak. 1272.
 ROTH SAMU.
 Nehány új adat a kárpáti morgáról. 1345.
 Adatok a községi kecskének és Jávornak
 hajdani előfordulásáról. 1346.
 ROTHMAN ARMIN.
 Az izom-magvakról. 224.
 Ueb. d. Muskelkerne in d. quergestr. Mus-
 kelfasern. 225.
 ROZMANITS TIMÓT.
 Madarász E.-féle kagyló- és csigagyűjtemény.
 1058.
 RÓZSAY REZSŐ.
 Magyar erdők felfedezett ellensége. 771.
 Akác-csemeték felfedezett ellensége. 893.
 RÖDER V. v.
 Dipterologische Notizen. 1673.
 RÖMER GYULA.
 Lehre Darwins etc. 99.
 Kleinere Mittheilungen. 894.
 RUDAS GERŐ.
 Vizsgálatok a fogzománcz szerkezetéről. 231.
 226. 228.
 Untersuchungen üb. d. Email der Zähne. 227.
 RUDOLF TRÓNÖRÖKÖS.
 Tizenöt nap a Dunán. 100.
 RUDOW.
 Die mitteleurop. Dasypoda-Arten. 1810.
 SAJÓ KÁROLY.
 Rovarászati képek stb. 101.
 Entomologische Bilder. 102. 1362.
 A pécel-maglódi sáska-irtása. 611.
 A marokkói sáska Magyarországon. 612.
 Nehány kártékony bogárról. 895.
 Sur quelques Coléoptères nuisibles. 896.
 A hímek és nőstények számaránya a rova-
 roknál. 897.
 Még egyszer a kártékony művész-méhekről.
 1026.
 Kártékony művész-méhek. 1027.
 Acht neue Coccinelliden-Varietäten. 1544.
 Eine neue Oxybelus-Art. 1554.
 SCHALOW HERMAN.
 Eine neue Musophaga. 1274.
 Zur Ornith. d. Mark Brandenburg. 1275.
 SCHIAVUZZI BERNARDO.
 Die Entenjagd bei Monfalcone. 1276.
 Sulla comparsa di specie nord. n. reg. adria-
 tica. 1277.
 Alca torda nel Golfo di Trieste. 1278.
 Osservazione fenologica. 1279.
 Otis tarda in Istria. 1280.
 Aggiunte al elenco. 1881.
 Materiali per un'avifauna etc. 1882.
 SCHILBERSZKY KÁROLY.
 Diastrophus Rubi. 1028.
 SCHLETERER AUGUST.
 Hymenopteren-Gattung Gasteruption. 1811.
 Hymenopteren-Gattung Cerceris. 1812.
 Hymenopteren, Gattung Evania. 1813.
 Monogr. d. Chelostoma und Heriades. 1814.
 Nachträgliches über Cerceris. 1815.
 Die Gruppe der Leucaspis etc. 1816.
 Die Bienen-Gattung Dasypoda. 1817.
 SCHMIDT JOHANN.
 Tabellen z. Bestimm. d. Histeriden. 1775.
 SCHMIEDEKNECHT O. H. L.
 Apidae Europaeae. 1818.
 Monogr. Bearbeitung d. Gatt. Pimpla. 1819.
 SCHMOER GYULA.
 A császár-fajd. 1281. 1282.
 SCHNABL J.
 Contributions à la faune dipterologique. 1674.
 1675.
 SCHNEIDER ALFRÉD.
 Der Speciesbegriff in der Biologie. 103.
 SCHOLTZ MIKSA.
 A császár-fajd. 1283.
 SCHWAB FRIGYES.
 Vorkommen von Cicindela elegans. 898.
 SCHWARTZ OTTÓ.
 Az agancsok és a szarvasvad. 1347. 1348.
 SCHWARZ A.
 A hörgüterek lefutásáról a tüdőben. 229.
 SEBIŠANOVIĆ GY.

- Prilog za nomenklaturu nasi riba. 1073.
Ornitološko mamaložke viesti iz varaždinske. 1284.
- SEIDLITZ G.
Zur Kenntniss einiger Catops-Arten. 1776.
Fauna transylvanica. 1777.
- SELYS-LONGCHAMPS M. de.
Odonates. 1646.
- SEVERIN G.
Catalog des Gyrinides. 1778.
- SEVERTZOFF N. A.
Faune des Vertébrés du Turquestan. 1285.
- SHARPE R. B.
Exhibition of, and remark upon a specim. of a Goldfinch. 1883.
- SIMON HANS. Lásd REITTER EDM.
- SÖTÉR KÁLMÁN.
A méhek repülésének sebessége és terjedelme. 1029.
A méhek ingerlékenysége. 1030.
A méhek mérge. 1031.
- SPEISER FERENCZ.
Calandra Oryzae. 899.
Coleopterák Kalocsa vidékéről. 900.
- STANDFUSS MAX.
Lepidopterologisches 1687.
- STEIN R. RICH. v.
Synonymisches üb. Blattwespen. 1820.
Tenthredinologische Studien. 1821.
- STEJNEGER LEONHARD.
Einige Formen der Anorthura. 1286.
Remarks on the type specim. of Limicola Hartlaubii. 1287.
A brief review of the Lagopodes etc. 1288.
Pseudototanus guttifer. 1289.
On Brachyramphus Perdix. 1290.
List of the Birds in the Liu-Kiu islands. 1291.
- STIERLIN.
Beschreibung neuer Rüsselkäfer. 1779.
- STILL NÁNDOR.
Adatok a homoki Vipera életmódjához. 1092.
- STOSSICH MIHÁLY.
Sunto di alcuni lavori sopra parassiti. 109.
1363.
Sopra alcuni lavori carcinologici. 110. 1364.
Vermi parassiti in animalia della Croazia. 375.
Prospetto della fauna del mare adriatico. 1448. 1449. 1450. 1471. 1472. 1473. 1478. 1479. 1480. 1481. 1483. 1494. 1501. 1511. 1512. 1536.
Brani di elmintologia tergestina. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499.
I Distomi degli Anfibi. 1490.
Il genere Physaloptera. 1500.
Animali rari e nuovi per il mare Adriatico. 1513.
I Molluschi de Vollebit. 1557.
Nota sopra l'Orthogoriscus Planci. 1558.
- SUSICH LÁSZLÓ.
Egy trónon két királyné. 1032.
- SZABÓ ENDRE.
Szelídült sirályok. 1292.
- SZALKAY GYULA.
Adatok Délmagyarország állatvilágához. 376.
Délmagyarország pilléi. 772.
- SZANISZLÓ ALBERT.
Kártékony rovarok a mező- és kert gazdaságban. 104.
Fejtegetések a modern zoologia köréből. 105.
Elősködés és az elősködő állatok. 106.
Egy pár szokatlanabb eset a rovarok kártételei köréből. 107.
Az öröklés és változás törvényei. 108.
Gyümölcsfákon előforduló rovarellenségek. 377.
Szőlőn előforduló rovarellenségek. 378.
Gabonanevelőeken előforduló rovarellenségek. 379.
Tylenchus tritici. 454.
A gömbölyű üszög. 455.
Kísérletek a gömbölyű üszöggel. 456.
Pachytilus stridulus. 613.
Caloptenus italicus. 614.
A fátyólkák átteleléséhez. 620.
A Phylloxera állati ellenségeiről. 690.
A kukoricza egy ellensége. 691.
Egy élődi a juhból. 715.
A repcének egy rovarellenségéről. 716.
Rovarak és virágok. 1033.
Az ebekről. 1349.
- SZÁSZVÁROSI W. JENŐ.
Rovartani vázlat. 773.
- SZÉCHENYI GÉZA gr.
A wapiti. 1350.
- SZEKERES FR. ÖDÖN.
A rovargyűjtésről tanítványaimnak. 154.
- SZENTKIRÁLYI ÁKOS.
A cigája-juh. 1351.
A bival. 1352.
- SZENTKIRÁLYI GÉZA.
Az emberszív idegsejtjei. 230.
- SZÉKELY BENEDEK.
Az állati pete termékenyítése stb. 231.
A rovarok női ivarszerve. 232.
A pulmonatumok talpmirigye. 233.
A pulmonatumok idegvégződése. 235.
Ueber Fussdrüse der Pulmonaten. 234.
A Diaptomus és Cyclops pete barázdolódása. 329.
- SZÉPLIGETI VICTOR.
A budapest-vidéki növénytetvek. 692.
- SZIGETHY KÁROLY.
A folyami rák zöld mirigye. 236.
Anat. Histol. und Phys. d. grün. Drüse d. Flusskrebses. 237.
A szem-mozgató idegközpontok rost-rendszere. 238.
A folyami rák életviszonya stb. 511.
La biologie etc. de l'écrevisse. 512.
Az Astacus fluviatilis és leptodactylus. 513.
- SZIKLA GÁBOR.
Zum Zuge d. Tannenhebers. 1616.
Ueber die Nachahmungslust bei den Vögeln. 1617.

- Das Forttragen junger Stockenten durch d. Weibchen. 1618.
- SZILÁRD GYULA. Lásd RÉDLY GYULA.
- SZMOLAY VILMOS.
- A rovarok emésztő szervei. 239.
- A rovarok ivarszervei. 240.
- SZTERÉNYI HUGÓ.
- Megölhetők-e a mérges kígyók saját mérgökkel? 1093.
- A madarak életkora. 1293.
- Az afrikai elefántok pusztulása. 1353.
- TALLAY NÁNDOR.
- Jegyzetek a természetből. Cserebogár. 901.
- TALSKY JÓZSEF.
- Vorkommen von Lestris Buffoni et pomarina. 1294.
- Raubvögel Mährens. 1295.
- TANGL FERENCZ.
- A sejt-test és a mag közötti viszonyról. 241.
- Das Verhältniss zwischen Zellkörper und Kern. 242. 1405. 1406.
- Zur Histologie d. gequetschten periph. Nerven. 243. 1407. 1408.
- TANOS PÁL.
- A fekete munkások. 1034.
- Egy trónon két királyné. 1035.
- Küldenek-e ki a méhek kvártélyos mestereket? 1036.
- TELLYESNICKY KÁLMÁN.
- Az állatok viselkedése földrengéskor. 111.
- A fény hatása az állatokra. 299.
- A növények és a csigák. 1059.
- Az édesvízi kagylók fejlődéséről. 1060.
- A Strucmadár tenyésztése. 1296.
- TESCHLER GYÖRGY.
- Adatok az Actias Selene tenyésztéséhez. 155.
- Ablepharus pannonicus. 1094.
- A körmöczi hiúz. 1354.
- A vakondok élettára. 1355.
- THALHAMMER JÁNOS.
- Adatok Kalocsa vidéke rovarfaunájához. 615.
- THANHOFFER LAJOS.
- Ein Irrigationsmesser etc. 156. 1376.
- A nagyítókról és a mikroskopról. 157.
- Adatok a központi idegrendszer vizsg. módszereihez. 158.
- Zur Untersuchungstechnik d. Centralnervensystems. 159.
- Élettani eszközök és vizsgálatok. 160.
- Újabb módszerek az idegsejtek kikészítéséhez. 161.
- Neuere Methoden zur Präpar. d. Nervenzellen. 162. 163. 1377.
- Adatok a harántcsíkú izmok szerkezete és idegvégződéséhez. 244.
- Ein neuer Nervenendapparat im Dünndarm. 245. 1411.
- Az összehasonlító élet- és szövettan alapvonalai. 246.
- Adatok a központi idegrendszer szerkezetéhez. 247.
- Beiträge zur Structur d. Central-Nervensystems. 248.
- Beitr. zur Histologie u. Nervenendigung d. quergestr. Muskelfasern. 1409.
- Nervenendigung in den quergestr. Muskeln. 1410.
- THEILE H.
- Eine interessante Aberration von Apatura Iris. 1688.
- TISCHBEIN.
- Zusätze und Bemerk. zu d. Uebersicht des Genus Ichneumon. 1822.
- TÓTH LAJOS. Lásd UHLYÁRIK FERENCZ.
- TÓTH MIKE.
- Lepke-lenymatok. 164.
- TOURNIER H.
- Hymenoptères famille des Scolides. 1823.
- TÖMÖSVÁRY ÖDÖN.
- A rovarok osztályozásáról. 112.
- A rovarok átalakulásairól. 113.
- A Scutigera-félék légzőszervéről. 249.
- Ueber das Respirationsorgan der Scutigiden. 250.
- A Geophilus-félék fonómirigyének szerkezete. 251.
- Bau der Spinndrüsen bei den Geophiliden. 252.
- Sajátságos érző készülékek a Százlábúaknál. 253.
- Eigenthümliche Sinnesorgane der Myriopoden. 254.
- Délmagyarország állattani tekintetben. 380.
- Új alak hazánk Arachnoida-faunájából. 546.
- Neue Chelifer-Art aus Ungarn. 547.
- A magyar fauna Alsorkipói. 548.
- Adatok az Alsorkipiók ismeretéhez. 549.
- Világító Százlábúak. 560.
- A commensalismus egy érdekes esete. 561.
- A Myriopodák osztályának egy új alakja. 562. 564.
- A hazánkban előforduló Heterognathák. 563.
- Adatok a Scolopendrellák ismeretéhez. 565.
- A Heterognathák egy új alakja hazánkából. 566.
- Elektromos világításnál verekedő Százlábúak. 567.
- Myriopodes se combattant etc. 568.
- Kegyetlen anyák. 569.
- Méres crueller. 570.
- Myriopoda ex Asia orientali. 571.
- Adatok hazánk Thysanura-faunájához. 573.
- Magyarországban talált Sminthurus-fajok. 574.
- Egy félreismeret ártatlanság. 575.
- Une innocence méconnue. 576.
- Egy kártékony rovar szobánkban. 577.
- Fekete hó. 578.
- Újabb adatok hazánk Thysanura-faunájához. 579.
- Thalassamyia congregata. 717.
- Egy tömegesen tenyésző légy-faj az Al-Duna mellékéről. 718.
- Lehet-e egy légy csípése halálos? 719.
- A kolumbácsi légy. 720. 721. 722.
- Die Kolumbaeser Mücke. 723.
- A Simulia-fajok bábjának lélekző szervéről. 724.

- Sur les organes respiratoires de la nymphe des Simulies. 725.
 A honvédbogarak milliói. 902.
 Légypetékkel táplálkozó juhászkutyák. 1356.
TÖRÖK LAJOS.
 A vörös vérsejtek oszlásáról kételtüeknél. 255.
 Die Theilung der rothen Blutzellen bei Amphibien. 1412. 1413.
TÖRÖK PÉTER.
 Az emlősök fogazata. 256.
 Bogárhatórozó. 903.
TRAXLER L.
 Magyarhonban eddig tapasztalt édesvízi szivacsok. 424.
TSCHUSI ZU SCHMIDHOFFEN V. v.
 Beiträge zur Ornithologie des Gömörer Comitatus. 1297.
 Die ornith. Literatur Oesterreich-Ungarns. 1298. 1299.
 I. Nachtrag zu Vögel Salzburgs. 1300.
 Androgynie bei *Ruticilla phaeicula*. 1301.
 A sivatag-tyúk. 1302.
 Jahresber. üb. d. Vogelzug in Oesterr. und Ungarn. 1884.
 Ornithologische Mittheilungen aus Oesterr.-Ungarn. 1885.
 Nachträge zum Vorkommen des Steppen-huhnes in Oesterr.-Ungarn. 1886.
 Vorläufiges üb. d. Zug von Syrrhaptas. 1887. 1889. 1890. 1891. 1894. 1896.
 Beitr. zum Vorkommen des Steppen-huhnes. 1888.
 Rosenstaar in Kroatien. 1892.
 Das Steppen-huhn in Oesterreich-Ungarn. 1893.
 Der Tannenheherzug durch Oesterreich-Ungarn. 1895.
TSCHUSI ZU SCHMIDHOFFEN V. v. et CHERNEL ISTVÁN.
 Die ornithologische Literatur Oesterreich-Ungarns. 1303. 1897.
TSCHUSI ZU SCHMIDHOFFEN V. v. et DALLA-TORRE.
 Jahresber. des Comité's für ornith. Beobacht.-Stationen in Oesterr.-Ungarn. 1898. 1899.
TSCHUSI ZU SCHMIDHOFFEN V. v. et HOMMEYER E. F.
 Verzeichniss d. bisher in Oesterr.-Ungarn beobachteten Vögel. 1900.
UHLYÁRIK FERENCZ és TÓTH LAJOS.
 Vizsgálatok a vékonybél-bolyhok szövettani szerkezetéről stb. 257.
 Ueber die histolog. Structur d. Dünndarm-Zellen etc. 258.
VADÁSZFFY JENŐ.
 Budapest környékén talált káros erdélyi rovarok. 381.
 Gyertyánfát károsító czinczér-faj. 904.
 Un Longicorne nuisible au charme. 905.
 A *Corabus bifasciatus* mint hársfa-pusztító. 906.
VALENTINITSCH F.
 Haselhühner in der Ebene in Kroatien. 1619.
VALLÓ JÁNOS.
 A méh gyomrának szája. 1037.
 A méh érzékeiről. 1038.
VALLÓ VILMOS.
 Újabb magyarázatok a fajok eredetéről. 114.
VARGA GÉZA.
 Hajdúmegye leírása. 382.
VASVÁRY GÉZA.
 Adimonia rustica életmódja. 907.
 La biologie de l'Adimonia rustica. 908.
VÁNGEL JENŐ.
 Metelka Ferencz életrajza. 115.
 Biographie de Fr. Metelka. 116.
 A szüz nemzés. 117.
 La Parthenogénese. 118.
 Mikroskopi módszertan. 165.
 Adatok a vizibogár tápláló-csővének boncz-, szövet-élettanához. 259.
 Zur Anatom. Histol. und Physiol. d. Verdauungsapp. des Hydrophilus. 260.
 Várnász egy szöcskefajnál. 616.
 Lepkékre vadászó légy. 726.
 Adatok Kocsóc és környékének lepke-faunájához. 774.
 Helyreigazítás. 775.
 Ribiszke-pusztító hernyók. 776.
 Ritka havasi pillangó. 777.
 Adatok Árva megye lepke-faunájához. 778.
 Contributions á la faune des Lépidopt. du depart. d'Arva. 779.
 Adatok Trencsén megye lepke-faunájához. 780.
 Contribut. á la faune des Lépidopt. du depart. de Trencsén. 781.
 A halálfejű pillangónak egy ellensége. 782.
 Un ennemi de l'Acherontia atropos. 783.
 A lepkék élet-szívéssága. 784.
 A lepkék szaga. 785.
 L'odeur des Lépidoptères. 786.
 A Nemeophila Metelkana életmódja. 787.
 La biologie de Nemeophila Metelkana. 788.
 Eltérő színezetű lepkék. 789.
 Ritka zúgó pille. 790.
VELITS DEZSŐ.
 A szénsav és élelly hatása az emlős-szív működésére. 300.
 Ueber d. Einfluss d. Kohlensäure und d. Sauerstoffes auf d. Function des Säugthierherzens. 1432.
VIDA KÁROLY.
 Alkalmazkodás az állati életben. 119.
 Az eleven-szülő Aphisok petefészkének és petéjének fejlődése. 330.
VILLÁSI PÁL.
 A kertészgazda állati jóbarátairól. 120.
 A közönséges fátyól-légy. 621.
 A kerti poloskáról. 693.
 A gyümölcsfák állati ellenségeiről. 791.
 A cserebűly vagy cserebogár. 909.
 Katalinbogár. 910.
 A denevér mint jóbarát. 1357.
WACHTL FR. A.
 Ueber einige Hermaphroditen. 1689.
 Die doppelzahnigen Borkenkäfer. 1780.
WALTER ADOLF.
 Briefliche Mittheilung. 1304.
 Die Fürsorge des Kukuks. 1305.
WALTER E.
 Stand- und Strichrebbuhn. 1901.

- WASHINGTON ISTVÁN v.
Ornithologische Notizen aus Istrien. 1306.
- WEISE J.
Naturgeschichte d. Insecten Deutschlands. 1781.
Bemerkungen über Chrysomeliden. 1782.
Bestimmungstabelle der blauen Ceutorhynchus-Arten. 1783.
Bestimmungstabelle der Orina-Arten. 1784.
Einige neue Chrysomeliden und Coccinelliden. 1785.
Bemerkungen zur Gattung Julistus. 1786.
- WÉNY JÁNOS.
Védekezés a szőlő-iloncza ellen. 792.
La défense contre la pyrale de la vigne. 793.
A szőlő-iloncza Fehértemplom és Versecz környékén. 794.
La pyrale de la vigne environs de Fehértemplom et Versecz. 795.
Rovarászat gyertyafénynél. 911.
Chasse des Insectes auprès de la lumière. 912.
- A szőlőnek egy ismeretlen ellensége. 913.
Un ennemi inconnu de la vigne. 914.
- WIERZEJSKI ANT.
O Faunie jezior tatrzańskich. 1622.
Materiały do fauny jezior tatrzańskich. 1623.
Zarys fauny stawów tatrzańskich. 1624.
Dodatek do fauny sieciówek. 1649.
- WILDBURG ALADÁR br.
A keleti sas. 1307.
- WISNIOWSKI TADEUS.
Sprawozdanie z wycieczek faunicznych etc. 1625.
- WITTMANN P.
Jagdbilder aus Kroatien. 1902.
- WRZESNIEWSKI AGOST.
A Táttra és hegylakói. 385.
- ZADDACH G. Lásd BRISCHKE C. G. A.
- ZAY MIKLÓS gr.
Huzok és vaddisznók a kis Tátrában. 1358.
- ZEYK MIKLÓS.
A madarak költözése. 1308.

A TARTALOM TÁRGY SZERINTI ÁTTEKINTÉSE.

I. ÁLTALÁNOS ÉRDEKŰ DOLGOZATOK 1—385.

Ismeretterjesztő dolgozatok: 1—120. — Vizsgálati és konzerváló módszerek: 121—165. —
Bonecz- és szövettani dolgozatok: 166—260. — Élettani dolgozatok: 261—300. —
Fejlődéstani dolgozatok: 301—330. — Rendszertani dolgozatok: 331—337. — Faunis-
tikai dolgozatok: 338—385.

II. EGYES ÁLLATCSOPORTOKRA VONATKOZÓ DOLGOZATOK: 386—1358.

Protozoa: 386—420. — Rhizopoda: 394—402. — Sporozoa: 403—405. Infusoria: 406—420.
Coelenterata: 420—426. — Spongiae: 420—424. — Hydromedusae: 425—426.

Echinodermata: 427.

Vermes: 428—480. — Platyhelminthes: 428—443. — Nematelminthes: 444—456. —
Rotatoria: 457—468. — Annelides: 469—480.

Arthropoda: 481—1038. — Crustacea: 481—513. — Arachnidea: 514—549. — Myrio-
poda: 550—571. — Insecta: 572—1038. — Thysanura: 572—579. — Orthoptera: 580—
616. — Neuroptera: 617—621. — Hemiptera: 622—693. — Diptera: 694—726. —
Lepidoptera: 727—795. — Coleoptera: 796—914. — Hymenoptera: 915—1038.

Molluscoidea: 1039—1040.

Mollusca: 1041—1060.

Vertebrata: 1060—1358. — Pisces: 1060—1073. — Amphibia: 1074—1077. — Repti-
lia: 1078—1094. — Aves: 1095—1308. — Mammalia: 1309—1358.

III. HAZAI SZERZŐKNEK KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOKBAN MEGJELENT DOLGOZATAI: 1359—1621.

Ismeretterjesztő dolgozatok: 1359—1364. — Vizsgálati és konzerváló módszerek: 1365—1377.
Bonecz- és szövettani dolgozatok: 1378—1413. — Élettani dolgozatok: 1414—1432. —
Fejlődéstani dolgozatok: 1433—1437. — Rendszertani dolgozatok: 1438. — Faunistikai
dolgozatok: 1439—1450.

Protozoa: 1451—1467. — Rhizopoda: 1451—1456. — Sporozoa: 1457. — Infusoria:
1458—1467.

Coelenterata: 1468—1473. — Hydromedusae: 1468—1471. — Anthozoa: 1472 — Cte-
nophora: 1473.

Echinodermata: 1474—1481.

Vermes: 1482—1511. — Platyhelminthes: 1482—1490. — Nematelminthes: 1491—1501.
Annulata: 1502—1511.

Arthropoda: 1512—1554. — Crustacea: 1512—1513. — Insecta: 1514—1554. — He-
miptera: 1514—1538. — Lepidoptera: 1539—1540. — Coleoptera: 1541—1544. —
Hymenoptera: 1545—1554.

Mollusca: 1555—1557.

Vertebrata: 1558—1621. — Pisces: 1658. — Amphibia: 1559—1561. — Aves:
1562—1619. — Mammalia: 1620—1621.

IV. KÜLFÖLDI SZERZŐKNEK HAZÁNKRA VONATKOZÓ DOLGOZATAI:

1622—1902.

Faunistikai dolgozatok: 1622—1625.

Arthropoda: 1626—1823. — Crustacea: 1626—1630. — Arachnoidea: 1631—1635. —
Myriopoda: 1636—1642. — Insecta: 1643—1823. — Thysanura: 1643. — Orthoptera:
1644—1646. — Neuroptera: 1647—1649. — Hemiptera: 1650—1660. — Diptera:
1661—1675. — Lepidoptera: 1676—1689. — Coleoptera: 1690—1786. — Hymenop-
tera: 1787—1823.

Mollusca: 1824—1825.

Vertebrata: 1826—1902. — Amphibia: 1826. — Reptilia: 1827. — Aves: 1828—1902.

FÜGGELÉK. Betűk alatt vagy névtelenül megjelent közlemények 257-ik lap.

TARTALOM.

	Lap
Előszó	III
Altalános érdekű dolgozatok	1
Ismeretterjesztő dolgozatok	1
Vizsgálati és konzerválási módszerek	15
Bonz- és szövettani dolgozatok	20
Élettani dolgozatok	33
Fejlődéstani dolgozatok	39
Rendszertani dolgozatok	45
Faunistikai dolgozatok	46
Egyes állatcsoportokra vonatkozó dolgozatok	53
Protozoa	53
Cœlenterata	59
Echinodermata	60
Vermes	61
Arthropoda	69
Molluscoidea	141
Mollusca	142
Vertebrata	146
Hazai szerzőknek külföldi folyóiratokban megjelent dolgozatai	181
Ismeretterjesztő dolgozatok	181
Vizsgálati és konzerválási módszerek	182
Bonz- és szövettani dolgozatok	184
Élettani dolgozatok	188
Fejlődéstani dolgozatok	190
Rendszertani dolgozatok	190
Faunistikai dolgozatok	190
Protozoa	193
Cœlenterata	197
Echinodermata	198
Vermes	199
Arthropoda	205
Mollusca	211
Vertebrata	212
Külföldi szerzőknek hazánkra vonatkozó dolgozatai	219
Faunistikai dolgozatok	219
Arthropoda	220
Mollusca	247
Vertebrata	248
Betűk alatt vagy névtelenül megjelent dolgozatok	257
A tartalom szerzők szerinti áttekintése	265
A tartalom tárgyszerinti áttekintése	309